

HET VIERDE BOEK VAN MOZES, NUMERI.

(Getallen).

Het vierde boek van Mozes ontleent zijn naam aan de Vulgata, in navolging van de Septuaginta. Naar zijn inhoud, of liever naar de inhoud van de eerste hoofdstukken, wordt het door de "Zeventigen" Ariymoi, in de Vulgata, Numeri geheten. Beide woorden betekenen: Getallen. Bij de Hebreëen wordt het genoemd naar zijn eerste woord: Wajedabbeer, En Hij (de Heere) sprak, of naar zijn inhoud: Bemidbar, d.i. in de woestijn. In dit boek wordt ons bericht, hoe Israël in de tweede maand van het tweede jaar opbrak van het gebergte Sinaï en zijn reis door de woestijn voortzette tot aan de grenzen van Kanaän. De weg van Gosen tot Sinaï was afgelegd, en nu wordt de weg van Sinaï tot Kanaän beschreven. Wat de geschiedkundige bijzonderheden betreft, deze hebben plaats gehad óf in het tweede, óf in veertigste jaar van de woestijnreis. Wat daar tussen ligt, gaat de Heilige Schrift met stilzwijgen voorbij. In drie bijna gelijke hoofddelen laat Numeri zich gemakkelijk splitsen. Het eerste deel (hoofdstuk 1 tot 10:10) deelt ons mee, hoe Israël wordt voorbereid, om op te trekken van het gebergte Sinaï. In het tweede deel (hoofdstuk 10:11 tot 21) geeft ons een blik op, wat met Israël voorviel, gedurende de tocht, tot aan het gebergte Pisga. Het derde deel (hoofdstuk 22 tot 34) meldt ons, wat er met Israël geschiedde aan de oostzijde van de Jordaanvlakte, behalve welke wetten daar, in het bijzonder met betrekking tot Israëls verblijf in Kanaän, werden gegeven. Zoals Israël alzo in het vorige tijdperk werd voorbereid, om de wetten en instellingen van God op Sinaï te ontvangen en aldus tot Verbondsvolk van God te worden bezegeld, in dit tijdvak wordt Israël voorbereid, om in Kanaän op eigen erfgoed gesteld te worden, en daar te wonen als het eigen en verkregen volk van God.

HOOFDSTUK 1.

TELLING VAN ISRAELS STRIJDBARE MANNEN.

I. Vs.1-54. Het doel van de legering bij de Sinäi is bereikt; want het Verbond is gesloten, de Wet gegeven, de godsdienst verordend. Nu is de tijd om aan opbreken te denken, ten einde de bestemming, waartoe Israël gewijd is, tegemoet te gaan. Wat hierna te doen staat is de verovering van het beloofde land; maar omdat deze inname tevens de voltrekking is van het goddelijk strafgericht aan diens bewoners, moet Israël, voordat het verder gaat en vóór alle dingen, tot een krijgsleger van de Heere gevormd worden. Daarom ontvangt Mozes bevel, om in vereniging met Aäron en met de hulp van een vorst of overste uit elk van de twaalf stammen, een telling te houden van de mannen die ten strijde geschikt zijn. De stam van Levi echter wordt hiervan uitgezonderd, uit hoofde van de bijzondere bestemming, die hem zal ten deel vallen.

1. Voorts sprak de HEERE tot Mozes in de woestijn van Sinäi, in de vlakte Sebayeh, aan de voet van de Sinäi, alwaar Israël zich sedert Exodus. 19:1 bevond, in de tent der samenkomst, ter plaatse waar Hij zich openbaarde tussen de cherubs van het Verzoendeksel (Exodus. 25:17-22 Leviticus. 1:1) op de eerste dag van de tweede maand, Sif of Ijar (zie "Ex 12.2), in het tweede jaar, nadat zij uit Egypte uitgetrokken waren, en dus 4 weken na de oprichting van het heiligdom (Exodus. 40:17), zeggende:

2. Neem op de som van de gehele vergadering van de kinderen van Israël, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, zodat gij dus alle leden van de onderscheidenegeslachten van de verschillende stamhuizen telt (zie "Ex 6.15); in het getal 1) van de namen van al wat mannelijk is, hoofd voor hoofd, zodat gij allen, die van het mannelijk geslacht zijn man voor man en bij name optekent.

1) Om zoveel maar mogelijk, verwisseling van personen, die dezelfde namen mochten dragen, te voorkomen, moest elk niet slechts naar zijn stam en naar zijn geslacht, maar bovendien met al zijn bijzondere namen op een monsterrol aangetekend worden.

In het getal heeft dezelfde kracht als ons naar het getal, en duidt aan, dat ieder, hoofd voor hoofd, werd opgeschreven met vermelding van stam, geslacht en vaderhuis..

3. Van twintig jaar en ouder, 1) allen, die ten strijde in Israël uittrekken, allen, die geschikt zijn om die wapens te dragen, die zult gij tellen naar hun legers, die zult gij bij deze telling, naar hun stammen en geslachten tot legerafdelingen of legers samenvoegen, terwijl gij het aantal van de manschappen van deze afdelingen wel hebt in acht te houden (Exodus. 7:4); dit nu zult gij doen, gij en Aäron.

1) Geen anderen zouden geteld worden, dan de mannen, en van deze maar alleen die de wapens dragen konden. Niet beneden de twintig jaar oud, want ofschoon sommige kloekheid en sterkte genoeg mochten hebben tot de krijgsdienst, zo wilde nochtans de Heere uit medelijden met hun tedere jaren, hen wel verschonen van de wapens te dragen. Ook zouden

geen geteld worden, die door ouderdom of lichamelijke zwakheid, blindheid, lamheid of andere kwalen onbekwaam tot de dienst waren. Daar de Kerk strijdbaar is, zo wordt dit slechts voor haar oprechte leden gehouden, die zich als krijgsknechten van Jezus Christus laten optekenen en als zodanige dienst doen. Want ons leven, het leven van een Christen, is een krijgvoering..

4. En met u zullen zijn, om u bij het houden van deze telling behulpzaam te zijn, van elke stam één man, die een hoofdman is over het huis van zijn vaderen. 1)

1) Hiermee worden bedoeld, de zogenaamde stamvorsten. Iedere stam had een stamvorst. Mozes en Aäron zouden dus twaalf helpers hebben, welke in de volgende verzen door de Heere zelf met name worden aangeduid..

5. Deze zijn nu de namen van de mannen, die bij u staan, u ter zijde staan en u helpen zullen: van Ruben, Elizur de zoon van Sedéür.

6. Van Simeon, Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.

7. Van Juda, Nahesson, de zoon van Amminßdab (Exodus. 6:23 Ruth 4:20 Matth.1:4).

8. Van Issaschar Nethßneël, de zoon van Zuar.

9. Van Zebulon, Elíab, de zoon van Helon.

10. Van de kinderen van Jozef: van Efraïm, Elisßma, de zoon van Ammihud (1 Kronieken 8:26); van Manasse, Gamßliël, de zoon van Pedßzur.

11. Van Benjamin, Abídan, de zoon van Gideóni.

12. Van Dan, Ahiézer, de zoon van Ammíssaddai.

13. Van Aser, Pßgiël, de zoon van Ochran.

14. Van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël. 1)

1) De vader van Eljasaf wordt in hoofdstuk 2:14 Rehuël genoemd. Dit is evenwel een schrijffout, zo als uit hoofdstuk 7:42 en hoofdstuk 10:20 blijkt. Deze fout, door het gezicht van de afschrijver begaan, laat zich zeer gemakkelijk verklaren uit de grote overeenkomst van de Hebreeuwse letters d(d) en r (r). Zie ook Leviticus. 3:11,21 en 13:31

De namen van de zonen van Israël worden opgesomd naar hun geboorte uit de vrouwen van Jakob. Eerst de zonen van Lea, daarna die van Rachel vervolgens die van zijn bijvrouwen Bilha en Zilpa. De zonen van de laatste worden niet naar hun ouderdom vermeld..

15. Van Nafthali, Ahíra, de zoon van Enan.

Van de hier verordende volkstelling is die, welke in het eerste jaar na de uittocht plaats had en in Exodus. 30:12-16 en 38:25,26 bericht wordt, wel te onderscheiden. Hier is het om de getalsterkte van Israëls leger, daar was het om de heffing van geld ten dienste van de tabernakel te doen.

16. Deze, de in vs.15 en 16 genoemde mannen, waren de geroepenen van de vergadering, 1) de oversten van de stammen van hun vaders, de geslachtshoofden door God geroepen, om Mozes en Aäron in dedoor hen te houden vergadering (vs.18) bij te staan; zij waren 2) de hoofden van de duizenden van Israël, hoofdmannen van hun geslachten, zie "Nu 2.34", en voerden elk de stam aan, waartoe hij behoorde (hoofdstuk 10:13).

1) Geroepenen van de vergadering, omdat zij benoemd of geroepen werden, om op de vergaderingen van het volk, de belangen van het volk te behartigen..

2) In plaats van waren kan men hier ook vertalen zijn. Met Luther en anderen aldus wetend, merke men dit vers niet als een aantekening van de geschiedschrijver aan, maar als het slot van hetgeen de Heere nu tot Mozes sprak..

Ongetwijfeld had deze telling ook plaats, om Israël afgezonderd te houden van het vermengd volk, dat met hen uit Egypte was opgetrokken..

17. Toen namen Mozes en Aäron die mannen bij zich, welke met namen uitgedrukt zijn.

18. En zij verzamelden de gehele vergadering, al het manvolk, op de eerste dag van de tweede maand; en die vergaderden verklaarden hun afkomst, hun geboorte, hun ouderdom naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van die twintig jaar en ouder was, hoofd voor hoofd.

Van elke jongeling, die 20 jaar oud was, en van elke jongeman en man, die ouder was, werden, hoofd voor hoofd, zijn ouderdom, zijn namen, zijn geslacht en de naam van zijn vader, onderzocht en beschreven..

19. Zoals de HEERE Mozes geboden had (vs.2 vv.), zo heeft hij hen geteld 1) in de woestijn van Sinai (vs.1).

1) In het Hebreeuws Jiphkedeem, eigenlijk heeft hen gemonsterd..

20. Zo waren de zonen van Ruben, de eerstgeborene van Israël, hun geboorten, wat betreft hun geslachtsregisters, die ingericht waren naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

21. Hun getelden van de stam van Ruben waren zesenvieftigduizend en vijfhonderd (46.500).

22. Van de zonen van Simeon, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, zijn getelden, in het getal van de namen, hoofd voor hoofd, al wat mannelijk was, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

23. Hun getelden van de stam van Simeon waren negenenvijftigduizend en driehonderd (59.300).

24. Van de zonen van Gad, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

25. Waren hun getelden van de stam van Gad vijfenveertigduizend zeshonderd en vijftig (45.650).

26. Van de zonen van Juda, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen die ten strijde uittrokken,

27. Waren hun getelden van de stam van Juda vierenzeventigduizend en zeshonderd (74.600).

De stam van Juda is de sterkste in getal. Dit is een eerste vrucht van Jakobs zegen (Genesis 49:8 vv.). Weldra (hoofdstuk 2:3 vv.) treedt deze stam aan de spits van de overige, en zijn aanvoerder is de eerste onder alle vorsten van Israël (hoofdstuk 7:12 vv.).

Dat Juda de talrijkste van allen is, blijkt hier; ruim eens zo talrijk als Benjamin en Manasse en bijna twaalfduizend boven enige andere stam. Het was Juda, wiens broeders hem loven zouden, omdat van Hem de Messias, de Vredevorst, zou stammen. Doch, vermits zulks nog vooreerst niet zou geschieden, zo vereerde God die stam op verscheidene wijze en wel voornamelijk door deze grote vermenigvuldiging, omwille van hem, die in de volheid van de tijd uit Juda spruiten zou (Hebr.7:14). Juda stond de voorhoede door de woestijn te hebben, en was dien ten gevolge voorzien van groter sterkte, dan enige andere stam..

28. Van de zonen van Issaschar, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

29. Waren hun getelden van de stam van Issaschar vierenvijftigduizend en vierhonderd (54.400).

30. Van de zonen van Zebulon, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

31. Waren hun getelden van de stam van Zebulon zevenenvijftigduizend en vierhonderd (57.400).

32. Van de zonen van Jozef: van de zonen van Efraïm, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

33. Waren hun getelden van de stam van Efraïm veertigduizend en vijfhonderd (40.500);
34. Van de zonen van Manasse, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,
35. Waren hun getelden van de stam van Manasse tweëndertigduizend en tweehonderd (32.200).
36. Van de zonen van Benjamin, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,
37. Waren hun getelden van de stam van Benjamin vijfendertigduizend en vierhonderd (35.400).

Efraïm, de door Jakob bevoorrechte zoon van Jozef (Genesis 48:13 vv.), telt reeds méér (40.500) dan Benjamin (35.400), en Manasse, Jozefs tweede zoon, slechts weinig minder (32.200) dan Benjamin. De zonen van Jozef zijn dus reeds inderdaad tot die verhouding met de zonen van Jakob gekomen, welke hun door hun grootvader toegezegd was. Ten aanzien van Benjamin heeft er een aanmerkelijk verschil plaats tussen de tijd van de uittocht uit Egypte en de huidige; toenmaals namelijk had Benjamin het grootste (Genesis 48:8), nu daarentegen het kleinste zielental..

38. Van de zonen van Dan, 1) hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,

1) Volgens Genesis 46:23 had Dan bij zijn komst in Egypte slechts één zoon. Benjamin had tien zonen. En toch is Dans geslacht nu bijna tweemaal zoveel in getal als dat van Benjamin..

39. Waren hun getelden van de stam van Dan tweeënzestigduizend en zevenhonderd (62.700)
40. Van de zonen van Aser, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,
41. Waren hun getelden van de stam van Aser eenenveertigduizend en vijfhonderd (41.500).
42. Van de zonen van Nafthali, hun geboorten, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, in het getal van de namen, van twintig jaar en ouder, allen, die ten strijde uittrokken,
43. Waren hun getelden van de stam van Nafthali drieënvijftigduizend en vierhonderd (53.400).
44. Deze zijn de getelden, welke Mozes geteld heeft en Aäron en de oversten van Israël; twaalf mannen waren zij, elk over het huis van zijn vaders.

De telling en beschrijving werd zeer waarschijnlijk gehouden na de, op Jethro's raad (Exodus. 18:25) ten geval van de rechtspleging bepaalde indeling van de stammen in duizenden, honderden, vijftigtallen en tientallen (welke indeling vermoedelijk ten tijde, dat men aan de tabernakel werkte (Exodus. 36-39) in werking gekomen is), en is dan ook dienovereenkomstig het getal van de strijdbare manschappen van de afzonderlijke stammen slechts bij duizend- en honderdtallen enz. berekend. Zo laat zich verklaren dat het getal bij geen enkele stam met eenheden sluit. Men kan deze beknoptheid (concinniteit) van de getallen evenwel ook aanmerken als een bewijs van 's Heeren nauwkeurig achtgeven op de aanwas van Zijn volk; zoals we daarvan ook reeds (Genesis 46:15) een soortgelijk bewijs opmerkten. Een zodanige goddelijke voorzienigheid, die zich in het Oude Testament meermalen in uitwendige tekenen te aanschouwen geeft, zien we ook later weer in Israëls getallen; want het getal van de te lossen eerstgeborenen (22.273, hoofdstuk 3:42 vv.) komt tamelijk wel met het aantal van de Leviëten (22.000, hoofdstuk 3:39) overeen, en het overschietende cijfer (273) is ook niet zonder zinnebeeldige betekenis..

Welk een nauwkeurigheid in de herhaalde, grotendeels eensluidende opgaven voor de verscheidene stammen. Zij geeft ons de indruk, dat de opgelegde taak door Mozes en Aäron en hun helpers met grote zorgvuldigheid is verricht. Met deze nauwkeurigheid strijdt het echter niet, zo men de hier voorkomende cijfers, die òf met honderdtallen òf, zo als bij Gad, met een vijftigtal en geen van allen met eenheden sluiten, als in ronde getallen opgegeven wil aanmerken. Nauwlettendheid in alle dingen, om daarin God welbehagelijk te zijn, kan niet te zeer worden aangeprezen; maar God wordt niet door kleingeestigheid verheerlijkt. Kleingeestigheid zo als die, welke, waar het zonder schade of hinder geschieden kan, geen rond getal voor het andere zou willen bezigen, of de dille en het komijn vertient, vaak bedilzuchtig jegens anderen, voert de mens ligt van de weg van de nauwlettendheid af in die zaken, waarin wezenlijk zijn roeping bestaat..

Geen jongeman beneden de 20 jaar werd tot de krijgsdienst opgeschreven. Ouders, vordert van uw kinderen noch naar het lichaam, noch naar de geest, dingen, waarvoor hun leeftijd nog niet gerijpt en hun krachten nog niet genoeg ontwikkeld zijn. Om de geestelijke wapenrusting van geloof en hoop en liefde te dragen en een goed krijgsknecht van Jezus Christus te kunnen wezen, is een kind niet lang te jong. Zij het al ons bedenken, bidden en waken, dat wij zelf door de Koning der Koningen mogen geteld worden bij de strijders, die onder Zijn leiding, tegen Zijn en onze vijanden, de goede strijd van het geloof volhouden, en dat ook onze kinderen en allen, die aan onze zorgen zijn toevertrouwd, in de zalige gemeenschap van deze Overste Leidsman en Voleinder van het geloof leven, eeuwig leven mogen..

45. Alzo waren al de getelden van de zonen van Israël, naar het huis van hunr vaderen, van twintig jaar en ouder, allen, die in Israël ten strijde uittrokken.

46. Al de getelden dan waren zeshonderddrieduizend vijfhonderd en vijftig (603.550).

Deze som komt nauwkeurig overeen met de eerder bevondene (Exodus. 38:26). Wij hebben daarover reeds eerder bij Exodus. 30:12 het nodige opgemerkt. De mogelijkheid van een zo buitengewoon sterke aanwas van het volk in betrekkelijk korte tijd, hebben wij bij Exodus.

12:37 aangetoond, en die van de voeding van een zo grote menigte op het Sinaïtische schiereiland, gedurende een tijdperk van 40 jaar, bij Exodus. 16:35 besproken. Met deze volkstelling is overigens die te vergelijken, welke 38 jaar later in de velden van Moab gehouden werd (hoofdstuk 26). Deze vergelijking zal onderscheidene merkwaardige bijzonderheden aanwijzen..

47. Maar de Levieten, naar de stam van hun vaders, werden onder hen niet geteld.

De Levieten zijn later (hoofdstuk 3:14 vv.) afzonderlijk geteld..

48. Want de HEERE had, terwijl Hij hem de volkstelling (vs.2-16) beval, tevens tot Mozes gesproken, zeggende:

49. Alleen de stam Levi zult gij niet tellen, noch hun som opnemen onder de zonen van Israël, daar zij niet voor de krijgsmacht, maar tot een geheel andere dienst bestemd zijn.

50. Maar gij, stel de Levieten over de tabernakel van de getuigenis, 1) en over al zijn gereedschap en over alles, wat daartoe behoort; zij zullen op de verdere tocht door de woestijn de tabernakel dragen en al zijn gereedschap; en zij zullen die, als hij weer een vaste plaats beslaat, bedienen, op de in Numeri 3:14-4:49 nader beschreven wijze, en zij zullen zich met hun tenten rondom de tabernakel legeren.

1) De Joodse schrijvers zeggen, dat de tabernakel also genoemd werd, omdat hij een getuigenis was, dat de Schechina in Israël woonde. Beter is de verklaring, dat de tent der samenkomst aldus genaamd werd, omdat de Ark met de tafelen van de getuigenis in het Allerheiligste van de tabernakel stond..

51. En als de tabernakel zal optrekken, of naar een andere plaats moet vervoerd worden, de Levieten zullen deze afnemen, uit elkaar nemen; en wanneer de tabernakel zich legeren, weer een vaste plaats innemen zal, zullen de Levieten deze oprichten: en de vreemde, 1) degene, die niet tot de stam van Levi behoort, die daarbij komt, zodat hij iets van de heilige voorwerpen aanraakt, zal gedood worden 2) (hoofdstuk 3:10,38).

1) De vreemde is degene, die niet tot de stam van Levi behoort. Zelfs worden de gewone Levieten, ook wel vreemden genoemd, in tegenstelling tot de nakomelingen van Aäron, de Hogepriester (Numeri. 16:40)

2) Het was om de ere van de heilige dingen op te houden, dat een vreemde deze niet zien noch aanraken mocht, hetgeen alleen de Levieten mochten doen, als zijnde zij door God tot de heilige dienst geroepen of aangesteld. Wij zijn dus allen onbekwaam en onwaardig, om gemeenschap te hebben met God, tenzij wij alvorens door Zijn genade tot de gemeenschap van Zijn Zoon Jezus Christus, onze Heere, geroepen en afgezonderd en dus het geestelijk zaad van die grote Hogepriester, een uitverkoren geslacht geworden, en tevens tot een koninklijk priesterdom verheven zijn, volgens de belofte, dat de Heere zich uit de heidenen sommigen tot priesters en tot Levieten nemen zou..

52. En de kinderen van Israël van de overige stammen zullen zich in een orde, die later (hoofdstuk 2:2 vv.) zal aangegeven worden, legeren, een ieder bij zijn leger, bij zijn afdeling, en een ieder bij zijn banier, naar hun legers.

53. Maar de Levieten zullen zich legeren rondom de tabernakel van de getuigenis 1) (vs.50), opdat geen verbolgenheid, 2) toorn of strafgericht van God, over de vergadering van de kinderen van Israël zij of kome; hetgeen het geval zijn zou, indien de andere stammen zich in de onmiddellijke nabijheid van de tabernakel legerden (hoofdstuk 7:19); daarom zullen de Levieten de wacht van de tabernakel van de getuigenis waarnemen 3) en alzo alles doen, wat ter bezorging en bewaking daarvan nodig en dienstig is.

1) Dit was om twee redenen. Zowel om te allen tijde dicht bij hun werk te zijn, altijd gereed, om de offeranden de Heere op te dragen, als om de heiligheid van het huis van de Heere zuiver te houden en de tabernakel te beschermen en te verdedigen tegen onverhoedse aanvallen..

2) Onder verbolgenheid wordt met name verstaan, die heilige toorn van God tegen de onheiligen, die, niettegenstaande Zijn verbod, het heilighdom zouden willen binnengaan..

3) Op deze bijzondere bestemming van de stam Levi heeft Mozes, vervuld van de geest van God, reeds in Exodus. 32:29 gedoeld; en de Heer zelf heeft dit eigenaardig voorrecht (Leviticus. 25:32-34) in acht genomen. Thans wordt hun ambt in grote omtrekken nader bepaald, om hun in de volgende hoofdstukken vormelijk te worden opgedragen..

54. Zo deden de kinderen van Israël; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zo deden zij.

Deze mededeling geeft te kennen, dat de Israëliet en Mozes en Aäron en hun helpers, bij het houden van de volkstelling niet door onwil of tegenstrevigheid bemoeilijkten, maar hun taak zoveel mogelijk gemakkelijk maakten. Gehoorzaamheid aan de wettige overheden en aan de wetten van de staat is gehoorzaamheid aan God, als namelijk hun bevelen niet met Gods woord in strijd, maar recht en billijk zijn. Anders moeten wij God meer gehoorzaam wezen dan de mensen. Die zich tegen de met Gods woord overeenkomstige verordeningen aankant, die tot welzijn van de maatschappij door de overheden nodig geacht worden, die verheft zich tegen God zelf. De beste burger in het Koninkrijk der hemelen is tevens de beste burger in de aardse maatschappij. Leid ons, o Heer, opdat wij in elke betrekking van het leven, als Uw onderdanen wandelen en geen aanstoot geven in enig ding! Zie ook Matth.22:21 Hand.4:19; 5:29 Rom.13:1-9; 1 Tim.2:1-4 Tit.3:1; 1 Petrus. 2:13-20, Spreuken. 8:15 Dan.4:32.

HOOFDSTUK 2.

INRICHTING VAN ISRAELS LEGERPLAATS.

I. Vs.1-34. Opdat de alzo getelden, die het krijgslager van de Heere zouden uitmaken, een ordelijk gesloten geheel vormden, wordt nu ook de inrichting van de legerplaats, als ook de wijze waarop het vertrek moest plaats hebben, nauwkeurig beschreven. De tabernakel moet in het midden zijn plaats vinden om in zijn naaste omgeving moeten, zoals reeds het einde van het vorige hoofdstuk bepaald heeft, de tenten van de Levieten worden opgeslagen. Voorts nemen aan elk van de 4 zijden telkens 3 stammen een plaats in, van welke stammen elke reis de middelste, als de voornaamste, een banier voert, die de 2 belendende met hem gemeen hebben. Naar deze inrichting van het leger heeft het opbreken alzo plaats, dat 2 legerafdelingen of zes stammen de tabernakel vooruit, gaan, en dat twee andere afdelingen, die de 6 overige stammen bevatten, hem volgen.

1. En de HEERE sprak tot Mozes en tot Aäron, om hun Zijn wil ter zake van Israëls legering (hoofdstuk 1:52) nader bekend te maken, zeggende:

2. De kinderen van Israël zullen zich legeren, een ieder onder zijn banier, onder die banier, welke aan het hoofdkorps, waartoe zijn stam behoort, eigen is, naar detekenen 1) van het huis van hun vaderen, zodat elk blijft bij zijn eigen stam en bij zijn eigen geslacht, dat ook zijn bijzondere vaan hebbe; rondom, tegenover de tent der samenkomst zullen zij zich legeren.2)

1) De slagordeningen van Israël, dus onder hun banier als een wél verenigd en samengevoegd leger in het veld verschijnende, zo gaf dit hieraan een gedaante, die in de ogen van vrienden aangenaam en schoon, maar tevens ontzaglijk en verschrikkelijk voor vijanden was. De Kerk, als een strijdbaar en gewillig volk, en een wél geordineerd en dicht ineen gesloten leger onder het geleide van haar grote Legervorst, die de banier draagt boven tienduizenden, is om die reden met alleen schoon en heerlijk, maar ook verschrikkelijk als slagorden met banieren (Hoogl.6:4,10)

Tussen banier en teken is dit verschil, dat onder banier verstaan moet worden, het grote veldteken van drie stammen, die onder één banier waren verenigd, en onder teken, het kleine veldteken van iedere stam of stamafdeling. Zoals de veldheerstent in het centrum van het leger is opgeslagen, zo bevond de tent der samenkomst zich in het midden van het volk van Israël, om daarmee te leren, dat het een volk was, dat in bijzondere zin, God, de Heere tot gebieder had..

2) De inrichting was, blijkens hetgeen daar volgt, deze: dat de tabernakel met de omringende voorhof, het middelpunt van de legerplaats innam; opdat de Heer zo ook uiterlijk in het midden van Zijn volk woonde. Rondom de tabernakel en dichtst hierbij legeren zich Mozes, de priesters en de Levieten, als die de Heere het naast. Rondom deze bevinden zich, op enige afstand, de overige stammen; zodat het geheel een vierkant (kwadraat) vormt en in deze gedaante het thans nog tot een enkel volk bepaalde, maar later zich tot alle volken uitbreidende godsrijk voorstelt. Aan de voorste of de oostelijke zijde heeft Juda, de

vorstenstam, zijn plaats, terwijl hij aan weerszijden de beide jongere zonen van zijn moeder, Issaschar en Zebulon heeft (zie Ge 29.31). Aan de zuidzijde staat Ruben met zijn jongere broeder Simeon en met de oudste van de twee zonen van de dienstmaagd van zijn moeder, nl. Gad. De westzijde wordt door Rachels zonen, met Efraïm aan het hoofd ingenomen; en de noordkant eindelijk beslaan de drie overige zonen van de dienstmaagden, onder welke Dan billijkerwijze de voornaamste is (Genesis 49:16 vv.). Aangaande de aard en de gedaante van de banieren of veldtekenen van deze 4 legerafdelingen (divisiën) zegt de Heilige Schrift niets naders; doch volgens de overlevering van de Joodse rabbijnen, voerde Juda een leeuw in zijn vaan, Ruben het beeld van een mensenhoofd, Efraïm het beeld van een stier en Dan een adelaar (Ezech.1:10). Op de tocht werd de Verbondsark van de tabernakel gescheiden, de gehele trein vooruitgedragen (hoofdstuk 10:33), opdat de op haar rustende wolk- en vuurkolom de richting van de weg, die men volgen moest, zou aanwijzen. Op Juda's banier volgde verder die van Ruben; de afdeling, aan welks hoofd Ruben stond, werd gevolgd door de Levieten met de tabernakel; achter deze kwam de banier van Efraïm, terwijl Dan met de bij hem behorende stammen de achterhoede uitmaakte. Ook de legering van de stam Levi (Gerson, Kahath, Merari) rondom de tabernakel is in haar bijzondere inrichting (hoofdstuk 3:23,29,35,38) niet zonder betekenis en beantwoordt aan de rangschikking van de zijwaarts gelegeerde stammen. Aan de Oostzijde van de tabernakel bevonden zich Mozes, Aäron en zijn zonen, en achter deze Juda; aan de zuidzijde, de Kahathieten met Ruben achter zich; aan de westzijde, de Gersonieten, in wier rug Efraïm gelegd was; en aan de noordzijde, de Merarieten, die van achteren door Dan gedekt werden..

3. Die 1) zich nu legeren zullen oostwaarts tegen de opgang van de zon zal zijn de banier van het leger van Juda, 2) naar hun legers, naar de 3 divisiës of stammen, die tot de vaan van Juda behoren; en Nahasson de zoon van Amminadab, zal de overste van de zonen van Juda zijn (hoofdstuk 1:7).

1) God zelf wijst Israëls stammen de plaats aan, waar zij zich hebben te legeren. Zo wordt afgunst en nijd onder het volk van God voorkomen..

2) Juda staat, krachtens het verkregen eerstgeboorterecht, aan het hoofd van Israëls stammen. Hij is de voorste in de rij, als het leger van plaats verandert. Zo vervult de Heere nu reeds Zijn belofte..

4. Zijn leger nu, en zijn getelden waren vierenzeventigduizend en zeshonderd (hoofdstuk 1:26 vv.).

5. En naast hem zal zich aan de ene zijde legeren de stam van Issaschar; en Nethaneël, de zoon van Zuar, zal de overste van de zonen van Issaschar zijn (hoofdstuk 1:8).

6. Zijn leger nu en zijn getelden waren vierenvijftigduizend en vierhonderd (hoofdstuk 1:28 vv.).

7. Daartoe de stam van Zebulon aan de andere zijde van Juda; en Eliab, de zoon van Helon, zal de overste van de zonen van Zebulon zijn (hoofdstuk 1:9).

8. Zijn leger nu en zijn getelden waren zevenenvijftigduizend en vierhonderd (hoofdstuk 1:30 vv.).

9. Al de getelden van het leger van Juda, het gezamenlijk getal van de drie stammen, die tot Juda's banier behoorden, zonder de vrouwen, kinderen en grijsaards mee te rekenen, waren honderdzesentachtigduizend en vierhonderd (186.400) naar hun legers. Zij zullen vooraan optrekken, en dus de voorhoede van het gehele leger uitmaken.

10. De banier van het leger van Ruben, naar hun legers, zal tegen het zuiden zijn; en Elizur, de zoon van Sedéür zal de overste van de zonen van Ruben zijn (hoofdstuk 1:5).

11. Zijn leger nu en zijn getelden waren zesenvijftigduizend en vijfhonderd (hoofdstuk 1:20).

12. En naast hem zal zich legeren aan de rechter zijde, de stam van Simeon; en Selûmiël, de zoon van Zurisaddai, zal de overste van de zonen van Simeon zijn (hoofdstuk 1:6).

13. Zijn leger nu en zijn getelden waren negenenvijftigduizend en driehonderd (hoofdstuk 1:22 vv.).

14. Daartoe aan Rubens linkerzijde de stam van Gad; en Eljasaf, de zoon van Rehuël, (hoofdstuk 1:14) zal de overste van de zonen van Gad zijn.

15. Zijn leger nu en zijn getelden waren vijfenveertigduizend zeshonderd en vijftig (hoofdstuk 1:24 vv.).

16. Al de getelden in het leger van Ruben waren honderd eenenvijftigduizend vierhonderd en vijftig, naar hun legers (151.450). En zij zullen de tweede optrekken, en dus als tweede legerafdeling, behalve de Gersonieten en Merarieten (hoofdstuk 10:17) aanstonds op Juda volgen.

17. Daarna, achter Ruben met Simeon en Gad, zal de tent der samenkomst optrekken, met het leger van de Levieten, 1) in het midden van de legers; also zullen twee legers voorafgaan (vs.9,16) en twee legers (vs.24,31) volgen; zoals zij, de kinderen van Israël, zich legeren zullen, met de tabernakel en de Levieten in hun middelpunt, also zullen zij ook optrekken een ieder aan zijn plaats, waar hij overeenkomstig zijn stam behoort, naar hun banieren, wanneer de banier, waartoe zijn stam behoort, aan de beurt is.

1) Volgens hoofdstuk 10:17,21 is dit niet van het gehele leger van de Levieten te verstaan, maar alleen van de Kahathieten, die de heilige gereedschappen droegen (hoofdstuk 3:31 hoofdstuk 4:15). De Gersonieten en de Merarieten daarentegen, van welke de eersten de tot het heiligdom behorende bekleedsels, deksels enz., en de anderen de planken, richels en staven te dragen hadden (hoofdstuk 3:25,36 hoofdstuk 4:24,31) braken altijd reeds na de eerste legerafdeling (die van Juda, vs.9) op, opdat zij, ter plaatse van de nieuwe legering aangekomen, de tabernakel vooraf konden oprichten, en de later aankomende Kahathieten alsdan de heilige voorwerpen aanstonds daarin overbrengen mochten..

18. De banier van het leger van Efraïm, naar hun legers, zal tegen het westen zijn; en Elisßma, de zoon van Ammihud, zal de overste van de zonen van Efraïm zijn (hoofdstuk 1:10).

19. Zijn leger nu en zijn getelden waren veertigduizend en vijfhonderd (hoofdstuk 1:32 vv.).

20. En naast hem de stam van Manasse; en Gamßliël, de zoon van Pedßzur, zal de overste van de zonen van Manasse zijn (hoofdstuk 1:10).

21. Zijn leger nu en zijn getelden waren tweeëndertigduizend en tweehonderd (hoofdstuk 1:34 vv.).

22. Daartoe aan Efraïms andere zijde de stam van Benjamin; en Abídan, de zoon van Gidéoni, zal de overste van de zonen van Benjamin zijn (hoofdstuk 1:11).

23. Zijn leger nu en zijn getelden waren vijfendertigduizend en vierhonderd (hoofdstuk 1:36 vv.).

24. Al de getelden in het leger van Efraïm waren honderdachtduizend en éénhonderd (108.100), naar hun legers. En zij zullen de derde optrekken, en alzoonmiddellijk achter de Levieten en de tabernakel (vs.17) volgen.

25. De banier van het leger van Dan zal tegen het noorden zijn, naar hun legers; en Ahiézer, de zoon van Ammísaddai zal de overste van de zonen van Dan zijn (hoofdstuk 1:12).

26. Zijn leger nu en zijn getelden waren tweeënzestigduizend en zevenhonderd (hoofdstuk 1:38 vv.).

27. En naast hem, naast de stam aan Dan, aan de ene zijde, zal zich legeren de stam van Aser; en Pßgiël, de zoon van Ochran, zal de overste van de zonen van Aser zijn (hoofdstuk 1:13).

28. Zijn leger nu en zijn getelden waren eenenveertigduizend en vijfhonderd (hoofdstuk 1:40 vv.).

29. Daartoe, aan de andere zijde van Dan, de stam van Nafthali; en Ahira, de zoon van Enan, zal de overste van de zonen van Nafthali zijn (hoofdstuk 1:15).

30. Zijn leger nu en zijn getelden waren drieënvijftigduizend en vierhonderd (hoofdstuk 1:42 vv.).

31. Al de getelden in het leger van Dan, de hoofdsom van de 3 tot het leger van Dan behorende stammen, waren honderdzevenenvijftigduizend en zeshonderd (157.600); in het achterste, of de achterhoede, zullen zij optrekken, naar hun banieren, ieder onder de bijzondere banier van de stam en van het geslacht, waartoe hij behoort.

32. Deze, $186.400 + 151.450 + 108.100 + 157.600$ (vs.9,16,24,31), zijn de getelden van de kinderen van Israël, naar het huis van hun vaders; al de getelden van de legers, naar hun legers, waren a) zeshonderddrieduizend vijfhonderd en vijftig (603.550, hoofdstuk 1:46).

a)Exodus. 38:26

33. Maar de Levieten werden niet geteld onder de zonen van Israël, zoals de HEERE Mozes geboden had (hoofdstuk 1:47 vv.).

34. En de kinderen van Israël deden naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, en namen also Gods verordening, betreffende de inrichting van hun leger en van hun optrekken, in gehoorzaamheid waar, zonder dat de een of andere stam zich verongelijkt of achtergesteld achtte en daarover enige klacht of enig bezwaar wilde doen gelden; zo legerden zij zich, naar hun banieren,¹⁾ nadat ook de in hoofdstuk 3 verhaalde telling van de Levieten had plaats gehad, en zo trokken zij op, een ieder naar zijn geslachten, naar het huis van zijn vaders. 2)

1) De legerplaats is deels een uitbreiding van de tabernakel en als zodanig een openbaring van het Koninkrijk van God. De onvolkomenheid van de tegenwoordige bedeling, wordt door het langwerpige vierkant, de heerlijkheid van het Koninkrijk in de toekomstige eeuw door het vierkant aangeduid (Openb.21:16)

2) Wat wij eigenlijk onder "het huis van de vaders" te verstaan hebben, is bij Exodus. 6:14 opgemerkt. De uitdrukking heeft echter in de boeken van Mozes ook nog een ruimere betekenis, en geeft also in het algemeen een zeker getal van mensen te kennen, die dezelfde stamvader hebben. Zij bevat nu eens meer, dan eens minder dan een afdeling van de geslachten, en duidt nu eens de stammen van Israël, dan weer afdelingen van die stammen aan, en voorts ook wel aan elkaar verwante indelingen van deze stamafdelingen. Wat de geslachten betreft, komt soms ook het woord: "duizenden" voor; welke benaming wellicht zijn oorsprong daaraan ontleende, dat Mozes bij de indeling van het volk in duizenden, honderden enz. zich, ten geval van de rechtspleging, zo veel mogelijk aan de natuurlijke geslachtsafdelingen van de stammen hield..

God wilde, dat Israël ordelijk optrok en zich ordelijk legerde; deze orde werd door Hem zelf bepaald. God is een God van orde. Hij heeft ook voor elk van onze zijn plaats in gezin, gemeente en maatschappij bepaald daar Hij wil, dat alle dingen, die ons te doen staan, eerlijk en met orde gebeuren. Hierdoor wordt Zijn naam verheerlijkt. Eerlijkheid en orde in al onze zaken zijn nauw verwant. Orde is macht. Op de weg van de goede orde alleen is in alle dingen vordering mogelijk en kunnen wij dienstbaar zijn aan het welzijn van de naaste. "Heere, maak mij Uw wegen bekend, leer mij Uw paden; leid mij in Uw waarheid, en leer mij; want Gij zijt de God van mijn heil, U verwacht ik de hele dag." (Psalm. 25:4,5).

HOOFDSTUK 3.

TELLING VAN DE LEVIETEN EN BEPALING VAN HUN AMBT. LOSSING VAN DE EERSTGEBORENEN.

I. Vs.1-51. Zoals er een telling van de andere stammen heeft plaatsgehad, wordt nu, op goddelijk bevel, ook de stam van Levi geteld. Deze zullen namelijk in de plaats treden van de eerstgeborenen, op welke de Heere, door hen, bij de laatste plaag, welke Hij over Egypte bracht, te verschonen, een bijzonder recht heeft, en de uitwendige dienst van het heiligdom waarnemen. Ook de eerstgeborenen worden geteld en hun getal wordt groter bevonden dan dat van de Levieten. Omtrent dit meerder getal van oudste zonen wordt de bepaling gemaakt, dat zij voor een losgeld van 5 sikkels van de dienst van de tabernakel zullen vrijgekocht worden; zo vangt hier de voor alle volgende tijden wettelijk bepaalde lossing aan.

1. Dit nu zijn de geboorten 1) van Aäron en Mozes, met wier roeping, -de een tot bevrijder en wetgever en de ander tot priester van Israël-de Heere reeds begonnen was, aan de stam van Levi een bijzondere plaats onder het volk toe te wijzen, en die vroeger wel, zoals Exodus. 6:14 vv., als delen van het groot geheel van het volk en als daarin meegerekend, voorgesteld werden, maar ten dage dat, of sedert de tijd, dat de HEERE met Mozes gesproken heeft op de berg Sinaï, beiden met hun geslacht van de menigte.

1) Of, stamboeken, geslachtsregisters. In het bijzonder worden hier de geslachtsregisters van Aärons en Mozes' nakomelingen geboekt, omdat zij beiden de vaders zijn geworden van het Levitische geslacht, dat de tabernakel en de tempel zou bedienen. Aäron wordt eerst genoemd, omdat zijn nakomelingen in het bijzonder tot Priesters werden gezalfd en Mozes' nakomelingen slechts gewone Levieten zouden zijn..

2. En dit zijn de namen van de zonen van Aäron, die aan de bijzondere verhouding van hun vader tot het volk deel hadden, terwijl zich het bijzonder beroep van Mozes tot zijn eigen persoon bepaalde, zodat de zonen van deze hier niet verder in aanmerking komen: de eerstgeborene, Nadab, daarna Abihu, daarna Eleazar, en de vierde Ithamar (Exodus. 6:23; 28:1).

3. Dit zijn de namen van de zonen van Aäron, van de priesters, die, ten tijde, waarvan wij nu spreken, reeds tot priesters gezalfd waren, wiens hand men gevuld had, om het priesterambt te bedienen; waarom de Heere omtrent hun plaats in Israël verder niets te verordenen heeft, daar zij reeds volkomen bepaald is.

4. a) Maar Nadab en Abihu stierven voor het aangezicht van de HEERE, als zij vreemd vuur voor het aangezicht van de HEERE in de woestijn van Sinaï brachten (Leviticus. 10:1 vv.) en hadden geen kinderen, zodat deze tak van Aärons geslacht reeds was afgebroken; doch Eleazar en Ithamar, uit wie voorts het priesterschap afstamde, bedienden het priesterambt voor het aangezicht 1) van hun vader Aäron, die aan het hoofd van het priesterschap stond. a)

a) Numeri. 26:61; 1 Kronieken 24:2

1) Voor het aangezicht, in de zin van, gedurende zijn leven (Genesis 11:28)

5. En de HEERE, die de plaats, welke de overige geslachten van Levi's stam zouden bekleden, wel reeds meermalen aangeduid en ook reeds voorbereid, maar nog niet voor allen kenbaar aangewezen had en haar thans nader bepalen wilde, sprak tot Mozes, zeggende:

6. a) Doe de stam Levi naderen, en stel hem voor het aangezicht 1) van de priester Aäron, opdat zij hem dienen;

a) Numeri. 16:9; 18:2

1) In het Hebreeuws Ha'amadtha otho liphnee. Eigenlijk, doe hem staan voor het aangezicht enz. Deze uitdrukking wordt dikwijls gebezigd, om daarmee de stelling van iemand aan te duiden, die wacht op de bevelen van zijn heer. De stam Levi wordt hiermee verklaard ten dienste te staan van het priesterschap in het behartigen van de zaken, de tabernakel betreffende. Waarin zij Aäron en de gehele vergadering zullen dienen, wordt in de volgende verzen nader aangeduid..

7. En dat zij waarnemen zijn, Aärons, wacht en de wacht van de gehele vergadering, 1) voor de tent der samenkomst, en alzo die zorg tot bewaking, reiniging en vervoering van de tabernakel dragen, welke wel in de eerste plaats Aäron, maar ook de gehele gemeente is aanbevolen, om in deze en dergelijke uitwendige aangelegenheden, de dienst van de tabernakels te bedienen.

1) Het ambt, dat aan de bedienaars van het Evangelie is toevertrouwd, is niet alleen ter ere van Christus, maar ook ten welzijn van Zijn Kerk, zodat zij niet alleen de wacht moeten waarnemen van de Hogepriester, maar ook getrouw zijn, omtrent de zielen, over wie hen de wacht mede bevolen is..

8. En dat zij al het gereedschap van de tent der samenkomst en de wacht van de kinderen van Israël, die eigenlijk allen schuldig zijn, om het heiligdom te bewaken en daarvoor te zorgen, waarnemen, om in hun plaats de dienst van de tabernakel te bedienen.

9. Gij zult dan aan Aäron en aan zijn zonen, de Levieten, tot helpers geven; zij zijn gegeven; zij zijn hem hiertoe dan toch gegeven uit de kinderen van Israël. 1)

1) Zij zijn gegeven, zij zijn hem gegeven uit de kinderen van Israël. Letterlijk: Gegeven, gegeven zijn zij hem van uit de kinderen van Israël. De herhaling van het woord gegeven dient, om daarmee de volkomen overgave aan te duiden, om daarmee te verzekeren, dat de Heere God hen inderdaad en in waarheid aan Aäron en aan de vergadering had gegeven. De Levieten heten hier Nethoenim. Later werden voor de geringste diensten hun nog mensen toegevoegd (de Gibeonieten), die niet uit Israël waren. Deze werden Nethinim genoemd..

10. Maar Aäron en zijn zonen, die ook wel Levieten zijn, maar reeds vroeger door Mij, uit hun stam tot een bijzondere bediening bestemd zijn (Exodus. 28:1), zult gij deze bijzondere

betrekking laten behouden en stellen, dat zij het hun opgedragen priesterambt waarnemen; en de vreemde, ieder, die niet van het priesterlijk geslacht is, die zich iets van het priesterschap aanmatigt en tot de verrichtingen van deze bediening nadert, zal gedood worden (hoofdstuk 16:1 vv.).

11. En de HEERE, zich nader willende verklaren over de grond en het doel van de bestemming van de Levieten tot de dienst van de tabernakel, sprak tot Mozes, zeggende:

12. En Ik, zie, Ik, die de macht en het recht heb, om met Mijn volk te doen wat Mij behaagt in Mijn wijsheid, en wiens bestellingen ieder, als werken van de hoogstewijsheid en goedheid, te eerbiedigen heeft, Ik heb de Levieten uit het midden van de kinderen van Israël genomen, in plaats van alle eerstgeborene, a) die de baarmoeder opent, uit de kinderen van Israël; en de Levieten zullen van Mij zijn, 1) in de plaats van al de eerstgeborenen van de moeders in Israël, op wie Ik rechtmatige aanspraak heb;

a) Exodus. 13:2

1) Uitdrukkelijk, dit geeft de grondtekst aan, wil de Heere zeggen, dat hij een verkregen recht heeft op alle eerstgeborenen, niet alleen uit kracht van schepping, maar ook uit kracht van de verlossing uit Egypte. Het recht op de gelovigen door de verlossing, bekrachtigt het recht en bevestigt het recht, dat Hij door de schepping op hen heeft..

13. Want alle eerstgeborene zijn van Mij; van de dag, dat Ik alle eerstgeborenen in Egypte sloeg, a) heb Ik Mij geheiligd alle eerstgeborenen in Israël, van de mensen tot de beesten, 1) zij zullen van Mij zijn, zij zijn van Mij en zullen door ieder als de Mijnen erkend worden, zodat niemand Mijn recht op hen te na kome; Ik ben de HEERE! 2)

a) Exodus. 13:2; 22:29; 34:19 Leviticus. 27:26 Numeri. 8:16 Luk.2:23

1) Thans, terwijl de voorbereidingen plaats hebben, om van de Sinaï verder voort te trekken, treedt ook de behoefte aan een aanmerkelijke vermeerdering van het in de godsdienstige aangelegenheden werkzame personeel duidelijk in het licht; want de tabernakel moet afgebroken, naar zijn afzonderlijke bestanddelen en gereedschappen weggeborgen en op elke nieuwe legeringsplaats weer opgezet worden; waartoe een groter tal van uitverkoren en gewijde handen dan tot nog toe was aangewezen, vereist werd. Sedert nu alle eerstgeborenen van Israël in Egypte waren gespaard gebleven (Exodus. 11:4-7; 12:21-29) waren deze eigenlijk de Heere tot lijfeigenen geworden (Exodus. 13:2; 22:29; 34:19); zodat zij tot een levenslange dienst bij de tabernakel hadden kunnen opgeroepen worden. Daar echter het volk wel tot een koninkrijk van priesters geroepen (Exodus. 19:6) maar voor de vervulling van deze roeping nog niet rijp is (Exodus. 20:19), en alzo de Heere en Zijn heiligdom niet onmiddellijk naderen mag, kan het ook niet zo rechtstreeks uit zijn midden de dienaren voor het heiligdom opleveren, maar moet veelmeer de Heere zelf Zijn dienaren verkiezen en hun personen een bepaald en aan de heiligheid van hun beroep beantwoordend karakter van heiligheid toedelen; zoals Hij dit reeds met de priesters gedaan heeft. Deze verkiezing heeft dan nu alzó plaats, dat God, na afzondering eerst van Aärons geslacht, het overige gedeelte

van de stam Levi voor altijd aan de werkzaamheden van het gewone leven onttrekt en in een nadere betrekking tot Zich plaatst; waarna de opdracht of toedeling van het karakter van heiligheid in die mate, als de bediening van de Levieten het vereiste, in de later (hoofdstuk 8:5 vv.) voorgeschreven wijding van de Levieten voltrokken werd. Zijn de Levieten aldus voor de eerstgeborenen in plaats gesteld en is deze verplichting hun opgedragen, zo kan voorts een lossing of vrijkoping van de eerstgeborenen plaats hebben, die wel reeds eerder (Exodus. 13:3) aangeduid, maar in haar rechtmatigheid nog niet nader verklaard is; die lossing moet echter ook plaatshebben, opdat Israël in dit lossen van zijn, het gehele volk vertegenwoordigende, eerstgeborenen betuige: alles wat het is, en alles wat het heeft, alleen aan de verschonende en reddende genade van zijn God verschuldigd te zijn. Dien ten gevolge bekleedden de Levieten in het groot geheel van de theocratie deze plaats, dat Zij deels, in tegenstelling met de andere stammen, tot op zekere hoogte aan het priesterlijk middelaarschap van Aäron en zijn zonen deel hebben, alzo de Heere ook hen verkozen en tot Zijn bijzondere dienst gebracht heeft, terwijl zij alzo Israël tevens tot bedekking (hoofdstuk 8:19) dienen, opdat er geen toorn over de gemeente kome (hoofdstuk 1:53) en hierom zich, met de priesters in de naaste nabijheid van de tabernakel moeten legeren; en dat zij deels, als plaatsvervangers van de eerstgeborenen, de personen zijn, in wie Israël zijn verplichting jegens de Heere en diens heiligdom nakomt. Zij zijn toch een geschenk of een offer van het volk aan de Heere (hoofdstuk 8:6): en in zo verre Deze hen, evenals alle offers van de eerstelingen (hoofdstuk 8:19) de priesters toelegt, ook een geschenk van het volk aan de priesters, om hen te dienen, maar niet om aan de eigenlijke priesterlijke bediening deel te nemen; want zo ver reikt het hun toegedeelde karakter van heiligheid niet. Ten aanzien van de priesterlijke bediening staan zij veel meer met het overige volk op één lijn, zodat zij ook de heilige dienst, op straffe van de dood, niet mochten verrichten (hoofdstuk 3:10 hoofdstuk 4:4-15), maar wel zullen zij, ter vervulling van hetgeen de naam van hun stamvader betekent (zie Ex 4.14), zich aan de priesters aansluiten (Numeri. 18:2,4) en hen in uiterlijke zaken helpen. Allereerst heeft de dienst van de Levieten nog slechts betrekking op het afbreken, wegdragen en weer opslaan van de tabernakel, waarvan de Verbondsark slechts bij bijzondere plechtige gelegenheden Jozua 3:3; 6:6; 1 Kon.8:3), door de priesters zelf gedragen werd; maar later, in het land Kanaän, rustte op hen ook de verplichting, om het heiligdom te bewaken, te sluiten en te openen, om het met zijn gereedschappen rein te houden, en voor de bereiding van de toonbroden en de overige offerkoeken te zorgen, als ook om, in vereniging met de priesters, het opzicht te houden over de benodigdheden van de tempel en de melaatsen te onderzoeken enz. (2 Kron.29:16,34; 30:16 vv.; 34:12; 35:11 Nehemiah. 10:34; 13:13) totdat David hun de uitvoering van de heilige liederen en de muziek bij de openbare godsdienstoefeningen opdroeg (1 Kronieken 16:19; 26:1; 2 Kron.5:12 Ezra 3:10 Nehemiah. 12:27), uit hen rechters en ambtslieden koos (1 Kronieken 24:4; 2 Kron.19:11), en later koning Jozafat hen door het land zond, om het volk te onderrichten (2 Kron.17:8)..

2) Zij zullen van Mij zijn, Ik ben de Heere. Beter, van Mij, de Heere, zullen zij zijn. De Souvereine God spreekt hier, die nimmer van Zijn recht kan en wil en mag afstand doen..

14. En de HEERE, uitvoering willende geven aan het reeds (hoofdstuk 1:48) te kennen gegeven voornemen, sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï, zeggende:

15. Tel de zonen van Levi naar het huis van hun vaders, naar hun geslachten, en wel niet slechts zoals bij de andere stammen (hoofdstuk 1:13) degenen, die 20 jaar en ouder zijn, maar, omdat het bij de Levieten om de in de plaatstreding voor alle eerstgeborenen te doen is, al wat mannelijk is van één maand en ouder, die zult gij tellen; 1) want op deze leeftijd werden de eerstgeborenen losbaar (hoofdstuk 18:16).

1) Daar de Levieten kwamen in de plaats van de eerstgeborenen, moesten allen geteld van een maand en daarboven. Met een maand werden de eerstgeborenen gelost. Bovendien hadden nu de ouders de schuldige verplichting, om hun kinderen reeds vroeg, van hun eerste jeugd af aan, bekend te maken met de heerlijke roeping, waartoe zij geroepen waren. Allen moesten geteld worden, ook de zwakken en ongeschikten, opdat allen zouden weten, dat zij, omdat zij uit de stam van Levi waren, Aäron waren gegeven, om hem te helpen in het bedienen van het Heiligdom. Dat zij één maand oud moesten zijn, om op de lijst van de getelden geplaatst te kunnen worden, moest hun aantonen, dat het vrije genade van God was, dat zij tot deze dienst geroepen werden, omdat ook zij, evenals alle andere Israëlieten, deelden in de onreine geboorte.

16. En Mozes telde hen naar het bevel van de HEERE, zoals hem geboden was.

17. a) Dit nu waren de zonen van Levi, de stamvaders van de drie Levitische geslachten (vs.23,27,33); met hun namen: Gerson, en Kahath, en Merßri (Exodus. 6:16).

a)Numeri. 26:57; 1 Kronieken 6:1; 23:6

18. En dit zijn de namen van de zonen van Gerson naar hun geslachten, d.i. van welke verdere geslachten afstamden (vs.21): Libni en Simeï (Exodus. 6:17).

19. En de zonen van Kahath, naar hun geslachten (vs.27): Amram en Izhar, Hebron en Uzziël (Exodus. 6:18).

20. En de zonen van Merßri, naar hun geslachten, (vs.33) Mßheli en Mûsi (Exodus. 6:19); dit zijn de geslachten van de Levieten, Gerson, Kahath en Merßri, naar het huis van hun vaders, die in de volgende verzen nogmaals afzonderlijk vermeld worden.

21. Van Gerson, vooreerst, was het geslacht van de Libnieten en het geslacht van de Semeïeten; dit zijn de geslachten van de Gersonieten.

22. Hun, namelijk van de leden van de beide uit Gerson afstammende geslachten, getelden in getal waren van al wat mannelijk was, van één maand en ouder; hun getelden waren zeventuizend en vijfhonderd (7500).

23. De geslachten van de Gersonieten zullen zich legeren achter de tabernakel westwaarts (zie "Nu 2.2).

24. De overste nu van het vaderlijke huis van de Gersonieten zal zijn Eljasaf, de zoon van Laël.

25. En de wacht, de bijzondere zorg, van de zonen van Gerson in de tent der samenkomst, waaraan zij, in vereniging met de beide andere Levitische geslachten, hun dienst bewijzen zullen, zal zijn, zoals dit (hoofdstuk 4:24) nader bepaald wordt, de tabernakel, het binnenste zeer prachtige bekleedsel (Exodus. 26:1 vv.), en de tent, het tweede, uit fijn geitewool geweven dekkleed (Exodus. 26:7 vv.), haar deksel zowel het uit rood ramsleder bestaande, derde, als het vierde, uit de huiden van zeekalveren vervaardigde kleed (Exodus. 26:14 vv.), en het deksel, het voorhangsel, aan de deur van de tent der samenkomst (Exodus. 26:36 vv.).

26. En de behangsels van de voorhof (Exodus. 27:9 vv.) en het deksel van de deur van de voorhof (Exodus. 27:16); welke bij de tabernakel en bij het altaar rondom zijn, welke behangsels en welk deksel de tabernakel en het voor de tabernakel staande brandofferaltair omringen; bovendien zijn de touwen van de tabernakel, die tot zijn gehele dienst behoren, of die bij de verschillende bestanddelen van het heiligdom met zijn omgeving nodig zijn en gebruikt worden.

27. En ten tweede van Kahath is het geslacht van de Amramieten, en het geslacht van de Izharieten en het geslacht van de Hebronieten en het geslacht van de Uzzielieten; dit zijn de geslachten van de Kahathieten.

28. In getal van al wat mannelijk was, van een maand en ouder, waren achtduizend en zeshonderd (8.600), waarnemende de wacht van het heiligdom.

29. De geslachten van de zonen van Kahath zullen zich legeren aan de zijde van de tabernakel, zuidwaarts.

30. De overste nu van het vaderlijke huis van de geslachten van de Kahathieten zal zijn Elisafan, de zoon van Uzziel (vs.19 Exodus. 6:22).

31. Hun wacht, hetgeen aan hun bijzondere zorg aanbevolen is, nu zal zijn de Ark van het Verbond en de tafel van de toonbroden en de gouden kandelaar, en de altaren, zowel het rook- als het brandofferaltair, en al het gereedschap van het heiligsdom, waarmee zij dienst doen, en het deksel, dat tussen het Heilige en het Heilige der Heiligen hangt, en deze delen van de tabernakel van elkaar scheidt, en al wat tot zijn (namelijk van het voorhangsel) dienst behoort (hoofdstuk 4:4 vv.); zodat dus de Kahathieten, als het voornaamste van de drie Levitische geslachten uitmakende, waartoe ook Mozes en Aäron met zijn zonen zelf behoren, de voornaamste voorwerpen van het heiligdom te verzorgen hebben.

32. De overste nu van de drie oversten van Levi, die dus zal gesteld zijn over Eljasaf, de overste van de Gersonieten (vs.24), en over Elisafan, de overste van de Kahathieten (vs.30), en over Uzziel, de overste van de Merarieten (vs.35), zal zijn Eleazar, de oudste zoon van Aäron, de priester; zijn opzicht zal zijn over degenen, die de wacht van het heiligdom waarnemen.

33. Van Merßri, ten derde, is het geslacht van de Mßheliëten en het geslacht van de Musiëten; dit zijn de geslachten van Merßri.

34. En hun getelden in getal van al, wat mannelijk was, van een maand en ouder, waren zesduizend en tweehonderd (6200).

35. De overste nu van het vaderlijke huis van de geslachten van Merßri zal zijn Zûriël, de zoon van Abihaïl; zij zullen zich legeren aan de zijde van de tabernakel, noordwaarts.

36. En het opzicht van de wachten (hoofdstuk 4:29 vv.), van de zonen van Merßri zal zijn over de planken (of stijlen) van de tabernakel (Exodus. 26:15 vv.), en zijn richels (Exodus. 26:26 vv.), en zijn pilaren (Exodus. 26:32,37), en zijn voeten (Exodus. 26:19,32,37), en al zijn gereedschap en al, wat tot zijn dienst behoort, als pinnen en wat er verder nodig was om het uitwendig lichaam van de tabernakel op te richten en vast te zetten.

37. En de pilaren, waaraan de gordijnen van de voorhof hangen, die de tabernakel rondom omgeven, en hun voeten, en hun pennen, en hun touwen (Exodus. 27:10,19; 35:18).

38. Die nu zich legeren zullen vóór en dus tegenover de ingang van de tabernakel oostwaarts, voor de tent der samenkomst, tegen de opgang van de zon, zullen zijn Mozes en Aäron met zijn zonen, in de hoogste rang waarnemende de wacht, d.i. de algemene verzorging van het heiligdom, voor of in plaats van de wacht, die aan het heiligdom verschuldigd is door de gehele vergadering van de kinderen van Israël; en de a) vreemde, al wie geen priester is, die nadert tot iets van hetgeen tot de priesterlijke bediening behoort, zal gedood worden.

a) Vs.10 Numeri. 16:40

39. Alle getelden van de Leviëten, welke Mozes en Aäron, op het bevel van de HEERE (vs.15), naar hun geslachten geteld hebben (vs.22,28,34), al wat mannelijk was, van een maand en ouder, waren $7500 + 8600 + 6200$, en dus tezamen 22.300, waarvan echter 300 Leviëten, die zelf eerstgeborenen waren en daarom niet als plaatsvervangers van eerstgeborenen uit andere stammen aangemerkt konden worden, worden afgetrokken (vs.43), zodat er overblijven tweeëntwintigduizend (22.000).

Wij hebben de zwarigheid, die de gehele opgave van dit vers bevat, op de weg, die door de meeste Joodse leraren gevolgd is, opgelost. Andere verklaarders echter nemen aan, dat in vs.28 een schrijffout is ingeslopen. Daar namelijk bij de Hebreeën de letters van het Alfabet ook tot cijfers dienden, is het goed mogelijk, dat in plaats van ss (8.600) oorspronkelijk sls (8.300) in de tekst gestaan heeft en zo zou de rekening $7.500 + 8.300 + 6200 = 22.000$ volkomen juist zijn. Door verwisselingen van veel op elkaar lijkende, of bijna geheel gelijkvormige letters, of ook door het overzien van een als cijferteken gebezigde letter, zijn in de getalsopgaven van het Oude Testament hier en daar mistellingen ontstaan, zoals wij ter plaatse zullen opmerken. Het getal van de Leviëten komt in vergelijking met dat van de overige stammen nog des te meer als klein voor, doordat bij hen reeds de kinderen van een maand en ouder meegeteld werden, terwijl bij de overige de telling eerst van de twintigjarigen

af begon; wilde men toch bv. de stam Manasse (32.200 mannen boven de 20 jaar) (hoofdstuk 1:34 vv.) naar de maatstaf begroten, volgens welke Levi geteld werd, dan zou het getal van de mannelijke zielen van Manasse 50.000 bedragen. De aanwas intussen van Levi's stam hield ook later, tot in Davids tijden toe, met die van de overige op verre na geen gelijke gang, maar bleef bij deze opvallend veel achter (2 Kron.24:3)

De betekenis van deze stam ligt niet in zijn uitwendig bestaan, maar in zijn innerlijke aard..

40. En de HEERE zei, nadat also Zijn eerste bevel (vs.14) was ten uitvoer gelegd, tot Mozes: Tel nu verder ook alle eerstgeborenen, wat mannelijk is onder de kinderen van Israël, van een maand en ouder; en neem het getal van hun namen op, om dit met dat van de Leviëten te vergelijken.

41. En gij zult, zoals Ik reeds te kennen gaf in vs.12 vv., voor Mij de Leviëten nemen, om (Ik ben de HEERE!) te dienen bij Mijn heiligdom, in plaats van alle eerstgeborenen onder de kinderen van Israël, en de beesten van de Leviëten in plaats van alle eerstgeborenen onder de beesten van de kinderen van Israël.

De beesten van beide zijden behoeften niet eerst geteld te worden. Hier geschiedt de ruil zonder dat het getal in bijzondere aanmerking genomen wordt..

42. Mozes dan telde, zoals de HEERE hem geboden had, alle eerstgeborenen onder de kinderen van Israël.

43. En alle eerstgeborenen, die mannelijk waren, in het getal van de namen van een maand en ouder, naar hun getelden waren, de eerstgeborenen van Levi meegerekend, tweeëntwintigduizend tweehonderd en drieënzeventig (22.273), en also 273 meer in getal dan bij de Leviëten de hoofdsom van de getelden van één maand en ouder (vs.39).

Men heeft die som van 22.273 eerstgeborenen op een getal van 603.550 strijdbare mannen (hoofdstuk 1:46; 2:32) dat is op een hoofdsom van ongeveer een miljoen mannelijke personen, voor veel te gering gehouden, daar also op elke 43 à 45 zielen slechts één eerstgeborene zou voorkomen. Men kan intussen van alle andere pogingen om de zaak te verklaren, afzien, zo men slechts opmerkt, dat het gebod (Exodus. 13:2) geen terugwerkende kracht heeft gehad, en hier van die eerstgeborenen alleen sprake is, welke na de uittocht uit Egypte, en dus gedurende de laatstverlopen 10 à 11 maanden geboren werden. Nu schijnt weliswaar het getal naar evenredigheid weer te groot te zijn, maar men bedenke, dat de aanwas van het volk in de woestijn, nog veel meer dan reeds in Egypte, buitengewoon voorspoedig moet geweest zijn, also na de 40 jaar omzwerven het nieuwe geslacht slechts weinig minder talrijk was dan het oude (hoofdstuk 26:51). Wellicht zijn er, in de tijd, die de uittocht naast voorafging, toen er voor het volk een zeker uitzicht op spoedige verlossing uit de Egyptische slavernij verrees, vele nieuwe huwelijken gesloten; terwijl het tevoren geenszins raadzaam was, zich in het huwelijk te begeven (Exodus. 1:22)

44. En de HEERE sprak verder tot Mozes, om hem nader in te lichten, omtrent de wijze, waarop de inplaatstreding van de Levieten, voor al de eerstgeborenen, geschieden moest, zeggende:

45. Neem de Levieten, in plaats van alle eerstgeboorte onder de kinderen van Israël, welke van Mij is en Mij eigenlijk dienen moest bij Mijn heiligdom, en de beesten van de Levieten, in plaats van de eerstgeboorten van hun beesten; want de Levieten zullen van Mij zijn, en ook hun vee zal Mij als een bijzonder eigendom toebehoren (vs.41); Ik ben de HEERE!

46. Aangaande de tweehonderd drieënzeventig (273), die gelost zullen worden, die overschieten boven de Levieten (vs.43) van de eerstgeborenen van de kinderen van Israël;

47. Gij zult voor elk hoofd vijf sikkels van de ouders nemen; naar de waarde van de sikkel van het heiligdom zult gij ze nemen; a) die sikkel is twintig gera.

a)Exodus. 30:13 Leviticus. 27:25 Numeri. 18:16 Ezech.45:12

48. En gij zult dat geld, die 273 maal 5 = 1365 sikkels, aan Aäron en zijn zonen geven, die het als vergoeding voor hen, welke als eerstgeborenen eigenlijk aan de Heeretoehoorde en tot de dienst van de priester verplicht waren, in de kas van de tabernakel storten en ten dienste van het heiligdom besteden zullen, het geld van de gelosten, die onder hen overschieten.

Deze losprijs voor de overschietende eerstgeborenen werd vervolgens maatstaf voor de lossing van alle volgende eerstgeborenen (hoofdstuk 18:16). Het bedrag komt met de prijs van die mannelijke kinderen overeen, welke men de Heere in gelofte toegezegd had, zolang zij nog niet boven de 5 jaar oud geworden waren (Leviticus. 27:6)

49. Toen nam Mozes dat losgeld van degenen, die overschoten boven de gelosten, die door de Levieten vervangen waren.

50. Van de eerstgeborenen van de kinderen van Israël nam hij dat geld, duizend driehonderd vijfenzeventig (1365) sikkels naar de sikkel van het heiligdom.

51. En Mozes gaf dat geld van de gelosten aan Aäron en aan zijn zonen, naar het bevel van de HEERE, zoals de HEERE (vs.48) Mozes geboden had.

De Kerk is genaamd de gemeente van de eerstgeborenen (Hebr.12:23), die gerantsoeneerd of gelost is, niet zoals de eerstgeborenen van de Israëlieten, met zilver of goud, maar door het dierbaar bloed van Christus, het onbestraffelijke en onbevleete Lam van God (1 Petr.1:18,19).

De stam van Levi, die zich, door de geest van het ootmoed en door het bloed van het zwaard, ten tijde dat het volk zich aan de afgoderij met het gouden kalf schuldig maakte, de Heere had geheiligd (Exodus. 32:25 vv.), wil Hij als Israëls eerstgeboorte aanzien, en hun dienst bij Zijn heiligdom zal Hij aanmerken als een toewijding van alle eerstgeborenen van Israël aan Zich. Zo als nu in de eerstgeboorte onder Israël alle daarna geborenen begrepen en in de heiliging

van hen ook deze geheiligd zijn (Rom.11:16), zo is ook in de geheiligde stam van Levi geheel Israël heilig..

Beschouwt, Christenouders, ook uw kinderen als hen, die in hun levensbetrekking met u de Heere heilig zijn, en met bijzondere roeping tot Zijn verheerlijking van Hem geroepen worden 1 Corinthiers. 7:14). Bewaakt uw kinderen als zodanigen, op wie de Heere een bijzondere aanspraak heeft. Houdt bij hun opvoeding boven alles uw en hun Heer voor ogen. Bedenkt dit, hoe gij hen voor Hem moogt opvoeden. Laat uw wandel waardig de roeping, waarmee gij geroepen zijt, voor hen het zegel drukken op de woorden van uw lering, vermaning en bestraffing. Houdt dat woord in gedachtenis: "Geloof in de Heere Jezus Christus, en gij zult zalig worden, gij en uw huis!" (Hand.16:31). Stelt, eerstgeborenen des huizes, niets op hoger prijs, dan voor uw jongere broeders en zusters een voorbeeld te mogen wezen in alles, wat de Heere welbehaaglijk is en waardoor Zijn naam verheerlijkt wordt. Kinderen, dient allen de Heere, die God, wiens ondoorgrondelijke liefde Zijn eigen Zoon deed in de plaats treden voor zondaars, opdat Hij lijdend en stervend alles volbracht, wat er nodig is tot onze eeuwige zaligheid. Al het vertrouwen, al de liefde, al de gehoorzaamheid van onze harten komt Hem eeuwig toe. Eeuwig Zijn naam tot ere, als Zijn kinderen in Christus te leven, dat zij ons aller vurige bede..

Aan Aäron en zijn zonen kwam dat geld toe, omdat de Levieten hun in de plaats van alle eerstgeborenen van de kinderen van Israël waren gegeven, en dit de som was voor het ontbrekende getal aan de hoofdsom van de getelde Levieten..

HOOFDSTUK 4.

BIJZONDERE BEPALINGEN OMTRENT HET AMBT, EN OPGAVEN VAN HET GETAL VAN DE LEVIETEN.

I. Vs.1-49. Dergelijke bepalingen, betreffende de legering en de optocht, als (hoofdstuk 2) voor de andere stammen gegeven zijn, worden nu ten aanzien van Levi in het bijzonder voorgeschreven. Deze stam heeft zich, zoals ook tevoren reeds gezegd is, in de naaste nabijheid van de tabernakel te legeren en trekt, met zijn voornaamste geslacht, dat van de Kahathieten namelijk, voorop, in het midden van de overige. Wat hem is opgedragen, verdeelt zich naar zijn drie geslachten (dat van de Kahathieten, Gersonieten en Merbrieten), in dienst voor de gereedschappen, -dienst voor de dekkleden en -dienst voor de uitwendige bestanddelen van het heiligdom. De hoofdsom van alle tot de dienst geschikte Levieten bedraagt 8580 man.

1. En de HEERE, 1) die nu nader wilde bekend maken, welke diensten Hij door elk van de Levitische geslachten wilde bewezen hebben, sprak verder tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

1) Zoals de stam van Levi uitverkoren was uit al de stammen van Israël, om het Heiligdom te bedienen, zo werd nu uit de stam van Levi weer uitverkoren, die de leeftijd van dertig jaar hadden bereikt.

2. Neemt op de som van de zonen van Kahath, die tot de gewichtigste diensten geroepen zijn (hoofdstuk 3:31), en tel hen nog eens afzonderlijk, uit het midden van de zonen van Levi, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders.

3. Van dertig jaar en ouder tot vijftig jaar; al wie tot deze strijd, tot deze heilige krijgsdienst, d.i. tot deze heilige arbeid inkomt, en niet door zwakheid of gebreken daarvoor ongeschikt is, maar die in staat is, om het werk in de tent der samenkomst te doen.

De dienst van de Levieten heeft vooreerst slechts betrekking op het uit elkaar nemen, wegdragen en weer opslaan van de tabernakel, gedurende de tocht door de woestijn (zie Nu 3.13). Tot deze werkzaamheden wordt de leeftijd van minstens 30 jaar vereist. Als daartegen (hoofdstuk 8:24) gezegd wordt, dat zij reeds van hun 25ste jaar af de tabernakel dienen kunnen, dan ziet dit op hun dienst bij de openbare godsdienstoefening na de intocht in het beloofde land..

4. Dit 1) nu zal de dienst zijn van de zonen van Kahath, in de tent der samenkomst, te weten, de Heiligheid der Heiligheden, zij zullen voor de heiligsteaangelegenheden, als de Verbondsark, de toonbroden enz. te zorgen hebben.

1) Hij heeft de ambten onder de Levieten verdeeld, allereerst, opdat er geen wanorde zou ontstaan, door het werk door elkaar te verrichten; vervolgens, opdat geen ijverzucht de een voor de ander zou prikkelen, waaruit strijd en twist zou kunnen voortkomen. Want wij weten, hoe verkeerd vaak mensen hun best doen, indien niet een zekere regelmaat hun wordt

voorgeschreven, opdat zij niet in tomeloze haast doorvloeien. Wanneer nu ieder begeert de ander voor te komen, ontstaat er een verkeerde naijver, welke daarna in twisten overgaat. Daarom, indien het hun niet was belet, zouden de Levieten al spoedig in het volbrengen van hun plichten aan het schermutselen zijn gegaan en onder elkaar hebben gestreden. God, Die krachtens Zijn autoriteit iedereen houdt binnen de juiste grenzen en de dwaze begeerlijkheden onderdrukt, treedt hier nu onpartijdig op..

5. In het optrekken van het leger, zo zullen Aäron en zijn zonen in de tabernakel komen en de voorhang van de deksel, d.i. het voorhangsel, dat het Heilige der Heiligen van het Heilige afscheidt, afnemen en zullen daarmee de Ark van de Getuigenis bedekken.

6. En zij zullen een deksel van dassenvellen of eekalfshuiden, dat tot dit doel vervaardigd is (zie "Ex 25:5) daarop, en de met het voorhangsel bedekte tabernakel, leggen en ter onderscheiding van de zetel van de heerlijkheid van de Heere, een geheel kleed van hemelsblauw (Exodus. 28:31) daarbovenop uitspreiden; en zij zullen de handbomen, waarmee de Verbondsark moest gedragen worden en die niet uit haar ringen mogen uitgetrokken worden (Exodus. 25:13 vv.) aanleggen, of met het omkleedsel tegen de ark vastbinden.

7. Zij zullen ook op de toontafel een kleed van hemelsblauw uitspreiden, en zullen daarop zetten de schotels van de toonbroden, en de reukschalen of wierookschalen, en de kroezen of wijnkannen, en de dekschotels, of de schalen bij het drankoffer gebruikelijk (Exodus. 25:29); ook zal het gedurig brood (Numeri. 24:5 vv.) daarop zijn.

8. Daarna zullen zij een scharlaken kleed daarover, over deze vaatwerken en toonbroden uitspreiden, en zullen dat met een deksel van dassenvellen, of zeekalfshuiden, tegen de invloed van het weer bedekken; en zij zullen de handbomen, waarmee de tafel van de toonbroden moet gedragen worden (Exodus. 25:27)), aanleggen (vs.6).

9. Dan zullen zij een kleed van hemelsblauw nemen, en bedekken de kandelaar van de luchter (Exodus. 25:31 vv.), en zijn lampen en zijn snuiters en zijn a) blusvaten of snuitselbakjes, en al zijn olievaten, waarmee zij aan deze kandelaar dienen.

a) Ex.25:38

10. Zij zullen ook deze en al zijn gereedschap in een deksel van dassenvellen, zeekalfshuiden, doen, en zullen hem met zijn toebehoren, op de draagboom of de draagbaar leggen.

11. En over het gouden reukaltaar zullen zij eveneens een kleed van hemelsblauw uitspreiden en zullen dat met een deksel van dassenvellen, zeekalfshuiden, bedekken; en zij zullen de handbomen, waarmee het altaar gedragen wordt aanleggen (vs.6).

12. Zij zullen ook nemen alle overige gereedschap van de dienst, waarmee zij in het heiligdom dienen, waartoe men onder meer de dienstkleren van de priesters rekent, en zullen het leggen in een kleed van hemelsblauw, en zullen het met een deksel van dassenvellen, zeekalfshuiden, bedekken; en zij zullen het op de draagboom of de draagbaar leggen.

13. En zij zullen de as van het brandofferaltair vegen, en zij zullen, nadat het ontdaan is van de aarde en de stenen, waarmee het is aangevuld (Exodus. 27:1 vv.) daarover een kleed van purper uitspreiden.

14. En zij zullen daarop leggen al zijn gereedschap, waarmee zij hieraan dienen, de koolpannen of vuurpannen, de krauwelen d.w.z. de drietandige vorken en de schoffels of schoppen, en de sprengbekkens, waarin, bij het slachten van de offerdieren, het bloed wordt opgevangen; in één woord al het gereedschap van het altaar; en zij zullen daarover een deksel van dassenvellen, zeekalfshuiden, uitspreiden, en zullen de handbomen, waarmee het brandofferaltair moet gedragen worden, aanleggen (vs.6).

Van het koperen wasvat (Exodus. 30:18) wordt hier geen melding gemaakt. Waarschijnlijk werd het als een minder heilig en voor beschadiging minder vatbaar voorwerp niet omwonden, maar onbedekt vervoerd. De vertaling van de "Zeventig" wil dit aanvullen en heeft hier dit vers ingeschoven: "En zij zullen een hemelsblauw dekkleed nemen en daarmee het wasvat en zijn voet bedekken, en zullen het dan in een deksel van dassenvellen hullen, en het op de draagbaar leggen." Deze aanvulling is echter zonder enige twijfel niet echt.

15. Als nu Aäron en zijn zonen het dekken van het heiligdom en van alle gereedschap van het heiligdom, in (bij) gelegenheden van het optrekken van het leger, zullenvoleind hebben, zo zullen daarna de zonen van Kahath in de tabernakel komen, om de ingepakte voorwerpen te dragen; 1) maar zij zullen al dat heilige niet onmiddellijk aanraken, dat zij niet sterven, 2) (hoofdstuk 18:3 2 Samuel. 6:6 vv.). Dit is de last van de zonen van Kahath, in de tent der samenkomst.

1) Men zie hieruit, hoe de tekenen van Gods aanwezigheid in deze wereld bewegelijke dingen zijn; nochtans is het Koninkrijk, dat ons nu aangeboden wordt, een Hemels, een onbewegelijk Koninkrijk, en daarom heeft men dit met alle bereidwilligheid en dankzegging te ontvangen en de genade van God vast te houden, waardoor wij Hem welbehagelijk mogen dienen met eerbied en Godvruchtigheid..

2) Het priesterlijk karakter, dat aan Israël in zijn geheel, tegenover de natiën van de wereld, eigen is (Exodus. 19:4 vv.) drukt zich in hoge mate in Levi uit, welke God onder de stammen afgezonderd en in nadere betrekking tot Zich gesteld heeft, om te dienen aan Zijn heiligdom (hoofdstuk 16:9). Evenwel, ook hun dienst bepaalt zich tot het uitwendig heiligdom (hoofdstuk 3:28,32). In alle zaken van het altaar, daarentegen en binnen het voorhangsel (hoofdstuk 18:7) dienen alleen de priesters, waaronder wederom de Hogepriester de eerste plaats bekleedt, als de drager en vertegenwoordiger van alle persoonlijke rechten en plichten..

16. Het opzicht nu van Eleßzar, de zoon van Aäron, de Hogepriester (hoofdstuk 3:32) zal zijn over de olie van de luchter (Exodus. 27:20) en het reukwerk van de welriekende specerijen, of de specerijen, die tot reukwerk gebezigd worden (Exodus. 30:34) en het gedurig, het dagelijks, spijsoffer (Exodus. 29:40), en de zalfolie (Exodus. 30:23); het opzicht van de gehele tabernakel en alles, wat daarin is, aan het heiligdom en aan zijn gereedschap, zodat hij

dus ook over de dienstverrichtingen van de Kahathieten toezicht te houden heeft, zoals zijn broeder Ithamar over die van de Gersonieten en van de Merbrieten (vs.28,33).

17. En de HEERE, de voorschriften (vs.5-15) nogmaals de priesters tot zorgvuldige betrachting op het hart drukkend, opdat strafgerichten vermeden werden, sprak tot Mozes en Aäron, zeggende:

18. Gij zult de stam van de geslachten van de Kahathieten, die (vs.4) tot de heiligste diensten aan de tabernakel geroepen, maar juist daardoor aan het meeste gevaar onderhevig zijn, om Mijn toorn te verwekken, nietlaten uitgeroeid worden uit het midden van de Levieten; 1)

1) God dreigt met de dood, indien zij iets verbodens aanraken. Maar de priesters, de zonen van Aäron, vermaant Hij, om niet door hun zorgeloosheid hun broeders te verderven, omdat, indien zij iets onbedekt laten, zij de oorzaak van hun verderf zouden zijn..

Tot een hoge waardigheid had de Heere Aäron en zijn zonen verheven, maar die hoge waardigheid brengt ook een zware verantwoordelijkheid mee. Aäron wordt hier verantwoordelijk gesteld voor het leven van de Kahathieten..

19. Maar dit zult gij hun doen, opdat zij leven en niet sterven, als zij tot de Heiligheid der Heiligheden toetreden zullen: Aäron en zijn zonen zullen als alle gereedschappen op de in vs.5 vv. voorgeschrevene wijze zullen ingewikkeld en bedekt zijn, komen, om tegelijk met de Kahathieten (vs.15) de tabernakel binnen te gaan, en stellen hen een ieder over zijn dienst en aan zijn last.

20. Doch zij, de Kahathieten, zullen niet, zonder door Aäron en zijn zonen vergezeld te zijn, inkomen, om te zien, als men het heiligdom inwindt, opdat zij niet ten straf hiervoor (1 Samuel 6:19) sterven.

21. En de HEERE, die nu ook omtrent de diensten van de beide andere Levitische geslachten nadere bepalingen geven wil, sprak tot Mozes, zeggende:

22. Neem ook op de som van de zonen van Gerson, gelijkewijls gij het die van de zonen van Kahath (vs.2 vv.) gedaan hebt, naar het huis van hun vaderen, naar hun geslachten.

23. Gij zult hen tellen van dertig jaar en ouder, tot vijftig jaar, al wie inkomt of geschikt is om de geestelijke strijd 1) te strijden, of die dienst te vervullen, opdat hij mede de dienst bedient in de tent dersamenkomst.

1) Telkens wordt de dienst ten behoeve van het Heilige een strijd genoemd. De Engelse vertaling geeft heerscharen. Het is de militia sacra, de heilige krijgsdienst, de strijd als zinnebeeld van de strijd de geestelijke strijd in de dienst van de Heere, door de Apostel van het geloof de goede strijd van het geloof genaamd..

24. Dit 1) zal zijn de dienst van de geslachten van de Gersonieten, in het dienen en in het dragen van de last van de voorwerpen, die in hoofdstuk 3:25 vv. reeds genoemd zijn;

1) Gering in schijn en lastig was het werk, dat zowel aan de zonen van Gerson als aan die van Merßri werd opgedragen. Want de vaten en de tent met haar gereedschappen te dragen, de tafel en de balken en de kolommen was een harde en niet minder een slaafse arbeid. Maar hieruit leren wij, dat in de dienst van God niets verachtelijk is, maar dat men vrolijk en wel zijn plicht heeft te vervullen, omdat het ons een overvloedige weldaad moet zijn, wanneer God zich verwaardigt, ons uit te kiezen tot bedienaars van Zijn heiligdom, opdat noch verdriet noch trots ons in het uitoefenen van ons ambt hinderlijk zij..

25. Zij zullen dan dragen de gordijnen van de tabernakel, de binnenste bekleedsels (Exodus. 26:1-6) en de tent der samenkomst, te weten haar tweede en derde deksel, (Exodus. 26:7-13), en het dassende deksel, of het dekkleed van zeekalfshuiden, dat als het vierde er bovenop is, (Exodus. 26:14) en het deksel van de deur van de tent der samenkomst (Exodus. 26:36 vv.);

26. En de behangselen van de voorhof, waardoor dit afgesloten is (Exodus. 27:9 vv.), en het deksel van de deur van de poort van de voorhof, dat is bij de tabernakel en bij het brandofferaltaar, zodat het deze rondom omgeeft, (Exodus. 27:16); en hun, (namelijk van de reeds genoemde gordijnen, dekkleden en voorhangsels van de beide ingangen) hun touwen en al het gereedschap, dat zij tot uitoefening van hun dienst nodig hebben (Exodus. 27:19), bovendien al, wat daarvoor bereid wordt, opdat zij dienen.

De laatste woorden van dit vers worden ook aldus vertaald: en al, wat daaromtrent d.i. betreffende de in dit vers genoemde behangselen en kleden met hun toebehoren gedaan moet worden, behoort tot hun dienst..

27. De gehele dienst van de zonen van de Gersonieten in al hun lasten in al hun dienst, zal zijn of plaats hebben, naar het bevel 1) van Aäron en van zijn zonen, die aan ieder zijn bijzonder werk van hetgeen hij te dragen of te doen heeft, hebben aan te wijzen; en gij, Aäron en zijn zonen, zult hun, ter bewaring, al hun last bevelen, 2) en dus alles opzettelijk en nauwkeurig aanwijzen en opdragen, wat tot hun arbeid behoort.

1) In het Hebreeuws Al-phi, eigenlijk naar de mond van, d.i. hier: zoals Aäron en zijn zonen het zullen aanwijzen. Zij mochten niets uit eigen autoriteit doen..

2) Of, gij zult hun opdragen, al hun last, welke zij te bezorgen hebben. Aäron is het hoofd van de Leviëten. Alle verantwoordelijkheid rust op Hem. Zij hebben alle bevelen stipt te gehoorzamen..

28. Dit, wat zo-even is opgegeven, is de dienst van de geslachten van de zonen van de Gersonieten, in de tent der samenkomst; en hun wacht of hun dienstwerk zal zijn onder de hand d.i. onder het opzicht, bestuur en bevel van Ithamar, de tweede, nog levende zoon van Aäron, de Hogepriester.

29. Aangaande de zonen van Merßri, die zult gij, naar hun geslachten en naar het huis van hun vaderen, tellen.

30. Gij zult hen tellen van dertig jaar en ouder, tot vijftig jaar oud, al wie inkomt tot deze strijd (vs.3,23), om te bedienen de dienst van de tent der samenkomst.

31. Dit zal nu zijn de onderhouding van hun last, naar al hun dienst, in de tent der samenkomst: de stijlen van de tabernakel of de 48 planken, waaruit het geraamte van de tabernakel bestaat (Exodus. 26:15 vv.) en zijn 3 x 5 richels, waarmee de planken bijeengehouden worden (Exodus. 26:26 vv.) en zijn 4 pilaren, waaraan het voorhangsel bevestigd is, dat het Heilige der Heiligen van het Heilige scheidt, alsook de 5 pilaren, die aan de ingang van het heiligdom staan, en zijn voeten of zijn onderlagen (Exodus. 26:32,37), alsook de voetstukken van de planken;

32. Bovendien de zestig pilaren van de voorhof, die het rondom omgeven (Exodus. 27:9 vv.) en hun voeten of voetstukken, en hun pennen, en hun touwen met al hun gereedschap en met al hun dienst, die zij, bij het afbrekenen weer oprichten van het gebouw nodig hebben; en het gereedschap van de waarneming van hun last, het gereedschap, dat zij te dragen en waarvoor zij, naar hun bijzondere bestemming, te zorgen hebben, zult gij bij namen tellen, zodat gij nauwkeurig opneemt, hoeveel stuks en welke voorwerpen hun toevertrouwd zijn, opdat er niets verloren ga.

33. Dit is de dienst van de geslachten van de zonen van Merßri, naar hun gehele dienst, die zij, evenals de Gersonieten (vs.28) in de tent der samenkomst, onder de hand van Ithamar, de zoon van Aäron, de Hogepriester, te verrichten hebben.

34. Mozes dan en Aäron en de oversten van de vergadering, die hun tot helpers dienden, telden, overeenkomstig de goddelijke last (vs.2) de zonen van de Kahathieten, naar hun geslachten en naar het huis van hun vaderen:

35. Van dertig jaar en ouder, tot vijftig jaar, al wie inkwam tot deze strijd (vs.3,23) tot de dienst in de tent der samenkomst.

36. Hun getelden nu waren, naar hun geslachten, tweeduizend zevenhonderd en vijftig (2750). Van de in hoofdstuk 3:28 opgegeven hoofdsom van de Kahathieten bleken daarom 5850 door hun jeugd of ouderdom, of ook anderszins niet tot de dienst geschikt te zijn.

37. Dit zijn de getelden van de geslachten van de Kahathieten, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel van de HEERE, door de hand van Mozes.

38. Evenzo de getelden van de zonen van Gerson, naar hun geslachten en naar het huis van hun vaderen:

39. Van dertig jaar en ouder, tot vijftig jaar, al wie inkwam tot deze strijd (vs.3,23) tot de dienst in de tent der samenkomst.

40. Hun getelden waren, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders, tweeduizend zeshonderd en dertig (2630). Te jong of te oud of anderszins ongeschikt waren 4870 (hoofdstuk 3:22).

41. Deze zijn de getelden van de geslachten van de zonen van Gerson, van al wie in de tent der samenkomst diende, welke Mozes en Aäron telden, naar het bevel van de HEERE.

42. En de getelden van de geslachten van de zonen van Merßri, naar hun geslachten, naar het huis van hun vaders;

43. Van dertig jaar en ouder, tot vijftig jaar, al wie inkwam tot deze strijd (vs.3,23), tot de dienst in de tent der samenkomst;

44. Hun getelden nu waren naar hun geslachten, drieduizend en tweehonderd (3200), te jong dus of te oud of anderszins ongeschikt waren 3000 (hoofdstuk 3:34).

45. Deze zijn de getelden van de geslachten van de zonen van Merßri, 1) welke Mozes en Aäron geteld hebben, naar het bevel van de HEERE, door de hand van Mozes.

1) Dat de Merßrieten in het geheel maar waren zesduizend tweehonderd, en dat er nochtans van deze waren drieduizend en tweehonderd, die dienst konden doen, hetgeen ruim de helft was, hebbe men wel op te merken. De zwaarste en grootste last lag op dat geslacht, n.l. de stijlen, de pilaren en de voeten van de tabernakel, en daarom had de Heere in Zijn Voorzienigheid het zo geschikt, dat, terwijl van de Kahathieten en Gersonieten, wiens werk licht was, slechts omtrent een derde gedeelte zich in staat bevond, om dienst te doen, de Merßrieten daarentegen, alhoewel zij de minsten in getal waren, nochtans de meeste bekwame mannen uitleverden; want wat ook de dienst zijn mocht, waartoe de Heere de mensen roept, Hij zal hen nochtans genoegzame genade en sterkte verlenen naar de eis van het werk..

46. Al de getelden, welke Mozes en Aäron en de oversten van Israël geteld hebben van de Levieten, naar hun geslachten en naar het huis van hun vaders.

47. Van dertig jaar en ouder, tot vijftig jaar, al wie inkwam om de dienst van de bediening en de dienst van de last in de tent der samenkomst te bedienen, d.i. al, die in staat bevonden werden, om, hetzij door andere arbeid, of door het dragen van lasten zijn dienst ten aanzien van de tabernakel te bewijzen;

48. Hun getelden waren achtduizend vijfhonderd en tachtig, ($8580 = 2750 + 2630 + 3200$).

49. Men telde hen naar het bevel van de HEERE, door de hand van Mozes, een ieder naar zijn dienst en naar zijn last; en zijn (Mozes) getelden waren, die de HEERE Mozes geboden had.

Deze som staat in juiste verhouding tot de algemene som van de Levieten, zoals die in hoofdstuk 3:39 is opgegeven. In België bijv. beleven op het land op een bevolking van 10.000 mannelijke personen, 8926 de eerste maand, 4572 bereiken de ouderdom van 30 en 3588 die van 50 jaren. Een bijzondere lichaamstoestand werd bij de Levieten niet gevorderd, zoals bij de priesters, die van gebreken vrij moesten zijn (Leviticus. 21:16 enz.); alzo waren slechts zij voor de dienst ongeschikt, die aan gebreken onderhevig waren, die hen van het praktische leven uitsloten. Hun wordt ook niet, zoals de priesters, (Leviticus. 21:1 enz.) een bijzondere levenswijze voorgeschreven, maar slechts hiervoor wordt gezorgd, dat zij door vrijdom van het gewone beroep, dat naar de theocratische bepaling in de landbouw bestaat, zich uitsluitend aan de dienst van het heiligdom wijden kunnen. Over de wijding van de Levieten (hoofdstuk 8:5); aangaande hun levensonderhoud, (hoofdstuk 18:21 vv.), en betreffende hun woonplaats in het land Kanaän (hoofdstuk 35:1 vv.).

HOOFDSTUK 5.

REINIGING VAN DE LEGERPLAATS. VERZOENINGS- EN IJVEROFFER.

I. Vs.1-4. Nadat Israël uiterlijk tot een krijgslager van de Heere georganiseerd is, om het voorgestelde doel, waartoe het geroepen is, tegemoet te kunnen trekken, volgt nu ook de innerlijke of geestelijke organisatie. Daarom krijgt Mozes nu allereerst bevel, om allen, die volgens Leviticus. 13-15 en Numeri. 19:11 vv. Levitisch onrein zijn, uit het leger te verwijderen; want daar de heilige God in het midden van Zijn volk optrekt, mag Israëls legerplaats door niets, van welke aard ook, verontreinigd zijn.

1. En de HEERE sprak tot Mozes, zeggende:

2. Gebied 1)de kinderen van Israël, dat zij uit het leger wegzenden alle melaatsen (Leviticus. 13:45 vv.) en alle vloeienden (Leviticus. 15:2,19) en allen, die onrein zijn door aanraking van een dode (Numeri. 19:11 vv.).

1) Helder toont deze plaats, dat God volstrekt niet het ambt van medicus uitoefende, om de gezondheid van het volk te bevorderen, als Hij wilde, dat de melaatsen uit de legerplaats zouden verdreven worden; maar dat Hij, door deze uiterlijke rituelen en ceremoniën, het volk in ijver voor reinheid heeft geoefend, omdat Hij de zaadvloeiende en de onreine met de melaatse in één adem verbindende, eenvoudig het volk beveelt, zich van alle onreinheid ver te houden. Hetzelfde bevestigt, wat onmiddellijk volgt: Opdat zij de legerplaats, waar God woont, niet bezoedelen. Ja, het is, alsof Hij zei, dat alle verblijven van het uitverkoren volk, delen waren van Zijn heiligdom, welke het ongerechtigd zou zijn door eigen verontreiniging, te bezoedelen. Wij nu weten, hoe gemakkelijk de mensen zich veroorloven, de dienst van God te bevleken, als zij de heilige zaken vermengen met de onheilige (profane), zoals men in het algemeen zegt. Wij zien alzo, dat de meest slechte, die zich niet het laatst begeven onder de dienaren van God, niet aarzelen, hun bezoedelde handen op te dringen, hoe ook God hen gestrengelijk van de hand wijst. Daarom ware het nuttig, dat dit door een zichtbaar teken, het oude volk herinnerd werd, dat zij allen, die bezoedeld waren, God niet naar recht konden dienen, of liever, dat zij door hun onreinheden bedierven, wat overigens rein was, en daarom valselijk de oefeningen van de godsvrucht misbruikten; vervolgens, dat zij niet moesten geduld worden in de heilige samenkomst, opdat zij niet op anderen de besmetting zouden overdragen..

Door gemeenzame verkering met de goddelozen, worden de godzaligen zelf besmet. Een weinig zuurdesem maakt het gehele deeg zuur 1 Corinthiers. 5:6,7,11). Het toelaten van openbare ergernissen is een middel, om de zonde in een ieder gedeelte van de Kerk zodanig uit te breiden, dat het gehele lichaam eindelijk onrein of afschuwelijk wordt..

3. Van de man tot de vrouw toe, en dus allen, zonder onderscheid, zult gij hen wegzenden; tot buiten het leger zult gij hen wegzenden: opdat zij niet verontreinigen hun legers of die afdelingen van het leger, waartoe zij, volgens hun stam, behoren, in wiens midden Ik woon (hoofdstuk 35:34).

4. En de kinderen van Israël deden also en zonden hen, die niet slechts voor één dag naar de wet, maar Levitisch onrein waren, tot buiten het leger; zoals de HEERE tot Mozes gesproken had, zo deden de kinderen van Israël.

Dit voorschrift werd later, tijdens de inwoning in Kanaän in diervoege onderhouden, dat men tenminste de melaatsen buiten de steden in afgezonderde woningen plaatste (2 Kron.26:21). Zie voor de nog strengere voorschriften om het krijgslager, in wiens midden de Heere door de Verbondsark onmiddellijk tegenwoordig was, rein te houden Deuteronomium. 23:9-14

Daar het Heiligdom des Heeren nu opgericht was onder Israël, moest ook alles uit Israël verwijderd worden, wat Levitisch onrein was. Wat hier vermeld wordt, behoorde niet zozeer tot de roeping van de Overheid, als wel tot die van Aäron en zijn zonen, als hoofden van de kerkelijke gemeente..

II. Vs.5-10. In de gemeente, waarin de Heere woont, zal verder geen vergrijp tegen het eigendom van de naaste onverzoend en geen roof, aan iemand gepleegd, onvergolden blijven. Veelmeer moet er in deze gemeente volkomen eendracht en strenge orde heersen. Zelfs wanneer het de benadeelde niet meer kan ten goede komen, moet er vergoeding van een gepleegd onrecht plaats hebben.

5. Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

6. Spreek tot de kinderen van Israël: wanneer een man of een vrouw iets van enige menselijke zonde, 1) of liever: tegen enig mens een of andere zonde, door hem in zijn goed te benadelen, gedaan zullen hebben, op zodanige wijze als (Leviticus. 6:2 vv.) gezegd is, overtreden hebbende door overtreding tegen de HEERE, d.i. zich daarmee tevens zwaar bezondigd hebbende tegen de Heere, die de grondlegger en de beschermer is van alle onder de leden van Zijn volk bestaande rechtsbetrekkingen, zo is deze ziel, die man of vrouw schuldig. 2)

1) Enige menselijke zonde, niet alleen, omdat deze zonden onder de mensen veelvuldig voorkomen, als wel, omdat zij in de eerste plaats tegen de mensen begaan worden. Zij moesten echter ook als tegen de Heere begaan beschouwd worden, omdat Israël zijn instellingen en rechten op bijzondere wijze van de Heere ontvangen had..

2) Gemeend is een zonde, waarmee men een overtreding tegen de Heere begaat, d.i. een van de in Leviticus. 5:1 * opgenoemde soort van benadeling van de naaste aan zijn eigendommen, waardoor men een schuld op zich laadt, tot wier verzoening daadwerkelijke overgave, met bijvoeging van een vijfde deel van zijn waarde en een schuldoffer voorgeschreven is (Leviticus. 5:13-16). Om de uit deze overtredingen voortvloeiende verstoring van de gemeenschap en om de vrede in de gemeente terug te brengen, wordt het reeds gegeven gebod hier vernieuwd, en door deze nieuwe toevoeging versterkt, dat, wanneer de man, van wie iets van zijn eigendommen onrechtmatig onttrokken is, geen Goël heeft, aan wie de schuld kan overgedragen worden, het te vergoedene aan Jehova, voor de priester, ten deel zal vallen..

* Leviticus. 6:1-6?

7. En zij, hetzij dan man, hetzij vrouw, zullen hun zonde, welke zij gedaan hebben, belijden; daarna zal hij, de persoon, die de naaste benadeeld heeft, zijn schuld, die hij door oneerlijkheid bij een ander gemaakt heeft, weer uitkeren, naar de hoofdsom of de volle waarde daarvan en een vijfde deel zal hij daarenboven toedoen; behalve de volle waarde zal hij nog een vijfde gedeelte van die waarde als boete betalen, en zal het gezamenlijk bedrag die geven, aan wie hij zich verschuldigd heeft (Leviticus. 6:4 vv.).

8. Maar zo die man, intussen gestorven zijnde en geen aanverwanten nalatende, die tot het ontvangen van de schadevergoeding gerechtigd zijn, geen lossen zal hebben, om de schuld aan hem weer uit te keren, of: aan wie de schuld weer kan uitgekeerd worden, dan zal die schuld, die in elk geval afgedaan moet worden, de Heere betaald worden, en deze schuld, welke de HEERE weer uitgekeerd wordt, zal van de priester zijn, omdat aan hem de Heere haar als een gave toewijst (Leviticus. 23:20), behalve nog de ram van de verzoening, waarmee hij, de priester, voor hem, die zich schuldig gemaakt heeft, verzoening doen zal. 1)

Volgens Leviticus. 6:6 vv. moet ook een ram als schuldoffer tot de priester gebracht worden, waarmee deze de schuldige te verzoenen heeft, en welks vlees de priester, voor zijn dienst ten deel valt (Leviticus. 7:7)

1) Deze ordening diende, om degene, welke bovengenoemde zonde had bedreven, elke reden tot verschoning te ontnemen. Nimmer zou hij het wederrechtelijk genomene mogen behouden. Was de wettige bezitter gestorven en had hij geen naaste bloedverwanten, dan werd het aan de priester gegeven. Behouden mocht hij het in geen enkel geval..

9. Evenals zal alle heffing, 1) van alle geheiligde dingen, van de kinderen van Israël, welke zij tot de priester brengen, het zijne zijn, en alsoo aan de dienstdoende priester, tot wie het gebracht wordt, toebehoren, zonder dat iemand anders daarop enige aanspraak maken kan.

1) Hiermee worden niet bedoeld de eigenlijke offeranden, maar de heilige gaven van de kinderen van Israël, zoals de geloften, de eerstelingen enz. Zij zullen van de priester zijn. Dit vers en het volgende staan in nauw verband met het vorige, omdat men, wanneer de gelofte of de eerstelingen de priesters onthield, men ze hun wederrechtelijk onthield en men daarom schuldig stond tegenover God en tegenover de priesters..

10. En een ieders geheiligde dingen zullen het zijne zijn;

1) wat iemand de priester zal gegeven hebben, zal het zijne zijn. 2)

1) Werd in het vorige vers van de heilige gaven van het volk, als volk gesproken, in vs.10 is van die van de enkele persoon sprake..

Het eerste lid van dit vers betekent óf: dat, hetgeen iemand in Israël uit eigen, vrije beweging, tot heilig gebruik afzonderde, van hem bleef, zodat hij, zonder het juist te moeten offeren, daarover de verdere beschikking bleef houden, óf in het algemeen dat, wat men als heilige gave eenmaal tot de priester gebracht had, verder in de hand van deze berustte, om daarmee, zonder dat het teruggevraagd kon worden, naar de voorschriften van de wet te handelen..

2) Hij, welke die dingen aan hen gaf, zou zijn gaven niet mogen terugnemen, onder wat voorwendsel het ook wezen mocht. Deze wet bekrachtigt en bevestigt alle godvruchtige liefdegiften, het zij in levende lijve, hetzij bij laatste wil geschonken of toegezegd..

III. Vs.11-31. Vooral van het huwelijk en van het huiselijk leven, op welks welzijn de welvaart van geheel de burgerstaat rust, moet alle stoornis van vrede en alle besmetting zo ver mogelijk geweerd worden. Is dus een vrouw bij haar echtgenoot verdacht de echtelijke trouw te hebben geschonden, dan moet hij haar met het ijver- of wraakoffer tot de priester brengen, die haar vervolgens een eed afneemt en het vloekwater te drinken geeft, in geval van schuld zal dit laatste niet zonder uitwerking bij haar blijven en haar de rechtvaardige straf veroorzaken.

11. Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende: 1)

1) Doel van deze ceremonie is, dat de vrouwen geenszins door vertrouwen op straffeloosheid zich aan schaamteloosheid zouden wagen, of opdat geen jaloersheid onenigheid zou veroorzaken en, door de ziel van de man van de vrouw te vervreemden, de band van de reine liefde zou verbreken, omdat op die wijze de deur aan vele misdaden werd geopend. Verder heeft God door dit ritueel getuigd, dat Hij de beschermer en wreker was van de echtelijke trouw. Waaruit blijkt, hoe de reinheid van de gehuwde vrouwen voor haarzelf een offer is van welriekende reuk, waarvoor Hij zich verwaardigt als bewaker op te treden. Waarom het geen kleine troost is voor de mannen, wanneer God naar het bedrog, in het verborgen gepleegd, een onderzoek instelt, indien soms de vrouwen zich trouweloos hebben gedragen..

12. Spreek tot de kinderen van Israël, en zeg tot hen: wanneer van iemand zijn vrouw zal afgeweken zijn, de rechte weg inzake het huwelijk verlatende, en door overtreding tegen hem overtreden zal hebben,

13. Daardoor, dat een ander man bij haar, door bijligging van het zaad, zal gelegen hebben, en het voor de ogen van haar man zal verborgen zijn, en zij zich verheeld, of haar misdaad verborgen gehouden zal hebben, zijnde nochthans onrein geworden, en er, terwijl de man reeds kwaad vermoeden gekregen heeft, evenwel geen getuige tegen haar is, en zij niet betrapt is.

14. En de ijvergeest, 1) die in deze betrekking geen mededinger of deelgenoot duldt, over hem gekomen is, en hij in billijke verontwaardiging is ontstoken, zodat hij ijvert over zijn vrouw, omdat zij onrein, inderdaad schuldig en misdadig geworden is; of dat over hem de ijvergeest gekomen is, dat hij over zijn vrouw ijvert, hoewel zij niet onrein, misdadig en schuldig geworden is, zodat hij haar dus ten onrechte verdenkt.

1) IJveren, in de taal van de zeventiende eeuw, betekent, iemand van ontrouw in zijn liefde verdenken en daarover zijn misnoegen tonen. IJvergeest heeft daarom ruimere betekenis dan geest van jaloersheid..

15. Dan zal die man zijn vrouw tot de priester brengen om haar, door tussenkomst van deze aan een Godsgericht te onderwerpen, en hij zal, daar zij als gehuwde vrouw geen bijzonder eigendom heeft, waarvan zij een offer zou kunnen brengen, haar offerande, 1) die zij bij zulk een gelegenheid schuldig is, voor haar meebrengen, namelijk: een tiende deel van een efa 2) gerstemeel; hij zal geen olie daarop gieten, noch wierook daarop leggen, 3) watanders bij spijsoffers van meel gebeurde (Leviticus. 2:1 vv.), omdat het een spijsoffer van de ijveringen is, een spijsoffer van de gedachtenis, dat de ijvergeest van de man daardoor bevredigen moet, dat het de ongerechtigheid van de vrouw, indien zij zich werkelijk zozeer vergeten heeft, in gedachtenis brengt, 4) bij de Heere en Hem tot straf daarover oproept.

1) Deze offerande verschilt van de vorige, waarvan eerder sprake is geweest, omdat het een soort van medegetuigenis is, waardoor de vrouw zich aan de vloek onderwerpt. Enkel meel zonder wierook en olie werd aangeboden, omdat bij de vloek geen ritueel van een blijde offerande paste. Nu, opdat de vrouw des te meer voor een meened zou beven, werd zij geplaatst als voor het aangezicht van God en wel met ontbloot hoofd, alsof de priester haar uit de duisternis tevoorschijn trok. Want dat sommigen menen, dat het bedeksel van haar hoofd werd weggenomen om de oneer, schijnt mij niet gevoegelijk toe, omdat zij op deze wijze reeds veroordeeld werd, voordat de zaak bekend was geworden. Met ontbloot hoofd werd zij daarom voor Gods aangezicht gebracht, opdat zij in ernst beducht zou wezen..

2) Een maat bevattende omstreeks 50 Ned. ponden (?) (Exodus. 29:40)

3) Het spijsoffer komt hier zelfstandig voor, zonder dat er een bloedig offer voorafgaat. Het is in dit geval, waarvan hier sprake is, ook volstrekt niet om een verzoening te doen, daar de schuld van de vrouw, indien zij inderdaad echtbreuk gepleegd had, niet voor verzoening vatbaar was, en er, was zij onschuldig, geen reden tot verzoening bestond. Wel is hier een spijsoffer op zijn plaats; want het betreft hier het gedrag en de wandel van de levenswijze van de vrouw. (zie Le 2.3 en zie Le 2.7). Deze is de man in een twijfelachtig licht voorgekomen; daarom wordt tot het offer slechts tarwe van de geringste soort gebruikt; daarom mag er ook geen olie noch wierook bij gedaan worden, welke bestemd zijn om daden te kenmerken, als uit de Geest van God voortgevloeid en onder gebeden volbracht..

De onbloting van het haar, wat de priester vervolgens (vs.11) de vrouw aandoet, dient eveneens ter verootmoediging van de aangeklaagde; want de bedekking van het hoofd was voor de vrouw een zinnebeeld van huwelijkstrouw en zedigheid. Dit geldt al mede voor het aarden vat van luttele waarde en voor het stof, dat aan de vloek doet denken, die in het paradijs (Genesis 3:14) over de slang werd uitgesproken (vs.17)

4) Het spijsoffer wordt genoemd een spijsoffer van de ijveringen en een spijsoffer van de gedachtenis, omdat het offer gebracht werd door de vrouw, opdat haar zaak tot de troon van de Heere zou opklimmen, bij de Heere in gedachtenis zou komen, Hij zou richten, tussen haar en haar man, in wie de ijvergeest was ontwaakt..

Volgens Lightfoot, was bij de nadering van het Nieuwe Testament, bedeling, het overspel zo groot bij de Joden, dat het Sanhedrin een besluit uitvaardigde, waarbij dit Godsoordeel werd

afgeschaft. Een van de Joodse regels was dan ook: Toen de overspelingen vermenigvuldigden, hielden de bittere wateren op..

16. En de priester zal haar van de ingang van de voorhof, tot waartoe de man haar gebracht heeft, doen naderen tot het altaar; hij zal haar stellen voor het aangezicht van de HEERE, die aldaar aanwezig is; om haar alzo aan Hem voor te stellen als een, die geheel en al in Zijn macht is, en van wie Hij al wat in het verborgen schuilt aan het licht brengen kan.

17. En de priester zal het heilig water, 1) uit het koperen wasvat, in een aarde vat nemen; en van het stof, dat op de vloer van de tabernakel is, zal de priester nemen en in het water doen.
2)

1) Dit water wordt heilig water genoemd, omdat het geschept werd uit het koperen wasvat, niet omdat in het water op zichzelf heiligheid was. Als dan ook de vrouw bekende, dat zij werkelijk gezondigd had, moest zij het uitgieten, juist omdat er geen heiligheid in was. Onkelos heeft in plaats van, heilig water, water van het wasvat..

2) En het aarden vat, en de vermenging van het water met het stof van de vloer, duiden de vernederende toestand van de vrouw aan. Bovendien was het stof nog een zinnebeeld van verachting (Genesis 3:15 Job 2:12 Psalm. 22:16 Klaagl.3:29)

18. Daarna zal de priester de vrouw, tegenover de ingang van de tabernakel, voor het aangezicht van de HEERE stellen, en zal het hoofd van de vrouw ontbloten, door de band van het haar los te maken, zodat dit naar beneden hangt, en zal het spijsoffer van de gedachtenis (vs.15) op haar handen leggen, dat het spijsoffer van de ijveringen is; en in de hand van de priester zal dat water, dat hij met stof vermengd heeft, en dat een bitter

1) water is zijn, dat in geval van schuld de vloek meebrengt.

1) Bitter water. Eigenlijk water van bitterheid. Er wordt niet zozeer op een bittere smaak van dit water bedoeld, als wel op de bittere gevolgen, die het drinken daarvan, in geval van meened, na zich sleepte..

Bij de eedzwering wordt haar het offer op de handen gezet, opdat zij de vrucht van haar wandel voor God zou brengen en zich overgeven aan Zijn heilig gericht. De priester echter houdt als middelaar van God in zijn hand het vat met water, dat "water van bitterheden, het vloekbrengende" heet, in zoverre het de vrouw, wanneer het vermoedelijke misdrijf een goede grond heeft, bitter lijden, als goddelijke vloek zal brengen..

19. En de priester zal haar beëdigen, 1) door haar een plechtige eed voor te zeggen, die zij herhalen en als haar getuigenis voor God uitspreken moet; en hij zal tot die vrouw zeggen: indien niemand bij u gelegen heeft, en indien gij, onder uw man zijnde, of: terwijl gij met hem gehuwd zijt, niet afgeweken zijt tot onreinheid, en alzo ten onrechte zijt verdacht gehouden, zo wees vrij van alle bittere gevolgen die dit bitter water (vs.18), dat voor de schuldige de vloek meebrengt, u anders berokkenen zal!

1) De eed heet in vs.21 de eed van de vervloeking, of de verwensing, (%H%) maar zet het geval voorop, dat de vrouw onschuldig kon zijn. In dit geval zouden de wateren van bitterheid haar geen schade doen..

20. Maar zo gij onder uw man zijnde, of tijdens uw huwelijk, afgeweken zijt, en zo gij onrein geworden zijt, doordat een man bij u gelegen heeft, behalve uw man.

21. Dan 1) zal de priester die vrouw met de eed van de vervloeking beëedigen, en de priester zal tot de vrouw zeggen: de HEERE zette u tot een voorbeeld van vervulde vloek en tot een eed in het midden van uw volk, Hij stelt utot een voorbeeld, waarop zwerende zich in het vervolg zullen kunnen beroepen, mits dat de HEERE uw heup vervallende en uw buik zwellende make;

1) Beter: aldus zal de priester die vrouw met de eed van de vervloeking beëedigen en aldus zal de priester tot deze vrouw zeggen: zo zal de Heere U zetten tot enz.

22. Dat dit water, dat, zo gij schuldig zijt en valselijk de eed aanvaardt, de vervloeking meebrengt, in uw ingewanden inga, om door Gods bestuur de buik te doen zwellen en de heup te doen vervallen! Dan zal die vrouw, indien zij een goed geweten heeft, zeggen: Amen, amen! d.i.: Waarlijk, waarlijk! of: Voorwaar, voorwaar! of: Ja, ja, het zal geschieden, zoals gij gezegd hebt; maar zo zij zich van misdaad bewust is, zal zij haar misdaad belijden en met hem, die haar onteerd heeft, haar straf ondergaan (Leviticus. 20:10).

23. Daarna, nadat de eed op deze wijze is afgelegd, 1) zal de priester dezelfde vloeken, die hij zo-even uitsprak, op een tafeltje schrijven, 2) en hij zal het nog verse schrift met het bittere water (vs.18) uitdoen, 3) of: uitwissen, zodat zich dat schrift en daarmee ook de geschreven vloek aan het water meedeelt.

1) Slechts in het gewone leven sprak de zwerende de eed uit (1 Samuel 3:17; 20:3,13; 25:22 vv.). Het afleggen van een eed voor het gericht bestond, naar het schijnt, daarentegen altijd alleen in het beantwoorden van een, met beroep op God en Zijn gericht, aan de beschuldigde voorgelegde vraag. Deze beantwoordde haar dan met waarlijk of amen, of met: gij hebt het gezegd (1 Kon.22:16 Matth.26:63). Kon de bezworene dit antwoord niet geven, dan moest hij zijn schuld bekennen Jozua 7:19 vv.) of zijn zwijgen zelf gold reeds als schuldbelijdenis..

2) De uitvinding en het eerste gebruik van de schrijfkunst dateert minstens uit de tijden van Abraham, en het is bewezen, dat de Indiërs hun schrift aan de Semieten ontleend hebben. Tijdens hun verblijf in Egypte hebben de Israëlieten zich de schrijfkunst ten volle eigen gemaakt, want de (Ex.5:6 vv.) vermelde ambtslieden dragen in het Hebreeuws de naam van schrijvers. Als materiaal gebruikte men toebeide huiden van schapen of geiten (perkament), of het Egyptische vlas- op papyrusblad (papier). Wij hebben hier aan perkament te denken. Dat men ook al vroeg inkt gehad heeft, blijkt uit de hier voorkomende verordening, en men schreef wel waarschijnlijk met een schrijfpenn (veder), die met een pennemes werd aangescherpt. 2 Johannes 1:13 Jer.36:23).

3) De priester moest de vloek van woord tot woord, zoals hij hem had uitgesproken, schrijven op een tafeltje of strookje perkament en dan het geschrevene met het bitter water uitdoen, om daardoor te kennen te geven, dat de vloek met het water vermengd was en hieraan de kracht gaf, om de uitwerking te doen, die men daarmee beoogde. Het betekende, dat, indien zij onschuldig was, de vloek alsdan uitgewist en tot niet komen zou..

24. En hij zal die vrouw, nadat het offer (vs.26) gebracht is, dat bitter water, dat de vervloeking meebrengt, te drinken geven, opdat het water, dat voor de schuldige de vervloeking meebrengt, in haar totbitterheden inga, d.i. om bittere gevolgen te veroorzaken, indien zij schuldig is.

25. En de priester zal, onmiddellijk na het uitwissen van het schrift van het tafeltje, uit de hand van die vrouw het spijsoffer van de ijveringen (vs.18) nemen, en hij zal dat spijsoffer voor het aangezicht van de HEERE bewegen, voorwaarts en achterwaarts (zie "Ex 29.24), en zal dat dan op het altaar offeren, op de volgende wijze:

26. De priester zal ook, namelijk of van dat uit meel bestaand spijsoffer, dit gedenkoffer (Leviticus. 2:2,9), ten bedrage van een handvol grijpen, en zal hetgeen hij van het spijsoffer ten gedenkoffer afgenomen heeft, op het altaar aansteken, zoals elk ander spijsoffer; en daarna zal hij dat water die vrouw te drinken geven. 1)

1) Wel wordt in vs.24 eerst gezegd, dat de priester na het uitwissen van de vloek met het water, dit aan de vrouw te drinken geeft, maar uit vs.26 blijkt duidelijk, dat dit in het algemeen gezegd wordt, omdat, eer dit plaatsvond, eerst nog de offerande plaats greep en het bewegen van het spijsoffer. Deze laatste handelingen duiden aan, dat de Heere een alwetend God was, voor Wie niets verborgen is. Was het de vrouw van een priester zelf, dan werd het spijsoffer met de as van het gedenkoffer weggeworpen. In alle andere gevallen werd het spijsoffer door de priester gegeten. Men moet niet voorbijzien, dat dit offer eerst werd gebracht, nadat zij de eed had gedaan en daarmee zichzelf van het misdrijf had vrijgesproken..

27. Als hij haar nu dat water zal te drinken gegeven hebben, dan zal het weldra blijken of zij schuldig of onschuldig is; het zal namelijk geschieden, indien zijonrein geworden is, en tegen haar man door overtreding zal overtreden hebben, dat het water, dat voor de schuldige (de) vervloeking meebrengt, tot bitterheid in haar ingaan zal, en haar buik zwellen en haar heup vervallen zal; en die vrouw zal in het midden van haar volk tot een vloek zijn.

28. Doch indien de vrouw, die het water gedronken heeft, niet onrein geworden is, maar rein is, zo zal zij vrij zijn van schadelijke uitwerkingen van het water, en zal met zaad bezadigd worden. 1)

1) Met zaad bezadigd worden, d.i. geschiktheid en kracht verkrijgen als gunst van God, om te ontvangen en aan kinderen het leven te schenken. Aan de vloek ligt de gedachte ten grondslag, zoals Theodoretus het uitdrukt: di wn gar h amartia dia toutwn h timwria d.i. waarmee gezondigd is, dat zal de vloek dragen. Over het weigeren van het water wordt niet

gesproken, omdat dit een bekentenis van schuld zou zijn en zij dan met de dood moest worden gestraft..

29. Dit is de wet van de ijveringen, als een vrouw, onder haar man zijnde (vs.19), zal afgeweken en onrein geworden zijn, zodat de man wel uit verscheidene bijzonderheden een vermoeden koestert, maar toch bij gemisvan getuigen, haar misdaad niet bewijzen kan;

30. Of als over een man, ook zonder zekere uitwendige gronden, de ijvergeest zal gekomen zijn, en hij over zijn vrouw zal geijverd hebben, deze wetsbepaling geeft hem, zo in het ene als in het andere geval, volle vrijheid, dat hij de vrouw voor het aangezicht van de HEERE stelt, en de priester aan haar, tot verzekering van de huiselijke eer en vrede, deze gehele wet volbrengt.

31. En de man zal, ook wanneer zijn ijveren bij de uitkomst blijken mocht ongegrond te zijn, van de ongerechtigheid onschuldig zijn, zodat hem hierover geen leed of verwijt mag worden aangedaan; maar deze vrouw zal, in geval van schuld, haar ongerechtigheid dragen, en de in de vloek van de priester aangekondigde straf ondergaan.

Een en hetzelfde woord is voor sommigen een recht van het leven te leren en voor anderen een recht van de dood te doden, evenals het water van de ijveringen, gedronken zijnde, van een verschillende uitwerking was, de een tot een vloek, de ander tot een zegen..

Wat de Heere hier bepaalt zou geenszins een van het eigen goeddunken van de man afhankelijk middel zijn, om van het gegronde of ongegronde van zijn verdenking overtuigd te worden; zodat het hem, wanneer hij zich van dat middel niet bedienen wilde, ook vrijstond om de vrouw, zonder meer, te verstoten. Veelmeer wil God door deze ijverwet deels echtscheiding voorkomen, maar ook deels de man tot rust en vrede brengen, die anders door voortdurende argwaan en kwaad vermoeden zou gekweld worden, waardoor het huiselijk leven met allerlei bitterheid zou worden vervuld. Het voorschrift nu is zo ingericht, dat de ijvergeest volle speelruimte heeft. Ook zonder dat hij bepaalde redenen kan aanvoeren, is het de man geoorloofd over zijn vrouw te ijveren; ja, het is zelfs de uitdrukkelijke wil van God, dat hij met alle strengheid over de eer van zijn huis waakt en van de vrouw volstrekt geen zodanige betrekking veroorlooft, die ook slechts in de verte enige twijfel aan haar trouw teweeg zou kunnen brengen. Dit heeft zijn grond ook wel hierin, dat het bij Israël, voor het "volk van de geslachtstafelen," waarvan de gehele inrichting, zowel wat het innerlijke als wat het uiterlijke aangaat, wezenlijk door de zuiverheid en de zekerheid van de lichamelijke afstamming bepaald is, veel op de onvervalsheid van de afstamming en het afweren van vreemd zaad, dat in de huizen en families zou kunnen indringen, aankomt; maar het heeft zijn grond evenwel veel meer nog daarin, dat in Israël het huwelijk als een afbeelding gesteld is van het Verbond, dat Jehova met Zijn uitverkoren volk gesloten heeft (zie Ex 34.16). Door zijn eigen voorbeeld zal de Israëlitische man gedurig herinnerd worden, dat de Heere, zijn God, in betrekking tot hem eveneens een ijverig God is, die geen mededinger naast zich gedooft (Exodus. 20:5 Jesaja. 42:8). Het voorschrift is dien ten gevolge zo ingericht, dat het werkelijk tot zijn doel leidt, en al naar gelang het met de zaak gesteld is, of de eer van de vrouw redt of haar rechtvaardige straf aanvoert..

Wij kunnen dus niet, met zo vele uitleggers, het afleggen van de eed voor de hoofdzaak houden van de gehele handeling bij de priester en het drinken van de vloekdrank voor een blote ceremonie aanzien, die zou moeten dienen om af te schrikken van een valse eed; veelmeer zien wij in dit drinken de eigenlijke hoofdzaak en kennen aan de vloekdrank ongetwijfeld die kracht toe, welke de Heere zelf (vs.27 vv.) in volle duidelijkheid daaraan toeschrijft. Verplaatsen wij ons slechts levendig in de samenhang, dan kan onze overtuiging geen andere dan van deze zijn: Echtbreuk is een zonde, die in het verborgen gepleegd wordt. Kan de vrouw in ongehuwde staat zich minder aan ontucht schuldig maken zonder zich bloot te stellen aan het gevaar, dat haar schande openbaar worden zal, na haar huwelijk is zij door het huwelijksbed zelf des te meer tegen ontdekking beveiligd en heeft zij slechts een betrappt worden op de daad zelf te vrezen. In welke schromelijke mate had dus de trouweloosheid bij Israëlitische vrouwen kunnen om zich grijpen, als men bedenkt, dat zij de liefde van haar mannen met andere van haar geslacht delen moesten; daar het toch de mannen volkomen vrijstond om verscheidene vrouwen te hebben of hun slavinnen tot bijvrouwen aan te nemen. Deze ontrouw nu wordt door de Heere met alle strengheid geweerd, also Hij op openbaar geworden echtbreuk de straf van de steniging door het gehele volk bepaalt en de verborgen echtbreuk aan het licht brengt en met Zijn geduchte straf achtervolgt. Bij de handeling, die de ijverwet voorschrijft, treedt de priester als zaakbezorger van de klager op; deze kan zijn zaak niet voor het burgerlijk gerecht brengen, daar hij geen bewijzen kan aanvoeren; daarom neemt hij zijn toevlucht tot een gericht van de Heere bij de persoon, die tot een middelaar tussen de Heere en Zijn volk gesteld is. De priester neemt de vrouw, die de schuld ontkent, een plechtige eed af. Maar nadat zij de haar opgelegde reinigingseed in haar amen, amen! heeft overgenomen, en also eerst als onschuldig moet worden aangemerkt, verandert de priester van rol en wordt hij de zaakbezorger van de aangeklaagde, also hij haar offer op het altaar ontsteekt en haar daarmee bij God in gedachtenis brengt, opdat Hij zich als de handhaver van haar onschuld betoont. Deze dubbele verhouding van de priester moet zich intussen weldra in een hogere eenheid oplossen, wanneer hij straks als zaakbezorger van God optreedt, en aan de vrouw het te voren bereide en nu met de uitgesproken vloek vermengde water te drinken geeft. Hierbij handelt hij met dezelfde goddelijke volmacht, als wanneer een dienaar van Christus het ambt van de sleutels uitoefent, slechts met dit onderscheid, dat vergeven of houden van zonden door laatstgenoemde van kracht is in de hemel, terwijl het woord van de priester (vs.19) zich van kracht bewijzen zal reeds hier op aarde (vs.27 vv.). Het zal spoedig aan het licht komen, of de vrouw schuldig of onschuldig is, of zij naar waarheid of vals gezworen heeft..

Is het eerste het geval, dan wil de Heere haar een zwangerschap verlenen, die juist in staat is om haar in haar eer te herstellen en haar de liefde van haar man weer te verwerven. In het tweede getal echter zal Hij werkelijk haar buik laten opzwellen en haar heup laten vervallen, en also aan die delen van haar lichaam haar straffen, waarmee zij zich bezondigd heeft. Naar veel waarschijnlijkheid wordt die kwaal bedoeld, die de geneesheren hydrops ovarii (waterzucht van de eierstok) noemen. In de plaats hiervan vormt zich bij deze kwaal een gezwel, dat zo groot worden kan, dat het bij de 100 pond vocht inhoudt. Zo zwelt de buik tot een ongewone dikte op; de zieke wordt daarbij doodmager, staat onuitsprekelijke pijnen uit en moet, na korter of langer tijd, bezwijken. De vraag, wat de vrouw harerzijds ten aanzien van de man doen kon, wanneer zij hem van ontrouw verdacht, kan op het standpunt van het Oude

Testament zelfs niet gedaan worden; de man toch is hier aan de vrouw volstrekt niet die trouw schuldig, die hij haar naar de Nieuwe bedeling verplicht is. Hij kan, zoals we reeds opmerkten, meer dan één vrouw houden, of een van zijn dienstmaagden tot bijvrouw nemen (Exodus. 21:11). Begeeft hij zich daarentegen in verboden omgang met andermans echtgenoot, zo heeft hij in deze zijn wreker, daar toch deze, door middel van de ijverwet, achter de ontrouw van zijn vrouw komen kan, ook al was die tot hertoe voor de ogen van mensen verborgen gebleven, en dan ook het recht heeft, om aan de onteerder bloedwraak te voltrekken. De vraag, die hier overigens in aanmerking komt, is: of een christelijk echtgenoot, bij verdachte omgang van de wederhelft, al of niet tot echtscheiding gebruik maken mag van de vrijheid, die door de burgerlijke wetgeving aangeboden wordt? Bij een oppervlakkige beschouwing schijnt het, als mocht deze vraag, op grond van de hier behandelde wet, bevestigend worden beantwoord; een dieper indenken leert evenwel, dat de Heere zelf te Zijner tijd die huwelijksbetrekking zal weten te ontbinden, en dat het de Christen alleen betaamt op Zijn gericht zich te beroepen..

HOOFDSTUK 6.

WET OMTRENT DE NAZIREEËRS. FORMULIER OM HET VOLK TE ZEGENEN.

I. Vs.1-21. Verder kan het, aan geheel Israël eigen, priesterschap (Exodus. 19:6) door hen, die zich daartoe gedreven gevoelen, nog op een bijzondere wijze, in hun persoon verwezenlijkt worden; door zich namelijk voor een bepaalde tijd aan de Heere te wijden, gedurende deze tijd zich aan een, aan de priesterlijke verwante, levenswijze te onderwerpen (Leviticus. 10:8 vv.; 21:1,12) en aan het einde daarvan een offer te brengen, dat eveneens het karakter draagt van de priesterlijke gemeenschap (Exodus. 29:1 vv.), waarin zij gedurende deze tijd tot de Heere gestaan hebben. (Nazireeërschap).

1. En de HEERE sprak verder tot Mozes, zeggende:

2. Spreek tot de kinderen van Israël, en zeg tot hen: wanneer een man of een vrouw, uit aandrift van de Geest, zich afgescheiden zal hebben, belovende de gelofte van een Nazireeër, waarbij hij of zij zich verbindt, om zich, gedurende enige tijd, voor de HEERE af te sonderen; 1)

1) Indien men God zich voor een tijd uit eigen beweging had gewijd, dan werden deze Nazireeërs genoemd, wat dezelfde kracht heeft als afgezonderden of uitgelezenen, omdat bij hen groter waardigheid en voortreffelijkheid was, dan bij het gewone volk. Zij nu werden als het ware ornamenten van de Kerk en God wilde in hen de luister van Zijn glorie op bijzondere wijze doen schitteren. Het is ervoor te houden, dat de Nazireeërs onder het volk van God als kostbare edelgesteenten hebben geflonkerd, en dat, ofschoon weinigen hun voorbeeld volgden, zij toch banierdragers en leidlieden zijn geweest, die de ijver, om God te dienen, bij het gros van het volk hebben aangevuurd..

Er waren Nazireeërs, die van God zelf waren geroepen, zoals Simson en Johannes de Doper; die door hun ouders daartoe bestemd waren, zoals Samuël enz., en die zichzelf de Heere gewijd hadden. De eersten waren tot aan hun dood toe Nazireeërs. Het is daarom, dat van laatstgenoemde alleen hier sprake is. Ook Jozef wordt genoemd een afgezonderde onder zijn broeders (Genesis 49:26)

3. Van wijn en sterke drank zal hij zich afzonderen, evenals de priester, wanneer hij zich ter heilige bediening begeeft (Leviticus. 10:8 vv.); wijnazijn en azijn van sterke drank zal hij niet drinken, noch enigevochtigheid van druiven zal hij drinken (zie "Ge 40.11), noch verse of gedroogde druiven, rozijnen, eten.

4. Al de dagen van zijn Nazireeërschap zal hij niet eten van iets, dat van de wijnstok van de wijn gemaakt is, of tot de toebereiding waarvan wijn gebruikt is van de kernen, pitten, af tot de basten toe.

Het Nazireeërschap is het gewichtigste van de onder Israël gewone geloften, en komt hier als zijn onthoudingsgelofte naast de reeds in Leviticus. 27 behandelde toewijdingsgelofte voor.

Het schijnt op een reeds bestaande volksgewoonte te berusten, waaromtrent de Heere nu op soortgelijke wijze bepalingen maakt, en welke Hij in Zijn rijksverordeningen opneemt, evenals Hij met de evenzo reeds bestaande offers (zie Le 1.2) en de eerder vermelde, andere geloften gedaan had. De naam Nadzir (van de stam Nadzar, zich afzonderen, (Genesis 49:26 Deuteronomium. 33:16) betekent iemand, die zich verbindt, om een van de wereld afgezonderd leven te leiden, en wel met het oogmerk, om zich daarin geheel en al aan de Heere over te geven en Hem des te ongestoord, in gebeden en overdenkingen, te dienen. Zo'n afzondering bestaat evenwel niet in een geheel verlaten van het gezelschap van de mensen, zoals bij de monniken in de Roomse kerk, maar alleen in onthouding van alle, voor de heiliging nadelige, genietingen en van de verontreinigende invloeden van de wereld, waartoe men zich ook voor geheel zijn leven, en niet slechts voor een bepaalde tijd, verbinden kan; zoals het geval was met Simson (Richteren. 13:5,14), Samuël (1 Samuel 1:11), Johannes de Doper (Luk.1:15), en, althans naar het bericht van Hegesippus (volgens mededeling van Eusebius in zijn Kerkelijke Geschiedenis II, c. 23), ook met Jakobus de Rechtvaardige, de eerste opziener van de gemeente te Jeruzalem (Jacobus 1:1). Wat nu vooreerst de afzondering van de genietingen van de wereld aangaat; het gebod, de priesters gegeven, om bij hun dienst door onthouding van bedwelmende drank de volle klaarheid en nuchterheid van hun geest te bewaren, dit gebod is voor de Nazireeër in dier voege uitgebreid, dat hij zich in het algemeen van al, wat de zinnen streelt, te onthouden heeft; want verse en gedroogde druiven en spijzen, bij wier bereiding rozijnen of druiven gebezigd zijn, zijn niet bedwelmend, maar kunnen slechts als lekkernijen aangemerkt worden. Van de sterke drank is reeds in Leviticus. 10:11 het nodige aangemerkt. Hier wordt daarnevens ook nog de azijn genoemd, en wel wijnazijn en de azijn van sterke drank, of de azijn van andere vruchten dan de druiven, die bij de Hebreëen op een aardige wijze bereid en vooral als verkoelende drank voor arbeiders, soldaten enz. gebruikt werd (Ruth 2:14)

Terwijl nu de sterke dranken, waarover de bijbel spreekt, geheel iets anders zijn dan de gedestilleerde dranken van de tegenwoordige tijd (jenever, brandewijn, grog en allerlei likeuren), heeft de Christen, afgezien reeds van het zeer verdacht en verderfelijk karakter van de laatstgenoemde, nog des te meer aanleiding en reden om zich van genot van deze geheel en al te onthouden, omdat hij, krachtens zijn gemeenschap met de gemeente der heiligen zichzelf heeft aan te merken als een, die voor heel zijn leven van de wereld en haar wegen is afgescheiden, of als een Nazireeër in de geestelijke zin van het woord. Hij heeft intussen ook overal, waar hij in het volle bezit van de zalving, waarover de apostel Johannes (1 Joh 2:20 enz.) spreekt, spreken en handelen moet, zich zelfs van een matig gebruik van wijn te onthouden, en alzo de levensverordening van de oudtestamentische priesters en Nazireeërs, in zijn priesterlijke, de Heere gewijde wandel, te vertegenwoordigen..

Onthouding van alles, wat met de wijnstok in verband staat, moest dienen, opdat zij met heilige ernst de dienst van de Heere zouden zoeken, met afzien van elk zinnelijk genot, dat de wereld geeft. Mochten de priesters geen wijn drinken, wanneer zij zich aangordden, om het Heiligdom binnen te gaan, en kwamen daarin de Nazireeërs hun zeer nabij, zij mochten, zolang zij Nazireeërs waren, in het geheel niet van de vrucht van de wijnstok, in welke toestand ook, genieten, opdat zij zouden leren, te allen tijde matig en rechtvaardig en godzalig te leven, van de wereld geheel en al af te sterven..

5. Al de dagen van de gelofte van zijn Nazireeërschap zal verder het a) scheermes over zijn hoofd niet gaan; totdat die dagen vervuld zullen zijn, die hij zich de HEERE zal afgezonderd hebben, zal hij heilig, of in bijzondere zin de Heere toegewijd zijn, latende de lokken van het haar van zijn hoofd wassen.

a)Richteren. 13:5; 1 Samuel. 1:11

Terwijl de onthouding van wijn en sterke drank (vs.2-4), alsook het stipt vermijden van alle aanraking van doden (vs.6-12) de negatieve (ontkennende) zijde van het nazireaat uitmaken, hebben we hier (vs.5) de positieven (stelligen) kant voor ons; want deze vrije groei van het haar wordt straks (vs.7) de kroon of de diadeem op het hoofd van de Nazireeër genoemd, en alzo op één lijn gesteld met het gouden voorhoofdversiersel aan de hoofdband van de Hogepriester, hetgeen deze als een Godgewijd persoon kenmerkt (Exodus. 29:6 Exodus. 28:36). Reeds (Leviticus. 25:3,11) worden de wijnstokken, die in het Sabbat- en Jubeljaar ongesnoeid blijven en vrij voortwoekeren mogen, opdat de Heere zelf ze onmiddellijk onder Zijn macht hebbe, en ze hun gehele groeikracht ongehinderd ontwikkelen mogen, in de Hebreeuwse tekst als Nazireeërs aangeduid. Op dezelfde wijze nu zal de eigenlijke Nazireeër als een, die in de macht van de Heere en voor de hand en de kunst van de mens ongenaakbaar is, kenbaar zijn, door de vrije, onbelemmerde groei van zijn haar, dat hem zelf tot een heilig sieraad dient, daar het niet alleen een teken is, dat hij God toebehoort, maar tevens een zinnebeeld van de kracht en de levensvolheid, die uit dit aan God gewijd zijn voortspruit. Bij Simson is het meer nog dan louter zinnebeeld, ja, het is zelfs vehikel, drager, of genademiddel van deze kracht en levensvolheid, waarmee God Hem tot bevrijding van Israël uitrustte, terwijl het zevental van zijn haarvlechten (Richteren. 16:13 vv.) het zinnebeeldig teken is van het verbond, waarin hij met de Heere staat..

Dit betekende, een verloochening van de wereldse vermaken en van de ijdele verwachting van uitwendige schoonheid, die doorgaans met het scheren of snijden van het haar bedoeld was. Zij, die zich ten dienste van de Heere hebben afgezonderd, betaamt het, voornamelijk bezorgd te wezen, hoe zij de Heere zullen behagen, en hoe hun zielen op de beste wijze te versieren, en niet, hoe zij in de ogen en achting van een verdorven wereld zouden kunnen aangenaam wezen..

6. Al de dagen die hij zich de HEERE zal afgezonderd hebben, zal hij tot het lichaam van een dode niet gaan, 1) om treurplechtigheden te vervullen, of bij de begrafenis aanwezig te zijn, opdat hij zich niet aan de dode verontreinige (hoofdstuk 19:11 vv.).

1) Ook dit hebben zij gemeen met de Hogepriester, dat zij zelfs de gestorven ouders niet mochten begraven. Evenwel Mozes zet twee gevallen voorop, dat de Nazireeërs met of door het binnentreden van een sterfhuis of door rouwmisbaar zich verontreinigden. Want wel is het een menselijke plicht, de doden te begraven, indien iemand echter uit het volk een dode had aangeraakt, of genaderd was bij het bed, of bij de baar, was hij onrein. Doch God vraagt meer van de Nazireeërs, dat zij zich hoegenaamd niet met onreinheid bezoedelen, omdat het niet genoeg was, dat zij op de gewone wijze zich rein hielden, maar van alle onreinheden behoorden zij zich verre te houden. Waarom de aanraking van een lijk onrein maakte, zal op

de bestemde plaats uitgebreider worden behandeld. Nu, in één woord is het ervoor te houden, dat, omdat in de dood de vloek van God het loon van de zonde wordt vertegenwoordigd, de Israëlieten gewaarschuwd werden, zich te wachten voor alle dode werken. Het rouwmisbaar had een andere reden, nl. dat, wie in het bijzonder tot de dienst van God zich hadden begeven, anderen moesten opwekken tot grootheid van ziel en tot standvastigheid. Klagen en wenen, terwijl zij van vrienden beroofd worden, indien dit zondig ware, zou Christus niet geweend hebben bij het graf van Lazarus, maar, omdat met het klagelijk geweend altijd enige geestverwarring verbonden is, en in het rouwmisbaar de mensen zich, zoals meestal het geval is, door ijverzucht en vertoon laten leiden en zelfs uit eigen beweging en met opzet de maat overschrijden, alsof de natuur hen niet meer dan genoeg daartoe bewoog, zo konden de Nazireeërs niet een voorbeeld van matiging geven, indien zij zich met de rouwklagenden vermengden. Daarom, zoals het zingenot eerst gebreideld is, zo wordt nu een middel gegeven tegen een tegenovergestelde ziekte, nl. de treurigheid. Ofschoon nu allen zich een maat moeten stellen, wordt echter aan de Nazireeërs iets meer voorgeschreven, opdat zij als het ware vrij en bevrijd van alle aardse hartstocht boven het andere volk zouden uitmunten..

7. Om zijn vader of om zijn moeder, om zijn broeder of om zijn zuster, om hen zelfs zal hij zich niet verontreinigen, als zij dood zijn, door op enigerlei wijze aan hunbegravenis deel te nemen (Leviticus. 10:3 vv.); want het Nazireeërschap 1) van zijn God is op zijn hoofd. 2)

1) In het Hebreeuws staat het woord *nedzer*, dat wel een onderscheidingsteken, een kroon of een diadeem betekent en van hetzelfde stamwoord als *nadzir* afgeleid is. In Leviticus. 21:12 hebben onze Statenvertalers dit woord ook door kroon vertaald, terwijl zij het hier, alsook in vs.9, met Nazireeërschap weergeven. Anderen vertalen het hier met Luther door gelofte; niet ten onrechte, want het lange haar was als het ware de belichaming, het was de vertegenwoordiger van de gelofte. Daar het woord ook de betekenis van wijding heeft, kan men hier in vs.7-9 ook deze betekenis laten gelden..

Kon reeds bij het eerste gedeelte van het nazireaat (vs.2-4) een toespeling op de voor de priesters verordende levenswijze (Leviticus. 10:9 vv.) niet miskend worden; nog duidelijker komt in het verbod van de verontreiniging, zelfs aan het lijk van een van de naaste betrekkingen, de betrekking in het licht, die er tussen het nazireeërschap en de voorschriften voor de Hogepriester (Leviticus. 21:11) bestaat. De Nazireeër zal de idee van het priesterlijke leven (zijn reinheid en vrijheid van alles, dat met dood en verderf gemeenschap heeft, en zijn volstrekke overgave aan God, waarbij het zichzelf boven de innigste, aardse banden verheft), in zijn persoon aanschouwelijk uitdrukken. Deze verwantschap van het Nazireeërschap met het priesterschap is vanouds erkend geworden. Het nazireaat als zodanig sluit intussen geen bijzondere dienst aan het heiligdom in zich (1 Samuel 1:11); toch moeten de woorden: "Ik geef hem aan Jehova al de dagen van zijn leven," welke volgens vs.22 enz. een blijvende dienst in het heiligdom bedoelen, waarschijnlijk als een bijzondere gelofte, die nog bij de gelofte van het nazireaat gevoegd werd, aangemerkt worden; bij het nazireaat is het, zoals we reeds zeiden, alleen om de verwezenlijking van het denkbeeld van het priesterlijke leven te doen. m.a.w. om de vrije toeëigening van hetgeen de priester, uit kracht van het op zijn afstamming rustende beroep, opgelegd werd, namelijk zich God gewijd te gedragen, en alles, wat met deze overgave in strijd is, te verloochenen. Dat nu uit een dergelijk priesterlijk

karakter, een dergelijk geloof, dat zijn diepste krachten inspant, om God bijzonder eigen te zijn, ook een bijzondere opgewektheid tot het gebed, en vooral tot voorbeden, kan geboren worden, is niet te betwijfelen.

2) Ongetwijfeld ligt hierin, het zich verre houden van alle verontreiniging, maar ook een gelovige onderwerping aan de wil van de Heere en een gelovige goedkeuring ervan. Daarom mocht hij geen deel nemen aan het uiterlijk rouwmisbaar. Zonder wettig Nazireeër te zijn, vervult Job dit gebod en brengt het in toepassing, als hij bij het verlies van zijn lieve doden uitroept: de Heere heeft gegeven, de Heere heeft genomen, de Naam van de Heere zij geloofd..

8. Al de dagen van zijn Nazireeërschap is hij de HEERE heilig, en zal hij daarom ook de overige reinigingswetten op het nauwkeurigst onderhouden.

9. En zo de gestorvene bij hem, in zijn tegenwoordigheid of nabijheid, of in zijn huis, onvoorzien haastelijk gestorven ware, of zal gestorven zijn, zodat hij zich niet meer tijds verwijderen kon, zo dat hij het hoofd van zijn Nazireeërschap, het hoofd van zijn wijding, zijn Godgewijd hoofd zou (zal) verontreinigd hebben, hoewel buiten schuld, zo zal hij op de dag van zijn reiniging, wanneer de toestand van Levitische onreinheid (hoofdstuk 19:11,14,16,19) weer ophoudt, zijn hoofd beschermen; op de zevende dag daarom na zijn ontreiniging, zal hij het beschermen.¹⁾

1) Dit was geen lichte straf, om van nieuws of aan de belofte te beginnen te vernieuwen, daar hij aan een eigenlijk misdrijf niet schuldig stond. Bij het verlies van de tijd, werd ook een offerande gevoegd, opdat, wie verontreinigd was, zich tot een nieuwe wijding toerustte. Maar, omdat de toewijding vrijwillig was, kon niemand over een onmatige strengheid klagen, waaraan hij zich uit eigen beweging had onderworpen. Ondertussen wordt hier duidelijk, van hoeveel waarde voor God de zuiverheid van Zijn dienst is..

10. En op de achtste dag zal hij twee tortelduiven, of twee jonge duiven brengen, tot de priester, tot de deur van de tent der samenkomst, bij het brandofferaltaar, waar de offers gebracht worden.

11. De priester nu zal, op de in Leviticus. 7 en hoofdstuk 1 beschreven wijze, een duif bereiden ten zondoffer en een ten brandoffer, en zal voor hem verzoening doen van dat hij aan het dode lichaam, hoewel onvrijwillig en buiten werkelijke schuld, gezondigd heeft also zal hij, bij dat brandoffer zich opnieuw aan de Heere overgevende, zijn hoofd op diezelfde dag opnieuw heiligen.

12. Daarna zal hij de dagen van zijn Nazireeërschap opnieuw de HEERE afzonderen, zodat er van nu af geen scheermes over zijn hoofd zal gaan, en hij zal, nadat de reiniging geschied en de verbondsbetrekking tot de Heere hersteld is, bovendien een lam, dat eenjarig is, brengen ten schuldoffer, daarvoor, dat door het afbreken van de tijd van zijn wijding, de betaling van zijn gelofte nu zo veel langer aan de Heere onthouden wordt (zie "Le 14.13"); en de vorige dagen, die hij tot op het afbreken reeds in Nazireeërschap doorgebracht had, zullen vallen, of

tevergeefs zijn, d.i. niet meer meegerekend worden, zodat de tijd, waarvoor hij zijn gelofte gedaan had, nu weer opnieuw en van voren af aan begint te tellen, omdat zijn Nazireeërschap, door het (vs.9) vermelde voorval, verontreinigd was.

Hij moest de dagen van zijn Nazireeërschap opnieuw beginnen, want alle de dagen, die voor deze besmetting of verontreiniging voorbij gegaan waren, al waren zij nog zo vele in getal, dat zijn belofte bijna geheel vervuld was, waren verloren en werden hem niet toegerekend. Dit verplichtte hem tot de nauwkeurigste oplettendheid, om zich in alles rein en heilig te houden, en het leert ons, dat, wanneer een rechtvaardige onrecht doet, en hij zichzelf met dode werken verontreinigt, dat dan al zijn gerechtigheden, die hij gedaan heeft, niet zullen gedacht worden (Ex.33:13). Het is niet genoeg, wel te beginnen, maar men moet voortgaan en volhouden tot de einde toe, want daarop alleen is de zaligheid, de kroon van het leven beloofd..

13. En dit is de wet van de Nazireeërs, 1) op de dag dat de dagen van zijn Nazireeërschap zullen vervuld zijn, zal hij, alvorens tot het gewone leven terug te keren, evenals een zoon van Aäron, die de priesterwijding ontvangt (Exodus. 29), dit (vs.14) brengen tot de deur van de tent der samenkomst.

1) De wet van de Nazireeërs. Aldus wordt de verordening, die nu volgt, genoemd, omdat nu het wezen van het Nazireeërschap recht duidelijk wordt, als een vrijwillige aanvaarding van op priesterlijke wijze te zullen leven. In het offerfeest, waarmee de dagen van het Nazireeërschap werd besloten, wordt het duidelijk openbaar, dat, wie Nazireeër werd, een leven had te leiden, dat geheel en al aan God gewijd was, zonder te breken met de menselijke plichten en verordeningen, uitgezonderd het begraven van de doden..

14. Hij dan zal tot zijn offerande voor de HEERE offeren een volkomen eenjarig lam ten brandoffer, als afbeelding van zijn overgave aan de Heere, in welke hij de thans eindigende tijd van de gelofte doorgebracht heeft, en die hem nu ook in het gewone leven blijven zal, en een volkomen, eenjarig ooilam ten zondoffer 1) tot verzoening van de overtredingen, waarin hij zich in deze tijd, buiten weten, mocht hebben schuldig gemaakt, en een volkomen ram ten dankoffer, om zich daarbij nogmaals recht bewust te worden van zijn, tot blijdschap stemmende gemeenschap met God.

1) Wat wilde hij nu met het zondoffer, dat is de vraag. Voor reinen en heiligen was toch geen verzoening noodzakelijk. Hieruit zien wij duidelijk, dat, hoe levendig en streng de mensen zich ook de Heere geheel willen toewijden, zij toch nooit de grens van volmaaktheid kunnen bereiken, noch verkrijgen, wat zij begeren, of altijd zijn zij nog in het oog van God schuldig, indien zij niet hun zonden belijden..

Het brandoffer diende, om daarmee te erkennen, dat de Heere zijn Heer en Meester was en bleef, ook al was hij ontslagen van de gelofte van het Nazireeërschap. Het zondoffer, om daarmee te erkennen, dat, niettegenstaande de vervulling van de belofte, hij voor Gods aangezicht niet kon bestaan. Het dankoffer, om daarmee te erkennen, dat het de Heere en Hij alleen was, die hem in staat had gesteld, de gelofte te vervullen..

15. En, wat volgens Leviticus. 7:12 bij het dankoffer hoort, een korf ongezuurde koeken, koeken van meelbloem met olie gemengd, en ongezuurde vladen met olie bestreken, bovendien hun, d.i. het volgens hoofdstuk 15:3 bij het brand- en dankoffer nog behorende spijsoffer en hun drankoffers.

16. En de priester zal al het, wat tot deze verscheidene offergaven behoort, voor het aangezicht van de HEERE brengen, en zal eerst zijn zondoffer en daarna zijn brandoffer bereiden, volgens de daarvan bestaande voorschriften (Leviticus. 7:1 vv. hoofdstuk 1:10 vv.).

17. Hij zal, vervolgens ook de ram, (Leviticus. 6 vv.) ten dankoffer voor de HEERE bereiden, met de korf van de ongezuurde koeken, (Leviticus. 7:14) en de priester zal eindelijk (Leviticus. 6:14 vv.) zijn spijsoffer en zijn drankoffer bereiden.

18. Dan zal de Nazireeër, die deze offers brengt, aan de deur van de tent der samenkomst, bij het brandofferaltaar,

a) het hoofd van zijn Nazireeërschap beschermen, en hij zal het thans afgesneden hoofdhaar van zijn Nazireeërschap, dat hij tot hertoe de Heere tot ere gedragen heeft, nemen en hij zal het leggen op het vuur, dat op het altaar onder het dankoffer is, 1) opdat het alzo aan alle ontwijding onttrokken wordt.

a)Hand.21:24

1) Hiermee werd het uiterlijke teken van het Nazireeërschap de Heere gewillig overgegeven en daarmee de gelofte volkomen voleindigd. Van dit ogenblik af aan, nam hij zijn plaats weer in onder het gewone volk, maar mocht eerst nog (vs.19,20) aan de offermaaltijd smaken en genieten, de levende gemeenschap met zijn Verbondsgod, en ervaren, dat de Heere goed was en zijn goedertierenheid tot in eeuwigheid..

19. Daarna zal de priester, bij de offermaaltijd, die van het dankoffer moet aangericht worden(zie "Ex 29:34) een gekookte schouder nemen van de ram, nadat diens vlees reeds voor de maaltijd gekookt is, en een ongezuurde koek uit de korf, en een ongezuurde vlade; en hij zal ze op de handen van de Nazireeërs leggen, nadat hij zijn Nazireeërschap, d.i. het haar, dat hij als Nazireeër droeg, afgeschoren en op het vuur van het altaar verbrand heeft.

20. En de priester zal die (Exodus. 29:24) bewegen ten beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE; het zo bewogene is een heilig ding voor de priester, en komt hem alzo als aandeel van het offer toe met de borst van het beweegoffer en met de schouder van het heffer, die reeds vroeger bij het voor alle dankoffers geldige voorschrift (Leviticus. 7:34) deels hem, deels aan de gezamenlijke priesterschap toegewezen zijn; en wel daarom zal de priester ook van de reeds bereide offermaaltijd een zeker stuk vlees en telkens een van de onderscheiden koeken ontvangen, omdat de Nazireeër zelf in een zekere priesterlijke gemeenschap met de Heere gestaan en de zegen daarvan ondervonden heeft; en daarna, nadat hij alzo van zijn gelofte ontbonden is, zal die Nazireeër wijn mogen drinken, daar hij zich nu, nadat de tijd van zijn gelofte vervuld is, niet meer te onthouden heeft.

21. Dit is de wet van de Nazireeër, die zijn offerande voor de HEERE voor zijn Nazireeërschap zal beloofd hebben, en zich met zijn Nazireeërsgelofte tevens tot het brengen van deze offers verplicht heeft, zonder dat er een opzettelijkegelofte hiervoor nodig is; dit is het, wat hij overeenkomstig zijn Nazireeërsgelofte, tijdens de vervulling daarvan, te offeren heeft, behalve wat zijn hand verkrijgen zal; naar gelang van zijn vermogen nogbuitengewone offers en gaven te beloven, dit is hem wettelijk bepaald; naar zijn gelofte, 1) welke hij beloofd zal hebben, hetzij dan een eenvoudige Nazireeërsgelofte, die op zichzelf reeds de wettelijk bepaalde offeranden in zich sluit, hetzij boven en behalvedeze gelofte nog de gelofte van gaven, waartoe hij overigens niet verplicht is, naar zijn gelofte, welke hij beloofd zal hebben, alzo zal hij doen naar de wet, die bij deze, van zijn Nazireeërschap gegeven is.

1) De bovengenoemde offers had hij te brengen op grond van zijn wijgelofte; buitendien stond het hem vrij, naar vermogen nog andere te beloven en nog andere offergaven de Heere voor Zijn heiligdom te brengen, en voor zijn dienaren; offeranden, die niet noodzakelijk bij het Nazireeërschap behoorden, wel bovendien erbij konden gevoegd worden. Hieruit heeft zich in de volgende tijden de gewoonte ontwikkeld, dat, wanneer arme lieden een Nazireeërsgelofte deden, welgestelden de kosten tot bestrijding van de offergaven op zich namen..

Naar het schijnt is het Nazireaat vooral in de tijden van de Richters in gebruik geweest. De verwarring van die tijden heeft wellicht sommigen des te meer aangespoord, om het verwilderde volk het beeld van zijn heilige, priesterlijke bestemming, in de onthoudingsgelofte voor ogen te stellen. Zo duidt de Heere (Amos 2:11 vv.) het verwekken van Nazireeërs behalve de profeten als een van Zijn bijzondere genadebewijzen aan, waardoor Hij Zich aan de kinderen van Israël heeft verheerlijkt, maar welke zij op schandelijke wijze misbruikt hadden (verg. de aan het Nazireaat verwante Rechabieten, Jer.35). Na de ballingschap werd het vooral gebruik, om zich vooral bij ziekten en andere noden, bij reizen en dergelijken, met geloften aan God op te dragen. Tevens ontstond de gewoonte, dat arme lieden, wanneer zij een Nazireeërsgelofte op zich wilden nemen, zonder aan het eindigen daarvan de bij de wet bepaalde offers uit eigen vermogen te kunnen brengen, zich tot de een of andere welgestelde en weldadige man wenden, opdat deze de kosten voor hen bestreed. Vandaar, dat we (Hand.18:18; 21:23 vv.) van de apostel Paulus lezen, dat hij èn zelf een Nazireeërsgelofte op zich neemt, èn, op raad van de apostelen in Palestina, zich tot het voldoen van de kosten voor vier mannen verbindt (zie Le 27.23)

II. Vs.22-27. Eindelijk wordt aan Aäron en zijn zonen een bepaalde formule voorgeschreven, waarmee zij de gemeente zullen zegenen zodat Israël nu in alle delen, zowel inwendig als voor het uitwendige, in zijn godsdienstig en burgerlijk leven geordend is, en het volk van God in wiens midden de Heere woont en regeert, nu de Sinaï verlaten kan.

22. En de HEERE sprak 1) eindelijk nog tot Mozes, zeggende:

1) Hier wordt kort beschreven, een gedeelte van het ambt van de priester, waarvan wijd en zijd in de wet sprake is. God nu zegt, dat Hij de priesters heeft verkozen, om Zijn volk te zegenen. En hierop schijnt David met deze woorden te zinspelen: Wij zegenen U uit het huis

van de Heere (Psalm. 118:26). Welke kennis bovenmate nuttig is, opdat de gelovigen er vast op aan konden, dat God hun genegen was, omdat Hij de getuige en heraut van Zijn Vaderlijke gunst jegens hen zulks verordent. Het woord zegenen (beneficere) wordt dikwijls genomen voor "wel te bidden" (beneprecari), welke plicht aan alle vromen gemeen is. Maar dit ritueel is een krachtig bewijs van de genade van God, alsof de priesters het mandaat van de zegening uit zijn mond overbrachten. Doch nu toont Lukas (Luk.24:50) in waarheid aan, dat het in Christus vervuld is, als hij verhaalt, dat hij zijn handen ophief, volgens het plechtige ritueel van de wet, om Zijn discipelen te zegenen. Daarom wordt met deze woorden aan de priesters het ambt van een gezant van God gegeven, om met het volk in verbintenis te treden. En dit in de persoon van Christus, die alleen de geschikte borg is van de genade en de zegeningen van God. In zoverre zij toen de typen van de Christus vertoonden, zijn zij bevolen, het volk te zegenen. Maar waardig is, om opgemerkt te worden, dat zij bevolen werden, helder de vorm van de zegening uit te brengen, en niet met gedempte stem de bede uit te spreken. Waaruit wij opmaken, dat de genade, dat het volk met het geloof moest aanvaarden, hun gepredikt is..

23. Spreek tot Aäron en zijn zonen, zeggende: Alzo zult gij de kinderen van Israël aan het einde van het dagelijks morgen- en avondoffer (Exodus. 29:38 vv.) zegenen, zeggende tot hen:

Op de bodem van de eerste en voornaamste werkzaamheid van de priesters, het bedienen namelijk van de offeranden, verheffen zich ook de beide andere, nl. het uitoefenen van de voorbiddingen, en het uitdelen van de zegen (1 Kronieken 24:13 Sir.45:19). Wij zien Aäron op de dag van zijn eerste offer (Leviticus. 9:23) beide werkzaamheden uitoefenen, in gemeenschap met Mozes, die tot die tijd nog het priesterambt met dat van leidsman en richter in zich verenigde. Nadat echter de uitoefening van de voorbede, in het dagelijks rokoffer bij het morgen- en avondoffer zijn bepaalde vorm en vaste inrichting verkregen heeft (Exodus. 30:7 vv.), wordt thans ook de uitdeling van de zegen aan vaste woorden verbonden, niet alleen om daaraan een onmiddellijk door God bepaalde inhoud te geven, maar ook om op het godsdienstige leven van Israël het zegel van de voltooiing te drukken. De zegenspreuk, zoals die in volgende verzen meegedeeld wordt, bestaat uit drie leden, die elk met de naam Heere aanvangen. Deze is de naam, die God eens in de namen van Abram en Sarai heeft ingevlochten, toen Hij hen tot de stamouders maakte van Zijn uitverkoren volk (zie Ge 17.16), die Hij vervolgens aan Mozes openbaarde, toen Hij hem tot verlosser en leidsman van Israël riep (Exodus. 3:14 vv.), en welks verheven en diepe betekenis Hij niet slechts in Zijn leidingen tot hiertoe, maar ook in alle instellingen en rechten, die Hij aan Zijn gemeente gegeven heeft, bewaarheid heeft (Exodus. 6:2 vv.). Deze naam moet dan ook telkens op de kinderen van Israël gelegd worden, zo dikwijls de priester, uit kracht van zijn heilig ambt, hen zegent, en de op hen gelegde naam zal de gehele volheid van de in hem besloten zegen over hen uitstorten. Daarom juist komt hij driemaal weer; want eerst in het drietal komt dat, wat God is, tot rust en voleinding (Genesis 1:27; 48:15 vv. verg. de drie delen van de tabernakel enz.). Elk van de drie leden, waaruit de zegenspreuk bestaat, bestaat weer uit twee leden, waarvan het eerste, zowel als het tweede, in de grondtekst met het woordje U eindigt en alzo de gemeente, waarop de zegen gelegd wordt, als haar doelwit aanwijst. Dit heeft hierin zijn grond, dat alle zegenende werkzaamheid van God eigenlijk twee werkzaamheden van God in zich bevat, namelijk een geven en een bewaren, een wegnemen en een beschikken, terwijl zij

op beide delen van de mens, de ziel en het lichaam, betrekking heeft en zich zo in de toekomstige als in de huidige wereld gelden doet. Wij slaan de zegen nu eerst naar zijn delen gade, voordat wij nader over zijn inhoud spreken..

24. De HEERE, van wie, als de Vader van de lichten, bij wie geen verandering is noch schaduw van omkering, alle goede gaven en volmaakte giften afdalen (Jacobus 1:17), zegene u, 1) met alle stoffelijke goederen die gij nodig hebt, en behoede u, op de weg, die gij gaat, voor alle kwaad (Psalm. 121:7 vv.), opdat gij u over zijn gaven recht verblijdt en ze gerust en veilig genieten moogt.

1) Het zegenen van God is een werkdadige milddadigheid, omdat uit Zijn gunst, als uit de enige bron, ons een overvloed van alle goederen toevloeit. In de tweede plaats wordt er bijgevoegd, dat Hij het volk zal behoeden, waarmee Hij aanduidt, dat Hij Zijn volk tot een geheel enige verdediger zal zijn, en die haar met Zijn hoede beschermt. Maar, omdat het nut van de genade van God in het bijzonder in de waarneming zelf gelegen is, volgt er, dat Zijn aangezicht hen bestrale. Want niets is wenselijker voor het toppunt van geluk, dan helder het gelaat van God te beschouwen, zoals in Psalm. 4:7 gezegd wordt: Velen zeggen: Wie zal ons het goede doen zien? Verhef gij over ons het licht van uw aanschijn! Zo leg ik daarom dit zindeel uit, dat het volk voelt en smaakt, de zoetheid van de goedheid van God, welke het verblijdt, niet minder dan de glans van de zon, als zij de wereld bestraalt, aan een heldere hemel. Maar dadelijk daarop wordt het volk tot de eerste oorzaak teruggedreven, namelijk, het genadig mededogen van God, welke alleen Hem aan ons verbindt, aan ons, die overigens naar verdienste te haten en te verwerpen zouden zijn. Wat daarna volgt: Hij verheffe Zijn aangezicht over U, is volgens de algemene wijze van de Schrift; opdat God het volk zich als van Hem zou gedenken. Niet, omdat Hij het zou vergeten, maar omdat wij menen, dat Hij de zorg voor ons uitgeschud heelt, indien Hij niet door de daad zelf bewijst, dat Hij voor ons heil waakt. Eindelijk wordt er nog bijgevoegd, dat Hij geve aan Zijn volk vrede, wat anderen wat anders vertalen, nl. Hij stelde U tot vrede. Maar, omdat deze naam niet slechts rust en een vredige toestand, maar alle voorspoed te kennen geeft, omhels ik gaarne de laatste mening, ofschoon mij de eigenlijke betekenis niet mishaagt..

25. De HEERE, die voor u uit Zijn verborgenheid is uitgetreden en in Zijn woord zich aan u geopenbaard heeft, doe Zijn aangezicht, dat Hij daarmee tot u gewend heeft, in gestaag heldere glans over u lichten, en zij u genadig, zodat Hij al uw zonden uitdelge en u brenge tot zijn volkomen gemeenschap.

26. De HEERE, die beloofd heeft, u door zijn aangezicht te zullen leiden (Exodus. 33:14), verheffe Zijn aangezicht, ter almachtige bewaking en bescherming over u, opdat geen vijand u kan schaden, en geve u, door eindelijke verlossing van alle lijden en strijden in deze wereld, vrede, volkomen zaligheid, in Zijn heerlijk en onvergankelijk hemelrijk.

Deze uitspraak nu is een van die plaatsen uit de Heilige Schrift, waarbij de schriftverklaarder zichzelf met zijn uitlegging voorkomt als iemand, die met een emmer de zee tracht uit te putten; hij scheppe zo vaak en zo veel als hij wil, de zee blijft even wijd en diep als tevoren. In elk geval verstaan wij de eigenlijke en rijke zin van deze zegenspreuk eerst in het licht van

het Nieuwe Testament, waar God zich als de Drieëenige geopenbaard heeft, en behalve het werk van de schepping ook dat van de verlossing en van de heiligmaking ten volle in het licht getreden. Van dit standpunt is het ons vergund te begrijpen, waarom de zegen driemaal met de Heere begint, en te verstaan, welk een bijzondere zegen in elk van de drie leden bedoeld is. "Deze zegen," zegt Luther, "is niet ver van de andere, gewone zegen. God, de Vader, en de Zoon en de Heilige Geest zegene u! want de Vader wordt het werk van de schepping toegekend, waarvan deze zegen ook spreekt en duidelijk gewaagt, als het heet: de Heere zegene u en behoede u, d.i. Hij geve u genadig lijf en leven en al, wat hiertoe behoort. Zo wordt de Zoon in het bijzonder het werk van de verlossing toegeschreven, waarvan in deze zegen eveneens verklarend gesproken wordt, daar hij zegt, de Heere late Zijn aangezicht over u lichten en zij u genadig, d.i.: Hij verlosse u van uw zonden, en zij u genadig en geve u Zijn Geest. En de Heilige Geest wordt het werk van de dagelijkse heiliging, vertroosting en versterking tegen de duivel en eindelijk de opwekking uit de dood toegekend, hetgeen deze zegen ook bevat en verklaart in de woorden: de Heere verheffe Zijn aangezicht over u en geve u vrede, d.i. Hij wille u sterken, troosten en eindelijk de overwinning geven." Op dezelfde wijs verklaart de Weimarse Bijbel: De Heere (God de Vader) zegene u (met allerlei hemelse goederen (Ef.1:8) en behoede u, want Hij is de mensenhoeder (Job 7:20), die nooit slaapt noch sluimert (Psalm. 121:4) en die de Zijnen voor alle kwaad bewaart als de appel van Zijn ogen (Psalm. 17:8); de Heere, God de Zoon dale van de hemel neer (Johannes 6:18), neme om uwentwil de menselijke natuur aan, verlosse u met Zijn bloed van uw zonden en doe Zijn aangezicht over u lichten. Hij geve zichzelf aan u met al Zijn weldaden in het Evangelie te erkennen, dat Hij uit de schoot van Zijn hemelse Vader meebrengt (Johannes 1:8)) en in welks kennis gij het eeuwige leven hebt (Johannes 17:3) en zij u genadig. Hij erbarme zich over u en rekene u om Zijn verdiensten wil, uw zonden niet toe; de Heere, God de Heilige Geest, verheffe Zijn aangezicht over u, Hij stelle u datzelfde, liefelijke aangezicht van Gods welbehagen en van Christus persoon altoos en immer in het woord en in de sacramenten voor ogen, en geve u het geloof in Christus, waarin Hij u ook sterke en bevestige, en geve u vrede met God en uw geweten tegen de beschuldiging van de satan, totdat gij zalig wordt en met vrede uit deze wereld scheidt." Wanneer dus eerst de openbaring en de huishouding van het Nieuwe Testament het juiste licht werpt op de, Aäron en zijn zonen, voorgeschreven zegen, zo is de Christelijke kerk volkomen in haar recht, dat zij deze zegen ook tot de hare maakt; hij was van begin af aan voor haar bestemd en aan de Israëlitische gemeente, mitsdien tevens als belofte voor de toekomst, gegeven juist nu omdat Israëls geestelijke inrichting hier zo rechtstreeks wijst op iets, dat boven haar staat, en ingrijpt in die dagen, waarin de goddelijke raad van de verlossing tot vervulling komt, kon deze zegenspreuk niet reeds vroeger meegedeeld, maar eerst hier in het nu voltooide gebouw, dat de Heere bij de Sinaï oprichten wilde, als sluitsteen ingevoegd worden..

27. Alzo, en niet met deze of gene woorden, die zij zelf bedacht hebben, hoe goed ze ook overigens wezen mogen, maar alzo zullen zij, nl. Aäron en zijn zonen, wanneer zij, in de hun opgedragen bediening, de gemeente zegenen, Mijn naam op de kinderen van Israël leggen; 1) en ik, in Mijn naam zelf over hen nederdalende, zal hen in geheel de rijkdom van de zin, die de zegenspreuke eigen is, zegenen. 2)

1) Wel vertaalt Hiëronymus juist: Zij zullen de Naam uitroepen, maar omdat de Hebreeuwse spreekwijze emphatisch is, wil ik liever behouden: en zij zullen Zijn Naam leggen. Want God deponeert Zijn Naam bij de priesters, opdat zij die dagelijks als een onderpand van de genade, en van wat heil daaruit ontstaat, in het midden van het volk zouden voor de dag brengen. Want de belofte, welke eindelijk eraan wordt toegevoegd, bevestigt, dat deze ceremoniën niet ijdel of tevergeefs zouden zijn, wanneer Hij verzekert, dat Hij het volk zelf inderdaad zal zegenen. Waaruit wij dit kunnen opmaken, dat, wat de dienaren van de Kerk volbrengen, volgens het bevel van God, Hij zelf door een ware en werkelijke uitkomst zal sanctioneren, omdat Hij niets door middel van Zijn dienaren aankondigt, wat Hij niet bekrachtigt en vervult door de kracht van Zijn Geest. Maar op te merken valt, dat Hij het ambt van te zegenen zo op de priester overdraagt, dat Hij Zijn recht niet prijsgeeft; omdat, nadat Hij aan hem de dienst heeft opgedragen, Hij zichzelf alleen de mededeling van de zaak voorbehoudt..

De Naam is het leven van de Verbondsgod zelf, Zijn Wezen. Daarom belooft de Heere hier aan Zijn volk, dat Hij zich in al Zijn gunst en genade naar Zijn volk zal toekeren. Hierom zegt de Heere het dan ook zo duidelijk, dat deze zegenbede geen vormeloze formule is, maar waarheid..

2) Slechts de priesters was het vergund, de gemeente te zegenen en daarbij de bovenstaande zegenspreuk te bezigen. Wanneer dus ook van David en van Salomo vermeld wordt, dat zij het volk zegenen (2 Samuel 6:18; 1 Kon.8:55), zo is daaronder meer een toewensen en toebidden van heil, dan een eigenlijk zegenen te verstaan. Bij deze gelegenheid nu werd de naam Jehova, die men anders naar zijn eigenlijke klank niet durfde uitspreken (zie Le 24.12), door de priesters wel uitgesproken, maar met zwakke, nauwelijks hoorbare stem. Daar het zegenen met deze spreuk, door de Heere een leggen van Zijn naam op de kinderen van Israël genoemd wordt, zo geschiedde het altijd onder uitbreiding of uitstrekking van de handen, dat de plaats van de handoplegging bekleedde (Sir.50:20, Leviticus. 9:22). In welke houding of samenvoeging van de vingers de handen hierbij gehouden werden, hierover bestaan onder de oudere archeologen (oudheidkundigen) verschillende meningen. Volgens deze werden de pink met de naastgelegen vinger verenigd, op ongeveer dezelfde afstand van de met de wijsvinger verbonden middelste vinger afgehouden, als de duim zich natuurlijkst van de wijsvinger verwijderd houdt; zodat de hand hierbij zo te leggen als drieelig voorkwam, (1e. de duim, 2e. de wijsvinger met de middelste aan elkaar, en 3e. de pink met de naastgelegen vinger aan elkaar. Volgens génen sloten de drie middelste vingers aan een, terwijl duim en pink van deze afstaken; waarbij de drie bijeengehouden vingers kunnen geacht worden, de drie hoofdleden van de zegen, en de twee vingers ter wederzijde van deze de twee onderdelen af te beelden, waarin elk hoofdlid van de zegen verdeeld is. Een andere meegedeelde vorm, beveelt zich aan voor het slaan van het kruis, dat bij het woord "vrede" gewoonte is geworden. Van dit kruisteken, in het Latijn zegnum is wellicht het woord zegenen afkomstig. De symboliek bij de bediening van het altaar is geenszins een zo onverschillige zaak, als velen wel schijnen te denken; alleen moet zij op redelijke en schriftmatige wijze beoefend worden. Anderen nog zijn van mening, dat de pink met zijn naaste, omgebogen en tegen de handpalm rustende, aan de eveneens met elkaar verenigde, maar opgeheven, middelste en wijsvinger sloten, terwijl alleen de duim afzonderlijk was..

HOOFDSTUK 7.

OFFERS EN GAVEN VAN DE VORSTEN TOT INWIJDING VAN DE TABERNAKEL.

I. Vs.1-89. Terwijl het opbreken van de Sinaï reeds in zover voorbereid is, dat het na verloop van enige dagen kan aanvangen, worden nu de eerste aanstalten daartoe gemaakt. De 12 stamvorsten van Israël namelijk, brengen als wijdingsoffer ieder een os en twee aan twee een wagen, tot vervoer van het heiligdom. Mozes, die deze in ontvangst neemt, wijst ze op bevel van de Heere aan de Levieten toe, om zich daarvan bij het hun opgedragen ambt te bedienen. Een zelfde bereidvaardigheid tot offergaven in het geval van de Woning hebben de 12 vorsten reeds vroeger aan de dag gelegd, bij gelegenheid van de inwijding van het brandofferaltaar. Wat zij toenmaals offerden, wordt hier, ter aanvulling van het in Leviticus. 8-10 verhaalde, nader meegedeeld.

1. En het geschiedde, op de 1ste dag van de eerste maand van het tweede jaar na de uittocht, ten dage dat Mozes geëindigd had de tabernakel op te richten (Exodus. 40), en dat hij die gezalfd en die geheiligd had, en al zijn gereedschap, bovendien het altaar en al zijn gereedschap, en hij ze gezalfd en deze geheiligd had (Leviticus. 8).

2. Dat de oversten van Israël, de hoofden van het huis van hun vaders (Numeri. 1:5 vv.), offerden, d.i. wijdingsgeschenken brachten; deze waren de oversten van de stammen, die over de getelden stonden (Numeri. 2:3 vv.).

Dit is niet zo te verstaan, alsof juist op deze dag, toen de wijding van de priesters en van het heiligdom plaatsvond, ook het brengen van geschenken, dat, in het nu volgende, bericht wordt, geschied is; wel echter hangen deze schenkingen met die wijding innerlijk nauw samen. Zij waren vruchten van die vreugde, die in Israël opgewekt was geworden, toen de Heere de woning met Zijn heerlijkheid vervulde en daarop Aärons eerste offer met vuur van de hemel verteerde. Hierdoor ontstond bij de vorsten van de 12 stammen een offervaardigheid, om het heiligdom te eren en voor zijn behoeften te zorgen, waarvan dit hoofdstuk van vs.10 af een uitvoerig bericht geeft, een offervaardigheid, die zich thans ten tweeden male openbaarde, toen de Levieten bekleed werden met het ambt om het vervoer van de afzonderlijke delen van de tabernakel, als hij zou afgebroken zijn, op zich te nemen. Deze tweede betoning van gewilligheid ten offer wordt hier het eerst vermeld, omdat zij naar de tijdsorde van het verhaalde hier behoort; van die eerste, die met deze gelijksoortig is, wordt daarop eveneens nog mededeling gedaan; welke mededeling zich aan Exodus. 40 en Leviticus. 8 aansluit..

3. En zij brachten hun offerande voor het aangezicht van de HEERE, zes overdekte wagens, 1) zoals in Egypte bij het vervoer van huisraad enz. in gebruik waren (Genesis 45:19), en twaalf runderen; een wagen voor twee oversten, zodat zich de oversten twee aan twee verenigd hadden, om samen een wagen te bekostigen, omdat er in het geheel slechts 6 wagens nodig waren, en een os voor elk een van de oversten, omdat er voor elke wagen 2 en dus in het geheel 12 ossen vereist werden; en brachten ze voor de tabernakel, en dus naar de voorhof.

1) In het Hebreeuws Eglooth Dsab. Twee-raderige wagens. Volgens Aguila wagens, bedekt met een tent of huif. Zo hebben ook de Rabbijnen het opgevat..

4. En de HEERE sprak, toen de oversten aldus hun geschenken aanvoerden, tot Mozes, om hem te onderrichten, hoe hij zich jegens deze offeraars gedragen zou, zeggende:

5. Neem ze van hen, opdat zij, die wagens namelijk en ossen, zijn mogen om te bedienen de dienst van de tent der samenkomst, bij gelegenheid, dat zij moet vervoerd worden, en gij zult deze de Levieten geven, die volgens hoofdstuk 4 tot de bezorging van deze dingen verordend zijn, een ieder van hun geslachten naar zijn bijzondere dienst. Deze gave komt bij de aanstaande tocht door de woestijn, tot vervoering van het heiligdom, juist te stade; Ik zelf heb dan ook door mijn Geest de vorsten deze gedachte in het hart gegeven.

6. Alzo nam Mozes die zes wagens en die twaalf runderen van de vorsten aan, en gaf deze, naar het bevel van de Heere en tot gezegd doeleinde, aan de Levieten.

7. Twee wagens en voor elke wagen twee runderen, dus bij de twee wagens vier runderen gaf hij de zonen van Gerson, naar hun dienst, om daarmee de dekkleden en de voorhangsels van de tabernakel, alsmede de bekleedselen van de voorhof te vervoeren (hoofdstuk 4:24-27).

8. En vier wagens en acht runderen gaf hij de zonen van Merari, naar hun dienst, om daarmee onder de hand, of onder het bestuur van Ithamar, de jongste zoon van Aäron, de Hogepriester, de veel zwaardere lasten dan die van de zonen van Gerson, welke zij te vervoeren hadden, zoals de planken, pilaren enz. te bezorgen (hoofdstuk 4:29-33).

9. Maar de zonen van Kahath gaf hij niet van de vervoermiddelen; want de dienst van de bijzonder heilige dingen, zoals de Verbondsark, de toonbroden enz. (hoofdstuk 3:31 vv.), was op hen, die zij op de schouders droegen.

Volgens hoofdstuk 4:15 mochten deze voorwerpen niet anders dan door de zonen van Kahath gedragen en dus niet door lastdieren vervoerd worden. Bijzonder heilig moest met deze worden omgegaan..

10. En de oversten offerden vrijwillige geschenken ook ter inwijding van het altaar, op de dag dat deze door Mozes gezalfd werd, in de dagen van de 4de tot de 10de van de maand Abib (zie "Le 8.36"); de oversten dan offerden hun offeranden voor het altaar, om het, nadat het van Gods zijde door Zijn dienaren gewijd was, ook te wijden van de zijde van de gemeente, wier oversten en vertegenwoordigers zij waren.

Niet dan zeer ongaarne zouden wij deze mededeling missen, die ons zulk een mooie blik in de Sinaïtische geschiedenis opent. Na zulke buitengewone daden van Jehova, die zich al tezamen als daden van louter genade kennen doen, mocht men ook wel eens van de zijde van het volk een teken zien van dankbare erkenning en van blijmoedige overgifte. Het waren grotendeels vrijwillige gaven, waarvan het heiligdom gebouwd werd. Maar hoe ver was de openbaring sinds die tijd gevorderd. Het verschaft een eigenaardige bevrediging, in de huidige afdeling

de rijkdom van geschenken te zien, die de vorsten van de stammen gezamenlijk aan het heiligdom brengen. Twaalf achtereenvolgende dagen brachten de vorsten, elk op zijn bepaalde dag, geschenken en offers, die bij alle juist dezelfde waren, als had ieder hiermee willen betuigen, dat hij hetzelfde deel heeft aan het heiligdom als de anderen. In het wetboek opgenomen, waren deze geschenken tevens voor de latere geslachten een opwekking om de vaders in vrijwillige dienst voor het huis van de Heere na te volgen.

11. En de HEERE zei tot Mozes, daar alle vorsten tegelijk kwamen: Elke overste zal, een ieder op zijn dag, die naar de volgorde van de twaalf stammen (hoofdstuk 2:3 vv.) op hem valt, zijn offerande offeren ter inwijding van het altaar.

Deze volgorde van de 12 stammen was toenmaals weliswaar, nog niet bepaald; maar doordat de Heere haar reeds hier aan Mozes bekend maakt en hem de 12 vorsten daarnaar op 12 achtereenvolgende dagen hun wijdingsgeschenken en offers brengen laat, bereidt Hij thans de inrichting van het leger, die later vastgesteld worden zou, voor..

De Heere bestemde of verordende, dat het dus op verscheidene dagen zou gedaan worden: 1e. Opdat de plechtigheid zou worden verlengd en dus in het algemeen geheel Israël kennis daarvan zou verkrijgen en het geheugen daarvan langer zou worden bewaard. 2e. Opdat een evengrote eer daardoor op elke bijzondere stam gelegd zou worden. Op Aärons borstlap had elke stam zijn edelgesteente, en dus had ook tot het doen van deze offerande elk zijn dag. Op die wijze zou het betamelijker en in betere orde geschieden. Het werk van de Heere hoort niet onordelijk, noch met overhaasting gedaan te worden..

12. Die nu op de eerste dag, omstreeks de 12de dag van de maand Abib, of daags nadat Aäron zijn eerste offer gebracht had (Leviticus. 9 en 10), zijn offerande offerde, was Nahesson, de zoon van Amminadab, voor de stam van Juda, 1) waarvan hij de overste was (Numeri. 1:7).

1) Ook nu weer opent Juda de rij, als bewijs, dat hij bij God als eerstgeborene van Jakobs zonen werd gerekend..

13. En zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was, 1) een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer (Leviticus. 2:1);

1) Ook: zie Le 19:37. De sikkels van het heiligdom woog omtrent vier drachmen, iets minder dan een lood. Volgens anderen wordt hier niet het gewicht, maar de waarde opgegeven..

14. Een reukschaal, in de gedaante van een lepel, zoals de in Exodus. 25:29 vermelde bekken, van tien gouden sikkels, 1) vol reukwerk.

1) Zie Exodus. 38:24

15. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarige was, ten brandoffer;

16. Een geitebok, ten zondoffer;

17. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Nahesson, de zoon van Amminadab, wiens offerdieren nog op de dag, dat hij ze bracht, na het morgenoffer geofferd werden, terwijl de schotel, het sprengbekken en de reukschaal tot godsdienstig gebruik bij het heiligdom bewaard werden.

18. Op de tweede dag, 13 Abib, offerde Nethaneël, de zoon van Zuar, de overste van Issaschar (hoofdstuk 1:8).

19. Hij offerde zijn offerande: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

20. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

21. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

22. Een geitebok, ten zondoffer;

23. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Nethaneël, de zoon van Zuar.

24. Op de derde dag, 14 Abib, offerde de overste van de zonen van Zebulon, Eliab, de zoon van Helon (hoofdstuk 1:9).

25. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

26. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

27. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

28. Een geitebok, ten zondoffer;

29. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eliab, de zoon van Helon.

30. Op de vierde dag, 15 Abib, offerde de overste van de kinderen van Ruben, Elizur, de zoon van Sedeur (hoofdstuk 1:5).

31. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

32. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;
33. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;
34. Een geitebok, ten zondoffer;
35. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Elizur, de zoon van Sedéür.
36. Op de vijfde dag, 16 Abib, offerde de overste van de kinderen van Simeon, Selûmiël, de zoon van Zurísaddai (hoofdstuk 1:6).
37. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd; ten spijsoffer;
38. Een reukschaal van tien gouden sikkels: vol reukwerk;
39. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;
40. Een geitebok, ten zondoffer;
41. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.
42. Op de zesde dag, 17 Abib, offerde de overste van de kinderen van Gad, Eljasaf, de zoon van Dehuël (hoofdstuk 1:14).
43. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; beiden vol meelbloem gemengd met olie, ten spijsoffer;
44. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;
45. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;
46. Een geitebok, ten zondoffer;
47. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Eljasaf, de zoon van Dehuël.
48. Op de zevende dag, 18 Abib, offerde de overste van de kinderen van Efraïm, Elisßma, de zoon van Ammihud (hoofdstuk 1:10).

49. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

50. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

51. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

52. Een geitebok, ten zondoffer;

54. Op de achtste dag, 19 Abib, offerde de overste van de kinderen van Manasse, Gamßliël, de zoon van Pedßzur (hoofdstuk 1:10).

55. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

56. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

57. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

58. Een geitebok, ten zondoffer;

59. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Gamßliël, de zoon van Pedßzur.

60. Op de negende dag, 20 Abib, offerde de overste van de kinderen van Benjamin, Abidan, de zoon van Gideóni (hoofdstuk 1:11).

61. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

62. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

63. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

64. Een geitebok, ten zondoffer;

65. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Abidan, de zoon van Gideóni.

66. Op de tiende dag, 21 Abib, offerde de overste van de kinderen van Dan, Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai (hoofdstuk 1:12).

67. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

68. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

69. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

70. Een geitebok, ten zondoffer;

71. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai.

72. Op de elfde dag, 22 Abib, offerde de overste van de kinderen van Aser, Pëgiël, de zoon van Ochran (hoofdstuk 1:13).

73. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels; naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

74. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

75. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

76. Een geitebok, ten zondoffer;

77. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Pëgiël, de zoon van Ochran.

78. Op de twaalfde dag, 23 Abib, offerde de overste van de kinderen van Nafthali, Ahira, de zoon van Enan (hoofdstuk 1:15).

79. Zijn offerande was: een zilveren schotel, waarvan het gewicht honderd dertig sikkels was; een zilveren sprengbekken van zeventig sikkels, naar de sikkels van het heiligdom; zij waren beiden vol meelbloem met olie gemengd, ten spijsoffer;

80. Een reukschaal van tien gouden sikkels, vol reukwerk;

81. Een var, een jong rund, een ram, een lam dat eenjarig was, ten brandoffer;

82. Een geitebok, ten zondoffer;

83. En ten dankoffer: twee runderen, vijf rammen, vijf bokken, vijf eenjarige lammeren. Dit was de offerande van Ahira, de zoon van Enan.

84. Dit is de inwijding van het brandofferaltaar van de oversten van Israël, namens de gemeente, op de dag dat deze gezalfd werd: twaalf zilveren schotels, twaalf zilveren sprengbekkens, twaalf gouden reukschalen.

85. Een zilveren schotel was van honderd dertig sikkels, 1) en een sprengbekken zeventig:2) al het zilver van de vaten was tweeduizend en vierhonderd sikkels, naar de sikkels van het heiligdom. 3)

1) Omstreeks een gewicht van $3 \frac{4}{5}$ pond, zie Ex 30.13 en zie Le 27.25

2) Ongeveer 2 pond..

3) Nagenoeg 70 pond..

86. Twaalf gouden reukschalen vol reukwerk, elke reukschaal was van tien sikkels, naar de gouden sikkels van het heiligdom, 1) al het goud van de reukschalen was honderd en twintig sikkels. 2)

1) Omtrent $8 \frac{3}{4}$ lood, zie Ex 38.24 en zie Le 19.37

2) Ongeveer 3« pond..

87. Al de runderen ten brandoffer waren twaalf varren, twaalf rammen, twaalf eenjarige lammeren, met hun, volgens hoofdstuk 15:4 vv. bijbehorend, spijsoffer; en twaalf geitenbokken ten zondoffer.

88. En al de runderen ten dankoffer waren vierentwintig varren, de rammen zestig, de bokken zestig, de eenjarige lammeren zestig. Dit is de inwijding van het altaar, nadat het gezalfd was.

89. En als Mozes in de tent der samenkomst ging, om met Hem te spreken, zo hoorde hij een stem van Hem, die zich hier aan hem openbaren wilde (Exodus. 25:22), tot hem sprekende van boven het Verzoendeksel, dat op de Ark van de Getuigenis is, van tussen de twee cherubim. 1) Alzo sprak Hij, overeenkomstig de belofte (Exodus. 25:22) tot hem, al mocht hij de Heere daarbij ook niet in enige lichamelijke aanwezigheid aanschouwen.

1) Hiermee toonde God, dat Hij genoeg nam met de geschenken, welke tot Zijn altaar werden gebracht; dat Hij ze genadig aannam. Hierin komt het uit, dat de Heere met Mozes sprak als een vriend met zijn boezemvriend. De tabernakel heet dan ook hier tent der samenkomst, omdat de heilige God hier met Mozes samenkwam en tot deze met een hoorbare stem sprak van boven het Verzoendeksel, tussen de twee cherubim..

HOOFDSTUK 8.

WIJDING VAN DE LEVIETEN.

I. Vs.1-4. Eer nu het bericht met het verhaal van de laatste omstandigheden, die aan het opbreken van de Sinaï, vooraf gingen, wordt voortgezet, wordt nog een bepaling van de Heere meegedeeld, betreffende de zorg, die er moest gedragen worden voor de heilige lampen van de gouden kandelaar (Exodus. 27:20 vv. Leviticus. 24:1-4). Nauwkeuriger dan dit eerder (Exodus. 25:37) nog gebeurd is, wordt hier opgegeven, in welke richting deze lampen, naar de wil van de Heere, in het heiligdom hangen zouden. Daar Israël thans het oord, waar het tot hiertoe van de wereld afgescheiden, met zijn God alleen geweest was, verlaat en weer de wereld ingaat, heeft het een nieuwe herinnering nodig aan zijn hoge roeping, die in de zeven lampen is afgebeeld, om namelijk als lichten te schijnen te midden van een krom en verdraaid geslacht.

1. En de HEERE sprak, in de laatste dagen voor het opbreken, tot Mozes, zeggende:

2. Spreek tot Aäron, die de gouden kandelaar in het Heilige, bij het dagelijks morgen- en avondoffer, te verzorgen heeft, en zeg tot hem: als gij 's avonds de lampen aansteken zult, om de gehele nacht door te branden, echt tegenover of naar de voorzijde van de kandelaar zullen de zeven lampen lichten. 1)

1) Dit betekende, dat God is de Vader van de lichten, die met Zijn Geest de Kerk bestraalt, opdat zij in de duisternis niet zou verdwalen. Dat alzo, wanneer duisternis de gehele wereld vervult, Hij Zijn gelovigen als een zon en maan tot een eeuwig licht zou zijn, zoals Jesaja zegt (Jesaja 60:19)

Het licht van de kandelaar moest de gehele ruimte van het Heilige beschijnen. Dit voorschrift is geen blote herhaling van hetgeen in Exodus. 25:37 bevolen is. Veeleer wordt door dit bevel het vorige nader bestemd. Werd eerder (Exodus. 27:21) eenvoudig het aansteken en het toerichten van de kandelaar bevolen, hier wordt de wijze, waarop dit geschieden moest, nader aangegeven. Israël ontvangt hier tevens een wenk, dat het als een licht zou moeten schijnen, dat overal zijn stralen heenzond; als een licht te midden van een krom en verdraaid geslacht..

3. En Aäron deed alzo; tegenover vooraan, d.i. ze naar de voorzijde van de kandelaar gekeerd hebbende, stak hij nu, met nog groter zorgvuldigheid dan tevoren, deze lampen aan, zoals de HEERE Mozes geboden had.

4. Dit werk nu van de kandelaar was van dicht, massief goud vervaardigd, tot zijn schacht of zijn standaard, tot zijn pijpen met hun versierselen, of bloemen toe (Exodus. 25:31 vv.) was het een werkstuk van dicht goud; naar de gedaante, die de HEERE Mozes op de berg (Exodus. 25:9), vertoond had, alzo had hij, door de dienst van de verordende kunstenaars (Exodus. 31:1 vv.) de kandelaar gemaakt (Exodus. 37:17 vv.).

De huidige, met de wil van God op het nauwst overeenkomende bediening van de kandelaar door Aäron (vs.3) beantwoordde alzo volkomen aan de reeds vroeger bestede zorgvuldigheid, waarmee Mozes de kandelaar zelf, overeenkomstig de aanwijzing van de Heere, had laten vervaardigen. Hoe had Israël zich dan steeds ijverig moeten betoond hebben, om zich door nauwgezette waarneming van het goddelijk woord te openbaren als een licht in de Heere..

Zoals de kandelaar was van dicht geslagen werk, en de olie van geslagen olijven, zo is het werk van de getrouwe Dienaren van het Woord geen gemakkelijk, maar een zwaar werk, dat veeltijds met verdrukking gepaard gaat, terwijl ook het maaksel van de kandelaar, naar de gedaante, die de Heere aan Mozes getoond had, tot waarschuwing moest strekken, dat geen ander voorbeeld van de leer moet voortgebracht en van de Kerk ingevoerd worden, dan, waarvan God zelf de ingever en eerste oorzaak is..

II. Vs.5-26. Zich aansluitend aan de in hoofdstuk 7 berichte schenking van offergaven door de stamvorsten van Israël, volgt nu het tweede van de laatste bijzonderheden, die bij de Sinai plaatshadden, de inwijding namelijk van de tot uiterlijke dienst van het heiligdom verordende Levieten (hoofdstuk 3 en 4). Zij heeft, even als die van de priesters (Exodus. 29:1 vv.) bij een dubbele behandeling plaats, maar is, wat haar afzonderlijke handelingen betreft, daaraan ondergeschikt en komt slechts als een flauw afschijnsel daarvan voor, zoals zij dan ook niet een heiligen, maar slechts een reinigen genoemd wordt. In de eerste handeling heeft hier, in plaats van de wassing, een besprenkeling met ontzondigingswater, in plaats van de zalving, een afscheren van het haar, in plaats van de bekleding, slechts een wassen van de klederen voor, en in de tweede, in plaats van het vullen van de handen, alleen een bewegen voor de Heere. Dit alles beantwoordde juist aan de plaats, die de Levieten in de theocratie beslaan en aan het beroep, waarin zij aan het heiligdom dienen moesten. Voor deze wordt, nu er van de vaste dienst en niet meer, zoals in hoofdstuk 4:3 van het vervoer van de verscheidene bestanddelen van de tabernakel sprake is, een ouderdom van 25 tot 50 jaar bepaald.

5. En de HEERE sprak 1) verder tot Mozes, zeggende:

1) Ofschoon het de Levieten niet geoorloofd was, het heiligdom binnen te treden, daar zij slechts dienaars van de priester waren, en tot bijna slaafse arbeid verordend: omdat zij echter het heiligdom met de heilige vaten moesten dragen, de offerdieren bereiden, de as wegnemen en alle andere onreinheden van het altaar, wilde God, dat zij ook door een plechtig ritueel Hem gewijd werden. Want, zoals geheel Israël, met het oog op de volkeren, een bijzonder volk van God was, zo was het huis van Levi, uit het volk zelf, tot een bijzonder eigendom uitverkoren, zoals hier gezegd wordt. Maar, opdat zij zich niet meer aanmatigden, dan geoorloofd was, komt God hun overmoed breidelen. Allereerst, doordat Hij hun wijding tot een latere tijd verschuift; vervolgens, doordat Hij wilde, dat zij niet door Mozes, maar door Aäron werden gewijd; ten derde, doordat Hij een geheel andere ceremonie voor hen instelt. Want, indien zij op dezelfde tijd waren gewijd, zouden zij wellicht, met dit voorwendsel tot wapen, om gelijkheid in rang gestreden hebben. Daarom, nadat de priesters reeds van het volk waren afgezonderd, bleven zij, opdat zij het ambt van deze zouden eerbiedigen, tot nog toe private personen. Vervolgens, omdat, indien zij op de algemene wijze door Mozes werden aangeboden, er gevaar was, dat zij tegen al de anderen zich trots zouden gedragen, wordt

Aäron bevolen, hen te wijden, opdat zij zich zedig aan zijn gezag zouden onderwerpen. Nu, omdat zij slechts met water en een offerande werden gewijd, doch er geen zalving nodig was, vermaande hen het onderscheid in de uiterlijke rites, dat zij niet hetzelfde of een gelijk eeraamt bezaten..

6. Neem de Levieten uit het midden van de kinderen van Israël, en reinig 1) hen, tot het hun bestemde ambt.

1) Voor de priesters wordt het woord heiligen gebruikt, voor de Levieten het woord reinigen. In de grondtekst vindt men ook twee verschillende woorden. Het was, om duidelijk voor ogen te stellen, de veel grotere waardigheid van de priesters, dan die van de Levieten..

7. En aldus zult gij hen doen, om hen te reinigen: sprenkel op hen water van ontzondiging 1) en zij zullen het scheermes over hun gehele vlees 2) doen gaan, en zij zullen hun kleren-want een bijzonder ambtsgewaad zoals de priester hebben zij niet te dragen-wassen met water uit het koperen wasvat, en op deze wijze zich reinigen, 3) zodat zij door deze besprenkeling, beschering en wassing van de kleren rein zijn.

1) Waarin dit water bestaan moest, wordt niet gezegd. De uitleggers zijn het dan ook oneens, of hier aan een bijzonder, toebereid sprenkwater, zoals het in Leviticus. 14:5 enz. vermeld, of het in Numeri. 19:9 voorgeschrevene gedacht worden moet, dan of er eenvoudig zuiver water uit een bron of uit het koperen wasvat bedoeld is. De eerste mening schijnt de voorkeur te verdienen..

Allereerst wordt Aäron bevolen, hen te besprenkelen met het water van ontzondiging, dat hen zou reinigen van alle onreinheden. Maar dit niet alleen, zij moesten ook hun kleren wassen, opdat zij zich ijverig zouden hoeden voor alle besmetting rondom, waardoor de verontreiniging op hen zou kunnen komen. Ten derde worden zij bevolen, hun huid te scheren met een scheermes, opdat zij, nadat zij ontdaan waren van de besmettingen van het vlees, als nieuwe mensen zouden beginnen. Een offerande wordt er nog bijgevoegd, en wel een dubbele, om hen te verzoenen. Om welke reden ook de oplegging van de handen hun bevolen wordt. Nadat dit volbracht was, wordt Aäron bevolen, volgens het recht en het eeraamt van het Hogepriesterschap, hen te bewegen, niet anders als het heilig brood en de wierook werd bewogen. Het doel hiervan was, dat zij zouden erkennen, dat zij niet meer van hen zelf waren, maar God toegevoegd, om tot de dienst in Zijn heiligdom hun werk te verrichten. Dat nu ook tegelijk sommigen uit het volk bevolen werden, de handen op hen te leggen, dat geschiedde als een getuigenis van vervreemding, alsof alle stammen door deze ceremonie het getuigenis afleggen, dat met hun volle toestemming de Levieten overgingen tot een bijzonder eigendom van God, dat zij als het ware een deel waren van of toevoeging bij het heiligdom. Private personen pleegden hun handen op de offeranden te leggen, maar niet om dezelfde reden als de priesters..

2) Over hun gehele vlees. Dit wordt ook gezegd van de melaatsen, als zij ter reiniging bij de priesters kwamen. Zij moesten dan alle haar van het gehele lichaam afscheren. Ditzelfde wordt hier ook geëist van de Levieten; hoewel sommigen, o.i. ten onrechte, van mening zijn,

dat hier alleen het hoofdhaar bedoeld werd. Van het zich moeten baden, zoals de melaatse, werden zij vrij gesteld. Alleen het besprenkelen met het water van ontzondiging wordt voorgeschreven, zichzelf zuiveren met het water van de reiniging..

3) De grote naarstigheid van hen vereist, om zichzelf te reinigen, verstrekt alle Christenen, en nog veel meer de dienaren van Gods huis, tot een les, om door een waarachtige toevluchtneming tot de grote priester Christus Jezus, door een gedurige gebruikmaking van Zijn bloed en door een gestadige smeking, om Zijn reinigmakende Geest, alsmede door ernstige boetvaardigheid en bekering, en door een dadelijke afstand van aanklevende verdorvenheden, zichzelf te reinigen van alle besmettingen van het vlees en van de geest, en de heiligmaking te voleindigen in de vrees voor God..

8. Daarna zullen zij nemen een var, namelijk een jong rund ten brandoffer (vs.12), met zijn bijbehorend spijsoffer van meelbloem met olie gemengd, naar de in hoofdstuk 15:9 opgegeven maat, en een andere var, namelijk een jong rund, zult gij nemen ten zondoffer, opdat door dit hun zonde uitgewist, zoals door dat eerstgenoemde hun volledige overgave aan de Heere bewerkt wordt.

9. En gij zult, nadat also alles tot de eigenlijke wijding voorbereid is, de Levieten voor de tent der samenkomst, in de voorhof doen naderen, en gij zult de gehele vergadering van de kinderen van Israël op dezelfde plaats doen verzamelen.

10. Ja, gij zult de Levieten voor het aangezicht van de HEERE bij het brandofferaltaar, doen naderen! en de kinderen van Israël, door hun oudsten of stamhoofden vertegenwoordigd, zullen, om hun also hun verplichting tot de dienst van het heiligdom op te dragen, hun handen op de Levieten leggen.

11. En Aäron zal de Levieten, door ze naar de ingang van de tabernakel heen en van daar weer naar het brandofferaltaar terug te leiden, bewegen ten beweegoffer voor hetaangezicht van de HEERE; 1) want Ik neem hen aan, als een geschenk of een offergave (vs.16), vanwege de kinderen van Israël, en geef ze wederom als een geschenk (vs.19) aan Aäron en zijn zonen, opdat zij zijn, om de dienst van de HEERE te bedienen.

1) Ook: zie Ex 29.24.

12. En de Levieten zullen, na also bewogen en tot hun ambt gewijd te zijn, hun handen op het hoofd van de beide varren leggen, om deels hun schuld op de hun plaatsbekledende offerdieren over te dragen, deels hun bereidwilligheid tot een volledige overgave aan de dienst van de Heere te betuigen; daarna bereidt gij een ten zondoffer en een ten brandoffer voor de HEERE, om over de Levieten verzoening te doen, en hen Mij welgevallig te maken.

13. En gij zult de Levieten stellen voor het aangezicht van Aäron en voor het aangezicht van zijn zonen, ten teken dat zij hun van nu aan als dienaars en helpers toegeschikt zijn zullen, en gij zult hen bewegen 1) ten beweegoffer voor de HEERE, d.i. door deze formele overgave aan

de Heere en aan Zijn dienaren daadwerkelijk ten uitvoer leggen, hetgeen hun beweging (vs.11) zinnebeeldig heeft aangeduid.

1) Deze overgave zal Aäron zo uitvoeren, dat hij de Levieten als een beweegoffer voor Jehova, vanwege de kinderen van Israël beweegt, d.i. als een vanwege de Israëlieten gebracht offer, de Heere zinnebeeldig brengt. Het bewegen gebeurde zonder twijfel zo, dat Aäron de Levieten plechtig van en tot het altaar heen en weer voerde..

Wellicht dat de Apostel van het geloof in Rom.12:1 op deze handeling het oog heeft gehad en daarmee de geestelijke betekenis ervan heeft verklaard, als hij schrift: Ik bid u dan, broeders! door de ontferming van God, dat gij uw lichamen stelt tot een levende, heilige en God welbehaaglijke offerande, welke is uw redelijke godsdienst..

14. En gij zult de Levieten, door ze alzo tot hun bediening in te leiden, uit het midden van de kinderen van Israël scheiden, opdat de Levieten niet als deze een gewonelevenstaak kiezen, maar, zoals Ik hen (hoofdstuk 3:45) daartoe verordend heb, van Mij zijn, als hen, die Mij en de bediening van Mijn heiligdom zijn toegewijd.

15. En daarna zullen de Levieten, in het binnenste van het heiligdom, zodra dit door de priesters tot afbreken gereed gemaakt zijn zal (hoofdstuk 4:5-15), inkomen, om, op de in Numeri. 4:19 vv. beschreven wijze, de tent der samenkomst te bedienen; en gij zult hen dus, zoals Ik u (vs.5 vv.) nauwkeurig aangewezen heb, allereerst (vs.7), reinigen, en zult hen vervolgens ook ten beweegoffer (vs.9 vv.) bewegen, en alzo zowel de negatieve als de positieve wijding aan hen voltrekken.

16. Want zij zijn gegeven; zij zijn Mij gegeven uit het midden van de kinderen van Israël, zoals deze zelf door de handoplegging (vs.10) betuigd hebben; voor de opening van alle baarmoeder, voor de eerstgeborenen namelijk van een ieder uit de kinderen van Israël heb Ik ze Mij genomen, ten gevolge van de plaatsvervanging, waarvan Ik u tevoren (hoofdstuk 3:12 vv.) gesproken heb.

Opdat de andere stammen niet zouden klagen, dat het kader van het volk kleiner werd, openbaarde God, dat zij Zijn eigendom waren uit het geslacht van Abraham, omdat Hij hen zelf had verworven, toen Hij alle eerstgeborenen in Egypte sloeg. Het is nu zeker, dat, zowel de eerstgeborenen van het volk, als de eerstgeborene vrucht van de dieren op een verwonderlijke wijze zijn ontrukkt aan het algemeen verderf. Daarom, zoals God hen door een bijzondere bescherming bevrijd heeft, alzo behoudt Hij hen zich ook door de weldaad van de verlossing..

17. Want elke eerstgeborene onder de kinderen van Israël is van Mij, en onder de mensen en onder de beesten; ten dage dat Ik alle eerstgeboorte in Egypte sloeg, daarentegen die van de kinderen van Israël spaarde, heb Ik deze voor Mijgeheiligd, door hen zo bijzonder te sparen.

18. En Ik heb later de Levieten, genomen voor alle eerstgeborenen onder de kinderen van Israël.

19. En Ik heb de Levieten, als een Mij toegekomen gift, weer aan Aäron en aan zijn zonen, mijn naaste en meest onmiddellijke dienaren, tot een gift gegeven, uit het midden van de kinderen van Israël, om de dienst in plaats van de kinderen van Israël, die anders zelf deze te vervullen hadden, in de tent der samenkomst te bedienen; daar de kinderen van Israël zelf deze niet waarnemen kunnen en uit hoofde van hun onreinheid niet tot Mijn heiligdom naderen mogen, en alsmede heb Ik Mij de Levieten, die de plaats van de anderen vervangen, verkoren, gereinigd en aan de priesters gegeven, om voor de kinderen van Israël verzoening te doen, of hen tegen Mijn toorn te bedekken, 1) opdat er geen plaag, zoals die, waardoor Aärons beide zonen zo plotseling omgekomen zijn (Leviticus. 10:2), zij onder de kinderen van Israël, als de kinderen van Israël zelf, in hun natuurlijke onreinheid, die door deze bijzondere reiniging Mijnerzijds is weggenomen, zoals dit bij de Levieten het geval is, tot het heiligdom naderen zouden, om daaraan de dienst te verrichten (1 Samuel 6:19 vv.).

1) Verg. Leviticus. 1:4b.

20. En Mozes deed, en in vereniging met hem deden Aäron en de gehele vergadering van de kinderen van Israël, door haar stamhoofden vertegenwoordigd, aan de Levieten; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had van de Levieten, zo deden de kinderen van Israël aan hen.

21. En de Levieten ontzondigden zich, doordat zij zich met het ontzondigingswater lieten besprenkelen, en het haar afscheerden, en wasten hun kleren (vs.7), en Aäron bewoog hen ten beweegoffer voor het aangezicht van de HEERE, op de in vs.11 aangewezen wijze, en Aäron deed, door de beide (vs.12) vermelde offeranden, verzoening over hen, om hen aan de staat van de onreinheid, waarin ze tot nog toe waren, te ontnemen, en dus te reinigen, zodat zij nu de kinderen van Israël tot een verzoening of bedekking strekken konden (vs.19).

22. En daarna, toen men tot het afbreken van het heiligdom overging (hoofdstuk 10:11 vv.), kwamen de Levieten, om een ieder naar het werk, dat voor elk van hun drie geslachten bepaald was (hoofdstuk 4), hun dienst te bedienen in de tent der samenkomst, voor het aangezicht van Aäron en voor het aangezicht van zijn zonen, en dus onder hun hoede (hoofdstuk 4:17 vv.), en volgens hun aanwijzing (hoofdstuk 4:27,33); zoals de HEERE Mozes de Levieten geboden had, also deden zij aan hen.

23. En de HEERE, van de huidige diensten van de Levieten heenwijzende naar de tijd, waarop zij in het land Kanaän de uiterlijke gereedschappen bij het heiligdom zouden te bezorgen hebben, sprak tot Mozes, zeggende:

24. Dit is het wat de Levieten aangaat, 1) van vijftientig jaar²⁾ en ouder zullen zij inkomen om, als gezalfde strijders (hoofdstuk 4:3), de strijd te strijden 3) in de dienst van de tent der samenkomst.

1) Hier wordt de leeftijd vastgesteld, waarop de Levieten zouden beginnen en ophouden hun ambt waar te nemen. God beveelt, dat zij met het vijftientigste jaar zouden beginnen, maar staat verlichting toe met het vijftigste jaar. En dat beide, om een zeer goede reden. Want, indien zij als knapen werden toegelaten, kon hun onnozelheid veel aan de eerbied voor het

heilige wegnemen, niet slechts, omdat zij meestal onbezonnen handelen, die nog niet tot de rijpe, mannelijke leeftijd gekomen zijn, maar vooral, omdat zij uit onachtzaamheid, of lichtzinnigheid, of onbedachtzaamheid, of onervarenheid, of dwaling vele dingen, omtrent de dienst van God, bij vergissing in de war zouden brengen. Doch evenals zij volstrekt niet eerder geschikt waren, om het ambt te beoefenen, totdat zij bezonnenheid en deftigheid hadden vergaderd, zo ook was het billijk, dat zij, opdat zij niet door de ouderdom krachteloos zouden zijn, op tijd hun ontslag kregen. Want het was een zwaarwichtige arbeid, en die een ferme lichaamskracht vereiste. Indien men nu dit op het herderlijk ambt wil overbrengen, zal men dit in het algemeen moeten vaststellen, dat niet ieder, die wil, moet gekozen worden, maar zij, die bewijs van hun bezadigdheid hebben gegeven, dat men hen niet bovenmate moet bezwaren, die zich volijverig eraan wijden, nog meer van hen vergen, dan hun kracht vermag. Daarom is het dwaas, wanneer sommigen op de jaren op zichzelf letten, alsof vóór het vierentwintigste jaar men niemand tot herder zou mogen verkiezen, die overigens met de nodige talenten is toegerust..

2) Dit is niet in strijd met Numeri. 4:3. Daar wordt wel de dertigjarige leeftijd voorgeschreven, maar alleen in voor zover zij de tabernakel moesten vervoeren. Daartoe werd de volle mannelijke leeftijd vereist. Hier wordt over heel de dienst van de tabernakel gehandeld, niet alleen in de woestijn, maar ook als Israël eenmaal in Kanaän zou zijn gekomen. David heeft later de leeftijd van 20 jaar bepaald (1 Kronieken 23:24)

3) De strijd strijden, wordt ook hier gebruikt voor het zijn in werkelijke dienst, voor het uit elkaar nemen en vervoeren van de tabernakel in de woestijn en voor alle zware werkzaamheden bij de tabernakel en bij de tempel..

25. Maar wanneer hij vijftig jaar oud is, zal hij, de Leviet, van de strijd van deze dienst afgaan, en hij zal niet meer dienen.

26. Doch hij zal met zijn broeders, de nieuw in dienst tredende Levieten, dienen in de tent der samenkomst, om de wacht waar te nemen, 1) zodat hij de aankomenden in hun dienstwerk terechtwijze en over hen wake, opdat allesordelijk en eerlijk toega 1 Corinthiers. 14:40); maar de dienst zal hij zelf niet meer bedienen. Alzo zult gij aan of met de Levieten doen in hun wachten, en ieder al naar gelang zijn ouderdom het een en ander ter bewaking in de dienst van de tabernakel opdragen.

1) In het Hebreeuws Lischmoor mischméréth. Deze uitdrukking staat tegenover het de dienst waarnemen, of de strijd strijden in de dienst. Hier wordt bedoeld, het opzicht houden over de heilige zaken van de tabernakel..

HOOFDSTUK 9.

HET PASCHA. DE TEKENEN TOT HET NEDERSLAAN EN HET OPBREKEN VAN HET LEGER.

I. Vs.1-14. Het derde van de laatste bijzonderheden bij de Sinaï is de terugkeer van het Paasfeest.

1. En de HEERE sprak tot Mozes in de woestijn van Sinaï in het tweede jaar, nadat zij uit Egypte getrokken waren, in de eerste maand, 1) waarschijnlijk op de morgen van de 10de dag van de maand Abib, of van de laatste van de zevendagen van de priesterwijding (zie "Le 8.36), zeggende:

1) Dat God, voor er een jaar om was, het volk de viering van het Pascha in het geheugen terugroept, hoe grote zorgeloosheid van het volk kan daaruit opgemerkt worden, een zorgeloosheid, die ook ondankbaarheid verried. Want wat zouden zij na vijftig jaar gedaan hebben, wanneer er gevaar bestond, dat na zo groot verloop van tijd hun de vergeetachtigheid was overvallen. Want, indien zij uit eigen beweging ijverig in hun plichtsbetrachting zouden geweest zijn, was het overbodig, voor de tweede maal te herhalen, hetgeen Hij hen zo gestreng en met bijvoeging van bedreigingen had opgelegd. Nu vermaant God hun, dat, wanneer het jaar ten einde spoedde, zich bij de dag te houden, welke Hij voor het Pascha had vastgesteld, opdat de Israëlieten des te zekerder zouden leren, dat deze plechtige, heilige offerande jaarlijks terugkeerde en zij also haar niet mochten nalaten. Vervolgens beveelt Hij, dat alle ceremoniën ijverig zouden waargenomen worden, opdat zij niet door enige vreemde zuurdesem de zuivere instelling zouden bederven. Eindelijk wordt hun gehoorzaamheid geprezen, omdat zij aan het bevel niets toededen, noch er iets afdeden..

2. Dat de kinderen van Israël het pascha houden zouden, op zijn gezette tijd; 1)

1) Om de Israëlieten alle gedachte te ontnemen, dat men eerst bij het komen in Kanaän het Paasfeest behoefde te vieren en om hen erop te wijzen, dat het elk jaar, ook in de woestijn, moest gehouden worden, gebruikt de Heere hier de uitdrukking: op zijn gezette tijd..

3. Op de veertiende dag-zei de Heere-op de veertiende dag in deze maand, tussen de twee avonden, of op de tijd van de avondschemering, zult gij dat, met het slachten, toebereiden en eten van een lam houden, op zijn reeds in Exodus. 12:6 bepaalde, of gezette tijd; naar al zijn instellingen en naar al zijn rechten, die de Heere, bij de instelling daarvan (Exodus. 12) verordend heeft, zult gij dat houden.

4. Mozes dan sprak tot de kinderen van Israël, dat zij het pascha zouden houden.

5. En zij hielden het pascha op de veertiende dag van de eerste maand, tussen de twee avonden, in de woestijn van Sinaï; de onderscheidene vaders van de gezinnen slachten, op de bepaalde dag tegen de avond, hun lam, sprenkelden zijn bloed op het altaar van de voorhof, waarna het gebraden en 's avonds met bittere kruiden en ongezuurde broden, onder

lofgezangen (Boek der Wijsheid 18:9) gegeten werd; naar alles, wat de HEERE Mozes geboden had, zo deden de kinderen van Israël.

De bepaling om de maaltijd in de houding van reisvaardigen te nuttigen, gold slechts voor de eerste viering in Egypte; alwaar deze houding, door de omstandigheden zelf aangegeven, de spoed moest aanduiden, waarmee aanstonds na de maaltijd moest vertrokken worden (zie Ex 12.11). Naar de overlevering van de rabbijnen betrof ook het uitkiezen van het Paaslam op de 10de dag van de maand en de bewaring daarvan tot de 14de slechts die eerste viering. Het is evenwel niet onwaarschijnlijk, dat, zoals wij boven aangenomen hebben, de Heere ook nu de opwekking om zich nu weer ten Paasfeest te bereiden, op de 10de dag tot Israël komen liet. Ook de bestrijking van de deurposten met het bloed van het lam verviel nu natuurlijk; in de plaats daarvan kwam thans het sprenkelen van het bloed op het altaar, hetgeen nog ieder vader in eigen persoon schijnt verricht te hebben, terwijl zij later door de priesters, met hulp van de Levieten, gebeurde en slechts het slachten van de lammeren aan de vaders overgelaten bleef (2 Kron.30:16). Of het laatstgenoemde reeds nu, zoals later (Deuteronomium. 16:2 vv.) bepaald werd, bij het heiligdom moest voltrokken worden, is onzeker; in elk geval gebeurde het ook thans tussen 3-6 uur na de middag (zie Ex 12.6), daar anders de tijd om het bloed op het altaar te sprenkelen, bij het grote aantal van Paaslammeren, niet toereikend zou geweest zijn. Bij het gebruik van het Paasmaal ging alles voorzeker nog eenvoudig toe; na verloop van tijd echter kwamen daarbij meer en meer vaste gebruiken in zwang, die uit het volgende bestonden: nadat de lampen ontstoken waren en de disgenoten zich verenigd hadden, werd de eerste beker wijn, (gewoonlijk rode, hoewel ook witte gebruikt worden kon) ingeschonken, door de vader met deze dankzegging: "wees geloofd o, Heer, onze Koning van het heelal, die de vrucht van de wijnstok geschapen hebt!" gezegend en door de aanwezigen naar de rij gedronken. Nadat nu nog vooraf de handen gewassen waren, werd vervolgens de maaltijd hiermee geopend, dat ieder iets van de bittere kruiden nam en at, waarop het lezen van de *Hagada*, d.i. de voor deze dag bepaalde en uit verschillende gedeelten van het wetboek bestaande herinneringen, aanving, een tweede beker ingeschonken werd en de oudste zoon des huizes tot de vader de vraag richtte: wat toch dit alles beduidde (zie Ex 12.27). Als nu deze zijn antwoord besloot met de woorden: "zo laat ons nu spreken Halleluja, looft gij Zijn knechten de Heere!" was daarmee het Hallel of het lofgezag ingeleid, waartoe intussen alleen Psalm. 113 en 114 uitgesproken of gezongen werden. Dan ledigde men de, tevoren ingeschonken, tweede beker, en hield hierna de eigenlijke maaltijd. Was deze geëindigd, dan waste men de handen weer, de vader deed het dankgebed, zegende de derde beker, die bij uitnemendheid "de gezegende beker" 1 Corinthiers. 10:16) genoemd werd, en dronk hem met de disgenoten uit, waarop dan nog een vierde ingeschonken, maar niet eerder genuttigd werd, dan ook het tweede gedeelte van de lofzang (Psalm. 115-118) geëindigd was of tenminste gebracht was tot de woorden (Psalm. 118:26): "Geloofd zij Hij, die daar komt in de naam des Heeren!" Op nog enkele gebruiken en gewoonten bij deze feestviering komen wij in het Nieuwe Testament, bij de geschiedenis van de instelling van het Heilig Avondmaal, terug..

6. Toen, ten tijde, dat heel Israël zich tot het vieren van het paasfeest bereidde, waren er lieden geweest, die naar de wet, 1) over het dode lichaam van een mens, 2) die zij begraven hadden, onrein waren, en op dezelfde daghet pascha niet hadden kunnen houden, daar toch volgens Leviticus. 7:21, slechts Levitisch reine personen aan een offermaal mochten

deelnemen; daarom naderden zij voor het aangezicht van Mozes en voor het aangezicht van Aäron, op deze dag.

1) Naar de latere bepaling (hoofdstuk 19:11) waren zij, die een dode mens aangeraakt hadden, zeven dagen onrein. Deze bepaling is nu nog niet uitgevaardigd; wel echter erkennen de mannen, van wie hier sprake is, op grond van Leviticus. 11:24 vv.; 21:1,11 tenminste hun onreinheid voor de lopende dag, en dat zij hierdoor van de Paasviering zijn uitgesloten. Het antwoord, dat Jehova (vs.10 vv.), aan Mozes op zijn vraag gaf, is zo ingericht, dat de bestaande bepaling daarbij ten volle tot haar recht komt..

2) Deze verontreiniging kon plaats hebben, óf door het aanraken van een lijk, óf door het vertoeven in een sterfhuis, óf door het bijwonen van een begrafenis. Waren zij Levitisch of ceremonieel onrein, dan mochten zij geen offerande bijwonen, noch van de offermaaltijd genieten. Duidelijk blijkt hier, dat het Paaslam wel degelijk een offerande was, dat het als zodanig door Israël werd beschouwd. Het is daarom dan ook, dat de Apostel van het geloof Christus noemt: Ons Pascha, voor ons geslacht..

7. En deze lieden zeiden tot hem: wij zijn onrein over het dode lichaam van een mens; waarom zouden wij omwille van zo'n zaak, die ons buiten onze schuld getroffen heeft, verkort worden en bij anderen achterstaan, die daarvan zijn verschoond gebleven, zodat wij de offerande van de HEERE, d.i. het paasoffer (zie "Ex 12.7) op zijn gezette tijd niet zouden offeren, in het midden van de kinderen van Israël? 1) Wij wensten zowel pascha te houden als onze broeders, maar mogen niet! Wat raad en hulp is er in dezen?

1) Wij merken aan, dat hier veroordeeld wordt, het gedrag van zodanige Christenen, die, wanneer zij op de onderzoeking van zichzelf merken, dat zij de bewijzen en blijken van een waar bondgenoot, zoals deze in Gods Woord worden opgegeven, niet in zich hebben, dan zichzelf van het Evangelische Pascha, te weten, het Verbondsteken van het Heilig Avondmaal, onthouden, en daarop dan volkomen gerust zijn. Zij zouden zich, menen zij, wanneer zij zich van het Avondmaal van de Heere onthouden, geen oordeel eten en drinken, hetgeen in zo verre wel waar is, maar dus doende, werpen zij zich aan de andere zijde onder Gods oordeel, want Zijn woord zegt duidelijk: De mens beproeve zichzelf en ete also 1 Corinthiers. 11:28). Die zichzelf dan niet beproeft, of die zich beproefd hebben, bevindt, dat hij nog in zijn natuurlijke en geestelijke onreinheid, geen waar gelovige, geen bondgenoot van God is, en daarom niet eet van het Avondmaal van de Heere, die begaat een verschrikkelijke ongehoorzaamheid, versmaadt Gods instelling en dierbare gemeenschap, en is bloot gesteld aan Zijn toorn (Johannes 3:36)

8. En Mozes zei tot hen: Blijft hier staan, dat ik hoor, wat de HEERE, die ik aanstonds in de tabernakel zal gaan raadplegen, U gebieden zal. 1)

1) Mozes beleed dat hij in deze zaak niet kon beslissen, waarom hij een ogenblik vraagt, om God te raadplegen. Waaruit de zorgvuldige bescheidenheid van de profeet blijkt, omdat hij omtrent een twijfelachtige zaak niet durfde beslissen, hoewel hij de wetgever was. Maar op die wijze toont hij het duidelijk, dat hij volstrekt niet de Wet, waarvan hij zelf niet de

uitlegger durfde zijn, tenzij na het ontvangen van een nadere verklaring, uit zijn eigen brein heeft voortgebracht..

9. Toen sprak de HEERE, van de Verbondsark, tot Mozes, zeggende: terwijl Hij niet alleen voor het tegenwoordige geval antwoordde, maar van het bestaande voorschrift tevens een algemene, op alle gelijksoortige gevallen toepasselijke verklaring gaf:

10. Spreek tot de kinderen van Israël, zeggende: Wanneer iemand onder u, of onder uw geslachten, tijdens het eigenlijke paasfeest, over een dood lichaam onrein, of op een verre weg; 1) van huis afwezig, zal zijn, zodat hij op paasavond niet teruggekomen zijn kan, hij zal dan nog de HEERE het pascha houden, al is het dan ook niet op dezelfde tijd als het gehele volk, de 14de dag van de eerste maand.

1) Niet alleen zij, die ceremonieel onrein waren, maar ook, die op reis waren geweest, moesten het Pascha in de tweede maand houden. De Heere wil, dat het Pascha gehouden wordt. Israël moest het jaar uit, jaar in herinnerd worden, dat God het met een sterke arm uit Egypte had verlost..

11. In de tweede maand, Sif of Ijar, op de veertiende dag, tussen de twee avonden, zullen zij dat alsnog houden; met ongezuurde broden en bittere saus (Exodus. 12:8) zullen zij dat dan eten.

12. Zij, die also de naviering houden, zullen daarvan niet overlaten tot de volgende morgen, en zullen, bij het bereiden van het lam, daaraan geen been breken; naar alle instellingen van het pascha (Exodus. 12:10,46) zullen zij dat houden, behalve dat zij niet nog 7 dagen daarna ongezuurd brood moeten eten; bij deze naviering is veel meer het feest met het houden van het paasmaal als zodanig, geëindigd.

13. Als echter een man, die rein is en op de weg niet is, en daarom geen rechtmatige verontschuldiging heeft, nalaten zal het pascha op de bepaalde tijd, de 14de dag van Nisan, te houden, daar hij meent, dat hij de viering immers een maand later, en dan met een enkele dag, inhalen en zijn huidig verzuim vergoeden kan, zo zal deze ziel uit haar volken uitgeroeid worden; want hij heeft de offerande van de HEERE (vs.7) op zijn door de Heere bepaalde of gezette tijd niet geofferd, en daarmee Mijn Verbond geschonden; deze man zal zijn zonde dragen en de verdiende straf niet ontgaan (Genesis 17:14).

Was nu aan beide sacramenten van het Oude Verbond zo veel gelegen, dat hij, die ze naliel en niet naar de instelling van de Heere gebruikte, de straf van de lijflijke dood zeker te wachten had; wat meent gij dan, gij spotters en verachters van de sacramenten van het Nieuwe Testament die door Christus zo wijs en heilzaam tot zegels van de gerechtigheid ingesteld zijn. Hoe zal het u gaan, die daar in het bijzonder het Heilig Avondmaal versmaadt, waarin u niet slechts ongezuurd brood, niet slechts lamsvlees, maar het lichaam en bloed van Christus, als van een onberispelijk en onbesmet Lam, tot verzekering van Gods genade en het eeuwige leven, geestelijk door het geloof, te eten en te drinken geboden wordt.

Opdat niemand uit achteloosheid, of onverschilligheid, of gemakzucht zich aan de viering op de bestemde tijd zou onttrekken, indien hij niet onrein was, komt de Heere hier met de aankondiging van Zijn oordelen, en dreigt hem uit te roeien, die het Pascha op die wijze veracht..

14. En wanneer een vreemdeling, die door het ondergaan van de besnijdenis zich geheel bij uw volk aangesloten heeft (Exodus. 12:48), bij u als vreemdeling verkeert, en hij-wat niet van zijn willekeur afhangt, daar hij, tot ingelijfd, aan dezelfde wetten onderworpen is als gij-het pascha voor de HEERE ook houden zal; naar de instelling van het pascha en naar zijn, door Mij voorgeschreven wijze, also zal hij het houden; hetgeen eerder betreffende het pascha bepaald en hier (vs.10-13) aangevuld is, het zal enerlei en evenzeer verbindende instelling voor u zijn, voor u beide, de vreemdeling, de proseliet van de gerechtigheid (zie "Le 17.9) en de inwoner van het land; gij zult daarom daaraan niets veranderen, uit aanmerking b.v. van de inzichten van de vreemden en diens genegenheden, maar deze moeten, zo ze er dan deel aan willen hebben, zich naar de vastgestelde voorschriften gedragen.

Zoals er toen een genadige wet was, zo zou er in de dagen van de Messias een genadig en zaligmakend Evangelie zijn, zowel ten behoeve van de vreemdelingen, als de inwoners; ja, de Heere zou dan een vreemde in Zijn huis en binnen Zijn muren een plaats en een naam geven, beter dan de zonen en de dochters Jesaja 56:5)

II. Vs.15-23. Met de viering van het Paasfeest is de tijd gekomen, om van de Sinaï op te breken. Terwijl het geschiedverhaal tot dit vertrek overgaat, geeft het, zich aan het bericht aansluitend van hetgeen met de wolk, die Israël uit Egypte naar de berg van de wetgeving geleidde (Exodus. 13:21) op de dag van de oprichting van de tabernakel gebeurd was (Exodus. 40:34 vv.), allereerst een overzicht van heel de wijze, waarop de Heere, door middel van deze wolk Zijn volk op de verdere tochten naar het beloofde land placht te leiden, en breidt het hiermee de vroegere, hoofdzakelijke opgaven (Exodus. 40:36 vv.), verder uit.

15. En op de dag van het oprichten van de tabernakel, hetgeen gebeurde op de eerste dag van de eerste maand van het tweede jaar, na de uittocht uit Egypte (Exodus. 40:17), bedekte dezelfde wolk, waarin de Heere tot hiertoe bij Zijn volk aanwezig geweest was en het de weg gewezen had, de tabernakel, zoals reeds in Exodus. 40:34 vv. verhaald is, en legde zij zich neer op de tent van de getuigenis ter plaatse, alwaar daarbinnen, in het Heilige der Heiligen, de Verbondsark stond met de tafelen van de wet en het Verzoendeksel; en in de avond was van nu af, over de tabernakel als een gedaante van vuur, want de wolk lichtte in vurige glans (Exodus. 40:30), ten teken, dat de Heere ook bij nacht over Zijn volk waakte, en deze gedaante als van vuur bleef tot aan de morgen.

16. Alzo geschiedde het van nu voortaan gedurig: de wolk bedekte deze tabernakel bij dag en bij nacht, en 's nachts bepaald was er hieraan een gedaante van vuur eigen.

Het verschijnsel, dat zich op de dag van de oprichting van het heiligdom vertoonde, verdween niet soms, maar bleef bestendig..

17. Maar nadat de wolk, ten teken dat men opbreken en vertrekken moest, opgeheven werd van boven de tent, zodat zij niet meer daarop rustte, maar daarboven omhoog ging, zo verreisden ook daarna de kinderen van Israël; en in de plaats, waar de wolk, die zij als hun gids volgden, staan bleef, daar legerden zich de kinderen van Israël.

Daar de tabernakel gedurende de tocht uit elkaar genomen was, moet men het blijven, of rusten of zich neerlaten van de wolk in deze of gene plaats, zich zo voorstellen, dat ze uit de hoogte, op welke zij boven de, het leger vooruitgedragen, Verbondsark zwevend voortging, zich op duidelijke waarneembare wijze, nu eens hier, dan eens daar nederliet, ten teken dat op deze plaats stilgehouden en de tabernakel wederom opgeslagen worden moest; waarna zij haar plaats boven deze tabernakel en bepaaldelijk boven het Heilige der Heiligen weer innam, zoals (vs.15) voorgesteld is..

18. Naar de mond 1) van de HEERE, die in de beweging van de wolk tot hen sprak, verreisden de kinderen van Israël, en naar de mond van de HEERE legerden zij zich; al de dagen waarop de wolk over de tabernakel staan bleef en geen teken van vertrekken gaf, legerden zij zich, d.i. bleven zij op die plaats, waar zij waren, gelegerd.

1) Naar de mond, wil ook hier zeggen, naar het bevel van de Heere. Door de wolk maakte de Heere aan Israël Zijn bevelen bekend, omtrent het verreizen van de ene plaats naar de andere..

19. En als de wolk, zonder zich omhoog te verheffen, vele dagen over de tabernakel verbleef, zo namen de kinderen van Israël de wachts van de HEERE waar, 1) en verreisden niet.

1) Zij namen waar de waarneming van de Heere. De zin schijnt door het volgende: "en verreisden niet," bepaald te worden; zodat de uitdrukking zal te kennen geven: dat de Israëlieten zonder vooruitlopen, de tijd afwachtten, die de Heere hen hier wilde doen verblijven, om eerst dan weer op te breken, als zij aan de wolk waarnamen, dat de Heere een opbreken van het leger verlangde. Anderen denken, dat de wacht of de waarneming van de Heere waarnemen hier zoveel betekent als: zij namen de tabernakeldienst weer waar, zij verrichtten weer, zoals hun voorgeschreven was, de dienst van de offeranden, waarin het opbreken enige stoornis had teweeggebracht..

20. Als het nu het geval was, dat de wolk slechts weinige dagen op de tabernakel was, naar de mond van de HEERE, die door het rusten van de wolk tot hen sprak, legerden zij zich dan ook slechts die weinige dagen, zonder langer dande Heere het wilde, op die plaats gelegerd te blijven, en naar de mond van de HEERE die, in dit geval na slechts weinige dagen toeven, door de beweging van de wolk van vertrekken sprak, verreisden zij, na niet meer dan dat korte oponthoud.

21. Maar was het, dat de wolk slechts van de avond tot de morgen, en dus maar een enkele nacht daar, d.i. op de een of andere plaats, stil was, en de wolk in de morgenopgeheven werd, zo verreisden zij, zonder langer op die plaats te willen blijven; of verhief zich de wolk overdag, terwijl men ergens had stil gehouden, of verhief zij zich ' s nachts, dan werd de

nacht niet als een verhindering tot vertrek aangemerkt, maar in elk geval, en op welk uur van dag of van nacht het dan ook was, als de wolk opgeheven werd, zo verreisden zij.

Men vindt, met uitzondering van de tocht door de Rode Zee (Exodus. 13), wel geen zeker bericht, dat de Israëlieten ook bij nacht in de woestijn zijn voortgetrokken; God kan evenwel Zijn verborgen reden gehad hebben, waarom Hij soms wilde, dat het Israëlitische leger ook bij nacht waakzaam en vaardig zijn zou, tot een voorbeeld voor allen, die niet weten, wanneer God hen tot de reis naar de hemel oproepen wil, opdat zij te allen tijde bereid mogen zijn, om op Zijn wenk die reis te aanvaarden, zoals de maagden met haar lampen (Matth.25)

22. Of als de wolk twee of meer dagen, of een maand, of in het algemeen vele dagen verbleef op de tabernakel, blijvende daarop, zo legerden zich de kinderen van Israël, en verreisden niet; en als zij verheven werd, of: zich omhoog hief, dan verreisden zij.

23. Naar de mond van de HEERE legerden zij zich, en naar de mond van de HEERE verreisden zij, al naar dat Hij hun dus door de wolk het een of het ander als Zijn wil kenbaar maakte; zij namen de wacht van de HEERE waar (zie "Nu 9.19) naar de mond van de HEERE, zodat zij handelden overeenkomstig hetgeen de Heere hun in deze aanwees en dat Hij hun door de dienst, of de tussenkomst, of door de hand van Mozes nader bekend maakte.

Deze volstreekte afhankelijkheid van het volk van de wolk en de zich daarin betonende onmiddellijke en speciale voorzorgen van de Heere, hun God, is de hoofdzaak, waarvan de voorstelling de heilige schrijver op deze plaatse vooral bedoelt. Daarom heeft hij ook met zo grote nauwkeurigheid en uitvoerigheid alles opgegeven, wat ten aanzien van het rusten en het zich bewegen van de wolk maar denkbaar is..

Twee zaken vooral had Israël hierdoor te leren. Allereerst, dat het God, de Heere was, die hen tot Leidsman en Gids strekte en dat zij daarom altijd vol goede moed konden zijn, en ten tweede dat, daar God, de Heere hun Leidsman was, zij ook gewillig zich aan Zijn leiding moesten overgeven. Een verkregen volk was het, een gewillig volk moest het worden..

HOOFDSTUK 10.

GEBRUIK DER TROMPETTEN. ISRAELS VOORTTOCHT.

I. Vs.1-10. Bij het zichtbare teken van Zijn leiding geeft de Heere, voordat Hij Israël opbreken laat, eerst nog een hoorbaar teken, opdat alle bewegingen van het nu georganiseerde krijgslager ook in bijzonderheden naar Zijn wil bestuurd en, bij de grote menigte van het volk, tijd en orde behoorlijk in acht konden genomen worden. Op Gods bevel moet Mozes twee zilveren trompetten laten vervaardigen en deze aan de priesters ter hand stellen, om daarmee aan het volk tekenen te geven. Deze trompetten zullen echter niet slechts op de tegenwoordige reis en gedurende het verblijf in de woestijn, maar ook naderhand, bij Israëls krijgstochten en op zijn vreugdedagen, gebruikt worden.

1. Verder sprak de HEERE, waarschijnlijk tijdens het paasfeest, terwijl Hij hem de verordening, betreffende de heilige tijden (Leviticus. 23 en 25) alsook bepalingen omtrent het opslaan van de verscheidene legers (Numeri. 2 en 3) meedeelde, tot Mozes, zeggende:

2. Maak u, door de dienst van daartoe geschikte kunstenaars, twee zilveren trompetten; van dicht gedreven zilverwerk (Exodus. 25:18) zult gij ze laten maken, en zij zullen u, de zichtbare aanvoerder van Israël, tot gebruik zijn tot de samenroeping van de vergadering van de oudsten of stamvorsten, die het volk vertegenwoordigen, zo dikwijls gij hun in Mijn naam iets te bevelen hebt, en tot het geven van het teken tot de optocht van de leger, zo vaak het van zijn plaats verreizen moet.

De muziek-instrumenten van de Israëlieten waren zeer veelvuldig en laten zich, naar hun aard, in 3 soorten verdelen.

1. INSTRUMENTEN, DIE GESLAGEN EN BEWOGEN WERDEN; waartoe behoren: a. de pauze of handtrommel (Exodus. 15:20); b. de cimbaal of het bekken (Exodus. 6:5); c. de schellen (2 Samuel 6:5); d. de triangel (1 Samuel 18:6)

2. SNAARINSTRUMENTEN; waarvan vermeld worden: a. de kinnor of harp (1 Samuel 16:6); b. de nebel of luit (2 Samuel 6:5), waartoe ook de in Dan.3:5 vv. genoemde Babylonische snaarinstrumenten behoren, die door de onze met citer, vedel en psalteren verteld zijn.

3. BLAAS-INSTRUMENTEN. Hiertoe behoort: a. de reeds door Jubal (Genesis 4:21) uitgevonden pijp of schalmei (Job 21:12; 30:31), die later tot een soort van doedelzak werd, (twee door een met lucht gevulde zak gestoken pijpen, die van boven en van onderen even ver uit de zak uitsteken en waarop van boven geblazen wordt, terwijl de onderkant voorzien is van gaatjes, waarop evenals bij een fluit, met de vinger gespeeld wordt) (Psalm. 150:4); b. de fluit of pijp Jesaja 5:12 Matth.9:23), welke uit hout, riet of hoorn gemaakt werd, een zeer geliefd, tot treur en vreugdegeluid in het burgerlijk leven veel gebruikt, maar bij de godsdienst eerst later ingevoerd speeltuig; c. de, bij wijze van een hoorn, gekromde bazuin, met een doffe, ver klinkende toon, oorspronkelijk wel uit natuurlijke ramshorens bestaande,

maar later uit koper vervaardigd, en die men gebruikte om signalen te geven (Exodus. 19:18,19), als ook, om het Jubeljaar aan te kondigen (Leviticus. 25:9), waarom zij ook de bazuin van het Jubeljaar genoemd wordt Jozua 6:4 vv.); d. de trompet was recht en lang (omstreeks 2 voet), meest van metaal (zilver of koper), doch ook wel van hout, en diende alleen tot heilig gebruik, deels om signalen te geven aan de gemeente, deels om de feesten en de nieuwe manen aan te kondigen en ter begeleiding van de offerdienst, zodat zij, in laatstgenoemd opzicht, evenals de bazuinen, de dienst van onze tegenwoordige klokken vervulden. Waarschijnlijk kon daarmee slechts één hoofdtoon voortgebracht worden; het blazen bestond echter nu eens in enkele, kort afgebroken, dan eens in aanhoudende slepende tonen, al naardat de gemeente zich bij het heiligdom verzamelen, of het leger, naar zijn onderscheidene afdelingen, oprukken moest..

3. Als zij hiermee, beide trompetten, blazen zullen, zodat er slechts een aanhoudende toon gehoord wordt, dan zal de gehele vergadering van de volksvertegenwoordigers tot u vergaderd worden aan de deur van de tent der samenkomst.

4. Maar als zij met de ene zullen blazen, zodat er een aanhoudende toon voortkomt, dan zullen tot u vergaderd worden de oversten van de 12 stammen (hoofdstuk 1:5 vv.); en de hoofden van de duizenden van Israël (Exodus. 18:21).

5. Als gij, Aäron en zijn zonen, met een gebroken geklank blazen zult, zodat het geluid afgebroken en telkens herhaald is, dan zullen de legers, die in het oosten gelegd zijn, nl. de stam Juda met de beide andere, die tot zijn banier behoren, Issaschar en Zebulon (hoofdstuk 2:3-9), optrekken.

6. Maar als gij, Aäron en zijn zonen, dan wederom en dus ten tweede maal, op dezelfde wijze, met een gebroken geklank blazen zult, zullen de legers, die in het zuiden legeren, de banier Ruben met Simeon en Gad (hoofdstuk 2:10-16), optrekken. En zo vervolgens, zal hij het derde blazen op dezelfde tonen de westelijke banier, van Efraïm met Manasse en Benjamin (hoofdstuk 2:17-24) en bij het vierde blazen de zuidelijke, van Dan met Aser en Nafthali (hoofdstuk 2:25-31), opbreken; met een gebroken klank zullen zij blazen, en daarmee het signaal geven, om de verschillende legerafdelingen in beweging te stellen tot hun optochten.

7. Maar in, bij of tot het verzamelen van de vertegenwoordigers van de gemeente zult gij blazen, doch (zoals in vs.3 en 4 gezegd is) geen gebroken geklank maar een aanhoudend geluid maken.

8. En de zonen van Aäron, maar geen anderen, de priesters zullen met die trompetten, zowel op de een, als op de andere wijze, zowel tot het ene, als tot het andere doelblazen; en deze trompetten, alleen tot heilig gebruik bestemd, zij zullen voor uw priesters zijn tot een eeuwige instelling bij uw geslachten, zodat uw opvolgers zich daarvan te allen tijde, zoals hier bepaald is, bedienen zullen.

9. En niet alleen nog op de tocht door de woestijn, zullen zij gebruikt worden, maar ook later, als Kanaän zal zijn ingenomen, bij alle gewichtige gelegenheden, die hetwelzijn van het volks

betreffen, wanneer gij dus in uw land ten strijde zult trekken 1) tegen de vijand, die u benauwt, zult gij ook met die trompetten een gebroken geklank maken; zo zal aan uw, als het volk, dat Hij zich verkoren heeft en waarover Hij zich in al diens noden ontfermen wil, gedacht worden, voor het aangezicht van de HEERE uw God, en gij zult van uw vijanden verlost worden.

2)

1) Eigenlijk staat er: in de strijd raken, wel te onderscheiden van, ten strijde oprukken..

2) Op te merken valt, welke belofte er tussenin gevoegd wordt, dat Hij hun vijanden zou verslaan; niet, omdat het heil of de bevrijding van het volk aan de trompetten op zichzelf verbonden was, maar, omdat zij tot de strijd niet zouden gaan, tenzij vertrouwend op de heilige God. Want met een uiterlijk symbool wordt de zaak zelf verbonden, nl. met deze, dat zij onder God zouden strijden, Hem zelf als aanvoerder zouden volgen en heel hun kracht van Zijn genade verwachten. En dat alle gelovigen aan deze regel hebben vastgehouden, blijkt uit Psalm. 20:8: Deze vermelden van wagens, gene van paarden, maar wij zullen vermelden van de naam van onze God. Evenzo: Een koning wordt niet behouden door een groot leger of een held bevrijd door grote kracht (Psalm. 33:10). Zie, de ogen van de Heere zijn over Hem die Hem vrezen, en over hen, die op Zijn goedertierenheid hopen..

10. Evenals ten dage van uw vrolijkheid, 1) in de tijd van de viering van uw feesten en in uw gezette hoogtijden, die de Heere u bepaalde (Leviticus. 23), en in de beginselen van uw maanden, 2) wanneer bij het dagelijks brandoffer nog een bijzonder offer komt (hoofdstuk 28:11 vv.), zult gij ook met de trompetten blazen over uw brandoffersen over uw dankoffers, terwijl zij gebracht worden, en deze uw feestviering en offeranden naar de goddelijke verordening, zij zullen u ter gedachtenis zijn voor het aangezicht van uw God, 3) hetgeen dan in gunst zal tot u gekeerd zijn. Ik ben de HEERE, uw God, 4) die u te allen tijde gedenken zal en niets zozeer begeert, als dat gij Hem gedenkt in trouwe bewaring van Zijn verbond.

1)Overeenkomstig deze, aan beloften rijke verordening van God, vinden wij in later tijd, dat de trompetten door de priesters geblazen werden, zowel in de oorlog (hoofdstuk 31:6; 2 Kron.13:12,14; 20:21 vv.) als bij vreugdefeesten, zoals bij de verplaatsing van de Verbondsark (1 Kronieken 16:24; 17:6), de inwijding van Salomo's tempel (2 Kron.5:12; 7:6), de grondlegging van de tweede tempel (Ezra 3:10), de inwijding van de muren van Jeruzalem (Nehemiah. 12:35,41), en bij andere feestelijke gelegenheden (2 Kron.29:27)

De aanmerking van de Wet: dat geen wetgever deze belofte omtrent het blazen van de trompetten geven kon, is volkomen juist, zo men er slechts bijvoegt: behalve iemand, die op het woord en werk van God een vast vertrouwen stelde..

2) In de beginselen van uw maanden, d.i. bij uw nieuwe maanfeesten. Bij alle ingestemde hoogtijden en bij alle andere feesten, die op uitdrukkelijk bevel zijn ingesteld, wil de Heere, dat de trompetten zouden geblazen worden, opdat het volk zou weten, dat het instellingen van de Heere waren..

3) Mozes zegt, dat de trompetten van de Israëlieten zouden zijn ter gedachtenis voor het aangezicht van uw God, omdat, wanneer zij zouden zijn samengekomen volgens Zijn bevel, Hij op hen zou neerkijken en met zijn vaderlijke gunst hen verwaardigen..

4) Het is niet Mozes, die hier beloften doet, maar zoals de Heere, door deze, zijn verkoren dienaar, zijn wetten uitvaardigt, zo is het ook de Heere, die door deze, Zijn profeet, Zijn beloften doet..

II. Vs.11-36. Op de twintigste dag van de tweede maand verheft zich de wolk van de tabernakel en Israël breekt, in de door de Heere bevolen orde, van de Sinaï op, waar het nu een jaar was gelegerd geweest. Voor het opbreken heeft Mozes nog zijn zwager Hobab bewogen, om het volk op de tocht door de woestijn Paran, waarheen nu de reis is, te vergezellen, om het met zijn nauwkeuriger kennis van het gebied, dat men nu moest doortrekken, van dienst te zijn; voor welke dienst hij hem aandeel in de zegeningen, die Israël in het beloofde land te verwachten heeft, toezegt.

11. En het geschiedde in het tweede jaar, na de uittocht uit Egypte, het jaar 2514 na de wereldschepping, het 1486ste voor Chr., in de tweede maand, Sif of Ijar,(zie "Ex 12.2), op de twintigste dag van demaand, dat de wolk verheven werd van boven de tabernakel van de getuigenis, en daarmee het teken gaf tot vertrek (hoofdstuk 9:15 vv.).

12. En de kinderen van Israël trokken, nadat de heilige gereedschappen ingepakt waren (hoofdstuk 4:5 vv.), en die Kahathieten, die de Verbondsark droegen, zich aan het hoofd van de tocht gesteld hadden, alzo trokken zij op, naar de rangorde van hun tochten of legerafdelingen (vs.13 vv.), uit de woestijn Sinaï, waar zij voor nu, op 10 dagen na, een jaar geleden, waren aangekomen (Exodus. 19:1); en de wolk bleef, na als standplaatsen Thab-éra met de lustgraven (hoofdstuk 11:3,34), Hazeroth (hoofdstuk 11:35) en enige andere plaatsen (hoofdstuk 33:18 vv.) aangedaan te hebben, eindelijk te Kades in de woestijn Paran (zie "Nu 12.16).

13. Alzo togen zij, en wel degenen, die hun legerafdeling tegen het oosten hadden (hoofdstuk 2:3-9), voorop, alzo togen zij eerst op, op het geklank van de heilige trompetten, naar de mond van de HEERE, door de hand van Mozes.

14. Want allereerst toog op de banier van het leger van de kinderen van Juda naar hun legers, uitmakende een getal van 74.600 strijdbare mannen, en over dit leger was Nahesson, de zoon van Amminadab.

15. En over het, tot dezelfde banier behorende leger van de stam van de kinderen van Issaschar, bedragende 54.400 man, was Nethaneël, de zoon van Zuhar.

16. En over het, eveneens tot de banier van Juda behorende leger van de stam van de kinderen van Zebulon, die 57.400 man sterk waren, was Eliab de zoon van Helon; zodat onder deze banier, die het zinnebeeld van een leeuw voerde, een gezamenlijk getal van 186.400 mannen optrok.

17. Toen de banier van Juda voortgetrokken was, werd de tabernakel afgenomen, de voorhofsbekeedselen, het voorste voorhangsel van de tabernakel en zijn 4 dekkleden werden opgerold, en de pilaren, onderlagen en planken met hun richels werden uit elkaar gezet, en de zonen van Gerson en de zonen van Merßri trokken op, dragende of vervoerende, namelijk met de 6 wagens (hoofdstuk 7:3 vv.), de tabernakel, terwijl de zonen van Gerson daarbij voor de 4 dekkleden enz. (hoofdstuk 4:25 vv.), en de zonen van Merßri voor de planken enz. (hoofdstuk 7:31 vv.) zorg droegen.

18. Daarna, bij het tweede geklank van de zilveren trompetten, toog op de banier van het, naar de zuidzijde gelegeerde, leger van Ruben naar hun legers; en over dit leger van 46.500 man was Elizur, de zoon van Sedéür.

19. En over het leger van de stam van de kinderen van Simeon, tot diezelfde banier behorende, wier zinnebeeld een mensenhoofd was en wier getal 59.300 bedroeg, was Selûmiël, de zoon van Zurísaddai.

20. En over het heer van de stam van de kinderen van Gad, behorende evenzo tot de banier van Ruben, en 45.650 man sterk, zodat de tweede legerafdeling, die de Gersonieten en Merßrieten volgde, in het geheel 151.450 man bedroeg, was Eljasaf, de zoon van Dehuël.

21. Toen trokken op de Kahathieten (hoofdstuk 2:17), dragende met hun schouders, op draagbaren het heiligdom, het rook- en brandofferaltaar, de gouden kandelaar, de tafel van de toonbroden en het koperen wasvat (hoofdstuk 4:15) en de anderen, namelijk de achter de banier van Juda volgende Gersonieten en Merßrieten (vs.17) richtten, als zij op een nieuwe legerplaats waren aangekomen, aanstonds de tabernakel, grondslagen, planken, stijlen enz. op, en bekleedden die met de behangselen, voorhangsels en dekkleden tegen dat deze, de Kahathieten met de heilige gereedschappen, kwamen, opdat deze zonder oponthoud, de heilige voorwerpen op hun plaats konden zetten.

22. Daarna, bij het derde geklank van de zilveren trompetten, trok op de, naar de westzijde gelegeerde (hoofdstuk 2:18-24) banier van het leger van de kinderen van Efraïm, dat een stier tot zinnebeeld had, naar hun legers, die tezamen 108.100 man uitmaakten; en over dit leger (nl. Efraïm), dat op zichzelf 40.500 telde, was Elisßma, de zoon van Ammihud.

23. En over het leger van de, tot voornoemde banier behorende, stam van de kinderen van Manasse, 32.200 man in getal, was Gamaliël, de zoon van Pedßzur.

24. En over het leger van de stam van de kinderen van Benjamin, die 35.400 man telde en mede tot de banier van Efraïm behoorde, was Abidan, de zoon van Gideóni.

25. Toen, nadat de trompetten zich voor de vierde maal hadden laten horen, trok op de, 157.600 man sterke banier, die een adelaar tot zinnebeeld had, de banier van het noordelijk geplaatste (hoofdstuk 2:25-31) leger van de kinderen van Dan, samen sluitende of besluitende alzo, daar dit, volgens hoofdstuk 2:31 het laatst optrok, al de legers naar hun heren; en over dit leger, dat 62.700 man telde, was Ahiëzer, de zoon van Ammisaddai.

26. En over het leger van de, tot de banier van Dan behorende stam van de kinderen van Aser, die 41.500 man bedroegen, was Pagiël, de zoon van Ochran.

27. En over het leger van de stam van de kinderen van Nafthali, die, onder dezelfde banier geschaard, 53.400 man telde, was Ahira, de zoon van Enan.

28. Dit en naar deze, door de Heere zelf bepaalde rangorde ingericht, waren de tochten van de kinderen van Israël, naar hun legers, die een gezamenlijk getal aan 603.550 strijdbare mannen uitmaakten (hoofdstuk 2:32), dit waren hun tochten als zij reisden, waarbij dus de door de wolk geleide Verbondsark voorop ging, en de heilige gereedschappen met de heilige personen in het midden waren.

29. Mozes nu zei 1) nog, voordat de zo-even beschreven optocht aanving, tot Hobab, de zoon van Rehuël of Jethro (Exodus. 3:1), de Midianiet, de schoonvader van Mozes, die hem wellicht zijn vrouw en zijn beide zonen bij de Horeb gebracht had (Exodus. 18), of in elk geval ook daarheen gekomen en vanaf die tijd bij Mozes gebleven was: wij reizen nu naar die plaats, naar het land Kanaän, van welke plaats de HEERE gezegd heeft: Ik zal u die geven! zo ga gij, die nu al geruime tijd bij ons geweest zijt, met ons en wij zullen u wel doen, 2) door u deel te geven aan al de zegeningen die wij te wachten hebben; want de HEERE heeft over Israël het goede gesproken, 3) Hij heeft het heerlijke beloften gedaan.

1) Het is duidelijk, dat dit gesprek heeft plaats gehad, voordat het leger van de Sinaï optrok. Daar het echter een zaak was van minder belang voor Israëls geschiedenis in het algemeen, wordt dit verhaal hier tussenin geschoven. Het wordt aan de andere zijde opzettelijk vermeld, omdat, zoals uit vs.31 blijkt, Israël er voor de woestijnreis wel belang bij had, dat Hobab mede optrok..

2) Deze zijn de gevoelens van ieder kind van God. Wanneer een ziel tot Jezus gebracht is, gewassen in Zijn bloed en staande in Zijn gerechtigheid, dan wordt hij gedreven door twee dingen: ten eerste: dat hij nu op reis is naar een goed land, zijn zonden zijn uitgedelgd, de Heilige Geest woont in hem, God is zijn leidsman, de hemel ligt voor hem; ten tweede: hij wenst, dat allen, die hij lief heeft, met hem meegaan.

3) Heerlijk spreekt hier Mozes' geloof zich uit. Hij is er vast van overtuigd, dat Israël Kanaän zal bereiken, omdat al wat de Heere gesproken heeft, zeker zal vervuld worden..

30. Doch hij, Hobab, zei tot hem, Mozes: ik zal niet met u gaan, maar ik zal naar mijn land, in het zuiden van het Sinaïtische schiereiland (zie "Ex 2.15) en naar mijn familie gaan. 1)

1) Men zou denken, dat hij, die zoveel van de bijzondere aanwezigheid van de Heere bij Israël, zoals ook de hoogstbewonderingswaardige tekenen van Zijn gunst, omtrent hen, gezien had, geen opwekking zou nodig gehad hebben, om met hen te gaan; en nochtans wees hij Mozes' vriendelijk en ernstig verzoek hiervoor van de hand, zijnde zijn weigering naar alle schijn toe te schrijven aan een al te grote genegenheid, die hij had voor zijn land en familie, welke zucht, die de mens natuurlijk eigen is, niet, zoals men had mogen verwachten, in hem

was verflauwd of verkleind geworden, door een gelovige hoe schatting en omhelzing van de belofte van de Heere, en door een overheersende liefde tot de Verbondszegen..

31. En hij, Mozes, zei: verlaat ons toch niet; want omdat gij weet, dat wij ons legeren moeten in de woestijn, zo zult gij, die door uw tochten hier bekend zijt met detreken, welke wij hebben door te trekken, ons tot ogen, 1) d.i. tot gids, zijn (Job 29:15)

1) Tot ogen zijn. Hiermee doet Mozes in niets te kort aan de Voorzienige leiding van de Heere God. Mozes weet het, dat de Heere niet alleen voorgaat in de wolk- en vuurkolom, maar ook de richting aanwijst. Wat hij van Hobab wil, is, dat deze, als bekend met en in de woestijn, hem en het volk zal wijzen op de bronnen en op de weideplaatsen, die zich hier en daar bevinden, wanneer God door de wolk het sein heeft gegeven, dat het volk zich een tijd zou legeren. Calvijn vertaalt, doch o.i. ten onrechte, tot ogen geweest zijt. Mozes zou dan Hobab willen zeggen, dat hij straks in Kanaän zou beloond worden, voor hetgeen hij ten behoeve van Israël had gedaan, voordat de tabernakel was opgericht..

Uit Richteren. 1:16 blijkt, dat Hobab zich heeft laten overreden, omdat aldaar gemeld wordt, dat de nakomelingen van Mozes' schoonvader met de kinderen van Juda uit de Palmstad optogen naar de woestijn van Juda (Richteren. 4:11; 1 Samuel. 15:6; 27:10).

32. En het zal geschieden, als gij met ons zult gaan, en het goede geschieden zal, waarmee de HEERE naar Zijn belofte, die zeker vervuld worden zal, bij ons weldoen zal, dat wij, uit dankbaarheid voor uw trouwe diensten, u ook weldoen zullen, 1) en u geheel als een lid van ons volk zullen behandelen. Hierop nu bewilligde Hobab.

1) Wel had Israël in het algemeen de, in de wolk aanwezige, Heere zelf tot aanvoerder; hiermee werd evenwel menselijke raad en bijstand, (die toch ook, zo ze slechts goed zijn, van God komen) geenszins uitgesloten..

Zij, die naast God, Israël in hun ongemakken en moeiten deel nemen, zullen evenzo deel hebben in hun vertroosting en eer. Met Gods volk in de woestijn van deze wereld eenzelfde lot ondergaande, zo zullen ook zij eenzelfde lot met hen hebben in het hemels Kanaän. Indien wij met Christus blijven in Zijn verzoeking, zo zullen wij ook met Hem zegepralen en heersen (Luk.22:28,29)

33. Zoals in vs.28 gezegd is, trokken zij, de kinderen van Israël, drie dagreizen van de berg van de HEERE, Sinaï; op welke tochten zij slechts hier en daar uitrustten, maar nergens hun leger mochten opslaan; en de Ark van het Verbond 1) van de HEERE, welke door deKahathieten gedragen werd, reisde, volgens de aanwijzing van de daarboven zwevende wolk, voor hun aangezicht drie dagreizen, om voor hen een rustplaats uit te speuren, 2) waar zij dan naar de wil van de Heere, een langere tijd zouden kunnen blijven.

1) Ark van het Verbond. Niet Ark van de Getuigenis, naar de wet die er in lag, maar Ark van het Verbond, naar haar betekenis voor het Israëlitische volk, omdat het een Verbondsvolk was van Jehova..

2) De Arke van het Verbond, zinnebeeld van de aanwezigheid van de Heere, wordt hier gezegd een rustplaats uit te speuren. Uitspeuren is een verouderd woord en betekent: bespieden, afloeren. De betekenis is deze, dat de wolk als boven de Ark van het Verbond in de eerste plaats zwevende, Israël de plek aanwees waar zij moesten halt houden. Op hen. Dit behoeft niet aan te duiden, dat de wolk zich over het gehele leger uitbreidde. Met kan ook in deze betekenis worden opgevat, dat het volk de beschermende leiding van de Heere ondervond..

34. En de wolk van de HEERE, die als geleidster boven de Ark zweefde en de weg wees, die men moest inslaan, was overdag over hen, 1) als zij uit het leger vertrokken, en was also niet alleen boven de Ark, maar breidde zichtevens over geheel het volk, dat de Ark volgde, als een beschuttend dak, (Psalm. 105:39) uit, van de dag af, dat zij de legerplaats verlieten, en beschermde hen op geheel hun verdere reis.

1) Het schijnt, dat de wolkkolom voornamelijk boven de Ark van het Verbond zweefde en met deze voorttrok. Tegelijkertijd breidde zij zich ook beschermend over het leger uit. Evenzo kan men ook aannemen, dat de vuurkolom 's nachts een lichtglans over het leger deed uitstralen, zodat ook deze voor Israël niet alleen een geleidend teken, maar ook een licht was op hun weg..

35. Het geschiedde nu in het optrekken van de Ark, als zij, bij het verlaten aan een rustplaats, zich wederom in beweging zetten, dat Mozes, in dichterlijke, door de Heilige Geest hem ingegeven woorden, zei: Sta op HEERE en trek als Voorvechter Uw leger vooruit, en laat Uw vijanden verstrooid worden en Uw haters van Uw aangezicht vluchten,

1) opdat Israël overwinnend en zonder oponthoud tot het doel van zijn roeping komt!

1) Zo sprak hij echter niet met het oog op de vijanden, die de Israëlieten in de woestijn konden tegen houden, maar met het oog van het geloof gericht op de bestemming van Israël, om in de God vijandige wereld voor de zaak van de Heere te strijden en Zijn rijk op aarde te grondvesten. Dat is geen werk voor mensen, daartoe moest de Almachtige God voor Zijn volk heentrekken en Zijn vijanden verstrooien. De eis aan God, om dat te doen, is uitdrukking van een sterk toeverzicht van het geloof; een bede, die van de verhoring zeker is, en voor Israël het wachtwoord, om als Gemeente van God, te allen tijde de strijd tegen de macht en het geweld van een geheel vijandelijke wereld te strijden. In deze zin heeft David ook deze woorden (Psalm. 68:2) zichzelf en zijn tijdgenoten als zegen aanbrengende banier voorgehouden, "opdat hij het geloofsvertrouwen van de Kerk zou wapenen en met moed vervullen tegen de hevige aanvallen van de vijanden"

36. En als zij, de Ark, na het afleggen van een enigszins aangeven weg, die de wolk aanwees, rustte, of weer stilhield, dan zei hij: Kom weer HEERE! tot de tienduizenden van de duizenden van Israël, laat nu af van verder voor ons uit te trekken en leger U weer als Beschermmer in het midden van Uw volk.

Welke richting van de Sinaï af door de kinderen van Israël, naar de aanwijzing van de wolkkolom werd ingeslagen, om tot de woestijn Paran, het doel van hun huidige tocht (vs.12)

te komen, wordt hier met geen enkel woord aangeduid. Wel echter wordt (Deuteronomium. 5:1 vv.) (alwaar Mozes in zijn reden, die hij in de velden van Moab tot Israël hield, zich aan de wetgeving op Sinäi aansluit, om haar na de tussenliggende 38« jaren het volk nog eens nadrukkelijk in te scherpen, en waar hij uitdrukkelijk op de plaatselijke samenhang van het tegenwoordige met het toenmalige oord wijst, Disahab genoemd, als de laatste, dicht bij de Sinäi gelegen plaats. Deze is, volgens alle nieuwere onderzoekingen. dezelfde met het tegenwoordige Dahab, een plaats aan de Elanitische golf, waar zich thans slechts een oude bron, met een zeker aantal dadelbomen en een Arabische legerplaats bevindt. De weg van de Sinäi tot daartoe beloopt ongeveer 15 uur, hetgeen met de drie dagreizen in dit hoofdstuk zeer wel overeenkomt. Overigens bevinden zich aldaar ongeveer een duizend hopen van onregelmatig samenliggende stenen, die alle kentekenen dragen, dat ze eens zijn verenigd geweest. Geen van deze hopen is meer dan 5 voet hoog. De Arabieren noemen ze Kuber en Nassara, of graven van de Christenen; deze laatsten naam geven zij namelijk aan alle volken, die vóór de invoering van de Islam in hun land woonden.

Hoe zal in deze eenzaamheid (Laborde vond op zijn reis omstreeks 1820, aldaar slechts 4 arme Arabieren), ver van alle handelswegen, wellicht een van de oudste gedenktekenen gebleven zijn? Zullen hier de lustgraven wezen, die (hoofdstuk 11:34) vermeld worden, en onder die stenen de gebeenten begraven liggen van zoveel Israëlieten, die daar omkwamen?

Een gebed van geloof werd door Mozes uitgesproken, wanneer Israël de tocht aanvaardde of staakte, en in dit gebed, als een gebed van geloof, op de lippen van de Middelaar van het Oude Verbond, lag voor het volk zowel een bemoediging, als een herinnering aan zijn algehele afhankelijkheid van God.

HOOFDSTUK 11.

HET BEGERIGE VOLK GESTRAFT.

I. Vs.1-34. Reeds op de eerste rustplaats, waar Israël na zijn vertrek van de Sinai, na 3 dagreizen aankwam, breekt de ongoddelijke vleselijke zin, die in de harten woont, opnieuw uit, en God moet nu in een reeks van steeds toenemende strafgerichten, de tijd van de bezoeking laten aanbreken, die Hij zich had voorbehouden. In het eerst is het slechts een meer algemene mismoedigheid en ontevredenheid over al de bezwaren, die de tocht door de woestijn oplevert, welke nog geen bepaalde vorm van klacht aanneemt. Een vuur, dat de Heere in de uiterste omgeving van het leger uitbreken laat, heeft ten doel de verkeerde stemming van het volk in de kiem te smoren. Het is evenwel nauwelijks op de voorbede van Mozes opgeheven, of er ontstaat een meer bepaald gemor. Het laagste volk namelijk, dat uit Egypte getrokken was, uit zijn begeerte naar de genietingen van het verlaten land, welke zij nu al zolang hadden moeten missen, en brengt het gehele volk tot een luid jammeren en wenen, dat men hier in de woestijn geen vlees met sapvolle en smakelijke bijgerechten, maar dag aan dag niets anders dan alleen maar manna te eten had. Mozes klaagt tot de Heere, dat de last om dit volk te leiden, hem alleen te zwaar wordt, en krijgt tot medeverzorgers 70 oudsten, op wie de Heere Zijn Geest legt. Daarop werd ook de begeerte van het volk naar ander spijs, door een ongehoorde menigte van wachtels of kwakkels, die de zuidoosten wind van over zee aanvoerde, een gehele maand lang, bevredigd; maar het wonder van de goddelijke hulp wordt door de straf van een goddelijke plaag op de voet gevolgd, zodat er velen omkomen en dezelfde plaats, die te voren tot een brandplaats geworden was, een grafplaats voor het naar zingenot hakende volk werd.

1. En het geschiedde, als het volk, dat door het gerust en geschikt verblijf in de water- en weelderige nabijheid van de Sinai verwend geworden was, zich was beklagende,¹⁾ dat het kwaad was in de oren van de HEERE, tegen wie het volk zich aldus met ondankbaarheid en wantrouwen aankantte; want de HEERE hoorde het twisten tegen Hem, dat in het begin slechts met zachte stem geschiedde, maar zich langs zo meer onverholen lucht gaf, waarom Hij daarop niet meer zwijgen kon, zodat Zijn toorn ontstak, en het vuur van de HEERE onder hen, die nu aan het einde van de driedaagse tocht gekomen waren, ontbrandde en, wat het maar ontmoette, verteerde in het uiterste van het leger. 2)

1) Men lere hieruit: 1e. de ijselijkheid van de zonde, welke gelegenheid neemt uit de geboden zelf, om zoveel te meer zondigende te zijn; 2e. de krachteloosheid van de wet door het vlees (Rom.8:3). De wet ontdekt de zonde, maar zij kan ze niet wegnemen; zij beteugelt de zonde voor een kleine tijd, maar zij kan ze niet overwinnen, noch haar van haar macht en heerschappij beroven..

2) Het vuur brak niet, zoals in Leviticus. 10:2, uit de wolk voort, maar werd door een bliksemstraal of op een andere, onmiddellijke wijze, door de Heere, misschien in het kreupelhout, dat de Israëlitische legerplaats omgaf, ontstoken, zodat het van daar de nabijgelegen tenten aangreep en de gehele legerplaats met vernietiging dreigde. Naar het schijnt, bleef hierbij nog elk mensenleven verschoond, en wilde God Zijn macht om de

morrenden te straffen, vooreerst nog slechts van verre tonen, om het volk een heilzame schrik in te boezemen. Het is intussen een zinrijk teken, dat aanstonds de eerste legerplaats de naam van brandplaats (vs.3), alsook die van lustgraven (vs.34) krijgt, want die bedreiging (Exodus. 32:34), "ten dage van Mijn bezoek, zo zal Ik hun zonde over hen bezoeken," hebben de kinderen van Israël, wegens hun onbuigzaam en onbekeerlijk hart, van de Sinaï meegenomen als een vloek, die over hen zweeft. Door Gods toorn zal dus het vuur ontbranden (Exodus. 32:22), en de woestijn zal heel het huidig geslacht in zijn zand begraven (Numeri. 14:29)

2. Toen riep het volk, als het zag hoe het vuur steeds verder om zich greep, tot Mozes, de kracht van wiens voorbede, aan de Sinaï zo treffend gebleken (Exodus. 32-34), hun nog levendig voor de geest stond; en Mozes bad tot de HEERE; en het vuur werd gedempt 1) (Amos 7:4-6).

1) Eigenlijk staat er: Het vuur zonk neer. Thab-éra en hij Kebrôth-Thßäva zijn niet twee verschillende plaatsen. Het uiterste van het leger werd met eerstgenoemde naam aangeduid. De gehele plaats met laatstgenoemde. Het is mogelijk, dat geen mensenlevens te betreuren vielen, maar de Schrift zwijgt ervan. Er zijn er, die gemeend hebben, dat hier aan een verzengend vuur moet gedacht worden, die de achterblijvenden en de morrenden naar de legerplaats dreef, maar o.i. zonder grond. Duidelijk staat er: het vuur van de Heere..

3. Daarom noemde hij de naam van die plaats Thab-éra, brand of brandplaats, omdat het vuur van de HEERE onder hen gebrand had.

4. En, want de boze natuur van het hart was door dit proefgericht nog geenszins overwonnen, maar brak weldra, nog tijdens de legering in Disahab opnieuw uit, het gewone volk, 1) dat in het midden van hen was (Exodus. 12:38), werd met lust bevangen naar spijzen zoals zij daar gegeten hadden en vooral naar vlees, daarom zo weenden ook de kinderen van Israël; die zij met hun ontevredenheid hadden aangestoken, opnieuw, evenals zij vroeger (Exodus. 16:2 vv.) gedaan hadden, en zeiden: wie zal ons eindelijk, nadat wij het zolang hebben moeten missen, vlees 2) te eten geven?

1) In het Hebreeuws Haasaphsoph, eigenlijk het gepeupel. Dit is het vermengd volk uit Exodus. 12:38, dat hier Israël tot een valstrik begint te worden. De Engelse vertaling geeft: de vermengde menigte..

2) Onder vlees hebben wij hier te verstaan, een meer krachtiger spijs dan het Manna, en al wat zij in Egypte in overvloed en voor een klein prijs konden verkrijgen..

5. Wij denken aan de vissen, die wij in Egypte, bij de grote overvloed, waarin de Nijl en andere wateren deze opleveren, zo goed als om niet aten; aan de, in het welig Egypte zo goed gedijende komkommers, en aan de pompoenen, watermeloenen, en aan het bieslook, en aan de uien, en aan de knoflook. 1)

1) Zowel de vissen als de groenten, hier opgesomd waren in Egypte voor een kleine prijs te verkrijgen. In de woestijn was hiervan niets te krijgen. Het gemengd volk was alleen

voordeelshalve meegetrokken. Toen zij niet spoedig hun wensen zagen vervuld, werden zij wrevelig, begonnen te mopperen en er spijt over te voelen, dat zij met Israël uit Egypte waren opgetrokken..

6. Maar nu, in deze dorre, onvruchtbare woestijn, waarin wij nu al langer dan een jaar omtrekken, is onze ziel dor van de droge, saploze kost, die we hier eten moeten, er is niet van dit alles, behalve dit eenzelvige en flauwe Mannavoor onze ogen.

7. Het Manna nu, waarvan zij met zulk een verachting spraken, was, wat zijn vorm betreft, zo fijn en schoon als korianderzaad, 1) en zijn verf of kleur was als de verf van de bedólah of bedellion, een welriekende en doorzichtige harssoort, niet ongelijk aan was, en dus reeds als zodanig voor het oog een liefelijke gave van de hemel.

1) Ook: zie Ex 16.31.

8. Het volk liep, in naarstige bedrijvigheid hier en daar en verzamelde het, zoveel als het maar voor zijn dagelijkse behoeften nodig had, en maalde het met molens of stootte het fijn in mortieren, en kookte het in potten, en maakte daarvan koeken; 1) en zijn smaak was als de smaak van gebakken, die met de beste vochtigheid van de olie toebereid zijn en anders voor een lekkere spijsz doorgaan (Exodus. 16:31).

1) Het manna liet zich op verschillende wijzen tot spijsz gereed maken (zie Ex 16.24).

9. En wanneer de dauw van de nacht op het leger neerviel, viel het Manna hierop mede neer, en bleek dus telkens opnieuw brood te zijn, dat hun dagelijks vers van de hemel gegeven werd (Psalm. 78; Psalm. 105:40); zijechter hielden meer van het scherpe en bijtende, en gaven daarom aan de genietingen van Egypte ver de voorkeur boven zo'n onmiddellijke gave van de Heere.

Het moet ons niet verwonderen, dat Mozes hier nogmaals zo'n nauwkeurige beschrijving van het manna geeft, zonder naar het eerder, uitvoerig bericht te verwijzen. Het behoort juist tot het eigenaardige van de Bijbelse verhaaltrant, om zich telkens in het nu aanwezige te verdiepen en, in weerwil van zijn grote beknoptheid, daar, waar enige bijzonderheid voor de gang van de geschiedenis bijzondere betekenis heeft, deze dan ook, zonder verder omzien, zuiver en volledig voor te stellen. Het verhaal neemt in zo'n geval de natuur van de daden zelf aan, want ook deze zijn hoewel zij herhaaldelijk plaats hebben, toch voor elk tijdpoint, dat zij innemen, weer een bijzonderheid op zichzelf. Overigens vindt men hier ook geenszins een blote herhaling, maar er komen ook nieuwe trekken omtrent gedaante, bereiding en smaak van het manna bij, om de gave, die Israël versmaadde en in plaats waarvan het vlees met de scherpe planten van Egypte begeerde, en in al haar waarde te doen kennen. Maar dat is de ontstemde of bedorven natuur van de mens, die in het rustig genot van het reine en onvermengde niet kan uithouden, maar, wegens haar innerlijke disharmonie, het bijvoegen van de prikkel van de zure en scherpe dingen verlangt. Wie als Israël de woestijn van het leven doortrekt, wie namelijk als een verlore van God, onder de onbepaalde leiding van de goddelijke wil in de wereld leeft, die zal weldra ervaren, dat hij met manna gevoed wordt, dat

is, met het hemelse woord van God, dat alle stoffen tot zijn genot heiligt en veredelt; maar hij zal vervolgens ook iets van die verveling ondervinden, waardoor Israël bevangen werd, omdat de zichzelf steeds gelijkblijvende, rustige kracht van Gods Woord in strijd is met zijn natuur, wier verlangen naar de strelende en prikkelende genietingen van de wereld uitgaat..

Wat nog de bovengenoemde Egyptische voedingsmiddelen aangaat, ook tegenwoordig nog behoren gezouten vis, komkommers, pompoenen, bieslook, ui en knoflook tot de meest geliefde spijzen van de lagere Egyptische volksklasse; met name zijn de Egyptische uien beter dan die van alle andere landen; zij worden soms gebraden, soms als moeskruid gekookt en met vlees genuttigd..

10. Toen 1) hoorde Mozes het volk wenen, door al hun gezinnen, het een zowel als het andere, een ieder, zo algemeen was het gejammer in het leger, aan de deur van zijn hut; en de toorn van de HEERE ontstak zeer; ook was het geklaag van het volk kwaad in de ogen van Mozes, die tevens het ongenoegen van de Heere opmerkte, en geen raad wist, hoe hij het volk bedaren en de toorn van de Heere afwenden zou, maar zich reeds voorbereidde op een treurige afloop met Israël, waarvan de leiding in zijn handen berustte en dat hij toch zo graag in vrede en welvaart in Kanaän brengen zou.

1) Beter is de vertaling: Toen Mozes het volk hoorde wenen naar zijn gezinnen, een ieder aan de deur van zijn hut (of tent) en de toorn van de Heere zeer ontstak: Mozes echter de zaak ongevallig was; in vs.11 is dan de nazin en moet also gelezen worden: Zo zei Mozes tot de Heere..

Wenen door (of naar) hun gezinnen duidt aan, een algemeen wenen, een morren, dat overal, het gehele leger door, gehoord werd..

11. En Mozes ging in het Heilige der Heiligen van de tabernakel (vs.24), om daar raad en troost van de Heere te erlangen (Exodus. 25:22 Numeri. 7:89), en also zei hij tot de HEERE: Waarom hebt Gij aan mij, Uw knecht kwalijk gedaan, 1) of: verwekt Gij mij zo veel zorg, doordat ik herhaaldelijk in zulke moeiten geraak? en waarom heb ik geen genade in Uw ogen gevonden, dat Gij mij niet ten minste raadslieden en helpers ter zijde stelt, maar dat Gij de last van dit gehele volk op mij legt? 2)

1) Ook: zie Ge 15.3.

Dit ziet niet alleen op het mopperen van het volk, maar ook op het ontbranden van de toorn van de Heere over het mopperen van Israël..

2) Onder last van dit gehele volk is te verstaan de zorg, om hen te regeren en hen van alle noodduft te voorzien. Mozes klaagt hier God zijn nood. Niet uit ongeloof, of uit verzet tegen hetgeen de Heere hem heeft opgedragen, maar uit kleinmoedigheid, bij de ervaring van het klagen en mopperen van het volk..

12. Heb ik dan al het volk ontvangen? heb ik het gebaard? dat Gij tot mij zou zeggen: Draag het in uw schoot, zoals een voedstervader of een voedster de zuigeling draagt, tot dat land, dat Ik hun toegedacht heb? En al heb ik werkelijk van dit gehele volk zwanger gegaan en het ter wereld gebracht, zodat ik nu verplicht ben, om het als een moeder haar kind, aan mijn boezem naar dat land te dragen, dat Gij hun vaders gezwoeren hebt, zijt Gij dan toch niet de Schepper en Vader van Israël (Exodus. 4:22; Jes.66:16) en alzo gehouden om dit Uw kind op de weg te verzorgen en te voeden?

13. Van waar zou ik het vlees hebben of verkrijgen, om al dit volk te geven? want zij wenen tegen mij, zeggende: Geef ons vlees, dat wij eten!

Alsof raad ik moet schaffen; en Gij, die toch alleen hier helpen kunt, bevredigt hun verlangen niet. Zo wekken zij des te meer Uw toorn op, en ik moet zien dat ik hen Uw strafgericht en niet het beloofde land tegemoet voer..

14. Ik alleen kan al dit volk, met zijn begeerten en noden niet dragen; want het is mij te zwaar.

15. En indien Gij alzo aan mij doet en mij alleen onder deze last laat staan, zo dood mij toch slechts liever in eens, dan mij langzamerhand te laten bezwijken, indien ik nog enigszins in uw ogen genade gevonden heb; en laat mij mijn ongeluk, waaronder ik ten laatste toch zou moeten omkomen, niet langer aanzien en de lasten, die het volk mij oplaadt, niet langer voortslepen!

Met een zo stoute taal als Mozes hier en in Exodus. 32:31 vv. voert, waagde het ook Luther tot de Heere te naderen, toen Ph.Melanthon, in juni 1540, op reis naar de samenkomst te Hagenau, onderweg zo ziek geworden was, dat voor hem niets anders meer dan een zekere dood te wachten scheen. Luther werd naar Weimar tot hem geroepen, en vond hem in een ontzettende toestand, zodat hij tot zijn reisgenoten zei: God beware ons; hoe heeft mij de duivel (Melanths ziekte was namelijk een gevolg van kwaad geweten; hij erkende, dat hij in de ergerlijke zaak van het beoogde, dubbele huwelijk van de landgraaf Filips van Hessen, zich ver van de rechte weg had laten afvoeren) -dit orgaan (uitverkoren werktuig) te schande gemaakt! Daarop wendde hij zich spoedig naar het venster en bad daar tot God op een wijze, waarvan hij zelf verhaalt: aldaar moest de Heere God mij verstaan; want ik wierp Hem de zak voor de deur en riep tot Zijn oren met alle beloften, dat gebeden verhoord worden, die ik uit de Heilige Schrift maar wist bij te brengen, dat Hij mij verhoren moest, indien ik op Zijn beloften zou blijven vertrouwen. Hierop vatte hij Melanthon bij de hand en sprak hem toe: wees getroost Philippus, gij zult geenszins sterven! Deze werd inderdaad ook weer gezond en bekende later: dat hij door goddelijke kracht uit de dood tot het leven teruggeroepen was, maar dat hij zeker zou gestorven zijn, indien Luther niet was gekomen. Luther intussen schreef aan zijn vrouw: dat, ofschoon wat de rijksdag van Hagenau betrof, moeite en arbeid verloren was, hij toch Magister Philippus weer uit de hel gehaald had, en hem, zo God wilde, weer vol goede moed uit zijn graf zou naar huis brengen (zie Ge 18.32)

Mozes' hart spreekt zich hier uit; het Middelaarshart van Mozes, waarop de noden en behoeften van het volk zwaar weegt, maar er zelf ook nameloos onder lijdt, als het de toorn van God tegen dat volk ziet ontbranden..

16. En de HEERE, die de dubbele klacht van Zijn knecht met dubbele hulp wilde beantwoorden, zeil) tot Mozes: Verzamel Mij zeventig mannen uit de oudsten of hoofden van de verschillende stammen, geslachten en families van Israël, van wie gij weet, dat zij de oudsten van het volk en diens ambtslieden zijn; 2) en gij zult hen brengen voor de tent der samenkomst, en zij zullen zich daar bij u stellen.

1) Dat het geen morrend ongeloof was geweest, blijkt uit het antwoord van de Heere. Immers, waar de Heere het ongeloof bestraft, daar steunt en sterkt Hij altijd de bijna bezwijkende zondaar en neemt het zwak geloof in Zijn goddelijke bescherming. Helder blijkt hier, dat de Heere de klacht van Zijn knecht genadig aanneemt en aan zijn wens tegemoet komt. Hij ontslaat hem niet van zijn ambt, maar schenkt hem hulpmiddelen..

2) Exodus. 1:7; 3:16; 4:29; 5:11; 12:21; 17:5 vv.; 18:12; 19:7.

17. Zo zal Ik, in de wolk (Numeri. 11:25) van de plaats, waar zij op de tabernakel rust (Exodus. 40:34), afkomen tot de plaats, waar gij staat, en met u aldaar spreken; en van de Geest, die op u is, zal Ik afzonderen en op hen, de 70 oudsten, leggen, 1)en zij zullen met u de last van dit volk dragen, opdat gij die langer alleen niet draagt. 2)

1) Niet, dat Mozes daardoor minder van de Geest had, omdat zij evenzo daarmee werden begiftigd, want de fontein van Gods algenoegzaamheid is onuitputtelijk en overvloedig toereikende voor allen, die Hij gelieft te begenadigen, noch dat zij daardoor hem gelijk werden gemaakt, want Mozes was steeds zonder weerga, en daar was geen profeet meer in Israël, zoals Mozes (Deuteronomium. 34:10). Hierdoor werden zij, zoals Mozes voorheen en nog was, in staat gesteld, zo tot het kennen van verborgen en toekomstige zaken, als tot het oplossen van zwaarwichtige gevallen, in de regering van het volk voorkomende.

2) Het dragen van de last van Israël, die Mozes dreigde te zwaar te worden, was een werk van de Geest; daarom was een mededeling van de Geest nodig voor hen, door wier bijstand de Heere hem verlichting wilde aanbrengen, en ware een bloot zinnelijke wijding, zoals bij de priesters en de Levieten, bij deze oudsten niet voldoende geweest. Hun college zou echter geen zelfstandig, maar slechts een aan Mozes ondergeschikt ambt bekleden; daarom geschiedt de mededeling van de Geest aan hen, door een mededeling van zijn Geest, evenals de vrouw, daar zij slechts een vervollediging en hulp voor de man is, van deze genomen werd (Genesis 2:20 vv.). De mate van de Geest, die Mozes bezat, was op zichzelf volkomen genoegzaam; alleen zijn lichaamskracht had versterking of bijstand nodig; en deze werd hem verleend in de mannen, die hem werden ter zijde gesteld. Terwijl echter van zijn Geest op hen zal gelegd worden, wordt de mate van de Geest bij hem zelf zo weinig verminderd, als een licht van zijn kracht om te lichten en een vuur van zijn kracht om te branden iets verliest, doordat men er nog andere lichten en andere vuren mee aansteekt; het wint integendeel door zulk een

extensie of uitzetting naar buiten nog des te meer aan intensiteit en wordt innerlijk des te krachtiger en werkzamer..

18. En tot het volk, dat zowel bevrediging van zijn begeerte, als gij verlichting van uw last verkrijgen zal, zult gij zeggen: Heiligt u, door heilige wassingen (Genesis 35:2 Exodus 19:10) voorde morgen, en gij zult vlees eten, zo als gij verlangd hebt; want gij hebt voor de oren van de HEERE geweend, zeggende: wie zal ons vlees te eten geven? want het ging ons wel in Egypte, maar hier in de woestijn zien onze ogen niets anders dan manna! daarom zal de HEERE u vlees geven, en gij zult tot verzadiging eten.

19. Gij zult niet een dag, noch twee dagen eten, noch vijf dagen, noch tien dagen, noch twintig dagen.

20. Maar tot een gehele maand toe, totdat het uit uw neus uitga 1) en u tot een walging zij; 2) omdat gij de HEERE, die in het midden van u is, verworpen hebt en hebt voor Zijn aangezicht geweend, zeggende: waarom nu zijn wij uit Egypte getrokken?

1) Wij zouden zeggen: dat het u de keel uitkomt..

Anderen denken hier aan een zo hevig braken, dat zij haar weg ten dele door de neus neemt..

2) De Septuaginta vertaalt deze woorden aldus: het zal u tot galziekte (cholera) zijn; waaruit blijkt, dat deze ziekte reeds ten tijde, dat die vertaling reeds gemaakt werd, kan voorgekomen zijn; en dat dit werkelijk het geval was, wordt door beschrijvingen van geneeskundigen uit de oudheid zeer waarschijnlijk. Het is intussen verkeerd in de Hebreeuwse woorden (Prediker. 6:2) cholira (boze plagen) reeds den naam van die ziekte te willen vinden..

De belofte, dat aan hun wens zou voldaan worden, gaat hier in een bedreiging over. De zegen zal in een vloek verkeerd worden, omdat het volk de weldaden van de Heeren en Zijn, op bijzondere wijze, in de noden van het volk voorzienende hand veracht hebben..

21. En Mozes, wie het bijkans ongelooflijk voorkwam, dat een zo verbazend grote menigte volk, een hele maand lang, met vlees, tot walgens toe, zou verzadigd worden, zei tot de Heere zeshonderdduizend man te voet, 1) de vrouwen en kinderen niet eens meegerekend, is dit volk, in wiens midden ik ben; en gij hebt gezegd: ik zal hun vlees geven, en zij zullen een hele maand eten!

1) Mozes noemt slechts het ronde getal (hoofdstuk 1:46 zie Ex 12.37)

22. Zullen er dan voor hen schapen en runderen geslacht worden, dat voor hen genoeg zij? Zullen al de vissen van de zee voor hen verzameld worden, zodat er voor hen genoeg zij? 1)

1) Deze vraag van Mozes is een nieuw bewijs, dat wij boven (zie Nu 10.36) de plaats van de lustgraven juist hebben aangewezen. Wordt deze rustplaats midden in de woestijn gesteld, zoals door vele uitleggers gedaan wordt, zo heeft de vraag geen voegzame zin en klinkt zeer

zonderling, maar in de nabijheid van de zee verklaart zij zich vanzelf. Het bezwaar, dat zich voor de tocht van de Sinai naar Disahab geen grond of reden laat aanvoeren, terwijl deze tocht het volk niet nader tot het doel bracht, maar veeleer van Kanaän afvoerde, is van geen belang, daar Gods wegen dikwijls genoeg geheel anders zijn dan de onze, ja, zelfs dwaas schijnen in het oog van de menselijke kortzichtigheid..

Deze vraag herinnert ons aan de vraag van de discipelen: Van waar zal iemand deze met broden in de woestijn kunnen verzadigen (Mark.8:4)? In die vraag ligt enige kleingelovigheid opgesloten, kleingelovigheid als gevolg van de moedeloze toestand, waarin hij verkeerd had en verkeerde. Daarom openbaart zich de Heere hier ook weer aan Mozes als El-Schaddai, als God, de Almachtige, Wiens arm niet verkort is..

23. Doch de HEERE zei tot Mozes: zou dan de hand van de HEERE, die reeds zo vele wonderen gedaan heeft, verkort zijn, 1) of aan macht verloren hebben; zodat Hij niet zou kunnen volvoeren, hetgeen Hij zich voorgenomen heeft? Gij zult nu zien, of Mijn woord u wedervaren d.i. vervuld worden zal of niet. 2)

1) Met deze vraag wil de Heere Mozes in het geheugen terugroepen, al wat Hij reeds gedaan heeft: hoe Hij zich geopenbaard heeft als de Sterke God. Met een bestraffing komt de Heere ook nu niet, maar toestand en behoefte van Zijn knecht in aanmerking nemende, wijst Hij hem op het verleden, opdat hij voor de toekomst moed zou grijpen. Hij betoonde zich ook hier de beste Zielearts te zijn..

2) Ook: zie Ex 14.12.

24. En Mozes ging uit de tabernakel, waar hij (vs.11 vv.) God zijn nood geklaagd had, en sprak de woorden van de HEERE, die zowel hem zelf verlichting van zijn al te zware last, alsook Israël de vervulling van hun begeerte toezegden, die woorden sprak hij tot het volk; en hij verzamelde, volgens het bevel, dat hem gegeven was (vs.16), zeventig mannen 1) uit de oudsten van het volk, en stelde hen, in een halve cirkel, rondom de tent, terwijl hij zelf aan haar ingang stond, het gelaat gekeerd naar de menigte, die in de voorhof vergaderd was.

1) De Rabbijnen hebben beweerd, dat uit deze zeventig oudsten het Sanhedrin is ontstaan; dat daarom deze Raad er al geweest is in de dagen van Mozes, doch ten onrechte. In latere dagen leest men er niet meer van, zelfs niet in de dagen, kort na de Babylonische ballingschap..

25. Toen kwam de HEERE van de tabernakel af in de wolk, zodat deze, die op het achterste gedeelte van de tabernakel rustte, zich langzaam en Majestueus naar den voorste ingang voortbewoog en eindelijk boven het hoofd van Mozes staanbleef, en de Heere sprak tot hem uit de wolk, wat thans aan de zeventig oudsten geschieden zou en op welke wijze zij Mozes met raad en daad ter zijde zouden staan, en afzonderende van de Geest, die op hem was, legde de Heere, waarschijnlijk doordat de wolk, die boven Mozes' hoofd zweefde, ook hun schouders aanraakte, hem, nl. de van Mozes genomen Geest, op de zeventig mannen, die oudsten; en het geschiedde, als de Geest nu ook op hen rustte, dat zij profeteerden, d.i. in een toestand van verrukking geraakten en in verheven taal, die op alle omstanders een diepe

indruk maakte, zich ontboezemden, zodat het ook uiterlijk bleek, dat er iets groots in hun binnenste geschied was (zie "1Sa 10.11), maar daarna profeteerden zij niet meer.1)

1) Daarna niet meer. Zo worden de oorspronkelijke woorden door onze Statenvertalers vertolkt; en voor déze opvatting pleit alleszins de wijze, waarop de woorden in de grondtaal geschreven zijn. Er staat letterlijk: zij voegden er niet bij, hetgeen wel niets anders betekenen kan dan dat het profeteren van die 70 zich later niet meer herhaalde; hoewel zij bleven in het bezit van de Geest..

In het voetspoor van de Vulgata vertaalt Luther: en zij hielden niet op, volgens welke vertaling die oudsten ook nog later herhaaldelijk zullen geprofeteerd hebben en de gave van de profetie hun was meegedeeld. Voor deze opvatting laat zich aanvoeren, dat de betekenis van het Hebreeuwse woord jasaph (bijvoegen) niet alleen in de naam van josph (Jozef, Genesis 30:28 vv.)) geheel en al overgaat in die van een ander, klankverwant woord asaf (terugtrekken, wegnemen), maar dat ook de van deze beide woorden (jasaph en asaf) afgeleide vormen niet zelden met elkaar verwisseld worden (Exodus. 5:7 Psalm. 104:29). Volgens de Lutherse vertaling zouden we hier een kort bericht hebben van de verdere werkzaamheid van de oudsten; zij stonden Mozes dan op soortgelijke wijze ter zijde, als later de profetenleerlingen (zie 1Sa 1.20) Samuël ter zijde stonden, alzo zij in heilige geestdrift, op het volk met indrukwekkende vermaningen invloed uitoefenden en de om zich grijpende afval tegenwerkten. Volgens de Statenvertaling wordt daarentegen gezegd, dat weliswaar de buitengewone genadegave van de profetie, nadat zij als bewijs van de ontvangen Geestesmededeling gediend had, van die oudsten weer geweken, maar niettemin de Geest, die zij ter uitoefening van hun ambt behoeften, bij hen gebleven is en hen ook verder bekwaam maakte om Mozes, als medeverzorgers, in zijn betrekking van Israëls leidsman, bij te staan. Van hun verdere werkzaamheid lezen wij, met uitzondering alleen van hoofdstuk 16:25, niets meer. Zo laat zich dan ook niet nader bepalen op welke wijze zij Mozes zijn last hielpen dragen..

De talmoedisten en rabijnen beweren, dat de 70 een bestendig college hebben uitgemaakt, dat van Mozes af tot aan de Babylonische ballingschap bleef bestaan en na de ballingschap weer hersteld is in het Sanhedrin of de grote Raad. (Matth.2:4. de Aant.)

26. Maar twee mannen waren in het leger overgebleven: de naam van de ene was Eldad, en van de andere Medad; en die Geest, die zich, terwijl het (vs.25) verhaalde bij de tabernakel plaats had, aan hen zowel als aan de anderen meedeelde, rustte op hen, want zij waren onder de aangeschrevenen, 1) die Mozes, volgens vs.16 moest uitkiezen, hoewel zij tot de tent niet uitgegaan waren, en zij profeteerden ten gevolge van de Geestesmededeling in het leger, 2) evenals de anderen bij de tabernakel.

1) Beter: beschrevenen (een conscripti). Zij waren schriftelijk uitgenodigd, dit blijkt hieruit, om tot de tabernakel te komen. Waarom zij niet kwamen, weet men niet. Calvijn gelooft, dat zij niet te vinden waren, toen zij geroepen waren, anderen schrijven het toe aan een gevoel van onwaardigheid en onbekwaamheid. De Heere echter deelt ook hen mee van de Geest, zodat ook zij in het leger beginnen te profeteren..

2) Ook bij deze gelegenheid moest het blijken, dat de Geest des Heeren aan geen menselijke regelen gebonden was, maar in onbeperkte vrijheid werkte, evenals bij de voorkeur aan Jakob boven Ezau, aan Efraïm boven Manasse verleend, en evenals bij de uitstorting van de Heilige Geest vóór den doop in het huis van Cornelius (Hand.10:47)

27. Toen liep een jongen 1) heen, naar de tabernakel, en boodschapte aan Mozes, en zei: Eldad en Medad profeteren in het leger! 2)

1) Ook: zie Ge 14.13.

2) Deze zaak verwekte, zoals men denken kan, bij degenen, die hen in het leger omringden, groot opzien en veel verwondering. Daarom zond men in allerijl een bode naar Mozes..

28. En Jozua, de zoon van Nun, de dienaar van Mozes, één van zijn uitgelezen jongemannen, 1)die het voor een ongepaste aanmatiging en voor een inbreuk op het ambt van zijn heer hield, dat die twee zo onafhankelijk van Mozes en zijn tussenkomst profeteerden; antwoordde en zei: Mijn heer Mozes! verbied hun! 2)

1) Exodus. 17:9.

2) Joh.3:25 vv. Mark.9:38 vv.

29. Doch Mozes zei tot hem: Zijt gij voor mij ijverende? Let gij alleen op mijn eer en aanzien, en laat gij u also vervoeren om het grote werk, dat de Heere in Israël doet, te miskennen, terwijl gij u daarover verheugen moest? Och of al het volk van de HEERE profeten waren, zoals dezen, dat de HEERE Zijn Geest over hen gawe! 1) Dan ware mijn vurigste hartewens vervuld en ik zou met blijdschap mijn plaats van middelaar verlaten!

1) Wij moeten niet voorbarig zijn, om te veroordelen hen, die in min wezenlijke dingen van ons verschillen, alsof zij Christus niet volgden, omdat zij zich niet bij ons voegen. Wij moeten niet verwerpen, degenen, die Christus niet verwerpt, noch geen mensen verhinderen, goed te doen, omdat zij in alle omstandigheden niet van onze mening zijn. Mozes was van een andere geaardheid; in plaats van aan die twee het profeteren te verbieden, en de Geest, die in hen was, uit te blussen, wenste hij integendeel, dat al het volk van de Heere profeten waren en dat Hij zijn Geest over hen uitstorten wilde. Niet dat Hij hen voor Profeten wilde gehouden hebben, welke het ontbrak aan de nodige gave, of dat hij wenste, dat de gave van de geest tot het waarnemen van het regeringsambt, aan al het volk mocht meegedeeld worden, hetgeen ongerijmd zou wezen, maar hij drukte op die wijze de liefde en achting uit, die hij voor al het volk van de Heere had, wensende dat zij allen mochten bevoorrecht en opgewekt worden tot de lof en de verheerlijking van God..

De mededeling van de Geest staat buiten het verband met de instelling van de raad van oudsten. Het geldt hier geen blijvende gave, maar een voorbijgaand verschijnen, en bijgevolg een teken voor Mozes, het volk en de Kerk van het Nieuwe Verbond..

Zowel voor de mening, dat deze oudsten dezelfde zijn, als de 70 richters vroeger op Jethro's raad aangesteld, als voor die, dat dezelfde vroeger met Mozes en Aäron op de berg zijn geweest, is geen voldoende grond te vinden. Wel vindt men telkens het getal 70, maar dit toont duidelijk, welke betekenis de getallen 7 en 10 in de Heilige Schrift hebben..

30. Daarna, toen hij, in de ontvangen helpers, bevrediging van zijn eigen klacht verkregen had, verzamelde of begaf zich Mozes tot het leger, hij en de oudsten van Israël, die voortaan in vereniging met hem de last van het volk dragenzouden (hoofdstuk 16:25).

31. a) Toen voer een wind uit van de HEERE, die Hij als Zijn middel en werktuig gebruiken wilde, om ook de klachten van het volk tegemoet te komen, en raapte, zoals ook vroeger reeds (Exodus. 16:13) eens geschied was, kwakkels van de zee, van de Elanitische golf, en strooide ze bij het leger, omtrent een dagreis ver hierheen, en omtrent een dagreis ver daarheen, rondom het leger, en wel in zo'n overvloed, dat zij waren omtrent twee el boven de aarde. 1)

a)Psalm. 78:27,28

1) Zij waren omtrent twee el boven de aarde. Dit betekent niet, dat zij omtrent twee el van de aarde verwijderd waren, zodat men ze dan vangen moest, maar, dat zij in zo'n grote menigte neervielen, dat de hoop als twee el hoog was. In het Hebreeuws staat toch uitdrukkelijk: Op het leger neerwerpen..

32. Toen maakte zich het volk uit de legerplaats op, die gehele dag en die gehele nacht, en de gehele volgende dag, en verzamelde de kwakkels; die het minst had, had tien homers 1) verzameld, en zij spreidden ze voor zich van elkaar rondom het leger. 2)

1) Homer, de grootste maat voor droge waren, bij de Hebreeërs 10 Efa's bevattende, bedroeg, naar de kleinste berekening van Thenius, 101,43 kubieke duimen. Met deze menigte wil God het volk Zijn macht, om hen niet voor één of voor weinige dagen, maar voor een hele maand vlees te kunnen geven, tonen, tot beschaming van hun ongeloof, maar tegelijk ook om daarmee hun begeerlijkheid te bestraffen..

2) Wat zij niet terstond verbruikten, hingen zij buiten het leger bij rijen op, om ze in de zon te laten drogen en ze alzo voor de volgende dagen te bewaren; zoals zij in Egypte gewoon waren geweest met de vis te handelen..

33. Dat vlees nu was, nadat zij hun lust reeds een maand lang voldaan hadden (Psalm. 78:29 vv.) nog tussen hun tanden, eer het gekauwd was, dat wil zeggen: het was nog niet verteerd, nog niet verbruikt, nog niet op, zo ontstak de toorn van de HEERE tegen het volk, dat (vs.20) Hem verworpen had, en de HEERE sloeg het volk met een zeer grote plaag, die veel van hen, en wel juist de gezondste en sterkste (Psalm. 78:31), plotseling neervelde.

Niet alsof het genot van het kwakkelvlees op zichzelf zo gevaarlijk voor hen geworden was, maar de plaag was een strafgericht, dat de Heere op buitengewone wijze beschikte. Te midden van hun genot moesten zo velen van hun overvloed scheiden; hetgeen ook nog de

ongelovigen en vleselijk gezinde kinderen van de wereld overkomt (Luk.12:20 Boek der Wijsheid 5:7 vv)

34. Daarom noemt men de naam van deze plaats, die, naar het (vs.1 vv.) vermelde voorval reeds Thab-éra genoemd was, met een tweede woord, dat later (hoofdstuk 33:16) die eerste naam verving, Kibrôth Thßäva: d.i. graven van de lust of lustgraven; want daar begroeven zij het volk, dat belust was geweest op vlees, en waarvan de begeerte de Heere wel bevredigde, maar dat Hij daarna ook in Zijn toorn ten dele deed omkomen.

De zichtbare gave was hier dus geen onderpand van de goddelijke genade. Dikwijls gebeurt het dan ook, dat aan enig mens een lang, eigenzinnig en driftig gekoesterde begeerte, onder zichtbare werking van de voorzienigheid Gods, ingewilligd wordt, maar dat met die inwilliging het Godsgericht aanvangt..

Als God ons onze vleselijke wil geeft, dan zijn wij verloren. Bidden wij daarom altijd: "Niet onze, maar Uw wil geschiedde?".

De "lustgraven" prediken aan Israël en alle volgende eeuwen, dat zelfs Gods bijzondere gaven geen waarachtige zegen bereiden kunnen, wanneer zij zonder dankzegging en zonder mate genoten worden..

De plaag, waardoor de gave van de kwakkels wordt achtervolgd, wordt niet veroorzaakt door het overmatig gebruik van een spijs, waaraan het volk ontwend was, maar is als een strafgericht te beschouwen (Numeri. 11:20,33 Psalm. 78:29,31)

Ook vroeger had Israël om vlees gevraagd en verkregen. Nu echter wordt het gestraft, waar het weer moppert, omdat de betrekking, na Sinai's wetgeving, veel inniger was geworden tussen God en Zijn volk..

II. Vs.35-12:15. Na een verdere tocht van omstreeks twee dagreizen komt Israël op de tweede rustplaats te Hazerôth aan. Hier kantten Mirjam en Aäron zich aan tegen Mozes en de bevoorrechte plaats, waarop hij voor zich aanspraak maakte, alzo hij alleen de profeet van de Heere en de Middelaar van de Goddelijke openbaring zijn wilde. Terwijl zij met minachting spreken van zijn familiebetrekkingen, verheffen zij zich op eigen gaven en krachten, maar de Heere, aan wie Mozes deze ergerlijke zaak met een zachtmoedig stilzwijgen overliet, treedt voor Zijn trouwe knecht op, trekt de tegenstrevers voor zijn gericht en verklaart de bestredene uitdrukkelijk voor Zijn hoogste profeet. Als daarna Mirjam tot straf voor haar opstand, waardoor de betekenis van haar naam (Mirjam = hun wederstrevigheid) in een bepaald feit vervuld werd, melaats werd als sneeuw, verzoekt Aäron Mozes om vergiffenis van het aangedane onrecht en neemt hij voor hun beider zuster de toevlucht tot diens voorbede. Deze wordt haar dan ook verleend, zij moet evenwel naar de wil van de Heere, ter heilzame verootmoediging wegens haar trots, eerst zeven dagen buiten het leger gesloten blijven, voordat zij weer opname in Israëls volk en gemeenschap verkrijgen kan.

35. Van Kibrôth Thßäva, lustgraven in Disahab, vertrok het volk, toen de wolk, na een oponthoud aldaar van meer dan een maand, opnieuw het teken tot vertrek gaf, naar het noordelijk gelegen Hazerôth; en zij bleven enige tijd in Hazerôth.

Omstreeks 5 Duitse mijl ten noorden van Dahab bevindt zich de bron el Hudhera of Hadhra met een wel, die gedurende het hele jaar tamelijk goed, slechts enigszins zout water geeft. Verreweg de meeste uitleggers stellen daarom Hazerôth in dit oord. Hier begint de grote en huiveringwekkende (Deuteronomium. 1:19; 8:15) woestijn Paran, waarvan verder bij hoofdstuk 12:16 zal gesproken worden..

HOOFDSTUK 12.

DE TWISTENDE MIRJAM WORDT MELAATS.

1. Mirjam nu, Mozes' zuster, de profetes (Exodus. 15:20), sprak, en ook haar broeder Aäron, de Hogepriester, die door haar meegesleept werd, tegen Mozes, die zij niet alleen door de bloedbanden, maar ook door deroeping, die de Heere hun opgedragen had, zo nauw verwant waren, minachtende woorden, ter oorzake van de vrouw, de Cuschitische, die hij genomen had, en stelden hem daarmee aan het volk voor als een, die de hoge rang, welke hij bekleedde, onwaardig was; want hij had een Cuschitische tot vrouw genomen. 1)

1) Deze vrouw kan niet de Midianitische Zippora geweest zijn. Want al had Mirjam deze wellicht ook een Cuschitische kunnen noemen, hetzij, omdat in Arabië ook Cuschitische volksstammen woonden, hetzij in verachtelijke zin, als een Moorse of Hamitische, zo zou toch de berichtgever deze op zijn minst onnauwkeurige, zo niet verachtelijke benaming, niet door de opmerking: "want een Cuschitische vrouw had hij genomen," bevestigd hebben, afgezien nog van de onwaarschijnlijkheid, dat Mirjam haar broeder, wegens zijn huwelijk, als vluchteling in het vreemde land, lang voor zijn goddelijke roeping, gesloten, nu, na vele jaren, nog voor de voeten had geworpen. Geheel anders is het, wanneer hij pas, waarschijnlijk na de dood van Zippora, in een tweede huwelijk getreden was met een Cuschitische, die, of van de in Arabië wonende Cuschieten, of van de met Israël uit Egypte opgetrokkene vreemdelingen afstamde. Dit huwelijk was op zichzelf niet te berispen, daar God de Israëlieten slechts de verbintenis met de dochters van Kanaän verboden had (Exodus. 34:16). Zo Mozes, daarbij bovendien niet de betekenisvolle bedoeling heeft gehad, door zijn echtverbintenis met een Hamitische, de gemeenschap tussen Israël en de heidenen, voor zo ver het onder de wet geschieden kon, daar te stellen, en daardoor in zijn eigen persoon, de gelijkheid van de vreemdelingen met Israël, welke het gebod op veelvuldige wijze eist, daadzakelijk te voltrekken (Baumgarten), of in dit voorbeeld de eindelijke vereniging van Israël met de verste heidenen af te beelden, zoals v. Gerlach in navolging van de Kerkvaderen meent..

Als gelovige mensen tegen elkaar boos zijn, dan geeft men aan alles een vrome schijn en een godsdienstige tint..

Uit den grondtekst blijkt duidelijk, dat Mirjam begonnen is en dat Aäron haar heeft toegestemd. Zoals hij bij Horeb geen moed had, om zich tegen het volk te stellen, toen het goden begeerde, alzo mist hij ook nu de moed, om het voor Mozes op te nemen en Mirjam te weerstaan..

2. En zij zeiden, 1) terwijl zij daarmee op des te meer eer en aanzien voor hun eigen persoon aanspraak maakten: Heeft dan de HEERE alleen maar door Mozes gesproken? 2) door mij, Mirjam, die u eenmaal aan het strand van de Rode zee een God geheiligd lied gezongen heb (Exodus. 15), en doormij, Aäron, die u door Urim en Tummim (Exodus. 28:30) goddelijk antwoord geef op zware vragen? En de HEERE hoorde het, wat Mirjam en Aäron alzo achter den rug van Mozes tot het volk spraken, en trad dien ten gevolge (vs.4) op zo'n wijze voor Zijn dienaar op, dat deze des te meer verheerlijkt werd.

1) Op de profetische gave verheffen zij zich, welke hen veeleer tot bezadigdheid had moeten stemmen. Maar dit is een snoodheid, het menselijk vernuft eigen, dat men niet alleen de gave van God tot krenking van de broeders misbruikt, maar door een goddeloos en heiligschendend pochen zich zo verheft, dat men de roem van de Bewerker verdonkert..

2) Wat beider hart beweegt is de afgunst op Mozes' plaats of stand, die, zowel in betrekking tot de Heere als tegenover het gehele volk, in zijn aard enig is; want hij was Gods onmiddellijke dienaar en de onbepaalde leiding en besturing van Israël was aan hem opgedragen, terwijl zij zich in beide opzichten in het geheel afhankelijk en ondergeschikt voelden. Deze afgunst deed hen dus geheel vergeten, met wat uitnemende genade en gaven zij anders door den Heere waren verwaardigd geworden, of liever: in zelfverheffing op de hun verleende genade en gaven, menen zij hetzelfde te kunnen doen als hun broeder en beschouwen zij zichzelf als van zijn plaatse nog meer waardig dan hij, daar zij het Israëlitische bloed zuiverder bewaard en zich van alle besmetting door gemeenschap met enige vreemde natie vrij gehouden hebben..

Daar komt het ik in het spel, en het ik, zeggen de Turken, is van de duivel..

3. Doch de man Mozes was zeer zachtmoedig, 1) meer dan alle mensen, die op de aardbodem waren.

1) Hij hoorde het ook wel, wat Mirjam en Aäron tegen hem inbrachten, maar hij bewaarde daarbij een diep stilzwijgen en liet alles rustig zijn gang gaan, de zaak zo geheel overgevend aan Hem, die rechtvaardig oordeelt, dat hij zich zelfs niet, wegens deze tegenstrevers, in het gebed tot God wendde, maar Hem de zaak ter beschikking overliet, zoals het Hem behagen zou..

Het Hebreeuwse woord Anaw, betekent allereerst lijdend (Psalm. 10:12,17) en wordt vooral van ootmoedige, vrome dulders gebezigd (Psalm. 25:9), waardoor de betekenis tot die van geduldig, ootmoedig, zachtmoedig overgaat. Wel schijnt de lof, die Mozes, als we het woord in laatstgenoemde zin opvatten, hier zichzelf toekent, bevreedend, maar "alleen op de bodem van het Farizeïsme en van het Pelagianisme, waar hetgeen de mens voortbrengt, als zijn eigen verdienste voorkomt, is de eigen lof een zaak van zondige ijdelheid; bij het levendig bewustzijn echter van de genade van God, die de mens tot grote dingen in staat stelt, is een zodanige uiting veel meer een getuigenis van oprechte ootmoed en van objectieve waarheid..

"Zoals Mozes hier zonder hovaardij zichzelf prijst, zo zal hij elders zichzelf in ootmoed laken." (Calmet, een van de voortreffelijkste godgeleerden van de katholieke kerk in Frankrijk 1757). Met Van der Palm mogen wij intussen denken: "dat hier voornamelijk bedoeld wordt op Mozes' zachtmoedigheid, in dit geval aan de dag gelegd.".

Luther hield zich aan de eerste betekenis van hetw oord Anaw en vertaalde: Mozes was een zeer geplaagd man; hetgeen in de samenhang zeer wel voegt. Wellicht zijn deze woorden van Jozua. "Neem niet ter harte wat u de groep van haters toe wil dichten; Laat hen maar spotten,

want uw God, Die het hoort, is trouw in het rechtspreken. Is God uw vriend maar en de vriend van uw zaken, wat zou uw vijand dan, wat zou een mens u maken!" (ontleend aan een Duits lied)

Omdat Mozes zo'n zachtmoedig man was, deed God juist door hem Zijn oordelen over Egypte uitvoeren. Geen driftige, oplopende mensen mogen Gods oordelen volbrengen, want deze brengen er van het hunne in, en het moet zuiver de zaak van de Heere zijn. Daarom zal ook eenmaal juist het Lam toornen. De zachtmoedigste van de zachtmoedigen zal eenmaal het oordeel houden over heel de wereld. Doch daarmee zal dan ook het oordeel des te vreselijker zijn..

Geen zwakheid als die van Eli (1 Samuel 3:13) wil de Heere, maar zachtmoedigheid, die over de zonde toornen kan. "Heeft dan de Heere maar alleen door Mozes gesproken? Heeft Hij ook niet door ons gesproken?" Zo spraken zij en smaalden tevens op de afkomst van haar, die hij zich tot vrouw genomen had, en door wie verzacht waren de smarten van die ballingschap welke de liefde tot zijn mishandeld volk hem had berokkend. Jehova hoorde het en trok het zich aan. Maar Mozes deed, alsof hij het niet hoorde en verdroeg het. Jehova sprak, maar Mozes zweeg. Jehova's toorn ontstak; Zijn strafgericht bleef niet uit; maar Mozes bad voor de met melaatsheid gestrafte: Och Heere! heel ze toch!" En waarom verdroeg, waarom zweeg de man Mozes, bij ene verkleining zo onverdiend, zo boosaardig, zo verraderlijk, en van deze lippen zo dubbel bitter voor zijn hart? Waarom liet hij het aan Jehova over, om zijn ere in het licht te stellen, en zijn smaad te wreken, en gebruikte hij zijn lippen niet, dan om Jehova's toorn te stillen, om Jehova's toorn te verbidden? Omdat hij te flauwhartig was, om de hoon te voelen, te lafhartig om hen te vergelden? Neen, maar omdat hij zeer zachtmoedig was, meer dan alle mensen, die op de aardbodem waren, omdat zijn zachtmoedigheid proef hield ook in deze verzoeking. Dezelfde liefde, die hem voor een arm mishandeld volk alles had doen vragen en nog verdragen deed; die hem had doen verkiezen liever met het volk van God kwalijk gehandeld te worden, dan voor een tijd de genieting van de zonde te hebben, die hem de toorn van Faraö had doen verachten, en waardoor hij, ware Hij anders niet te verbidden geweest, om zijn volk te behouden, zich aan de toorn van Jehova zou hebben opgeofferd (Ex.32:31,32), dezelfde liefde sprak ook nu in zijn hart. Zij had vruchten gedragen, zij droeg gedurig vruchten van de edelste zelfverloochening, de trouwste volharding, de verhevenste heldenmoed; zij droeg ook de vruchten van de zachtmoedigheid. Waar het recht van anderen gekrenkt, waar de onschuld verdrukt, waar de naam van Jehova aangetast werd, waar het erop aankwam Jehova's wet te handhaven en Zijn eer te wreken, daar bruiste dat hart in edele verontwaardiging op, daar greep die hand naar het zwaard, daar was de man Mozes kloekmoedig, ijverig, onverbiddelijk, meer dan alle mensen, die op de aardbodem waren; maar persoonlijke beledigingen wreekte hij niet. Hij gevoelde, maar vergaf ze; vergaf ze aan een onkundige menigte, en ook aan een broeder, die beter wist; vergaf ze aan goddelozen en aan vromen, aan afgodendienaars en aan profetessen; en hierin stelde hij zijn eer, en het is hem tot ere gerekend.

De man Mozes, die zeer zachtmoedig was, meer dan alle mensen die op aarde waren, was ook gelukkiger dan die allen; niet alleen omdat Jehovah van mond tot mond met hem sprak, en door zijn aanzien, niet door duistere woorden, niet alleen omdat hij de gelijkenis des Heeren

aanschouwde, maar omdat door de liefde, het beeld van God in zijn binnenste weer opkwam en zich herstelde. De mens is gelukkig door zich met zijn God te vergelijken en naar de mate waarin hij op hem lijkt. Het geluk van de liefde is de aanvankelijke hemel voor hen, die op aarde zijn. En die hemel staat open voor ieder, die geen hemelse invloeden afwijst en geen hemelse geboden versmaadt.

Ongetwijfeld behelst dit vers een tegenstelling met het laatste gedeelte van het vorige. Het is volstrekt geen ijdele zelfverheffing, nog minder een te kennen geven van onverschilligheid, omtrent deze zaak. De knecht van God wil ermee uitdrukken, dat hij het oordeel geeft aan de Heere, die alles gehoord heeft, waar hij zelf, nu zijn eigen eer gekrenkt wordt, deze niet tegenover zijn zuster en zijn broeder wil handhaven. Calvijn zegt: "Hierop heeft de lofspraak op zijn zachtmoedigheid betrekking, alsof Mozes wilde zeggen, dat hij die belediging stilzwijgend wilde verdragen, omdat hij uit kracht van zijn zachtmoedigheid zich de plicht van te verdragen had opgelegd." Zo iemand, dan heeft wel Mozes geleerd, het eigen ik geheel en al af te sterven en de eer van God alleen te bedoelen..

4. Toen sprak de HEERE haastig, 1) na het eerste openlijk uitspreken van de in vs.1,2 vermelde reden, opdat zij niet weldra te diep in het volk zouden doordringen en in hun harten wortel schieten; toen sprak de Heere, uit de wolkkolom, haastig tot Mozes en tot Aäron en tot Mirjam: Gij drieën komt uit het leger en begeeft u tot de tent der samenkomst, die in het midden van het leger staat; Ik wil tussen u richten! En zij kwamen alledrie uit, de aangeklaagde met zijn beide aanklagers.

1) Mozes had meer dan eens voor de ijver van de Heere geijverd en nu was de Heere ijverende voor de goede naam van Zijn dienaar, want degene, die God eren, zullen eer van Hem ontvangen, en Hij zal zich nooit onttrekken van hen, die Zijn zaak verdedigen..

De onenigheid tussen deze aanverwanten had van een zeer ongelukkige uitwerking op het volk kunnen geweest zijn; want indien de mannen, die, zoals aan ieder bekend was, met onmiddellijke openbaring van de wil van God verwaardigd werden, elkaar hadden tegengesproken; hoe zou dan de gemeente geweten hebben, door wie zij zich moest laten regeren? Er zouden partijen, scheuringen uit zodanige onenigheid ontstaan zijn. Daarom trad God zelf in het midden..

Werd in de poort van de stad recht gesproken, opdat Mirjam en Aäron het zouden weten, dat zij hier geplaatst werden voor de vierschaar van de Heere, daarom moesten zij komen aan de deur van de tent der samenkomst..

5. Toen kwam de HEERE, op dezelfde wijze als in hoofdstuk 11:25, af van de tabernakel, in de wolkkolom en stond aan de voorste deur van de tent, die naar de voorhof voerde; daarna riep Hij Aäron en Mirjam; en zij beiden kwamen uit de kring, waarin de 3 eerst (vs.4) tegenover de deur van het heiligdom naast elkaar stonden, en traden alzo de Heere, die in de wolk aanwezig was, nader, terwijl Mozes alleen op de vorige plaats staan bleef.

6. En Hij, de Heere, zei: hoort nu Mijn woorden, Mijn goddelijke beslissing ter zake van de door u aangerichte twist! Zo er een profeet onder u is, also Ik alleszins nu deze, dan gene onder het volk tot profeet verwek, en danook door u beiden (vs.2) tot het volk spreek, Ik, de HEERE, zal door een gezicht Mij aan hem bekend maken, en hem op deze wijze de openbaringen ingeven, die hij tot het volk te brengen heeft, of door een droom zal Ik met hem spreken. 1)

1) Anderen vertalen: "Zo er een profeet van de Heere onder u is, maak Ik Mij door een gezicht aan hem bekend, spreek Ik in dromen met (in) hem." De grondtekst laat deze vertaling zeer goed toe, en zij heeft veel voor boven die van de Statenvertaling, omdat het woordje Ik in de grondtekst niet opzettelijk wordt uitgedrukt, zoals gewoonlijk vóór het woord Heere plaats vindt, wanneer God zichzelf met die Naam openbaart. De Heere wil hier het grote onderscheid doen uitkomen tussen een gewoon profeet van de Heere en Zijn knecht Mozes, om aldus de eer van de Middelaar van het Oude Verbond te handhaven..

7. Alzo, dat hij Mijn openbaringen op dezelfde, onvolkomen wijze, door middel van gezichten en dromen ontvangen zou, alzo is het met Mijn knecht Mozes niet a) die in Mijn gehele huis 1) getrouw is.

a) Hebr.3:2

1) Het gehele huis van Jehova is niet zijn woning de heilige tent, in dit geval was het woord gehele totaal overbodig, maar het gehele huis van Israël, of het Verbondsvolk als rijk gedacht, tot de verzorging en regering waarvan Mozes geroepen was; alzo de gehele huishouding van het Oude Verbond, die in de heilige tent, welke Jehova tot woonplaats van Zijn Naam had laten bouwen, wel haar middelpunt had, maar toch in de dienst van de tabernakel niet opging, zoals hieruit blijkt, dat God niet de met de verzorging van het Heiligdom belaste priester tot overgave van Zijn heilsopenbaring maakt, maar daartoe, na Mozes' dood, Profeten verwekte en riep..

Dit is dat gedeelte van Mozes' karakter, waarop de Apostel het oog heeft, als hij een vergelijk treft tussen Mozes en Christus, de Middelaar van het Oude en de Middelaar van het Nieuwe Verbond.

8. Van mond tot mond, 1) van aangezicht tot aangezicht en niet slechts uit de verte, zoals met u het geval is, spreek Ik met hem, als een vriend met zijn vriend (Exodus. 33:11), en door aanzien, zodat hij Mij zo duidelijk en zo volkomen verstaan mag, als men iemand verstaat, die men bij zijn spreken in het aangezicht ziet; en niet door duistere woorden 2) en de gelijkenis van de HEERE aanschouwt hij, voor zover dit voor een mensenkind mogelijk is (Exodus. 33:18 vv.), zonder enig bedeksel en ontvangt alzo Mijn openbaring induidelijke taal; waarom dan hebt gij niet gevreesd tegen Mijn zo hoog vereerde en zo dicht nabij Mij geplaatste knecht, tegen Mozes met minachting te spreken en u zelf met hem gelijk te stellen, hoewel een mens niet van zichzelf kan aannemen, tenzij het hem van boven gegeven zij? (Johannes 3:27)

1) In het Hebreeuws Phè el phè. Mond tot mond. Om aan te duiden, de onmiddellijke openbaring van de Heere aan Mozes, zoals de vriend tot zijn vriend spreekt. De Rabbijnen spreken dan ook van een gradus Mosaicus naast de openbaring in dromen en gezichten. Hieronder verstaan zij, de meest heerlijke openbaring, welke bestond in een meer onmiddellijke, volmaakte en gewone omgang met God, zonder enige verschrikking in het hart, noch enige ontstellende indruk op de verbeelding van Mozes te maken; een omgang, welke nooit enig gewoon mensenkind vroeger of later heeft genoten..

2) Door aanzien en niet door duistere woorden is een nadere verklaring van het van mond tot mond. Door aanzien wil niet zeggen in een visioen, ook niet, in de onomhulde heerlijkheid van Zijn Wezen. Dit laatste zou Mozes niet hebben kunnen verdragen, maar in zo'n vorm, welke voor Mozes duidelijk genoeg de aanwezigheid van de Heere bewees. Zonder in een toestand van extase te moeten verkeren, zonder een droombeeld nodig te hebben, deelde God zich aan Mozes mee, op geestelijke wijze met volkomen helderheid. Niet door duistere woorden, kan ook vertaald worden: niet in raadselen. Als wachter van het Heiligdom des Heeren, had Mozes elk ogenblik als het ware toegang tot de troon van de Heere, en stond Hij elk ogenblik gereed, Zijn knecht te woord te staan. Aan de Profeten verschijnt de Heere slechts nu en dan, in voor volk en persoon gewichtige ogenblikken. Over de aard van het oudtestamentische profetisme, de verschillende vormen van de goddelijke openbaring, en de meerdere en mindere mate van de goddelijke inspiratie of ingeving, zie De 18.9 en volgende en zie 1Sa 10.10

9. Zo ontstak bij dit verwijt, de toorn van de HEERE tegen hen, en Hij ging weg 1) van hen, evenals een rechter, die zijn vonnis uitgesproken heeft en zich nu van de rechterstoel terugtrekt, zonder tot enige tegenspraak gelegenheid te laten.

1) Het was waarlijk een zeer vreselijk kenmerk van Gods ongenoegen, dat Hij wegging en hun verantwoording niet horen wilde, hebbende Hij dit ook niet nodig, want hun binnenste gedachte zelf was Hem ten enenmale bekend. Immers, het missen van de aanwezigheid van de Heere is het zekerste en duidelijkste teken van Zijn ongenoegen over ons..

10. En de wolk, die het zichtbare teken van de aanwezigheid van de Heere was, week van boven de tent, zodat zij zich nu voor het eerst niet weer naar haar rustplaats op de tabernakel (Exodus. 40:34 vv.) begaf, maar inde hoogte steeg en op tamelijke afstand boven het leger zweefde; en ziet, Mirjam, de oorzaak van het treurige voorval, was over geheel haar lichaam melaats, zo wit als de sneeuw. 1) En Aäron zag Mirjam, met wie hij nu wilde weggaan, en ziet, zij was tot zijn ontzetting melaats.

1) De melaatsheid is het volkomendste beeld van de zonde. Zij bedekt de mens van het hoofd tot de voetzool. Zij zondert de mens af van al het gezonde, en geeft hem, nog levend, over aan de verderving; zo doet ook de zonde. Wat een straf en wat smaad, en dat voor de eerste, de aanzienlijkste, de geëerbiedigste vrouw in Israël!

Over de melaatsheid zie Le 13.3.

Het vergif van haar tong had de eer van haar broeder zoeken te vergiften en daarom werd haar vlees door een giftige besmetting opgegeten, en haar dwaasheid, om met Mozes gelijk te willen zijn, werd aan alle mensen openbaar gemaakt, want elk zag zijn aangezicht glinsteren, terwijl het haar zich daartegen geheel melaats vertoonde. Terwijl Mozes een sluier nodig had, om Zijn heiligheid te bedekken, had Mirjam er een nodig, om haar schande te bedekken..

11. Daarom zei Aäron tot Mozes, die nog op enige afstand achter beiden stond, (vs.5): Och mijnheer (Exodus. 32:22) leg toch niet op ons, houd ons toch niet, de zonde, waarmee wij zot gedaan hebben, en waarmee wij gezondigd hebben! 1)

1) Ziet, een Hogepriester met zonde! Wij hebben een Hogepriester, die heilig, onnozel, onbesmet, afgescheiden van de zondaren is. Aäron belijdt schuld. Geen valse schaamte of hoogmoed moet ons hiervan terughouden. Ook voor de gelovigen is hier een les. Aäron was een gelovig man, en toch handelde hij zot. Hoe dikwijls zijn ook wij wijzen in het een, en dwazen in het ander!.

Hieruit blijkt wel, dat Mirjam de aanstookster is geweest, omdat zij de straf ontving. Overigens was het voor Aäron ook een treurige zaak, als priester zijn eigen zuster, met wie hij zo-even zich tegen Mozes had aangegord, onrein te verklaren, en uit de vergadering te bannen..

12. Laat zij (Mirjam) toch niet zijn als een dode, of als een doodgeboren kind, van wiens vlees, als hij uit zijn moeders lijf uitgaat, de helft wel verteerd is, maar treed als voorspraak bij de Heere voor haar op! Als haar geen barmhartigheid geschiedt, zal zij bezwijken!

Wat voor akelige ziekte de melaatsheid was, kan vooral blijken uit deze plaats. In haar ergste graad maakte zij de ongelukkige lijder gelijk aan ene half verteerde misdacht. Dat Mirjam alleen gestraft werd, was niet enkel, omdat Aäron door zo'n plaag tot de heilige dienst geheel ongeschikt zou geworden zijn, maar ook, omdat Mirjam zich in dit hele geval veel onbetamelijker had gedragen dan haar broeder..

13. Mozes dan, zachtmoedig als hij was (vs.3), riep tot de HEERE, zeggende: O God, heel haar toch! 1)

1) Wat een kort gebed! De heidenen menen door hun veelheid van woorden verhoord te worden. Wordt hun niet gelijk (Matth.6:7,8)

14. En de HEERE verhoorde de bede van Zijn trouwe knecht, maar wilde evenwel aan Mirjam de tijd tot verootmoediging, die haar tot genezing van haar overmoed zo nodig was, niet onthouden, en zei tot Mozes: Zo haar vader, bij enige misstap, die zij mocht begaan hebben, smadelijk in haar aangezicht gespuugd¹⁾ had, zou zij niet zeven dagen beschaamd zijn en zich, uit schaamte voor de mensen, minstens zolang verborgen houden? Laat haar zo ook in dit geval, wegens de smaad, die zij zich berokkend heeft, en die haar in de melaatsheid overkomen is, als een onreine zeven dagen buiten het leger gesloten, en daarna, door de in

Leviticus. 14 voorschreven reinigingsplechtigheden, weer in de gemeenschap van het volk en van het heiligdom aangenomen worden.

1) Het spuwen in het gezicht was in het Oosten de grootste smaad, die men iemand kon aandoen Jesaja 50:6 Matth.26:67)

In haar overmoed had zij met Mozes gelijk willen staan, tot straf daarvoor wordt zij nu als een onreine uit het leger gebannen, zodat zij zelfs beneden de meest geringeren stond. Genade en recht ontmoeten hier elkaar..

15. Zo werd Mirjam, die in hoogmoed op haar profetische gave, zich boven de gemeente verheven had, van haar afgescheiden, en buiten het leger zeven dagen gesloten; en het volk vertrok niet, totdat Mirjam aangenomen werd; want pas nadat de dagen van haar reiniging geëindigd waren, daalde de wolk weer op de tabernakel neer (vs.10) en gaf daarop het teken tot vertrek.

Volgens de allegorische (zinnebeeldige) verklaring van de kerkvaders, vertegenwoordigt Zippora, om wie Mozes gesmaad werd, de, door Christus tot Zijn rijk geroepen, heidenwereld, terwijl Mirjam en Aäron de, deze roeping weerstrevende, kerk uit de Joden voorstellen. Nu is deze tot straf voor haar zelfverheffing met de melaatsheid geslagen en, voor de 7 tijdperken van het tegenwoordig tijdsverloop, van de legerplaats van het geestelijke Israëel uitgesloten, totdat zij eindelijk weer in genade aangenomen en in het Godsrijk opgenomen worden zal.

I. Vs.16-13:33. Na een verdere tocht, waarop herhaaldelijk rust gehouden werd, doch waarop niets bijzonders voorviel, waarom hij ook niet nader beschreven wordt, komt Israëel aan het doel van zijn reis, nl. in de woestijn Paran, die ten noorden aan de zuidelijke delen van het beloofde land grenst. Van hier worden, volgens het verlangen van het volk, verspieders naar Kanaän gezonden, uit elke stam een, die het land in zijn gehele uitgebreidheid, van het zuiden tot het noorden, moesten doortrekken en, behalve bericht omtrent de gesteldheid van het land en zijn bewoners, ook vruchten als proeven meebrengen moesten. Deze nu volvoeren hun last in 40 dagen en roemen, bij hun terugkeer, het goede en de vruchtbaarheid van het land, maar veroorzaken tevens, door hun overdreven mededelingen omtrent zulke sterke vestingen en zijn krijgsmachtige bewoners en van de reusachtige Enakskinderen, bij welke zij in eigen oog slechts sprinkhanen leken, een buitengemene opgewondenheid onder het volk, waarbij die twee mede afgezonden, die van een geheel andere mening waren, volstrekt niet meer aan het woord kunnen komen.

16. Maar daarna, toen Mirjam weer in de gemeente was opgenomen, vertrok het volk van Hazerôth omstreeks 11 dagreizen verder, noordwaarts, en zij legerden zich in de woestijn van Paran, en wel in haar noordelijkst gedeelte bij Kades (Numeri. 13:26; Deuteronomium. 1:20).

De woestijn Paran is de 400 vierkante mijl grote, 30 mijl lange en voor een gedeelte even zo vele mijlen brede, woeste vlakte, die oostelijk door de Wady el Arabah (een laagvlakte, die van het zuidelijk uiteinde van de Dode zee tot aan de Elanitische golf zich uitstrekt) begrensd

wordt, zich aan de westzijde uitstrekt tot aan de woestijn el Dschifar, (die Egypte van alle Filistea scheidt), zuidwaarts het gebergte et Tih (dat het voorhof van het Horebgebergte is) ontmoet, en ten noorden aan het Amoretengebergte grenst, (dat de zuidelijke afhelling is van het Palestijnse hoogland, zie Ex 13:20). De oorsprong van de naam Paran is donker, maar hij was reeds in Abrahams tijd gebruikelijk en duidde toen de gehele woestijn et Tih aan, tot aan de Elanitische golf (Genesis 14:6). Door de Wady el Arisch, of de Beek van Egypte, wordt deze woestijn in een westelijke en oostelijke helft verdeeld. Het westelijk gedeelte is het laagst en daalt langzamerhand tot de vlakke woestijn Dschifar af. Het oostelijk deel is daarentegen over t algemeen hoog, een van grotere of kleinere Wady's of bergstromen, wier houding slechts gedurende de regentijd water bevat, doorsneden bergland, met uitgestrekte hoogvlakten tussen afzonderlijke, hogere bergketenen..

Dit is het land van een bijna 38-jarige omzwerving voor Israël geworden, van waar de gehele woestijn de naam van Tih benei Israël (omdwaling van de kinderen van Israël) ontvangen heeft, en wordt (Deuteronomium. 1:19), als "de heel grote en vreselijke woestijn" getekend. En dit met recht. Onafzienbare, met zwarte vuurstenen bezaaide vlakten, waarin men dagen achtereen kan omtrekken, zonder ene legerplaats van bedoeïenen en water te ontmoeten, en dan weer grote streken vol van drijfzand, en met onregelmatige ketens van kalk- en krijtheuvels bedekt, als ook van kleine beken, kloven en dalen doorsneden, deze geven, in vereniging met de bedrieglijke luchtspiegeling, aan deze grenzeloze hoogvlakte het zuiver karakter van ene woestijn, waar de blik aan alle zijden op een ontzettende wildernis rust, geen boom, struik noch grashalm het oog verkwikt en de wandelaar maar al te gemakkelijk verdwaalt. Slechts de bedoeïene vindt, dankzij zijn merkwaardige kennis van deze streken, de weg ook zonder kompas. Hij ontdekt aan het voetspoor, aan welke persoon van zijn of van een naburige stam het eigen is, en of een vriend of een vijand of een vreemdeling langs de weg gekomen is; uit het min of meer oppervlakkige of ingedrukte van de voetstap maakt hij op, of de hier langs gekomene al of niet een last droeg, en uit de meerdere of mindere duidelijkheid daarvan, of hij dezelfde dag of een of twee dagen vroeger hier gepasseerd is. Eveneens kent hij de tochten van zijn eigen kamelen, als ook die van zijn naburen en dikwijls vindt hij uit duizenden voetsporen van kamelen, die van zijn eigen terug, zoals hij, naar de voetstappen, ook alle mannen bij name weet te noemen, die 's morgens voorbij gingen..

Te Hazerôth gekomen, hadden de Israëlieten de Sinaï en zijn omgeving geheel verlaten, en waren zij gekomen in de grote, vreselijke woestijn. De Heilige Schrift zwijgt van hun tocht door deze wildernis. Het strafgericht bij de lustgraven en het voorval met Mirjam schijnt hen zelf stiller te hebben gemaakt. zodat zij vooreerst niet weer morden. De Heere heeft hen ook wel zo spoedig en gemakkelijk, als maar mogelijk was, voortgevoerd, om hen niet te laten verzocht worden boven vermogen. Nu echter gebeurde het, dat, zoals reeds tevoren (Numeri. 10:12) aangemerkt is, de wolk in de woestijn Paran stil hield. Israël is hier tot het doel van zijn reis gekomen; het heeft de woestijn achter zich en staat voor de deur van het beloofde land; want de woestijn Paran, die hier bedoeld is, is het laatste, meest noordelijke deel van het geheel, en draagt een geheel ander karakter dan de streek, die het volk tot nog toe heeft doorgetrokken. In haar noordoostelijke uitgang namelijk stijgt de tevoren beschreven oostelijke helft van de woestijn Paran uit de vlakte, waartoe van het zuiden af tot hiertoe steeds dieper afdaalde, plotseling tot een fors vierkant (of nauwkeuriger: rhomboïdisch)

gevormd gebergte op, dat, naar zijn tegenwoordige bewoners, het bergland van de Azazimeh heet en een gebied van omstreeks 40 vierkante mijl beslaat, doch welks binnenste, (deels wegens de onherbergzaamheid van het oord, en deels uit hoofde van de roofzucht van de bewoners) nog een zeer onbekend land is. Eerst onlangs (sedert 1842) is door de twee reizigers, G. Williams, kapelaan bij de Evangelische gemeente te Jeruzalem, en zijn vriend J. Rowland, een begin gemaakt van nader onderzoek van deze landstreek. De zuidelijke grensmuur van dit bergland vormt een rechtlijnige bergrug, die zich van het oosten naar het westen uitstrekt, en wiens oostelijke en westelijke uiteinden zich tot een uitstekende hoogte verheffen; de oostelijke hoekpilaar, dicht bij de Arabah, heet Dschebel el Mukrah, terwijl de westelijke de naam draagt van Dschebel Araïf en Nakbah. De oostelijke bergwand stijgt even steil als de zuidelijke uit de Arabah op; zij is slechts met meer dalen doorsneden, welke min of meer bezwaarlijke toegangen tot het innerlijke van dit gehele gebergte opleveren..

De noordelijke zijde van het gebergte verheft zich, als een reusachtig hooggebergte met naakte rotsgevaarten, in een ontzettende wildernis omhoog en heeft, door zijn woeste, van verre zichtbare krijtmassa's, die de gloeiende zonnestralen verblindend terugkaatsen, het voorkomen van een ongenaakbaar vuurland en is de vreselijkste woestijn, daar zich hier geen spoor zelfs van plantengroei vertoont. Aan de voet van dit bolwerk strekte een breed dal, Wady Murreh genaamd, zich van het westen naar het oosten tot in de Arabah uit; het heeft een breedte van 4 tot 6 uur en verdeelt zich, bij de berg Dschebel Madurah, die zich als een gebergte op zichzelf in het midden van het dal verheft, in twee delen; het zuidelijk deel, dat een voortzetting is van het hoofddal, loopt in de Arabah uit, terwijl het andere, in noordoostelijke richting, zich door de Wady el Ghor tot de Dode zee uitstrekt. Aan de overzijde van de Wady Murreh hebben wij de zuidelijke bergwal van het Palestijnse hoogland, het oude gebergte van de Amorieten (Plateau Er Rakmah) voor ons, dat tot de Wady es Seba reikt. En dat wij in dat dal Murreh dat het gebergte van de Amorieten van het bergland van de Azazemet scheidt, de Bijbelse woestijn Zin, waarvan in Numeri. 13:22 en later meermalen sprake zijn zal, te erkennen hebben, lijdt geen twijfel. De westelijke grensmuur eindelijk van het land van de Azazemet strekt zich in een rechte lijn van het zuiden naar het noorden, van de voornoemde Araïf en Nakbah tot aan het Amorietengebergte uit. Hij bestaat in een reeks van bergen, die 300 tot 400 voet hoog zijn en waarlangs zeer vele, van het oosten naar het westen met elkaar evenwijdig lopende en alle in de El Arisch uitwaterende, riviertjes afvloeien. Door de waterrijke woestijn, die tussen dit gebergte en de beek van Egypte ligt, loopt de weg van de Sinai naar Hebron. Volgen wij deze baan in haar noordelijkste gedeelte, van daar af, waar zij het Palestijnse hoogland bereikt, dan ontmoeten wij allereerst Ain Moilahi, een hoofdlegerplaats van de karavanen, die haar naam draagt van haar wateren; hoger op, omstreeks 10 uur van daar, is de plaats, waar Izak een put groef, die hij Rehoboth noemde (Genesis 26:22), verder volgen de ruïnes van Zepata, waarin zich niet moeilijk het Bijbelse Zephat of Horma (hoofdstuk 14:45 Richteren. 1:17) herkennen laat; eindelijk, 2« uur noordoostwaarts van hier, komt men aan het huidige Khalasa, het oude Chessalon of Chesil Jozua 15:10,30)

Van bijzonder belang is voor ons op deze plaats de eerstgenoemde bron Ain Moilahi. Dit is ongetwijfeld de bron van de levende, waar de Engel des Heeren Hagar vond, op haar vlucht voor Sara (Genesis 16:7 vv.). Op een afstand, die door een kameel in omtrent 4« uur afgelegd

wordt, ligt zuidoostwaarts van daar ene vlakte van omtrent 2 mijl lang en 1 mijl breed, in het noordoostelijk einde waarvan zich een kale rots bevindt, wier voet door een milde bron besproeid wordt. Sedert Rowlands tweede reis, die hij, niet door Williams vergezeld, van Gaza uit naar deze streek ondernam, wordt deze rots, wier bron in de volksmond nog Ain Kades heet, tegenwoordig door alle geleerden voor die gehouden, welke Mozes sloeg (hoofdstuk 20:11); de vlakte, waarin hij staat, zal alzo Kades Barnea zijn, die men vroeger veel meer oostwaarts in de Arabah, hetzij naar Ain El Weibeh zo als Robinson doet, of, met von Raumer, meer noordelijk naar de kanten van Ain El Hasb gelegen achtte. Dat de vlakte Kades deels tot de woestijn Paran (Et Tih), deels tot de woestijn Zin (Wady Murreh) gerekend werd (hoofdstuk 13:26; 20:1; 27:14; 33:36; 34:3 vv.), heeft zijn grond in de natuur van het land, daar de bergwal, die de woestijn Et Tih van de Wady Murreh scheidt, niet zeer hoog is en die overigens met deze hetzelfde karakter vertoont..

De plaats nu, waar de kinderen van Israël van de noordelijke richting, welke zij tot hertoe gevolgd waren zich naar het oosten wendden, om te Kades te komen is waarschijnlijk de Wady Retemat, welke Wady dan zal te verstaan zijn onder het Rithma, dat hoofdstuk 33:18 als de naaste rustplaats op de weg naar Hazerôth vermeld wordt. Op de aangehaalde plaats staat dit Rithma, (zo genoemd, wegens de vele Retem- of bremstruiken, die daar groeiden, 1 Kon.19:4) juist in plaats van Kades; hetgeen opzettelijk, om misverstand en verwarring te voorkomen, nu nog niet maar eerst in Nu 33.36 vv. genoemd wordt, als de Israëlieten, na hun 38-jarig verblijf in de woestijn Paran, ten tweeden male te Kades komen, en nu van daar het beloofde land tegemoet gaan (zie Nu 20.13). De in vs.19 tot 36 genoemde rustplaatsen zullen daarom die zijn, welke zij gedurende de 38 jaar betrokken hebben..

HOOFDSTUK 13.

DE VERSPIEDERS VAN HET LAND KANAÂN.

1. En de HEERE sprak tot Mozes, die, als de kinderen van Israël tot hem kwamen, en zeiden: laat ons mannen voor ons uitzenden, om het land te verspieden en ons te berichten, langs welke weg wij het kunnen binnentrekken, en hoedanigde steden zijn, waar wij komen zullen (Deuteronomium. 1:22) niet wist, of hij zo'n begeerte al dan niet mocht inwilligen, zeggende:

2. Zend u mannen uit, die het land Kanaân verspieden, dat Ik de kinderen van Israël geven zal; van elke stam van zijn vaderen zult gij een man zenden, zijnde ieder een overste van een van de geslachten of families onder hen.

Blijkbaar wilde de Heere, met dit toegeven aan zijn begeerte, de zwakheid van het volk tegemoet komen. Voor het vast geloof was het woord van Zijn belofte aangaande het goede van het land, en de aanwezigheid van Zijn hulp en leiding volkomen voldoende; maar evenals Mozes, niettegenstaande de leiding door de wolkkolom, de aanwijzingen van Hobab niet versmaadde (Numeri. 10:29-32), zo wordt ook hier aan het volk vergund, om zich van hetgeen God reeds betreffende het land en zijn bewoners meegedeeld heeft, door tussenkomst van mensen te vergewissen. Werden er maar geloofwaardige en getrouwe mannen uitgezonden, dan kon hun tussenkomst veel bijdragen tot versterking van het zwak geloof. Op soortgelijke wijze rust op de godgeleerde wetenschap, onder toelaten van de Heere, ja met uitdrukkelijk billijken Zijnerzijds, de taak om het land van de Heilige Schrift te doorzoeken en kritiek te oefenen, dat wil zeggen: alles nauwkeurig te proeven en toe te zien, of het daarmee zo gesteld is als de in de Kerk levende Geest getuigt. Het eenvoudig gelovig gemoed heeft deze werkzaamheid van de menselijke wetenschap niet nodig; want het is ook bovendien en onmiddellijk van zijn geloof zeker; wordt zij echter door mannen als Jozua en Kaleb (Leviticus. 14:6 vv.) uitgeoefend, die de verborgenheid van het geloof in een rein geweten bewaren, zo kan haar onderzoek veel bijdragen om het geloof te sterken, te bevestigen en de bewustheid daarvan te verlevendigen. Maar het getal van de mannen van de wetenschap is helaas, grotendeels gelijk aan die tien, die onder de Israëlieten een boos geschrei over het land teweegbrachten, en de lichtgelovige, dwaze menigte geeft aan hetgeen zij zeggen zonder voorafgegaan onderzoek geloof (vs.26-33); vandaar de grote afval onder de Christenheid, voornamelijk onder hen, die zich de ontwikkelden noemen, die liever naar de dienstbaarheid van Egypte terug of in de woestijn sterven, dan Kanaân innemen willen (hoofdstuk 14:1-4)..

3. Mozes dan, nadat hij zich vooraf uit de vorsten van de verschillende stammen (hoofdstuk 1:3 vv.; 7:12 vv.) geschikte personen vertegenwoordigd had, zond hen uit de woestijn van Paran, naar de mond van de HEERE; al die mannen waren hoofden van de kinderen van Israël.

4. En dit zijn hun namen: van de stam van Ruben, Sammua, de zoon van Saccur.

5. Van de stam van Simeon, Safat, de zoon van Hori.

6. Van de stam van Juda, Kaleb, de zoon van Jefunne.

7. Van de stam van Issaschar, Jigeal, de zoon van Jozef. 1)

1) Deze Jozef is een geheel andere dan de uit Genesis 37 vv. bekende. Er komen verschillende personen met deze naam voor: 1 Kronieken 26:2-9 Ezra 10:42 Nehemiah. 12:14 Matth.1:16; 27:57 1.16 Hand.1:23

8. Van de stam van Efraïm, Hoséa, de zoon van Nun (vs.17).

9. Van de stam van Benjamin, Palti, de zoon van Rafu.

10. Van de stam van Zebulon, Gaddiël, de zoon van Sodi.

11. Van de stam van Jozef voor de stam van Manasse, Gaddi, de zoon van Susi.

12. Van de stam van Dan, Ammiël, de zoon van Gemalli.

13. Van de stam van Aser, Sethur, de zoon van Michaël.

14. Van de stam van Nafthali, Nachbi, de zoon van Wofsi.

15. Van de stam van Gad, Guël, de zoon van Machi.

16. Dit zijn de namen van de mannen, die Mozes zond om dat land te verspieden; en Mozes noemde Hoséa, de zoon van Nun, Jozua. 1)

1) Reeds eerder (Exodus. 17:9 vv.) had Mozes hem, in plaats van de algemene naam hulp, de bijzondere naam van Jehova helpt gegeven. Thans bevestigde hij hem deze naam, welks betekenis ook in deze geschiedenis weer treffend vervuld werd (Numeri. 14:8-9)..

Hoséa, hulp, ontvangt vóór zijn vertrek naar Kanaän de naam Jehozua; Jozua, de Heere helpt, Jezus. Die naam bevat een belofte, een teken, een wenk voor de verspieders en het volk..

17. Mozes dan zond hen, om het land Kanaän te verspieden; en hij zei tot hen: trekt naar dit land heen op tegen het zuiden, d.i. trekt op naar het voor u liggend zuidelijk deel van dit land 1) en klimt van daar verder gaande, op het gebergte. 2)

1) Genesis 12:9; 20:1; 26:1. Het zuidelijke land (Hebreeuws Negeb) bevat het zuiderdeel van Kanaän in zijn gehele breedte, van het zuidelijke einde van de Dode zee en de Arabah af, tot aan de kust van de Middellandse Zee. Ten noorden strekt het zich, van de (Numeri. 34:3-5) opgegeven zuidelijke grenzen van Kanaän af, tot de Wady Scheriah in het westen en ongeveer tot Molada en Mazada aan de oostzijde uit. Dit district vormt de overgang van de woestijn tot het eigenlijke bebouwde land en draagt het karakter van de steppen, in wier zand- en heidegrond, behalve struikgewassen, vooral gras en kruiden groeien, terwijl hier en daar ook

graan verbouwd wordt. Het is alzo een landstreek, meer voor de veefokkerij dan voor de landbouw geschikt, doch waar zich reeds ten tijde van Mozes en Jozua een menigte van bewoonde plaatsen bevonden Jozua 15:21-32; 19:1-9)

2) Later het gebergte van Juda en van Efraïm, dat het land in zijn lengte doorlopend, als de ruggegraat daarvan kan aangemerkt worden..

18. En beziet het land, hoedanig het zij, en het volk, dat daarin woont, of het sterk, weerbaar en dapper zij of zwak, lafhartig en bang, of het weinig zij in getal of veel.

19. En hoedanig het land zij, waarin het woont, of het, wat gronds- en luchtsgesteldheid betreft, goed zij of kwaad; en hoedanig de steden zijn, waarin het woont, of zij wonen in legers, open vlekken en dorpen, of in sterkten, bemuurde en omwalde plaatsen.

20. Ook hoedanig het land zij, wat zijn vruchtbaarheid aangaat, of het vet zij of mager, of er dan ook veel bomen in zijn of niet; en versterkt 1) u, en neemt van de vrucht van het land, om die als proeve mee terug te brengen! Die dagen nu waren de dagen van de eerste vruchten van de wijndruiven, d.i. het einde van juli of het begin van augustus; zo was het overeenkomstig het jaargetijde, dat Mozes voor hun dienst proeven begeerde van de vruchten van het land.

1) Mozes bedoelt hiermee niet alleen, dat zij zich dapper en moedig zouden gedragen, maar bovenal, dat zij sterk zouden zijn in het vertrouwen op de Heere God, die het land aan de vaders beloofd had en ervoor zorgen zou, dat zij, de kinderen van die vaders, het erfelijk zouden bezitten..

21. Alzo trokken zij overeenkomstig hun zending op, 1) en verspieden het land, van de, onmiddellijk voor Kades gelegen woestijn Zin af tot het hoog noordelijk liggende Rechob, ten westen van Dan of Lais, 2) toe, waar men gaat naar Hamath. 3)

1) Hoogstwaarschijnlijk zijn zij twee aan twee het land binnen getrokken om het te verspieden..

2) Richteren. 18:28

3) Genesis 10:18. Van Rechob uit komt men namelijk, in noordoostelijke richting voortgaande, door het dal el Bukan, tot de stad Hamath of Epiphania in Syrië, die beneden aan de Orontes ligt..

22. En zij trokken vervolgens van het noorden terug en gingen op in het zuiden (vs.17), en kwamen tot Hebron 1) toe, op het gebergte van Juda, en daar waren Ahiman, Sesai en Talmai, kinderen van Enak, de driegeslachten van de van Arba, een nakomeling van de oorspronkelijk Semitische bevolking (zie "Ge 14.18), die de stad Hebron bezat (zie "Jozua 14.15), afstammende Enakieten, lieden van reusachtige lichaamsgrootte, evenals de Enaïm (Deuteronomium. 2:10 vv.) en de reuzen te Astharoth Karnaïm (Genesis 14:5). Hebron nu was zeven jaren gebouwd vóór Zoan in Egypte. 2)

1) De reis tot Hebron komt hier vooral in aanmerking, daar hetgeen zij hier verspieden, later van zeer gewichtige gevolgen voor Israël was. Zoan is het Tanis van de Grieken..

2) Zoan lag op de oostelijke oever van de Tanitische Nijlarm (zie Ex 5.1). Het was reeds ten tijde van Abraham in wording (Genesis 13:18; 23:2 vv.)

Bovenal wordt van deze stad in het bijzonder gewag gemaakt, omdat dicht bij haar, in de spelonk van Machpela, de aartsvaderen begraven waren. De stad vinden zij in bezit van de kinderen van Enak, en daarom vinden zij op de plaats, waar zij de grootste aanmoediging wellicht verwachten, zoals zij meenden, reden tot droeve ontmoediging..

23. Daarna kwamen zij tot het dal Eskol, en sneden van daar

1) een rank als met een tros wijndruiven van buitengewone grootte, die zij droegen met z'n tweeën 2) op een draagstok; ook van de granaatappels en van de vijgen namen zij enige proeven mee.

1) De heuvels van deze streek waren van beide zijden met uitnemende wijnstokken beplant. Zelfs thans nog, nu de landbouw zo zeer verwaarloosd is, worden er druiventrossen gevonden, die een gewicht hebben van 10 tot 12 pond..

Volgens Tobler vindt men nog in Palestina druiven van 8,10 à 12 pond, waarvan de bessen onze pruimen nabij komen. Volgens sommigen wordt het dal Eskol gehouden voor dat dal, dat noordelijk van Hebron zich bevindt, op de weg naar Jeruzalem..

2) Hieruit is af te leiden, dat de verspieters twee aan twee het land zijn doorgetrokken. Ook de Heere zond Zijn discipelen twee aan twee..

24. Deze plaats, die vroeger een andere naam droeg, noemde men het dal Eskol (= Druivendal), ten gevolge van de tros, die de kinderen van Israël van daar afgesneden hadden.

Aan de overzijde van de Wady es Seba, die de vlakte er Rakmah of het Amorietengebergte ten noorden begrenst (zie Nu 12.16), verheft zich het gebergte van Juda, dat zijn grootste hoogte bereikt bij de stad Hebron, die ongeveer 2800 voet boven de oppervlakte van de zee ligt, en zich vervolgens over Bethlehem en Jeruzalem naar het noorden uitstrekt en in het gebergte van Efraïm overgaat. Aan zijn westelijke afhelling ligt een heuvelachtig landschap, dat langzamerhand naar de zee kant vlakker wordt. Aan de oostzijde strekt zich tussen het gebergte en de Dode zee een woestijnvlakte uit, die de woestijn van Juda heet en 7 à 8 mijl breed is. In de woestijn van Juda onderscheidt men 1e. de woestijn Maon (1 Samuel 23:24), 2e. de woestijn Siph (1 Samuel 23:14), 3e. de woestijn Engedi (1 Samuel 24:2), 4e. de woestijn Thekoa (2 Kron.20:20). Deze vlakte is met vuur- en keistenen bezaaid of met kale kalkrotsen bedekt, waarom zij niet ter bebouwing geschikt is; haar westelijke gedeelten evenwel leveren naar de kant van het gebergte, grote weidevelden met kruiderijen op, terwijl het oostelijke deel, naar de zee kant, al meer en meer het voorkomen van een eigenlijke woestijn aanneemt en eindelijk een zeer ruwe, rotsachtige en van vele spelonken doorsneden landstreek wordt. Gaan we naar het gebergte terug, dat ongeveer 18 uur lang en gemiddeld 4

uur breed is, zijn oppervlakte biedt ons een afwisseling aan van gewelfde vlakten, steile toppen en lange ruggen. Door de Wady el Khalil, die tussen Hebron en Bethlehem begint, wordt het gebergte van het noorden naar het zuiden, met aanmerkelijke diepte doorsneden en in tweeën gedeeld..

Het westelijke deel stijgt van het zuiden op, tot een hoog bolwerk en daalt met scherp afgebroken wanden, die op een onafgebroken muur lijken, naar het langs zijn voet voortlopende en met struiken begroeide heuvelland af; meer noordwaarts echter, van Bethlehem tot het gebergte Efraïm is deze westerrand niet meer zo vast aaneen gesloten als tevoren, maar verspreidt de beek Sorek, evenals een boom met uitgebreide kroon, haar takken tot aan de waterscheiding van het gebergte en vormt met de tot haar behorende Wady's onderscheiden openingen, waardoor het hoogland, waarop Jeruzalem ligt, volkomen toegankelijk wordt. Een soortgelijk karakter heeft vervolgens de oostelijke helft van Juda's gebergte, waarvan een menigte Wady's zich naar de Dode Zee uitstrekken. De rug van de vlakte zelf met de tussengelegen gronden is met zaadvelden bedekt en met olijvengaarden beplant en vooral ook rijk aan wijnbergen en wijngaarden. Dit geldt in het bijzonder van de streek rondom Hebron, die nog de voortreffelijkste granaatappels, vijgen en druiven oplevert. De druiven zijn in grootte ongeveer gelijk aan onze kleine pruimen en, zoals reeds gezegd is, worden er nog trossen gevonden van 10 à 12 pond zwaar. Wat het dal Eskol betreft, het Hebreeuwse woord nachal (dal) betekent ook wel een beek, vooral een beek, die in het voor- en najaar door de regen en door de sneeuw, die op de bergen ontdooit, vol, maar in de zomer, bij de zonnehitte, droog, en alzo een Wady is (zie De 8.10); maar de eerste betekenis van nachal is dal, en deze betekenis moet hier worden behouden, omdat de, bij Askalon uitlopende Wady Simsin, de enige, die onder de naam van de beek Eskol zou kunnen verstaan worden, met zijn takken niet door de westrand van het gebergte Juda heen tot in de nabijheid van Hebron komt, maar zich uitstrekt tot de heuvels, die deze westrand bezomen..

25. Daarna keerden zij terug van het verspieden van het land, ten einde van veertig dagen, en dus, te rekenen naar hun vertrek (vs.21), omstreeks het einde van september.

26. En zij gingen heen, en kwamen tot Mozes en tot Aäron, en tot de gehele vergadering van de kinderen van Israël, in de woestijn van Paran, naar Kades, en brachten bericht uit aan hen, en aan de gehele vergadering, en lieten hun de meegebrachte vrucht van het land zien.

27. En zij vertelden hem en zeiden: wij zijn gekomen tot dat land, waarheen gij ons gezonden hebt; en voorwaar het is, zoals de Heere gezegd heeft, van melk en honing overvloeiende, 1) en dit is zijn vrucht. 2)

1) Ook: zie Ex 3.17.

2) De Heere had hen een land beloofd, vloeiende van melk en honing, en de ontrouwe verspieders zelf moesten bekennen, dat het land zodanig was. Uit de mond van de tegenstanders zelf zal de Heere dus verheerlijkt en de waarheid van zijn beloften erkend worden..

28. Behalve¹⁾ dat het een sterk volk is, dat in dat land woont, en de steden zijn vast en zeer groot; en ook hebben wij daar kinderen van Enak, mensen van ontzettende grootte en sterkte, gezien, waardoor het ons bijkans onmogelijk voorkomt dit land te veroveren.

1) Of: Maar het volk is sterk..

29. De Amelekieten, waarmee wij reeds te Rafidim zo'n zware strijd te doorstaan hadden (Exodus. 17:8 vv.), wonen in het land en wel in de delen van het zuiden, en zullen ons dus zeker de pas zoeken af te snijden (Genesis 14:7), maar de Hethieten en de Jebusieten en de Amorieten a) wonen verder landinwaarts op het gebergte

1) en de Kanaänieten wonen aan de grote of Middellandse Zee en aan de oever van de Jordaan. 2) Gij ziet dus, wij hebben met even krachtige en wel versterkte, als talrijkevolksstammen te doen, als wij dat land willen innemen.

a) Genesis 10:15 vv.; 15:20 vv.

1) Later het gebergte van Juda en het gebergte van Efraïm genoemd..

2) Alzo in de vlakten aan de west- en aan de oostzijde van het gebergte (Genesis 13:7)

30. Toen stilde Kaleb, 1) die het eerst van de twee, welke (hoofdstuk 14:6) van een andere mening waren, het woord opvatte, het volk, dat voor Mozes vergaderd was en door deze berichten in beweging gebracht zich reeds oproerig begon aan te stellen (hoofdstuk 14:2 vv.), en zei, nadat hij zich door een vriendelijk woord gehoor verworven had: laat ons vrijmoedig optrekken, en dat land erfelijk gaan bezitten: want wij zullen dat, in weerwil van alle moeilijkheden, voorzeker overweldigen, 2) door de almachtige hulp van die God, die ons vroeger de Amalekieten reeds eenmaal overwinnen deed (Exodus. 17:8 vv.), en die ons Zijn bijstand tegen de Hethieten, Jebusieten en alle volken van Kanaän reeds zo dikwijls heeft toegezegd.

1) Kaleb betekent kloekmoedig, en hij was kloekmoedig, en wilde het volk evenzo maken, als hij zelf was. Dat Kaleb het woord opneemt, had zijn bijzondere reden. Allereerst was hij uit de stam van Juda, de stam, die vooruitging, als het leger optrok. In de tweede plaats nam hij, en niet Jozua, het woord op, omdat Jozua in nauwe betrekking tot Mozes stond en men hem van partijdigheid had kunnen verdenken. Bovenal sprak door Kaleb het geloof, dat zich op hoop tegen hoop vasthoudt aan de beloften van de Heere..

2) De hinderpalen, die op de weg van zaligheid liggen, verdwijnen voor een oprecht geloof, hetgeen levendig en werkzaam is, omtrent de macht en de belofte van God. Alle dingen zijn mogelijk voor hem, die gelooft, mits, dat het geloof in God waarheid en trouw ten grondslag heeft..

31. Maar de tien mannen, die met hem en met Jozua opgetrokken waren, zeiden: wij zullen tot dat volk niet kunnen optrekken, want het is sterker dan wij. 1)

1) Het ongeloof moge juiste berichten brengen, het maakt onjuiste gevolgtrekkingen, omdat het God buiten rekening laat..

32. Alzo brachten zij, door hetgeen zij verder spraken, om Kalebs woord krachteloos te maken, een kwaad gerucht voort van het land, dat zij verspied hadden, met grote overdrijving van de bestaande zwaarigheden, aan de kinderen van Israël, zeggende: Dat land, waardoor wij gegaan zijn om het te verspieden, is een land, dat zijn inwoners verteert;

1) en hoe zou het mogelijk zijn, dat dit land door ons veroverd werd, want al het volk, dat wij in het midden hiervan gezien hebben, zijn mannen van grote lengte.

1) Over de betekenis van deze woorden zijn de meningen, ook van gelovige uitleggers, verschillend. Calvijn zegt, het betekent, dat de mensen zich door voortdurende arbeid verzwakken, als zij de grond bebouwen, en dat door de ruwheid van het klimaat de cultuur moeilijk en lastig is, met vele bezwaren gepaard. Keil, Roozemuller e.a. verklaren het aldus: dat vanwege de vruchtbaarheid van het land er gedurig strijd om is, zodat de inwoners, ten gevolge van de oorlog, het verlies van mensenlevens te betreuen hebben. Ook zijn er, die menen, dat er een grote sterfte onder de bewoners heerste, toen de verspieders het land doorgingen, welke plaag diende, opdat straks de inneming van Kanaän des te gemakkelijker zou gaan. Wij verenigen ons met de mening van Keil e.a., omdat de opvatting van Calvijn o.i. niet past bij de beschrijving, die de verspieders geven van de kracht en de sterkte van het volk..

33. Wij hebben ook daar, zoals we u reeds zeiden, behalve het slag van mensen, dat er over het algemeen groot is, de reuzen gezien, niet ongelijk aan de geweldigen of tyrannen vóór de zondvloed (Genesis 6:4), en 1) de kinderen van Enak, die wel afstammelingen zijn mogen van de reuzen van de oudste tijden; en wij waren, in vergelijking met hen, zo klein en nietig, als sprinkhanen 2) van de kleinste soort, in vergelijking met een gewoon mens zijn, zo klein en nietig waren wij, in onze eigen ogen; alzo waren wij ook in hun ogen, want zij zagen met verachting op ons neer, evenals men in het voorbijgaan op een sprinkhaan ziet, waarop men verder geen acht meer geeft.

1) Het woordje en staat in de grondtekst niet. De vertaling is deze: Aldaar hebben wij ook de reuzen gezien, kinderen van Enak, afstammelingen van de reuzen. Met de reuzen worden hier bedoeld, de mannen van naam uit de tijden vóór de zondvloed. Enak is geen persoonsnaam, maar een geslachtsnaam..

2) De Hagab (zie Le 11.22). Zo is helaas de wijze van doen bij het ongeloof; het ziet meer op de strijd dan op de te behalen ereprijs, meer op onze zwakheid dan op de beloften, de barmhartigheid en het alvermogen van de Heere; het maakt alles groot, alleen God niet; het ziet op de bezwaren en niet op de bondgenoten, en wordt daardoor zelf te schande, terwijl het anderen mede ten verderve sleept..

Het ongeloof maakt de vijanden al te groot en maakt God klein; de vleselijke overmoed maakt de vijanden klein en stelt eigen kracht in de plaats van God; het geloof laat de vijanden en de hinderpalen zijn, zoals ze zijn, maar huldigt ook God zoals Hij is..

HOOFDSTUK 14.

HET MORRENDE VOLK WORDT GESLAGEN.

I. Vs.1-38. Het volk, door het bericht van de verspieders in grote beweging gebracht, weent en klaagt de volgende nacht in volslagen troosteloosheid en staat de volgende dag openlijk tegen Mozes en Aäron op. Het wil een leider aan zijn hoofd stellen en naar Egypte terugkeren. Mozes en Aäron werpen zich, terwijl het volk aan het muiten is, voor de Heere ter aarde neer; Jozua en Kaleb trachten de ontstoken gemoederen tot bezinning te brengen, maar prikkelen hen daarmee slechts des te meer tot openlijke woede en lopen gevaar van gestenigd te worden. Daar openbaart zich, ten aanschouwe van het gehele volk, de heerlijkheid van de Heere in de tabernakel. Israël zal, ten straf op zijn halsstarrig ongeloof met pestilentie geslagen en van de aardbodem verdelgd worden. Mozes treedt echter met zijn voorbede tussenbeide en verkrijgt van de Heere, dat dit strafgericht afgewend wordt; daar intussen de maat van het ongeloof van het volk is vol geworden, zal geen van hen, die 20 jaar en ouder zijn, het beloofde land zien, maar eerst als er 40 jaar na de uittocht uit Egypte zullen verstreken zijn, zal, na hun afsterven, het jonger geslacht dat land beërven. Ten bewijze, hoe ernstig deze bedreiging gemeend is, worden, met uitzondering van de twee, in wie een andere geest is, de verspieders wier ongeloof het ongeloof van het volk had gaande gemaakt, door een plotselinge dood neergeveld.

1. Toen zij zulke kwade berichten gehoord hadden, en deze, hoe duidelijk ze ook als leugenachtige overdrijving te onderkennen waren, evenwel aannamen, verhief zich de gehele vergadering tot een onrustige beweging, en zij hieven met luid geklag hun stem op, en het volk weende in deze gehele nacht.

2. En al de kinderen van Israël mopperden tegen Mozes en tegen Aäron, die hen trachtten te troosten en gerust te stellen (Deuteronomium. 1:29-31) en de gehele vergadering zei tot hen: Och, of wij in Egypte gestorven waren, of, och of wij in deze woestijn gestorven waren, dan toch waren wij van al die noden en gevaren vrij, die ons nu te wachten staan!

3. En waarom brengt ons de HEERE naar dat land, dat wij toch nooit kunnen innemen, maar slechts met dit gevolg kunnen aanvallen, dat wij door het zwaard vallen, en onze vrouwen en onze kinderen de vijanden tot roof worden? Zou het ons niet goed zijn naar Egypte terug te keren, waar het ons anders ook wel kwalijk ging, maar waar we tenminste het leven nog kon houden?

4. En zij zeiden, daar zo'n terugkeer hun inderdaad het beste toescheen, de een tot de ander: laat ons, in de plaats van deze Mozes, die ons slechts tot de ondergang uitgeleid heeft een hoofd opwerpen en terugkeren naar Egypte. 1)

1) Wel blijkt hieruit de diep ongelovige toestand van het volk, maar ook hun grote onbezonnenheid. Want, wie zou hun de weg wijzen naar Egypte? Van waar zouden zij

voedsel krijgen, daar God hen dan wel niet met manna uit de hemel zou voorzien? Het ongeloof aan de trouw en macht van de Heere had hen bijna buiten zinnen gemaakt..

5. Toen vielen Mozes en Aäron, 1) daar zij zagen dat hun woorden bij de opgeruide menigte volstrekt geen invloed hadden (Deuteronomium. 1:32 vv.), op hun aangezichten, voor het aangezicht van de gehele gemeente van de vergadering van de kinderen van Israël, en smeekten insprakeloze smart tot de Heere, dat Hij in deze grote nood zelf tussenbeide komen en het hart van het volk tot andere gedachten brengen wilde.

1) Bij zo grote verharding bleef niets anders over, dan hun wens bij God bekend te maken. Zo echter, dat het gebed in het openbaar, voor aller oog, werd opgezonden, opdat hun gemoederen vertederd zouden worden..

Mozes en Aäron baden hen, of liever God zelf bad hen, door deze Zijn gezanten, om zich met God te laten verzoenen..

Israël wilde wel Kanaän binnentrekken, maar wilde het binnentrekken zonder strijd. En de weg van God lag anders. Kanaän zou in het bezit komen van het zaad van Abraham, maar in een weg van veel strijd, waarin wel de Heere hen de overwinning zou geven, maar waarin het toch ook zou blijken, dat zonder bloed en tranen er geen rust is voor het volk des Heeren, noch op geestelijk, noch op tijdelijk gebied..

6. En Jozua, de zoon van Nun, Mozes' getrouwe dienaar en helper, en Kaleb, de zoon van Jefunne, zijnde van degenen, die dat land verspied hadden (hoofdstuk 13:7,9), scheurden hun kleren a) 1) van smart en ontzetting over de ellende, die de andere 10 door hun woorden hadden aangericht.

a) Leviticus. 10:6

1) De opstand baarde de godvruchtige mannen een des te groter droefheid, omdat zij veroorzaakt was door zodanige personen, die tot de bespieding van het land hen toegevoegd en daarin hun medegenoten waren geweest, en daarom achten zij zich des te meer verplicht, om alles te doen, wat zij konden, om het onweer, door hen over de gemeente van Israël gebracht, te stillen. Geen redevoering kan welbespraakter en zielroender zijn, dan de hunne hier was..

7. En zij spraken tot de gehele vergadering van de kinderen van Israël, zeggende: Het land, waardoor wij getrokken zijn, om het te verspieden, is een uitermate goed land, wel waardig om er alles voor te doen en te wagen.

8. Indien de HEERE een welgevallen aan ons heeft en ons bijstaat met Zijn alvermogende hulp, wat Hij naar Zijn beloften, ongetwijfeld ook doen zal, zo wij Hem maar niet verlaten, zo zal Hij ons in dat land brengen en zal ons dat geven;1) een land, dat van melk en honing is vloeiende.

1) Tegenover het ongeloof van het volk, komt hier het geloof van Jozua en Kaleb helder uit. Zij wijzen op het goede van het land, maar bovenal op de trouw en almacht van de Heere. Als Israël zich overgeeft aan zijn Verbondsgod, dan zal het zeker komen in het land van de belofte. Zo ook op geestelijk gebied. Als een gelovige in kommernissen verkeert, of gevallen is, is dit niet door de kracht van de hartstocht zozeer, of door de macht van de satan, of door de verlokking van een ten verderfgaande wereld, maar door ongeloof. En evenzo, alleen is hij sterk en werkzaam door het geloof.

9. Alleen zijt dan tegen de HEERE niet weerspannig, en vreest gij niet het volk van dit land, als zou hun zwaard u verslinden; het zal geheel anders uitvallen; want zij zijn ons brood! d.i. wij zullen hen met zo weinig moeite ten onder brengen, ja te niet maken, als men een stuk brood opeet; zij zullen niet ons, wij zullen hen verslinden. a) Hun schaduw, 1) is nu geheel en al van hen geweken, b) en de HEERE is met ons, c) zoals Hij uitdrukkelijk betuigd heeft en in de leiding door de wolkkolom ook zichtbaar bewijst: vreest hen dan niet, ook afgezien daarvan, dat het met hun sterkte en overmacht in het geheel niet zo gesteld is als de anderen daarvan gezegd hebben (hoofdstuk 13:31 vv.).

a) hoofdstuk 22:4; 24:8 Deuteronomium. 7:16 b) Genesis 15:16 Leviticus. 18:25; 20:23, Zach.10:5 Richteren. 6:16

1) Hun schaduw. Onder schaduw hebben wij hier te verstaan: de bescherming van God. In die betekenis komt dit woord gedurig voor in de Heilige Schrift. Tot nog toe had God hen gespaard, omdat hun zonde nog niet volkomen was, maar nu was de tijd van de bezoeking daar en zou God ophouden, Zijn beschermende of sparende hand over hen uit te strekken..

In het Oosters spraakgebruik komt schaduw zeer dikwijls voor in de betekenis van bescherming, terwijl de hitte van de zon dan verdrukking aangeeft..

10. Toen zei de gehele vergadering, 1) die zich door zulke reden zo min beteugelen en tot bezonnenheid terug brengen liet, dat zij daardoor integendeel nog maar des te meer tot de woede van de vertwijfeling opgewonden werd, dat men hen met stenen stenigen zou. Maar terwijl noch het gezicht van Mozes en Aäron, zoals zij daar ter aarde gebogen lagen, noch de toespraak van de geloofwaardige mannen, Jozua en Kaleb, iets vermocht om de zinneloze gemoederen te bedaren, ziet daar de Sjechinah (Exodus. 24:17), de heerlijkheid van de HEERE verscheen, evenals vroeger (Exodus. 16:10 Leviticus. 9:23) plotseling in majestueuze glans schitterende, in de tent der samenkomst, voor het oog van al de kinderen van Israël.2)

1) Onder de gehele vergadering hebben wij in de eerste plaats te verstaan, de aanzienlijken, de oudsten van het volk. Daarom heeft ook dit zeggen, de kracht van gebieden..

2) Kaleb en Jozua wisten, dat zij voor de Heere en Zijn zaak pleiten en daarvoor uitkwamen, en daarom twijfelen zij niet, of de Heere zou voor hen en hun veiligheid zorgen. Ook werden zij in hun verwachting niet teleurgesteld, want, zodra hun leven in gevaar was, verscheen de heerlijkheid van de Heere tot redding van Zijn getrouwe dienaren, en tot uiterste verwarring

van hen, die gereed waren, hen te stenigen. Toen zij een slinkse aanmerking maakten op de Heere (vs.3), verscheen de Heerlijkheid van de Heere niet, zoals men had mogen verwachten, dat geschieden zou, ten einde hun godslasteringen zouden ophouden, maar toen zij Kaleb en Jozua dreigden, raakten zij als het ware de oogappel van de Heere aan, en daarop verscheen aanstonds Zijn Heerlijkheid op zo'n verbazende wijze, dat de woedende menigte van haar voornemen werd afgeschrikt. Men ziet hier de wonderbare hand van Gods voorzorg en bescherming over Zijn volk en dienaren, die voor Zijn zaak uitkomen..

11. En de HEERE zei uit de wolk tot Mozes, die nog voor het oog van de gehele vergadering ter aarde lag: 1) hoe lang zal mij dat volk tergen? en hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven, in weerwil daarvan, dat Ik reeds zodikwijls beproefd heb hen tot geloof te brengen, door alle tekenen, die Ik in het midden van hen gedaan heb? 2)

1) In het Hebreeuws Jenaädsni, beter, zal Mij verachten. Uit hetgeen daarop volgt: en hoe lang zullen zij aan Mij niet geloven, blijkt, dat ongeloof de bittere wortel was, waaruit dit mopperen was voortgekomen. De wortel van alle zonde is in de grond van de zaak ongeloof..

2) Jehova, die van mond tot mond of van aangezicht tot aangezicht met Mozes placht te spreken, als een man met zijn vriend (Numeri. 12:8 Exodus. 33:11), sprak hier wellicht op een voor Mozes alleen verstaanbare wijze en niet zó, dat Hij door het algemeen gehoord werd..

12. Ik zal het, daar toch alle moeite en arbeid om het tot geloof te bewegen, vruchteloos schijnt, met pest slaan, en Ik zal het verstoten, 1) of verdelgen; en Ik zal U tot een groter en sterker volk maken, dan is dit,2) om alzo aan uw kroost Mijn beloften, die Ik aan Abraham gedaan heb, in vervulling te doen treden.

1) In Exodus. 32:34 had de Heere gezegd: "Doch ten dage van mijn bezoeken, zo zal Ik hun zonde over hen bezoeken." Die dag van het bezoeken was nu gekomen, nu de zonde van het volk, in betrekkelijke zin, volkomen was geworden..

2) De Heere wilde dus Mozes beproeven, of hij steeds dezelfde genegenheid voor Israël behield, die hij voorheen in een dergelijke gelegenheid had laten blijken, door hun belangen hoger en meer te achten, dan de bevordering van zijn eigen persoon en geslacht, en het bleek, dat Mozes nog evenzo meedogende en ontfermende, en dat zijn zucht voor het behoud van een ondankbaar en weerspannig volk nu niet minder was dan tevoren, alsmede, dat het nooit in zijn gedachten zou opkomen, om voor zichzelf en zijn eigen huis een grootheid te begeren, die op de ondergang van het volk zou gegrond en opgebouwd zijn..

Ook: zie Ex 32.10.

13. En Mozes, ook nu weer, evenals eerder bij de Sinäi (Exodus. 32:11 vv.), als voorbidder optredende (Psalm. 106:23), zei tot de HEERE: Zo zullen het de Egyptenaars horen, als Gij dit doet; en deze zijn zeer nijdig op Uw eer en aanstonds gereed, zodra zich maar gelegenheid

aanbiedt, om U te smaden; want Gij hebt door Uw kracht dit volk uit het midden van hen doen optrekken, waardoor juist hun nijd en lasterzucht is gaande gemaakt.

14. En zij, die Egyptenaars, zullen zeggen tot de inwoners van dit land, dat rondom ons is, zo als de Arabieren, Filistijnen, Moabieten en de overige Kanaänieten, met wie zij veelvuldige handelsbetrekkingen hebben, die gehoord hebben, dat Gij, HEERE, in het midden van dit volk Israël zijt, en dat Gij, HEERE, oog aan oog 1) bij hen gezien wordt, en dat Uw wolk over hen staat, en a) Gij in een wolkkolom voor hun aangezicht gaat overdag en in een vuurkolom 's nachts.

a) Exodus. 13:21; 40:38

1) Oog aan oog geeft een onmiddellijke nabijheid te kennen. Wie met iemand oog aan oog staat, bevindt zich in diens onmiddellijke nabijheid. Mozes wijst hier op de innerlijke betrekking, die er bestaat tussen de Heere en het volk van Israël..

15. En zou Gij dan nu, zoals Gij daar dreigde, dit volk als een enkele man doden? Indien Gij dat deed, zo zouden de heidenen, als de Egyptenaars (vs.14) en de Arabieren en de Kanaänieten, door hen opgestookt, die Uw gerucht, het gerucht van de grote daden, die Gij in het geval van Israël deed, gehoord hebben, tot Uw oneer spreken, zeggende:

16. a) Omdat de HEERE, Israëls God, dit volk, dat Hij eerst door Zijn macht uitgeleid heeft, niet kon brengen in dat land, dat Hij hun gezworen had, zo heeft Hij hen, als in radeloosheid wegens het onuitvoerlijke van het begonnenwerk, geslacht in de woestijn, 1) want de heidenen, die Uw eeuwige kracht en goddelijkheid niet kennen, oordelen immers over U, evenals men over een mensenkind denkt!

a) Deuteronomium. 9:28

1) Uit vs.13-16 blijkt helder en klaar, dat Mozes als pleitgrond voor zijn voorbede voor het volk gebruikt, de heerlijkheid van de ere van God. Het is om de eer van God te doen, die door de Egyptenaars en de Kanaänieten zou vertreden worden, indien de Heere dit volk in zijn geheel in de woestijn liet omkomen. De eer van zijn God ligt hem nader aan het hart, dan zijn eigen belang. Het Uw Naam worde geheiligd van het alleen volmaakte gebed, vindt men hier in de woorden van de knecht van God toegepast..

17. Nu dan, laat toch de kracht van de HEERE groot worden,

1) zoals Gij, bij die grote en heerlijke openbaring, die mij eens (Exodus. 34:6 vv.) ten deel gevallen is, gesproken hebt, zeggende:

1) Dit ziet niet op het voorgaande, maar op het volgende. Mozes wil zeggen, dat, indien God de Israëlieten zou verdelgen, Zijn vergevende kracht, de kracht van Zijn genade, door de volken in twijfel zou worden getrokken, terwijl, wanneer Hij Israël vergeven zou, de kracht van Zijn genade juist zou verheerlijkt worden. Mozes smeekt de Heere daarom, dat Hij zich

hierin groot van kracht zou openbaren, dat Hij Zijn woord, in het volgende vers herinnerd, waar make..

18. a) De HEERE is lankmoedig en groot van weldadigheid, vergevende de ongerechtigheid en de overtreding, die de schuldige geenszins onschuldig houdt,
b) bezoekende de ongerechtigheid van de vaders aan de kinderen, in het derde en in het vierde lid.

a) Exodus. 34:6 Psalm. 86:15; 103:8; 145:8 Jona 4:2 b) Ex.20:5; 34:7 Deuteronomium. 5:9

Een ontzaglijke Openbaring, die zichzelf schijnt te weerspreken: Barmhartig en de ongerechtigheid vergevende, en toch een God, die de schuldige geenszins onschuldig houdt. O! in het kruis zou die strijd opgelost, die tegenspraak verzoend worden, maar zoals dat woord tot Mozes uitging, scheen het een troost, die zichzelf weersprak. En toch, dit moest ook Mozes voelen: op die barmhartigheid van God werd in die Openbaring alle nadruk gelegd. Er is bij Hem weldadigheid, er rust in zijn eeuwige ontferming, vergeving voor de schuld, vergeving voor de ongerechtigheid, vergeving voor de overtreding en de zonde!.

Mozes houdt zich aan deze openbaring van de Naam van God vast, en laat die niet los, omdat hij weet, dat God nooit Zijn eigen Wezen verloochen kan..

19. Vergeef toch, overeenkomstig hetgeen Gij zelf van U getuigd hebt, de ongerechtigheid van dit volk, naar de grootte van Uw goedertierenheid, en zoals Gij ze aan dit volk, van Egypte af tot hiertoe, vergeven hebt, 1) vergeef alzo de zonde van het volk ook nu en oefen het gedreigde strafgericht niet uit.

1) In de tweede plaats pleit Mozes op hetgeen de Heere zelf aan Mozes en het volk openbaarde. Hij houdt de Heere bij Zijn woord, en wijst Hem op de veelvuldige verlossing, reeds geschonken..

20. En de HEERE, die ook nu weer verhoorde de voorbede van Zijn knecht, die in geheel Zijn huis getrouw was, (hoofdstuk 12:7) zei: Ik heb hun vergeven naar uw woord, 1) waarmee gij Mij bij Mijn eigen woordgebeden hebt, en Ik zal dus het volk niet verdelen.

1) Uitdrukkelijk zegt de Heere, dat Hij het volk zal vergeven, naar het woord van Mozes. Mozes had gepleit voor de eer van God bij de Heere zelf, en nu geeft de Heere aan Mozes de ere, dat de vergeving naar zijn woord geschieden zou. Wel blijkt het ook hier, dat een krachtig gebed van de rechtvaardige veel vermag, al is het ook volstrekt waar, dat de Heere nooit om het gebed, maar wel op het gebed de wensen van Zijn gelovigen vervult..

21. Doch dit heb Ik mij voorgenomen zeker uit te voeren: zo waarachtig als Ik leef! zo zal de gehele aarde-door de wijze waarop Ik hun niet alleen Mijn grote barmhartigheid, maar ook Mijn gerechtigheid, die niemand ongestraft laat, openbaren zal- met de heerlijkheid van de HEERE vervuld worden.1)

1) Alzo zweert Hij, als Hij in de woestijn hen zou verdelgen, die niet geloofd hadden, nadat zij Gods heerlijkheid en tekenen hadden gezien. Gods heerlijkheid betekende daar een openbaarmaking van Zijn ijver tegen de versmaders, zijnde Hij Diegene, die zich niet laat bespotten. Evenals Hij door Zijn heerlijkheid niet kan nalaten te zoeken, alzo kan Hij de schender van Zijn Majesteit niet ongestraft laten heengaan..

22. Want al de mannen van twintig jaar en ouder, die gezien hebben Mijn heerlijkheid en Mijn tekenen, die Ik in Egypte en in de woestijn gedaan heb, en Mij nu tienmaal 1) verzocht hebben, en Mijn stem niet gehoorzaam zijn geweest;

1) Tienmaal zou hier op zichzelf als een rond getal, een volle maat, kunnen opgevat worden, zoals dit getal ook elders gebruikt wordt, om met een algemene, ronde som het denkbeeld van dikwijls, herhaaldelijk uit te drukken (zie Ge 31.7). Er zijn intussen in het geschiedverhaal tot dusverre juist tien voorvallen vermeld, waardoor Israël de Heere had verzocht. 1e. Het mopperen aan het strand van de Rode Zee (Exodus. 14:11,12); 2e. te Mara (Exodus. 15:23); 3e. in de woestijn Sinäi (Exodus. 16:2); 4e. bij het Manna (Exodus. 16:20); 5e. op dezelfde plaats (Exodus. 16:27); 6e. te Rafidim (Exodus. 17:1); 7e. aan de Horeb (Exodus. 32); 8e. te Thab-éra (Numeri. 11:1); 9e. bij de lustgraven (Numeri. 11:4 vv.); en 10e. hier bij Kades. Daarmee was de maat van de zonde dus waarlijk vol en de tijd van de genade voorbij..

Aan het einde van de tien plagen, de verlossing; aan dat van de tien verzoeken, het gericht. Dat gericht wordt thans een tijdelijke verwerping, maar de aanneming van de natie is nu reeds aangekondigd..

23. Zo zij het land, dat Ik aan hun vaders gezwoeren heb, zien zullen! 1) Ja, niemand van die Mij getergd hebben, en evenmin als de verspieders die Mij door ontrouwe berichten (hoofdstuk 13:32 vv.) smaad hebben aangedaan, zullen dat zien. 2)

1) Deze uitdrukking heeft de kracht van een gezworen ontkenning. Zij zullen het gewis niet zien!.

2) Niet alleen werd daarom de heerlijkheid van de Heere openbaar in het verdelgen van de weerspanningen, maar de Heere wil ook nog tonen dat Hij in de toorn het ontfermen gedachtig is. Straks zal het oordeel beperkt worden tot hen, die twintig jaar en ouder waren, toen zij uit Egypte vertrokken..

24. Doch aangaande Mijn knecht Kaleb, omdat een andere geest, 1) de geest, niet van ongelovige vrees en van weerstrevend wantrouwen, maar van een onverschrokken, volgbaar geloof met hem geweest is en nog is, en hij volhard heeft Mij na te volgen, zodat hij dan ook openlijk voor zijn vertrouwen op Mij en het woord van Mijn belofte is uitgekomen (hoofdstuk 13:31; 14:7 vv.), zo zal Ik hem en met hem de even trouwe Jozua (vs.30), brengen tot het land, waarin hij gekomen was, 2) en zijn nakomelingen zullen het erfelijk bezitten. a)

a)Jozua. 15:13-19 Richteren. 1:9-15

1) Kaleb had een andere geest. De andere verspieters waren vleselijke mensen, maar Kaleb had een andere geest; in hem woonde de Heilige Geest, die Geest leidde hem, hield hem staande, vernieuwde hem. Zo is het ook met allen, die volhouden, de Heere te volgen. De Geest van God in de ziel, is een immer vloeiende stroom, een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven.

2) Aan Kaleb werd later juist dat gedeelte van het land ten erfdeel gegeven, waarover de 10 kwalijk gezinde verspieters zulk een geschrei hadden teweeggebracht Jozua 14:6-15)..

25. De Amalekieten nu en de Kanaänieten, waarvan de tien verspieters zeiden: Wij kunnen tegen dat volk niet optrekken, want zij zijn ons te sterk (hoofdstuk 13:31), wonen 1) in dat dal, aan de overzijde van het thans voor Israël gelegen gebergte, en zouden u thans, nu het volk zo tegen Mij rebelleert, inderdaad te sterk zijn; gij kunt dus niet tegen hen optrekken, noch hun aanval afwachten; daarom wendt u morgen om en maakt uw reis weer terug naar de woestijn, op de weg naar de Schelfzee,

2) en alzo in de richting van de plaats, van waar gij gekomen zijt.

1) Van der Palm zet het woord wonen hier over met hebben zich neergeslagen, en acht het waarschijnlijk, dat de zuidelijkst gelegen Kanaänitische volken, en wel de strijdbaarste onder hen, bij de nadering van de Israëlieten, zich in een geduchte staat van tegenweer gesteld en de grenzen bezet hadden, om de enge doortocht langs deze kant te betwisten. Dat de Amalekieten en de Kanaänieten thans inderdaad Israël te sterk waren, is bij de aanval op eigen gezag (vs.45) gebleken..

2) Vanwege hun ongeloof, gebruikt de Heere de Amalekieten en de Kanaänieten, voor wie zij zo gevreesd hadden, om hen te verschrikken en hen terug te voeren in de barre woestijn, van waar zij gekomen waren. Zij wilden terug, zij moesten nu ook terug, tot straf voor hun zondig mopperen..

26. Daarna sprak de HEERE, die nu nog alleen tot Mozes (vs.11) gesproken had, tot Mozes en tot Aäron, zeggende, ten aanhore van al het volk, opdat dit met eigen oren verstaan zou, dat hetgeen deze beidenaankondigen zouden, Gods eigen wil en raad was:

27. Hoe a) lang zal Ik bij deze boze vergadering zijn en hen uitstaan, die tegen Mij zijn mopperende? Ik heb telkens en ook nu gehoord het gemopper van de kinderen van Israël, waarmee zij tegen Mij mopperend zijn, en zal nu eengeduchte straf aan hen voltrekken.

a) Psalm. 106:26

28. Zeg tot hen: a) zo waarachtig als Ik leef, spreekt de HEERE, indien Ik u zo niet doe, zoals gij in Mijn oren gesproken hebt: ach, of wij gestorven waren in deze woestijn! (vs.2)

a) Numeri. 26:65; 32:11

29. Uw a) dode lichamen zullen in deze woestijn vallen, en al uw getelden (hoofdstuk 1) naar uw gehele getal, van twintig jaar en ouder, tezamen een getal van 603.550 strijdbare mannen; gij, die tegen Mij gemopperd hebt.

a) Deuteronomium. 1:35 Hebr.3:17

30. Zo gij en uw vrouwen in dat land komt, waarover Ik Mijn hand, met eedzwering (Exodus. 6:8), opgeheven heb, dat Ik u daarin zou doen wonen! behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun, die van dit Mijnbesluit zijn uitgezonderd; deze zullen het land Kanaän ingaan.

Behalve Jozua en Kaleb zijn ook de Levieten uitgezonderd. Zij behoren niet mee onder de (hoofdstuk 1) getelden, maar werden veel meer (hoofdstuk 3) afzonderlijk geteld, en hadden onder de verspieters geen vertegenwoordiger uit hun stam. Bovendien mag men aannemen, dat de stam van Levi, sedert de geschiedenis van het gouden kalf, bij welke gelegenheid hij zich zozeer onderscheidde door ijver voor de Naam des Heeren (Exodus. 32:25 vv.), steeds op de zijde van God en van zijn dienaar Mozes geweest is..

31. En daarentegen uw kinderen, waarvan gij zei (vs.3): Zij zullen ten roof worden! die zal Ik daarin brengen, en die zullen met eigen ogen zien en bekennen, 1) dat gewenste, goede, voortreffelijk land, dat gij smadelijk verworpen hebt.

1) Bekennen, hier in de zin van, leren kennen. Met deze woorden wil de Heere hen doen zien, dat de belofte, aan Abraham gedaan, vast was, en dat Hij, uit kracht van die belofte, zich nog uit dit boos en mopperend geslacht een overblijfsel zou behouden, dat Kanaän bevolken zou..

32. Maar U aangaande, gij zult, de een voor en de ander na sterven, en Uw dode lichamen 1) zullen in deze woestijn vallen, zodat er niet één van u overblijft.

1) Hun vaders hadden zodanige achting voor Kanaän, dat zij begeerden, dat hun dode lichamen tot begraving daarheen gebracht mochten worden, betuigende zij dus hun vertrouwen op de belofte van de Heere, dat zij het land tot een bezitting zouden hebben, maar deze, die dat goede land verachten, en geen geloof hadden geslagen aan de belofte van de Heere, zouden de eer niet genieten, dat zij daarin begraven zouden worden, maar hun dode lichamen zouden in de woestijn worden verteerd..

33. En uw kinderen onder de twintig jaar zullen als herders hun vee gaan weiden 1) in deze woestijn, veertig jaar, met inbegrip van de anderhalf jaar, die sedert de uittocht uit Egypte reeds verstreken zijn, Jozua 5:10), en zij zullen in zoverre de gevolgen van uw hoereren, d.i. van uw trouweloosheid jegens Mij, met u

2) dragen, totdat uw dode lichamen verteerd zijn in deze woestijn.

1) Gaan weiden, d.i. een leven leiden als de herders, die gedurig van plaats moeten veranderen, om voedsel voor hun vee te zoeken. Het leven van Israël zou zijn, een gedurig hier- en daarheen zwerven, veertig jaar lang, totdat zij in Kanaän zouden gekomen zijn..

2) Israëls trouweloosheid jegens en afval van de Heere wordt hoererij genoemd, omdat Hij met dit volk in de nauwste betrekking, een betrekking als die van het huwelijk, getreden was (Exodus. 34:16)

34. Naar het getal van de dagen (hoofdstuk 13:26), waarin gij door de twaalf mannen dat land verspied hebt, en welk getal a) veertig dagen bedroeg, elke dag voor elk jaar, 1) zult gij, zoals gezegd is (vs.23), uw ongerechtigheden dragen, veertig jaar; en gij zult gewaar worden Mijn afbreking. 2)

a) Psalm. 95:10

1) Veertig dagen waren de verspieders uit geweest, veertig jaar zou de omzwerving duren. De Heere neemt elke dag uit die verspiedingstijd voor een jaar in Zijn strafbepaling. Men kan de tussenzin elke dag voor een jaar ook wel aldus uitdrukken: Voor elke dag een jaar..

2) Mijn afbreking. Het woord in de grondtekst geeft aan, een onttrekking, een zich verwijderen van. De Heere spreekt er hier van, wat het te zeggen zal zijn voor die mopperenden, indien zij zullen ondervinden, dat Hij zich van hen onttrokken heeft. De Engelse vertaling geeft: "Gij zult gewaar worden, de afbreking van mijn belofte."

35. Ik de HEERE, de Almachtige, die alles doen kan, wat Mijn mond gesproken heeft (Job 12:16), en die als de Waarachtige zeker doe, wat Ik gezegd heb Jesaja 46:11), Ik de Heere heb gesproken: Zo Ik dit aan deze gehele boze vergadering van hen, die zich tegen Mij verzameld hebben, niet doe! 1) zij zullen in deze woestijn te niet worden en zullen daar sterven!

1) Dit is een eed, waarvan het tweede lid verzwegen is..

De betrekking van de 40 jaren omzwerven op die 40 dagen van het verspieden is in meer dan één opzicht van betekenis en van veel gewicht in de opvoeding van het volk. Hoe levendig moest daardoor de tegenstelling van het moedwillig versmade inwonen in het beloofde land en van het, als straf opgelegde, wonen in de woestijn hun voor ogen treden, en hoe helder moest hun daardoor de betrekking worden van oorzaak en gevolg, van zonde en straf. Elk jaar, dat van de 40 strafjaren aftelde, was een nieuwe, ernstige boetprediking, omdat het een herinnering was aan de oorzaak van de verwerking..

36. En die mannen, die Mozes gezonden had, om het land te verspieden, en die, teruggekomen zijnde, de gehele vergadering tegen hem hadden doen mopperen, een kwaadgerucht over dat land voortbrengende, als ware het een onoverwinnelijk land en bovendien vol doodsgedevaren, zo men het al innam (hoofdstuk 13:33 vv.).

37. Deze mannen, die een kwaad gerucht van dat land voortgebracht hadden, a) stierven terstond door een plaag, die de wonderenverrichtende hand van God hunplotseling toebracht, voor het aangezicht van de HEERE. 1)

a) 1 Kor.10:10 Judas 1:5

1) Een plaag voor het aangezicht van de Heere, d.i. door een plotselinge dood, die op een zichtbare wijze door de Heere werd toegezonden, opdat Israël het zou weten, hoe kwaad deze zaak in Zijn ogen was..

38. Maar Jozua, de zoon van Nun, en Kaleb, de zoon van Jefunne, bleven leven van de mannen, die heengegaan waren, om het land te verspieden, en niet alleen dat zij nu niet met de andere verspieders omkwamen, maar zij bleven ook later gespaard, terwijl allen, die boven de twintig jaar oud waren, in de woestijn bezweken (hoofdstuk 26:65).

II. vs.39-45. Nadat Mozes het besluit van de Heere aan het volk heeft meegedeeld, treurt het over zijn uitsluiting van het bezit van het beloofde land, dat het tevoren zo lichtzinnig versmaad had. Nu wil het Kanaän binnendringen en zich zo verwerven wat God hun ontzegd heeft. Het laat zich door Mozes' vermaningen niet weerhouden, en moet in een strijd met de Amalekieten en de Kanaänieten zijn vermetelheid met een zware nederlaag boeten.

39. En Mozes sprak deze, door de Heere hem opgedragen, woorden (vs.28-35), tot al de kinderen van Israël. Toen treurde het volk zeer, 1) doch het was niet met de droefheid naar God, die een onberouwelijke bekering tot zaligheid werkt, maar met de droefheid van de wereld, die de dood werkt 1 Corinthiers. 7:10).

1) Men zou mogen vragen, hoe dat dit met de gerechtigheid bestaan kan, dat deze lieden zouden omgebracht worden, want het schijnt, dat zij berouw over deze zonde hebben gehad. Zij beleden haar en treurden daarover, zij toonden zich bereid, om spoedig naar Kanaän te vertrekken. Wij antwoorden: zij hadden wel berouw, maar geveinsd, het was verre van ware oprechte boetvaardigheid en droefheid; want straks blijkt het, dat zij God ongehoorzaam waren; want als hij vonnis gegeven had tegen hun zonde, bevelende dat zij zouden terugkeren in de woestijn van Arabië (vs.25), en daar veertig jaar blijven en sterven, wilden zij zich aan dat vonnis niet onderwerpen, maar in alle haast wilden zij voortgaan naar Kanaän, volgens de belofte, nochthans tegen een bijzonder gebod, ja, Mozes zelf kon deze niet weerhouden, maar dit bracht een spoedig verderf onder hen. Leert hieruit kennen, de boze natuur van het bedrieglijke hart van de mens, dat in benauwdheid wanneer de hand van God daartegen uitgestrekt is, een valse boetvaardigheid en nagebootste ootmoedigheid veinzen kan, welke menig mens in ziekte betering van het leven doet beloven, indien God hem zal laten opstaan, en nochthans zo haast als de roede voorbij is, vergeet hij de hand van de Heere, ja, zijn eigen beloften en toezeggingen, en hij valt weer terug in dezelfde kwade wegen..

40. En zij stonden-in plaats van, zoals de Heere gezegd had (vs.25), om te keren en, in de richting naar de Rode Zee, in de woestijn terug te keren-de volgende morgen vroeg op en klommen op de hoogte van de berg, het Amorietengebergte, zeggende: Ziet, hier zijn wij, en wij zullen optrekken tot de plaats, die de HEERE gezegd heeft, dat wij zouden in bezit krijgen; want wij hebben gezondigd, wij hebben verkeerd gedaan, met ons door de berichten van die tien verspieders bevreesd te laten maken. Nu willen wij ons ongelijk, door des te meer betoon van moed, weer goed maken!

Dit is de oppervlakkigheid van de oude mens, die, als hij bij zijn zonde bepaald wordt, in plaats van behoorlijk over haar na te denken en bij haar bittere wortel haar aan te vatten, die zonde slechts voor iets toevalligs aanziet en dus, hoewel eigenlijk in dezelfde toestand blijvende volharden, haar aanstonds in eigen kracht wil gaan verbeteren..

Genesis 28:6-9; 1 Samuel. 13:15-14:48

41. Maar Mozes zei, toen zij zich opmaakten om op het voor hen liggende gebergte te klimmen:a) waarom overtreedt gij also het bevel van de HEERE? Overtreedt nu het bevel van de Heere niet; want dat zal geen voorspoed hebben.

a) Deuteronomium. 1:41

Wie niet op de belofte vertrouwt, vreest ook de bedreiging niet; het ongeloof openbaart zich zowel in het overschatten als in het geringschatten van onze kracht..

42. Trekt niet op, want de HEERE zal in het midden van u niet zijn; trekt dan niet op, opdat gij niet geslagen wordt voor het aangezicht van uw vijanden, en dan klagen moet: heeft niet al dit kwaad mij getroffen, omdat God niet metmij is! (Deuteronomium. 31:17).

43. Want de Amalekieten en de Kanaänieten zijn daar op de hoogte van de berg voor uw aangezicht en gij zult door hen ontvangen worden en door het zwaard vallen; want, omdat gij u afgekeerd hebt van de HEERE, zo zal de HEERE, zonder wiegij geenszins overwinnen zult, met u niet zijn!

44. Nochthans poogden zij vermetel om op de hoogte van de berg te klimmen; 1) maar de Ark van het Verbond van de HEERE, waarop de wolk, het teken van Zijn aanwezigheid rustte en Mozes, anders hun wettige aanvoerder, maar die geen deel aan hun overtreden van Gods bevel hebben wilde, scheidden niet uit het midden van het leger, maar bleven beneden, in de woestijn Paran bij Kades.

1) Hadden zij vroeger door ongeloof aan de macht van de goddelijke belofte, geweigerd de strijd met de Kanaänieten te ondernemen, zo willen zij nu, door ongeloof aan de eis van het goddelijk gericht, in eigen kracht, zonder bijstand van God, deze strijd wagen, en de vroegere zonde van ongelovige vrees, door de nieuwe van vermetel zelfvertrouwen overwinnen..

Wij zoeken het verbodene en begeren altijd wat ons geweigerd is.

44. Nochthans poogden zij vermetel om op de hoogte van de berg te klimmen; 1) maar de Ark van het Verbond van de HEERE, waarop de wolk, het teken van Zijn aanwezigheid rustte en Mozes, anders hun wettige aanvoerder, maar die geen deel aan hun overtreden van Gods bevel hebben wilde, scheidden niet uit het midden van het leger, maar bleven beneden, in de woestijn Paran bij Kades.

1) Hadden zij vroeger door ongeloof aan de macht van de goddelijke belofte, geweigerd de strijd met de Kanaänieten te ondernemen, zo willen zij nu, door ongeloof aan de eis van het goddelijk gericht, in eigen kracht, zonder bijstand van God, deze strijd wagen, en de vroegere zonde van ongelovige vrees, door de nieuwe van vermetel zelfvertrouwen overwinnen..

Wij zoeken het verbodene en begeren altijd wat ons geweigerd is..

45. Toen kwamen, nog voordat de Israëlieten de hoogte van de berg beklommen hadden, daarvan af de Amalekieten en de Kanaänieten, die in en op de helling van dat gebergte woonden, en sloegen hen, die zo stout geroemd hadden (vs.40): Hier zijn wij en wij zullen optrekken tot de plaats, die de Heere gezegd heeft! en verwierpen hen, verjoegen, versloegen en wierpen hen door elkaar, langs de westelijke afhelling van de berg, tot Horma toe. 1)

1) Deze plaats heette toen nog Zefat. Zij ontving 38 jaar later (Numeri. 21:3) de naam Horma (plaats van de ban). Van hier vluchten de ontkomenen, die nu niet verder vervolgd werden, naar de legerplaats bij Kades. Hier bleven zij nu nog jaar en dag (Deuteronomium. 1:46). Wel had de Heere bevolen (vs.25), dat de kinderen van Israël, reeds daags na het over hen uitgesproken vonnis van de verwerping, in de woestijn naar de kant van de Schelfzee zouden terugkeren; daar echter de reden tot dat spoedige vertrek, namelijk het gevaar, dat van de zijde van de Amalekieten en Kanaänieten dreigde, verviel, doordat Israël het gevaar moedwillig en vermetel getart had, en de vijanden na hun overwinning en na de vervolging tot Horma toe te hebben voortgezet, weer naar hun haardsteden teruggekeerd waren, kon Israëls vertrek nu ook later plaatsvinden, indien het maar eenmaal plaats had. Onder de veranderde omstandigheden was thans een langer verblijf te Kades veel meer heilzaam; daar de Heere zijn volk eerst nog onder een bijzondere tucht nemen moest, voordat Hij het weer de woestijn kon laten ingaan. Vóór alles moest Israël leren, zich onder Zijn machtige hand te vernederen; en het volk leerde dit, als zij, na de geleden nederlaag, met wenen zochten te verkrijgen, wat zij tevoren met eigen macht dachten te bemachtigen, en Hij hun stem evenwel niet verhoorde (Deuteronomium. 1:45). Daar zij zich nu schikten naar Zijn wil, en van de verovering van Kanaän voor het tegenwoordige geslacht afzagen, moest de Heere hen voorts bereiden op de tijd, dat zij, de een voor en de ander na, in de woestijn zouden wegsterven; en Hij bereidt hen daarop: door in het volgende hoofdstuk de, reeds bij de Sinai voltooide wetgeving, in enige bijzonderheden aan te vullen of nader te bepalen, en hierbij hun blik bepaaldelijk naar het beloofde land te richten. Hierin ontvangen zij een goddelijke waarborg, dat hun verwerping geen volstreekte maar een tijdelijke was, dat zij namelijk alleen het bezit van het land Kanaän, maar geenszins de Verbondsbetrekking zelf betrof, alsook dat hetgeen de vaders onherroepelijk moest ontzegd blijven, eenmaal gewis de kinderen zou ten deel worden, zodat, zoals de kinderen thans, omwille van de vaders, als herders in de woestijn moesten omzwerven, (vs.33) alsoo ook de vaders, omwille van de kinderen, in hoop welgemoed en daarmee in hun droefenis geduldig zijn konden. Wij zien, uit de samenhang van het volgende hoofdstuk met het huidige, hoe ook met betrekking tot het Woord van God van toepassing is, wat Psalm. 104:24 van de werken van de schepping gezegd wordt: "Gij hebt ze alle met wijsheid gemaakt!" Ja ook de Schrift is vol van Zijn goedheid; wij mogen ons slechts niet verstouten, tegenover haar de meester te willen spelen en met onze armzalige en

kortzichtige gedachten haar te bekritisieren, maar wij moeten met onze geest proberen af te dalen in haar diepten, en haar leergierige discipelen worden..

HOOFDSTUK 15.

ENIGE WETTEN NADER AANGEVULD OF NADER OMSCHREVEN EN DE ONTHEILIGING VAN DE SABBAT GESTRAFT.

I. Vs.1-31. Hier volgen enige bijzonderheden ter aanvulling van de op Sinaï gegeven wet. De eerste betreft de vereniging van de spijs- en drankoffers met de brand- en slachtoffers (vs.1-16); de tweede een heffing van het brood, dat de Israëlieten in het land Kanaän zullen eten (vs.17-21); de derde geeft bepalingen omtrent zondoffers, waarbij men vergiffenis verkrijgt, voor het geval iemand uit onwetendheid een van de goddelijke geboden nagelaten heeft. Deze verordeningen staan juist hier op haar plaats, waar Israël zich, onder de opgelegde straf, gebogen heeft en de Heere door voorschriften, die geheel en al op het inwonen in Kanaän berekend zijn, betuigen wil dat Hij niet altoos twisten en Zijn toorn behouden, maar het volk zeker te Zijner tijd naar het beloofde land brengen zal; opdat het, in de huidige zeer treurige omstandigheden, vertroost en opgebeurd wordt, door de hoop op de zoveel vrolijker en van genade getuigende toekomst, die het navolgende geslacht beschoren is.

1. Daarna sprak de HEERE tot Mozes, 1) zeggende:

1) Hoofddoel van deze wet is, dat, zowel bij de wettig voorgeschreven, als bij de vrijwillig gebrachte offeranden, de evenredigheid wordt in acht genomen..

Met deze nadere bepaling van de wetten, reeds vroeger gegeven, wil de Heere ongetwijfeld Israël ook bij de belofte vasthouden, dat het in Kanaän erfelijk en zeker wonen zal. Te midden van de beproevingen, die het volk overkomen vanwege hun zonden, zijn deze wetten als het ware druppels uit de stroom van Gods barmhartigheid..

2. Spreek tot de kinderen van Israël en zeg tot hen: Wanneer gij gekomen zult zijn in het land van uw woningen, dat Ik u geven zal;

3. En gij een bloedig vuuroffer voor de HEERE zult doen, hetzij een brandoffer (Leviticus. 1) of een slachtoffer (Leviticus. 3), en wel ook voor het geval, dat dit brand- of slachtoffer een offer is, dat gij bestemde om het af te zonderen als gave van een gelofte, of dat het uit een vrijwillig offer bestaat (Leviticus. 7:11-21), of wanneer het een brand- of slachtoffer is, dat gij in uw gezette hoogtijden, waarvan Ik, (Leviticus 23:37,38) gesproken heb, ten altaar brengt, om voor de HEERE een liefelijke reuk te maken van runderen of van klein vee;

4. Zo zal hij, die zijn offerande voor de HEERE offert, een daarbij behorend spijsoffer offeren van een tiende 1) meelbloem, gemengd met een vierendeel van een hin²⁾ olijfolie;

1) Een tiende deel van een efa of homer (zie Ex 16.36)

2) Ook: zie Ex 29.40.

5. En wat betreft de wijn ten drankoffer, dat wederom bij het spijsoffer behoort, eveneens een vierendeel van een hin, zult gij bereiden tot een brandoffer of in hetalgemeen tot een slachtoffer, hetzij dan een loffer of een offer, dat uit kracht van een gelofte, of dat vrijwillig gebracht wordt, zodanig spijs- en drankoffer zult gij adan brengen, wanneer het dienen moet tot een offerande, die uit een lam bestaat.

6. Of voor het geval, dat gij niet slechts een lam, maar een ram, dat een kostbaarder dier is ten brand- of ten slachtoffer brengt, zo zult gij een spijsoffer bereiden van twee tienden meelbloem, gemengd met olie, en wel met olieten bedrage van een derde deel van een hin;

7. En wijn ten drankoffer, bij dat spijsoffer, eveneens een derde deel van een hin zult gij offeren, opdat dit, evenals het brand- of slachtoffer zelf, zijn moge tot een liefelijke reuk voor de HEERE.

Hetzelfde vinden wij bij de heidenen. Plinius (XXX: 5) zegt, dat zonder deze mola salsa (gezouten offerkoeken) geen slachtoffer voor volkomen gehouden werd. Homerus (II. I: 459) zegt: "zij brachten koeken" en (462): "hij goot daarop rode wijn."

8. En wanneer gij een jong rund, en alzo de kostbaarste soort van offerdieren, zult bereiden tot een brandoffer of tot een slachtoffer, dat bestemd is om het als gave van een gelofte af te zonderen, of dat gij anders als een loffer of als een vrijwillige gave ten dankoffer brengt aan de HEERE;

8. En wanneer gij een jong rund, en alzo de kostbaarste soort van offerdieren, zult bereiden tot een brandoffer of tot een slachtoffer, dat bestemd is om het als gave van een gelofte af te zonderen, of dat gij anders als een loffer of als een vrijwillige gave ten dankoffer brengt aan de HEERE;

9. Zo zal hij, die dat brand- of slachtoffer brengt, tot een jong rund, overeenkomstig de waarde van dit offerdier, offeren een spijsoffer van drie tienden meelbloem, gemengd met olie, ter mate van de helft van een hin.

10. En aangaande de wijn, die zult gij daarbij offeren ten drankoffer, naar de maat van de helft van een hin, opdat uw brand- of slachtoffer, in vereniging met dit spijs- en drankoffer, zo zij tot een vuuroffer van liefelijke reuk voor de HEERE.

11. Alzo, als hier ter zake van het bij te voegen spijs- en drankoffer bepaald is, zal gedaan worden met de een (elke) os, of met de ene ram, of met het klein vee, van de lammeren, of van de geiten: 1)

1) Als uw brand- of slachtoffer slechts uit één rund, één ram, één lam (hetzij dit een schaap of een geit zij) bestaat. Maar bestaat het uit twee, drie of meer runderen, rammen of lammeren, dan moet gij ook twee, drie of meer, daaraan beantwoordende spijs- en drankoffers daarbij voegen..

12. Naar het getal dus, van brand- of slachtofferdieren, dat gij bereiden zult, zult gij also doen met elk van die offerdieren naar hun getal, dat gij aan elk zijn spijs- en drankoffer toevoegt en dus evenveel spijs- en drankoffers als offerdieren brengt.

13. Elke inwoner onder u zal deze dingen zo doen, offerende een vuuroffer tot een liefelijke reuk voor de HEERE.

14. Wanneer ook een vreemdeling, 1) een zekere tijd, bij u als vreemdeling verkeert, of als een, die in het midden van u is, met zijn gezin en voorgoed zich in uw geslachten gevestigd heeft, 2) en hij een vuuroffer zal bereiden tot een liefelijke reuk voor de HEERE; zoals gij zult doen, also zal hij ook doen.

1) Ook: zie Le 25.49.

2) Ook: zie Le 17.9.

Onder vreemdelingen verstaat Hij niet iedereen, naar hen, die afkomstig uit de heidense volken, de dienst van God hadden aangenomen, en also opgenomen waren in de schoot van de Kerk. Want vreemdelingen, die de voorhuid nog hadden, hun onreinheid verbood hen deel te nemen aan de wettische eredienst. Verder, waarom wilde God een en dezelfde regel bewaren? Ik acht, dat er twee oorzaken voor zijn: dat de vreemdelingen, die pas waren opgenomen, met des te meer ijver de oefeningen tot de godzaligheid zouden bejiveren, wanneer zij zagen, dat zij op gelijke voet met de kinderen van Abraham werden gesteld; vervolgens, om te voorkomen, dat er verkeerde bijvoegsels zouden insluipen, wat wel geschieden zou, indien er onderscheid werd gemaakt. Daarom opdat de zuiverheid van de dienst van God niet langzamerhand door verkeerde naijver bedorven zou worden, werd de deur gesloten voor verschil, welke de mens hierheen en daarheen pleegt heen te trekken..

15. Gij gemeente, hetzij voor u a) en voor de vreemdeling, die als vreemdeling bij u verkeert 1) één instelling, een instelling, voor beide gelijk geldend; dit is bepaald tot een eeuwige instelling bij uw geslachten, dit namelijk: zoals gij, also zal ook de vreemdeling, ingodsdienstig of gemeentelijk opzicht, voor het aangezicht van de HEERE zijn, zodat de vreemdeling zich te gedragen heeft naar dezelfde voorschriften en zich volstrekt geen bijzondere vrijheden veroorloven mag.

a)Exodus. 12:49 Numeri. 9:14

1) De LXX vertaalt: de Jodengenoten, die met u verenigd zijn..

16. Eén wet en één recht zal voor u geldend zijn en voor de vreemdeling, die bij u als vreemdeling verkeert.

In de vroeger beschreven offerwet was van het spijs- en drankoffer slechts meer terloops en bij gelegenheid sprake, wat tenminste de verhouding van zijn hoeveelheid tot het bloedig offer, waarbij het behoort, aangaat. Zo lang Israël zich nog in de woestijn bevond, waar het

nog geen vruchten van het land oogstte, kon het ook geen eigenlijke spijs- en drankoffers brengen. Bij het uitvaardigen nu van de tegenwoordige bepalingen, merkt de Heere Zijn volk aan als reeds in het heilige Land gekomen, ofschoon er vóór diens werkelijke verovering nog omtrent 37 jaar verlopen moeten; de Heere doet dit in Zijn vriendelijkheid en goedertierenheid. Hij heeft hun stem niet verhoord, toen zij tot Hem weenden; het stond onherroepelijk vast, dat het huidig geslacht van Kanaän zou zijn uitgesloten; evenwel is hun wenen niet tevergeefs geweest; wat Hij hun hier zeggen laat, is zoveel als wat Hij spreekt door de profeet Jesaja 40:1 vv.): Troost, troost Mijn volk, zal uw God zeggen; spreekt naar het hart van Jeruzalem en roept haar toe, dat haar strijd vervuld is, dat haar ongerechtigheid verzoend is..

Wat overigens hier het gegeven gebod, betreffende de spijs- en drankoffers aangaat, van hun betekenis in verband met een brand- of dankoffer hebben wij reeds bij Leviticus. 2:10,16. gesproken, maar om het gewicht van een zo nadrukkelijk uitgevaardigd gebod beter te doen verstaan, nemen we nog eens alles samen. "De verbinding van het spijsoffer met het brandoffer wijst daarop, dat aan de goede werken noodzakelijk de wijding en de overgave van de gehele persoon moet voorafgaan, maar even noodzakelijk op deze overgave de goede werken volgen moeten; dat Jehova, de heilige, die juist, omdat Hij zelf heilig is, zegt: Zijt heilig! niet met een bloot gevoel van afhankelijkheid, of met een halve liefde gediend is, maar dat Hij ijver tot de uitoefening van Zijn geboden verlangt, waarin alleen de bevestiging of de verzegeling bestaat van de overgave van het leven, als een overgave, die in waarheid gegeven is (Psalm. 15:1 vv. Joh.15:14). De verbinding van het spijsoffer met het drankoffer geeft te kennen: dat de ware dankbaarheid zich niet alleen door de belijdenis, die door het bloedig offer voorgesteld wordt, maar ook door de wandel openbaren moet..

17. Voorts sprak de HEERE, die het volk ook nog op een andere wijze het voortduren van Zijn Verbond en de inname van het beloofde land wilde waarborgen, tot Mozes, zeggende:

18. Spreek tot de kinderen van Israël zeg tot hen: als gij zult gekomen zijn in het land, waarheen Ik u, in uw kinderen, inbrengen zal,

20. De eerstelingen van uw deeg, 1) van het eerste deeg, dat gij van de verschillende granen tot brood kneedt, een koek van gewone grootte en hoedanigheid, zult gij daarvan tot een hefoffer offeren; zoals het hefoffer van de dorsvloer door u uit de eerstelingen van het uitgedorste graan wordt opgenomen, als een gave voor de Heere, om hiermee al wat er verder wordt afgedorst, aan Hem te heiligen, a) zo zult gij dat offer, aan de eerste mengsels van het deeg ontleend, de Heere offeren.

a)Exodus. 23:19

1) De eerstelingen van uw deeg. Reeds vroeger was bepaald, om de eerstelingen van de oogst te brengen; hier wordt verordend, om ook de eerstelingen van het deeg de Heere tot een hefoffer aan te bieden. Dit moest geschieden, opdat Israël daardoor zijn voortdurende afhankelijkheid van de Heere zou erkennen, omdat Hij niet alleen het koren moet doen groeien, maar ook de zegen geven over het genieten ervan..

21. Van de eerstelingen van uw deeg zult gij een zekere maat, zoveel namelijk als tot een koek nodig is, de HEERE als een hefoffer geven, en dit zal als een eeuwigeinstelling bij uw geslachten onderhouden worden.

22. Voorts, 1) wanneer gij uit onwetendheid, zonder opzet, uit onbedachtzaamheid afgedwaald zult zijn, en niet zult gedaan hebben enige van al deze geboden, die de HEERE (vs.18-21) tot Mozes gesproken heeft;

1) Aan het voorgaande voorschrift zijn (vs.22-31) verordeningen omtrent het zondoffer vastgeknoopt, van welke de eerste (vs.22-26) zich van de in Leviticus. 4:13-21 behandelde gevallen daarin onderscheiden, dat de zonden hier niet als het doen van een van de geboden van de Heere, die niet gedaan mochten worden, maar als niet doen van alles, wat God door Mozes had gesproken, laten aanwijzen. Hierom wordt hier dus gehandeld, niet over zonden, die moedwillig begaan worden, maar over zonden van nalatigheid, van niet opvolging van de goddelijke wetten..

23. Alles, wat u de HEERE door de hand van Mozes geboden heeft, en dat voor u verbindend is van die dag af, dat het de HEERE geboden heeft en voortaan bij uw geslachtenverbindend blijven zal, als iets van dat alles niet opzettelijk maar uit dwaling door u zal nagelaten zijn.

24. Zo zal het geschieden, indien iets bij dwaling gedaan of nagelaten en voor de ogen van de vergadering verborgen is, 1) dat de gehele vergadering, zodra zij zich van deze dwaling bewust wordt, of tot kennis daarvan komt, tenteken van haar vernieuwde, volledige overgave aan Mij, een var, een jong rund zal bereiden ten brandoffer, tot een liefelijke reuk voor de HEERE, met zijn bijbehorend spijsoffer en met zijn drankoffer, naar de wijze (het voorschrift) (vs.8-10) en voordat het brandoffer gebracht wordt, een geitebok ten zondoffer.

1) Letterlijk staat er: Indien iets buiten de ogen van de vergadering (of van de gemeente), uit dwaling gedaan is; hetgeen misschien betekent: indien er iets van het voorgeschreven door de gemeente onopzettelijk is nagelaten, zonder dat zij ervan wist. Men versta het hier gezegde met Van der Palm in deze zin: indien enig voorschrift sedert jaren op enigerlei wijze in onbruik en vergetelheid geraakt is, en het tegenwoordig geslacht, dat daaraan geen schuld heeft, dit verzuim en deze vergetelheid bemerkt en daarom deze wetsbepaling weer invoert en gaat handhaven, dan zullen ter verzoening van de in de tijd van de onwetendheid begane zonde van nalatigheid, de hier bepaalde offers gebracht worden (Leviticus. 4:13 vv.)

Daarom, opdat noch het volk, noch de enkele personen, wanneer zij hun schuld zouden bemerken, als het ware door het wanhopen aan vergiffenis, zich van de dienst van God zonden losscheuren, komt God hen hier tegemoet, en leert hen, op welke wijze zij verzoend kunnen worden, opdat, wie in zonde vielen, niet Zijn dienst zouden vaarwel zeggen..

Het veronderstelde geval is een nationale of volkszonde, gepleegd door onkunde en in gebruik geraakt door een algemene afdwaling..

25. En de priester zal, door het brengen van deze beide offers, de verzoening doen voor de gehele vergadering van de kinderen van Israël, en het zal hun vergeven worden; want het was een onopzettelijke afdwaling, die, terwijl hetmet de moedwillige overtreding (vs.30) geheel anders gesteld is, vatbaar is voor verzoening, en zij hebben schuldbelijdend hun offerande, hun brandoffer met bijbehorend spijs- en drankoffer gebracht, een vuuroffer voor de HEERE, en wel als hun zondoffer hebben zij dat gebracht voor het aangezicht van de HEERE, omverzoening te verkrijgen over hun afdwaling.

26. Het zal dan aan de gehele vergadering van de kinderen van Israël vergeven worden, ook de vreemdeling, die in het midden van hen als vreemdeling verkeert; want het is het gehele volk, met inbegrip van de vreemdelingen, door dwaling overkomen, en zij hebben tezamen de vergiffenis nodig.

27. En indien niet de gehele gemeente, maar alleen een ziel door afdwaling gezondigd zal hebben, in het nalaten van het een of ander, dat zij had behoren te doen, die zal een eenjarige geit ten zondoffer offeren! a)

a) Leviticus. 4:27 vv.; 5:5 vv

28. En de priester zal de verzoening doen over de dwalende ziel, als zij namelijk gezondigd heeft, niet opzettelijk, maar door afdwaling voor het aangezicht van de HEERE, doende de verzoening over haar; en het zal haar vergeven worden.

29. De inwoner van de kinderen van Israël, en de vreemdeling, 1) die in hun midden als vreemdeling verkeert, één wet zal onder u gelden, ten aanzien van hen, die het een of ander door afdwaling doet of nalaat.

1) Ook hier weer wordt de vreemdeling met de inwoner gelijk gesteld, opdat reeds onder de wet zou afgeschaduwd worden, dat het in de Nieuwe Bedeling zou gelden, ten opzichte van de zaligheid van Gods kinderen, dat er geen onderscheid zou zijn tussen Jood en Griek, Barbaar en Scyth, dienstknecht en vrije.

30. Maar de ziel, die iets zal gedaan of nagelaten hebben,

1) niet in onwetendheid of uit zwakheid en overijling, maar met een in moedwil en weerspannigheid tegen de Heere opgeheven hand, 2) die ziel, hetzij van inwoners of van vreemdelingen, die smaadt de HEERE en is de godslasteraar gelijk; en deze ziel zal, evenals de godslasteraar (Leviticus. 24:16), uitgeroeid worden uit het midden van haar volk;

1) Hier is speciaal sprake van de ontheiliging van de ware en wettige dienst van God, door iets vermetels te bedenken, dat in strijd is met de zuiverheid van de dienst van God. Niet alleen op roof, of moord, of andere misdaden wordt straf gezet, maar ook op goddeloze verzinsels, die tot doel hebben de godsdienst te schaden..

2) Met opgeheven hand, d.i. die moedwillig zich tegen God en Zijn heilige geboden stelt en verzet. Eigenlijk staat er, met hoge hand, d.i. met de hand uitgestrekt naar Jehova, als om daarmee te zeggen, dat men de toorn van de Heere over de zonde niet vreest..

31. Want zij heeft het woord, niet van een mens, maar van de HEERE veracht en op een Hem smadelijke wijze, Zijn gebod vernietigd; 1) deze ziel zal geheel, zeker, uitgeroeid worden, zonder dat eraan gedacht mag worden, dat er nog een zoenoffer voor haar zou te brengen zijn; haar ongerechtigheid is op haar 2) en kan niet van haar weggenomen worden, zodat zij dan ook zelf de straf dragen moet.

1) Hier wordt de reden bijgevoegd, omdat hij het woord van God veracht heeft en Zijn voorschrift voor niets geacht. Het is geen licht misdrijf, de grenzen door God gesteld, te overschrijden. Het is zeker, dat alle verwaterde godsdienst een goddeloze geringschatting voortbrengt, alsof men met opzet God veracht en Zijn geboden versmaadt. Waaruit wij opmaken, dat niets meer de zuivere en eenvoudige dienst van God in de weg staat, dan de laatdunkendheid, dat ieder volgt, wat hem zelf behaagt..

Zonden met opgeheven hand zijn alleen deze, waarbij zich met het bewustzijn van haar strijd met de wet, weerzin tegen de wet zelf en eigenwillige losmaking van haar bepalingen verbinden, maar niet ook die, waartoe de mens vervoerd wordt, doordat de macht van de lust of van de onlust zijn beter willen en zijn geweten overweldigt. De verzekering van de vergiffenis van de laatste mag en moet, altijd in geval van oprecht berouw en mishagen over zichzelf, op de weg van de offers gezocht worden. Maar de zonde van hen, die op een oproerige, God en zijn gebod voorbedachtelijk en stout versmadende wijze, misdoen, kan geen voorwerp van hogepriesterlijk medelijden zijn (Hebr.5:2), daar dit een gemis van de behoorlijke afschuw van de zonde zijn zou (zie Le 4.2)

Niemand zondigde op deze wijze, dan die in zijn hart een ingeworteld gevoel had tegen de wet van God.

II. Vs.32-41. Nauwelijks heeft de Heere in het voorgaande van het zondigen uit moedwil gesproken, waarvoor geen zoenoffer kan toegelaten worden, of daar doet zich een voorbeeld van zo'n zondige voor; wanneer er buiten het leger een man betrapt wordt, die op de Sabbat hout verzamelt en hiermee het derde gebod (Exodus. 20:8 vv.) overtreedt. Wie hem betrapt hebben, brengen hem tot Mozes en Aäron en de oudsten van de gemeente, en nadat de Heere over de wijze, waarop de doodstraf aan hem voltrokken worden moet, is geraadpleegd, wordt bij in het openbaar gestenigd. Dit voorval bewijst, dat Israël zich nog van de heiligheid van het Goddelijke gebod bewust is en alzo de overtreder in zijn midden voor Gods gericht stelt; maar het maakt tevens openbaar, hoe licht een afzonderlijk persoon Gods geboden uit het oog verliest en naar zijn eigen gedachten wandelt op een weg, die niet goed is; waarom de Heere voor elke persoon een teken voorschrijft, dat hij ter herinnering aan Zijn heilige geboden in franjes of kwasten aan zijn klederen dragen moest.

32. Toen nu de kinderen van Israël in de woestijn waren, waarin zij veertig jaar zouden moeten omzwerven (Numeri. 14:33 vv.), en thans hun legerplaats nog in Kades hadden,

(Deuteronomium. 1:46), zo vonden zij een man, die bezig was, hier en daar verspreide stukken hout te verzamelen op de Sabbatdag.

33. En die hem vonden, hout verzamelende, brachten hem tot Mozes en tot Aäron en tot de gehele vergadering van de oudsten die, sedert de invoering van de, door Jethrovoorgestelde en door de Heere goedgekeurde inrichting (Exodus. 18:13-26), de rechtsmacht van de gemeente uitmaakten.

34. En zij stelden hem, evenals eerder (Leviticus. 24:10 vv.) met een godslasteraar gedaan was, in bewaring: want het was niet bepaald verklaard, wat straf hem aangedaan zou worden, hoewel er wel op de overtreding van het Sabbatsgebod de doodstraf bepaald was (Exodus. 34:14 v.; 35:2), maar de wijze, waarop deze voltrokken moest worden, nog niet nader was voorgeschreven.

34. En zij stelden hem, evenals eerder (Leviticus. 24:10 vv.) met een godslasteraar gedaan was, in bewaring: want het was niet bepaald verklaard, wat straf hem aangedaan zou worden, hoewel er wel op de overtreding van het Sabbatsgebod de doodstraf bepaald was (Exodus. 34:14 v.; 35:2), maar de wijze, waarop deze voltrokken moest worden, nog niet nader was voorgeschreven.

35. Zo zei dan nu de HEERE tot Mozes, toen deze Hem in de tabernakel vroeg naar hetgeen Hij wilde, dat er gebeuren zou: die man zal als een, die met opgeheven hand en moedwillig overtreden heeft (vs.30), zekergedood worden; de gehele vergadering zal hem met stenen stenigen, buiten het leger. 1)

1) Ook: zie Le 20.2.

36. Toen bracht de gehele vergadering hem uit tot buiten het leger, en zij stenigden hem met stenen, zodat hij stierf, zoals de HEERE Mozes geboden had.

Om dit geval juist te beoordelen, heeft men zorgvuldig in het oog te houden, welke betekenis de Sabbat, als teken van het Verbond, voor het volk had. De overtreding met voorbedachte rade van het verbod van de arbeid was een openlijke verbreking van het Verbond, een daadwerkelijke opstand tegen de Heere..

De Sabbat kwam tot Israël niet alleen, omdat het een volk van mensen was, dat leven moest in de verordening, die krachtens de schepping voor elk menskind gold; maar ook bovendien, omdat het een volk van verlost was, dat in deze Sabbatviering typisch de verlossing van de Heere had af te beelden..

Door Ezechiël (hoofdstuk 20:12) laat de Heere Zijn volk zeggen, dat Hij hun de Sabbat had gegeven tot een teken tussen Hem en hen, opdat zij weten zouden, dat Hij de Heere is, die hen heiligt. Deze man verachtte dit teken, verachtte het teken, door God gesteld, tot heiliging, en dat kort na de straf, die over Israël was gekomen. Het is daarom, dat de Heere beveelt, hem op die wijze voor zijn zonde te straffen..

37. En de HEERE, aan dit voorval aanleiding ontlenende, om het volk de onderhouding van Zijn geboden in te scherpen en het tegen moedwillige zonden zo dringend mogelijk te waarschuwen, sprak tot Mozes, zeggende:

38. Spreek¹⁾ tot de kinderen van Israël en zeg tot hen: a) dat zij zich snoertjes, franjes of kwasten maken aan de vier hoeken van hun bovenkleren, 2) hetgeen van nu af bij hun geslachten onderhouden wordt; en op of aan het bovineinde van de snoertjes, franjes of kwasten van de hoek zullen zij een hemelsblauwe of hyacinthkleurige draad of koord zetten, door welke draad of koord die franje of die kwast aan het kleed vastgehecht zij. 3)

a)Deuteronomium. 22:12 Matth.23:5

1)Hoogstwaarschijnlijk heeft deze verordening zijn oorzaak in het zo-even medegedeelde en plaatsgehad hebbende geval van Sabbatontheiliging. De Heere beveelt nu, dat zij zich snoertjes aan de kleren zouden maken, en aan die snoertjes draden, opdat zij aan de geboden van de Heere gedachtig zouden zijn. In Matth.23:5 worden deze zomen genoemd..

2) Ook: zie Ex 12.34.

3) Kwasten, die uit van boven bijeengebonden en naar beneden lohangend koord bestonden, moesten de Israëlieten met een hyacinthkleurig koord aan de 4 hoeken van hun bovenkleed vasthechten. Deze kwasten moesten, bij de beweging van het lichaam het oog tot zich trekken. De kleur van de koorden herinnerde aan het feestgewaad van de Hogepriester (Exodus. 28:5)

39. En hij, die draad of koord, zal u aan de snoertjes a) kwasten, zijn, opdat gij het uitwendig versiersel aanziet, en daarbij dan aan al de geboden van de HEERE, waarvan het ene afbeelding is en waaraan gij dus daardoor moetherinnerd worden, 1) gedenkt, en die doet; en gij zult naar de lusten van uw eigen bedorven hart en naar de begeerten van uw ogen niet sporen zoeken, die gij zijt nahoererende. 2)

a)Matth.23:5 Luk.8:44

1) Vele draden in een kwast aan een hemelsblauw snoer zijn vele geboden van een ondeelbaar hemels gebod van liefde (Jacobus 2:8-10).

2) Eigenlijk gij zult niet achter uw hart en achter uw ogen navorsen of omdolen, d.i. gij zult de ingevingen van de boze lust van het hart niet opvolgen en de dingen van deze wereld, die uw ogen en zinnen tot zich trekken, niet najagen 1 Johannes 2:15). Nahoereren betekent enig ding van deze wereld met ene drift, die de wil van God miskent en Zijnen naam versmaadt, zoeken en aanhangen, of dit met afgodische liefde nalopen..

Hart en ogen mochten daarom niet gericht worden op de dingen, die strelend zijn voor het natuurlijk hart en aangenaam in de ogen van de zondige mens, maar op de geboden van God, die hem zijn gegeven ten goede.

40. Opdat gij van een wandel in godvergetenheid, in gelijkvormigheid aan de wereld moogt bewaard worden, en daarentegen, door dit teken aan uw kleren, aan Mijn wil gedenkt en doet al 1) Mijn geboden, en uw God heilig zijt.

1) Het bijgeloof van de latere joden bedacht de franjes zo te doen werken, dat daardoor al de 613 geboden in de wet van Mozes vervat, konden aangewezen worden.

41. Ik ben de HEERE Uw God, die U uit Egypte gevoerd heb 1) om u tot een God te zijn, om Mij in Mijn goddelijke macht, genade en heiligheid aan u te openbaren en door u, als Mijn uitverkoren volk, als de enige, waarachtige God gekend enverheerlijkt te worden: Ik ben de HEERE, uw God! 2) Aan Mij is het, dat gij in alles te gehoorzamen hebt.

1) De Heere brengt met deze verordening de verlossing uit Egypte in verband, om daarmee weer te herinneren, dat Israël een verkregen volk is, een volk, dat op bijzondere wijze Zijn eigendom is..

2) Hoe diep nederbuigend is de liefdezorg van God, om zijn volk te weerhouden van al wat kwaad is, en het daarentegen op de weg des levens te leiden en te besturen. Men vergelijk de opmerkingen bij Deuteronomium. 6:9 (zie De 6.9) betreffende de gedenktekens aan voorhoofd en armen, de kwasten aan de kleren en de gedenkschriften in de huizen..

HOOFDSTUK 16.

GOD STRAFT EEN OPROERIGE AFDELING.

I. Vs.1-40. Nog tijdens het langdurig, eerste oponthoud in Kades, verbindt zich Korach, een Leviet uit het geslacht van de Kahathieten, met Dathan, Abiram en On, uit de stam van Ruben, om de bestaande orde van zaken omver te werpen en de priesterlijke waardigheid aan zich te brengen, terwijl hij voor de Rubenieten aanspraak maakt op de waardigheid van de heersende stam. Het lukt de samengezworen tweehonderd en vijftig van de aanzienlijkste mannen voor hun plannen te winnen; en zo treden zij daarmee openlijk voor de dag. Als Mozes hen vermaant om de volgende dag met wierookvaten naar het heiligdom te komen en daar van het priesterschap, welks bediening hun, haar zij meenden, bij het algemene priesterlijke karakter van het gehele volk, zowel vrij stond als Aäron, een proef te geven, laat On zijn betrekking tot de samengezworenen varen, weigeren Dathan en Abiram, onder snode verwijten, alle gehoorzaamheid aan de Godsman, en komen de overigen zich inderdaad tot de priesterlijke dienst aanmelden. Een dubbel Godsgericht verdelgt op de dag van de beslissing deze booswichten, Korach, Dathan en Abiram worden met al het hunne door de aarde verzwolgen, en de 250 mannen door het vuur van de Heere verteerd.

1. Korach a)nu, de zoon van Jizhar, zoon van Kahath, zoon van Levi, nam tot zich zowel Dathan als Abiram, zonen van Eliab (uit het geslacht van Pallu hoofdstuk 26:5 vv.) en On, de zoon van Peleth, alle zonen d.i. afstammelingen van Ruben, wiens stam, volgens de legerindeling (Numeri. 2:1-34) zijn tenten had ten zuiden van de tabernakel, dicht achter die van Korach.

a) Numeri. 26:9; 27:3 Judas 1:11

2. En zij stonden op voor het aangezicht van Mozes, bovendien tweehonderd en vijftig door hen opgeruide mannen uit de overige stammen van de kinderen van Israël, oversten van geslachten en families van de vergadering, de geroepenen van de samenkomst, vertegenwoordigers van het volk, mannen van naam.1)

1) Deze mannen waren leden van de Raad van de oudsten, waardoor Mozes de bevelen van de Heere tot het volk placht te brengen. Zij bekleeden dus een zeer eervolle plaats en waren mensen van invloed..

3. En zij 1)vergaderden zich tegen Mozes en tegen Aäron, en zeiden tot hen: het is te veel voor u! 2) het is genoeg, dat gij nu al zolang het roer van zaken hebt in handen gehad; deze waardigheden moeten nu eindelijk ook eens op anderen overgaan; want deze gehele vergadering, zij allen, de een zowel als de ander, zijn, zoals God zelf ons heeft laten aanzeggen (Exodus. 19:5 vv.) heilig, en de HEERE is met zijn heiligdom in het midden van hen wonende, waarmee Hij het gehele volk voor heilig verklaart; waarom dan verheft gij u over de gemeente 3) van de HEERE en trekt gij de hoogste waardigheden aan u, alsof gij iets boven de overigen voor had?

1) Korach, de aanstoker van het oproer, waarom de oproerigen later (vs.3 vv.; 26:9; 27:3) de afdeling van Korach genoemd worden, was een neef van Mozes en Aäron, zoals uit deze stamtafel blijkt (Exodus. 6:16 vv.):

Levi-Gerson, *Kahath*, Merßri. *Kahath-Amram*, *Jizhar*, Hebron, Uzziël. Amram-Mozes en Aäron. *Jizhar-Korach*, Nefeg, Zichri. Korach-Assir, Elkana, Abiasaph.

Zijn zonen waren echter niet mede in het oproer gewikkeld en bleven alzo ook van het gericht verschoond, dat aan hun vader voltrokken werd (Numeri. 26:11). Zo schijnt ook On uit de stam van Ruben, die in het begin tot de oproermakers behoorde, tot inkeer te zijn gekomen; van hem wordt althans in het vervolg van de geschiedenis geen melding meer gemaakt. Wat Korachs hart bewoog, was zonder twijfel begeerte om de hogepriesterlijke waardigheid te bekleden; maar, daar hij inzag, dat hij alleen niets zou kunnen uitrichten, zo zocht hij zich een aanhang te maken uit de Rubenieten, van wie hij wel wist, hoe weinig zij het konden verkroppen, dat aan hun stamvader eens het recht van de eerstgeboorte en hiermee aan hun stam het oppergezag over het gehele volk ontnomen was, dat thans op Juda was overgegaan. Deze dan overreedt hij om zich van het werelds of burgerlijk gezag meester te maken, zoals hij voor zich het Hogepriesterschap begeert. Hierbij komt hem deze uiterlijke omstandigheid van pas, dat de tenten van de Kahathieten en Rubenieten zo dichtbij elkaar stonden, dat de samenzwering eerst lang genoeg in het geheim gesmeed kon worden, om alles in bijzonderheden af te spreken en ook uit de overige stammen gelijkgezinden onder de aanzienlijkste mannen tot partij te kiezen over te halen..

Is het wegens de onwaarheid van het mensenhart, in de wereld duizenden malen nodig, dat men woord en zaak wel onderscheide en hore, lere en opmerke als een, die weet, dat vaak de schoonste rede dienen moet tot dekmantel voor de slechtste zaak, en dat hetgeen er voorgegeven en gezegd wordt, geheel iets anders is dan hetgeen ten grondslag ligt en eigenlijk gemeend en gewild wordt, dit is in het bijzonder dßßr nodig, waar van opstand tegen de bestaande orde sprake is. Daar hoort men heerlijke, lieflijke klanken van vrijheid, van recht, van volksgeluk. Dit is het woord. Maar de aanmatiging, de eerezucht, de gierigheid, de heerszucht van hen, die dat woord spreken, dit is de zaak. Zij willen slechts verandering van personen. Zelf begeren zij de plaats in te nemen van hen, die in de staat de voornaamsten zijn, en alzo zelf de bestuurders, de geëerde mannen, de gegoeden te worden, Zo was het, blijkens de geschiedenis van alle oproeren onder alle volken, altijd en overal. Zo was het ook reeds bij Korach en zijn afdeling in de Arabische woestijn. Hoe hemelsbreed verschilde daar het woord van de zaak zelf! Van de zaak zelf-van zelfzucht, aanmatiging, afgunst, hoogmoed spraken die lieden geen enkel woord-en dit was toch eigenlijk alleen de zaak, die zij dienden-zij spraken integendeel van de waardigheid, het recht, de vrijheid van het gehele volk. Toen alles genoegzaam was afgesproken en zij meenden, dat, als zij nu openlijk voor de dag kwamen, de menigte van het volk hun zou bijvallen, gingen zij tezamen naar Mozes en Aäron en zeiden, zonder twijfel in tegenwoordigheid van het vergaderde volk: "Gij matigt u te veel aan; want de gemeente is in haar geheel en in al haar leden heilig, en de Heere is in haar midden; waarom verheft gij u boven de gemeente?" Dit klonk schoon, in zover het de schijn hebben kon, alsof deze aanzienlijke mannen volstrekt geen eigenbelang op het oog hadden, maar alleen voor het verdrukte volk in de bres wilden springen, en zochten te verhinderen, dat de

hoogste macht en waardigheid in de hand van twee mannen bleef, die zich tot hiertoe wederrechtelijk hadden aangematigd. Zij zeiden de waarheid, als zij beweerden, dat de gehele gemeente, krachtens de tegenwoordigheid van de Heere onder Zijn volk, heilig is; maar wat betekende dit hier? Zou daarom onder Gods volk dan geen orde moeten heersen? Moest zij niet daarom juist zo veel te meer bestaan? En zou deze een andere mogen zijn, dan welke Hij zelf heeft voorgeschreven? Zij spraken, als wisten zij het volstrekt niet, dat de Heere, Jehova, de God van Israël zelf, deze Mozes naar Egypte gezonden en hem aan het hoofd van het volk gesteld had, en dat Hij zelf deze Aäron en diens zonen tot het priesterschap had uitverkoren. Hadden zij, hetgeen zij eigenlijk meenden en wilden, duidelijk en naar waarheid willen en durven uitspreken, dan zouden zij gezegd hebben: "Wij, Kahathieten, Korach en zijn zonen, aan de patriarch Levi net zo naverwant als Aäron, wij begeren het priesterschap; en wij, Dathan en Abiram, begeren het burgerlijk bestuur van zaken; deze Mozes toch is niet meer dan wij."

De ongelovige en oproerige afdeling wordt steeds groter; want waar men tegen de menselijke en Goddelijke verordening kwalijk spreekt, daar zijn altijd velen, die het graag horen. Ach, in onze tijd lukt het de valse profeten maar al te goed, door hun machtige dwalingen en goddeloze leerlingen velen, zelfs anders eerlijke lieden, te verblinden en te verleiden; zij hebben hun vrienden in paleizen en in hutten; op de markten van de steden, in de gezelschappen van de meest beschaafde toon zowel als in kringen, waar de grofste zinnenlust haar feesten viert, wordt hun bijval geschonken; de tijdgeest, die zij als hun patroon en afgod altijd bewieroken en huldigen, is op hun zijde; de kranten en de dagbladen verkondigen hun roem en prijzen de diepten van hun wijsheid; verenigingen en volksvergaderingen luisteren naar hun reden; in scholen en kweekplaatsen gelden hun grondstellingen..

Oproerigen hebben gewoonlijk drie voorwendsels: 1. "Allen zijn gelijk," om het volk te vleien. 2. "De overheid heeft te veel en de anderen te weinig," om het volk te trekken. 3. "De overheid is van al het onheil de oorzaak," om de liefde jegens de hoger geplaatsten in haat te doen omkeren. De ware oorzaken van het oproer zijn hier en overal hoogmoed en ondankbaarheid jegens God..

2) In het Hebreeuws Rab lakem. Beter is de vertaling: Houdt ermee op, n.l. met het voeren van het opperbestuur en met het bedienen van het priesterschap. Letterlijk: genoeg U! Zij bedoelen daarmee, dat Mozes en Aäron lang genoeg aan het hoofd van het Israëlitische volk hadden gestaan. Eergierigheid en hovaardij spreken zich hierin uit..

3) In dit vers wordt eerst van de verzameling van de Israëlieten gesproken als vergadering en daarna als gemeente. Het verschil van beide woorden is deze, dat door eerstgenoemd woord wordt uitgedrukt, de meer burgerlijke verhouding van het volk, en door het tweede, de bestemming van Israël, om een theocratisch volk te zijn, een volk op bijzondere wijze door God geroepen, en door Hem geregeerd en bestuurd..

4. Als Mozes dit hoorde, zo viel hij op zijn aangezicht 1) ter aarde, om de zaak de Heere te klagen en Zijn beslissing in te roepen, even als ten tijde dat de gehele vergadering tegen hem en Aäron opstond (Numeri. 14:5).

1) Mozes betoonde dus, hoe graag hij de minste wilde zijn en de regering afstaan; indien dit bestaanbaar was met zijn plicht jegens God, en met zijn getrouwheid, omtrent het ambt waarmee hij bekleed was. Hij vervoegde zich dan tot God door het gebed, om bestuurd en onderricht te worden, aangaande hij te zeggen en te doen had. Hij schroomde tot hen te spreken, voordat hij tot God gesproken en zijn ziel voor Hem uitgestort had, ten einde de Heere in deze omstandigheid met hem zijn zou. Want ons hart kan zich niet bereiden om te spreken, noch uitbrengen, hetgeen wij overdacht hebben, tenzij God ons daartoe bijstand verleent..

5. En hij sprak, nadat God hem Zijn wil geopenbaard en hij zich weer opgericht had, tot Korach en tot Zijn gehele vergadering, zeggende: Morgen vroeg bij het morgenoffer, waar gij even goed als Aäron de priesterlijke bediening van het reukwerk mag vervullen, dan zal de HEERE bekend maken, wie de Zijne en de heilige is, die Hij tot Zich zal doen naderen, of dit iedereen uit de gemeente is, die zich, zoals gij, daarvoor maar opdoet, dan of het alleen de daartoe geroepen en geordende Hogepriester is, en wie Hij, bij deze dubbele aanbieding van reukwerk, deels van uw, deels van Aärons zijde, verkoren zal hebben, door het aannemen van diens offer, die zal Hij tot Zich doen naderen, en daardoor aanwijzen als de man, die voortaan het priesterambt te bekleden heeft.

6. Doet, om dan eens de proef te nemen van de priesterlijke dienst waarop gij aanspraak maakt, en om te tonen, hoe het met uw vermeende heiligheid gesteld is, doet daartoe dit: neemt u wierookvaten 1) zoals er bij het wierookoffer in gebruik zijn (Leviticus. 10:1), gij Korach en gij, zijn gehele vergadering.

1) Daar het brengen van het reukoffer een van de heiligste, zo niet de heiligste verrichting was van de gewone priester, beveelt Mozes Korach en zijn verbondenen, om reukwerk voor de Heere in hun wierookvaten te brengen. Mozes schroomt niet een publiek onderzoek, wie door de Heere tot Priesters zijn verkoren, daar hij weet, dat God, de Heere, Aäron en zijn nakomelingschap tot priesters, heeft afgezonderd.

7. En doet morgen vuur van de gloeiende kolen van het voorhofsaltaar daarin; legt, terwijl Aäron uit kracht van zijn ambt (Exodus. 30:7) datzelfde doet, reukwerk daarop voor het aangezicht van de HEERE, en het zal geschieden, dat de man die de HEERE, bij deze proeve, waarbij beide partijen het reukwerk bedienen, verkiezen en op buitengewone wijze als Zijn rechtmatige priester aanwijzen zal, die zal heilig zijn, en voortaan niet weer in zijn priesterlijke waardigheid aangerand worden. Het is te veel voor u, gij kinderen van Levi; 1)

1) Weer als in vs.3 in het Hebreeuws Rab lakem. Beter is dan ook de vertaling: Laat dit u genoeg zijn, o kinderen van Levi! Mozes geeft hen hiermee hun eigen woorden, in vs.3 uitgesproken, terug..

8. a) Voorts zei Mozes tot Korach, om hem, zo mogelijk, nog bijtijds tot bezinning te brengen en tot bekentenis te doen komen, dat hij met zijn aanhang zich inderdaad te veel aanmatigde: Hoort toch, gij kinderen van Levi!1)

a) Leviticus. 10:1 vv.

1) Mozes maakt uit kracht van hun positie onderscheid tussen Korach en Dathan en Abiram. Korach was een Leviet, Dathan en Abiram niet. Hij wijst dan Korach op zijn bijzondere plaats in het midden van Israëls volk, hoe God hier de Levieten heeft uitverkoren, om de dienst van de Heere waar te nemen..

9. Is het u te weinig, en niet reeds voorrecht genoeg, dat de God van Israël u, de gehele stam van Levi, van de vergadering van Israël heeft afgescheiden, en alzo met de bijzondere ere verwaardigd heeft, om u dichter dan enige andere van de stammen tot Zich te doen naderen, om, op de (Numeri. 3:5 vv.) beschreven wijze, de dienst van de tabernakel van de HEERE te bedienen, en als een verzoening of een bedeksel, te staan voor het aangezicht van de vergadering, om hen te dienen en in hun plaats de hun toekomende dienst bij het heiligdom te vervullen? (hoofdstuk 8:5 vv.)

10. Daar Hij u en al uw broeders, de kinderen van Levi met u alzo tot zich heeft doen naderen, en u, als geheiligden, in meer bijzondere betrekking tot zich gesteld heeft, zijt gij dan met deze onderscheiding nog niet tevreden, en zoekt gij nu ook het priesterambt, dat de Heere uitsluitend aan Aäron en zijn zonen heeft voorbehouden?

11. Daarom 1) gij en uw gehele oproerige vergadering, gij zijt, met uw aanspraak, als oproerlingen vergaderd tegen de HEERE, die aan ieder zijn plaats in Zijn rijk aanwijst, naar Zijn welbehagen! want Aäron, wat is hij, dat gij tegen hem moppert? Gij kent hem immers, dat hij geen trots geweldenaar is, die zich zijn ambt zou hebben willen aanmatigen! Gij weet immers, dat hij de door de Heere zelf verkoren Hogepriester is, die gij als zodanig te eerbiedigen hebt!

1) Letterlijk staat er: Daarom, gij en uw gehele vergadering, die tegen de Heere vergaderd zijn, en Aäron, wat is hij, dat gij tegen hem moppert. Uit de grondtekst is op te maken, dat Mozes dit in heilige toorn heeft uitgesproken. De bedoeling is: Gij, die u tegen de Heere vergadert, wat wilt gij toch? Gij moppert niet tegen Aäron, die toch door de Heere is uitverkoren tot priester, maar tegen de Heere zelf..

12. En Mozes schikte na deze vermaning een boodschap heen, om Dathan en Abiram, de zonen van Eliab, te roepen, want deze hadden, terwijl Mozes met Korach handelde (vs.8-10), zich naar hun tenten teruggetrokken, en Mozes wilde thans ook tot hun hart een woord spreken; maar zij zeiden, in de onboetvaardigheid en hardheid van hun gemoederen, hetgeen aan Mozes moest weer geboodschap worden: Wij zullen niet opkomen! gij moet niet denken, dat wij tegenover u slechts onderdanige dienaren zijn, die gij kunt laten ontbieden, als het u belieft en die dan gehoorzamen moeten; neen! Wij zullen ook morgen niet aanwezig zijn bij de proef, die gij in de zin hebt

13. Is het te weinig, en hebt gij ons daarmee niet reeds schade genoeg gedaan, dat gij ons uit Egypte, een land, evenzeer van melk en honing vloeiende, 1) als dat Kanaän, waarvan gij ons tot hertoe zoveel gesnoefd hebt, hebt opgevoerd, en dit met geen ander doel dan om ons

langzamerhand door honger te doden in de woestijn, waar geen behoorlijk voedsel is, is dat nog niet genoeg, maar moet er nog bijkomen, dat gij ook u zelf ten enenmale over ons tot een overheer maakt? 2)

1) Zo noemen zij, uit bittere wrok Egypte, omdat het hun was ontzegd, om in Kanaän, het land in waarheid vloeiende van melk en honing, te komen. Aan de ellende van de slavernij wordt niet gedacht, en evenmin aan de weldaad van de verlossing..

2) Eigenlijk staat er: dat gij ook voor altijd de baas over ons blijft spelen. De woorden in de grondtekst geven een voortdurende handeling aan. Hiermee randen zij echter het wettig, hem door de Heere zelf gegeven gezag, aan, en vertreden also Gods verordeningen met de voeten. Hun zonde was dan ook eigenlijk geen zonde tegen Mozes, maar tegen God, de hoogste Souverein..

14. Ook hebt gij ons schandelijk bedrogen, en ons niet naar hetgeen gij beloofde, gebracht in een land, dat van melk en honing vloeit, noch ons akkers en wijngaarden ten erfdeel gegeven, zoals gij ons voorspiegelde, om ons te bewegen, dat we Egypte, waar we het zoveel beter hadden dan hier, verlieten. Zult gij de ogen van deze mannen uitgraven? De ogen zijn hun thans opengegaan voor hetgeen gij in de zin had! En zou gij hen nu, opdat zij het nog maar altoos niet mogen inzien, maar u blindelings volgen en gehoorzamen, de ogen kunnen uitgraven, hen nog langer verblinden en met hen als met volslagen blinden omgaan? Dat moogt gij al willen; het zal u niet lukken. Wij ten minste zijn niet meer zo dwaas van uw gehoorzame onderdanen te blijven; bij ons is het met uw gezag uit. Wij zullen niet opkomen, noch heden, noch morgen.

15. Toen ontstak Mozes zeer, in diepe droefheid over deze stoute lasterlijke taal, die niet zo zeer zijn, als wel Gods eer aantaste, maar ook in rechtmatige toorn over zulke boosaardige beschuldigingen en hij zei tot de HEERE: zie als zij het wagen nog weer met een offer tot u te naderen en U hun verering te bewijzen, zie dan hun offer niet aan; daar ze niet anders zijn dan huichelaars en verachters van Uw woord! ik heb niet een ezel van hen genomen, zelfs niet de minste dienst of gave van hen begeerd a) en niet een van hen kwaad gedaan! 1) Hoe kunnen zij mij dan ten laste leggen, dat ik als een hard dwingeland met hen gehandeld heb!

a) 1 Samuel. 8:16; 12:3

1) Hiermee wil Mozes zeggen, dat hij hen volstrekt niet als een overheerser heeft behandeld. Heeft een koning het recht, om van zijn onderdanen van het hunne te vragen, wat hem nodig dunkt, hij heeft niet de schijn willen geven, dat hij zich als hun koning beschouwt. Zelfs geen ezel heeft hij van hen gevorderd..

16. Voorts zei Mozes, na deze boze weigering van Dathan en Abiram gekregen te hebben, tot Korach, die nog bij hem aanwezig was: Gij en uw gehele vergadering van de 250 aanzienlijken, die het met u eens zijn, weest voor het aangezicht van de HEERE; gij en zij, als ook Aäron, wiens verkiezing tot het priesterambt gij niet als geldig erkennen wilt,

komt morgen tezamen voor het aangezicht van de Heere, opdat dan door de Heere zelf beslist wordt, wie van beide partijen het priesterambt te bedienen heeft.

17. En neemt een ieder zijn wierookvat, en legt reukwerk daarin, en brengt voor het aangezicht van de HEERE een ieder zijn wierookvat, dat zijn twee honderd en vijftigwierookvaten; 1) ook gij en Aäron, een ieder zijn wierookvat.2) Zo zullen wij dan zien wat gij met zovele reukwerken tegen het ene van Aäron vermag. 3)

1) Vs.2

2) Terwijl er nog eens uitdrukkelijk aan Korach te kennen gegeven wordt, dat hij ook zelf met zijn wierookvat komen moest en niet de anderen alleen moest laten komen, wordt hij tevens in één adem met en tegenover Aäron genoemd, omdat hij het eigenlijk is, die zich tegen Aäron verheft en de plaats van deze begeert in te nemen..

3) Hoe eerwaardig staat Mozes in deze gehele geschiedenis voor ons. Door boze kunstgrepen van hoogmoed en heerszucht omringd, door smaad en laster, nijd en kwaadaardigheid bestookt, staat hij pal als een rots, hoewel niet ongevoelig als een rots. De beschuldiging en de laster doet hem zeer, en het onrecht beweegt zijn ziel, want hij is mens onder de mensen, en wil niet anders zijn dan een mens onder de mensen, maar God is zijn schild, zijn troost en zijn bescherming. Hij spreekt geen enkel woord van zelfverdediging tot de mensen, nauwelijks een enkel woord tot God, en wat hij zegt is kort, eenvoudig, edel. Waar hij gaat en staat, is zijn God hem nabij, en daar kan hij tot Hem bidden, in het rumoer van de volksvergadering zowel als in de eenzaamheid van de binnenkamer, en voor de gehele wereld kan hij zich op de getuigenis en het oordeel van de rechtvaardige Rechter van de ganse wereld beroepen. Lees Psalm. 1..

Waar Mozes ziet, dat al zijn vermaningen geen vat hebben op het hart van de opstandelingen, daar verwijst hij nu de zaak naar de rechtbank van de Heere God, van Wie hij weet, dat Deze zeker recht zal doen..

18. Zo namen zij, die tot Korachs aanhang behoorden, de volgende morgen, overeenkomstig de nodiging van Mozes, een ieder zijn wierookvat en deden vuur daarin, en legden reukwerk daarin; en zij stonden alzo, vol trotse gerustheid, als moest hun voornemen gelukken, voor de deur van de tent der samenkomst, om deze met hun reukwerk binnen te dringen; ook Mozes en Aäron bevonden zich aldaar, maar deze in een zeker geloofsvertrouwen, dat de Heere aan deze sluwe verachters Zijn heiligdom niet prijsgeven zou.

1) Deze waren mogelijk wierookvaten, waarvan de vaders van de gezinnen aan hun huisaltaren gebruik hadden gemaakt, eer en alvorens dit gedeelte van de schaduwachtige godsdienst aan het priesterschap en aan het altaar in de tabernakel bepaald was, en zij wilden dit weer in zwang brengen; of wel het waren meest gewone vuurpannen, die tot hun dagelijks gebruik verstrekten..

19. En Korach, bij wie de toespraak van Mozes de vorige dag (vs.8-12), zo weinig had uitgewerkt, dat hij zich daardoor slechts des te meer had laten verbitteren, deed de gehele vergadering van de kinderen van Israël tegen hen, 1) Mozes en Aäron, wier val hij beoogde, verzamelen, aan de deur van de tent der samenkomst, opdat het gehele volk getuige zou zijn, hoe zijn medegenoten naast hem het reukwerk even goed verrichten konden als Aäron, en hem aanstonds hierop tot Hogepriester mochten uitroepen. Toen verscheen de Sjechinah, de heerlijkheid van de HEERE²⁾ aan deze gehele vergadering, die rondom de tabernakel geschaardstond.

1) Korach en de zijnen schijnen zoveel invloed te hebben uitgeoefend, dat zij de gehele vergadering van de kinderen van Israël op hun hand schenen te hebben gekregen. Zij, nl. Korach en de zijnen, verwachtten niet anders, dan dat zij zouden zegepralen. Wellicht dat het volk dit wel wenste..

2)Hoofdstuk 14:10

20. En de HEERE sprak met een luide, voor het gehele volk hoorbare stem, uit de wolk, tot Mozes en tot Aäron, zeggende:

21. Scheidt u af uit het midden van deze vergadering, die door haar verschijnen op de stem (vs.19) van de oproermaker, voor hem en zijn aanhang partij gekozen en zich deelgenoot van zijn zonde gemaakt heeft, en Ik zal hen als in een ogenblik verteren. 1)

1) Men ziet hieruit, hoe gevaarlijk het is, gemeenschap te hebben met zondaars, en tenminste hun partij te kiezen. Velen van de vergadering kwamen waarschijnlijk slechts bij wijze van gezelschapshouding, zoals ook uit nieuwsgierigheid, om de uitslag te zien, doch omdat zij niet kwamen, zoals zij behoorden, te weten, om getuigenis te dragen tegen de wederhorigen en zich openlijk te verklaren voor God en voor Mozes, zo liepen zij gevaar, om allen evenzo, als in een ogenblik, verteerd te worden. Volgen wij de kudde, waarin de duivel gevaren is, zo lopen wij gevaar, om met deze om te komen en tot verderf neer te storten..

22. Maar zij, mannen, die zich ook nu weer als de rechte bemiddelaars voor het arme, verleide volk gedroegen, vielen op hun aangezichten 1) en zeiden: O God! God van de geesten van elk vlees, 2) die zelf aan allen het leven en de adem gegeven hebt! Zou gij nu al deze, Uw eigene schepselen zo plotseling en ineens verdelgen? Een enig man, de snode Korach, die de anderen verleide, zal gezondigd en deze grote dwaasheid in Israël begonnen heeft, en zult Gij U over deze gehele vergadering, die door hem bedrogen is, zo grotelijks vertoornen? 3)

1) Deze gestalte duidt aan, dat zij als voorbidders voor het volk optraden. In wat een liefelijke gestalte vertonen zij zich aan ons, en hoe blijkt het uit hun gebed, dat zij de eer van God en de redding van het volk op het nauwst met elkaar voeten te verbinden!.

2) Met God deze naam te geven, doet Mozes also een beroep op de algemene genade voor het schepsel. Doch hetzij men dit belooft uit te leggen, ten opzichte van alle schepselen, hetzij slechts ten opzichte van het menselijk geslacht is van weinig belang, omdat Mozes slechts

bidt, dat God, omdat Hij de Schepper en Formeerder van de wereld is, de mensen, welke Hij geschapen heeft, niet verderft, maar hen veeleer, als zijn eigen werk, genade bewijst..

God van de geesten van elk vlees, is de Schepper en Onderhouder van alle wezens, die aan al het vlees het leven en de adem heeft gegeven. Als de Schepper van de geest van het leven in al het vergankelijk vlees, kan God in toorn niet Zijn eigen handenwerk vernietigen, daartegen strijdt Zijn vaderlijke barmhartigheid en liefde..

3) Ons tot vertroosting, dat, wat de Heere ook zou kunnen doen als Opperheer, en als een rechtvaardig Rechter, wij nochthans hoop hebben, dat Hij nooit een gehele vergadering verdelgen zal, om de zonde van een enkel man maar, dat in de uitvoering van het verzoeningswerk van de grote Middelaar van God en van de mensen, de gerechtigheid en de vrede elkaar zullen kunnen en de barmhartigheid roemen zal tegen het oordeel..

23. En de HEERE, de voorbede van Zijn trouwe knechten verhorende, sprak op dezelfde wijze als tevoren (vs.21) tot Mozes, zeggende:

24. Spreek tot deze vergadering, zeggende: gaat op en wijkt van de plaatsen die het naast rondom de woning van Korach, Dathan en Abiram zijn. Gehoorzaamt zij aan dit bevel en scheidt zij zich alzo metterdaad van deze verleiders, dan zal Ik haar verschonen.

25. Toen stond Mozes op en ging, nadat hij de volksmenigte, die zich aan de zuidzijde van de tabernakel bevond, bewogen had om zich van Korachs tent te verwijderen, tot Dathan en Abiram, 1) wier tenten een weinig meer oostwaartsstonden, om ook het hier gelegeerde volk tot een spoedig ontvluchten uit de onheildreigende nabijheid van deze beide mannen aan te sporen; en achter hem gingen de oudsten van Israël, die hem als helpers in zijn ambt ondergeschikt waren, a) en hem thans in de uitvoering van zijn voornemen zouden bijstaan.

a) hoofdstuk 11:16 vv.

1) Toen de Heerlijkheid van de Heere verscheen, waren Dathan en Abiram naar hun tenten gegaan, en waanden zich daar veilig. Het is daarom, dat Mozes zich nu met de 70 oudsten naar dat gedeelte van het leger, waar zich hun tenten bevonden, begeeft, om ook daar het volk te bewegen, zich van deze mannen af te scheiden..

26. En hij sprak tot de vergadering, zeggende: wijkt toch af van de tenten van deze goddeloze mannen, en roert niets aan van hetgeen van hen is; want met al het hunne zijn zij verbannen van de Heere, 1) opdat gij niet misschiengedood wordt, en ellendig omkomt in gemeenschap aan de straf op al hun zonden, waardoor zij nu de rechtvaardige straf ondergaan zullen.a)

a) Genesis 19:15 Openb.18:4

1) Ook: zie Le 27.29.

27. Zo gingen zij, 1) die alzo door Mozes waren vermaand en gewaarschuwd geworden, op en weken van de woning van Korach, Dathan en Abiram, en vluchtten van de plaatsen rondom deze; maar Dathan en Abiram gingen vol van driest overmoed uit hun tenten en bleven staande in de deur van hun tenten met hun vrouwen en hun volwassen zonen en hun nog kleine kinderen; waarmee zij het volk, dat ijlings uit hun nabijheid wegvluchtte, tonen wilden, dat zij voor deze Mozes en zijn bedreigingen niet bang waren, en in plaats van omkomen veel meer een opkomen en groot worden in Israël verwachtten.

1) Anderen verstaan dit van Mozes en de oudsten, als die, nadat zij het volk tot weggaan bewogen hadden, zich weer naar de tabernakel wilden begeven. Naar de klankstippen van de Hebreeuwse tekst vertaalt men, in plaats van met zij gingen op, nauwkeuriger zij deden opgaan, hetgeen betekent, dat Mozes en de oudsten het volk ertoe brachten, om uit de nabijheid van de tenten van de oproerlingen zich te verwijderen..

28. Toen zei Mozes tot de wegtrekkende menigte, omdat zij zich door de onbeschaamdheid en de vermetelheid van die beide overmoedigen niet zouden laten afhouden van gehoorzaamheid aan zijn vermaning (vs.26): Hieraan zult gij bekennen, dat de HEERE mij gezonden heeft, om al deze daden te doen, waarover deze oproerigen mij thans (vs.13) lasteren, en in de plaats waarvan zij een andere orde van zaken willen invoeren (vs.3), en dat zij niet, zoals deze mijvoorwerpen, uit mijn eigen hart en daden van mijn willekeur en heerszucht zijn, hieraan zult gij dat weten:

29. Indien deze een gewone, natuurlijke dood zullen sterven, zoals alle mensen sterven en over hen een bezoeking zal gedaan worden naar de bezoeking van alle mensen,1) zodat zij in deze niet zouden te onderscheiden zijn van zo vele anderen, zo heeft mij de HEERE niet gezonden, en zal het uitgemaakt zijn, dat zij in hun recht zijn met hetgeen zij verwijten.

1) De bedoeling is deze, dat, indien deze mensen hun natuurlijke dood zouden sterven, en de bezoeking hen zou treffen, zoals deze allen treffen zou, dan zou het daaruit blijken, dat de Heere Mozes niet had gezonden..

30. Maar indien de HEERE wat nieuws zal scheppen, 1) dat als een onmiskenbaar wonder van de almachtige en alomtegenwoordige God in de dagelijkse loop van de dingen ingrijpt en wel-wat ik tot nog meerdere bevestiging van mijn goddelijke zending hier tevens uitdrukkelijk noemen wil-indien het aardrijk zijn mond zal opendoen en verslinden hen met alles wat van hun is, en zij levend ter helle zullen neervaren; dan zult gij bekennen, dat deze mannen de HEERE getergd hebben, 2) want zij hebben zo'ntaal gevoerd, alsof er geen God in Israël leefde, en als waren al die grote daden van de Heere, waardoor Israëls zelfstandig bestaan ingesteld en geheiligd is, werken van menselijke arglistigheid en bedrog. 3)

1) In het Hebreeuws Beriah jibra. Letterlijk: een schepping scheppen zal. M.a.w. indien de Heere een buitengewone zaak zal verrichten, zal ingrijpen in de gewone dagelijkse loop van de dingen..

2) Het oordeel zelf zou bewijs genoeg geweest zijn van de toorn van de Heere tegen de oproermakers, en aan hen allen te verstaan hebben gegeven, dat zij de Heere getergd hadden; maar, wanneer het dus plechtig voorspeld en door Mozes voorgezegd was, en wel zo onmiddellijk tevoren, terwijl niet de minste schijn daartoe zich opdeed, zo was het overtuigend blijk daarvan des te sterker, en het was buiten verschil gesteld, dat hij niet alleen was, een dienaar, maar ook een gunsteling van de Hemel, die een zeer nauwkeurige kennis had van het Goddelijk raadsbesluit, en aan wie, door de alvermogende kracht van God, geheel buitengewone proeven en bewijzen tot zijn verdediging verleend werden..

De dood van het lichaam, hoezeer een straf van de zonde, is nochtans een zachtere vorm van de zonde straf; want juist door de omstandigheden, die het stervan voorafgaan en vergezellen, heeft de dood een merkwaardige macht om van de zonde los te maken en haar jongste en noodlottigste gevolgen af te weren. Dat is het nieuwe, wat God in dit geval doet, dat Hij die staat van overgang niet geboren laat worden, dat Hij de schuldigen ineens uit het zondige leven in de toestand van de verwerping verplaatst, waarvan datgene, wat voor ogen was, namelijk dat zij in levende lijve in de aarde verzonken, slechts het zinnebeeld was.. -zie over de hel de Aant. bij Luk.16:26

3) Deze plaats in haar geheel is van belang: 1e. tot kennis van het eigenlijke wezen en van het Goddelijke doel van de bijbelse wonderen (zie Mt 4.25) en 2e. tot recht verstand van hetgeen de Heere de zonde tegen de Geest noemt. (zie Mt 12.32).

31. En het geschiedde als hij nog nauwelijks geëindigd had al deze woorden te spreken, zo werd naar Mozes woord het aardrijk, dat onder hen was, gekliefd.

32. En de aarde opende haar mond en verslond hen, Nathan en Abiram, met hun huizen, en hun bewoners, en eveneens alle mensen, 1) die Korach toebehoorden, en al de have, die zij hadden.

1) Wij weten uit Numeri. 26:11, dat Korachs zonen niet zijn omgekomen. Alle mensen, die Korach toebehoorden, zijn dan ook, niet zijn kinderen, maar zijn dienstbaren. Door de leden van dit geslacht van de Levieten zijn ons veel van de mooiste psalmen nagelaten.

33. En zij voeren neer, zij en alles, wat van hun was, levend ter helle; en de aarde, die zich nu weer toesloot, overdekte hen; en zij kwamen om uit het midden van de gemeente. 1)

1) Het vonnis was zeer wijselijk geschikt naar de natuur van de misdaad. Hun binnenste was enkel verderving en hun keel een open graf, als gereed zijnde tot verslinding van allen, die binnen hun bereik kwamen en daarom opende met recht de aarde haar mond en verslond hen. Zij maakten een scheuring in de vergadering, en daarom maakte de aarde met recht een scheuring onder hen..

34. En het gehele Israël, dat rondom hen was, vluchtte voor hun geschrei, bij het kraken waarmee de afgrond zich onder hen opende en hen verslond: Want, zeiden zij, dat ons de aarde misschien niet mee verslinde!

Was de geschiedenis van Israël van de tijd van de Patriarchen af, de geschiedenis van de verlossing uit Egypte en van de doortocht door de Rode Zee tot aan de wetgeving op Sinai, waarheid, wilde God zich in de geschiedenis van dit volk in Zijn heiligheid openbaren en onder dit volk aanstalten van heilige liefde grondvesten, die zich in de volgende eeuwen tot licht en zegen voor alle volken van de aarde ontwikkelen en over het mensdom verbreiden zouden; zo was het te voorzien, dat dit oproer geen ander einde hebben kon, dan één, dat vrees en ontzetting inboezemde, daar het, indien het gelukt ware, het gehele voorkomen en wezen van de zaak verstoord, elk geloof aan de waarheid vernietigd, de waarheid zelf in een fabel en bedrog veranderd en het geheim van de zegen van God in een geheim van eerzucht en heerszucht van arglistige mensen verkeerd zou hebben. Er kon wel geen vreselijker en ontzettender oordeel gedacht worden, dan hetgeen hier werkelijk plaats vond, maar ook geen wijzer en waardiger gekozen zijn met het oog op de zaak, wier onvergelykelijke hoogheid, waarheid en onschendbaarheid als een zaak van God, in dit uiteinde van de lasteraars openbaar moest gemaakt worden. Welk ander, niet door een menselijk gericht en door een menselijke macht beschikt uiteinde hadden deze oproermakers kunnen ondergaan, dat meer onloochenbaar dan dit als een door God zelf tot wraak en straf over hen uitgestort verderf had moeten erkend worden, hetgeen de God en Koning Israëls nog duidelijker als de God en Heer van de gehele natuur zou geopenbaard hebben, maar dat tegelijkertijd ook deze Aäron, als de door Hem aangestelde priester, en deze Mozes, als de door Hem gezonden herder en leidsman van het volk en als de door Hem zelf bevestigde Profeet heerlijker in het licht had kunnen stellen?.

35. Daartoe ging, terwijl de drie hoofden van het oproer op deze ontzettende wijze met hun gezinnen omkwamen, een vuur uit van de HEERE, 1) en verteerde die tweehonderd en vijftig mannen, die reukwerk offerden en nog voor de deur van de tabernakel stonden (vs.18).

1)Hoogstwaarschijnlijk heeft ook Korach tot hen behoord, die, zoals Nadab en Abihu (Leviticus. 10:2), door het vuur des Heeren verteerd werden. Zijn zonen werden uit vrije genade van God gespaard, omdat God in Zijn rechtvaardigheid aan Zijn barmhartigheid gedenkende, hen voor de dienst van de tabernakel behouden heeft. Zij zullen niet met hun vader in zijn boze raad bewilligd hebben..

36. En de HEERE sprak, nadat hun lijken uit de voorhof weggenomen en buiten het leger begraven waren, a) tot Mozes, zeggende:

a) Leviticus. 10:4 vv.

37. Zeg tot Eleßzar, de oudste zoon van Aäron, de priester, dat hij de 250 wierookvaten, welke de mannen bij hun offeren gebruikt hebben, uit de brand d.i. van de plaats,waar de mannen ten gevolge van de over hen ontbrande toorn van God omgekomen zijn, opneme; en strooit het vuur, dat in die wierookschalen is, ver weg, zodat het niet meer komt op het altaar, waarvan het genomen is, want zij zijn heilig;

1)

1) Als men deze laatste woorden van het volgende vers afscheidt, kunnen zij op Eleßzar en Aäron en hen, die door hen vertegenwoordigd worden, betrekkelijk geacht worden, en men zal ze dan, doch slechts zeer gedwongen, als een reden in de mond van de Heere verklaren, waarom Hij het opnemen van de pannen en het verstrooien van het vuur door Eleßzar wil verricht hebben; omdat namelijk hij en zijn geslacht, zoals thans krachtiglijk opnieuw bevestigd was, de God geheiligde bedienaren waren van de offers en van hetgeen daarmee samenhangt. Het natuurlijkste en eenvoudigste is echter, wat ook onze vertalers gedaan hebben, de woorden 'want zij zijn heilig' met het volgende vers te verbinden en ze op de wierookschalen te laten slaan, zodat de rede na het gebod, dat Mozes aan Eleßzar geven moest, om het vuur ver weg te strooien, in deze voege voortgaat..

Want zij zijn heilig, ziet ongetwijfeld op de wierookvaten. Daarom waren zij heilig, omdat zij tot de tabernakel van de Heere waren gebracht, en na de dood van de offeraars, als voorwerpen, de Heere gebannen, moesten beschouwd worden. De Heere verklaart dit zelf in het volgende vers (Leviticus. 27:28).

38. Te weten: de wierookvaten van hen, die tegen hun zielen gezondigd hebben en het snode misbruik, dat zij van die schalen maakten, met hun leven hebben moeten boeten; dat men uitgerekte platen daarvan maakt en deze platen gebruikt tot een overtreksel voor het brandofferaltaar; want zij, die daar zijn omgekomen, hebben ze gebracht voor het aangezicht van de HEERE; daarom zijn zij, krachtens Mijn meer bijzondere aanwezigheid, tot welke zij, als tot Mijn dienst, door hen gebracht werden, heilig; en zij zullen, tot een tweede bekleedsel van het brandofferaltaar aangewend, 1) de kinderen van Israël tot een teken zijn. 2)

1) Van het eerste bekleedsel van dit altaar, zie Exodus. 27:2

2) Korach had gepoogd, het priesterschap van Aäron te vernietigen. God was echter tussenbeide getreden, en dat nu de wierookvaten van hem en zijn volgelingen gebruikt moesten worden om het altaar te bedekken en te versterken, dit moest voor Israël een teken zijn, dat het priesterschap van Aäron des te meer bevestigd was, door zijn samenspanning. Israël moest daardoor telkens herinnerd worden aan deze ontzaglijke gebeurtenis, opdat het immer het huis van Aäron als door God uitverkoren zou erkennen als de wettige priesters..

39. En Eleßzar, de priester, nam de koperen wierookvaten, die de verbranden gebracht hadden; en zij, wie dit verder werd opgedragen, rekten ze uit, overeenkomstig het goddelijk bevel, tot een overtreksel voor het altaar;

40. Ter gedachtenis voor de kinderen van Israël, opdat zij, zo vaak als zij in het voorhof verschenen, door het zien van deze platen, aan deze gebeurtenis herinnerd en gewaarschuwd werden, en geen vreemde, 1) die niet uit het geslacht van Aäron is, nadere om reukwerk aan te steken voor het aangezicht van de HEERE; opdat hij niet worde als Korach 2) en zijn vergadering, wie het gegaan is zoals hem de HEERE door de dienst van Mozes gesproken had (vs.5-11), en die zich evenwel noch door deze vermaning, noch door het voorbeeld van Aärons zonen, waarschuwen liet (2 Kron.26:10-23).

1) Een ongewijde, een leek (hoofdstuk 1:51; 3:10)

Behalve dit gedenkteken aan het altaar, dat de Israëlieten te allen tijde de heiligheid van het priesterschap en van het heiligdom getuigen en hen waarschuwend aan de ondergang van degenen herinneren zou, die beiden trachtten te ontwijken, bleef nog een ander gedenkteken, dat dit alles evenzeer en nog meer voortdurend betuigde, en wel een levend. De zonen van Korach, (Assir, Elkena, Abiasaph, Exodus. 6:24 kwamen niet om (hoofdstuk 26:11)). Met hen werd de ene tak van het geslacht van de Kohathieten, die de eerste en voornaamste in de stam van Levi was, (4:1-20) behouden (26:58). Deze vormden de familie van Levieten, die de priesterfamilie het dichtste bijkwam, en van hier wordt er in het Oude Testament dikwijls over de zonen of nakomelingen van Korach gesproken, vooral daar, waar van Israëls openlijke godsdienst sprake is..

2) Twee van de voortreffelijkste mannen van hen, die groot geweest zijn in Israël, waren afstammelingen van de boze en rampzalige Korach, namelijk de profeet en veldheer Samuël (zie 1Sa 1.1) en de oom van hem, Heman (1 Kronieken 6:33-48), de profeet en zanger, Azafs ambtgenoot bij de eredienst (1 Kronieken 28:1 vv.). Verscheidene Psalmen (Psalm. 42; 44-49; 84; 85; 87; 88) dragen in hun opschrift de naam van de zonen van Korach, als welke het boven anderen, ja wellicht uitsluitend, aanbevolen was deze Psalmen voor het heiligdom te zingen..

II. Vs.41-17:13. In weerwil van het dubbel strafgericht is de door Korach en zijn aanhang in de gemeente opgewekte en gevoede geest van oproer nog niet onderdrukt; veel meer stelt deze de volgende dag Mozes en Aäron verantwoordelijk voor de ondergang van de verleiders, wier partij men gekozen had. Daar zendt de Heere een plaag onder de oproerige menigte, die 14.700 mensen vallen doet en eerst daardoor wordt opgeheven, dat Aäron op Mozes' bevel met een rookoffer tussen de levenden en de doden treedt en, krachtens zijn ambt, over de gemeente verzoening doet. De Heere wil intussen nog een bijzondere daad doen, opdat alle tegenspraak tegen het door Hem ingestelde priesterschap voor altijd verstomt. Op Zijn bevel moet Mozes van de vorsten van de 12 stammen en onder deze ook van Aäron, als het hoofd van de stam van Levi, zich afgesneden staven van een amandelboom laten geven en deze, vóór de volgende nacht, voor de Verbondsark neerleggen. Als Mozes deze de volgende morgen voor de dag haalt, zijn alle overige staven nog evenals tevoren, maar aan die van Aäron zijn knoppen gekomen, hij bloeit en draagt vruchten. Bij dit tegenzeglijk teken, wie de Heere tot Zijn priester gekozen had, komt nu wel het gemor van de gemeente tot zwijgen, en opdat het zich niet ook later weer verheffe, wordt de bloeiende staf van Aäron in het heiligdom bij de Verbondsark tot bewaring gelegd, maar tot blijdschap over een zo heerlijk en zegenrijk priesterschap, als de Heere aan Zijn volk gegeven heeft, komt het niet, maar Israëls hart is met de ban van zijn verwerping en met angst voor Gods gerichten bezwaard.

41. Maar de volgende dag, na het dubbele strafgericht over de oproermakers, deels over de drie aanstichters, Korach, Dathan en Abiram (vs.31-33), deels over de 250 voornaamsten, die hun aanhangers waren (vs.35), mopperde de gehele vergadering van de kinderen van Israël, die wel met schrik en ontzetting, over hetgeen zij beleefd hadden, vervuld, maar van hun partijgeest voor de oproermakers niet genezen waren, en dit des te minder, daar zich de

aanzienlijkste hoofden van hetvolk onder hen bevonden; zij mopperden tegen Mozes en tegen Aäron, alsof deze de oorzaak waren van het onheil, dat gisteren plaatsgevonden had, terwijl zij het integendeel door hun voorbede en trouwe ijver in hun ambt (vs.22 vv.) van de gemeente zelf afgeweerd hadden; zij mopperden tegen Mozes en Aäron zeggende: Gij hebt het volk van de HEERE gedood!

De tijdgeest verstond het dus toen reeds, openbare rebellen voor de edelsten en de besten van het volk te verklaren en de ware vrienden en weldoeners van het volk als verdervers daarvan te brandmerken. Hoe hebben toch het ongeloof en de goddeloosheid van oudsher dezelfde taal gesproken, die in onze dagen, zo luid, als nieuwe wijsheid en als machtige voortgang van de eeuw geprezen wordt. Deze vermeende wijsheid en verlichting is echter in waarheid niets anders, dan de tot waanwijsheid gestegen trotsheid van het onbekeerde hart en het kenmerk van een geslacht, waarover Gods strafgericht gaat. Israëel, dat overal de bestemming heeft, om alle hoogten en diepten van de geschiedenis van de mensen te doorleven, moet vooral thans, nu zijn strijdbare manschap in vleselijke lust gevallen is en onder de boom van de dood staat, de verkeerdheid van de mens jegens God openbaar laten worden..

Voornamelijk hebben zij hier Korach en de 250 oudsten op het oog. Dezen noemen zij hier het volk van de Heere. Hiermee beschuldigen zij Mozes en Aäron van onrechtvaardigheid. Israëls volk maakt zich hier schuldig aan de zonde van "de goddeloze te rechtvaardigen en de rechtvaardige te verdoemen." Vandaar de grote toorn van de Heere over Abrahams nageslacht..

42. En het geschiedde, als de vergadering zich verzamelde tegen Mozes en Aäron, waarschijnlijk met oogmerk om een zogenaamd volksgericht aan hen te voltrekken, 1)en zich wendde 2) naar de tent der samenkomst, ziet zo bedekte haar die wolk, die ook anders op haar rustte, in een even ruime en volle mate, als bij de oprichting, a) om die beide godsmannen in zich op te nemen en te beschermen; b) en de heerlijkheid van de HEERE verscheen.3)

a)Exodus. 40:34 b) Exodus. 20:21 Psalm. 27:1-6

1) Ook: zie Le 20.2.

2) Meer overeenkomstig de oorspronkelijke tekst, vertale men hier: en zij (namelijk Mozes en Aäron) zich wendden naar de tent der samenkomst, (als die hun burcht en vesting was (Psalm. 71:3 vv.)

3)Ongetwijfeld moet hier gedacht worden aan een in het oog vallende verschijning van de Heerlijkheid van de Heere, omdat immer de wolk de tabernakel bedekte. Aan zo'n openbaring hebben wij te denken, als ook plaatsvond bij de inwijding van de tent der samenkomst, waardoor het aan het oproerige volk duidelijk moest worden, dat de Heere partij trok voor Zijn zwaar beledigde knechten..

43. Mozes nu en Aäron kwamen tot voor de tent der samenkomst, in het voorhof (vs.50).

44. Toen sprak de HEERE uit de wolk tot Mozes, zeggende, met een stem, vol geweldige heilige toorn:

45. Maak u op uit het midden van deze vergadering, en Ik zal nu inderdaad, wat Ik hun reeds gisteren dreigde, maar toen omwille van uw voorbede niet gedaan heb (vs.21 vv.) hen verteren, als in een ogenblik, want nu is zij niet meer een misleide, maar een stout en moedwillig oproerige vergadering! Toen vielen zij op hun aangezichten, om door hun voorbede ook nu de slag weer af te weren; maar Mozes zocht tevergeefs naar woorden, waarmee hij het onheil mocht afwenden (Psalm. 106:23), 1) en de plaag, bestaande uit een plotselinge dood, als bij het woeden van een allertreurigste pest, ving reeds haarslchting onder het volk aan.

1) Alle beweegredenen, die hij tot hiertoe in zijn herhaalde voorbeden, om verzoening van deze boze vergadering had voorgesteld, waren uitgeput. Zijn leven kon hij niet, zoals bij de Horeb (Exodus. 32:32) voor het volk stellen, omdat het hem verworpen en zich van hem losgemaakt en vrijverklaard had. Op de eer van God onder de heidenen kon hij zich niet meer beroepen, daar de Heere hem reeds, bij de veroordeling van het weerspanning geslacht, om in de woestijn te vallen, toegezegd had, dat de gehele aarde met Zijn heerlijkheid zou vervuld worden (Leviticus. 14:13 vv.). Nog minder kon hij, nu de gehele gemeente voor de oproermakers partij gekozen had, God bidden (zoals in vs.22), dat Hij toch niet, omwille van enige misdadigen, tegen allen toornen zou..

46. En Mozes, tot wiens oren de jammerklachten van de stervenden en het angstgeschrei van de verschrikte menigte doordrong, zei tot Aäron, terwijl hem, door de verlichting van de Heilige Geest, snel nog een middel, het laatste, dat in deze grote nood baten kon, te binnen kwam: Neem het wierookvat, 1) waarmee gij de hogepriesterlijke dienst van het reukwerk pleegt te verrichten, en doe vuur daarin van het brandofferaltaar, en leg reukwerk uit het heiligdom (Exodus. 30:34 vv.) daarop, en haastig gaande tot de vergadering, doe over hen verzoening; want een grote toorn is reeds van voor het aangezicht van de HEERE uitgegaan; de plaag, die zich door voorbede alleen van onze zijde niet meer tegenhouden laat, heeft onder de kinderen van Israël aangevangen.

1) Door de straf van de vorige dag is het reukwerk van het aangemattigde priesterschap verworpen. Zou nu niet het reukwerk van de geroepen en gezalfde priester van kracht zijn, om de straf tegen het weerspanning volk te doen ophouden, en daarmee het voldoende bewijs voor de tegenstelling van de ware en de valse priester te leveren en de hoogmoed van de gemeente tot de diepste beschaamdheid te brengen? Van deze gedachte wordt Mozes aangegrepen en zij doet hem aan met hoop op de reeds zo dikwijls door hem ondervonden rijkdom van de goddelijke genade..

Het hogepriesterlijk reukwerk zou, zoals Mozes bij de verlichting van de Heilige Geest besepte, daarom van meer uitwerking zijn dan het gebed, omdat zijn kracht niet van de innigheid en de hartelijkheid van het onderwerpelijke geloof afhing, dat, hoe sterk het op zichzelf ook zijn mocht, al wat het enigszins voor God kon doen gelden reeds had uitgeput,

maar in de voorwerpelijke macht van de goddelijke instelling een vaste en onomstotelijke grondslag had..

Wij moeten opklimmen tot de hoge verborgenheid van deze Schriftplaats, en opmerken, hoe Christus Jezus, de Grote Hogepriester, onze natuur aannemende, als in het midden stond tussen de levenden en de doden, en hoe Hij door Zijn dood heeft teweeggebracht, dat de dood zich niet verder zou uitspreiden. Hij bidt voor ons, niet, dat Hij, nu in de hemelen zijnde, de knieën buigt voor Zijn Vader, of Zijn ogen opheft, of Zijn handen uitbreidt, of enige stem of gebed voor Zijn Kerk uitstort, want dit heeft Hij op aarde reeds genoegzaam volbracht; maar nu biedt Hij Zijn Vader de verdiensten aan van Zijn dood en lijden, van Zijn gehoorzaamheid en opstanding, dat de kracht heeft van een levendig gebed en de Vader met ons verzoent.

Dat de Heere op de bediening van zijn priesterschap de plaag deed ophouden, moest strekken, opdat Zijn eigen eer geheiligd en verheerlijkt werd. Niet, om de bediening op zichzelf deed de Heere het, maar, opdat het volk zou weten, dat Hij Aäron had uitverkoren en gezalfd tot priester, en dat, wanneer men deze verwierp, men Zijn heilige verordeningen aantastte..

47. En Aäron nam het wierookvat, zoals Mozes gesproken had, en liep, omhangen met zijn priesterlijk gewaad, in het midden van de gemeente, die daar voor het voorhof zich bevond, en ziet, de plaag had, zoals Mozes hem (vs.46 gezegd had, reeds aangevangen onder het volk, en sleepte de ene voor, de anderen na, met ontzettende snelheid ten grave. Aäron dan, nam het wierookvat, en hij legde reukwerk daarin, en deed verzoening over het volk.

48. En hij stond tussen de doden, die reeds door de plaag gevallen waren, en tussen de levenden, opdat het verderf van deze tenminste mocht afgeweerd worden; zo werd de plaag van die plotselinge dood inderdaad opgehouden.

49. Die nu aan de plaag gestorven zijn, waren, zoals bij het ter aarde bestellen bleek, veertienduizend en zevenhonderd (14.700), behalve die 250, die de vorige dag gestorven waren om de zaak van Korach. 1)

1) Door een gedeelte van het volk te verdelgen, betoonde de Heere, wat Hij door Zijn sterkte en volgens Zijn gerechtigheid zou kunnen doen met de gehele menigte, en door de grote menigte te sparen en hen de weg tot verzoening in de eeuwige Borg en Middelaar nog open te laten, voor te stellen en aan te prijzen, betoonde Hij Zijn genade, barmhartigheid, lankmoedigheid en goedertierenheid..

50. En Aäron keerde, om hem de uitslag van zijn zending (vs.46) mee te delen, terug tot Mozes, die zich steeds aan de deur van de tent der samenkomst bevond; en de plaag was opgehouden.

Hierin hadden de Israëlieten dan nu het werkelijk bewijs voor ogen, welk een zegen, een door God verordend priesterschap is, en hoe dit Gods genade en verzoening vermag deelachtig te maken..

HOOFDSTUK 17.

AÄRONS PRIESTERSCHAP WORDT DOOR DE BLOEIENDE STAF BEVESTIGD.

1. Toen sprak de HEERE, daar Hij het bij dit zichtbaar bewijs van de kracht en de werking van het door Hem ingestelde Aäronitische priesterschap niet laten wilde, maar ook de geldigheid van het laatste alleen nog op een bijzondere wijze wilde bevestigen, opdat elk gemor daartegen voor altijd mocht tot zwijgen gebracht worden, zo sprak de Heere tot Mozes, terwijl deze zich nog in het voorhof van de tabernakel bevond (hoofdstuk 16:50), zeggende:

2. Spreek tot de hoofden van de kinderen van Israël: dat zij zich van staven, die van een amandelboom afgesneden zijn, voorzien, en neem van hen, nadat zij daarmee tot u zullen teruggekeerd zijn, voor elk vaderlijk huis of stamhuis een staf, van al hun oversten, die thans de hoofden van de 12 stammen zijn (hoofdstuk 1:4), zodat gij in het geheel, naar het huis van hun vaderen, twaalf staven krijgt; een ieders naam zult gij schrijven op zijn staf.

3. Doch Aärons naam zult gij schrijven op de staf van de stam van Levi; want een staf zal er zijn voor elk, die het hoofd van het huis van hun vaderen is, en van de stam Levi is Aäron het hoofd. 1)

1) Terwijl de stam Levi afzonderlijk wordt meegerekend, worden Efraïm en Manasse aangemerkt, als makende tezamen één stam uit (Deuteronomium. 27:12 vv.)

4. En gij zult ze, gedurende de eerstkomende nacht wegleggen in het Heilige der Heiligen van de tent der samenkomst, voor de Ark van de Getuigenis, tussen wier Cherubs Ik troon, en waarheen Ik met u steeds samenkomen zal, zoals Ik u daar tot hertoe Mijn openbaringen mededeelde (Exodus. 25:21 vv.).

5. En het zal geschieden, dat de staf van de man, welke Ik zal verkoren hebben, om aan het hoofd van het priesterschap te staan, in de nacht, door een wonder van Mijn almacht, zal bloeien, terwijl de overige staven blijven zullen zoalsze waren, en Ik zal met dit teken, eens en voor altijd stillen 1) en tot zwijgen brengen het gemopper van de kinderen van Israël tegen Mij, want tegen Mij zijn ze, dat gemopper, dat zij tegen u uiten, 2) als zij u, wegens het priesterschap van Aäron, van deze dagen zo bitter aanvallen.

1) Het woord in de grondtekst geeft aan, zo'n stillen, dat het oproer zich niet weer, wat deze zaak betreft, zou verheffen. Door dit teken zou vooral het goddelijk recht van het priesterschap van Aäron voor Israëls oog openbaar worden en bevestigd. Nimmer heeft zich dan ook later een geest van verzet tegen het priesterschap van Aäron en zijn nakomelingen geopenbaard..

2) Reeds bij Exodus. 25:40 werd opgemerkt, dat de amandelboom in het Hebreeuws zijn naam (Sjaked d.i. de wacht) hieraan ontleent, dat hij reeds in januari bloeit, in maart reeds rijpe vruchten draagt, en alzo waakt, terwijl de overige natuur nog in doodslaap neerligt. Hij kwam ons aldaar voor als een beeld van Israël, dat de reine kennis van God reeds bezat,

terwijl nog rondom duisternis de aarde en donkerheid de volken bedekte, dat zich in de gave van Gods woord verblijden mocht, om uit kracht daarvan te groenen te bloeien en vrucht te dragen. Op deze plaats nu wil de Heere door middel van de 12 amandelstaven, die elk met hun bepaalde naam beschreven zijn, door een wonder (dat tot een teken wordt, daar het in zichzelf zinnebeeldig datgene voorstelt wat het betuigen en bevestigen zal) aan het gehele volk voor ogen stellen, in welke verhouding Hij de 12 stammen van Israël, het geslacht van Aäron met de tot hem behorende, maar toch slechts aan hem ondergeschikte Leviëten, aan de ene en de overige stammen aan de andere zijde, tot Zich, de enige Levensbron, geplaatst heeft. Op zichzelf zijn zij de een met de ander slechts afgesneden staven; Aäron en zijn zonen zijn van nature even onmachtig, om een levendwekkende en zegen aanbrengende priesterschap te zijn, als geheel het overige volk; maar door de genade en de roeping van de Heere, die hem verkoren heeft om Hem heilig te wezen en Zijn offerande te bedienen (hoofdstuk 16:5), hierdoor is hij in een verbintenis tot de Levengever gesteld, welke hem in staat stelt levensteken voort te brengen, die de anderen nooit vermogen op te leveren, daar zij aan zichzelf en aan eigen onmacht zijn overgelaten. Had Israël verstaan, wat de Heere met het wonder, dat Hij voor had, in zichtbare werkelijkheid voor ogen stellen, en zich over de heerlijkheid van Zijn priesterschap verheugd, als dat nog slechts een tijdelijk was, maar de bestemming had om eenmaal, in veel rijker volheid en dieper waarheid op het gehele volk over te gaan, zo zou het van een morrende gemeente tot een lofzingende geworden zijn. In plaats hiervan kost het bij het volk alleen tot een zwijgen uit vrees (vs.12,13). "Ach het is het verworpen geslacht van de oude zondaars, die het gericht van de heilige God niet overwinnen kunnen door het geloof aan de verzoenende en plaatsbekledende heiligheid van de Hogepriester; daarom zijn alle wonderen en tekenen tevergeefs; onder vrezen en klagen gaat hun tijd daarheen, totdat zij eindelijk allen in de woestijn zijn neergeveld."

Als de Heere eerst van het gemopper tegen Hem en dan van die tegen Aäron spreekt, dan blijkt hieruit, dat Hij dat verzet tegen Aäron beschouwt als een verzet, dat tegen Hem heeft plaatsgehad. De zaak van Zijn dienaar is Zijn zaak..

6. Mozes dan sprak overeenkomstig tot de kinderen van Israël; en al hun oversten gaven aan hem een staf, voor elke overste een staf, naar het huis van hun vaders, zodat hij in het geheel twaalf staven ontving; Aärons staf 1) was ook onder hun staven, opdat niemand later zou kunnen zeggen, dat er met deze bedrog gepleegd was.

1) Aärons staf. Sommige uitleggers, o.a. Voget en J.v.d. Honert zijn van mening, dat de staf van Aäron dezelfde is geweest, als die, welke door Mozes gebruikt is in Egypte, omdat de staf, toen door Mozes gebruikt, zes maal Aärons staf wordt genoemd. Met die staf heeft Mozes de rotssteen geslagen te Rafidim, en wij lezen, dat, toen hij bij Kades wederom water uit de steenrots moest doen ontspringen, hij de staf moest halen van voor het aangezicht van de Heere, uit het Heilige (Numeri. 20:8,9). Volgens anderen, o.a. Staekhouse, Keil e.a. is die staf van deze wel te onderscheiden. Deze laatste mening heeft meer waarschijnlijkheid, omdat in vs.3 duidelijk staat, dat de staf van de stam Levi Aäron wordt toegerekend. Aärons naam moest geschreven worden op de staf van Levi. Neemt men aan, dat de staf hier te onderscheiden is van de staf van Mozes of Aäron in Egypte, dan wordt de kracht van het teken ook zoveel te sterker. De staven waren van elkaar in niets te onderscheiden. Zij waren

allen gelijk, toen zij voor het aangezicht van de Heere werden gelegd, en ziet, toen Mozes de volgende dag de tent inging, zag hij, dat Aärons staf alleen bloeide, het teken (vs.5), dat hij door de Heere zeker was verkoren, om Hem het priesterschap te bedienen..

7. En Mozes legde deze staven weg, voor het aangezicht van de HEERE, in het Heilige der Heiligen van de tabernakel, of de tent van de getuigenis, en liet ze daar een nacht liggen.

8. Het geschiedde nu de volgende dag, dat Mozes in de tent van de getuigenis inging; en zie Aärons staf, die voor het huis van Levi gold (vs.3), bloeide, 1) want hij bracht bloeisel voort, en bloesemde bloesem, endroeg amandelen.

1) Dit was een gevoeglijk teken, om het priesterschap zelf te verbeelden, dat helder aan Aäron en diens wettige opvolgers bevestigd werd, te weten: 1. Dat het zijn zou, vruchtbaar, nuttig en dienstig voor de Kerk van de Heere. Dat Aärons staf botten, bloesem en ook rijpe vruchten voortbracht, gebeurde niet alleen, om Aäron daardoor eer te bewijzen en om te tonen, wat hij zelf wezen zou, maar wel voornamelijk ter afbeelding, hoe zijn dienst zou zijn tot een zegen voor Gods Israël. 2. Dat er zijn zou, een opvolging van priesters. Dus heeft Christus zorg gedragen, dat, zoals Hij altoos tot aan het einde van de wereld een Kerk en volk op aarde zal hebben er het Evangelie en zijn instellingen ook zolang zullen bediend worden..

Het uitspruiten, bloeien en vruchtdragen, dat anders op verschillende tijden plaats heeft, verenigt zich hier aan Aärons staf op dezelfde tijd. Op de ene plaats heeft hij knoppen en bladeren, op de andere bloesem, op de derde reeds rijpe amandelen. Reeds het groenen en uitspruiten was wonder genoeg geweest, om de goddelijke verkiezing van Aäron tot het priesterschap te bevestigen. Israël zou intussen aan het wonder tevens een teken hebben, waaruit het kon opmaken, hoe de Heere Aäron niet alleen geroepen, maar ook ter uitoefening van zijn ambt op zo'n wijze bekwaam gemaakt had, dat men "de betoning van de Geest en de kracht" wel aan hem bemerken kon, en ook reeds meermalen de zegen van zijn werkzaamheid was deelachtig geworden..

Als Vesper in een van zijn volksschriften zegt: "de staf van de tucht in huis en school is de staf van Aäron; werpt men hem weg, dan ontstaat daaruit een slang; stelt men hem echter in het heiligdom, voor het aangezicht des Heeren, dan draagt hij bloesem en vrucht," zo ligt aan deze woorden, die aanwending van onze geschiedenis ten grondslag, volgens welke de staven van de overige stamhoofden de gewone staven geweest zullen zijn, die zij als onderscheidingstekens van hun vorstelijke waardigheid pleegden met zich te dragen, en die zeer wel van amandelhout konden zijn, maar de staf van Aäron zal de wonderstaf geweest zijn uit Egypte (Exodus. 4:17 vv), die daarna in het heiligdom werd neergelegd, totdat men hem nogmaals nodig had (Numeri. 20:8 vv). Wij kunnen in deze opvatting niet delen, doch stemmen overigens met de aangehaalde woorden van harte in..

9. Toen bracht Mozes al deze staven uit, van de plaats, waar zij gelegen hadden, voor het aangezicht van de HEERE, en bracht ze, tot de vergaderde vertegenwoordigers van al de kinderen van Israël; en zij zagen hetgeen met de ene staf gebeurd maar aan de anderen niet gebeurd was, en verstonden hieruit de wil van de Heere, en de hoofden van de 11 andere

stammen namen elk zijn staf, en waren nu daarmee bevredigd, dat niemand anders dan Aäron en zijn zonen het priesterambt bedienen zouden.

10. Toen zei de HEERE tot Mozes: Breng de staf van Aäron weer voor de Ark van de Getuigenis, 1) in het Heilige der Heiligen, en leg hem, zoals gij met de mannakruik gedaan hebt (Exodus. 16:32-34), aldaar neer in bewaring, 2) opdat hij zij tot een bestendig teken, voor de weerspannige kinderen, dat hen waarschuwend herinnert aan hetgeen Ik thans, ter openbaring van het goddelijk gezag, waarmee het Aäronitische priesterschap bekleed is, gedaan heb; also zult gij een einde maken aan hun gemopper, waarmee zij tot hiertoe tegen Mij en tegen Mijn verordeningen, zo stout en boos getwist hebben, opdat zij niet bij nog meer gemor, met Mijn strafgericht bezocht worden, zoals aan de anderen (hoofdstuk 16:48) geschied is, en also in hun zonden sterven.

1) Deze staf zou voor Israël een teken zijn, om aan hun gemopper een einde te maken, maar was, omdat zij lag en bewaard werd voor de Ark van de Getuigenis, voor Aäron een onderpand van de bestendigheid van zijn priesterschap, zolang de Oude Bedeling zou voortduren..

2) In of bij de Ark zijn bewaard, de Verbondstafelen, de gouden kruik, waarin het Manna was, en Aärons staf, opdat alle eeuwen met verwondering zouden zien, hoe Gods oude Kerk geleid, gevoed en bestuurd is geworden..

11. En Mozes deed het; zoals de HEERE hem geboden had, zo deed hij, en legde de staf van Aäron tot bewaring bij de Verbondsark in het Heilige der Heiligen neer (Hebr.9:4).

Volgens joodse overlevering bleef de staf van Aäron door Gods wondermacht groen, bloeiend en vruchtdragend, tot de tijd van de verwoesting van de eerste tempel, door de Babylonische koning Nebukadnezar. Hiervan nu wordt in de tekst wel niets gezegd, maar dat bericht is, bij de bestemming, die deze staf had, om tot een blijvend waarteken voor de volgende geslachten te dienen, niet van waarschijnlijkheid ontbloot..

12. Toen hun nu, door dit wonderwerk (vs.8) en het bevel van God (vs.10) de ogen daarvoor begonnen open te gaan, dat zij met hun gemor zich zwaar tegen de Heere bezondigd hadden, toen spraken de kinderen van Israël tot Mozes, zeggende: Zie wij geven de geest, wij vergaan, wij allen vergaan! 1)

1) Dit is de taal van het in doodsangst verkerende volk. Zij hebben gezien, hoe de Heere met Zijn wonderen onder hen heeft gewandeld, zij hebben nu door een zichtbaar teken de heiligheid van het priesterschap van Aäron aanschouwd. De zonde van Korach treedt hen nu in al haar verschrikkelijkheid voor de aandacht, en de vrees dringt hun hart binnen, omdat het geweten hen beschuldigt dat zij het met Korach gehouden hebben, dat God hen allen zal treffen..

13. Al wie-zo laat de Heere ons zeggen-enigszins 1) nadert tot de tabernakel van de HEERE, die zal sterven; zullen wij dan allen de geest gevende geheel en al verdaan worden, zodat

Israël ophoudt te bestaan? 2) Zal er danin het geheel geen einde komen aan het omkomen door de toorn van de Heere, waarvan wij nu al zovele voorbeelden hebben moeten beleven?

1) Enigzins nadert. Hebreeuws: al wie nadert, die nadert tot enz.; welke herhaling, volgens Van der Palm, nauwelijks iets anders kan betekenen dan, die ongeroepen nadert-die slechts nadert, omdat hij naderen wil. Of is het misschien de overdrijvende taal van een nog onvergenoegd gemoed, die we hier horen, en wel in deze zin: al, wie het maar waagt om zo dicht tot de tabernakel te naderen, dat het maar enigzins met de verschuldigde eerbied in strijd geacht worden kan, die zal dan-zo groot is de strengheid van God-Zijn onvoorzichtigheid met de dood moeten boeten..

2) Zij vrezen dat Gods bevel (vs.10) misschien de voorbode is van een nieuwe plaag, die hun overkomen zal, terwijl de Heere integendeel, door het teken, dat tot een bestendige herinnering voor hen bewaard zal worden, hen van het verderf bewaren wil. Maar een beschuldigend geweten vreest altoos het ergste (Boek der wijsheid 17:11). Het is zeker geen getuigenis van dankbaar geloof wat we hier lezen, maar een woord, dat vrees en ontzag voor God te kennen geeft. Deze vrees en dit ontzag heeft althans dit heilzaam gevolg, dat de reden, die thans tot opstand had aangezet, van nu af aan op het volk niet meer werkte..

HOOFDSTUK 18.

AMBT EN ONDERHOUD VAN DE PRIESTERS EN LEVIETEN.

I. Vs.1-32. Op de vraag van het geschrokken volk (hoofdstuk 17:13): "zullen we dan geheel en al te gronde moeten gaan?" antwoordt de Heere met, naar we ons mogen voorstellen, ten aanhoren van het gehele volk, aan Aäron op te dragen, dat hij met Zijn vaders huis, de Aäronieten en voorts met hem ook zijn stamgenoten, de Levieten een zodanige zorg voor het heiligdom dragen zouden, dat dit geen Godsgericht meer na zich slepen zal, daar zij krachtens de hun verleende, bijzondere heiligheid, tot de woning van de Heere ongestraft mochten naderen, zo het maar naar de bij de wet bepaalde wijze geschiedde. Daarna bepaalt Hij ook de emolumenten of baten nader, welke de priesters en de Levieten, als hun toekomstende, van de gemeente zullen mogen innen. Terwijl Hij also het nog vrezende volk geruststelt, neemt Hij tevens deze gelegenheid waar, om het zijn verplichtingen te doen beseffen, ter zake van het duidelijk onderhoud van hen, door wier tussenkomst het ongenaakbaar heiligdom niets verschrikkelijks meer voor Israël heeft.

1. Zo zei de HEERE tot Aäron, 1) om hem de ambtsplichten en de verantwoordelijkheid, die zo op hem zelf en zijn familie, als ook op de Levieten rustte, voor te houden: Gij en uw zonen en het huis van uw vader met u, en dus alle tot de Aäronitische familie behorende personen; zult dragen de ongerechtigheid van het heiligdom, 2) gij alleen zult het heiligdom, waartoe geen anderen naderen mogen, naderen en voor zijn behoorlijke bediening zorgen; en gij en uw zonen met u, alle tot de dienstdoende priesterstand behorende personen, zult dragen de ongerechtigheid van uw priesterambt, en dus in het bijzonder nog verantwoordelijk zijn voor de wettelijke uitoefening van de priesterdienst, die aan allen, welke haar zonder bevoegdheid zich zouden willen aanmatigen, de dood aanbrengt.

1) Wel heeft de Heere over het ambt en het onderhoud van de priesters op verschillende wijze gesproken, maar nu Hij Aäron voor aller oog in zijn ambt heeft bevestigd, nu herhaalt de Heere nog eens, wat reeds vroeger is gezegd en bevolen, maar nu meer in één bestek alles samenvattende, opdat ook tevens het volk zich zijn verplichtingen nog eens zou herinnerd zien..

2) Wat in het heiligdom en in de heilige dienst misdreven wordt, zal door u alleen worden geboet, omdat dat alles alleen en uitsluitend voor uw verantwoording komt..

Dragen de ongerechtigheid van uw priesterambt, betekent niet slechts, wat tegen de priesterwetten en tegen de heilige gereedschappen gepleegd wordt, te boeten, maar is ook de verontreiniging van hem door de zonde van hen, die het heiligdom naderen, niet slechts die van priesters en Levieten, maar ook van het gehele volk, dat niet alleen door zijn zonden, maar ook door zijn heilige gaven (Exodus. 28:38) het in zijn midden bevindende Heiligdom met zijn heilige gereedschappen bevlekt en over de gehele gemeente een schuld brengt, welke de priesters dragen, dat is, op zich nemen en, uit kracht van de door hun Ambt meegedeelde heiligheid en kracht tot heiliging, zullen uitdelgen..

De misdaad dragen. Deze uitdrukking wordt door Exodus. 28:38 toegelicht. Dragen (tevens wegdragen, wegnemen) betekent het bedekken, het uitleggen van de zonde door heiligheid, die door God aan de priester verleend is. Zij herinnert, hoe ondraaglijk de nabijheid van Jehovah is voor allen, die niet eveneens zijn ontheilgd, zoals de pas vermelde voorvallen getoond hebben. Door het bijgevoegde, dat zij ook de misdaad van de priesterschap, dat is van alle priesters tezamen, als een geheel gedacht, zouden moeten dragen, wordt hun ingescherpt, dat zij evenzeer als alle overige Israëlieten zondaars zijn en zowel hun eigen zonden als die van het volk moeten verzoenen..

2. En ook zult gij uw broeders, de stam van Levi, de stam van uw vader, bestaande uit de Kahathieten, Gersonieten en Merßbrieten, met u tot het heiligdom doen naderen, zodat zij u bijgevoegd worden, of zich bij u aansluiten en met u hand aan hand gaan, als uw helpers in alle uitwendige aangelegenheden, en u dienen 1) in de vroeger bepaalde orde (hoofdstuk 3:5-13); Maar gij en uw zonen met u zult zijn voor de tent van de Getuigenis, en alles bezorgen wat tot de eigenlijke offerdienst behoort.

1) Er ligt een woordspeling in deze uitdrukking: zij zullen zich aan u aansluiten (jilawoe) en u dienen. Hun naam zal steeds daaraan herinneren, dat zij tot het gevolg van de priesters behoren..

3. En zij zullen uw wacht waarnemen, en alzo, door u te helpen, bij het slachten van de offerdieren enz., diensten bewijzen, die anders door u zelf zouden moeten verricht worden, en mede de wacht van de gehele tent waarnemen, zodat zij, als dit nodig is, voor het afbreken, vervoeren en weer opslaan daarvan zorgen (hoofdstuk 4:4-33); doch tot het heilige gereedschap van het heiligdom, het reukaltaar, de tafel van de toonbroden, de kandelaar en de Verbondsark, en tot het brandofferaltaar zullen zij niet naderen, opdat zij niet sterven, want sterven zouden zij dan, zo zij, wegens deze hun aanmatiging, als ook gij, omdat gij hen lichtvaardig tot deze gereedschappen zou hebben toegelaten (hoofdstuk 4:15).

4. Maar zij zullen u, wat ook hun naam Levieten uitdrukt,

1) tot helpers bijgevoegd worden, zonder een zelfstandige plaats voor zich in te nemen, en zij zullen de wacht van de tent der samenkomst waarnemen, in elke uitwendige dienst van de tent; en een vreemde, iemand, die niet tot de stam van Levi behoort, zal tot u niet naderen, om enige dienst aan het heiligdom te verrichten.

1) Ook: zie Nu 18.2 en zie Ex 4.14.

5. Gij nu zult waarnemen de wacht van het heiligdom en de wacht van het altaar, en voor alle gereedschappen en voorwerpen, die zich in het Heilige en in het Heilige der Heiligen bevinden, en voor het brandofferaltaar zorg dragen; opdat er geen verbolgenheid meer zij over de kinderen van Israël, zoals die, welke nog pas heeft plaatsgehad (hoofdstuk 16).

6. Want Ik, die het recht heb, om voor te schrijven wat Mij behaagt en om daarin een stipte gehoorzaamheid te vorderen, en die over alles en over allen naar Mijn welgevallen beschik, zie Ik heb uw broeders, de Levieten, in de plaats van alle, tot Mijn bijzondere dienst verplichte

eerstgeborenen, a) uit het midden van de kinderen van Israël genomen; zij zijn u een gave, die van Israëls zijde gegeven is aan de HEERE, en die Mijnerzijds wederom gegeven is aan u, niet alzó dat gij daarover, als over een eigendom, dat gij zelf u verworven hebt, naar goeddunken zou kunnen beschikken, maar als een gave, die Ik uitdrukkelijk bestemde, om de dienst van de tent der samenkomst te bedienen, opdat gij in geen geval, waar gij handreiking nodig hebt, de hulp van ongewijden zou behoeven in te roepen (hoofdstuk 8:16-19).

a) Numeri. 3:45

7. Maar Gij en uw zonen, Elißzar en Ithamar, met u zult uw priesterambt waarnemen in alle zaken van het altaar, in al wat tot de eigenlijke offerdienst behoort, en in hetgeen van binnen de voorhang is, het gereedschap in het Heilige en het aldaar te verrichten reukwerk (Exodus. 30:7 vv.) alsook de Verbondsark in het Heilige der Heiligen, en hetgeen hier op de grote Verzoendag door de Hogepriester moet gedaan worden (Leviticus. 16), dat zult gij bedienen; 1) uw priesterambt geve Ik u tot een dienst van een geschenk, als een dienst, waarmee gij, ten gevolge van een bijzondere genadige verkiezing bekleed zijt, en dat gij naar de wil van Mij, de Gever, te bedienen hebt; en de vreemde, die tot het heiligdom nadert, om daar te verrichten wat bepaaldelijk aan u en uw zonen is opgedragen, die zal gedood worden.

1) Vs.3

8. Voorts sprak de HEERE tot Aäron, om voor hem en zijn dienstgenoten, waaronder ook de Levieten behoren, de baten te bepalen, die zij van hun dienst zouden mogen genieten: En Ik, zie Ik heb u gegeven de wacht, de zorg, het toezicht van Mijn hefoffers; met alle heilige dingen van de kinderen van Israël heb Ik ze u gegeven 1) omwille van de zalving²⁾ en naast u, de Hogepriester, heb Ik ze gegeven aan uw zonen, de mindere priesters; hetgeen u wezen zal tot een eeuwig recht, zolang als het Levitische priesterschap duurt, tot een eeuwige instelling.

1) Nu gaat Hij voort meer in de breedte bekend te maken, wat Hij onlangs heeft aangeroerd omtrent het recht van de priesters, wat betreft de heilige offeranden. Doch de verhouding tussen de priester van de eerste rang en de Levieten is wel in het oog te houden, omdat, terwijl het huis van Aäron met een bijzondere eer wordt verwaardigd, de overige familieleden van de stam van Levi meer tot nederiger diensten worden gedwongen. Daarom aan de priesters alleen deelt God alle offeranden toe, waarin die grote heiligheid was, welke Heiligheid der Heiligheden genoemd wordt. Het zal vervolgens een uitzondering schijnen, dat hij namelijk van wat uit kracht van zijn ambt bij de priester was gedeponeerde, een gedeelte zou geven aan de Levieten, die hun diensten, ten behoeve van de tabernakel, volbrachten. Hij zegt, dit hen te geven uit kracht van hun zalving, opdat de priester daarop niet trots zou worden, of zich daarop verheffen. Want de onbaatzuchtige goedertierenheid van God moet ons aanzetten tot bescheidenheid en nederigheid. Met welk argument Paulus ook alle verkeerde roem terechtwijst en beteugelt: Wat roemt gij, alsof gij het niet ontvangen had 1 Corinthiers. 4:7). Verder, niet volgens een ander recht hadden de zonen van Aäron de zalving ontvangen, dan daarom, omdat het God behaagd had, hen uit te kiezen. Dit nu toonde ook wel de begiftiging aan, maar God vermeldt Zijn gave nog met opzet, omdat Hij nog met een ander doel de begiftiging ter sprake brengt, nl. dat geen twist of krakeel de priesters zou beroeren..

Liever: de hefoffers, die er plaats hebben met, eigen zijn aan, of genomen worden van alles, wat de kinderen van Israël bij hun offeranden, aan vruchten en anderszins aan Mij heiligen, die heb Ik u gegeven..

2) Anderen, als een ambtsgave, of wat hetzelfde is, voor uw priesterlijk ambt (Leviticus. 7:35)..

9. Dit alzo allereerst zult gij hebben van de Heiligheid der Heiligheden, uit het vuur, alle in vroeger gegeven wetten, als hoogheilig gekenmerkte overblijfsels van deofferanden 1) al hun offeranden, met al hun spijsoffer en met al hun zondoffer en met al hun schuldoffer, dat zij Mij zullen weergeven, alles namelijk, wat van de aangebrachte spijs-, zond en schuldoffers niet op het altaar komt en dus niet verbrand wordt, het zal u en uw zonen een Heiligheid der Heiligheden zijn.

1) Ook: zie Le 21.21 en zie Ex 40.10.

10. Aan het Allerheiligste 1) in de voorhof namelijk van het heiligdom, zult gij dat eten; al wat mannelijk is onder de priesters, en niet ook enig vrouwelijk lid van hun familie zal dat eten; het zal u een heiligheid zijn, 2) die uitsluitend voor u bestemd is.

1) In het Hebreeuws Bekodesch hakòdaschim. De Statenvertaling geeft Allerheiligste. Het kan ook vertaald worden, en dat moet hier, door Hoogheilige, omdat hier niet bedoeld wordt, het Heilige der Heiligen, maar de Voorhof..

2) God schrijft de priesters voor, dat alleen de mannen de vuuroffers zouden eten, en niet ergens anders dan bij het Heiligdom. Want er bestond gevaar, dat de waardigheid van deze offeranden zou verminderen, indien zij naar het eigen huis werden overgebracht en met de alledaagse spijs vermengd. God wil niet in een weelderige levenswijze de priesters ter wille zijn, maar door de beschouwing van het heiligdom hen leiden tot een matig en sober genot van spijzen. Want het was als een militaire tucht, om hun aan onthouding te wennen, dat zij de spijzen moesten nuttigen van vrouw en kinderen gescheiden. Doch wat van de dankoffers over was en van de eerstelingen van de vrucht, mochten zij ook met de vrouwen en binnen hun eigen woningen eten. Niemand, die onrein was, mocht aanraken, wat eenmaal heilig was (Leviticus. 6:14-18; 25-30; 7:1-10).

11. Ook zal verder dit het uw zijn: het hefoffer van hun gave met alle beweegoffers van de kinderen van Israël, de beweegborst en de geheven schenkel van de dankoffers en al wat overigens bij de offers bewogen en geheven wordt (Leviticus. 7:11-34), Ik heb ze aan u gegeven, en aan uw zonen, en aan uw dochters met u, zodat deze, in vereniging met u daarvan nuttigen mogen; en dit zal u zijn tot een eeuwig recht, tot een eeuwige instelling; al wie in uw huis rein is, zal dat eten. 1)

1) Leviticus. 22:1-16

12. Al het beste 1) van de olie, en al het beste van most en van koren, hun eerstelingen, die zij, ieder naar hun vrij believen, wat de maat betreft, de HEERE zullen geven, al dat beste aan olie, most en koren, dat zij als eerstelingen ten heiligdom brengen, u heb Ik ze gegeven.

1) In het Hebreeuws Kool hacheleb, eigenlijk al het vet van, het allerbeste. Israël moest hierdoor leren, dat er voor de Heere niets te goed was; dat de Heere het beste vroeg, zowel op tijdelijk als op geestelijk gebied.

13. De eerste vruchten van alles, wat in hun land is, die zij de HEERE zullen brengen, en dus ook wat aan boomvruchten en veldvruchten als eerstelingsgaven aan de Heere moet gebracht worden, a) zullen van u zijn; al wie in uw huis rein is, zal dat eten. 1)

1) Deuteronomium. 18:4; 26:1-11. Betreffende het genot en verbruik van deze emolumenten, gelden de in vs.11 genoemde bepalingen. Onder de laatstgenoemde zijn de eerstelingen van garven en brood, die met Pasen en Pinksteren door de gemeente moesten geofferd worden (Leviticus. 23:9-20)) reeds inbegrepen..

14. Al het verbannene in Israël, al wat door een bangelofte (zie "Le 27.28) de Heere geheiligd wordt, zal het uwe zijn.

15. Al wat de baarmoeder opent, 1) van alle vlees, dat zij, volgens de daarvan reeds gegeven of nog te geven bepalingen, a) de HEERE zullen brengen onder de mensen en onder de beesten, zal het uwe zijn; doch de eerstgeborenen van de mensen, voor welke Ik de stam van Levi tot Mijn dienst verkoren heb (Numeri. 8:16-18), zult gij geheel of zeker, zonder enige uitzondering, lossen; ook zult gij lossen de eerstgeborenen van de onreine beesten, daar deze niet tot Mijn heiligdom mogen gebracht worden.

a) Exodus. 13:12 vv.; 22:30 Deuteronomium. 15:19 vv.

1) Hetzelfde wordt nu ten opzichte van de eerstgeborenen verordend, dat zij als het ware het eigendom van de priesters zouden zijn. Evenwel, er wordt tegelijkertijd een onderscheiding ingevlochten, dat de eerstgeborene vrucht van de mensen moet gelost worden. Wat die, omtrent het onrein gedierte betreft, het stond de bezitter vrij, het te lossen of het te doden. Maar, omdat deze zaak niet opzettelijk wordt behandeld, maakt God slechts kort mededeling ervan, dat Hij aan de priesters heeft toebedacht, welk voordeel de eerstgeborenen afwerpen. Dat Hij beveelt, dat de eerstgeborenen moeten gelost worden, volgens schatting van de priesters, is niet zo op te vatten, dat de priesters zelf die schatting mochten voorschrijven, alsof bij hen het gezag daaromtrent berustte, maar de schatting wordt bepaald, waaraan zij, volgens het bevel van God, gebonden waren, zoals op een andere plaats gezien is, en dat is gemakkelijk uit het vervolg op te maken, omdat straks de prijs wordt megedeeld, welke God zelf had bepaald..

16. Die nu onder deze eerstgeborenen van mensen en van onreine dieren gelost zullen worden, die zult gij van een maand oud lossen, 1) gij zult die lossen naar uw schatting, en wel een eerstgeborene van de mensen voor het geld van vijf sikkels, naar de sikkels van het

heiligdom, die is twintig gera, (hoofdstuk 3:46 vv.); de eerste vrucht van een onrein dier daarentegen naar uw waardschatting, met bijvoeging van nog een vijfde deel van deze waarde (Leviticus. 27:27).

1) De vrucht moest, alvorens te kunnen gelost worden, minstens een maand oud zijn, omdat zij dan eerst zelfstandig is en niet meer met de moeder een geheel vormt. Ook om de moeder te sparen is dit verordend..

Leer ons, o heilige Vader in Christus, Uw wijsheid en Uw goedheid in al Uw verordeningen op te merken door Uw Heilige Geest!.

17. Maar het eerstgeborene van een koe, of het eerstgeborene van een schaap, of het eerstgeborene van een geit, de eerstgeborenen van rein vee, die tot Mijn altaar mogen gebracht worden, zult gijniet lossen; zij zijn heilig en mogen niet door lossing, tot het gewone gebruik van het leven overgaan; hun bloed zult gij, na ze werkelijk ten slachtoffer gemaakt te hebben, sprenkelen op het altaar (Leviticus. 3:2 Numeri. 1:5), en hun vet

1) zult gij aansteken, tot een vuuroffer van liefelijke reuk voor de HEERE.

1) Hier worden de vette stukken bedoeld (Leviticus. 3:3 zie Le 7.4).

18. En hun vlees daarentegen zal het uwe zijn; zoals de beweegborst en zoals de rechterschouder van zo'n offer, overeenkomstig de bepalingen, die bij de dankoffers gelden,

a) de uwe zijn zullen, zal ook het vlees het uwe zijn.

a)Exodus. 29:28 Leviticus. 7:31-34

19. Alle hefoffers van de heilige dingen, die de kinderen van Israël de HEERE zullen offeren, en hier (vs.9-18) met name zijn aangewezen, die heb Ik aan u gegeven en aan uw zonen, en aan uw dochters met u, tot een eeuwige instelling, 1) opdat gij, Mijn dienaar, met de uwe van Mijn brood mag eten en daarvan leeft; het zal een eeuwig zoutverbond²⁾ zijn, voor het aangezicht van de HEERE, voor u en voor uw nakomelingen met u.

1) Het was niet om hun personele verdienste boven de andere Israëlieten, dat de schatting aan hen werd gegeven, maar, opdat ze door de zalving met de heilige olie tot priesters waren ingewijd en zij in de bediening zichzelf geheel tot de dienst van de Heere hadden overgegeven, zo had de Heere, opdat zij Zijn dienst met des te meer ijver en blijmoedigheid zouden waarnemen, hen deze tot hun onderhoud toegelegd..

2) Verder, opdat noch iemand van de Levieten, noch iemand uit het volk (omdat de meesten begerig zijn tot opstand), beproeven zou, dit dekreet te schenden, wordt voor het vervolg alle tegenwerping afgesneden, waar God afkondigt, dat Hij niet wil, dat, wat Hij aan de priesters heeft gegeven, hun ontnomen wordt. Allereerst gebruikt hij hier de naam van edict of dekreet, dat anderen met statuut vertalen; vervolgens verbindt hij hiermee de naam van Verbond, opdat de waarneming des te heiliger zou zijn, en minder aan verzet en twist blootgesteld, omdat niets minder past, dan de priesters te betwisten, waarop zij recht hebben en wat hun bij

privilegie geschonken is. God wijst dus aan, dat gewroken zou worden, indien men de priesters hier in moeilijkheid berokkende. Overdrachtelijk wordt nu door de naam zout de eeuwigdurendheid aangeduid, waarbij God echter schijnt te zinspelen op de offeranden, welke niet gebracht mochten worden, dan met bijvoeging van zout, opdat de Israëlieten zouden weten, dat door aardse en bederfelijke dingen iets hogers werd aangeduid. Want wij weten, dat gezouten vlees niet zo gemakkelijk bederft. Kortom, hierdoor wordt de onschendbare vastheid aangeduid..

Het zal een eeuwig zoutverbond zijn. Hiermee wil de Heere Aäron verzekeren, dat niettegenstaande de veranderingen, die in de openbare eredienst zouden gemaakt worden, in de volgende eeuwen, het wezen van de zaak hetzelfde zou zijn. Hij wil hem verzekeren, dat voor alle eeuwen de Heere zelf de bezorging van Zijn dienaren op zich neemt..

20. Ook zei de HEERE, om hem de grond en de reden, waarom Hij hem deze baten toelagde, te ontdekken, tot Aäron: Gij met geheel uw geslacht, zult in hun, de kinderen van Israël, land niet erven en aldaar geen akkers, wijnbergen en dergelijke bezitten, en gij zult, met de gehele stam, waartoe gij behoort, geen afzonderlijk deel van het land! geen eigen stamgebied, in het midden van hen hebben; Ik ben uw deel en uw erfenis, in het midden van de kinderen van Israël. 1)

1) Door deze woorden wil God hun zeggen, dat, omdat de Levieten van de algemene erfenis van het land waren uitgesloten, God hen dit verlies vergoedt uit Zijn eigen bezittingen, alsof zij het alleen uit Zijn hand ontvangen. Alsof Hij zeggen wilde, dat Hem een genoegzame overvloed ten dienste staat, waarmee Hij hen zal begiftigen. Ondertussen worden zij bevolen, op dit ene al hun aandacht te richten. Het is niet twijfelachtig, of David heeft het oog op deze plaats, als hij uitroept: "God is mijn deel en mijn erfgoed; het lot is mij in liefelijke plaatsen gevallen" (Psalm. 16:5). Hij wijst daardoor aan, dat God hem niet slechts meer is, dan alle aardse schatten, maar dat voor hem geen betekenis heeft, wat bij anderen heerlijk en het meest wenselijk wordt geacht. Nu, wanneer wij in Christus tot priesters gemaakt zijn, is ook ons geen andere voorwaarde gesteld, dan dat wij geen ander lot verwachten. Niet, omdat men nu zorgeloos de aardse goederen moet verachten, maar, omdat ons vast geluk zo alleen in God gelegen is, dat wij met Hem tevreden, geduldig alle gebrek aan aardse goederen kunnen dragen. Wie na iets bezitten, zijn nu niet gehouden en gebonden, alsof zij niets bezaten..

Wie God bezit, bezit alles, en het is deze dienst eigen, dat zij een voller en rijker vermaak schenkt, dan alle andere dienst tezamen.

Dit wordt herhaaldelijk als reden opgegeven, waarom Levi en Aäron geen erfgoed in Israël verkregen (Deuteronomium. 10:9 Jozua. 13:14,33; 18:7). Inderdaad was het verlenen van deze tienden zozeer bestemd om hun gedachten tot God en de eeuwigheid te leiden, dat zonder vast vertrouwen op de Heere en zonder volhardende ijver in Zijn dienst, daarin tevens een zware straf gelegen was..

21. En zie aan de kinderen van Levi, van wie datzelfde geldt heb Ik, tot hun verzorging, alle tienden in Israël tot erfenis gegeven, tot beloning voor hun dienst die zij bedienen, de dienst namelijk van de tent der samenkomst.

22. En de kinderen van Israël zullen niet meer naderen tot de tent der samenkomst, om daar enig priesterlijk of Levitisch werk te verrichten, en also zonde op zich teladen en de straf daarvan te dragen en te sterven tot straf op die zonde.

23. Maar de Levieten, die Ik verheven heb, die zullen bedienen de dienst van de tent der samenkomst, en die zullen hun ongerechtigheid dragen, wat zij misdoen en hun dienst, zo zij anderen toelaten om in te komen en hun werk te doen, daarvoor zullen zij boeten; het zal een eeuwige instelling zijn voor uw geslachten; en in het midden van de kinderen van Israël zullen zij, evenals gij (vs.20) geen erfenis erven.

Vs.1 hoofdstuk 1:53; 8:19

24. Want de tienden van de kinderen van Israël, die zij, volgens de bepalingen van Leviticus. 27:30-33, van hun veldgewassen en van hun vee, de HEERE tot een hefoffer zullen offeren, heb Ik aan de Levieten tot eenerfenis gegeven; daarom heb Ik tot hun gezegd: Zij zullen in het midden van de kinderen van Israël geen erfenis erven.

25. En de HEERE verbond met deze algemene bepaling betreffende de tienden, nog een bijzondere, en sprak tot Mozes, dus niet meer, zoals te voren vs.1,8,20 tot Aäron, noch ook ten aanhoren van het volk, maar uit Zijn heiligdom bepaaldelijk tot Mozes, zeggende:

26. Gij zult ook tot de Levieten spreken en tot hen zeggen: Wanneer gij van de kinderen van Israël de tienden zult ontvangen hebben, die Ik u, bij hetgeen Ik zo-even gesproken heb (vs.21 vv.), voor uw erfenis van hen gegeven heb, zo zult wederom gij uwerzijds daarvan een hefoffer van de HEERE offeren, en wel de tienden van die tienden. 1)

1) Door deze verordening wil God aan de Levieten te kennen geven, dat Hij, op hetgeen Hij hun had toebeschikt, van de inkomsten van de kinderen van Israël, een dadelijk recht behield. Alles, wat Hij hen schonk, was het Zijne, en als zodanig hadden zij het te genieten.

27. En het zal u door Mij gerekend worden tot uw hefoffer, als gaf gij koren van de eigen dorsvloer, en als gaf gij de volheid olie en most (Exodus. 22:29) van de eigen perskuip; gij brengt met deze tienden van de tienden een hefoffer, evenals de kinderen van Israël brengen van hetgeen zij zelf geoogst hebben, daar gij geen eigen akkers en wijnbergen bezit, maar de tienden als uw oogst hebt aan te merken.

28. Alzo, daar dezelfde verplichtingen jegens de Heere op u rusten als op de overige leden van het volk, zult gij ook een hefoffer van de HEERE offeren van al uw tienden, die gij van de kinderen van Israël zult hebben ontvangen, en gij zult daarvan, van deze tienden namelijk, aan de HEERE een hefoffer geven aan de priester Aäron, die Ik (vs.8,19) alle hefoffers, die de

kinderen van Israël de Heere heiligen, tot onderhoud van hem zelf en van de zijnen toegewezen heb.

29. Van al uw gaven, daarom die gij, krachtens uw tiendrecht van de kinderen van Israël ontvangt, zult gij, naar de verschillende voortbrengselen, waarvan u de tienden toekomen, elk hefoffer van de HEERE offeren; gij zult dit hefoffer geven van al het beste van die gaven, van zijn heiliging daarvan. 1)

1) De zin van het laatste lid is: van al het beste van die gezamenlijke gaven, van al het beste van die gehele ontvangst zult gij het heilige, het alleruitnemendste tot hefoffer geven; uit dit alleruitnemendste hebt gij uw hefoffer te brengen. Wat van de inkomsten de Heere gewijd werd en ten doel had het overige te heiligen, moest het beste en edelste van alles zijn..

30. Gij Mozes zult dan Mijn bevel (vs.26-29) aan hen overbrengend tot hen zeggen: Als gij het beste daarvan, als gij stipt naar hetgeen Ik u gebied, van bepaaldelijk van uw inkomsten, offert, zo zal het de Leviëten toegerekend worden als een offer van het inkomen van de eigen dorsvloers en als een offer van het inkomen van de perskuip, uw hefoffer zal dan dezelfde kracht hebben als wat de kinderen van Israël van het door henzelf verbouwende voor Mij heffen, zodat het overige daarmee werkelijk uw eigendom wordt, waarmee gij handelen mag naar welgevallen.

31. En gij zult dat eten op alle plaatsen, gij zult niet aan het heiligdom, of aan een reine plaats gebonden, zoals de priesters ten aanzien van het hun toekomend deel van de offeranden, 1) maar mag het op elke plaats eten, gij en uw huis; want het is voor u een loon voor uw dienst in de tent der samenkomst.

1) Ook: zie Le 21.22.

32. Zo zult gij dan daarover geen zonde en straf dragen, als gij slechts naar Mijn gebod, het beste daarvan als hefoffer offert en de priester geeft, en gij zult de heilige dingen van de kinderen van Israël, die zij Mij afzonderden, en die Ik op u overdraag, niet ontheiligen, 1) wanneer gij uw tienden verbruikt op welke plaats gij wilt, opdat gij niet, als straf op overtreding van Mijn gebod, sterft. 2)

1) Beter is de woordschikking: En de heilige dingen van de kinderen van Israël zult gij niet ontheiligen, omdat dit ziet op het verbruik van de tienden, ook in hun eigen woningen, in tegenstelling met de hoogheilige dingen, die alleen bij de tent der samenkomst mochten genoten worden..

2) Reeds tevoren (zie Ex 28.1), waar wij handelden over het wezen en de aard van het Israëlitische priesterschap, merkten wij op, hoe uit het de priester eigen karakter, van de Heere te zijn, vanzelf voortvloeit, dat zij, om met geheel hun leven en werken niet zichzelf te behoren en om zich onverdeeld aan de dienst van God te kunnen wijden, zelfs geen tijdelijke bezitting hebben mochten, maar met hun levensonderhoud alleen de Heere moesten overgelaten zijn. Volgens hetgeen later (zie Le 3.13) over de plaats, die de Leviëten in het

geheel van de theocratie innemen zouden, gezegd is, volgt hetzelfde ook voor hen. In de huidige afdeling nu hebben wij de praktische consequentie van deze grondstellingen, vooral in betrekking tot het uitwendig onderhoud van de priesters en Levieten, totdat (hoofdstuk 35) ook nog bepalingen betreffende hun woningen in het beloofde land gemaakt worden. Ten aanzien hiervan zal de gehele stam van Levi niet, zoals de overige stammen, een bijzonder gebied in Kanaän hebben, maar worden hem slechts 48 steden in de verschillende stammen, dus gemiddeld in elke stam 4 steden, toegezegd, waarvan 13 tevens de priestersteden zijn. Doordat zij alsoo door het gehele land verstrooid leefden, hadden zij het best gelegenheid, om volgens hun roeping, het gebod van de Heere in zijn reinheid en in al zijn omvang te bewaren (Leviticus. 10:11), en lerend en vermanend, besturend en vormend op het volk te werken. In zoverre echter zij daarmee van aandeel aan grondbezit waren uitgesloten en de Heere zelf als hun goed en erfdeel te beschouwen hadden, waren zij deels ten hoogste geëerd en bevoorrecht, maar anderzijds ook in een tamelijk moeilijke en wisselvallige positie geplaatst. Zij waren op het hoogst geëerd en bevoorrecht; want tegen het onmiddellijk bezit van de Heere, is geen ander goed te achten; maar hun positie was tevens wisselvallig, daar hun lot, indien we ons zo eens mogen uitdrukken, met het lot van Jehova zelf onder Israël, ten nauwste samenhang. Daar hun namelijk tot hun levensonderhoud alleen zulke inkomsten toegelegd waren, die slechts bij een levende godsvrucht en in een land, waar vroomheid heerst, hun mild konden toevloeien, terwijl in tijden van afval van God en van verachting van Zijn Heiligdom ook gemis en gebrek voor de dienaars van de Heere konden opleveren, waren zij aan velerlei wisselvalligheden blootgesteld; maar dit moesten zij juist zijn, opdat zij, reeds omwille van hun eigen onderhoud, ijverig en naarstig zijn zouden om de aangelegenheden van de godsdienst recht ter harte te nemen en Israël zo veel mogelijk van de weg van de ontaarding af te houden. Wij zien hier overigens, hoe verkeerd het is, de voorschriften van de Mozaïsche wet in een of andere samenhang met Egyptische inrichtingen te brengen en hun oorsprong uit dat land af te leiden, waar Mozes geboren en opgevoed was. Daar toch bestond juist het tegendeel van hetgeen hier, in betrekking tot Gods dienaren, verordend wordt. De priesterkaste had daar de meeste en de beste gronden in bezit, zoals zij dan ook priesters waren van een godsdienst, die niets anders was dan louter natuurdienst, alsoo waren zij als het ware in de natuur van hun land ingegroeid en hingen zij, met alle wortels en vezels van hun leven, samen met de gaven en goederen van de tegenwoordige wereld; deze was hun deel en hun erfgoed, en zij wisten zich daarin gemakkelijk en wel te schikken..

Beter is de vertaling: en gij zult niet sterven, hetgeen wel geschieden zou, indien zij de hoogheilige zaken mee naar huis namen..

HOOFDSTUK 19.

VAN DE RODE KOE EN VAN HET SPRENGWATER.

I. Vs.1-22. In ander opzicht was de rede van het volk (Numeri. 17:13): "Zullen wij dan geheel en al te gronde gaan?" volkomen waar. Zij zouden toch inderdaad, zo velen als er namelijk tot het oude geslacht behoorden, allen verdelgd worden en in de woestijn omkomen (hoofdstuk 14:20 vv.). Maar nu hierdoor de gevallen, dat men zich aan lijken van mensen verontreinigde, zo veelvuldig werden en deze soort van verontreiniging de ergste was van alle (zie Le 11.40) zo is het nu ook juist tijdig, dat de Heere een krachtig reinigingsmiddel verordene dan dat eenvoudig water, dat bij andere verontreinigingen (Leviticus. 11-15) moest aangewend worden en, ook bij verontreiniging door doden (Leviticus. 5:1-4) tot hiertoe in gebruik geweest was; opdat Israël te midden van de dood, die zijn geweld op geheel het huidige geslacht uitoefende, niet van zijn gemeenschap met God afgetrokken werd en niet twijfelde aan de belofte, dat in hem de macht van de dood eenmaal de sterkere macht van het leven volkomen zou overwonnen worden. Zo volgt dan nu de verordening van zo'n reinigingsmiddel, bestaande in water, dat door de as van een zondoffer versterkt en tot een eigenlijk loog toeberaid is. Eerst wordt (vs.1-10) de wijze van de toebereiding, en vervolgens (vs.11-22) de wijze van het gebruik nader bepaald.

1. Verder sprak de HEERE, die in het vorige hoofdstuk nu eens tot de een en dan tot de ander afzonderlijk gesproken had, tot Mozes en tot Aäron, tezamen, zeggende:

2. Dit is de instelling 1) tot vervollediging van de wet, betreffende de wijze van reiniging, nadat iemand van een lijk ontreinigt is, van welke bijzondere verordening, die de HEERE geboden heeft, Hij gesproken heeft, zeggende: Spreek tot de kinderen van Israël, dat zij tot u brengen een over haar gehele lichaam rode, volkomen vaars, waarin geen gebrek is, a) waarop geen juk gekomen is, 2) zodat haar levenskracht nog op geen enkele wijze gebruikt of verzwakt zij.

a) Leviticus. 1:13; 22:22 vv.

1) Daar het niet anders kan, of de gelovigen trekken, zolang zij op de wereld verkeren, enige besmetting door de aanraking met vele onreinheden, naar zich toe, zo wordt hier de toebereiding van het water beschreven, met de besprenkeling waarvan zij zich moeten reinigen en hun onreinheid kunnen verzoenen. Vervolgens, worden hier zekere soorten van verontreinigingen aangeduid, waarvan de zuivering vereist wordt. God beveelt, een rode koe te slachten, welke nog nooit een juk gedragen heeft, en haar te verbranden buiten de legerplaats, met huid en uitwerpselen tegelijk, de as door een rein mens te laten verzamelen en buiten de legerplaats tot algemeen gebruik van het volk te brengen. Maar, opdat het water, hetwelk met deze as gemengd werd, kracht om te verzoenen zou hebben, beveelt God tevens, dat het bloed met de vingers van de priesters zevenmaal voor het altaar moest gesprenkeld worden. Verder, had deze ceremonie een dubbel doel. God nu wilde het volk opmerkzaam erop maken, om hun onreinheden nauwkeuriger gade te slaan. Maar, opdat zij inwendig zuiver zouden zijn, wil Hij echter, dat zij ijverig zouden oppassen, om zich nergens te

verontreinigen. Vervolgens, zo dikwijls zij besmet waren met enige onreinheid, leert Hij hen, ergens anders de verzoening te zoeken, nl. bij het zondoffer en de besprenkeling. En hij vermaant hen alzo, dat zij het middel, om zich te reinigen, in het geheel niet bij zichzelf zoeken, omdat geen reinheid, dan bij het heiligdom, kan verkregen worden..

2) Een rode, volkomen vaars, waarin geen gebrek is, waarop geen juk gekomen is. Het dier was daarom niet van het mannelijk geslacht, zoals bij de zondoffers, maar van het vrouwelijke, omdat het vrouwelijk geslacht het leven voortbrengt. Over de kleur zijn de meingen verschillend. Waar Calvijn het vermoeden uit, dat de kleur genomen is, omdat zij algemeen voorkwam, en wit of zwart iets opzichtigs zou geweest zijn, zijn er anderen, zoals Felix, in navolging van de Kerkvaders, die het verklaren, als zou zij op Christus zien, die rood was van bloed, als de drager van Gods toorn, terwijl Bähr en meerderen van oordeel zijn, dat zij zag op het innerlijke leven, dat in het bloed zijn zetel heeft en in de rode kleur van het gezicht, van de wangen en lippen tevoorschijn treedt. Daar de andere vereisten, nl. volkomen, zonder gebrek, en onder geen juk gebracht, dus vrij, zien op de plaatsbekleding, moet ook o.i. de kleur daarop zien en daarom de rode kleur, de kleur van het bloed, dat in de plaats komt en uitgestort wordt voor het leven van de mens, dat gezondigd heeft, daarop betrekking hebben. In zoverre ziet het gehele dier, wat kleur, geslacht en gesteldheid van het lichaam aangaat, op de Christus Gods, die Zijn bloed heeft uitgestort voor het leven van de mensen, die zonder gebrek, zonder zonde en vrij van de wet, zichzelf onder de wet heeft gesteld, om Zijn kinderen te verlossen van de vloek van de wet..

3. a) En gij zult die geven aan Aärons oudste zoon, Eleßzar, de priester, 1)de toekomstige opvolger van zijn vader in de hogepriesterlijke waardigheid; en hij zal ze, door de dienst van een reine man, uitbrengena) tot buiten het leger, aan de oostzijde, en men zal haar aldaarvoor zijn aangezicht slachten.

a)Hebr.13:11,12

1) Hier wordt duidelijk het onderscheid aangegeven tussen de beide offeranden (nl. het zondoffer en deze), omdat aan het volk niet toegestaan wordt, de vaars te slachten, maar dit tot het ambt blijft van de priesters. Zo brengt het volk hem door de hand van de priester, waarom ook heden, ofschoon wij, om God te verzoenen, voor Zijn aangezicht Christus stellen, het noodzakelijk is, dat Hij zelf tussenbeide komt en de rol van priester vervult. Verder moest de vaars uit de legerplaats geleid worden, als een teken van verdoemlijkheid, omdat hij een zoenoffer was. Om welke reden ook de offerdieren ten zoenoffer, wiens bloed in het Heilige der Heiligen werd ingebracht, buiten de legerplaats verbrand werden. Welk tegenbeeld in Christus waarheid is geworden, die daarom buiten de poort van de stad heeft geleden, volgens de getuigenis van de Apostel (Hebr.13:11). Daar dit een soort van verwerping was, toonde God toch-opdat de vaars niet minder werd geschat, noch de Israëliet haar zou beschouwen als bezoedeld door de vloek-dat haar bloed heilig en Hem tot een lieflijke reuk was, door te bevelen, dat het zevenmaal voor het altaar zou gesprenkeld worden, wat niet mocht, indien het met enige verontreiniging was bezoedeld. Dit is wel in Christus zeer duidelijk aanschouwelijk gemaakt. Want ofschoon Hij een vloek voor ons is geworden en zonde genoemd werd, omdat hij, door onze zonden op het vloekhout te dragen, een offer

tot verzoening was, heeft Hij echter niets van Zijn heiligheid verloren, terwijl juist Zijn heiligheid de oorzaak van de heiligheid werd van de gehele wereld. Hij heeft zichzelf door de Geest geofferd en is met Zijn eigen bloed het heiligdom binnengegaan (Hebr.10:14) en Zijn dood wordt ergens door Paulus genoemd een offer van een zeer lieflijke reuk (Efe.5:2 Fil.4:8)

4. En Eleßzar, de priester, zal een beetje van haar bloed met zijn vinger nemen, en hij zal, zich naar het westen kerende, van haar bloed naar die zijden heen, die recht tegenover de tent der samenkomst is, zevenmaal sprenkelen.

1)

1) Het sprenkelen van het bloed diende hierom vooral, omdat het offer daardoor in betrekking werd gebracht tot de Heere; dat het leven, dat in het bloed was, daarom tot verzoening en reiniging van de zonde werd overgegeven. Predikte die vaars, dat Israël de dood had verdiend, naar ziel en lichaam, werd daarom alles verbrand: het bloed gesprenkeld voor het altaar, duidde aan dat het leven, door de dood van het dier, zinnebeeldig was aangebracht. Daarom ook de verordening in het volgende vers..

5. Voorts zal men deze vaars voor zijn ogen verbranden; haar vel en haar vlees, en a) haar niet tot sprenkelen gebruikt bloed met haar mest 1) zal men verbranden.

a)Exodus. 29:14 Leviticus. 4:11,12

1) De zin is: zonder iets uit haar weg te nemen; geheel zoals zij is..

6. En de priester zal nemen een stuk cederhout en een bundel hysop en een scharlaken draad, en werpt ze in het midden van de brand van deze vaars, 1) opdat ze tegelijk met haar verteren.

1) Cederhout verspreidt een aangename geur, hysop heeft de kracht om te reinigen en de scharlaken draad gaf aan, de innerlijk werkzame kracht van het leven. Allemaal zinnebeelden van de kracht van de offerande, om verzoening en leven aan te brengen; dat de as, vermengd met het water van de afzondering, de kracht van het nieuwe leven in zich had..

7. Dan, als hij dit werk, dat, daar het op onreinheid betrekking heeft, hem zelf verontreinigde, heeft verricht, dan zal de priester zijn kleren wassen en zijn vlees met water baden, a) en daarna, als nu ten dele weer rein geworden, in het leger gaan; en de priester zal onrein zijntot aan de avond, 1) en zich dus nog de rest van de dag van het heiligdom en de godsdienstige verrichtingen onthouden; eerst op de volgende dag, die aan de avond begint, wordt hij weer geheel rein (Leviticus. 14:8 vv.).

a) Leviticus. 16:24

1) Dit schijnt met het eerst vermelde inzicht te strijden, dat de vaars God heilig en rein was en toch de priester door zijn aanraking bezoedelde, wat toch zeer goed met elkaar overeenstemt. Want, dat zowel de priester als de bezorger van de verbranding onrein was tot aan de avond, moest het volk niet licht treffen, opdat het leerde, de zonde meer en meer te verafschuwen.

Maar, wanneer niemand anders dan een rein man de as mocht verzamelen en deze niet anders dan op een reine plaats moest weggelegd worden, dan werd door dit symbool aangetoond, dat niet een enkele vlek in het offer zelf aanwezig was, maar dat het door een van buiten bijkomende bezoedeling als onrein moest beschouwd worden, omdat het bestemd was om de onreinheden weg te nemen. Waarom het water, waarin de as moest gestort worden, zowel het water van de afzondering als van de ontzondiging werd genoemd..

Onrein was zowel de priester als degene, die de vaars had verbrand, als ook wie de as verzamelde, niet omdat het offerdier op zichzelf onrein was, maar omdat zij tot zonde gemaakt was, of liever, omdat zonde en dood op haar waren gelegd..

8. Ook de eerste reine man, die haar uitgeleid en geslacht (vs.3), en vervolgens (vs.5) haar verbrand heeft, zal, daar hij eveneens, door een onreine bezigheid onrein geworden is, zijn kleren met water wassen en zijn vlees met water baden, en onrein zijn tot aan de avond (Leviticus. 16:26).

9. En een ander rein man zal de as van deze vaars verzamelen en buiten het leger in een reine plaats wegleggen; en het zal zijn tot bewaring, d.i. die as zal daar worden weggelegd om bewaard te worden voor de vergadering van de kinderen van Israël, 1) opdat zij haar bij voorkomende gelegenheden op de vs.11-22 nader beschreven wijze, gebruiken, tot het water van de afzondering, 2) het is ontzondiging.

3)

1) Wat de as van de rode koe van Israël afschaduwde, was dus niets anders dan de zonde wegnemende en de van alle zonden reinigende kracht van Christus' dood. Evenwel de as reinigde niet, dan door de besprenkeling. Het middel van de besprenkeling was het water. Dit is het badwater van het Woord. De as (of wil men liever het bloed) van Jezus is gemengd met en opgelost in de waarheid en in de beloften van het Evangelie. Door het gelovig aannemen van die waarheid en van die beloften, worden wij zelf en al het onze gereinigd voor God: terwijl zonder het geloof in het Woord de besprenkeling van onze zielen onmogelijk is. En als God beval, dat die besprenkeling met hysop zou gebeuren, dan leerde Hij hierdoor, dat de kleinste, armste en nederigste hier op aarde in staat is, dat Woord van de getuigenis te prediken, zodat het dient tot reiniging voor anderen; of wel, dat de bedienaren van het Woord, aan wie de besprenkeling is opgedragen, niets dan hysop, lage, niets beduidende planten zijn, en dat de reinigmaking niet voortvloeit uit enige kracht in hen (de hysop), maar uit de as van Jezus, die met het water van hun prediking gemengd is..

2) In het Hebreeuws Lemee niddah. Eigenlijk tot wateren van onreinheid, d.i. tot wateren, die dienen, om de onreinheid weg te nemen, d.i. tot water van de ontzondiging, waarvan in hoofdstuk 8:7 sprake is..

3) In het Hebreeuws Chataâth hi. Beter is de vertaling: Het is een zondoffer. De bedoeling is, die as, welke, vermengd met water, dient tot ontzondiging, is alleen te verkrijgen door een zondoffer, door een offer, dat bijna zoals een zondoffer moet behandeld worden..

10. En hij, die de as van deze vaars verzameld heeft, zal evenals de man, die haar uitleidde, slachte en verbrande (vs.8), zijn kleren wassen en onrein zijn tot aan de avond. a) Dit nu, wat in vs.11-22 over het gebruik van de as in het sprengwater, bij verontreiniging door een lijk, bepaald wordt, zal de kinderen van Israël en de vreemdeling, 1) die in het midden van hen als vreemdeling verkeert, tot een eeuwige instelling zijn.

a) Leviticus. 16:27 vv.

1) Men kan vragen, waarom dit statuut in het algemeen gezegd wordt, zowel voor de vreemdelingen, die in Israël verkeren, als voor de inwoners van kracht te zijn, omdat het toch volstrekt niet aan te nemen was, dat de onbesnedenen rein konden worden. De oplossing is gemakkelijk. Onder vreemdelingen worden hier begrepen, niet die volstrekt vreemd waren aan het volk, maar die geboren uit de heidenen, de wet hadden omhelsd. Zij, die ten opzichte van de offeranden en den overigen dienst van God gelijk stonden met het nageslacht van Abraham. En dit, opdat, indien er verschil zou zijn, de Kerk niet zou verscheurd worden, in wier schoot zij waren opgenomen..

Het tweede gedeelte verbindt het voorgaande met het volgende gedeelte van dit hoofdstuk, en geeft aan, in welke gevallen het water van de ontzondiging moest worden gebruikt..

Luther heeft het laatste gedeelte van dit vs. op de voorafgaande bepalingen betrokken, zodat daarmee het slachten en verbranden van een nieuwe vaars, zodra de as van de vorige gebruikt was, bevolen zou zijn. Bij deze opvatting past echter niet, dat hier ook van de vreemdeling sprake is. De vermelding van deze duidt aan, dat de laatste zin van vs.10 de overgang is tot het volgende. Naar de opgave van de rabbijnen overigens zouden er in het geheel slechts 9 vaarsen op de voorgeschreven wijze gebruikt zijn en wel, wat nog ongelooflijker is, tot aan de Babylonische ballingschap toe slechts één enkele..

11. Wie een dode, enig dood lichaam namelijk van een mens,

1) van welk geslacht of van welke leeftijd deze ook zij, aanraakt, die zal zeven dagen in wettelijke zin onrein zijn, en met het heiligdom en de heilige dingen in geen enkele aanraking treden.

1) Alsnu worden enige soorten van verontreiniging aangehaald, waarvoor de wassing noodzakelijk was. Allen hebben zij betrekking op één hoofdzaak, nl. op de aanraking met een lijk, van zijn gebeente, van zijn graf, welke de mensen bezoedelt. Hier wordt geen onderscheid gemaakt tussen een lijk van een verslagen mens en van hem, die op het bed is gestorven. Waaruit volgt, dat de dood hier wordt voorgesteld als een bewijs van Gods vloek. En zeker is dit zo, indien men let op zijn oorsprong en oorzaak, hoe in ieder gestorven mens de bedorven natuur, waarin het beeld van God was gefundeerd, zich vertoont, omdat, indien wij niet geheel bedorven waren, wij niet zouden geboren worden om te sterven. Maar ook, om nog iets anders aan te wijzen, heeft God het volk geleerd, nl. dat zij zich een besmetting op de hals halen, wanneer zij gemeenschap hebben met de onvruchtbare werken van de duisternis. Want zonden noemt de Apostel (Hebr.6) de dode werken, of vanwege haar gevolgen, of omdat, zoals het geloof het leven is van de ziel, het ongeloof alzo haar in de dood gevangen

houdt. Wanneer daarom een lijk, een geraamte of een graf aanwijst wat wij uit de moederschoot meebrengen; omdat wij, totdat wij wedergeboren zijn en God ons door Zijn Geest en het geloof heeft levend gemaakt, levend dood zijn, is het niet twijfelachtig, of de kinderen van Israël werden gewaarschuwd, opdat zij zich rein voor God bewaarden, om zich van alle bederf ver verwijderd te houden. Kortom, op niets anders ziet deze ceremonie, dan opdat zij vrij van alle besmetting van het vlees, God rein zouden dienen, en zich zouden oefenen in aanhoudende overdenking van waar berouw. Indien zij van de reinheid waren afgeweken, moesten zij zich beijveren, met God, door de ingestelde offeranden en de reiniging, weer in verzoende betrekking te geraken..

12. Op de derde dag zal hij zich, op de in vs.17 voor te stellen wijze, daarmee, met de as namelijk van die vaars, ontzondigen, zo zal hij op de zevende dag rein zijn, en op de achtste dag weer tot het heiligdom mogen naderen; maar indien hij zich op de derde dag niet ontzondigt, zo zal hij op de zevende dag niet rein zijn. 1)

1) Beter is de vertaling, en het tweede gedeelte van dit vers eist het gebiedend: Hij zal zich op de derde dag en op de zevende dag daarmee ontzondigen, zo zal hij rein zijn; en indien hij op de derde dag en op de zevende dag zich niet ontzondigt, zo zal hij niet rein zijn. Hieruit blijkt dan, dat hij én op de derde dag, én op de zevende dag zich met dit water, waarin de as van de rode koe gemengd was, moest ontzondigen..

13. Al wie een dode, het dode lichaam van een mens, namelijk die gestorven zal zijn, aanraakt en zich niet ontzondigd zal hebben, voordat hij zich in het heiligdom in betrekking stelt, die verontreinigt de tabernakel van de HEERE (Leviticus. 15:31); ja, de aanwezigheid van een onreine in het leger, die zijn reiniging verzuimt, is ook, afgezien van het naderen tot het heiligdom, reeds op zichzelf een ontwijding hiervan, daar de Heere slechts bij reinen wonen wil; daarom zal die ziel uitgeroeid worden uit Israël, 1) omdat het water van de afzondering, of het reinigingswater op hem niet gesprenkeld is, zal hij onrein zijn en blijven; zijn onreinheid is nog steeds in hem.

1) De doodstraf moest op zo iemand worden toegepast, niet omdat de zonde van de ontreiniging op zichzelf beschouwd, zo zwaar was, maar, omdat zij zinnebeeld was van de verontreiniging en besmetting van de ziel, en de Heere hen hiermee wilde leren dat geen ziel, die niet gereinigd was door het door Hem verordende middel, in en bij Zijn Heiligdom kon verkeren. Vooral daarom, om de geestelijke betekenis van de zaak, wordt zo'n zware straf op het nalaten van de ontzondiging toegepast..

14. Dit, wat nu volgt, is de wet, betreffende personen en zaken, die onrein zullen geacht worden; wanneer een mens zal gestorven zijn in een tent, zoals gij thans bewoont (Leviticus. 23:43), en later in een huis, zoals gij, na de verovering van Kanaän bewonen zult; al wie na het overlijden van die persoon, in die tent, of dat huis, ingaat, en al wie in die tent, of dat huis is, tijdens het overlijden, die zal zeven dagen onrein zijn.

15. Ook al het open gereedschap, of vaatwerk, waarop geen deksel is, die daaraan door een band gebonden is, dat is onrein, omdat de lijklucht daarin gedrongen is; het mag dus óf in het geheel niet meer, óf eerst na bijzondere reiniging weer gebruikt worden (Leviticus. 11:32-35).

16. En al wie in het open veld een, die met het zwaard verslagen is, of een op andere wijze gestorven dode, die hij vindt, of ook maar het gebeente van een mens, of zelfs maar een graf zal aangeraakt hebben, die zal zeven dagen onrein zijn, omdat hij met dood en verderf is in aanraking gekomen.

17. Voor zo'n onreine nu zullen zij, d.i. anderen, die zelf in de toestand van reinheid verkeren, iets nemen van het stof van de brand van de ontzondiging, d.i. van de as van de vaars, die om ter ontzondiging te dienen, verbrand is, en daarop levend water 1) doen in een vat.

1) Levend water is vloeiend water uit een bron of een beek (zie Le 14.5)

Zoals de as van de vaars betekende Christus verdienste, zo betekende het levend water, de kracht en de genade van de Heilige Geest welke menigmaal met water wordt vergeleken en het is door Zijn werking dat de gerechtigheid van Christus, de gelovige tot hun reiniging wordt deelachtig gemaakt en toegepast, waarom zij dan ook worden gezegd, te zijn afgewassen, en gerechtvaardigd, en geheiligd in de Naam van de Heere Jezus en door de Geest van onze God..

18. En een eveneens rein man zal een bundel hysop nemen, a) en in dat met de asvermengde water dopen en het sprenkelen, bij het in vs.14 genoemde geval, aan die tent, of aan dat huis, en op al het gereedschap en aan de zielen d.i. personen die daar in geweest zijn; evenzo in het geval van vs.16, aan hen, die een gebeente, of een verslagene, of een dode, die op een andere wijze gestorven is, of een graf aangeraakt heeft. 1)

a)Exodus. 12:22 Psalm. 51:9

1) Het leven van de wet kan in ons geweten niet gedood worden dan door de overtuiging, dat er genade voor de grootsten van de zondaren bij God is, omdat God rechtvaardig is, daar waar Hij in het bloed van Zijn Zoon goddelozen, die niet werken, rechtvaardigt. Die overtuiging nu is de inhoud van het geloof, hetgeen een bewijs is van de zaken die wij niet zien; waaruit tevens blijkt, dat de besprenkeling onder het Oude Testament wel reinigde voor de ceremoniewet, maar het hart voor God niet reinigen kon, tenzij er bij de offeraars een oprecht geloof was onder de waarneming van deze symbolische instelling..

19. En de reine zal de onreine op de derde en op de zevende dag besprenkelen, daar de verontreiniging door het lijk van een mens zo sterk is, dat zij eerst langzamerhand en niet in een keer weer kan weggenomen worden; en op de zevende dag zal hij hem met de besprenkeling ontzondigen, 1) zodat op die dag de onreinheid, na het voltrekken van deze plechtigheid werkelijk een einde zal nemen; en hij, die verontreinigd was, zal zijn kleren wassen en zich met water baden, en op de avond rein zijn, zodat er nu verder niets meer hoeft plaats te hebben.

1) Evenals de onreinheid door bepaling van haar duur op 7 dagen, d.i. een gehele week, als de hoogste graad van de verontreiniging wordt vastgesteld, zo wijst ook de vaststelling van een tweevoudige reiniging met het water van de besprenkeling op de klacht van de weg te nemen onreinheid, waarbij de keuze van de derde en de zevende dag in verband staat met de betekenis van deze getallen..

20. Wie daarentegen-Ik herhaal nogmaals wat Ik reeds zei (vs.13), opdat gij de zaak met de vereiste ernst opneemt-wie daarentegen door een van de in vs.14-17 vermelde voorvallen uit het dagelijks leven wettelijk onrein zal zijn, en zich niettegenstaandeIk u het middel hiertoe heb in handen gegeven, niet zal ontzondigen, die zal uit het midden van de gemeente uitgeroeid worden; want hij heeft het heiligdom van de HEERE verontreinigd, het water van de afzondering, het reinigingswater, dat in zulke gevallen het enige zuiveringsmiddel is, is op hem niet gesprenkeld; hij is moedwillig onrein, en behoort dus niet te leven onder Israël, dat een voor de Heere rein volk moet wezen.

21. Dit zal hun zijn tot een eeuwige instelling, waaraan zij al de tijd van de oudtestamentische huishouding gebonden zijn. En ook hij, die het water van de afzondering, of het reinigingswater, sprenkelt (vs.18), zal zijn kleren wassen, want hij is, hoewel in mindere mate, ook onrein geworden (vs.7,8,10), ook wie het water van de afzondering, het reinigingswater, aanraakt, die zal onrein zijn tot aan de avond.

22. Ja, al wat, 1) of al wie, die onreine aangeraakt zal hebben, zal, gedurende die dag, onrein zijn, en de ziel, die dat, wat die onreine aangeraakt heeft, en ook die onreine zelf, aangeraakt zal hebben, zal onrein zijn tot aan de avond. 2)

1) Beter is de vertaling: Hij, wie de onreine zal aanraken en de ziel (d.i. de persoon), die hem zal aangeraakt hebben. De bedoeling is deze, dat wie met een onreine, op welke manier ook, in aanraking zal komen, hetzij dat de onreine hem, of hij de onreine aanroert, zal onrein zijn tot aan de avond. Dit zou voor Israël een eeuwige instelling zijn..

2) De Rabbijnen hebben eraan gewanhoopt, dat deze wetsbepalingen op bevredigende wijze zouden kunnen verklaard worden, en de eerste woorden van het tweede vers zo uitgelegd, als zou in het volgende een gebod gegeven worden, dat geen aanwijsbare grond heeft, maar alleen op de onbepaalde macht van de wetgever berust, en men, ook zonder zijn bedoeling te begrijpen, op het woord alleen zich te onderwerpen heeft. Zelfs Salomo, die anders alle geboden van God zo grondig verstond, zou, volgens hen, de hier voorkomende bepalingen niet hebben kunnen verstaan hetgeen hij zelf getuigen zou (Prediker. 7:24 vv.). Ja, evenals Mozes op de berg gekomen zijnde, zou hij God zelf in gepeins over dit geheim hebben gevonden. De Joden zijn intussen de zin dicht genoeg nabij geweest; had nu slechts niet, omwille van hun ongeloof, zich het deksel op hun aangezicht gelegd waarvan de Heilige Apostel spreekt 2 Corinthiers. 3:12 vv.). Zij zeggen namelijk, in de dagen van de Messias zal men de as van de rode koe niet meer nodig hebben, zoals geschreven is Jesaja 25:8). Hij zal de dood verslinden voor eeuwig. Het is niet te miskennen, dat de rode vaars, die als zondoffer buiten het leger gevoerd en daar geslacht zou worden, in een nauwe verbintenis staat met het, uit twee geitenbokken bestaande, maar evenwel slechts één offer uitmakende, zoenoffer van

den grote Verzoendag (Leviticus. 16:5,7-10,15 vv.). Het is een wederopname daarvan, en stelt beknopt een voorbeelding van Christus' offer, die ook uitgeleid werd buiten de poorten, om het volk door Zijn eigen bloed te heiligen. Dit, dat Hij de nog onverzoende zonde van Zijn volk draagt, wordt voorafgeschaduwd door die vaars van gehele rode kleur; want de gemeente wordt dikwijls genoeg onder het beeld van een vrouw voorgesteld en in de vaars hebben we hier het vrouwelijk geslacht voor ons, en van de bloedrode zonden wordt bijv. in Jesaja. 1:18 gesproken..

Intussen heeft Christus niet alleen voor Israël maar voor de zonde van de gehele wereld (Johannes 11:51 vv. 1 Joh.2:2) de dood ondergaan. Ook dit wordt door de rode vaars afgebeeld; want het Hebreeuwse woord voor vaars (hangt met parah (vruchtbaar zijn) samen) en het woord voor rood (adom) heeft dezelfde stam met het woord adam of mens (Genesis 2:7; 5:2), en de vruchtbare, waarvan alle mensen afstammen is de stammoeder Eva (Genesis 3:20). Wat het verbranden van de vaars betreft, nadat zij geofferd was, dit herinnert aan Christus' begrafenis. Hierin heeft de dood al zijn macht aan hem bewezen, maar daarin ook heeft Hij, krachtens Zijn leven, de dood verslonden, tot overwinning; want het graf was niet in staat Hem vast te houden. Hier wordt het wederom van betekenis, dat juist een vaars en wel een geheel en al rode, die nog geen juk gedragen heeft, ten voorbeeld gekozen is. Is toch de vaars, als de vruchtbare, op zichzelf reeds een symbool van levensmacht, meer nog is dit een rode vaars, want rood is de kleur van het innigste of krachtigste leven, en allermeeft is dat een nog ongebruikte, rode vaars, van wie de natuurlijke levenskracht nog op geen enkele wijze door de mensen verzwakt is. In de as van de vaars nu is ook haar bloed in het vuur opgegaan; zo is het Christus bloed, hetgeen ons geweten reinigt van dode werken. (Hebr.9:12). Terwijl wij hiermee, met als het ware reinigingswater (Hebr.12:24), besprengt worden, worden wij tevens de kracht van Zijn opstanding deelachtig (Filipp.3:10); wat voor nieuw leven ons daarmee nu verstrekt wordt, dit beduiden de drie dingen, die door de priester Eleazar op de brandende vaars geworpen moeten worden; het cederhout, de hysop en de scharlakendraad zijn zinnebeelden van een onvergankelijk, gezond en krachtig leven. (zie Le 14.7). De Joden hebben volkomen gelijk, wanneer zij zeggen: "in de dagen van de Messias zal men de as van de rode vaars niet meer nodig hebben." Wij, die onder het nieuwe verbond leven en de naam van Hem dragen, die de vloek van de zonde weggenomen en de macht van de dood overwonnen heeft, dragen ook het leven van de Geest in ons en zijn geworden tot woonsteden van God in de Geest, zo we namelijk geloofd hebben in de naam van Gods Zoon, en overwinnen daarmee de doodsmacht, die ons overal in het dagelijks leven omringt. (zie Le 11.40). Israël echter, dat de tijd van de verbetering (Hebr.9:10) d.i. de tijd, toen hem, voor de blote schaduwbeelden van het Oude Testament, iets beters en wel de vervulling in Jezus Christus gegeven werd, verzuimde, is dus maar al te zeer onder het juk van dode werken gekomen en uit de gemeenschap aan lichamelijk doden tot de gemeenschap van geestelijke doden vervallen..

Van hier af begint nu de tijd, dat de kinderen van Israël naar het bevel van de Heere (hoofdstuk 14:25), zich omwendden en terugkeerden naar de woestijn, langs de weg naar de Schelfzee (Deuteronomium. 2:1). Hij beslaat, met inbegrip van de "aangeven tijd, die zij na hun uitsluiting van het bezit van het beloofde land, nog in Kades doorbrachten (Deuteronomium. 1:46 zie Nu 14.45) een tijdruimte van 37« jaar. De tocht, waarop de

wolkkolom hun voorging, liep in menigte van bochten en met grote omwegen, van Kades naar het noordelijk einde van de Elanitische golf. De onderscheiden legeringsplaatsen, waar zij kortere of langere tijd vertoefden, waren, volgens hoofdstuk 33:19-35: Rimmon-Perez, Libna, Rissa, Kehelatha, gebergte van Safer, Harada, Makheloth, Tachath, Tharah, Mithka Hasmona, Moseroth, Bene-Jaäkan, Horgidgad, Jotbatha, Abrona, Ezeon-Geber. Deze tocht op een kaart te willen aanwijzen, blijft ondoenlijk, zolang als er omtrent de ligging van die plaatsen nog zo weinig bekend is, als tegenwoordig. Het oponthoud van Israël op elk van die plaatsen duurde waarschijnlijk niet slechts weken of maanden, maar gehele jaren, tenminste op die, welke genoegzaam van water en van weiden voorzien waren. Als men op een nieuwe legeringsplaats aangekomen was, werd de tabernakel met het hoofdleger aldaar opgeslagen, maar het volk, in zo ver het voor zich geen ruimte en voor het vee geen voer vinden mocht, verspreidde zich naar alle zijden in de omtrek, totdat de daardoor opgeleverde voedingsmiddelen verbruikt waren. Er wordt ons omtrent geheel dit, ongeveer zesendertigjarig leven van omzwerving volstrekt niets bericht; welk stilzwijgen zich vanzelf verklaart; want, zoals Baumgarten treffend opmerkt, "de strijdbare manschappen onder Israël zijn aan Jehova's gerichtsoefening ten prooi geworden en in zoverre geen voorwerp van de heilige geschiedenis; maar de jeugd, waarin het leven en de hoop van Israël onderhouden wordt, heeft nog geen geschiedenis." Slechts dit weten wij betreffende deze tijd: "het was een tijd van opvoeding en beproeving, van verootmoediging en genadebewijzing, van de natuurlijke nood en de bovennatuurlijke uitredding. De Heere bleef, na het besluit om het huidige geslacht van Kanaäns bezit uit te sluiten, overigens dezelfde in Zijn betrekking tot Zijn volk, die Hij tevoren was en het volk bleef eveneens, wat het wezen van de zaak betreft, in Zijn verhouding tot Jehova, hetzelfde licht verschrikte, licht morrende, licht oproerige volk van vroeger, maar dat zich ook na zijn val steeds weer oprichtte en zich boetvaardig toonde, na zijn afdwaling." Wij weten dit uit de getuigenissen van de Heilige Schrift (Deuteronomium. 8:2 vv. Ezech.20:10 vv.). Daarbij werd de besnijdenis aan het in de woestijn geboren nageslacht en dien ten gevolge ook de viering van het Pascha, om nabij liggende redenen, die bij Jozua 5:7) nader zullen voorgesteld worden, nagelaten. Mozes echter, de man Gods, die het ene geslacht na het andere zag wegsterven, vervaardigde omtrent het einde van deze tijd, wellicht te Ezeon-Geber, waar de morgen van nieuwe genade reeds van verre aanlichtte, de 90ste Psalm (Psalm. 90:13 vv.): Keer terug tot Heere! Tot hoe lang? En het berouwe U over Uw knechten. Enz..

HOOFDSTUK 20.

WATER UIT DE ROTSTEEN. MIRJAM EN AÄRON STERVEN.

I. Vs.1-13. In het begin van het laatste jaar van zijn omzwerving komt Israël andermaal in Kades aan. Hier sterft Mirjam en wordt zij begraven. Daar het volk te lijden had aan gebrek van water en opnieuw tegen Mozes twist, ontvangt deze van God bevel, om de gemeente voor een zekere Rotssteen in die landstreek te legeren en tot deze, ten aanschouwe van het volk, te spreken; doch Mozes door de vele verzoeken, die het volk hem reeds aangedaan had, vermoeid en voor het ogenblik ongestemd om de hardheid van hun harten nog langer met geduld te dragen spreekt het met harde woorden toe, die tevens enige twijfel aan Gods verdere hulp verraden en slaat, in misnoedigheid van hart, de rots tweemaal met de staf van God, die hij in zijn hand heeft, terwijl Aäron hem hierbij zwijgend ter zijde staat. De rots stort water uit; doch Mozes en Aäron hebben, daar zij hier, bij het twistwater, de Heer niet heiligden voor het oog van de kinderen van Israël, met dit hun ongeloof verbeurd, dat zij de gemeente geheel en al tot in het beloofde land zouden mogen brengen.

1. Toen de kinderen van Israël, de gehele vergadering, nadat zij in verschillende hopen verdeeld, de streken van de Arabische woestijn doorkruist en elkaar te Ezeon-Geber (hoofdstuk 33:36) weer ontmoet hadden, op de weg door de Arabah, 1) van het zuiden noordwaarts voorttrekkende, in de woestijn Zin, het tegenwoordige dal Murreeh 2) gekomen waren, in de eerste maand, van het 40ste jaar na de uittocht uit Egypte, d.i. 1447 voor Chr., zo bleef het volk wederom een tijdlang gelegd te Kades.

3) En Mirjam stierf aldaar, 4) en zij werd aldaar begraven.

1) De Arabah (Wady el Arabah) is het grote, lange dal, dat tussen het Edomietengebergte ten oosten, en de El Tih ten westen, in een over het geheel zuidelijke richting van de Dode Zee tot aan de Elanitische zeeboezem, zich over een lengte van omstreeks 42 uur uitstrekt. Het is aan het zuidende slechts 2 uur breed, maar verbreedt zich daar, waar men de waterscheiding tussen de Rode en de Dode Zee heeft, langzamerhand tot een breedte van 4 uur en daalt in het noorden af tot de rotsgebergten van de Akkrabbim en tot de Wady el Ghor (hoofdstuk 34:34). De rijen van bergen, die het dal aan weerszijden bezomen, bereiken ten westen een hoogte van 1500 à 1800, en ten oosten een hoogte van 2000 à 2500 voet. Het heeft een met vele wateraderen doorsneden bodem, die of met keizand en stenen of met stuifzand bedekt is, overal van woeste bergstromen doorkliefd wordt en het karakter draagt van de vreselijkste woestenij, waar het oog slechts hier en daar een eenzame struik ontmoeten mag. Als merkwaardige plaatsen treffen we in het uiterste zuidelijk gedeelte, aan het stompe noordeinde van de Arabische golf, het Bijbelse Elath aan, dat in het Grieks Arlat genoemd wordt en, in zijn onmiddellijke nabijheid, de daarbij behorende havenplaats Ezeon-Geber, waar Salomo zijn schepen bouwde, die naar Ofir voeren (1 Kon.9:26 vv.; 22:49). Later hebben de kruisvaarders, die onder Boudewijn I dit oord aan de Moslims ontnamen, aldaar een kasteel gehad, dat de Arabische aardrijkskundige Akabeth Aila (kasteel van Ailah) noemen; daarom heeft dit oord ook de naam van Akabah gekegen. Hoog in het noorden daarentegen, alwaar de Arabah haar grootste breedte heeft, omtrent 8 uur zuidwaarts van de Akkrabbim, ligt de voornaamste waterplaats van het gehele dal Ain el Weibeh. Zij bestaat uit 3

bronnen, die aan de helling van de oostelijk gelegen krijtrotsen ontspringen, heeft een moerassige omgeving en wordt, zoals wij reeds vroeger opmerkten, door Robinson voor Kades Barnea gehouden, terwijl von Raumer dit laatste nog meer noordwaarts in een andere waterrijke plaats, Aïn el Hasb meent weer te vinden..

2) Ook: zie Nu 13.1.

3) Bleef, in de zin van, legerde zich. Op dezelfde plaats daarom, waar het in het tweede jaar ook gelegerd was, zie Nu 14.15. Dat Kades nu weer, zoals aan het begin, de plaats wordt, waar Israël moppert, is van niet geringe betekenis. Het doet ons het volk kennen, als in niets verschillende van het geslacht, dat in de woestijn was gevallen, maar het leert ons daarom ook, dat het enkel vrije gunst was, dat de Heere het toch in Kanaän bracht; dat Hij het deed, enkel en alleen omwille van het Verbond..

4) Volgens de mening van de rabbijnen op de 10de van Nisan..

Mirjam is een van de weinig overgeblevenen van hen, die uit Egypte waren getrokken, meer dan 20 jaar oud zijnde. Het oordeel van God was aan bijna alle voltrokken en ook nu is haar einde gekomen. Ook zij mocht het beloofde land niet zien, omdat zij zwaar had gezondigd tegen de Heere en tegen Mozes..

Ofschoon het klimaat van steenachtig Arabië op zichzelf zeer gezond is en men daar van koorts en andere verderfelijke ziekten niet weet, zo vindt men daar evenwel ook nu nog slechts zeer weinig bejaarde mensen. Dit heeft zijn grond gedeeltelijk hierin, dat, terwijl het zwervend leven een niet geringe krachtsinspanning vordert, de streek slechts een karig en krachteloos voedsel oplevert, en voor een ander gedeelte in de snelle afwisseling van de temperatuur, waartegen de armoedige kleding niet bestand was. In het gebergte is het tijdens de winternachten zeer koud; brandend straalt daarentegen gedurende de zomermaanden de zon in de zandige dalen van de hemel en als weerschijn van de naakte rotswanden. "Ik had op mijn reis van Akaba in de maand mei 34 graden R. in de schaduw," verhaalt Ruppell, die steenachtig Arabië in 1817, 1822, 1826-27 doorreisde..

2. En er was geen water voor de vergadering, die thans weer in haar geheel te Kades samen was; toen vergaderden zij zich, evenals toen zij, in Rafidim aangekomen, ook door gebrek aan water gekweld werden (Exodus. 17:1 vv.), tegen Mozes en tegen Aäron.

3. En het volk twistte met Mozes, en zij spraken, zeggende: Och of wij tegelijkertijd met hen de geest gegeven hadden, toen onze broeders, in de loop van deze 38-jarige omzwerving, voor het aangezicht van de HEERE de geest gaven, 1) zo zouden wij hier, waar we meenden aan de eindpaal van onze noden te zijn, door deze nieuwe noden gekweld worden.

1) Aan welke verschrikkelijke zonde maakt Israël zich hier schuldig! Want waarom waren hun vaders in de woestijn gestorven? Omdat zij tegen de Heere hadden overtreden, en daarom ten gevolge van het oordeel van Gods gerechtigheid over de zonde. In plaats nu dankbaar ervoor te zijn, dat God hen genadig had verschoond en het oordeel had beperkt tot

hun vaderen en de ouderen onder hen, klagen zij erover, dat ook zij niet door het Goddelijk strafgericht getroffen zijn. Wat hun als een weldaad was toebedacht, verklaren zij hier niet minder dan een kastijding te zijn..

4. Waarom toch hebt gij de gemeente van de HEERE in deze woestijn gebracht, dat wij daar sterven zouden, wij en onze beesten?

5. En waarom hebt gij ons doen optrekken uit Egypte, om ons te brengen in deze kwade plaats? Het is geen plaats van zaad, noch van vijgen, noch van wijnstokken, noch van granaatappels, zoals gij altijd geroemd hebt van het land, waarheen gij ons brengen zou; ook is er zelfs geen water om te drinken, en dit kunnen wij tenminste toch niet missen, al willen wij het gemis van edele vruchten ons laten welgevalen, en ons verder met manna en altoos manna, in plaats van brood, vergenoegen.

Dat het voor Israël niet zonder verdere betekenis was, dat zij, aan het eind van 37 jaren, weer aan hetzelfde Kadas verzameld werden, waar het goddelijke strafgerecht was opgelegd, is wel reeds onmiddellijk voor het gevoel duidelijk, in zoverre hierdoor de meest indrukwekkende vorm van het eindigen van de met vloek beladen periode voorgesteld is. Diep aangrijpend echter, treedt ons aanstonds het feit voor ogen, dat Israël, hetgeen voor henzelf tot zegen zou worden, weer in een vloek verandert en door zijn schuld opnieuw teweegbrengt, dat Kadas gelijk aan het begin, zo ook aan het einde een plaats moest worden van een tragische catastrofe, -de plaats van een aan onheil vruchtbaar keerpunt in de geschiedenis. (FRIES).

6. Toen gingen Mozes en Aäron, zonder op deze verwijten ook maar met een woord te antwoorden, van het aangezicht van de gemeente tot de deur van de tent der samenkomst, 1) en zij vielen op hun aangezichten, 2) en de heerlijkheid van de HEERE 3) verscheen hun.

1) hoofdstuk 16:42 vv.

2) Zo'n verwijt uit de mond van honderdduizend opgegaan, dringt Mozes als een dolk door de ziel. Waar zal hij tegenover die ontzettende overmacht en in het gevoel van zijn volslagen machteloosheid zich heenwenden, dan tot de Enige die meer is dan allen?.

3) Volgens de Latijnse vertaling hebben zij aldus gebeden: O, Heere God, hoor het geschrei van dit volk en ontsluit Uw schatkamer, de bron van levend water, opdat zij mogen gedrenkt worden en hun gemor ophoudt. Dit kan slechts gissing zijn..

Ook: zie Nu 16.42.

7. En de HEERE sprak uit de wolk tot Mozes, zeggende:

8. Neem die staf, waarmee gij alle wonderen in Egypte gedaan en reeds eenmaal water uit een rotssteen voortgebracht hebt a) en verzamel de vergadering, 1) gij en Aäron, uw broeder, en spreekt gij tot de steenrots, die zij op de plaats der samenkomst dicht voor zich hebben, spreekt tot de steenrots, staande voor hun ogen, zo zal zij op uw woord alleen, zonder dat gij

haar evenals vroeger (Ex.17:6) eerst behoeft te slaan, hun water geven; b) also zult gij, in vast geloof aan Mijn Woord en gedachtig aan de ontelbare wonderen, die gij reeds in Mijn kracht hebt mogen verrichten, waarvan uw staf het gedenkteken is, also zult gij hun water voortbrengen uit de steenrots, en gij zult de vergadering en haar beesten drenken, zodat de nood waarover zij klagen, ophoudt. 2)

a)Exodus. 4:17; 17:5 vv. b) Nehemiah. 9:15 Psalm. 8-16; 105:41; 114:8

1) Moest Mozes bij een vorige gelegenheid de oudsten verzamelen, hier wordt uitdrukkelijk bevolen, de vergadering, geheel Israël, te vergaderen. Dit onderscheidt en het andere, dat hij nu niet op de steenrots moest slaan, maar tot haar moest spreken, wijst duidelijk aan, dat van twee verschillende wonderen sprake is, en dat we hier volstrekt niet aan een en hetzelfde feit moeten denken..

2) Een verbazend bevel en volstrekt onbegrijpelijk, als men de oppermacht van de Heer van de Schepping niet meetelt, die de springaderen van de verkwikkenste beken niet zelden achter de granietmuur van bijna ontoegankelijke rotsen verborg en met één wenk de onzichtbare fontein kan gebieden, uit haar stenen kerker te breken! Maar wat zou voor het geloof van een Mozes te groot zijn, die het reeds zo vaak ondervond, dat de God van Israël een God is, die wonderen doet?.

In het Noordoosten van de vlakte, waar Rowland de woestijn Kades heeft teruggevonden (zie Nu 13.1), staat ver op de achtergrond, van alle kanten door de wildernis omgeven, een machtige rots met een sterk vloeiende bron, wier water zich met sierlijke cascaden (watervallen) in de bedding van de Regenbeek stort en 400 schreden verder naar het westen in het zand versterft. De Bedoeïenen noemen deze stroom nog tegenwoordig Aïn Kades. En het is des te minder twijfelachtig, dat wij in die rots dezelfde aanschouwen, tot welke Mozes en Aäron spreken moesten, daar zij-een grote afgezonderde, uit het noordwaarts daar achter liggende gebergte vooruitspringende Massa-de enige zichtbare rots in de gehele omtrek is; waaruit het zich ook volkomen verklaart, dat de Heere zonder enige andere nadere bepaling daarvan spreekt, als van een steenrots, die voor hun ogen is. Daarentegen hebben de rabbijnen uit het bijgevoegde lidwoord (de steenrots) opgemaakt dat hier een bekende, reeds meer genoemde steenrots moet bedoeld zijn, en daar zich nu aan geen andere dan aan die van Rafidim liet denken (Exodus. 17:6 vv.), zo hebben zij de legende verzonnen, dat deze rots uit Rafidim het volk van God op zijn omzwervingen overal nagevolgd is, en het tot hiertoe steeds van water verzorgd heeft. Daar zij nu hier in Kades haar dienst scheen te zullen weigeren, moesten Mozes en Aäron haar in de naam des Heeren aanspreken, opdat zij opnieuw water gaf. Hoe ongerijmd deze legende anders klinkt, zij bevat nochtans een diepe geestelijke zin. "De ware mening van hem, die naar het eerst heeft voorgesteld," zegt Aberbanel, een van de beroemdste joden uit de 15de eeuw, "is deze, dat het water, dat te Horeb uit de rots vloeide, de Israëlieten een geschenk van God is geweest, dat, evenals het Manna, hun gedurende de gehele woestijnreis is gegeven; want waarheen zij reisden, bleef hun sedert die tijd steeds de springader van het levende water geopend. Zo was de rots te Kades dezelfde als te Horeb, dat is, het water van de rots te Kades was hetzelfde, dat te Horeb vloeide, in zoverre namelijk als het een wonderbare bron was, die hen door de woestijn vergezelde." Vergelijk wat Paulus

zegt 1 Corinthiers. 10:4): "zij dronken uit de geestelijke steenrots, die volgde, en de steenrots was Christus."

9. Toen nam Mozes de staf van voor het aangezicht van de HEERE uit het heiligdom, waar deze sedert het oprichten van de tent der samenkomst bewaard was, zoals Hij, de Heere, hem geboden had.

10. En Mozes en Aäron vergaderden de gemeente voor de steenrots, en Mozes, in plaats van tot de rots te spreken, zoals de Heere hem geboden had, sprak in zijn toorn tot hen, die niet ophielden de Heere te verzoeken en tegen Hem te morren, en hij zei tot hen: Hoort toch, gij weerspannigen! zullen wij, wanneer gij u de goddelijke hulp zo geheel onwaardig betoont, water voor u uit deze steenrots voortbrengen?

11. Toen hief Mozes, na deze woorden, die hij onbedacht met zijn lippen sprak (Psalm. 106:32 vv.), zijn hand op, en hij sloeg, ongelovig aan de uitkomst, desteenrots tweemaal met zijn staf, 1) alsof het hier op menselijke krachtsinspanning en niet op de goddelijke macht aankwam, terwijl naar het Woord van God ook zonder enig slaan de goddelijke belofte zou vervuld worden; a) en er kwam veel water uit, b) zodat de vergadering dronk en haar beesten, want de genadegiften en de roeping van God zijn onberouwelijk (Rom.11:29).

a) Psalm. 78:15; 105:41 Jer.48:21; 1 Kor.10:4 b) Jesaja. 43:20

1) Mozes overtreedt niet slechts de letter van het gebod, maar overschat ook het middel, waarvan het God behaagt, zich te bedienen, steunt op eigen kracht, wordt bijgevolg verbitterd en stelt zich daardoor op één lijn met het volk..

Het is onzeker, welke de overtreding geweest is, die God zodanig verstoorde, dat Hij hen in Kanaän niet deed inkomen. Het waarschijnlijkst is, dat zij in hun gedrag bij deze gelegenheid verscheidene overtredingen onder een vermengden, nl. 1e. Zij namen Gods bevel niet stipt waar, maar in sommige opzichten weken zij daarvan af. De Heere had hen bevolen, zeggende: Spreekt gij tot de steenrots, maar in plaats van dit te doen, spraken zij tot het volk en sloegen de steenrots, hetgeen regelrecht tegen Gods bevel inging, denkende zij mogelijk, dat het spreken tot de rots niet helpen zou, hetgeen dan tevens een blijk zou zijn van ongeloof. Wanneer men, om mensen te bewegen tot het geloof, geweld en de wereldlijke arm gebruikt, dan keert men Gods verordende en aangeprezen weg om, men wantrouwt de dierbaarheid en de kracht van het Woord, en evenals Mozes verkeerd deed, men slaat dan de steenrots, tot welke men slechts had behoren te spreken, de uitkomst voor het overige aan de Heere overlatende. 2e Zij matigden zich te veel eer aan in de uitvoering van hun last, wanneer zij zeiden: Zullen wij water voor u uit deze steenrots voortbrengen? alsof dit aan hen kon worden toegeschreven en zij door hun waardigheid of eigen kracht water konden voortbrengen, terwijl zij in tegendeel zich met alle ijver hadden moeten kanten tegen zulke vermoedens. 3e. Ongeloof was het voornaamste, waaraan zij zich schuldig maakten (vs.12). 4e. Zij zeiden en deden alles met een onbetamelijke gemoedsgestalte, zoals men op die wijze hun misslag vindt beschreven (Psalm. 106:33). 5e. Hetgeen voorts deze misslag merkkelijk verzwaarde en zoveel te meer tegenbeeld maakte, was, dat alles in het openbaar gebeurde..

12. Daarom zei de HEERE tot Mozes, die zo verkeerd gehandeld had, en tot Aäron, die zijn broeder met geen enkel woord gewaarschuwd had (Genesis 3:6 Galaten. 6:1), a) omdat gij Mij niet geloofd hebt, dat gij Mij door een vast en onwrikbaar geloof, heiligde voor de ogen van de kinderen van Israël, waartoe gij toch volgens uw ambt geroepen zijt, daarom zult gij deze gemeente niet brengen in het land, dat Ik hun gegeven heb.

1) Ik zal Mijzelf voor hen heiligen, door ambt en leven van u te nemen, voordat Israël tot het van Mij gestelde doel van de reis komt.

a) Deuteronomium. 1:37 Numeri. 27:14

1) Het is, om zo te spreken, slechts een kleine wankeling, een geringe schudding, die de geloofszuil, Mozes, ondergaat; maar omdat hij daar staat als de enige herder van Israël, wie het gehele huis van God toevertrouwd is (hoofdstuk 12:7), is de geringste misstap van betekenis en toont genoegzaam, dat Israëls heil nog niet door Mozes verzekerd is..

Welk oordeel hebben wij over de struikeling van Mozes te vellen? 1. Niet weinig schijnt hier voor Mozes te pleiten. a. Een kleinigheid heeft, tegen zijn gewoonte aan de stipte uitvoering van de ontvangen lastbrief ontbroken. Jehova heeft spreken tot de steenrots bevolen; immers het meenemen van de staf moest niet dienen, om daarmee te slaan, maar alleen om als zichtbaar teken van gezag het vertrouwen van het volk op een te verrichten wonder te werken. Mozes heeft daarentegen, nu ja, geslagen, maar spreken of slaan, eenmaal of twee-, ja, meermalen slaan, wat maakt dat eigenlijk uit? b. Het laatste jaar van Israëls zwerftocht brak aan! Ziet, daar verzamelt het zich wederom van heinde en ver op hetzelfde punt, waar zoveel jaar geleden het vreselijk vonnis weerklonk; nog enkele maanden, en de voet drukt Kanaäns bodem! Wat kan Mozes anders verwachten, dan dat het zwaar getuchtigde volk, na zoveel schade en schande, althans in één opzicht wijzer geworden zal zijn; dat het jonger geslacht, als boven het stof van de gevonnissen opgegroeid, dan ook waarlijk een beter zal zijn; dat hij thans Kanaän, in één woord, aan het hoofd van een niet slechts vleselijk, maar ook geestelijk vernieuwd en weergeboren Israël intrekken en veroveren zal? Bekoorlijke droom, maar die niet langer duurt dan de dorst van weinige uren! Daar slaat het hoog en laag gewone volk al weer woest en onbeschaamd aan het muiten; het blijkt, dat zij niets vergeten hebben en ook vooral niets geleerd; het oude lied wordt weer aangestemd, dat hij reeds in het graf dacht verstomd: "Waarom hebt gij ons uit Egypte doen optrekken?" Zo is dan Egypte nogmaals opgeklommen in die weerbarstige harten, en dat juist, nu Mozes dacht dat de trek naar Kanaän luider dan ooit tevoren zal spreken? Zo is dan Gods zwaarste oordeel tevergeefs, en in de eerste nood al weer de Redder en Leidsman van zoveel jaren vergeten! Wat zal Mozes met zo'n volk toch beginnen; moet de vrijmoedigheid hem niet ontzinken, om daarvoor zelfs nog verder te bidden? Wie van ons, die de grijsaard met bevende handen de wandelstaf tot tweemaal ziet zwaaien om de harde steenrots te beuken, heeft vrijmoedigheid om over hem de staf van het oordeel te breken, waar hij met kennelijke boosheid spreekt: "hoort nu gij rebellen, zullen wij water voor u uit de steenrots voortbrengen? c. Welke weg ligt er al achter hem voordat hij tot dit noodlottig Kades gekomen is, en hoe voorbeeldig bewandeld! Wat heeft hij al van de vaderen van deze makkende zonen verdragen, zonder moe of verbitterd te worden. Ach, Israël was vaak gelijk aan een rots, maar hij heeft die rots niet geslagen. Al die jaren was zijn leven een dagelijks offer van geloof en gehoorzaamheid, een dagelijks gebed

voor het heil van zijn volk; moet dan dat alles volstrekt niet worden meegeteld, waar de som van Mozes tekortkoming door een onfeilbaar Rechter berekend wordt? Mozes is oud, reeds honderd negentien jaar, met ere grijs geworden in de dienst van Israëls koning: mag aan de oude man niet vergeven worden, wat in de jongeren, wij geven het toe, de gestrengste berisping verdiende? En Mozes zal zich niet, zoals Israël, verharden, als de Heere hem zijn verkeerdheid verwijt; maar dadelijk, maar zo het zijn moet, openlijk boete doen; is er dan voor deze zelfs bij God geen onbepaalde vergeving? Tot dusver gaven wij Mozes ten volle, wat Mozes mag eisen; maar thans de bladzijde omgekeerd, en God gegeven, wat van God is..

2. Niet minder, voorwaar, dat luid tegen Mozes getuigt. a. Merken wij al dadelijk op, dat het misdrijf, hoe schijnbaar gering ook, geheel beantwoordt aan de juiste beschrijving, ons door de Apostel van de Heere gegeven: "De zonde," zegt Johannes, "is ongerechtigheid," of, zoals er letterlijk staat: "werkeloosheid," verzaking van een heilige, van een volstrekt onschendbare wet. In de grond van de zaak vertoont zich in het bedrijf van Mozes hetzelfde karakter, als in zo menige opstand van Israël. Immers God wil, dat hij tot de rots zich zal richten, en Mozes spreekt Israël aan. God wil een woord tot de zielloze steen en Mozes geeft een dubbele slag. God wil het volk van Zijn erfgoed verblijden, Mozes behandelt het met kennelijke onwil en wrevel. De Heere zelf gebruikt elders voor deze zonde het harde woord weerspanningheid (Numeri. 27:14), en dat harde woord, nee, het is voorwaar niet te hard. Mozes kan niet zeggen, dat hij de wil van de Heere niet begrepen heeft; het orakel sprak ondubbelzinnig genoeg. Evenmin, dat zoveel hevigheid nodig was, om tot de gewenste uitkomst te leiden; de ervaring van het verleden leert anders. Allermint, dat de liefde óf tot God, óf tot zijn volk hem tot deze handelwijs aanspoort; zijn geweten getuigt luid het tegendeel. Zo heeft dan de wetgever wel waarlijk in de geest de geboden van beide tafelen aangerand, en wat was de bron van deze zonde? Hoort het oordeel van de onfeilbare Kenner van harten, voor Wie het diepste weefsel van een edele Mozes' ziel naakt en geopend ligt: "Omdat gij Mij niet geloofd hebt!" Zo heeft dan God in Mozes' daad gezien, wat Israël daarin wellicht niet eenmaal ontdekt heeft, wat niemand van ons op eigen gezag aan Mozes zou durven verwijten, en ongeloof heet de bittere wortel, waaraan de vrucht van deze ongehoorzaamheid groeide. Ongeloof, laat het zijn, volgens sommigen, aan de macht van God, om in zo hooggeklommen nood te voorzien, of, volgens anderen, aan Gods genadige gezindheid, om zich ook thans over dit zondig volk te ontfermen, het kan ons in zekere zin onverschillig zijn; genoeg, ongeloof, waar God heeft gesproken! Kent gij één zonde, waardoor de hoge God meer beledigd wordt, dan juist deze, waardoor de nietige mens Hem, de enige waarachtige, in het aangezicht een leugenaar scheldt? Wat dunkt u, begint de balans van hetgeen tot Mozes' verontschuldiging en beschuldiging strekt, niet naar de linkerzijde over te slaan?.

b. Wij zagen het, na lange jaren van stilstand, brak thans een nieuw tijdperk in Gods leiding met Israël aan. God begint kennelijk Zijn aangezicht weer in gunst tot de zonen te keren, waar Hij het van de vaders had afgewend in heilige toorn. Het gemopper van het volk wordt door Jehova met merkbare verschoning vernomen. Hij wil Zijn dorstig erfvolk verkwikken, en Mozes wordt uitgelezen om Zijn medearbeider aan alle blijdschap te zijn. Merk gij het wel, hoe juist heden zich een diepe tweespalt tussen de gezindheid van God en van Mozes vertoont? God is tot vergeven, Mozes is tot bestraffen geneigd; tevoren scheen juist het tegendeel plaats te grijpen. God is lankmoedig, Mozes verbitterd; God wil Zijn genade

verheerlijken, bij Mozes treedt hier het eigen ik op de voorgrond. Duidelijk merkt men in de anders zo krachtige profeet hier het eerste spoor van afmatting op; hij is het moe geworden, deze stugge mensen langer te dragen. Nooit heeft de waarlijk grote man zich een ogenblik tegenover dit gehele Israël vergeten; thans is hij zichzelf geen meester. Het is, zo gij wilt, minder nog een persoonlijke, dan een ambtszonde, maar die juist in dit tijdsgewricht een dubbele betekenis heeft. De tijd van wachten is voorbij, de tijd van handelen is gekomen. Zonder verder uitstel zal men tot de kampstrijd zich aangorden, waarvan het land van de belofte de prijs is; thans komt het meer dan ooit op onbezweken geloof, op onbepaalde gehoorzaamheid aan. Al de inspanning, die tot dusver gevorderd werd, is in zeker opzicht nog niets bij die, welke voortaan gevorderd zal worden; geen verflauwen, voorwaar, maar vurigheid van geest wordt vereist, zal het laatste, het beslissende jaar van Israëls omzwerving in de uitkomst werkelijk het meest gezegende blijken..

c. "Van hem, wie zoveel geschonken was, mag ook te overvloediger geëist worden" (Luk.12:48). Wie zal Jehova's ere ophouden voor Israëls ogen, indien niet deze Mozes het doet, en welk vonnis zal nog door de overtreders gebillijkt worden, indien de Heere juist met Zijn gunstgenoot een uitzondering maakt op het ontzaglijk woord: "dat Hij de schuldige niet onschuldig zal houden?" (Exodus. 34:7). Mensen mogen zichzelf en elkaar strelen met het liefkoosde stelsel, dat God in Zijn uitverkorenen geen kwaad ziet, de Bijbel leert anders en zegt, dat God in Zijn uitverkorenen geen enkele vlek kan gedogen. Juist hun zonden- het is tot hun loutering nodig- worden vaak, niet lichter, maar zwaarder dan die van de vijanden van de Heere bezocht. Als een zondeslaaf voortholt op de weg van het verderf, dan treuren de engelen van God, maar als Gods kinderen op het enge hemelpad struikelen, dan grijnst de satan van blijdschap. Gods genade, zij wordt openbaar, waar zij het zwaard van de vergelding nog keert, dat aan een dunne draad is gehangen boven het geschandvlekt hoofd van de zondaar, maar Gods heiligheid, zij schittert bovenal daarin ons tegen, dat Hij juist het minst toegevend is, voor wie Hij het hoogst begenadigde, want "in degenen, die tot Mij naderen, zal Ik geheilig worden," spreekt God (Leviticus. 10:3)

Waaruit kwam het ongeloof van Mozes voort? Wij menen, behalve uit het verdriet over het volk, vooral uit hoogmoed, die milde bron van allerlei zonden. (Psalm. 19:14) De eerste mensen wilden als God zijn (Genesis 3:15); Mozes duldt het niet, dat hij gedeeltelijk zonder aandeel in het wonder zal blijven. Bij ieder wonder, dat Jehovah tot hiertoe deed, is het Mozes' staf geweest, die zich moest opheffen. (Ex.7:9-20; 17:9 vv) Toen aan het begin van de woestijnreis, God uit de rotssteen water zou laten vloeien, moest Mozes met de staf slaan. (Ex.17:5 vv) Nu zal hij alleen spreken; zijn eer onder Israël zal eronder lijden; hij is erdoor gekrenkt; dat God hem een mindere plaats dan vroeger aanwijst, en de woorden van God: Gij zult hun water voortbrengen" misbruikt hij voor zijn eerezucht. God wordt de eer ontzegd en Mozes spreekt tot Israël: "Zullen wij water voor u uit de steenrots voortbrengen?" Het is hier in beginsel de oude, de paradijszonde, en zoals Eva door hoogmoed ongelovig werd aan het Gods-woord: "Gij zult de dood sterven," is het dan een wonder, dat Mozes door diezelfde hoogmoed ongelovig is geworden aan het Gods-woord: "De rotssteen zal hun water geven." (vs.8) Is het vreemd, dat waar de eerste mensen hun schuld op anderen wilden werpen, ook Mozes, voordat hij met de staf slaat, het aan de weerspanningheid van Israël geweten wil hebben, zodat er geen water voor het volk vloeit?.

Ook Aäron wordt aansprakelijk gesteld, omdat hij Mozes niet verhinderd heelt, om de rotssteen te slaan. Het was bij beiden echter geen volledig ongeloof, maar een wankelen in het onbegrensd vertrouwen op de Heere, een wankelen echter, dat door de Heere met zulk een straf wordt gekastijd, omdat zij daardoor het volk niet waren voorgegaan in het heiligen van Hem, d.i. hier in het Hem erkennen, als die God, wie het evenmin aan macht als aan liefde ontbreekt, om in al de noden van Zijn volk op een bijzondere wijze, op een geheel enige, goddelijke wijze te voorzien..

13. Dit zijn, evenals de andere (Exodus. 17:7), de wateren van Meriba, a) of wateren van de twisting, van welke later meermalen zal gesproken worden, daar de kinderen van Israël met de HEERE om getwist hebben, voordat zij die ontvingen, alsof zij met hun vee van dorst in de woestijn moesten sterven; en Hij werd aan hen geheiligd; 1)

a) Vs.24; 27:14 Deuteronomium. 32:51; 33:8 Psalm. 81:8; 106:32 Ezech.47:19

1) Wellicht heeft deze plaats de naam "Kades" ontvangen, omdat de Heere hier zichzelf heiligde; de woorden: "Hij werd aan hen geheiligd" luiden in het Hebreeuws: "Jikkadeesch baam." Het is mogelijk, dat ook de andere naam En-Mispat (Genesis 14:7), dat is "bron van het gericht" eveneens met onze geschiedenis samenhangt, in zo verre namelijk ook Mozes en Aäron hier het vonnis ontvingen, dat zij de gemeente niet in het beloofde land zouden brengen, nadat reeds voor 37« jaar op dezelfde plaats het vonnis van de verwerping over het volk was uitgesproken (Numeri. 14:22 vv.). In Genesis 14:7 zouden dan beide namen proleptisch of voorlopig gebruikt zijn, daar zij ten tijde van Abraham nog niet bekend waren, maar eerst ten tijde van Mozes ontstonden. Door vereniging van deze opmerking, met hetgeen bij hoofdstuk 13:1 gezegd is, wordt dan duidelijk, waarom hoofdstuk 33 het station Kades eerst bij de tweede aankomst (hoofdstuk 33:36) met zijn definitieve naam genoemd wordt, terwijl bij de eerste aankomst (vs.18) de naam van het daarheen leidend dal "Rithma" gebruikt is. De eerste naam was niet eerder op zijn plaats, voordat de Heere zich aan Israël geheiligd had, dat is, zich als de Heilige bewezen had-voor het volk, in Zijn onveranderlijke Verbondstrouw, voor Mozes en Aäron, in Zijn strenge gerechtigheid. Wanneer verder op meerdere plaatsen bij de naam "Kades" nog een tweede "Barnea" gevoegd wordt (hoofdstuk 32:8; 34:4 Deuteronomium. 1:19; 2:14 Jozua. 10:4; 15:3), zo is daardoor naar de in de nabijheid gelegen stad, die landstreek, die de grenzen tegen het land van de Edomieten vormde, (vs.16) aangewezen. Meer is hierover niet te zeggen, dan dat zij tot het gebied van de Amorieten behoorde, waarom de kinderen van Israël haar onder Jozua mee veroverden, wat niet zou geschied zijn, zo zij tot de Edomieten behoord had..

Het bericht van deze gebeurtenis sluit met de woorden: Dit zijn de wateren van Meriba (twisting), waarmee de kinderen van Israël met de Heere om getwist hebben, en Hij werd aan hen geheiligd. Daarin ligt niet, dat de plaats, waar dit geschied is, de naam water van de twistingen behouden heeft, maar slechts dat het water, dat God de Israëlieten uit de rotssteen liet vloeien, deze naam verkreeg. Geheiligd had zich echter God aan hen daardoor, dat Hij aan de ene zijde, door de wonderbare waterstroom, hun ongeloof beschaamde, aan de andere zijde Mozes en Aäron voor hun zwak geloof strafte..

II. Vs.14-21. Mozes zendt boden aan de koning van de Edomieten met verzoek de doortocht door zijn land toe te staan, daar volgens de aanwijzing van de Heere, Israël niet weer zoals 37 jaar geleden, het voornemen had, van het zuiden, maar nu van het oosten over de Jordaan naar Kanaän te gaan. De gevraagde toestemming wordt beslist geweigerd. Israël, dat volgens de uitdrukkelijken wil van de Heere de Edomieten niet mag bevechten, is daardoor genoodzaakt om het gebergte Seir hen te trekken, en zich weer langs de Arabah naar de noordelijke punt van de Elanitische golf te wenden.

14. Daarna zond Mozes boden uit Kades tot Hadar (zie Ge 36.39), de koning van Edom, welke zeiden; a) Alzo zegt uw broeder Israël (Deuteronomium. 23:7): Gij weet van uw vaders, die door nauwe verwantschap met de onze zonder twijfel in ons lot hebben deelgenomen, al de moeite, die ons ontmoet is.

a) Obadja 1:10,12

15. Dat onze vaders naar Egypte getrokken zijn, en wij in Egypte vele dagen, 215 jaar (zie "Ex 12.40), gewoond hebben, en dat de Egyptenaars aan ons en onze vaders kwaad gedaan hebben.

16. Toen riepen wij tot de HEERE, en Hij hoorde onze stem, en Hij zond een Engel, 1) (Exodus. 14:19), en Hij leidde ons uit Egypte (Exodus. 15:15), en ziet, wij zijn te Kades, te Barnea (zie "Nu 20.13), een stad aan het uiterste van uw grenzen, 2) om nu, daar ons zwerven door de woestijn zijn einde nadert, in het van het door de Heere ons toegedachte land te gaan.

1) Hij zond een Engel. Onder een Engel hebben wij hier ongetwijfeld te verstaan, de Engel des Heeren, de Engel van Zijn aangezicht..

2) Dit wil zeggen, een stad, die grenst aan uw gebied..

17. Laat ons toch door uw land trekken, 1) opdat wij niet genoodzaakt zijn een grote omweg te maken; wij zullen niet trekken door de akker, noch door de wijngaarden, opdat wij u op geen enkele wijze schade aandoen; noch zullen het water van de putten niet drinken, zonder u daarvoor te betalen (vs.19); wij zullen de koninklijke weg, de landstraat, gaan, wij zullen niet afwijken ter rechter-, noch ter linkerhand, totdat wij door uw gebied

2) getrokken zullen zijn.

1) Zij moesten ootmoedig een doortocht door Edoms land verzoeken. Alhoewel de Heere zelf in de wolk- en vuurkolom Israëls Leidsman was, en zij, deze geleide volgende, de doortocht over iemands grondgebied voor al de wereld zouden kunnen rechtvaardigen, zo wilde nochtans de Heere die achting aan de Edomieten laten betonen, om daardoor niet onduidelijk te kennen te geven, dat niemands recht van eigendom, onder de dekmantel van godsdienstige gehoorzaamheid, behoort geschonden en benadeeld te worden..

2) Het land der Edomieten strekt zich van Wady el Ahsi, aan het zuideinde van de Dode Zee, langs de oostzijde van Arabah (zie Nu 20.1) in zuidelijke richting uit tot Wady el-Ithm aan de

noordpunt van de zeeëngte van Akabah, en bestaat uit een smalle bergengte van slechts 6-8 uur breedte, welke door grootse, steile graniet-, porfier- en zandsteenbergen gevormd wordt, en zich als de noordelijkste voortzetting van het van de westelijke oever van de Elanitische golf afkomend Sinaï-gebergte vertoont. In het westen daalt dit gebergte in steile terrassen tegen de Arabah af, en wordt slechts door een paar nauwe Wady's doorsneden, welke in die vlakten beginnen, maar spoedig in keisteenachtige grond eindigen; alleen de Wady Ghuweir (een grote rotsachtige, oneffen vlakte van 4-5 uur breedte) biedt aan een groter leger een geschikte doortocht aan. Deze kan echter, daar zij in het westen veel nauwer wordt, met een klein leger genoegzaam bezet worden, zodat geen vijand hierdoor in het land kan dringen. Deze is dan de plaats, waardoor de landstraat ging, en om het gebruik waarvan Mozes de koning van Edom liet verzoeken; ware dit toegestaan, zo zouden de kinderen van Israël van Aïn el-Weibeh dadelijk tot de landstreek van het station Oboth gekomen zijn. In het oosten daarentegen daalt het land van de Edomieten in grote hoog gelegen vlakten af, die zich slechts weinig boven de onafzienbare woestijn van het Arabische Tafelland verheffen. Toen de kinderen van Israël, na het omtrekken van het gebergte, op de oostzijde gekomen waren, vreesden de Edomieten voor hen en verkochten zij hun graag levensmiddelen (Deuteronomium. 2:2-7), terwijl zij, zolang Israël zich nog aan de westzijde bevond, zich vijandig tegenover het broedervolk plaatsten (vs.20 vv.). Volgens de gesteldheid van het klimaat is het land van de Edomieten een schoon, gezond bergland, dat op alle tijden van het jaar, wegens de uit de dalen opstijgende nevelen, vruchtbaar is, en waarvan de oostelijke bergen zich in een overvloed van regen te verheugen hebben (Genesis 27:39), terwijl daarentegen de westelijke bergen geheel woest en onvruchtbaar zijn, en het meest woeste en onvruchtbaarste gebergte misschien van de gehele wereld is (Mal.1:3). De lucht is helder, en hoewel in de zomer de hitte zeer groot is, wordt toch door de afkoelende winden, die in de regel waaien, de temperatuur niet verstikkend. "In dat gedeelte van Syrië" -zegt Burckhardt (die in 1810-1812 Syrië en Palestina, van 1812-1814 Egypte en Nubië, en in 1816 de Sinaï bezocht heeft, totdat hij in 1817 plotseling te Caïro in Egypte stierf) "zag ik zo weinig zieken." De winter daarentegen is zeer koud; er valt een menigte sneeuw, en de vorst duurt soms tot in het midden van maart. De fijnste vruchten groeien in Edom; zo bv. worden bij de stad Tafyle (Tofel, Deuteronomium. 1:1), welke met grote boomgaarden omgeven is, appels, abrikozen, vijgen, sinaasappels, olijven en perziken, van bijzonder grote soort in rijke menigte gevonden. De genoemde Wady Ghuweir is als het schoonste weiland met zijn vele bronnen nog heden de lievelingsplek van de Bedoeïenen van het gebergte. Deze Wady scheidt het noordelijk deel van het gebergte van het zuidelijke; onder de in Psalm. 83:8 vermelde Gebalieten behoren de bewoners van het eerste, dat bij Romeinen en Grieken het land Gebalene of Gebalietis heet. De hoofdstad van het land was Petra (Hebreeuws Sela, d.i. rots, 2 Koningen. 14:7 Jesaja. 16:1), waarvan Petraeisch (steenachtig, zie Ex 13.20) Arabië zijn naam heeft. Zij is gelegen in een rotsdal, dat hier en daar 500 voet diep is; in de hoge steile wanden zijn ontelbare graftekenen gehouwen, sommigen nauwelijks begonnen, anderen gereed, alsof zij juist uit de handen van de steenhouwer kwamen. Boven deze verheft zich in het noordwesten de verheven dubbele top van de berg Hor, die als een grote rots met klippen, loodrechte wanden en naakte spitsen van allerlei soort in de blauwe lucht en als in een eenzaamheid, zich majestieus verheffen. Op de top van deze berg is het graf van Aäron (vs.28 vv.); tot deze houden de Arabieren nog heden bedevaarten; onder aanroeping van Harun (d.i. Aäron) brengen zij daar bloedige offers van dieren. Een andere stad van betekenis is Bozra,

eveneens door de rotsen een zeer sterke stad (Genesis 36:33 Jesaja. 34:6; 63:1 Jer.49:7-22 Amos 1:11,12). Van de havenplaats Ezeon-Geber is reeds bij vs.1 gesproken; op enige andere in de Bijbel genoemde plaatsen in Edom, zie Nu 21.10. De oorspronkelijke bewoners van het land, waren nakomelingen van Seïr (d.i. de harige), en, daar deze hun stamvader tevens de bijnaam van de Horiet (= holbewoner) voerde, de Horieten (Genesis 36:20 vv.). Zij waren eveneens Troglodyten of holbewoners, en werden later door Ezau en zijn nakomelingen verdrongen of onderworpen. De laatsten verdeelden zich in verschillende stammen met bijzondere stamvorsten, totdat zij een koninkrijk oprichtten, dat echter niet erfelijk was; de koning werd door de stamvorsten gekozen (Genesis 36:6-43).

18. Doch Edom, de oude vijandschap van Ezau tegen Jakob vernieuwende, evenals reeds een van hun stammen, de Amalekieten, dit bij de rots te Rafidim gedaan had (Exodus. 17:8), zei tot hem, tot Israël, door middel van boden: Gij zult door mij, door mijn land niet trekken, opdat ik niet misschien met het zwaard uitga u tegemoet; de eerste voetstap op mijn grondgebied zal ik voor een oorlogsverklaring houden.

19. Toen zeiden de kinderen van Israël tot hem, nogmaals legden de boden hun beden voor en verzekerden hun: wij zullen door de gebaande weg optrekken, zonder ter rechter- of linkerzijde af te wijken, en indien wij van uw water drinken, ik en mijn vee, zo zal ik deze prijs daarvoor geven, gij kunt het zonder enige schade toestaan; ik zal alleen, zonder iets anders, 1) te voet doortrekken; wij vragen alleen om langs deze landweg door te trekken, voor al het andere zullen wij u schadeloos stellen.

1) In het Hebreeuws Rak een-debar. De LXX heeft to prag ma oudenesti, beter, het is eigenlijk niets, in de zin van, zoals wij zeggen, gij hebt er niets meer of minder om; het is de moeite niet waard om het niet te willen hebben..

20. Doch hij, in zijn vijandschap volhardende zei: Gij zult niet doortrekken! En Edom een dreigende houding aannemende, om te tonen dat ook hun verzet niet slechts een woord was, is hem tegemoet uitgetrokken, met een zwaar volk, en met een sterke hand; hij bezette de smalle ingang tot de WadyGhuweir, waardoor de landstraat ging (zie "Nu 20.17).

21. Alzo weigerde Edom Israël toe te laten door zijn gebied te trekken; 1) wegens de moeilijkheid van het terrein ware het bezwaarlijk geweest zich met geweld een doortocht te verschaffen; doch al ware dit mogelijk geweest, zo verhinderde het de wil van God (Deuteronomium. 2:4 vv.); daarom week Israël van hem af en nam een andere weg dan door het land van Edom. Het besloot dat land eerst aan de westzijde naar het zuiden tot aan de Elanitische golf, en dan aan de oostzijde noordwaarts totaan de woestijn van Moab om te trekken (hoofdstuk 21:4-11).

1) Uit Richteren. 11:17 vernemen wij, dat Mozes tegelijk met de boden aan de Edomieten, ook boden tot Moab gezonden heeft, om eveneens vrije doortocht te verzoeken; daar echter het weigeren door Moab van geen betekenis was, omdat Edom geweigerd had, wordt dit gehele gezantschap hier stilzwijgend voorbijgegaan..

Wel werkt de haat van Ezau tegen Jakob in zijn nakomelingschap door. Eeuwen daarna spreekt de Heere nog over deze behandeling, Israël door Edom aangedaan, en noemt dit een van de overtredingen, waarom Hij een vuur zal zenden in Theman, dat de paleizen van Bozra verteren zal (Amos 1:11,12)

III. Vs.22-29. Van Kades vertrekkende, komen de kinderen van Israël op hun tocht langs de westzijde van het Edomitische gebergte. Hier ontvangt Mozes bevel van God, met Aäron en diens zoon Eleßzar op de berg te gaan, en de laatste in zijn vaders plaats met het hogepriesterlijk ambt te bekleden. Nadat dit geschiedt is, wordt Aäron tot zijn vaderen verzameld en vervolgens, na het terugkeren van Mozes en Eleßzar van de berg, 30 dagen lang door de kinderen van Israël beweend.

22. Toen reisden zij af van Kades; a) en de kinderen van Israël kwamen op dezelfde weg, die zij vroeger op hun reis van Ezeon-Geber naar de woestijn Zin (hoofdstuk 20:1) waren ingeslagen over Beroth Bne Akan of Bne Jaäkan, d.i. Bron van de kinderen van Akan (Genesis 36:27) of Jaäkan (1 Kronieken 1:42), misschien is daarmee Aïn el-Weibeh bedoeld; de gehele vergadering kwam te Mosera of Moseroth (Deuteronomium. 10:6), aan de berg Hor (= berg) of Seïr, ten noordwesten van Petra (zie "Nu 20.17).

a) Numeri. 33:37

23. De HEERE nu sprak tot Mozes en tot Aäron, aan de berg Hor, toen de kinderen van Israël zich aan het zo-even genoemde station Mosera, aan de grens van het land van Edom bevonden, zeggende:

24. a) Aäron zal tot zijn volken verzameld worden; 1) de tijd van zijn heengaan is gekomen, want hij zal, zoals Ik (vs.12) gezegd heb, niet komen in het land, dat Ik aan de kinderen van Israël gegeven heb, omdat gij Mijn mond, Mijn duidelijk geopenbaarde wil, weerspannig geweest zijt bij de wateren van Meriba.

a)Genesis 25:8,17; 35:29; 49:33

1) Tot zijn volken verzameld worden. Deze uitdrukking voor de Patriarchen gebruikt (Genesis 25:8,17; 35:29; 49:33), wordt hier ook van Aäron gebezigd. En dit niet zonder hoge bedoeling. Om daarmee aan te duiden, dat hij niet deelde in de algemene plaag van het volk -hoewel ook hij het land Kanaän niet mocht binnengaan-en door God werd uitgeroeid, zoals zij, die door een bijzonder vonnis van de goddelijke gerechtigheid getroffen werden, maar dat hij in vrede ontsliep en verzameld werd tot zijn godvruchtige voorvaderen, en tot de geesten van de volmaakt rechtvaardigen..

25. a) Neem Aäron, en tevens, opdat voor Israël het Hogepriesterschap behouden blijft en zonder tussenruimte voortbestaat, Eleßzar, zijn oudste zoon, en doe hen opklimmen tot de berg Hor.

a) Numeri. 33:38 Deuteronomium. 32:50

26. En trek Aäron zijn Hogepriesterlijke kleren uit, 1) en trek ze Eleßzar zijn zoon aan, opdat deze dadelijk het ambt in van zijn vader plaats bekleedt (zie "Ex 29.7), want Aäron zal, nadat zijn zoon tot zijn opvolger aangesteld is, verzameld worden tot zijn vaderen en daar sterven.

1) Mozes had Aäron de Hogepriesterlijke kleren aangetrokken; hij moest ze hem ook nu weer, op Gods bevel, uittrekken. Overigens lag voor Aäron dit vertroostends in het feit, dat eerst onmiddellijk voor zijn heengaan hem die kleren werden uitgetrokken, dat hij tot aan zijn dood toe, niettegenstaande zijn zonden en tekortkomingen, door God waardig was geacht, dit Ambt te bedienen. Dat zijn kleren onmiddellijk Eleßzar, zijn zoon, werden aangetrokken was voor hem het bewijs, dat God, de Heere, Zijn gelofte bevestigde, dat het Hogepriesterschap onder de Oude Bedeling van zijn huis niet zou wijken..

27. Mozes nu deed zoals de HEERE geboden had, want zij klommen tot op de berg Hor, voor de ogen van de gehele vergadering, welke tenminste weten moest, wat op de top van de berg zou gebeuren, al behoefde zij niet onmiddellijk daarbij aanwezig te zijn.

28. En Mozes trok Aäron zijn kleren uit en hij trok ze zijn zoon Eleßzar aan; 1) a) en Aäron stierf aldaar, 2) op de eerste dag van de 5de maand, van Ab, in het jaar 1747 v. Chr. in de ouderdom van 123 jaar (hoofdstuk 33:38 vv.), en werd op de hoogte van die berg begraven 3) (zie "Nu 20.17). Toen kwamen Mozes en Eleßzar van die berg af.

a)Deuteronomium. 10:6; 32:50

1) Er was also geen enkel ogenblik, waarin er geen Hogepriester was onder Israëel. Hiermee verkondigde de Heere God aan Zijn volk, dat er immer, altijd door, een verzoenende en voorbiddende Hogepriester nodig was, maar ook wijst de Heere hiermee op het eeuwig, zonder tussenpozen durend, Hogepriesterschap van Christus Jezus..

2) Aärons karakter is te zwak, dan dat hij zonder een krachtige leidsman als Mozes over het volk zou kunnen staan; het ware te zwaar voor hem een jeugdige Jozua boven zich gesteld te zien. God handelt wijs door Aäron vóór Mozes te laten sterven..

De dood heeft voor Aäron een bijzondere scherpheid; want hij moet die met zijn volle bewustzijn, bij volkomen gezondheid tegemoet gaan. De uitdrukkelijke bepaling, dat hij op een berg zal sterven, een plaats, die naar de hemel, de zetel van Jehova wijst (Genesis 22:14 Exodus 15:17) werpt echter in het duistere van deze dood een heerlijke lichtstraal..

In Aäron is de waardigheid van het priesterschap in zijn volle betekenis, heiligheid en goddelijke instelling, maar tevens de ondergeschiktheid onder het profetische woord, onder de onmiddellijke openbaring van Gods wil, daadzakelijk uitgesproken. In de stamvader, in de eerste Hogepriester ziet men het gehele priestergeslacht voor alle tijden. Een priesterschap bestaat volgens Gods wil en ordening, en slechts Aärons geslacht zal deze waardigheid bezitten; goddelijke glans omgeeft het, en van hem stroomt een volheid van goddelijke zegen over het gehele volk. Maar weigert de priester zich te buigen onder Gods Woord, zo treft hem, zowel als iedere overtreder, Gods ongenoegen en straf. In zoverre de Hogepriester niet

zelf met de Geest van God vervuld is, niet zijn goddelijke aanstelling (Hebr.5:4; 9:4) ook niet een eigen leven uit God heeft, staat hij ten opzichte van zondigheid en mogelijkheid tot afdwalen niet hoger dan ieder ander mens; daarom moest de Hogepriester op de grote Verzoendag eerst voor zijn eigen zonde offeren. Het tijdelijke priesterschap is en blijft in zichzelf gebrekkig en heeft de volmaking alleen in Christus.

Geen "uit het water getrokkenene" (= Mozes) kan de leidsman in Kanaän zijn, daartoe behoeft men de "Heer van de verlossing" (= Jozua), niet met een "verheven berg" (= Aäron) als Hogepriester, maar alleen met een die God helpt" (= Eleßzar) komt men in Kanaän. Niet uit de diepte van de wateren, noch van de hoogte van de bergen is onze redding, van Jehova alleen..

3) Het vermoedelijk graf van Aäron is door een klein nieuwerwets gebouw met een koepeldak, zoals gewoonlijk de heilige overblijfselen van de heilige Moslims bedekt, afgezet. Toen Macmicmaël, in gezelschap van Banks, Irby en Mangles, deze plaats in 1818 bezocht, hield aldaar een oude tachtigjarige Arabische kluizenaar zijn verblijf; hij had de ene helft van zijn leven op deze berg doorgebracht, en die zeer zelden verlaten, terwijl hij voornamelijk van de barmhartigheid van de inlandse schaapherders bestond. Deze leidde de reizigers in het gebouw en toonde hun het graf in het achterste gedeelte achter twee dubbele met ijzeren tralies voorziene deuren. Dit monument, omtrent drie voet hoog, is uit brokken steen en marmer bijeengelapt en met een versleten doodskleed bedekt. Aan de wanden bij het graf hangen rozenkransen, stukjes laken, leer en wollen garen met Tara's en dergelijke, als godvruchtige offers van de Arabieren achtergelaten. De oude Arabier vulde een lamp met boter, stak haar op, en leidde de reizigers naar een grot of onderaards gewelf, dat in de rots uitgehouwen is, doch niets merkwaardigs bevat. De Arabieren hebben de gewoonte om aan Harouw (= Aäron) een offerande te offeren, gewoonlijk bestaande in een geit. Als zij een gelofte gedaan hebben om een slachtoffer te offeren, gaan zij niet naar de top van de berg, maar rekenen het voldoende, hun offerande te volbrengen op een plaats, van waar zij het koepeldak in de verte kunnen zien; waar zij, na het dier gedood te hebben, een hoop stenen over het langs de grond lopend bloed heen werpen, en zich vervolgens op de romp vergasten. De aldus aan het graf van Aäron bewezen eredienst levert een aandoenlijk schilderij op van het diep gezonken bijgeloof, waarin de Arabieren vervallen zijn. Burckhardt, die, in het karakter van een Moslim, evenzo een geit offerde, zegt, dat zijn gids, terwijl hij dit deed, in de volgende bewoordingen uitbarstte: "O Harouw, zie op ons neer! het is voor u, dat wij dit offer slachten! O Harouw, bescherm en vergeef ons! O Harouw wees tevreden met onze goede wil, want het is maar een magere geit! O Harouw, maak onze paden effen, en wees geloofd en geprezen bij alle schepselen Heer!"

Aäron stierf op de top van de berg (hoofdstuk 33:37), op de eersten dag van de 5de maand, in het 40ste jaar, sinds de uittocht uit Egypte; 123 jaar oud geworden zijnde, hetgeen met Exodus. 7:7 overeen stemt..

29. Toen de gehele vergadering zag, dat Aäron overleden was, want Mozes en Eleßzar waren zonder hem van de berg teruggekeerd (vs.27,28), zo beweenden zij Aäron dertig dagen (Deuteronomium. 34:8), het gehele huis van Israël.

HOOFDSTUK 21.

DE BEET VAN VURIGE SLAGEN NA HET AANSCHOUWEN VAN DE KOPEREN SLAG GEHEELD.

I. Vs.1-3. Nog gedurende hun oponthoud te Mosera aan de berg Hor worden de kinderen van Israël door de Amoritische koning van Harad aangevallen; zij beloven de Heere, dat, wanneer Hij de vijanden in hun handen zou geven, zij hen met hun steden zouden verbannen. Zij behalen de overwinning en spreken het vonnis van de vernietiging over hen uit.

1. Als de Kanaäniet, de koning van Harad, (= wilde ezel), wonende tegen het zuiden van Kades, van waar de kinderen van Israël zich opmaakten (hoofdstuk 20:22), hoorde, dat Israël in het land Kanaän door de weg van deverspieters kwam, 1) door dezelfde weg, die 37 jaar geleden de verspieters ingeslagen waren (hoofdstuk 13:18 vv.), zo streed hij tegen Israël, om de intocht in het land te verhinderen, en hij voerde enige gevangenen hieruit als gevangene weg.

1) Israël had weliswaar bij het optrekken uit Kades geenszins het doel, van het zuiden af Kanaän binnen te dringen, maar moest zich toch, nadat Edomieten en Moabieten de doortocht geweigerd hadden, weer terugwenden naar het noordeinde van de Elanitische golf, om het gebergte Seir en het land van Moab om te trekken, en na de doortocht door het gebied van de Amorieten, dat zij veroverden, van het oosten af over de Jordaan te gaan. De koning van Harad kon echter in dat opbreken geen ander doel dan het eerstgenoemde vermoeden, vooral, daar zij waarschijnlijk hun weg noordoostelijk naar de Wady Fikreh namen en eerst van de Dschebel Madurah zich naar het zuidoosten keerden. Als de kinderen van Israël reeds van Kades vertrokken zijn en zich naar het zuiden gewend hebben, zet hij hen na, daar hij niet geheel tevergeefs tegen hen wil uitgetrokken zijn, en overvalt hen in de rug, evenals eens Amalek te Rafidim gedaan had (Exodus. 17:8). Dit gebeurde waarschijnlijk ten tijde dat Israël nog in Mosera gelegerd was en 30 dagen lang Aärons dood beweede (Numeri. 33:40 vv.).

In het Hebreeuws Dérek ha'atharim. De LXX odon Ayarein. De Statenvertaling geeft weg van de verspieters, in navolging van de Chaldese en Syrische vertaling, alsof er stond: (hatharim). Grammaticaal kan dit. Het zou dan de weg zijn, welke de verspieters gevolgd waren, om het land te verspieden. Wij verkiezen de vertaling van de Septuaginta en vertalen, hoorde, dat Israël langs de weg naar Atharim kwam. Atharim is dan een plaats of stad in het zuiden van Palestina gelegen..

2. Toen beloofde Israël de HEERE een gelofte, terwijl een gedeelte van de strijdbare mannen zich, wellicht onder Jozua's bestuur, opmaakte om de aanvaller af te slaan, en zei: Indien Gij dit volk geheel in mijn hand geeft; zo zalik hun steden verbannen, 1) die geheel vernietigen.

1) Ook: zie Le 27.29.

3. De HEERE dan, ten teken dat Hij zich weer in genade tot het volk gewend had, en de tijd van de vervulling van zijn beloften daar was, verhoorde de stem van Israël en gaf de Kanäanieten over; de koning van Harad werd met al de zijnen verslagen en viel in de handen van Israël, en hij (Israël) verbande, overeenkomstig zijn belofte, hen en hun steden; hij sprak het vonnis van gehele vernietiging uit; en hij noemde de naam van die plaats, het gehele tot het gebied van de koning van Harad behorende land: Horma, 1) (= verbanning), om zich op plechtige wijze tot volvoering van de belofte te verbinden, omdat dit nu nog niet geschieden kon Jozua 12:14 Richteren. 1:17).

1) Reeds in hoofdstuk 14:45 werd Zefat, de aanzienlijkste onder de steden, Horma genoemd. Meermalen komt het in het Oude Testament voor, dat reeds in vroegere geschiedenissen de naam genoemd wordt, welke de plaatsen eerst ten gevolge van latere gebeurtenissen ontvingen. Dit is bij het voor ons liggend geval niet zonder betekenis, want het wijst aan, dat "beide gebeurtenissen (de toenmalige nederlaag van Israël en de tegenwoordige verbanning van deze steden) onder hetzelfde idee stonden, dat de plaats reeds door het gericht over het huis van God (1 Petr.4:17) geheiligd geworden is, voordat zij naar het gericht over de wereld haar naam verkreeg."

II. Vs.4-9. Van Hor trekken de kinderen van Israël langs de Araba verder. Op de weg komt de oude misnoedigheid weer boven, over de bezwaren en ontberingen van hun reis; zij spreken lasterlijke woorden, waarom de Heere vurige slangen onder hen zendt, aan wier beet velen onder ontzettende koorts sterven. Op de bede van het volk en de voorbede van Mozes geeft de Heere een genademiddel, welks gelovig gebruik de slangenbeet onschadelijk maakt; dit middel is een aan een staak opgericht koperen slangenbeeld; hiernaar moesten zij zien om genezen te worden.

4. Toen de 30 treurdagen over Aärons heengaan voorbij waren (hoofdstuk 20:29), reisden zij van de berg Hor, op de weg van de Schelfzee, langs de Araba zuidelijk naar Ezeon-Geber aan de noordpunt van de Elanitische golf, zodat zij, door de Wady el-Ithm heen en dan zich noordelijk wendende, om het land van de Edomieten heentogen, doch de ziel van het volk werd verdrietig 1) op deze weg, daar het moeilijk reizen in de woestijn, zo vol van ontberingen, geen einde scheen te nemen: nu toch ging de weg weer van Kanaän af.

1) Het Hebreeuwse woord duqt betekent: "werd kort," ongeduldig. De beproeving was voor Israël ook zwaar. Na zo vele jaren zwerven in een woestijn, waren zij eindelijk weer bij het land van de belofte, en nu leidt weer de weg van Kanaän af. Mijn lezer! zijt gij bij veel mindere en veel kortere beproevingen niet ongeduldig geworden? Zo gij het weer worden zou, denk dan aan de vorige slangen, maar meer nog aan de wijze wegen van God..

5. En het volk sprak tegen God en tegen Mozes op de oude misdadige wijze, want nog bevond zich een overblijfsel van het vorige geslacht onder hen, dat Gods genade gering achtte en in zijn zucht zich niet vinden kon: Waarom hebt gij ons doen optrekken uit Egypte, opdat wij sterven zouden in deze woestijn? want hier is geen brood, ook geen water, en, hebben wij ook het Manna, 1)onze ziel walgt over dit zeer lichte brood, dat wij nu zovele jaren met verdriet gegeten hebben.

1) Wel mocht Israël een gelukkig volk genoemd worden, wegens de zorg van zijn getrouwe God, die het brood van de hemel liet regenen; doch wat zullen wij zeggen van ons zelf? Wij hebben een kostelijker manna dan zij, een wonderbare hartversterkende hemelspijs, die dat Manna zo ver overtreft, als het Nieuwe Verbond heerlijker glinstert dan het Oude, als de ziel meer waard is dan het lichaam, als de hemel hoger is dan de aarde, als de zaak kostelijker is dan haar beeld en haar gelijkenis. Ik bedoel dat Manna, dat hemelbrood, waaraan wij ons gelovig en zalig eten; het kostelijkste kleinood, dat alle schatten van de aarde ver achter zich laat, de zielepijs, die elke hongerige verzadigt, elke bedroefde verkwikt, de zieken weer opricht en de stervende de laatste zoete lfenis geeft, die voor ons, reizigers door de woestijn, een dagelijkse vertroosting is-ik bedoel het Manna, waarvan de Heiland (Johannes 6:51) spreekt: "Ik ben dat levende brood, dat uit de hemel nedergedaald is, zo iemand van dit brood eet, die zal tot in eeuwigheid leven." Christus kunnen wij genieten, in Zijn sacrament en in Zijn woord; daarom zegt Luther. "Manna is ons heden het sacrament en het Evangelie. nl. die prediking, waardoor verkondigd wordt, dat het lichaam en het bloed van Christus gegeven is tot vergeving van zonden. Daarom, wanneer gij het Evangelie hoort, zo regent het Manna, en dan verzamelt gij Manna; dat wordt u dan van de hemel gegeven." Laat ons daarover verheugd zijn, dat de Heere ons genadig dit Manna van Zijn woord verleend heeft. Het is een hemelgave aan onwaardigen; het is onaanzienlijk van gedaante en liefelijk van smaak; het is een spijs in de woestijn; het is genoeg voor een ieder; wee dengenen, die het verachten, maar de liefhebbers van dit Manna zijn zalig. Deze zijn de gedachten, die bij een vergelijking van het Manna van Israël zich aan ons opdringen..

Er is een zekere tegenzin in het leven, vooral bij mensen, die niet veel moeten arbeiden. Die tegenzin ontstaat door de eentonigheid en haar gevolg, de verveling. De moeite, de inspanning geeft het zout aan de spijs, de smaak aan het brood, en-aan het leven. God had het de kinderen van Israël zo licht en geriefelijk mogelijk gemaakt, door hun het dagelijks brood te geven zonder arbeid; omdat er in de woestijn geen arbeid, althans geen arbeid om brood, geen landbouw plaats kon vinden. Doch juist daarom verveelde het hun, het was hun, ook in zedelijke zin, een zeer licht brood. Het is evenzo met het leven zelf. Soms is het ons te zwaar, maar ook soms te licht. Wij moeten grote waarde hechten aan het leven, en toch altijd bereid zijn het over te geven, wanneer het door de enige eigenaar, God, van ons gevraagd wordt. Dit heeft zielerust en levenslust. Men heeft opgemerkt, dat juist de werkzaamste mensen, die door hun arbeid het meest aan het leven gehecht zijn, het meest bereid waren om te sterven, als het hun tijd was. In ieder geval, wij moeten zowel leren leven, als leren sterven. Wij moeten tegelijk een heilige belangstelling in, en ene heilige onverschilligheid voor het leven hebben. Wij moeten leven, om 's Heeren wil en zolang als de Heere het wil. Hoe kunnen wij dit leren? Het geloof kan ons leren, het geloof; dat wij om niet ontvangen, en waardoor wij alles kunnen verkrijgen..

6. Toen a) zond de HEERE, tot straf voor de lasterlijke woorden, vurige slangen 1) onder het volk, slangen, die door hun beet hevige brand, onlesbare dorst en grote opzwellings teweegbrachten; die beten het volk en er stierf veel volk van Israël.

a) 1 Kor.10:9

1) Nog heden zijn de slangen in de nabijheid van de zeeëngte van Akaba buitengewoon talrijk; de vissers vrezen zeer voor hen en blussen 's avonds, voor zij gaan slapen hun vuur uit, omdat het licht hen aantrekt. G.H. v. Schubert (overl. 1860) bericht omtrent zijn reis van Akaba naar Hor: "In de middag bracht men ons ene zeer bonte, met vuurrode vlekken en strepen getekende grote slang, welke, zoals de bouw van het gebit dit toonde, tot de vergiftigste soorten van dit geslacht behoorde." Daar hetgeen hier verhaald wordt, in de Araba, ten zuiden van Hor, plaatsvond, nemen de nieuwste uitleggers van onze tekst aan, dat Israël zich nog ten westen van het Edomietengebergte zou bevonden hebben, toen het morde en het morrende volk door die slangen bezocht werd. Zij plaatsen daarom het station Zalmona (hoofdstuk 33:41) waarvan de naam (= plaats van het beeld) doet vermoeden, dat daar deze geschiedenis heeft plaatsgehad (vs.8,9), nog in de Araba. Wij houden het er echter voor, dat deze aan de oostzijde moet gezocht worden; want het schijnt, dat het volk reeds een langere tocht sedert het optrekken van Hor achter zich gehad heeft, eer het verdrietig werd over de weg, en juist daar, waar het eigenlijk gebied van de slangen reeds verlaten heeft, zonder door deze gewond te zijn, komt het: "De Heere zond vurige slangen onder hen," beter tot zijn recht. De plaag is verder van dien aard, dat de kinderen van Israël die over gebrek aan water zich bezwaard gevoelen, zouden leren kennen, wat dorst in de hoogste mate was..

Woordelijk: "brandende slangen," d.i. wier beet vurig was; dat er "de" vurige slangen staat, duidt aan, dat er iets bekends wordt herinnerd, dat die slangen bedoeld worden, welke de ouden, zolang zij in het water leven "Hydrus" en wanneer zij zich op het land ophouden, "Chersydrus" noemden. In het droge jaargetijde (omdat Aäron in het begin van juli was gestorven (hoofdstuk 20:28), moest het nu in het laatst van augustus zijn) gaan deze slangen aan land, als wanneer haar beet nog veel gevaarlijker is dan anders. Er is misschien in de aard van deze straf een verband met de misdaad, waarvoor zij trof. Zij, wie het Manna te flauw is van smaak, die begeren naar meer prikkelende spijs, naar ene spijs, die meer bijtend was, zij worden gebeten door vurige slangen. Maar in het bijzonder doen deze slangen ons denken aan de voortdurende strijd, die er tussen het geslacht van de mensen en dat van de slangen moest bestaan (Genesis 3:15), en aan de verleider, die zich heeft bediend van ene slang, om de eerste mensen over te geven aan de zonde en aan de dood..

Aben Esra en anderen menen, dat deze straf zeer wel geschikt geweest is naar de zonde van de Israëlieten, welke bestond in kwalijk te spreken van de Heere, door het lasteren van Zijn voorzienigheid, want R.Salomon vergelijkt een lasteraar bij een slang, welke bijt, indien zij niet bezworen wordt (Prediker. 10:11)

7. Daarom 1)kwam het volk tot Mozes, en zij zeiden: Wij hebben gezondigd, omdat wij tegen de HEERE en tegen u gesproken hebben: bid de HEERE, dat Hij deze slangen van ons wegneemt. Toen bad Mozes, de getrouwe middelaar, voor het volk.

1) Door de ontzettende straf, ten gevolge waarvan er velen stierven, en vanwege de doodsangst, waarin de levenden verkeerden, die ieder ogenblik in gevaar waren, om gebeten te worden, kwam het volk tot bezinning en berouw, en wendde zich tot Mozes, om hun voorbede te zijn..

8. En de HEERE zei tot Mozes: Maak u daarom een koperen vurige slang, een in gedaante en kleur aan de levenden gelijk, en stel ze op een stang 1) of staak; dit zal een middel zijn voor allen, die reeds dodelijk gewond zijn, om nog hulp en genezing te verkrijgen, en het zal geschieden, dat al wie gebeten is, als hij haar aanziet in geloof aan Mijn belofte, zo zal hij leven; 2) wie daarentegen dit Mijn genademiddel veracht, zoals het volk van het Manna verachtelijk gesproken heeft, die rest geen hulp, hij moet in zijn zonde sterven.

1) Het Hebreeuwse woord on (Nes) betekent eigenlijk een banier, een veldteken..

2) Hierin zijn drie merkwaardige stukken: allereerst moet de slang, die Mozes op Gods bevel maken moet, van koper zijn, dat is, roodachtig, doch zonder vergif, en gelijk aan hen, die door de vurige slangen gebeten rood waren en van hitte brandden; ten tweede moet de koperen slang opgericht worden op een paal tot een teken; ten derde moet men, wil men van de vurigen slangenbeet genezen worden, en leven, de koperen slang, die aan de paal opgericht is, aanzien, anders kan men niet genezen worden. Hierin zijn de drie gezichtspunten klaar en duidelijk aangewezen, waarop het bij deze geschiedenis, die volgens de eigen verklaring van Christus (Johannes 3:14) een afschudwing van Hem is, aankomt..

Dat de slang de gedaante en kleur van de wezenlijke slangen heeft en tevens in kleur de gebeten mensen gelijk is, doch zonder vergif en onschadelijk, beeldt Christus af, die in de gedaante van het zondig vlees verschenen en ons, doemwaardige mensen, gelijk geworden is, toen Hij onze zonden op het kruis droeg (Rom.8:3; 2 Kor.5:21; 1 Petr.2:22-24). Vervolgens wordt de koperen dode slang tot een teken, zodat de levende slangen geen dodelijke schade meer kunnen aanrichten, daarvoor dat hij op een paal als een banier geplaatst wordt; dat doelt op het kruis van Christus, dat de overwinning is over de boze machten en overheden onder de hemel, en de redding van alle schuld en van alle straffen over de zonde (Kol.2:14 vv. Rom.8:31 vv.). Eindelijk wordt de gebetene daardoor de heling deelachtig, dat hij gelovig naar het opgerichte slangenbeeld opziet; hetgeen toont, op welke wijze wij van de beet van de oude slang, van zonde, dood, duivel en hel moeten geheeld worden, namelijk door gelovig opzien tot de aan het kruis verhoogde mensenzoon. Wat dus in het Nieuwe Testament tot een daadzaak van de genade geworden is, dat is in het Oude Testament reeds als genadeteken voorhanden geweest; wat later in de vervulling van het eeuwig raadsbesluit van God tot werkelijkheid geworden is, dat een Heilige, maar als zondaar aan het kruis verhoogde, van de zonde verlost, een gedode, die geen zonde gedaan heeft, van de dood, de bezoldiging van de zonde redt, dat treedt reeds nu in een onschuldig slangenbeeld als voorzegging op, en heeft in dit bijzonder geval, bij wijze van voorafbeelding zijn krachtige uitwerking..

Wij zouden een hele bloemlezing kunnen geven van proeven tot verklaring, die bij deze plaats gemaakt zijn; het zou de moeite niet belonen. Evenmin willen wij trachten te weerleggen wat gezegd is door hen, die met het snijmes van hun onheilige kritiek, onze plaats zijn aangevallen. "Velen gaan," zegt Menken, "met krijg in het hart en met wapens in de hand, aan de studie van de bijbel, zodat deze hun wel mocht toeroepen: "Gij zijt uitgegaan, als tegen een moordenaar, met zwaarden en met stokken gewapend, om mij te vangen." Maar hij gaat midden door de gewapenden heen; laat hun nauwelijks het oppergewaad, en ook daarmee weten zij niets te beginnen, want-het kan niet versneden worden, het is zonder naad, van

bovenaf geweven." Wanneer wij daarentegen alle anatomische messen en chemische smeltkroezen bij de behandeling van de Heilige Schrift ter zijde laten, en ons verstand gevangen laten nemen onder de gehoorzaamheid van Christus, zo is het ons deel om te overwinnen, want, zoals Episcopiuz zegt (gestorven in 1843): "de grootste overwinning behaalt hij, die, hoewel overwonnen, toch de waarheid als prijs van de overwinning wegdraagt."

De slangen beten, en haar beet was dodelijk. Zij vertegenwoordigen de eerste slang, die de eerste mensen een dodelijke beet toebracht. Zo'n straf hadden de kinderen van Israël niet verwacht; nu baden zij Mozes, dat hij voor hen bidden wilde, en daarmee zou dan naar hun mening de straf opgeheven worden en deze zaak afgedaan zijn. Velen onder ons zijn niet verder gevorderd dan zij. Doch er moest nog een ander Middelaar dan Mozes zijn tussen God en het volk; een slang en toch geen slang, want het was een slang zonder slangenbloed, zonder slangenvenijn, zonder slangenziel, het was een koperen slang, welke geen andere overeenkomst had met de wezenlijke slang, dan de gelijkenis. Zij wees rechtstreeks heen naar Christus, die in eigen persoon Nicodémus naar dit schaduwbeeld heenwees. De Messias was onder Israël bekend als het lam, het paaslammetje, maar ook als de bok en nu hier als de slang. Treffend niet waar? dat de Heilige van Israël onder zulke beelden wordt voorgesteld. Welk mens zou zo iets ooit in zijn hart hebben durven nemen. Alleen de Heilige Geest kon het doen, want Christus schaamt zich voor onze zonden geen vernedering, hoe verregaand ook Hij wil, als de drager van onze zonden, ook de lelijkste namen dragen. Christus, en die gekruisigd, tot zonde gemaakt, een vloek geworden, is dan ook alleen de ware Christus. Een ander is een valse Christus, die ons van onze dodelijke zielewond, van onze zonde niet geneest. Christus zelf zei het dan ook tot Nicodémus in de woorden: "Zoals Mozes de slang in de woestijn verhoogd heeft, alzo moet ook de Zoon van de mensen verhoogd worden, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verderve, maar het eeuwige leven hebbe." De Heere gebruikte meermalen het woord verhoogd, als aanduiding van de wijze, waarop Hij sterven zou. Het is een offerwoord; het wordt gebruikt voor de opheffing van het offer naar de hemel, of de aanbidding ervan aan God, alvorens het op het altaar verteerd wordt. Nu had alleen een gekruisigde, bij de smadelijke dood, die Hij onderging, dit eigenaardige in Zijn straf, dat Hij boven al het volk werd opgeheven, met de bedoeling, om Zijn smaad te vermeerderen, omdat de gekruisigde beschouwd werd als de aarde en de hemel even onwaardig te zijn. Doch het lijden en sterven van Jezus heeft twee zijden, want al de uitwendige smaad die Hij leed, was innerlijk voor Hem de hoogste eer, omdat Hij niet als zondaar, maar als zondenverzoener, als offer voor de zonde leed en stierf. Tevens volgt hieruit, dat Zijn wijze van sterven de kenmerken van een offerande in Zich dragen moet. Het verhogen aan het kruis is één van deze kenmerken. Christus werd op het kruis als het waarachtig offer ten hemel opgeheven, en God aangeboden. Zo verenigt dan het kruis van Christus de grootste tegenstrijdigheden: de allerdiepste smaad en de allerhoogste eer. Christus' dood is tegelijk Zijn vernedering en Zijn verhoging. Hier is het verstand van God. De vereniging van de oorzaak van de kwaal en haar genezing in één voorwerp; zodat een slang de kwaal en wederom een slang de genezing aanbrengt, is door geen menselijk verstand uit te vinden. Zulke dingen kunnen mensen nadenken, niet uitdenken. De kinderen van Israël geven bij vele kwade voorbeelden ook wel eens een goed voorbeeld. Zij zeggen: "Wij hebben gezondigd," en toen zo'n tegenstrijdig middel van genezing, als het aanzien van de koperen slang voorgeschreven was, maakten zij

niet de minste bedenking, maar geloofden, gehoorzaamden en werden behouden. Hoe beschamen deze Israëlieten van de woestijn de hoogbeschaafde lieden onder ons, die het voor een tegenstrijdigheid houden en het daarom niet willen geloven, wanneer God zegt, dat het bloed van Zijn Zoon de bloedvlekken van onze ziel wegneemt, Zijn onschuld onze schuld bedekt, en dat de rechtvaardige geleden heeft voor ons onrechtvaardigen. En waarom geloven zij deze tegenstrijdigheden niet, ofschoon God ze verkondigt, en geloofden de Israëlieten van de woestijn ze wel? Om de eenvoudige reden, dat die Israëlieten zich dodelijk gewond en de gelovigen onder ons zich volkomen gezond voelen. Als men zijn zonde kent, dan kent men ook Christus als de enige, waarachtige verzoening van de zonde; maar wie zijn zonde niet kent, die speelt met haar, tot zolang hij zijn leven en zijn zaligheid verspeeld heeft. Mocht ieder met zijn zonde bekend, gelovig en behouden worden. De gewonde, de stervende Israëlieten moesten geloven, wilden zij behouden worden. Zij moesten geloven, dat zij niet konden genezen worden, tenzij zij de koperen slang aanzagen. Die het deden, werden genezen, die het niet deden stierven. O, het is God zo welbehagelijk, dat wij geloof oefenen..

Het zou de gebeten Israëlieten niet gebaat hebben, dat zij op hun wonden klagende en zuchtende hadden blijven zien, dat zij zichzelf verfoeid hadden vanwege hun gemor; bij dat alles zouden zij getsorven zijn. Ach zo velen, gebeten door de oude slang, door Satans, zien niets dan hun zonden, spreken over niets dan over het vergif dat in hun werkt. Van uzelf het oog af, op de gekruisigden, van de zonde af, op "de gedaante van het zondige vlees." (Rom.8:3) Geloof in de Heere Jezus Christus en gij zult zalig worden! Of wilt gij niet behoren tot hen, van wie het formulier van het Heilige Avondmaal zegt, dat zij hun leven buiten zichzelf in Jezus Christus zoeken? De gebeten Israëliet zal niet gevraagd hebben: "Is die slang daar wel voor mij opgericht?" Zij was opgericht voor een ieder, die er het oog op vestigen wilde; geen mate van smartgevoel was bepaald, alleen was er begeerte naar redding nodig. Het Evangelie is zo eenvoudig, ach! waarom legt men zichzelf en anderen zoveel lasten op die te zwaar zijn om te dragen? Waarom het woord van de Schrift: "Het koninkrijk van God is blijdschap" veranderd in: "Het koninkrijk van God is zuchten." Waarom in plaats van het: "geloof" van het Evangelie, de eis gesteld: "een benauwde geest?" Jesaja 61:3) Waarom als voor Naäman het redmiddel te eenvoudig? (2 Koningen. 5:10,11) Nog eens: Geloof en gij zijt gered!.

Alle mensen, die daar leven, zijn in zo'n staat, als de Israëlieten waren. Satan heeft ook ons in het hart gestoken en heeft ons menige dodelijke wonde gegeven, zo wij dat konden voelen, en Christus, die door de koperen slang afgebeeld was, was evenzo verhoogd aan het kruis, om gerechtigheid en eeuwig leven een ieder van ons toe te brengen. Daarom, indien wij de eeuwige dood willen ontgaan, zo moeten wij ons zelf verzaken, en slaan de ogen van het geloof op Christus, de gekruisigde, en bidden om vergeving van onze zonden, en dan zullen onze harten en gewetens genezen worden van de wonden en beten van de duivel. En zolang wij geen genade hebben, om dit te doen, zo zullen wij niet geheeld worden, maar altijd gewond liggen met de steken van de satan, en bloedende tot de dood van het hart toe, al is het, dat wij noch pijn, noch smart voelen..

9. En Mozes maakte een koperen slang en stelde ze, overeenkomstig het bevel van de Heere, op een stang; en het geschiedde, als een slang iemand beet, hetgeen nog dikwijls voorkwam,

daar de plaag van de vurige slangen niet dadelijkophield, zo zag hij de koperen slang aan, en hij bleef levend. 1)

1) Was er eigenlijk in het zien op de verhoogde slang geen genezende kracht gelegen, noch enige waardigheid of verdienstelijkheid, waardoor de Heere zou kunnen bewogen worden, om de aanschouwers te genezen, alzo heeft het gelovig aanschouwen van Christus, of het zien op Hem mede in zichzelf geen waardigheid of verdienstelijkheid ter verkrijging van de geestelijke genezing, moettende het geloof niet aangemerkt worden als een verdienstelijk werk, maar als een gave van genade, zonder welke de genezing niet wordt verkregen, en als een middel, waardoor de genezing wordt aangegrepen en toegepast..

Hoe zullen de ongelukkigen, die de beet van een slang voelden, zich gespoed hebben, tot de koperen slang op te zien! Hoe zal de moeder het gewonde kind heengedragen, hoe zal de zoon de wankelende oude vader vergezeld, hoe zullen de broeder, de vriend, de bloedverwant zich beijverd hebben, om hun stervende betrekkingen het aanzien van het teken mogelijk te maken! O, waren wij zo ijverig om elkaar heling te verschaffen voor de dodelijke schade, die de oude slang met haar beet ons berokkend heeft, en even zo arbeidende om de onzen tot Jezus Christus de gekruisigden te leiden! In latere tijden werd de koperen slang, die de Israëlieten als een blijvend gedenkteken van de hulp, die zij in de woestijn ondervonden hadden, mee naar Kanaän brachten, een afgodische ere met offeranden gegeven; men noemde haar Nehustan (d.i. koper); koning Hiskia liet haar verbrijzelen, om een einde aan die zonde te maken (2 Koningen. 18:4)

De aanbidding van Aesculapius (de god van de geneeskunde) onder de gedaante van een slang, heeft wellicht van hier haar oorsprong..

Volgens de menselijke wijsheid was het een dwaasheid, om door het zien op een koperen slang genezen te worden van de giftige slangenbeten; evenzo is het volgens de menselijke wijsheid nog immer een dwaasheid, om door het zien op een gekruisigde Christus behouden te worden voor de eeuwigheid..

III. Vs.10-30. In volgorde worden nu de reisstations genoemd op welke Israël op zijn tocht om het Edomietengebergte aan de oostzijde, en het Moabietenland voorbij over de Arnon, door het zuidelijke rijk van de Amorieten heen, tot aan de berg Pisga aan het noordoostelijk einde van de Dode Zee teruggaat (vs.10-20); daarna volgt het bericht, hoe Mozes ook van de Amorieten, toen hij bij Arnon aan de grenzen van hun land stond, tevergeefs vrije doortocht gevraagd heeft, en nu op goddelijk bevel aan hun tegemoet trekkende koning Sihon, zijn hele gebied door het zwaard ontnomen heeft.

10. Toen vertrokken de kinderen van Israël van de legerplaats, waar de geschiedenis met de vurige slangen (vs.4-9) had plaatsgehad zij trokken voort aan de oostzijde van het gebergte van de Edomieten in noordelijke richting, en zij legerden zich, na het station Funon (hoofdstuk 33:41 vv.) 1) aangedaan te hebben, waar hun een vriendelijke behandeling van de zijde van de Edomieten ten deel viel (Deuteronomium. 2:29)

2) te Oboth (= zakken), wellicht zo genoemd, omdat zij, na zoveel gebrek, hier genoegzaam putten met water vonden.

1) De weg, welke de naar of van Mekka in Arabië trekkende karavanen, langs de oostzijde van het Edomietenland nog heden inslaan, loopt over een streek, die het woeste Arabië in het oosten van het bebouwde land, in het westen tot in het noorden aan de bronnen van de Jordaan van elkaar scheidt. Op deze streep land zijn de drie stations Zalmona, Funon en Oboth te zoeken; over de ligging van de eerste en de laatste kan niets met zekerheid gezegd worden. Van de tweede, Funon, bericht ons Hiëronymus, dat zij een plaats van bergwerken was, waarin misdadigers (ten tijde van de Christenvervolgingen ook de Christenen) gezonden werden; zij lag, naar de duistere opgaven te oordelen, noordoostelijk van Petra; enigszins zuidelijk daarvan lag de stad Maon (zie Jud 10.12 en zie 2Ch 26.7) in een wel rotsachtige, maar toch bebouwbare landstreek, welke abrikozen, perziken, druiven enz., van zeer goede soort oplevert, en in welke gronden vele voortreffelijke kruiden groeien; de pelgrims voorzien zich hier graag van levensmiddelen, terwijl de bewoners, wat zij niet zelf kweken van elders aanvoeren. Naar alle waarschijnlijkheid is het hetzelfde als Maon, dat bekend is door de wijsheid van zijn bewoners, die zich bijzonder in zinrijke zedespreuken openbaarde, het beroemde Theman (Jeremia. 49:7,20 Jesaja. 21:14), van waar misschien Elifaz, een van Jobs drie vrienden afkomstig was (Job 2:11). Hoewel tegelijk met Theman ook Dedan in het land van de Edomieten genoemd wordt (Jeremia. 25:23; 49:8 Ezech.25:13), zo lag dit toch niet in de onmiddellijke nabijheid; waarschijnlijk is daaronder het tegenwoordige Dhana, ten zuiden van Bozra bedoeld..

2) Dat de Edomieten zich thans, nu zij de kinderen van Israël aan de oostzijde van het gebergte zagen trekken, geheel anders dan vroeger jegens hen gedroegen, laat zich verklaren uit hetgeen (zie Nu 20.17) over de natuurlijke gesteldheid van hun land gezegd is; zij moesten nu voor Israëls overmacht vrezen en zochten voordeel van hen te trekken, door hun voor hoge prijs levensmiddelen te verkopen..

11. Daarna reisden zij van Oboth, en legerden zich aan de heuvels van Abarim 1) (= bergpassen), heden ten dage Kaloat el Massa genaamd, in de woestijn, die tegenover Moab is, tegen de opgang van de zon, in de aan de oostelijkegrenzen van Moab zich uitbreidende woestijn (hoofdstuk 33:44).

1) Hebreeuws Mydkeh yye = aan de puinhopen van Abarim. De Lutherse vertaling heeft: "te Jjim aan (het gebergte van) Abarim..

Thans waren de kinderen van Israël aan de grensscheiding tussen het land van de Edomieten en het gebied van de Moabieten aangekomen. Ook dit moesten zij oostelijk omgaan, daar aanwending van geweld zowel tegen de Moabieten, als tegen de Edomieten verboden was, (Deuteronomium. 2:2-9) en de vrije doortocht door hun land evenmin was toegestaan (Deuteronomium. 2:9 Richteren. 11:17); zij hielden zich dus, zoals zij tot hier toegedaan hadden, op de Karavanenstraat, die naar Damascus leidt, en welke zich hier aan de grensrivier el-Ahse daarom zo ver oostelijk wendt, omdat de laatste in ene diepe smalle rotsbedding loopt, en slechts aan zijn oorsprong een geschikte overtocht toelaat. Het land van de

Moabieten strekte zich toen nog niet uit tot aan de Arnon, de tegenwoordige Wady Modscheb, terwijl vóór de tijd van Mozes, de Moabieten gemeenschappelijk met de Ammonieten de gehele landstreek aan de oostelijke oever van de Jordaan tot aan de Jabbok in bezit gehad hadden, zij waren echter, niet lang vóór het terugkeren van Israël, in het land van het pelgrimschap van zijn vaders, gedeeltelijk oostwaarts, gedeeltelijk westwaarts teruggedrongen. Dit hadden de Amorieten gedaan, een Kanaänitische volksstam, die ten tijde van Abraham, in de omstreken van Hebron en Hazezon-Thamar, op het gebergte van Juda en de zuidelijke afhelling daarvan woonde (Genesis 14:7,13 Numeri. 13:30 Deuteronomium. 1:7 vv.); kort geleden waren zij de Jordaan overgetrokken en hadden daar twee rijken, een noordelijk en een zuidelijk (zie Nu 21.30) gesticht. Zo waren de Moabieten nu tot op de hoge vlakte, die aan de Dode Zee tussen de Arnon en de Wady el-Ashy gelegen is, beperkt, terwijl de Ammonieten daarentegen meer noordelijk, ten oosten van het zuidelijk rijk van de Amorieten hun zetel hadden. Beide volken, de Ammonieten zowel als de Moabieten, behoorden door hun afkomst van Lot (Genesis 19:38) evenzeer tot Israëls broedervolken, als de Edomieten wegens hun afstamming van Ezau of Edom (Genesis 36). Zij hadden met de Amalekieten in het zuiden (Ex.17:8 vv.) en de uit Abrahams tweede huwelijk met Ketûra afstammende Midianieten (Genesis 25:1-6), wier woonplaatsen aan de andere zijde van die van de Moabieten, Edomieten en Ammonieten tegen het oosten lagen (zie Ex 2.15; Richteren. 6:1) de roeping van God ontvangen, om het volk, dat Hij verkoren had, tot verwezenlijking van Zijn genaderijke gedachten, als een ringmuur af te sluiten tegenover de naburige heidense volken, en te zijner tijd het in Israël rijpende heil, waarmee alle volkeren van de aarde zouden gezegend worden, aan deze te helpen brengen. Zij hebben geen van allen hun roeping verstaan, tegen de verplichtingen, die hun verwantschap met het volk van God hun oplegden, zich verzet, en aan de zegeningen, welke Israëls nabijheid hun had kunnen geven, zich moedwillig onttrokken. De Moabieten waren in het bijzonder reeds geheel in de afgodendienst weggezonden (zie over hun volksgod Kamo, naar welke zij (vs.29) "volk van Kamo" heten, Leviticus. 18:21); hoever zij later hun vijandschap tegen de kinderen van Israël dreven, blijkt uit het roepen van Bileam en de verleiding tot deelneming aan hun ontuchtige godsdienst (hoofdstuk 22-25)

12. Van daar reisden zij, in noordelijke richting zich naar het westen wendende, en legerden zich bij de beek Zered 1) (= prachtige bomengroei).

1) Volgens sommigen, Robinson, Ewald en Ritter, de Wady el Ahsy; volgens anderen, v. Raumer, Kurtz en Keil, de Wady Kereh, in de nabijheid van Katrane..

13. Van daar reisden zij, langs de Karavanenstraat verder naar het noorden voorwaarts trekkende, en legerden zich aan deze zijde van de Arnon (= schuimend), welke in de woestijn is, uitgaande uit het gebied van de Amorieten; zij legerden zich ter zijde van de Arnon, daar waar zij nog in de woestijn vloeit, en wel aan een van haar bijrivieren, waardoor zij door het gebied van de Amorieten heen en in de oostelijk daarvan gelegen woestijn voortloopt. Zo stonden zij thans aan de grensscheiding van een nieuw gebied, gereed om dit te betreden; want de Arnon is de grens van Moab, tussen Moab en tussen de Amorieten. 1)

1) Hier, nu zij het gebied van de beide broedervolken Edom en Moab achter zich en in de Amorieten een volk voor zich hadden, dat zij niet meer behoeften te sparen, daar het behoorde tot de Kanaänieten, die God aan het gericht overgegeven en die zij uitdelgen moesten, verkregen zij van de Heere de aanwijzing (Deuteronomium. 2:24 vv.): "Maakt u op, reist heen en gaat over de beek Arnon; ziet, Ik heb Sihon, de koning van Hesbon, de Amoriet, en zijn land, in uw hand gegeven; begint te erven, en mengt u met hen in de strijd. Op deze dag zal Ik beginnen uw schrik en uw vrees te geven voor het aangezicht van de volken onder de gehele hemel; die uw gerucht zullen horen, zullen sidderen en bang zijn voor uw aangezicht."

14. 1) (Daarom wordt gezegd in het boek van de oorlogen van de HEERE, van de oorlogen, die Israël, als een leger van de Heere gevoerd had (zie "Jozua 10.13): Tegen Waheb, (= wat hij deed), een Amoritische vesting, niet ver van Jahza (vs.23), in een wervelwind, en eveneens tegen de beken, de verschillende beken, die naarde Arnon 2) stromen.

1) Vs.14 en 15 bevatten een aanhaling uit het in vs.14 genoemd "boek van de oorlogen van de Heere," een boek, dat een verzameling bevatte van liederen, waarin de grote daden van de Heere in de dagen van Mozes zijn bezongen. Voor ons is het verloren gegaan, zoals zovele boeken, waarvan in de Heilige Schrift hier en daar wordt melding gemaakt. Waarschijnlijk is de inhoud van deze verzen een gedeelte van het lied, dat vervaardigd werd, nadat de Heere de belofte, in Deuteronomium. 2:24 vermeld, had vervuld, nu de Israëlieten aan de grenzen van Moab waren gekomen..

2) Beter: Waheb in een wervelwind en de beken van de Arnon. d.i. Waheb neemt Jehova in een wervelwind en evenzo de beken van de Arnon. In vs.15 wordt dan verder vermeld, wat ingenomen of vernield werd..

15. En zo ook tegen de afloop van de beken, het dal waarin die beken zich verenigen, die zich naar de gelegenheid, naar de landstreek van Ar (= stad), Moab wendt, en leent, grenst aan het gebied van Moab. 1)

1) Waarschijnlijk is dit gedeelte aangehaald, ten bewijze dat in Mozes' tijd, de grenzen van Moab zich niet verder uitstrekten dan tot de Arnon, hetgeen in later tijd betwist werd, toen men beweerde, dat de Israëlieten het land tussen de Arnon en de Jabbok niet aan de Amorieten, maar aan de Ammonieten en Moabieten ontweldigd hadden (Richteren. 11:13)..

De Arnon ontstaat uit de vereniging van de Saïde, die niet ver van Katrane ontspringt in de Wady Ledschum, die van het noordoosten komt, en nog twee andere riviertjes in zich opneemt; daar waar beiden zich verenigen, vormt het dal schone groene weiden, in wier midden zich een heuvel verheft, waarop naar alle waarschijnlijkheid de stad Ar-Moab zal gelegen hebben eut.3:12 Jozua. 13:16). Zij is door een aardbeving verwoest, waarover Hiëronymus (geb. 331 te Stridon tussen Dalmatië en Pannonië) bij Jesaja. 15 meldt, dat zij in zijn kinderjaren voorgevallen is; waarschijnlijk is zij dus de aardbeving van het jaar 342 vóór Christus, welke vele steden van het oosten, onder andere ook Nikomedië in Bithynië verwoestte. De rivier loopt naar de Dode Zee door een dal, dat smal en diep is, door zeer hoge

en steile rotsen is ingesloten, en met vele steenblokken, die van boven neergevallen zijn, bedekt is; hierdoor is zij slechts op enkele plaatsen over te gaan; een reizend volk als de Israëlieten, kon dus niet anders dan aan het bovenste gedeelte overtrekken. Dit gebeurde zonder twijfel bij Kulat Balua; dicht hierbij aan de noordelijke zijde, ligt de Amoritische stad Kedemot, van welke plaats Mozes de boden (vs.21) tot de koning Sihon zond. Zij viel later de stam Ruben ten deel, en werd vervolgens tot ene Levietenstad gemaakt Jozua 13:18; 21:37)

16. En van daar reisden zij, nadat de koning Sihon verslagen was (vs.23 vv.) naar Beër, (= put) Jesaja 15:8). Dit is de put waarvan de HEERE tot Mozes zei, toen het volk gebrek aan water had: Verzamel het volk, op de plaats, die Ik u wijzen zal, en laat het daar graven, zo zal Ik hun water geven, niet meer zoals vroeger (Exodus. 17:5 vv. Numeri. 20:8 vv.), door een eigenlijk wonder, maar terwijl zij zelf hun krachten inspannen en hun handen uitstrekken, daarom echter niet minder door Mijn trouwe zorg, waarmee Ik Mij aan hun vaderen verheerlijkt heb.

17. (Toen de gegraven put zijn water gaf en al het volk zich daaraan verkwikte, zong Israël tot verheerlijking van Gods genade dit lied, waarvan alleen de aanvang wordt meegedeeld, en dat waarschijnlijk in zijn geheel in het (vs.14) genoemde boek van de oorlogen van de Heere opgenomen is: Spring op, wel op, gij put! zingt daarvan bij beurte, in twee elkaar afwisselende koren (Exodus. 15:1).

18. Gij put, die de vorsten gegraven hebben, die de edelen van het volk gedolven hebben, door de wetgever 1) met hun staven) (zie "Ge 49.10). En van de woestijn, die nog in het oosten van het gebied van de Amorieten gelegen is, reisden zij naar Mattana (= gift), de bron van Ledschum.

1) In het Hebreeuws Bimchokeek, niet door de wetgever, maar met de scepter. Onmiddellijk daarop volgt dan ook, met hun staven. Voor beide woorden staat hetzelfde voorzetsel. De zin van deze woorden is, dat die put gedolven is door de vorsten en de edelen van het volk, met Mozes aan het hoofd, met zijn scepter en met hun staven, nl. dat noch Mozes, noch de oudsten zich te hoog achtten, om op Gods bevel een put voor het volk te graven..

19. En van Mattana, langs de Ledschum, tot Nahßliël, 1) (= stromen van God), en van Nahßliël in noordoostelijke richting tot Bamoth (= hoge plaatsen), Baäl (hoofdstuk 22:41) op de berg Attarus.

1) Zo heet de Ledschum van daar af, waar zij de Balua heeft opgenomen, tot aan haar vereniging met de Saïde (zie Nu 21.15). Wanneer dit en het volgend station (hoofdstuk 33) een andere naam dragen (Nahßliël heet daar (Numeri. 33:46) Dibon Gad, Bamoth: Almon-Diblathaim), zo is dit daaruit te verklaren, dat het grote leger van de kinderen van Israël, nu het zich in een bewoond met steden en dorpen bezet land bevond, zich over meerdere plaatsen uitbreidde; de legerplaats kan even zo goed naar het voorste (hoofdstuk 33) als naar het achterste einde genoemd worden, zoals hier gebeurt..

20. En 1) van Bamoth tot het dal, dat in het veld van Moab is, het dal, dat in de vlakte westelijk van Madaba gelegen is, tot aan de hoogte van Pisga, 2)(= verdeelde rots), en dat tegen de wildernis ziet, dat over de steppen ziet, die zich aan de westelijke voet bevinden en zich tot aan het noorderstrand van de Dode Zee uitstrekken.

1) Of: En van Bamoth trokken zij naar het dal, dat in het veld van Moab is, op de hoogte van Pisga, en over de vlakte van de woestijn heen ziet. Hoogte van Pisga is dan een bijstelling bij het veld van Moab..

2) Deze wordt (hoofdstuk 33:47) met de meer algemenen naam, "de bergen Abßrim" genoemd; wij hebben daaronder niet de Abßrim-heuvels te verstaan (vs.11); hier is bedoeld (Abßrim betekent: overgangen, en kan de naam van meer bergachtige streken geweest zijn) de gehele gebergterand van de Moabitische hoge vlakte, die in de naar de noordoostelijke oever van de Dode Zee zich uitstreckende steppen afdaalt. Het noordelijkste gedeelte van deze bergrand, dat tegenover Jericho ligt, draagt meer in het bijzonder de naam van Pisga; op deze verheft zich de Nebo, die daarom nu eens als een berg van het gebergte Abßrim, eut.32:49) dan eens als een top van de Pisga eut.34:1) vermeld staat..

21. Toen zond Israël, toen het zich nog aan de Arnon bevond (vs.13), van Kedemot eut.2:26) boden tot Sihon a) (= verdrijver), de koning van de Amorieten, zeggende, evenals vroeger tot de Edomieten en Moabieten (hoofdstuk 20:17):

a)Richteren. 11:19

22. Laat mij door uw land trekken. Wij zullen niet afwijken in de akkers, noch in de wijngaarden, wij zullen het water van de putten niet drinken, wij zullen op de koninklijke weg gaan, totdat wij uw gebied doorgetrokken zijn. 1)

1) Hoewel Mozes geen uitdrukkelijk bevel van de Heere ontvangen had, om de Amorieten eveneens te sparen, wilde hij hen toch niet dadelijk gaan bevechten, maar eerst afwachten, hoe zij zich tegenover het volk van God zouden gedragen..

23. a) Doch Sihon liet Israël niet toe, door zijn gebied te trekken; maar Sihon vergaderde al zijn krijgsvolk, en hij ging uit, Israël tegemoet naar de aan de zuidoostelijke zijde van zijn rijk gelegen woestijn, en hij kwam te Jahza (= ronde plaats) ten noordwesten van Mattana (vs.18), en streed tegen Israël, dat daarheen zijn krijgslieden tegen hem gezonden had eut.2:31 vv.).

a) Deuteronomium. 29:7 Jozua. 24:8 Richteren. 11:20

24. a) Maar Israël sloeg hem, met de scherpte van het zwaard zonder te sparen inhouwende (Genesis 34:26) en b) nam zijn land in erfelijke bezitting van de Arnon af tot de Jabbok (zie "Ge 32.22) toe c) tot aan de kinderen van Ammon, 1)die boven aan de rivier woonden: want het gebied van de kinderen van Ammon was sterk, 2) met de sterke vestingen bezet, zodat Sihon, toen hij in het land van de Moabieten binnenviel (vs.26), zijn veroveringen slechts tot hiertoe had kunnen voortzetten.

a)Deuteronomium. 2:33; 29:7 Jozua. 12:2; 24:8 Richteren. 11:21 b) Psalm. 135:11,12; 136:19 Amos 2:9 c)Deuteronomium. 2:37

1) Had God niet toegelaten, dat Israël het volk van Edom sloeg, als zeer na aan hun verwant; met het hele heidense volk van de Amorieten behoefden zij niemand te sparen. De Amorieten behoorden tot de Kanaänitische volken, wier zonden volkomen waren en die daarom rijp waren voor de dag van het gericht..

2) Het land van de Ammonieten heeft Israël niet veroverd, omdat dit niet behoorde tot het aan de vaders beloofde erfland..

25. a) Alzo nam Israël al deze tussen de Jabbok en de Arnon aan deze zijde van het Ammorietenland gelegene steden in; en Israël woonde, 1) toen later het gehele aan de Amorieten ontnomen land aan de stammen Gad en Ruben door Mozes ten erfdeel was aangewezen (hoofdstuk 32), in al de steden van de Amorieten, te Hesbon (= list), en in al haar onderhorige plaatsen, in alle tot haar behorende kleinere steden (hoofdstuk 32:34-38 Jozua. 13:15-20).

a)Deuteronomium. 2:34,35

1) Dit wordt wederom bij wijze van voorverhaal meegedeeld, omdat dit wonen in het land van de Amorieten eerst plaatshad, na de verdeling van het Overjordanse onder de stammen Ruben en Gad..

26. Want Hesbon, een aan het bovenste deel van de rivier Hesbon op een heuvel en in een vruchtbaar oord gelegen stad, was de residentiestad van Sihon, de koning van de Amorieten, en hij had niet lang vóór de hier meegedeelde gebeurtenis gestreden tegen de vorige koning van de Moabieten, de voorganger van Balak (hoofdstuk 22:2), en hij had al zijn land uit zijn hand genomen, tot aan de Arnon, al het land, dat hij aan de linkerzijde van de Jordaan en de Dode Zee bezat, zodat de Moabieten nog slechts de landstreek tussen Wady el-Ahsy en de Arnon in bezit hadden.

27. Daarom zeggen zij, die spreekwoorden gebruiken, 1) doelende op de roemrijke overwinning over Sihon en de verovering van zijn steden: Komt, wanneer gij daartoe moed hebt, terug tot Hesbon, gij daaruit verdreven Amorieten; men bouwt en bevestigt de stad van Sihon, die wij, de kinderen van Israël, verwoest hebben. Gij zult dat niet ondernemen; uw stad is tot een puin hoop geworden; het is u vergolden, wat gij aan andere steden gedaan hebt.

1) In het Hebreeuws Hamscholim, de spreukendichters. De vertaling is dus juist: "Daarom zeggen de spreukendichters." Wat zij zeiden of dichtten, wordt nu meegedeeld, of liever enkele gedeelten van het lied worden meegedeeld. Drie strofen, de eerste wordt weergegeven in vs.27b, 28, de tweede in vs.29, de derde in vs.30

28. Want er is een vernielend krijgsvuur uitgegaan uit Hesbon, toen gij, Amorieten, haar nog in bezit had en van daar uw veroveringstochten ondernam, een vlam uit de stad van Sihon, zij

heeft verteerd Ar van de Moabieten, tussen de Ledschum en Arnon (zie "Nu 21.15), en de heren, de burgers van de hoogte van de Arnon, allen, die langs de hoge oever van de Arnon wonen.

29. Wee u, Moab! 1) Gij volk van de afgod a) Kamos, die gij dient (zie "Le 18.21"; Jer.48:7), gij zijt verloren; uw machteloze god kan u tegen deze vijand niet beschermen. Zoals het bij een zo slechte beschermgod liet verwachten, zo is het ook met het arme volk, dat geen betere helper kende, gegaan; hij, Kamos, heeft zijn zonen, die ontliepen, die op de vlucht geslagen waren, en zijn dochters in de gevangenis geleverd, om voortaan dienstbaar te zijn aan Sihon, de koning van de Amorieten.

a) 1 Kon.11:7,33

1) Hier wordt aan Moab reeds op dichterlijke wijze voorspeld, dat, waar het tegen Sihon niet bestand was, het nog zo veel te minder Israël weerstand zou kunnen bieden..

30. En, hoe groot ook Sihon met de zijnen was, wij hebben hen neergeveld; wij, de krijgsknechten van de Heere Zebaoth! Hesbon is verloren tot Dibon (= treurende) toe; en wij hebben hen verwoest noordelijk tot Nofat (= rukwind) toe (Richteren. 8:11), welke 1) tot Médeba (= water van rust), 5/4 uur zuidoostelijk van Hesbon, toereikt. 2)

1) In het Hebreeuws Ascher ad. De Statenvertaling geeft, welke tot Medéba toe reikt. De zin is dan echter mat. De LXX geeft: pur epi, d.i. met vuur tot Médeba. Dit geeft ook een betere zin. "De Zeventigen" hebben dus gelezen, alsof er stond de sa (Eesch ad). De laatste letter van dsa is dan een schrijffout, bij het overschrijven, erbij gevoegd..

2) Het gehele land aan de overzijde van de Jordaan, van Hermon in het noorden tot aan de grensrivier tegen Edom, de Wady el-Ahsy, wordt door de voornaamste rivieren, die dit gebied van het oosten naar het westen doorlopen, in verschillende landschappen verdeeld. Het eerste, van de grote Hermon tot aan de in de Bijbel niet genoemde Jasmuk of Hieromax zich uitstreckende, verheft zich noordwestelijk tot een bergrug, die ongeveer 3000 voet hoog is en waarop men goed weiland en aanzienlijke eikenbossen vindt; zo wordt het ook in het oosten van de steppen van de Eufrat gescheiden door berghoogten, die nog hoger en met eikenbos bezet zijn; het overige bestaat uit een onafzienbare vlakke, die door enkele verhevenheden en door verscheidene afgeknotte kegels van basaltsteen doorsneden wordt. De basaltsteen is de enige, welke in deze landstreek gevonden wordt, en aan haar door zijn zwarte kleur een somber aanzien geeft, vooral daar hier elk boomgewas ontbreekt. Wegens gebrek aan hout, waren dan ook de huizen meestal tot aan het dak van stenen, zelfs bestonden daaruit de deuren, die zich op sterke hengsels bewogen; hierom en omdat de landstreek met steden en dorpen als bezaaid is, toonden zich de kinderen van Israël niet weinig verwonderd, toen zij na hun aangegeven tocht, door enkel kalkstreken, voor de eerste maal deze grond betraden, en hier steden met hoge muren en poorten, en zo vele vlekken zagen Deut.3:5; 1 Kon.4:13), terwijl zij vroeger bijna alleen rotsholen als woningen gezien hadden. De grond heeft een rijk grasgewas en biedt voortreffelijke weiden voor schapen en kamelen aan; ook groeit er voortreffelijke tarwe en de gerst levert 50 tot 60-voud. De tweede landstreek strekt zich uit

van Hieromax tot de Jabbok en is van de eerste geheel verschillend; dßßr uitgestrekt tafelland, hier heuvels en bergen; dßßr slechts enkele uitstekende hoogten, hier vast aaneengesloten rechte bergmassa's; dßßr gebrek aan bomen en struiken, maar grote tarwevelden op vette basaltgrond, hier vrolijke bossen op verblindend witte Jurakalk, dßßr dorpen en steden die op hoogten gebouwd zijn, hier bijna geen woningen boven de aarde, maar talloze onderaardse holen, waar de mensen als Troglodyten leven. Dit heuvelland, waarvan de eiken en weiden met voortreffelijke ossen en schapen in het Oude Testament zo dikwijls vermeld worden, en dat wegens zijn bekoorlijkheid en vruchtbaarheid nog heden op de reizigers een zo grote indruk maakt dat zij het met de in natuurschoon rijkste landstreken in Europa (bijv. met het landschap Entre Munho et Duero in Portugal) gelijkstellen, vormt de voorgrond van het gebergte van Gilead, dat tot het derde landschap tussen de Jabbok en de Nahr (= rivier) Hesban behoort. De naam Gilead wordt in de boeken van Mozes nu eens in ruimere, dan eens in engere zin gebruikt; in ruimere zin omvat het ook de voorgrond van het gebergte aan de overzijde van de Jabbok, die thans Dschebel Adschlun heet (Genesis 31:21); in engere zin daarentegen betekent het de aan deze zijde van de Jabbok gelegen Dschebel Dschelaad, die zich in een breedte van 2« uur van het oosten naar het westen uitstrekt en in het westen zijn hoogtepunt bereikt in de berg Oscha. Deze berg is genoemd naar het graf van de profeet Hosea, dat zich op deze zou bevinden. Aan de noordelijke helling van de berg, wiens steile zijden vele terrassen hebben, en die met wijnbergen en olijfbergen beplant zijn lag Gilead, de stad "van werkers van de ongerechtigheid, betreden met bloed" (Hos.6:8). Aan de zuidelijke voet lag Ramoth Gilead, een vrijstad voor doodslagers Jozua 21:38); deze wordt nog heden door de bewoners voor heilig gehouden. Acht uur verder naar het zuidoosten vinden wij Rabbath Ammon, de trotse hoofdstad van de kinderen van Ammon; gedurende haar belegering beging David, die te Jeruzalem gebleven was, de echtbreuk met Batseba (2 Samuel 11). Het vierde landschap, dat zich van Hesbon tot aan de Arnon uitstrekt, is van een gelijk karakter, als de hoge vlakte tussen de Hermon en Hieromax, alleen is het hier kalkgrond, die echter hier en daar, voornamelijk aan de oevers van de Arnon van basalt doorsneden is, het is evenzeer zonder bomen, maar daarbij rijk in groene weiden, en levert een soort van tarwe op, die als buitengewoon rijk in korrels geschilderd wordt en met de zeven aren uit één halm, vol en dik, die farao in de droom zag (Genesis 41:5), overeenkomt. Met dit vierde landschap komt het vijfde tussen de Arnon en de Wady el Ahsv overeen; hier waren ten tijde van onze geschiedenis de Moabieten teruggedrongen, nadat zij vroeger een veel verder naar het noorden zich uitstrekkend gebied bezeten hadden. Tussen de beide juist genoemde grensrivieren, op tamelijk gelijke afstand van deze, vloeit de van de Arabim-heuvelen afkomende Sared, aan wier einde het stadje Zoar ligt, naar de zijde van de Dode Zee; van de overige steden van de Moabieten zijn bijzonder Ar-Moab, Rabbath-Moab en Kir-Moab te noemen..

De oorspronkelijke bewoners van het land ten oosten van de Jordaan waren de Refeërs, d.i. de hooggegroeiden, een door reusachtige lichaamsgedaante zich onderscheidende volksstam, overeenkomende met de kinderen van Enak aan de westzijde van de Dode Zee (hoofdstuk 13:29,33); zij behoorden naar alle waarschijnlijkheid tot de oorspronkelijke bevolking van het land, die van Semitische oorsprong was (zie Ge 14.18); zij waren in verscheidene geslachten verdeeld. Van deze bewoonden de Refeërs (in engere zin) de beide noordelijke landschappen over de Jabbok, de Susim (= paarden) of Samme Sunim, zoals de Ammonieten hen noemden,

de landstreek tussen de Jabbok en de Arnon, de Enim (= de verschrikkelijken) de vlakte tussen de Arnon en de Sared. Toen de Moabieten, die meer nabij de Dode Zee bij Zoar en de Ammonieten, die noordoostelijk daarvan woonden in het gebergte, waar Lot, na het verlaten van Zoar, heenging (Genesis 19:30), hun heerschappij steeds verder uitbreidden, onderwierpen zij zich die reusachtige bewoners, en namen het land tot aan de Jabbok voor zichzelf in bezit; niet lang toch vóór de tijd, in welke wij met onze geschiedenis zijn, waren de Amorieten uit dat deel van het land, dat ten westen van de Jordaan ligt en dat later aan de stam van Juda ten deel viel, overgekomen; zij hadden, gelijk wij reeds boven (zie Nu 21.11) opmerkten, aan Ammonieten en Moabieten hun bezitting weer ontnomen en twee rijken gesticht. Het noordelijkste van deze had tot koning Og, een nakomeling van de Refaïten, die vroeger in deze streken gezeteld hadden eut.3:11). Het bevatte de landstreek Basan tussen de Hermon en de Jabbok, met de heide hoofdsteden Astharoth en Edréi eut.1:4 Jozua. 13:12); het zuidelijke was onder de koning Sihon, en had tot residentieplaats Hesbon, het strekte zich uit over het tussen de Jabbok en de Arnon gelegen district. Door deze veroveringen waren de Ammonieten naar het oosten, de Moabieten naar het zuiden teruggedrongen. Zo weinig echter waren de laatsten hun vroegere bezitting vergeten, dat de vlakte aan de Jordaan boven de Rode Zee, nog altijd het veld van Moab heette, dat zij dadelijk de kinderen van Israël, toen deze Sihon overwonnen hadden en hun tocht door diens land naar Pisga voortgezet hadden, nagingen; daarom voerde ook koning Balak later (hoofdstuk 22:41; 23:14,28) Bileam naar dezelfde plaatsen, waar Israël tevoren gelegerd was, eer het in de velden van Moab inging (hoofdstuk 31:19,20; 22:1)..

IV. Vs.31-35. Van het gebergte Pisga begint Mozes ook Og, de koning van het noordelijk rijk van de Amorieten, te bevechten, en verovert zijn land, Basan.

31. Alzo woonde Israël, nadat het Sihon overwonnen en zijn steden veroverd had (vs.22 vv.) in het land van de Amoriet, in de landstreek ten oosten van de Dode Zee (vs.20).

32. Daarna zond Mozes boden uit, om Jëzer (= die Jehova helpt), twee mijl zuidoostelijk van Rabath Ammon, te verspieden; en zij, de krijgslieden, die de verspiedersvolgden, namen haar onderhorige plaatsen in; en hij dreef de Amorieten, die er waren, uit de bezitting, hij roeide de inwoners uit, en maakte vee en alle goederen tot zijn buit eut.3:6 vv.).

33. Toen wendden zij zich noordwaarts, en trokken op de weg van Basan (= zandgrond) naar de bovenste delen van het rijk aan de bronnen van de Hieromax of Jarmuk; a) en Og (= een voor), de koning van Basan, ging uit hun tegemoet, hij en al zijn volk, tot de strijd in Edréi (= sterk), zijn tweede residentie, 2 of 3 mijl zuidoostelijk van Astaroth; hier ontmoette hij het Israëlitische krijgslager, waarvan het overwinnend voortdringen hij bericht ontvangen had.

a) Deuteronomium. 3:1; 29:7

34. De HEERE nu zei tot Mozes, die, hoe wel niet zelf bij het leger tegenwoordig, toch de onderneming van het hoofdkwartier aan de berg Pisga uit (vs.31) met zijn gebed geleidde: Vrees hem met, want Ik heb hem in uw hand gegeven, en al zijn volk, ook zijn land; en a) gij zult hem doen, zoals gij, Sihon, de koning van de Amorieten, die te Hesbon woonde, gedaan

hebt, namelijk de ban aan hem volbrengen, zoals Ik u ten opzichte van al de Kanaänitische volken geboden heb eut.2:34 vv. Exodus. 23:31 vv.; 34:11 vv. zie "Le 27.29).

a) Psalm. 136:20

35. En zij sloegen hem en zijn zonen, die met hem ten strijde waren uitgetrokken, en al zijn volk, also dat hem niemand overbleef; en zij namen zijn land in erfelijke bezitting, daar hun legers zich verdeelden en onder dappereaanvoerders de een in deze, de ander in die landstreek trokken (hoofdstuk 32:39 vv.).

HOOFDSTUK 22.

BILEAM MOET DE ISRAELIETEN VERVLOEKEN. ZIJN EZELIN SPREEKT.

I. Vs.1-20. Israël rukt verder tot aan de Jordaan, en plaatst zich in de velden van Moab tegenover Jericho. Balak, de koning van het aan de overzijde van de Arnon in het zuiden gelegen rijk van de Moabieten, ziet dan ook voor zich gevaar. In vereniging met de oudsten van Midian wendt hij zich tot Bileam, een man, die beroemd is door de daden, welke hij verricht in de naam van dezelfde God, die Israël dient, opdat deze het gevreesde volk vervloekt; eerst bij het tweede gezantschap, en onder uitdrukkelijke voorwaarde, dat hij slechts zal spreken, wat hem zal ingegeven worden, wordt aan Bileam toegestaan, de roeping op te volgen.

1. Daarna, nadat het rijk van Og te Basan onderworpen, en het van het gebergte Pisga uitgezonden krijgsvolk (vs.32) zegevierend teruggekeerd was (vs.32), reisden de kinderen van Israël van destandplaats, die zij (vs.20) ingenomen hadden, verder, en legerden zich in de vlakke velden van Moab, van Jesimoth aan de noordoostelijke zijde van de Dode Zee tot aan Abel-Sittim (hoofdstuk 33:49), aan deze zijde van de Jordaan van (tegenover) Jericho. 1)

1) Daar zijn zij juist aangekomen als Bileam, 20 dagreizen ver uit Pethor aan de Eufraat door het tweede gezantschap van Balak geroepen, hen vervloeken zou; de geschiedenis (vs.2-36) valt dus, wat de aanvang betreft, in de tijd van de gebeurtenissen van hoofdstuk 21:31-35..

2. Toen Balak (= verwoester), de zoon van Zippor (= kleine vogel): de toen regerende koning over Moab, zag al wat Israël aan de Amorieten gedaan had, hoe het deze met descherpte van het zwaard geslagen en hun land ingenomen had (hoofdstuk 21:24 vv.).

3. Zo vreesde Moab zeer voor het aangezicht van dit volk, dat in zijn nabijheid gelegd was, want het was veel, het was zeer talrijk en zichtbaar; en Moab was beangstigd voor het aangezicht van de kinderen van Israël. Zo bemerkte Balak, dat hij met zijn volk in deze omstandigheden weinig kon ondernemen. Hij raadpleegde nu met zijn vorsten omtrent de maatregelen, die konden genomen worden, om de gevreesde vijand te overwinnen en men besloot de hulp van anderen in te roepen.

4. Daarom zei Moab door zijn gezanten tot de oudsten van de Midianieten, die aan hun oostzijde woonden: Nu zal deze gemeente, die in ons gebied is ingedrongen en zich met haar kuddes in onze onmiddellijke nabijheid gevestigd heeft, oplikken al wat rondom ons is, zij zal ons verslinden en al onze bezittingen roven, zoals de os de groente van het veld oplikt. 1) Laat ons met elkaar verbonden het tegentrekken, opdat wij die indringers verdrijven. In die tijd nu was Balak, de zoon van Zippor, koning van de Moabieten, in de plaats van zijn vader, aan wie de Amorieten, die ook de Midianieten schatplichtig gemaakt hadden Jozua 13:21), een gedeelte van zijn land ontnomen hadden (hoofdstuk 21:26).

1) Met deze woorden wijst Balak, de koning van Moab de Midianieten, die aan de oostzijde van zijn gebied woonden, op het gevaar, dat hen van de zijde van de Israëlieten dreigde. Hij

deelt hun zijn vrees mee, dat zij, de Israëlieten namelijk, niets zullen sparen, maar alles zullen wegnemen. Hij overlegt nu met hen, wat hun te doen staat en het gevolg van hun beraadslaging is, dat zij gemeenschappelijk zullen gaan naar Bileam, de zoon van Beor, te Pethor. Uit het vervolg van de geschiedenis blijkt toch, dat zowel de oudsten van de Midianieten als die van de Moabieten naar Bileam trekken.

5. Die Balak nu zond, volgens overeenkomst met de Midianieten (vs.7), boden aan a) Bileam, 1) (= verwoesting van het volk), de zoon van Beor (= lamp), te Pethor (= droomuitlegging), misschien Pathusae, enkele dagreizen ten zuiden aan Circesium, dat aan de rivier, de grote stroom, de Eufraat is, in het land van de kinderen van zijn volk, van de Chaldeeën, om hem te roepen, zeggende: Zie, er is een volk uit Egypte getrokken; zie, het heeft het gezicht van het land bedekt, zo groot is zijn menigte, dat men het land niet meer zien kan (Exodus. 10:5), en het blijft liggen recht tegenover mij, zodat ik met mijn rijk in groot gevaar ben.

a) Jozua. 24:9 Nehemiah. 13:2 Micha 6:5; 2 Petr.2:15 Judas 1:11 Openb.2:14

1) Wie is Bileam? Zijn naam betekent verdufter, en zelfs de naam van zijn vader, Beor, wil zeggen, de verderfaanbrengende. Over hem zijn van oude tijden af, de meningen verschillend geweest. Onder de Kerkvaders waren het Ambrosius en Augustinus, die hem geheel voor een valse profeet hielden, terwijl Tertullianus en Hiëronymus hem hebben beschouwd als een ware profeet, die echter door eerezucht en geldgierigheid gevallen is. Onder onze oude godgeleerden is het Witsius geweest, die aangetoond heeft, dat beide meningen niet houdbaar zijn, dat hij wel aan ijdele en heidense waarzeggingen zich schuldig maakte, maar dat het hem ook niet ontbrak aan een zekere mate van kennis van de enige en ware God, en aan een zekere ontvankelijkheid voor openbaringen van de levende God..

Dit is zeker, nergens in de Heilige Schrift wordt Bileam genoemd met de naam, waarmee de ware profeten worden aangeduid, d.i. de naam van Nebi, maar hij wordt aangeduid met de naam van Kozeen Jozua 13:22). Een naam, die zelfs een enkele maal Jesaja 3:2) wordt gebruikt, om juist het tegenovergestelde van hetgeen de Nebi, de ware profeet doet, aan te duiden. Bileam is een man, die niet geheel verstoken is geweest van de ware Godskennis. Geboren in Chaldea, waarschijnlijk afstammende van Nahor, wier nakomelingen hun woonplaats naar de Eufraat verlegden, had hij door zijn familie nog een gering overblijfsel behouden van het licht van de ware Godskennis. Hij was begaafd met een schrander oordeel en een grote vatbaarheid, om uit andere godsdiensten over te nemen, wat hem nuttig en voordelig kon zijn, met het oog op zijn waarzeggerij en toverij..

Het gerucht van Israëls volk, van zijn verlossing uit Egypte en van zijn wonderbare omwandeling door de woestijn, is ook tot hem gekomen. Hij heeft het gehoord, dat het Jehova is, die Israël op zo'n wonderbare wijze heeft geleid en zich geopenbaard heeft, als de God van de krachten. Welnu, die God zal hij ook dienen, niet om Hem daarmee te behagen, niet, omdat hij inziet, dat Jehova de enige ware God is, maar, omwille van het voordeel, zowel om daarmee zijn roem groter te maken, als ook om stoffelijke voordelen daarmee te verwerven. Vandaar dat hij in vs.8 zich aan de gezanten van Balak bekend maakt als een profeet van Jehova, en zegt, dat hij eerst moet weten, wat Jehova tot hem zal zeggen. Dat God zich met

zo'n man wil inlaten, ja, hem zelfs tenslotte woorden in de mond legt, zo schoon en heerlijk als nauwelijks door Mozes hadden kunnen geuit worden, moet ons niet verwonderen, omdat de Heere dit niet deed omwille van Bileam, maar omwille van Zijn volk. Ook de vijanden van het volk van de Heere, moeten, al is het tegen hun wil en bedoeling meewerken aan het heil van Gods volk en aan de komst van het Koninkrijk..

Wij lezen dan ook niet, dat Bileam tot God ging, om Hem raad te vragen, hoe hij doen moest, maar dat God tot hem kwam, geheel op dezelfde wijze als in de geschiedenis van Laban, waar God aan Laban verschijnt, om hem te verhinderen Jakob kwaad te doen. Bij Bileam vinden wij daarom een vermenging van heidense afgoderij en enige kennis van de ware God. In hem zien wij de man, wiens subjectieve neiging, om de macht en kennis, die hij bezit, aan te wenden tot nadeel van het volk van de Heere, beheerst wordt door de objectieve macht van God. Bij wie het vlees geheel en al predomineert, en die slechts voor een ogenblik, wanneer de Heere met Zijn geest over hem komt, zich kan verheffen boven het vlees, maar die tenslotte in en met het vlees eindigt. Vandaar, dat hij immer genoemd wordt, als een type van de vijanden van de Kerk, en alle eeuwen door, als een van de gevaarlijkste vijanden en tegenstanders staat aangetekend..

6. En nu, kom toch, vervloek mij dit volk, geef het met uw banvloeken aan het verderf over, want het is machtiger dan ik; misschien zal ik het kunnen slaan, of zal het uit het land verdrijven, wanneer gij het vloekt; 1) want ik weet, naar hetgeen ik gehoord heb van mijn vrienden en bondgenoten, de Midianieten, die op hun handelsreizen (zie "Ge 37.25) overal komen, dat, wie gij zegent, die zal gezegend zijn, en wie gij vervloekt, die zal vervloekt zijn.

1) Balak had met zijn Moabieten volstrekt geen reden, om voor de kinderen van Israël te vrezen; deze hadden op hun tocht iedere schending van het Moabitisch grondgebied met angstige zorgvuldigheid vermeden, en wat zij in spijs en water nodig hadden, slechts tegen gerede betaling verlangd (eut.2:9,26 vv.); de Moabieten hadden integendeel, het vroeger door Sihon genomen en nu door Israël weer veroverde gebied, tussen de Jabbok en de Arnon weer in bezit kunnen nemen, daar de Heere voor Zijn volk slechts het land aan de andere zijde van de Jordaan bestemd had, en Moab tot die volken behoorde, van wier roeping ten opzichte van het rijk van God wij boven gesproken hebben. Het is echter een teken, hoe ver de Moabieten in hun afgoderij van de God van Israël, die hun stamvader Lot gediend had, afgeweken zijn, daar zij voor Zijn volk een zelfde angst voelen als vroeger (Exodus. 1:12) de Egyptenaars; eigenlijk is het alleen de vrees voor het gericht van God, tegen wie zij zich schuldig voelen, wanneer zij de Israëlieten, hun broeders voor een onwelkome macht aanzien, met wie zij in het begin zich niet willen bemoeien (zie Nu 20.21), en die zij nu uit hun nabijheid willen verdrijven. Daar zij in een openlijke strijd zich niet met hen durven meten, grijpt Balak, hun koning, volgens de raad van de Midianieten, (want ook deze waren geen zeer strijdbaar volk) een echt heidens middel aan, om de vermeende vijanden meester te worden. Door de gehele oudheid heen was namelijk de mening verbreid, dat diegenen, welke in nauwe betrekking tot de goden stonden, met behulp van toverformules, macht over deze konden uitoefenen en hun bijstand afdwingen. Zelfs de Romeinen kenden aan de geheime vloeken van hun Augurs of waarzeggers zo'n kracht toe, dat niemand, op wie deze gelegd waren, ze kon ontgaan; zij zochten daarom bij bestorming van steden voor alles de beschermgoden door hun priesters te

bezweren en hielden van hun zijde de naam van de beschermgod van Rome zeer geheim, opdat door hun vijanden niet iets dergelijks kon beproefd worden..

Ten opzichte van het godsdienstige kan men aannemen, dat Bileam met zijn vaderen, hoewel uitwendig voor waarzegger van de gewone soort aangezien, toch niet van dezelfde aard als die van de heidense tovenaars geweest is; veeleer zullen zij zich met hun kunst in de dienst van de levende God hebben willen stellen, voor zover dit bij de weinige rechte kennis mogelijk was. God nu, die de vlamme vlammende niet uitdooft, verwerpt haar niet, maar verwekt zich in zo'n familie een man, die Hij met bijzondere geestesgaven toerust, voor wie Hij middelen en wegen opent, om tot een diepere, grondigere kennis des Heeren te komen, en, omdat hij Zijn besliste belijder wordt, een gemeenschap laat ondervinden, waarbij het tot een volkomen geloofsovergave en tot het ware profetische ambt gekomen zou zijn, wanneer de man niet op de weg daarheen schipbreuk geleden had. De middelen en wegen, die de Heere aan Bileam tot uitgebreider Godskennis gaf, waren nu wel geen buitengewone en bijzondere; zij bestonden in de kennis van de grote daden, die Hij aan Israël bij de Schelfzee gedaan had, en waarvan in het lied van Mozes (Ex.15:1-18) uitdrukkelijk gezegd wordt, dat de roep daarvan tot alle omliggende volken zou doordringen en een grote indruk op hen maken zou. Dat het vernemen van die daden wel in staat was opmerkelijke en gevoelige harten nader tot God de Heere te brengen, daarvan zijn zowel Jethro, de priester in Midian, als Rachel, de hoer te Jericho, het bewijs. (Ex.18:10 vv. Jozua. 2:9 vv.) Ook Bileam mogen wij tot die opmerkelijke en gevoelige zielen rekenen. Toen bij zijn voortreffelijke begaafdheid die grootse gebeurtenissen hem ter ore kwamen, zullen zij zeker in hoge mate zijn belangstelling hebben gewekt; de overleveringen van zijn familie bij het belang van zij stand, moesten hem niet weinig tot een God aantrekken, die hij als de God van zijn vaderen, als de Heer, die niemand onder de goden gelijk is, in die gebeurtenissen herkende. Van toen af, reeds sedert de jaren van zijn jeugd, heeft hij de God van Israël gediend; toch is het een dienst meer van het verstand dan van het hart, meer met kennis dan met geloof geweest. Balak wendt zich nu het liefst met zijn vraag tot hem, omdat hij dezelfde God belijdt, die Israël zijn God noemt, want Balak meent niet, dat de ziener moet spreken, wat de Heere hem te spreken geeft, maar Jehovah moet doen wat zijn dienaar onder aanwending van de nodige bezweringen zeggen zal. Zo is naar zijn inzien het gevreesde volk zeker in zijn macht, wanneer hij de waarzegger tot vervloeking winnen kan. Voor Bileam is met deze uitnodiging het gewichtigste uur van zijn leven geslagen, het uur, waarin hij met zijn hart moet beslissen, óf voor God, die hij tot hiertoe met de mond beleden heeft en met zijn verstand voor de enige ware God erkend heeft, of voor hem, die door het Balaks gezantschap tot hem spreekt: "Ik zal u al deze dingen geven, zodat gij neervallende mij zult aanbidden."

7. Toen gingen de oudsten van de Moabieten en de oudsten van de Midianieten naar Pethor, en zij hadden het loon van de waarzeggingen in hun hand; 1) also kwamen zij tot Bileam, en spraken tot hem de woorden van Balak (vs.5 vv.).

1) De waarzeggers waren gewoon zich voor hun diensten te laten betalen. Ook bij de Israëlieten was het later het gebruik, dat de zieners een geschenk werd gegeven (1 Samuel 9:7). Het woord "waarzegger" wordt steeds van Bileam gebezigd. Jozua. 13:22 toont reeds, dat hij geen waarachtig profeet van de Allerhoogste was..

8. Hij dan, wel voelende, dat hij het volk, waaraan de Heere zo grote dingen gedaan had, niet mocht vervloeken, en toch begerig naar het hem voorgestelde loon, wees de boden niet aanstonds af, maar zei tot hen: Blijf hier dezen nacht, opdat Ik naar de wil van God vraag; zo zal ik u een antwoord terugbrengen, zoals de HEERE tot mij zal gesproken hebben. Toen bleven de vorsten van de Moabieten met die van de Midianieten, bij Bileam.1)

1) Hieruit blijkt duidelijk, dat het Bileam ontbrak aan een juiste kennis van de betrekking tussen Jehova en het volk. Van de Verbondsbetrekking had hij niet het flauwste begrip. Hij had wel gehoord, dat Jehova het had gedaan, maar hoe Deze stond tegenover het volk vermoedde hij niet. Anders toch had hij kunnen weten, hoe God nooit zou toelaten, dat Zijn Verbondsvolk vervloekt werd door zijn onheilige lippen..

9. En God 1)kwam tot Bileam, 's nachts in een gezicht (Genesis 15:1 vv.) of in een droom (Genesis 20:3; 31:24), en zei tot hem op ernstige, bestraffende toon, om de macht te breken van die zondige neiging, die hem verleid had niet aanstonds Balaks verzoek van de hand te wijzen: Wie zijn die mannen, die bij u zijn, en wat willen zij van u?

1) God (Elohim) kwam tot Bileam, lezen wij, niet de Heere (Jehova). De betrekking tussen Bileam en de Eeuwige was niet als de betrekking tussen Israël en God. Voor Bileam is Hij de Schepper van hemel en aarde, aan Wiens wil ook een Bileam onderworpen is..

10. Toen zei Bileam tot God: Balak, de zoon van Zippor, de koning van de Moabieten, heeft hen tot mij gezonden, zeggende:

11. Zie er is een volk 1) uit Egypte getrokken en het heeft het gezicht van het land bedekt; kom nu, vervloek het voor mij; misschien zal ik hiertegen kunnen strijden, of het uitdrijven.

1) Niet zonder doel verzwijgt Bileam de naam van het volk, hoewel hij die kent en spreekt hij evenzo in het algemeen en zo onbepaald, als Balak dit gedaan heeft want hier is de knoop, waardoor hij met zijn gedachten, die hem aanklagen of verontschuldigen, niet heen kan, dat hij hier niet met een heidens volk te doen heeft, dat op onrechtvaardige wijze een ander overvalt en voor Gods gericht rijp is, maar met het eigendom van de Heere..

Gelukte het hem op enige wijze Israëls roeping en verkiezing, die hem duidelijk voor ogen stond, voor zichzelf te verduisteren, kon hij het volk in één en dezelfde klasse brengen met de overige volken, zo zou ook niets meer zijn geweten terughouden, om de roeping van de Moabieten-koning te volgen. Wellicht is hij op het punt, dat zijn geweten door de overredingskunsten van ijdelheid en hebzucht tot zwijgen gebracht, tot rust begint te komen; als de Heere hem in een gezicht of droom verschijnt en door een kort apodiktisch (geen tegenspraak toelatend) de strijd van geest en vlees, die reeds met de zegepraal van het vlees begon te eindigen, ten gunste van de geest beslist..

12. Toen zei God tot Bileam: Gij zult met hen niet meegaan; gij zult dat volk niet vervloeken, want het is door Mij gezegend. 1)

1) De Heere stelt hier Zijn zegen tegenover het vloeken van Bileam, en wijst daarmee op de grote reden, waarom Bileam het volk niet vervloeken mocht..

13. Toen stond Bileam 's morgens op, en zei tot de vorsten van Balak: Gaat zonder mij naar uw land, want de HEERE weigert mij toe te laten met u te gaan. 1)

1) Men hoort het aan deze woorden duidelijk, dat de begeerte naar Balaks goud geenszins in het hart van Bileam overwonnen is, maar slechts met geweld door het woord van de Heere is teruggedrongen, daarom betreurt hij het juist, met de vorsten van de Moabieten niet te kunnen vertrekken; hij geeft ook het goddelijk antwoord, dat hij ontvangen heeft, niet volledig in zijn gehele scherpte weer, maar in een vorm, die aan Balak aanleiding geeft, om een tweede nog veel sterkere aanval op zijn hart te wagen. Hier leren wij, hoe gevaarlijk het is, in de strijd tegen de verleider zich niet geheel met vrolijk geloof en blijde gehoorzaamheid aan het woord van God over te geven, dit zwaard van de Geest, dat ons tot verwerping tegen alle ongoddelijke aandrijvingen gegeven is, af te stomp en God de ene hand te reiken, terwijl men de duivel de andere geeft..

Hiermee spreekt Bileam het in bedekte vorm uit, dat het niet aan hem hapert, maar dat hij eigenlijk tegen zijn zin thuis blijft. Hij heeft zich nu eenmaal aan de dienst van Jehova verbonden, en deze verbinding brengt de eis van gehoorzaamheid mee..

14. Zo stonden dan de vorsten van de Moabieten op, en kwamen onverrichter zake tot Balak, en zij zeiden: Bileam heeft geweigerd met ons te gaan.

15. Doch Balak voer nog voort vorsten te zenden, meer en eerlijker, aanzienlijker dan die waren, die voor de eerste maal gekomen waren. 1)

1) Daar de wereld zich niet kan voorstellen, dat een godvruchtig geweten aan Gods woord gebonden is, hield Balak het ervoor, dat de ijdele en hebzuchtige man meer geëerd en rijker beloond wilde zijn. Daarom zond hij hem een tweede gezantschap, dat door de personen, waaruit het bestond, meer indruk op zijn eerzuchtig hart kon maken, en met aanbiedingen, die ook aan zijn geldgierigheid konden voldoen..

16. Die tot Bileam kwamen, en hem zeiden: Alzo zegt Balak de zoon van Zippor: Laat u toch niet beletten tot mij te komen!

17. Want ik zal u zeer hoog vereren, zoals gij reeds in dit gezantschap ziet, en al wat gij tot mij zeggen zult, dat zal ik doen, 1) wat gij in goud en zilver begeert zal ik u geven: zo kom toch, vervloek mij dit volk.

1) Als een echte heiden, die in de God van Israël slechts een nationalen God ziet, meent hij door schitterende eerbewijzen en rijke geschenken niet slechts mensen, maar ook God gunstig voor zich te kunnen stemmen..

18. Toen antwoordde Bileam en zei tot de dienaren van Balak: Wanneer Balak mij aanstonds zijn huis vol zilver en goud gaf, alles wat zijn schatkamer bezit, zo kon ik niet het bevel van de HEERE mijn God te overtreden, om te doen klein of groot. 1) Niets kan ik tegen Zijn wil, hoe gering het schijnt.

1) Voor Bileam staat, van het begin tot het einde toe, dit ene vast, dat hij in het werk, dat Balak van hem eist, niets kan, behalve door de Heere. Dit weet hij en deze kennis is hem, uit kracht van zijn natuurlijke zieners gave en van zijn ervaring tot nu toe, tot zijn eigendom geworden. Maar deze zuivere verstandelijke kennis van Jehova wordt bij hem, door zijn liefde tot het loon, welke in zijn hart de boventoon heeft, wederom geheel en al verdonkerd. Omdat hij, omwille van het loon, Balak, de vijand van Israël, bemint, Jehova daarentegen Israël, omwille van Zijn Naam liefheeft, zo is Bileam, naar zijn innerlijk wezen en willen, in tegenspraak met Jehova, met Wie hij, naar zijn natuurlijke gaven één is. Daardoor valt hij in dezelfde blindheid van de tegenstrijdigheid waarin Balak gevangen is..

Dat Bileam zegt, dat hij niets kan tegen het bevel van God, kwam niet voort uit liefde en gehoorzaamheid jegens Zijn wil, maar uit vrees voor de gevolgen. Zo veel weet hij wel van Jehova, dat Deze niet ongestraft laat, al wat tegen Zijn wil gebeurt..

19. En nu, blijft gij toch ook hier deze nacht, zoals ook de vorige gezanten een nacht bij mij gebleven zijn (vs.8), opdat ik weet, wat de HEERE tot mij verder spreken zal; ik zal alles aanwenden om een voor Balak gunstig antwoord van Hem te verkrijgen.

1) Na Bileams woorden in vs.18: "Wanneer Balak mij enz.," staat een punt. Hoe zouden wij ons verheugen, wanneer het bij dit punt had kunnen blijven! Hoe zouden wij dan van de zegen spreken, die zelfs een gehoorzaamheid, welke in Gods gebod geen behagen heelt, zoals wij in vs.13 bij Bileam opmerkten, onder de tucht van de Heilige Geest ten gevolge kan hebben, wanneer slechts dat hart zich werkelijk aan deze tucht onderwerpt en zich eindelijk aan haar gevangen geeft. Zeker heeft de man onder zo'n tucht gestaan, gedurende de 40 of 50 dagen, die sedert het vertrek van de eerste gezanten tot aan de aankomst van de tweede verlopen zijn, want het woord, dat hij eerst spreekt, is geheel uit de geest geboren. O, worstel met alle ijver tegen de begeerlijkheid, en laat u door de gehele wereld niet van God aftrekken; zoek in het verborgen zo met Hem te leven, dat niets u bevleken kan. En hebt gij de parel verkregen, denk toch niet, dat al het kwaad geweken is. Vrees voor uw ziel, want hier zijt gij dagelijks in gevaar, en wel het meest dan, wanneer gij God uw hand wilt reiken, omdat op datzelfde ogenblik de duivel achter u staat en naar de andere grijpt. Bileam reikt ze hem, niet daar hij de eerste weer van God terugtrekt, maar daar hij met God in onderhandeling wil treden, of deze van Zijn apodictisch woord (vs.12): "Gij zult met hen niet trekken, enz.," niet iets zal laten afdingen..

20. God nu kwam voor de tweede maal tot Bileam 's nachts, en zei tot hem: Daar die mannen gekomen zijn, om u te roepen, en het uw lust is hen te volgen, hoewel Ik het u uitdrukkelijk verboden heb, sta op, ga met hen; 1) Ik zal u niet met geweld terughouden; en nochthans, meen niet, dat gij zult kunnen zeggen, wat Balak wil, nochthans zult gij dat doen, wat Ik door Mijn Geest tot u spreken zal over Mijn volk.

1) Zo heeft God dan werkelijk van Zijn eerste bevel iets ingetrokken, namelijk de voorzin: "Gij zult met hen niet meegaan." De mens dwingt soms iets van God af, en God laat het toe. Maar de hoofdzaak bleef: "gij zult dat volk niet vloeken, want het is gezegend." Of Bileam met die toelating iets gewonnen heeft? Integendeel, hij heeft daarmee veel verloren; het gevaar, waarin hij verkeert, is veel groter dan vroeger; voor het vlees zijn de teugels losser gelaten, en dat zal niet nalaten, zoals wij in het volgende gedeelte zullen zien, van die vrijheid gebruik te maken. Wachten wij ons, van Gods woord en gebod iets ten gunste van ons vlees af te dingen, of in Gods leiding met onze eigen wil te willen ingrijpen! "Wanneer wij als onverbeterlijke kinderen dwingen, staat de vader wel meer ons iets toe, niet in gunst, maar in boosheid."

De Heere kwam tot hem en zei tot hem, dat hij, als hij wilde, met Balaks boden kon gaan; gevende hem dus over aan de begeerlijkheden van zijn hart; alsof de Heere zei: "Omdat gij zo'n grote lust hebt om te gaan, gaat: maar weet nochtans, dat de reis, die gij staat te ondernemen, naar uw wens, noch tot uw ere zal uitvallen; want, ofschoon gij verlof hebt, om te gaan, gij zult nochtans, hoe lief u ook het loon moge zijn, de macht niet hebben, om Israël te vervloeken, want gij zult doen, wat Ik tot u spreken zal." Dus gaat het altijd met de vijanden van Gods volk, die, ofschoon zij verderfelijke aanslagen mogen smeden, om het te verdrukken en te benauwen, nochtans geketend zijn aan de almacht van God, zodat zij niets, het allerminste zonder Zijn toelating kunnen uitrichten, ja, dikwijls gedwongen worden, om Zijn gunstgenoten, in plaats van hen kwaad te doen, zoals hun voornemen was, integendeel vriendschap te betonen. Het was in verbolgenheid, dat de Heere tot Bileam zei: gaat met hen; en wij hebben reden, om te denken, dat Bileam zelf het dus begreep; want wij lezen niet, dat hij zich op die inwilliging of toelating beroepen heeft, toen de Heere hem, wegens zijn heentrekken, bestraftte. Men ziet hieruit, dat, zoals de Heere soms de gebeden van Zijn volk in liefde afslaat, Hij dus ook soms de begeerte van de goddelozen in boosheid inwilligt..

De vergunning, die God Bileam tenslotte verleent, om met de gezanten van Moab te trekken, is zijn straf. Wie Jehova niet met bereidwilligheid dient, moge zich naar de begeerte van zijn hart aan andere heren verbinden, ook op deze wijze dient hij onwetend en onwillig het raadsbesluit van God, maar zonder, óf het loon te ontvangen, dat de wereld hem voorhield, óf dat, hetgeen God uit genade wilde schenken..

De schijnbare tegenstrijdigheid, dat God eerst Bileam weigerde, om mee te gaann, en het later toestond, en dat, als Bileam, ten gevolge van het verlof, zich op weg had begeven, de toorn van God tegen hem ontbrandt, veronderstelt geen veranderlijkheid in het raadsbesluit van God, maar verdwijnt volkomen, zo spoedig men slechts het pedagogisch doel van de inwilliging in ogenschouw neemt..

II. Vs.21-35. Op de reis naar Moab, als Bileam steeds heviger van begeerte brandt naar het hem voorgehouden loon, en meer en meer de voorwaarde vergeet, die de Heere hem gesteld heeft, treedt Deze hem op drie plaatsen van zijn weg tegemoet. Hij zelf merkt de Engel met uitgetrokken zwaard niet op: wel ziet het de ezelin, waarop hij rijdt. Op de beide eerste plaatsen is zij nog in staat langs de dreigende verschijning heen te gaan, op de derde kan zij het niet en zinkt zij neer. Als Bileam haar hier nog erger mishandelt dan tevoren, opent de

Heere het trouwe dier de mond, dat met mensenstem en met verstandige woorden hem zijn handelwijze verwijt. Als Bileam op haar vraag, of zij zich ooit weerspanning aan hem getoond heeft, een goed getuigenis geven moet, valt hem de blinddoek van de ogen, zodat hij de Heere ziet. Opnieuw ontvangt hij aanwijzing om niets anders bij Balak te spreken, dan wat God hem zeggen zal.

21. Toen stond Bileam 's morgens vroeg op, verheugd, dat hem tenminste was toegestaan mee te reizen, en hij zadelde zijn ezelin, van welke hij zich gewoonlijk bij zijn tochten bediende, en hij vertrok met de vorsten van Moab.

22. Doch de toorn van God werd ontstoken, omdat hij vertrok; 1) en de Engel van de HEERE, Israëls herder en helper (Exodus. 23:20), stelde zich in de weg, waarop Bileam voorttrok, hem tot een tegenpartij, 2) om hem nogmaals te weerhouden, dat hij in zijn opstand tegen God voortging; hij nu reed op zijn ezelin, en twee van zijn jongeren, van zijn knechten (Genesis 18:7; 22:3) 18.7 waren bij hem, terwijl de Moabitische vorsten reeds vooruit waren gegaan, om hun koning de aankomst van de vloekprofeet bekend te maken (vs.36).

1) Hieruit blijkt, dat in het hart van Bileam meer en meer de neiging zich openbaarde, om het aangeboden loon te verdienen. Het was dan ook vooral de gemoedsgesteldheid van de man, waarover de toorn van de Heere ontbrandde. De Heere had hem toegelaten te vertrekken, maar onder voorwaarde, dat hij alleen moest spreken wat Hij zou zeggen, en nu, zoals op te maken valt uit Deuteronomium. 33:5 Jozua. 24:10, overdenkt Bileam en begeert hij de wil van Balak te volbrengen. Dit doet de toorn van de Heere over hem ontbranden en dit veroorzaakt, dat de Heere een tegenpartij van hem wordt..

2) In het Hebreeuws Lesatan lo, tot een tegenstander, om hem af te houden van de weg, die hij zou bewandelen..

23. a) De ezelin nu zag de Engel van de HEERE staande op de weg, 1) met zijn uitgetrokken zwaard 2) in zijn hand; daarom week de ezelin, terugschrikkende voor de verschijning, uit de weg en ging in het veld. Toen sloeg Bileam, die niet vermoedde, waarom zij week, de ezelin, omdeze naar de weg te doen wenden; 3) dit gelukte hem daar de verschijning plotseling weer verdwenen was.

a) 2 Petr.2:16 Judas 1:11

1) Reden en doel van deze verschijning zijn in de verklaring reeds aangewezen; de Heere doet hier datgene, wat Hij later meermalen als een bijzondere genade laat voorhouden eut.23:5. Jozua. 24:10. Nehemiah. 13:2. Micha.6:5); Hij wil Bileam niet horen, zoals deze zich voorneemt voor Balak te spreken, maar de door hem bedoelde vloek in des te rijkere zegen omkeren. Nu is de vraag, of dan Bileams vloek, wanneer God het daartoe had laten komen, goddelijke kracht gehad en een werkelijke vloek op Israël gelegd zou hebben, of dat de in zich krachteloze ban van de vloekprofeet slechts in zoverre schade zou doen, dat de Israëlieten, wanneer zij daarvan vernamen, erdoor ontmoedigd zouden worden, terwijl daarentegen de vijanden in plaats van de vorige vrees weer moed verkregen zouden hebben.

Wilden wij het laatste aannemen, zo zou de Heere iets aan Israël hebben moeten doen, om aan Zijn volk het valse geloof aan de macht van de profeet te ontnemen, en het in het geloof aan zijn goddelijke roeping te sterken, bijv. dat Hij de waarzegger op hetzelfde ogenblik door een bliksemstraal van Zijn toorn vernietigde, toen deze de mond tot de vloek opende. Daarentegen zien wij, dat God alles aan Bileam beproeft, om hem van zijn gedachten af te brengen, en omdat dit hem bij zijn zieletoestand niet lukt, maakt Hij hem later (Hoofdstuk 23 en 24) tot een machine, die spreken moet, wat haar ingegeven wordt. Deze omstandigheid noodzaakt ons, ons voor het gevoel te verklaren en in Bileam een man te zien, die met dezelfde macht van het goddelijke woord bekleed was, als Noach, Izak, Jakob en anderen, toen zij over het lot van gehele volgende geslachten en volken te beschikken hadden (Genesis 9:24,27,49 vv.). Eveneens, als van de hem hierna ingegeven zegeningen niet in de lucht gesproken was, en haar vervulling niet gemist heeft, zou omgekeerd zijn vloek van Israëls roeping en verkiezing vernietigd hebben, wanneer de Heere hem de vloek had toegelaten. Wij kunnen wel niet op alle vragen, die hierbij gedaan zouden kunnen worden, uitvoerig antwoorden: in goddelijke zaken staan wij niet zelden voor een gesloten deur, die ons het indringen in de binnenste werkplaats van de gedachten en raadsbesluiten van God verhindert. Op één zaak moeten wij echter wijzen, hierop, dat Israëls gedrag tot heden reden genoeg gaf, om het van een door God gezegend tot een door God verworpen volk te maken, en zijn roeping en verkiezing achterwaarts te doen gaan. Alleen Gods liefde en trouw jegens het volk van Zijn keuze heeft de arm van de gestrengte rechtvaardigheid tegengehouden en de draad van de genaderijke leidingen, die het vorige geslacht door zijn hardnekkige ongeloof met geweld verscheurd had, opnieuw met het tegenwoordige geslacht aangeknoot. Deze weder-aanknoping mocht Bileam niet verstoren, zoals hij volgens zijn eer- en geldgierig hart graag wilde; de liefde en de trouw van God wil de overhand behouden en het pas begonnen werk op een van menselijke waardigheid of onwaardigheid onafhankelijke wijze glorieus ten einde brengen..

Een tweede vraag, waarvan de juiste beantwoording het verstaan van het voor ons liggend gedeelte, hier en in de volgende verzen, afhangt, betreft de vorm en de aard van deze Engelenverschijning; was zij een lichamelijk-materiële, een die geheel tot de zichtbare wereld behoorde en door Bileam noodzakelijk had moeten waargenomen worden, als de Heere zijn ogen niet gesloten en hem niet met blindheid geslagen had (Genesis 19:11; 2 Kor.6:18) of was zij een verschijning uit de geestenwereld, die alleen met geestelijk oog kon gezien worden, en daarom door de ziener niet bemerkt werd, omdat zijn ziel op dit ogenblik zo geheel met gedachten van eigen voordeel bezig is, dat hij voor geestelijke dingen in het geheel geen waarnemingsvermogen meer had? Omdat de ezelin de engel met het zwaard ziet, geloven wij, dat de engel zich op lichamelijk zichtbare wijze vertoonde. Zoals nu de God voor deze wereld Bileams oog zo verblind heeft, dat hij inwendig niet meer waarneemt, op wat voor weg van verderf hij zich begeven heeft, zo verblindt de God van de hemel, die zich met het zwaard tegenover hem plaatst, zijn lichamelijk oog, zodat hij recht in het zwaard zou lopen, wanneer aan zijn ezelin niet de gezonde ogen waren gebleven en zij door haar uitwijken hem het leven niet gered had. Het is een openbare straf en een diepe verootmoediging voor de ziener, die zich overigens mocht beroemen; dat hem de ogen van de geest geopend werden, toen hij neerknielde (hoofdstuk 24:4,16), dat hem een dier met zijn ogen en zijn natuurlijk instinct te hulp moet komen. Tot zo'n verootmoediging moet ook

hetgeen vervolgens gebeurt, dienen; want de ezelin moet daarna ook met mensenstem, welke de Heere haar op wonderlijke wijze verleent, te hulp komen, terwijl hij zelf geen verstand meer bezit, om te vernemen, wat de Godstem hem te zeggen heeft..

2) Het uitgetrokken zwaard in de hand van de Engel is teken en zinnebeeld van Gods toorn. Bileam zag het echter niet, zo was hij verblind door gierigheid. Treffend voorbeeld van het feit, dat, zoals Gods kinderen, hoewel vaak onzichtbaar voor hun ogen, de hulp en bescherming van Gods Engelen genieten, Zijn vijanden, hoewel zij het ook niet zien, de hand van God tegen zich hebben..

3) Bileam behoorde daardoor tot inkeer gekomen te zijn en overwogen te hebben, of hij mogelijk niet van zijn plichtweg af was, maar hij sloeg de ezelin, om deze naar de weg te doen wenden. Zij die door moedwillig zondigen in hun verderf lopen, zijn dus toornig op degene, die hun verderf trachten te voorkomen..

24. Maar de Engel van de HEERE stond weer op een andere verder gelegen plaats van de weg, waarlangs Bileam ging, in een pad van de wijngaarden, in een pad dat tussen wijnbergen heenliep, zijnde een muur aan deze en een muur aan de andere zijde, die het wijken van de weg af onmogelijk maakte.

25. Toen de ezelin ook hier weer de Engel van de HEERE zag, terwijl Bileam van deze verschijning niets bemerkte, zo klemde zij zichzelf aan de wand, waaraan de Engel eensmalle ruimte gelaten had, om zich daar doorheen te dringen, en zij klemde Bileams voet aan den wand; 1) daarom voer hij voort haar te slaan, daar zijn toorn ontbrandde tegen het dier, dat hij voor eigenzinnig en weerspannig hield.

1) Dit was wel een pijnlijke gewaarwording voor Bileam, maar toch een zaak, die hem tot nadenken had moeten stemmen, tot overweging hiervan, of zijn weg wel de goede weg was. In plaats dat deze zaak hem tot nadenken brengt, doet zij hem in toorn ontbranden, tot zijn eigen schande en nadeel..

26. Toen ging de Engel van de HEERE nog verder, en hij stond in een enge plaats, waar geen weg was om te wijken ter rechter- noch ter linkerhand. 1)

1) Tot driemaal toe beproeft de Engel van de Heere, om Bileam terug te houden van zijn boze weg, van de weg van het verderf, om hem terug te houden van het loon van de ongerechtigheid te willen verdienen. En dit voornamelijk om Zijn volk, omwille van Israël. Dit volk is gezegend en mag niet door Bileam vervloekt worden. De derde maal zal de Engel het Bileam onmogelijk maken, om ongestoord te vertrekken..

27. Toen de ezelin de Engel van de HEERE zag, en er geen plaats was, waardoor zij zich heendringen kon, zo legde zij zich neer onder Bileam, in angst over haar gevaarlijketoestand daar zij met haar berijder niet in het zwaard van de Engel lopen kon; en de toorn van Bileam, die nog niets bemerkte, ontstak nu nog heviger dan tevoren, en hij sloeg de ezelin op

onbarmhartige wijze met een stok, die hij als een man van stand met zich droeg (Genesis 38:18).

Bileams weg is de weg van het verderf, die in het begin breed is en gemakkelijk, maar hoe langer hoe nauwer wordt, totdat geen ontkomen meer mogelijk is en men in het gericht van God neerstort. Wie op deze weg gaat, heeft in zijn hart wel een waarschuwer, zoals Bileam aan zijn ezelin, die hem niet in het verderf wil laten lopen; deze is het geweten, dat zich inspant, om van de baan van de zonde af te brengen, en de mens dringt, zich om te wenden, maar door de blinde zondaar niet gehoord of verstaan wordt, integendeel wegens zijn trouw waarschuwen mishandeld wordt. Ten laatste, wanneer het reeds lang verwachtte gericht van God daar is, wordt het inwendig gebroken en verkrijgt een spraak, waarbij de misdadiger eindelijk de ogen opengaan, zoals men aan Judas, de verrader zien kan (Matth.27:3 vv.). Het pad van de deugd daarentegen is steil, men ziet niets dan moeite, maar het leidt tot zegen en zaligheid. Denkt slechts aan Abrahams reis naar Moria (Genesis 22), die op merkwaardige wijze met precies dezelfde woorden als Bileams reis verhaald wordt. "Toen stond Abraham 's morgens vroeg op, en zadelde zijn ezel, en nam twee van zijn jongens met zich." Opmerkingswaardig in betrekking tot het drie maal tegemoet treden van de Engel is verder nog dit, dat Balak Bileam later naar drie verschillende plaatsen leidt, op de hoogte van Baäl (vs.41), op de vrije plaats op de hoogte Pisga (hoofdstuk 23:14) en op de hoogte van de berg Peor (hoofdstuk 23:28); op deze drie plaatsen treedt hem de Heere op onzichtbare wijze tegemoet, zodat hij niet kan zeggen, wat hij wil, maar moet zeggen wat God wil; op de derde hoogte komt de Geest van God op zo'n krachtig wijze over hem, dat ook hij op de knieën valt, zoals vroeger de ezelin voor de hemelse verschijning. Juist hier wordt hem de mond geopend tot een dubbele voorspelling, die zich op het heerlijkst als Gods woord openbaart, terwijl Bileam slechts het orgaan is, waarvan de Heere zich bedient..

28. De HEERE nu, die zich in die Engel geopenbaard had, opende door Zijn Goddelijke almacht de mond van de ezelin, zodat het dier met mensensstem sprak (2 Petr.2:16), die tot Bileam zei: Wat heb ik u gedaan, dat gij mij nu driemaal geslagen hebt?

29. Toen zei Bileam, nog niet tot nadenken gebracht door dit grote wonder, waaruit hij wel dadelijk kon weten, met Wie hij te doen had, tot de ezelin: Omdat gij mij bespot hebt, mij zoveel moeite hebt aangedaan, als had gij het erop toegelegd, om mij op verkeerde wegen te leiden; och als ik een zwaard in mijn hand had, ik zou u nu doden. 1)

1) Door zo grote begeerlijkheid werd hij vervoerd, dat hij nog niet door zo'n groot buitengewoon mirakel verschrikt werd en antwoordde, alsof hij tot een mens sprak, terwijl God toch niet de ziel van de ezelin in een redelijke geest veranderde, maar haar slechts, zoals het hem behaagde, klanken deed voortbrengen, om zijn onzinnigheid te verhinderen..

30. De ezelin nu zei tot Bileam: Ben ik niet uw ezelin, waarop gij gereden hebt van toen af, dat gij mijn heer geweest zijt tot op deze dag? Ben ik ooit gewend geweest u zo te doen? Hij dan zei: Neen. 1)

1) God had hem terstond door de woorden van de Engel kunnen kastijden, maar, omdat de berisping zonder ernstige beschimping niet streng genoeg zou geweest zijn, geeft Hij hem een beest tot leermeesteres..

De ezelin moet hem leren, én dat het "stomme dier" eerder een ziener kan worden, dan de ongehoorzame, wie de begeerlijkheid verblindt, én dat ook die ongehoorzame machteloos is in de hand van die God, die Zijn woorden ook in de mond van het dier weet te leggen..

Bileam ontvangt uit de mond van de ezelin een geduchte terechtwijzing. Een terechtwijzing, die hierin bestond, dat hij, de man, die zich voor een geestenziener uitgaf, voor iemand, die vertrouwd was met de dingen van een hoge wereld, op dit ogenblik beneden haar, het redeloze dier, stond, omdat hij niet en zij wel de Engel met het uitgetrokken zwaard had gezien. Die terechtwijzing moest Bileam diep in zijn hart snijden en zijn hoogmoed op het diepst terneerbuigen. En waar dit gebeurd is, daar is het ogenblik daar, waarop de Heere hem de ogen zal openen..

31. Toen 1) opende de HEERE de ogen van Bileam, zodat hij de Engel van de HEERE zag, van wie hij tot hiertoe niets bemerkt had, staande in de weg, en zijn uitgetrokken zwaard in zijn hand; daarom sprong hij van zijn rijdier af, neigde hij het hoofd en boog zich op zijn aangezicht ter aarde, om de Engel zijn eerbied te betonen (Genesis 24:64 Jozua. 15:18).

1) Niet zonder grote schade voor de profeet wordt de heerlijkheid van de Engel eerder aan de ezelin geopenbaard. Te voren pochte hij op buitengewone visioenen; nu ontvlucht hem, wat aan de ogen van een beest verschijnt. Vanwaar anders deze blindheid, dan ten gevolge van de gierigheid, waarmee hij zo bevangen is, dat hij het loon van de ongerechtigheid de voorkeur geeft boven de heilige roeping van God..

32. Toen zei de Engel van de HEERE tot hem: Waarom hebt gij uw ezelin nu driemaal geslagen, en niet bedacht, dat haar ongewoon gedrag iets bijzonders betekenen moest? Zie, Ik ben uitgegaan u tot een tegenpartij, om u de weg te versperren, a) omdat deze weg van mij afwijkt, 1) omdat gij, door naar Balak te gaan, tegen Mijn wil handelt, en uzelf in het verderf stort, hoewel gij meent, dat u eer en rijkdom wacht.

a) 2 Petr.2:15

1)Hebreeuws: "waar de weg voor Mij steil was", hetgeen Van der Palm verklaart in de zin van: "waar de steilte van de weg niet toeliet Mij te ontwijken."

33. Maar de ezelin heeft Mij gezien, en zij is nu driemaal voor Mijn aangezicht geweken, tot uw welzijn, want gij wist in uw blinde hartstocht niet, waar gij tegenin liep; indien zij voor Mijn aangezicht niet geweken was, zeker Ik zou u ook gedood, en haar bij het leven behouden hebben.

Er is geen geschiedenis in de Bijbel, die zoveel twijfel en spot heeft opgewekt, als die van de sprekende ezelin. "Wat de van de duivel bezeten met de zwijnen nabij Gadara zijn in de

Schriften van het Nieuwe Verbond, dat is Bileam met zijn ezelin in het Oude, een dwaasheid voor velen, een ergernis voor niet weinig anderen."

En toch wordt hier juist bevestigd, wat Baco van Verula (een voortreffelijk theoloog van de bisschoppelijk Engelse kerk, geb. 1561, overl. 1626 n. C.) zegt: "Een oppervlakkig weten leidt van de Heilige schrift af, een grondig weten tot haar terug." Wie het doel van God met Bileam uit onze opmerkingen leerde verstaan, voor die zal het wonder van de sprekende ezelin minder moeite baren, dan dat van de sprekende slang in het Paradijs, want daar is het de duivel, die uit de slang spreekt, hier is het de Heere, die de mond van de ezelin opent. De Heere toch heeft oneindig grotere macht, dan de in macht begrensde vorst van de duisternis. Evenmin als wij daar zouden beweren, dat Eva niet in werkelijkheid, maar slechts in extatische toestand de slang had horen spreken, zo kunnen wij ook hier de mening van hen niet beamen, die de gebeurtenis voor een zuiver inwendige daadzaak aanzien, zodat de ezelin niet zou gesproken, maar alleen haar dierlijk klaaggeluid zou voortgebracht hebben, dat dan door de besturing van de Heere in Bileams oor tot een verstaanbaar menselijke rede zou geworden zijn. Afgezien van het gehele karakter van ons verhaal, dat in niets op een visioen of gezicht wijst, wordt deze mening tegengesproken door de zielstoestand van Bileam op dat ogenblik; hij is zo geheel in Balaks wensen en beloften weggezonden, dat de Heere hem eerst door de sprekende ezelin tot zichzelf brengen moet, en wel door hetgeen deze zegt, niet door haar spreken zelf. Maar juist de omstandigheid, dat Bileam, in plaats van grotelijks verwonderd te zijn, zich in een gesprek met haar inlaat, alsof hij met een mens te doen had, heeft de verdedigers van bovengenoemde opvatting een wapen in de hand gegeven. Hierbij moeten wij opmerken, dat er toestanden van het hart zijn, ook in wakende toestand, dat de duidelijkste wonderen niets op de mens vermogen, hem niet eens tot verwondering brengen; wij zien dat bv. aan de Farizeeën en Schriftgeleerden, die door de wonderwerken van Christus in het geheel niet bewogen werden, maar deze als dagelijkse zaken behandelden en alleen de indruk, die deze op anderen gemaakt hadden, zochten te verwoesten. Wanneer de mens eens begonnen is aan God en Zijn woord weerstand te bieden, verdraagt hij alles, en zou hij ook niet geloven, al stond er iemand van de doden op. Bovendien was Bileam een man, die in de gezichten en dromen, die hij gehad had, reeds vele buitengewone dingen ondervonden had, en die in zijn huidige door geldzucht verblinde toestand niet aanstonds in staat was, om zich te verwonderen over hetgeen bewonderenswaardig genoeg was. Eerst bij het "Nee," dat hij de ezelin ten antwoord geeft, komt hij weer tot zichzelf; daarom kan ook nu de Heere hem de ogen openen, zodat de schellen daar afvallen. Hoe men zich stoten kan aan dit wonder, terwijl er zovele grotere wonderen zijn, begrijpen wij niet..

De ezelin werd in staat gesteld, om die klanken voort te brengen, waarschijnlijk zoals de papegaaien, zonder ze te verstaan; en men moge zeggen wat men wil van de mond van de ezelin, of de vorming van haar tong en kaken, als tot spreken ongeschikt, er wordt nochtans een daaraan evenredige oorzaak voor deze wonderbare uitkomst aangewezen, want er is uitdrukkelijk gezegd: "de Heere opende de mond van de ezelin," en niemand, die in een God gelooft, zal aan Zijn macht, om dit, en nog oneindig veel meer te doen, kunnen twijfelen."

Het wonder is bovendien God waardig. Het spreken juist van het domste dier moest tot Bileams diepste beschaming dienen, die zo dwaas en door goud dorst verblind was, dat een

ezel meer zag dan hij. Bileam moest bovendien zien, wat de Heere over hem kon. Volgens diezelfde macht, waarmee Hij aan de ezelin menselijke taal verleende, zonder dat het dier daarom ophield een dier te zijn en tot mens werd, kon de Heere ook Bileam tot een werktuig van Zijn grootste en zaligste zegenspreuken over Israël maken, kond Hij hem dwingen goddelijke woorden te spreken, hem de zo diep in het zondige zich indringende man. God heeft zijn hart willen reinigen en heiligen; zo hij de genade in zich had laten werken, zo zou hij tot een waar profeet geworden zijn, wiens eigen ziel deelt in hetgeen de Heere spreekt. Nu hij echter Gods Woord verworpen en zich aan de god van deze wereld overgegeven heeft, zal hij nog wel eens als voorzegger optreden en de grootste profetieën uitspreken, die God in zijn mond kon leggen, maar om daarna zelf verworpen en ter zijde gesteld te worden. Deze geschiedenis heeft een bijzondere betekenis voor de dienaren van het goddelijke woord. Deze, de verootmoedigden, aan hun eigene kracht wanhopende zielen, die hun predikingen voor armzalig en zwak houden, verstrekt zij tot grote troost; zij weten, dat de Heere ook uit hun arm woord iets kan maken tot lof van Zijn heerlijkheid. De anderen daarentegen, de rijk begaafden geesten, die schijnbaar veel verrichten en zeer geroemd en graag gehoord worden, maar daarbij onrein van hart zijn en met hun gaven eigen eer en voordeel zoeken, dient zij tot ernstige waarschuwing; dat zij hier leren, hoe de Heere hen wel een tijdlang gebruikt, maar hoe het opeens met hen ten einde is en zij jammerlijk tot schande worden. Het redeloze dier erkent en ontwijkt de tegenstand van boven; wat een diepe beschaming voor de man, die zich een ongewone kennis van het goddelijke toeschrijft, maar de vinger van God niet ziet, noch zien wil. Dat is de grote onderwijzing van dit wonder. Wie zich tegen Gods wil verzet, is redelozer dan het dier. Ja, hij is geheel zonder gevoel en leven, een klinkend metaal en luidende schel, zelfs indien hij, zoals Bileam, de taal van de Engelen spreekt, profeteert en wetenschap geeft (1 Corinthiers. 13). Wij horen dikwijls mensen prijzen als schitterende vernuften, redenaars, aangenaam in de omgang, geestig, beschaafd, geleerd. Dit zijn gaven, die niet klein te achten zijn, maar hoeveel waarde zij voor God hebben, wanneer de liefde en een eenvoudig hart, dat bereid is, om Gods wil te doen, ontbreken, toont het voorbeeld van dit schitterend talent, van deze Bileam..

34. Toen zei Bileam tot de Engel van de HEERE: Ik heb gezondigd, dat ik onder zulke omstandigheden mijn dier mishandeld heb; reken mij dat niet toe, want ik heb niet geweten, 1) dat Gij mij tegemoet op deze weg stondt; ennu is het kwaad in uw ogen, dat ik naar Balak ga, ik zal wederkeren.

1) Bileam scheen toen tot rede te komen. Ik heb gezondigd, gezondigd, door mij op die reis te begeven, gezondigd, door met zoveel geweld voort te drijven; doch hij verschoonde zich daarmee, dat hij de Engel niet gezien had, maar nu hij hem zag, toonde hij zich bereid, om weer te keren. Datgene, wat de Heere mishaagde, was niet zo zeer deze reis, maar wel zijn boosaardig opzet en voornemen tegen Israël, en een heimelijke hoop, die hij voedde, dat, niettegenstaande Gods waarschuwing, die hem bij het geven van verlof gedaan was, hij nochtans middel zou vinden, om hen te vervloeken, en dus Balak te beloven, teneinde door hem hoog vereerd te worden. Het blijkt niet, dat hij van die snoodheid van zijn hart bewust, of gewillig was deze te bekennen; maar, wanneer hij zag, dat hij de weg niet zou kunnen vervolgen, onderwierp hij zich, als best met zijn veiligheid overeenkomende, en betoonde zich gewillig, om terug te keren; en zoals hij niet aangedaan was over het kwaad, dat in zijn

hart huisvestte, zo was ook alles, waartoe zijn benauwdheid hem bewoog, een belofte van te zullen afstaan van de uitwendige daad..

Bileam begreep nog niet, dat niet zo zeer het gaan naar Moab de Heere mishaagde, als wel de overlegging van zijn hart. Om hem dat duidelijk te maken, verbiedt de Heere hem (in het volgende vers) niet met de gezanten van de Moabieten mee te gaan.

35. De Engel van de HEERE nu zei tot Bileam: Ga heen met deze mannen; 1) maar alleen dat woord, wat Ik tot u spreken zal, dat zult gij spreken. Alzo toog Bileam, terwijl de Engel van de Heere van hem verdween, met de vorsten van Balak, hij ging deze achterna, zijn reis tot de koning van de Moabieten vervolgende.

1) Bileams belijdenis is zeer oppervlakkig en zijn bereidwilligheid, om terug te keren zonder betekenis. Ware het hem werkelijk ernst geweest nu aan God gehoorzaam te worden, zo zou hij niet eerst gezegd hebben: "is het kwaad in Uw ogen." Want reeds lang wist hij, dat zijn reis de Heere mishaagde. Daarom wordt ook zijn aanbieding, om terug te keren, niet aangenomen, zoals nu de zaken met hem staan moet hij voortreizen, opdat het met hem tot beslissing komt, of tot innerlijke omkering, of tot hetgeen hem de Engel met het zwaard gedreigd heeft (hoofdstuk 31:8), dat hij met zijn hart zich plaatsen zal tot het woord: "Wat Ik tot u spreken zal, dat zult gij spreken.".

III. Vs.36-23:10. Bileam, door Balak aan de grenzen van zijn rijk op eervolle wijze ontvangen, wordt door hem op de hoogte van Baäl gevoerd, waar hij het Israëlitische leger met één blik overzien kan. Nadat daar zeven altaren gebouwd zijn en op ieder een dubbel brandoffer gebracht is, begeeft hij zich op een afgelegen verheven plaats, om volgens de wijze van de heidense waarzeggers en bezweerders op Auguriën of hemeltekenen te wachten; de Heere echter ontmoet hem in werkelijkheid en legt hem de eerste van zijn profetieën in de mond, die hij dan ook voor Balak en diens vorsten uitspreekt. Zij prijst Israël als een uit de menigte van de heidenen afgezonderd, tot gemeenschap met God geroepen volk, aan wie reeds nu de belofte, dat het tot een talloze menigte zou groeien, begon vervuld te worden, en verder nog heerlijker zou vervuld worden, en waaraan het voorrecht is een gerust sterven te hebben na een leven in de overvloed van de goddelijke genadegoederen.

36. Als Balak van zijn vorsten, die vooruit getrokken waren, hoorde dat Bileam kwam, zo ging hij van Rabbat Moab uit hem tegemoet, om hem eervol te ontvangen, tot Ar Moab, de stad van de Moabieten, 1) die aan de grens van de Arnon ligt, die aan het uiterste van het gebied, de grens van het Moabitische rijk aan de noordzijde is.

1) Vroeger was zij de hoofdstad geweest en lag midden in het land, daar het Moabitische gebied zich toen veel verder naar het noorden uitstreckte (zie Nu 21.30); na de stichting van de beide rijken van de Amorieten was ze tot een gewone grensstad en Rabbat Moab tot Residentie geworden..

37. En Balak zei tot Bileam, toen deze tegenover hem stond; Heb ik niet ernstig tot u gezonden (vs.5 vv.) om u te roepen? Waarom zijt gij nietaanstonds de eerste maal tot mij

gekomen, maar hebt gij u eerst nog ten tweede male (vs.15 vv.) laten roepen? Meent gij, dat ik een zo nietig en arm vorst ben? Kan ik u niet terecht, niet naar uw verdienste vereren?

38. Toen zei Bileam, nog vol van de indruk, die de gebeurtenis in vs.22-35 vermeld, op zijn geweten gemaakt had, tot Balak: Zie ik ben tot u gekomen overeenkomstig uw verlangen, maar het is twijfelachtig of ik zal kunnen doen, wat gij verlangt; zal ik nu enigszins iets kunnen spreken, iets anders dan mij ingegeven wordt? Het woord, dat God in mijn mond leggen zal, dat zal ik spreken; 1) ik zal niet anders kunnen.

1) Met dit antwoord zoekt hij reeds tevoren de verwachtingen van Balak iets lager te stemmen, omdat uit zijn komen tot hem, zonder enige twijfel, zijn bereidwilligheid, om te vervloeken, volgde..

Bileam handelt met Balak zoals hij met diens gezanten gehandeld heeft. De volle waarheid verzwijgt hij ook hem. Deze, dat de Heere hem strikt verboden heeft, het volk van Israël te vervloeken. Daardoor berokkent hij zichzelf ook nu een valse positie..

39. En Bileam ging met Balak van Ar Moab naar de berg Attarus, en zij kwamen te Kirjath-Huzzôth (= stad van straten), waarschijnlijk dezelfde als Kerioth (Jeremia. 48:24,41 Amos 2:2) op de zuidelijke hoogte van Attarus.

40. Toen slachtte Balak daar runderen en schapen, 1) om de God van Israël tot zijn wens over te halen (zie "Le 3.2), en hij zond offervlees daarvan aan Bileam en aan de Moabitische vorsten, die als zijn geleide bij hem waren, om zo zijn woord: Ik zal u zeer hoogvereren, te vervullen en de profeet tot het gemeenschappelijk werk vaster aan zich te verbinden (Genesis 31:54).

1) De mening, dat Balak hier een dankoffer offerde aan zijn goden, is verkeerd. Integendeel, hij offerde een offer aan de Heere, de God van Israël, met Wie-dit wist hij- Bileam in betrekking stond, om op deze wijze te bewerken, dat de liefde van God tot Israël overging op Moab. Dit offer toch werd gebracht aan de vooravond van de dag, waarop Bileam het volk van Israël zou moeten vervloeken..

41. En het geschiedde de volgende dag 's morgens, dat Balak Bileam nam, en voerde hem op de hoogten van de Attarus, 1) die aan Baäl geheiligd waren, dus naar de (Numeri. 21:9) reeds vermelde plaats Ramoth, het hoogste punt van deze gehele landstreek, dat hij vandaar zag het uiterste van het volk, 2) het leger van Israël tussen Jesimoth en Sittim (vs.1), van het ene einde tot het ander.

1) De Attarus is een lange bergrug, die aan de zuidzijde van de Zerka Maein voortgaat. Ten onrechte zoekt Burckhardt op deze de Nebo eut.32:49; 34:1); deze moet veel noordelijker gelegen hebben; wel lag op zijn westelijke top een van alle zijden moeilijk te bereiken vesting met een prachtvol paleis, dat Herodes daar liet bouwen. Dat is dat Machaerus, waar Johannes de Doper gevangen gehouden en onthoofd werd..

2) Balak ging van de veronderstelling uit, dat Bileam noodzakelijk Israël voor ogen moest hebben, wanneer zijn vloek van kracht zou zijn..

Banot-Baäl was de eerste hoogte, die Bileam ontmoette op zijn reis naar Moab, vanwaar hij het leger van Israël kon zien, alhoewel niet in zijn geheel..

HOOFDSTUK 23.

BILEAM ZEGENT ISRAEL.

1. Toen zei Bileam tot Balak, om alles te doen, wat volgens de godsdienstige begrippen van de koning van de Moabieten tot het succes van zijn bedoelingen bevorderlijk kon zijn: Bouw mij hier zeven altaren, en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen, 1) die wij de God van Israël ten brandoffer kunnen brengen.

1) Aan alle gewichtige ondernemingen in de oudheid gingen zekere offers vooraf, in het bijzonder echter werden bezweringen door deze ingeleid; dat nu Bileam juist zeven altaren laat oprichten en even zo veel offers verordent, heeft zijn reden in de heiligheid van dit getal (Genesis 35:26)

2. Balak nu deed, zoals Bileam gesproken had; en Balak en Bileam offerden een var en een ram op elk altaar. 1)

1) In oude tijden waren de koningen ook priesters, zoals uit het voorbeeld van Melchizédek blijkt. Doch misschien heeft Balak hier alleen de offeranden aangeboden en Bileam de bediening van priester waargenomen. Het is de vraag, aan wie deze geofferd zijn. Ik onderstel, dat elk van deze twee daarmee een bijzonder inzicht gehad heeft, Balak zijn heer aanroepende en Bileam de Heere biddende, doch waarschijnlijk met zulke bijgelovige plechtigheden, als in gebruik waren onder de dienaars van Baäl. Men kan ook onderstellen, dat Bileam tot Balak gezegd heeft, dat hij niets zonder de Heere, de God van Israël, doen kon, en die koning overreed heeft, om zich bij hem te voegen en de dienst van God, opdat deze mocht bewogen worden, van Israël te wijken. Er is toch geen reden, om te denken, dat Bileam zou gegaan zijn, om de Heere te vragen, wanneer hij aan andere goden geofferd had. Ook uit vs.4 blijkt duidelijk, dat hij God geofferd had, anders zou hij zeker dit niet tot de Heere hebben durven zeggen.

3. Toen de offeranden op de zeven altaren brandden, zei Bileam tot Balak: Blijf staan bij uw brandoffer en wacht totdat ik terugkom, en ik zal heengaan naar een geschikte plaats, om daar naar tekenen uit te zien: misschien zal de HEERE mij tegemoet komen, misschien zal Hij mij gunstige tekenen geven; en hetgeen Hij wijzen zal, 1) wat Hij mij door die tekenen te verstaan geeft, dat zal ik u bekend maken. Toen ging hij op de hoogte, 2) naar een kale plaats, waar hij een vrij uitzicht had.

1) Daar het heidendom geen vast profetisch woord had, waardoor men de wil van God duidelijk kon leren kennen, zocht men de wil van zijn goden en de gebeurtenissen van de toekomst langs andere wegen te leren kennen. Men nam zijn toevlucht tot de Auguriën, of tot allerlei vermeende tekenen en gewone natuurverschijningen, gaf acht op de vlucht van de vogels, wachtte op onweer, zag naar een regenboog enz., en de Augurs of waarzeggers, die deze tekenen beschouwden, verklaarden ze naar bepaalde regels van hun kunst (Leviticus. 19:31; 20:6,27); want daar de goden, volgens de voorstellingen van de heidenen, niet buiten de wereld en van haar gescheiden leefden, maar het tijdelijke en begrensde met hun wezen

vervuld was, zo lag het voor de hand, de zichtbare en hoorbare gebeurtenissen van de levende en levenloze natuur voor een teken van hun aanwezigheid, en overal, waar men op een bekendmaking van hun wil hoopte, voor een openbaring van deze aan te zien. De handelwijze nu, welke bv. de Romeinse Augurs pleegden te volgen bij het achtgeven op dergelijke tekenen, waarvoor zij zich een verheven plaats kozen, die een vrij uitzicht had en verwijderd was van de menselijke omgeving, was de volgende: "De Augur had het hoofd bedekt, hield zijn kromme staf in de rechterhand en wendde het gezicht naar het Oosten; daarop bad hij, met de blik naar die stad of landstreek gericht, over welke hij wilde waarzeggen, tot de goden en met het oog de landstreek af van het Oosten naar het Westen, terwijl hij zich van een voorwerp, recht tegen hem over aan den horizon, bij voorbeeld een boom, een lijn tot zich getrokken dacht. Wat noordelijk van deze in lag, noemde hij de linkerzijde, wat ten zuiden was, de rechter. Dan bad hij tot Jupiter, de oppersten van de goden, dat deze, in zo verre hem datgene, wat men voor had, aangenaam was, binnen de bepaalde grenzen bepaalde tekenen, die de Augur noemde, zou laten verschijnen." Zoals wij vroeger opmerkten, wil Bileam de Heere dienen onder vele heidense vormen; en zoekt hij ook door middelen als deze te verkrijgen, wat hij nodig heeft, om zijn loon te verdienen; door goochelarijen zoekt hij, wat de Heere niet wil, maar hij heeft zich zeer bedrogen; niet alleen, dat hij niet zeggen kan, wat de Heere hem verbiedt, hij moet ook positief zeggen, wat hem zal worden ingegeven, en hij moet het zeggen, al wilde hij zijn mond sluiten en de tanden samenbijten; dat hij dit moet doen is hem reeds vooraf door de sprekende ezelin verkondigd, zoals wij bij de verklaring van de plaats (hoofdstuk 22:23) gezien hebben..

De zin der woorden: ik zal heengaan, misschien zal de Heere mij tegemoet komen, verklaart zich uit hoofdstuk 24:1: en hij ging niet heen, zoals meermalen, tot de toverijen (Auguriën). Bileam rekende op een openbaring van de Heere, door middel van duidelijke tekenen en natuurverschijningen. Het Woord, dat Jehova hem zou laten zien, zal hij Balak aanwijzen. Hierin wordt dan de voor Bileams godsdienstig standpunt evenzo karakteristieke, als voor het echt geschiedkundig karakter van het verhaal betekenisvolle vermenging van Israëlitische en heidense voorstellingen duidelijk, als Bileam in een natuurlijk teken een openbaring van Jehova te verkrijgen, of te ontdekken hoopt. Omdat het heidendom geen "vast profetisch woord" heeft, zo zoekt het de kennis van de goddelijke Wil en Zijn Raad; die in de menselijke lotsbedeling openbaar wordt in veelvuldige, in de natuur waarneembare tekenen..

2) In het Hebreeuws Wajelek schèphi. En hij ging op een kale heuvel. Het woord in de grondtekst geeft duidelijk aan, een heuvel, waarop niets het gezicht belemmerde, waarop men een vrij gezicht had. De heidense waarzeggers zochten juist zulke plaatsen uit, om daarop hun toverijen te plegen..

4. Als God Bileam werkelijk ontmoet was, niet in enig teken van de natuur, dat hij naar welgevallen zou hebben kunnen verklaren, maar in geestelijke werkelijkheid, evenals aan Jakob (Genesis 32:24), zo zei hij tot Hem: Zeven altaren heb ik toegericht en heb een var en een ram op elk altaar geofferd; 1) gij ziet dus, dat ik mijn werk godsdienstig wil volbrengen.

1) Toen God Bileam ontmoette-want zo is de vertaling duidelijker-maakte hij de Heere opmerkzaam op de altaren met hun brandoffers. Hij achtte dit nodig. De Heere verscheen hem echter niet in een natuurlijk teken, maar op geheel goddelijke wijze..

5. Toen legde de HEERE het woord, dat hij spreken moest: Wat zal ik vervloeken, die God niet vervloekt enz. (vs.7-10) in de mond van Bileam en zei: Keer terug tot Balak, en spreek aldus voor hem, zoals Ik u thans gezegd heb.

6. Als hij nu tot hem, tot Balak, tuergkeerde, ziet, zo stond hij nog bij zijn brandoffer, waar Bileam hem (vs.3) geplaatst had, hij en al de vorsten van de Moabieten die hij als getuigen bij het uittrekken uit Kiriath Huzzoth (hoofdstuk 22:41) met zich genomen had.

Kennelijk is het zijn doel, om de vloekwoorden van Bileam met offeranden en gebeden te vergezellen, opdat zij een goede uitwerking zullen hebben..

7. Toen hief hij, aangegrepen door de Geest van de Heere en geheel in diens macht overgegeven, zijn spreuk 1) op, welke de Heere hem (vs.5) opgedragen had, en zei, na een korte inleiding het woord van de Heeresprekende: Uit Syrië 2) heeft mij Balak, de koning van de Moabieten, laten halen, van het gebergte tegen het oosten en zijn bevel is tot mij gekomen, zeggende: Kom, vervloek mij Jakob! en kom, scheld Israël; leg de ban op dat volk, opdat ik het versla en uit mijn land verdrijf.

1) Spreuk. Dit woord wordt nooit gebruikt voor de voorzeggingen van de ware profeten..

2) In de grondtekst staat Aram. Het is beter de naam onvertaald te laten blijven, omdat hieronder niet alleen het meer westelijk gelegen Syrië wordt begrepen, maar die landstreek, waaronder ook Mesopotamië wordt begrepen (Syria interamnis). Het gebergte tegen het oosten wil dan ook zeggen: de bergen van Mesopotamië. Het oosten is hier Mesopotamië. Bileam wijst er hier op, hoe hij van de bergen van Mesopotamië geroepen is naar de bergen van Moab, om Jakob te vervloeken en Israël te schelden. Maar in het volgende vers spreekt hij het duidelijk uit, dat de plannen van Balak moeten mislukken, want Jehova heeft hem geen vloekwoord in de mond gegeven, heeft hem geen verlof gegeven, om aan Balaks wensen te voldoen. Integendeel Israël is een volk, dat op bijzondere wijze door de Heere gezegend is..

8. Wat zal ik vervloeken, die God niet vervloekt? en wat zal ik schelden, waar de HEERE niet scheldt?

9. Want van de hoogte van de steenrotsen, waarop ik sta, zie ik hem, zie ik hoe talrijk Jakob geworden is, en van de heuvels aanschouw ik hem, hoe hij reeds een sprekend bewijs is van de belofte, die aan de vaderen gegeven is: Ik zal u tot een groot volk maken (Genesis 12:2; 26:4; 28:14); ziet, a) dat volk zal alleen wonen, 1)afgescheiden van de andere volken, en het zal onder de heidenen niet gerekend worden, 2) ook inwendig zal het met de andere volken niets gemeen hebben, maar zijn eigen God en zijn eigen wetten en instellingen hebben eut.4:7,8).

a)Deuteronomium. 33:28

1) Beter: Dat volk woont alleen. Bileam heeft het oog op het afgezonderd verkeren, het afgescheiden zijn van alle andere volken, maar daarmee ook, dat het een eigen en verkregen volk van de Heere is en blijft..

2) Deze bestemming is, nadat het vleeselijk Israël de raad van God had uitgediend, op het geestelijk Israël, op het volk van het Nieuwe Verbond overgegaan. De gemeente van de Heere is een rijk op zichzelf te midden van de rijken van deze wereld, en zal nog blijven voortduren, wanneer al de overige reeds zijn te gronde gegaan. Maar zoals Israël zich dikwijls met de heidenen gelijkstelde en zijn zelfstandigheid verloor, zo heeft de Christelijke Kerk door uit- en inwendige verdorvenheid meermalen het voorrecht verloren, dat haar hier beloofd wordt en dat daarom evenzeer een vermaning als een profetie is..

10. Wie zal het stof van Jakob tellen; wie kan, nadat Abrahams nakomelingschap werkelijk geworden is, als het stof van de aarde (Genesis 13:16; 28:14), er nog aan denken het getal van dit volk te bepalen, hoewel het nu van deze hoogte tenminste nog te overzien is? en wie zou het mogelijk zijn het getal, ja, ook slechts het vierde deel van Israël 1) aan te geven? Mijn ziel sterft, wanneer mijn levenstijd is voorbijgegaan, de dood van de oprechten, zo'n dood, als deze rechtvaardigen, de leden van dit door God gezegende volk die kunnen hebben, en mijn uiterste zij zoals het zijne, 2) zoals dat van Israël, dat na een leven in het bezit van de openbaringen van God, in het genot van de vergeving van zonden, onder de tucht van de in zijn midden werkende Heilige Geest, en in het uitzicht op een heerlijke, zalige toekomst zijn ogen in vrede kan sluiten en zich graag tot zijn vaderen laat verzamelen.

1) Bileam wijst verder op de vervulling van de belofte aan de aartsvaderen gedaan, om daarmee te wijzen op de zegen, die het van God ontvangt. Dat hij hier spreekt van een vierde deel, komt, omdat Israël in vier delen was ingedeeld..

2) Bij deze woorden heeft wel een voorgevoel van het einde, dat hij daarna nam (hoofdstuk 31:8), en dat de Engel met het zwaard (hoofdstuk 22:22 vv.) hem reeds dreigend voor de geest gesteld had, het hart van de ziener vervuld. Dat zijn verlangen naar een zalig einde, zoals de krachtige werking van de Heilige Geest op dat ogenblik hij hem opwekte, niet de vrucht gehad heeft, dat hij van zijn valse wegen terugkeerde en van zijn onreinheid gezuiverd werd, kan ons, na de ervaringen, die wij ook elders kunnen maken, niet bevreemden. Men vindt dikwijls grote tegenspraak, men vindt dienaren van het Woord, die met bijzondere gaven toegerust zijn en de rechte leer verkondigen, maar wier wandel niet die van de gelovigen, soms zelfs zeer ergerlijk is. Men verklaart dit in de regel, door zulke mannen huichelaars te noemen, en wanneer het bij hen tot een diepe val en tot een verschrikkelijk einde komt, veroordeelt men hun vroegere zo krachtige en indringende predikaties als leugen en huichelarij, alsof hun getuigenissen van de genade van God in Christus en van de zaligheid van Zijn gemeenschap niets dan holle woorden waren zonder enige ervaring. Deze opvatting is meestal vals. Zij hebben wel aan hun hart ervaren, welke de werkingen van de Heilige Geest zijn en iets gevoeld van de gemeenschap van de Heere; de trek naar God, de begeerte Hem geheel toe te behoren, is hun geen vreemde zaak geweest; ja zij waren misschien op de

weg tot het hemelrijk reeds verre voortgegaan; maar zij hebben hun vlees niet gekruisigd, hun lievelingszonde niet opgeofferd, hun zwakke plaatsen niet bevestigd, en zo zijn zij uit hun eigen vastigheid uitgevallen (2 Petr.3:17 Hebr.6:4 vv.). Dergelijke zaken ontmoeten wij ook bij anderen, die geen dienaars van het Goddelijk woord zijn; het is opmerkelijk, hoe nabij menigeen aan de kennis van de waarheid en aan het geloof in Christus geweest is, die wij nu slechts als een loochenaar en spotter kennen; het is merkwaardig, hoe vaders en moeders, die voor zichzelf aan het geloof schipbreuk geleden hebben, toch hun kinderen tot gebedsoefeningen en tot waarneming van de godsdienst dringen, en hen het liefst door mannen of vrouwen laten opvoeden, waarvan zij weten, dat hun opvoeding een beslist Christelijke is. Bij karakters als van deze laatsten openbaart zich het ongeloof met een zekere weemoedigheid gepaard; zij hebben voor zichzelf alle hoop op de zaligheid en de vrede van het eenvoudig kinderlijk geloof verloren, en houden zich op grond van het woord (2 Thess.3:2), om zo te zeggen voor gepredestineerd tot ongeloof; toch beklagen zij hun lot, dat nu, zoals zij menen, niet meer te veranderen is. Iets van deze weemoed zien wij hier in Bileam. Later toch is hij geheel iemand van die soort, die, daar zij zelf niet zalig worden, ook anderen niet willen laten zalig worden en hen trachten op duivelse wijze te verleiden en te verderven (zie Nu 24.25)

Menigeen wenst, evenals Bileam, de dood van de oprechten te sterven, wenst voor zich de dood, zoals die van Gods volk, maar men wil niet leven met hen. Hoe zult gij in geloof sterven, als gij in werelddienst blijft leven, hoe de hemel beërven, gij, die als een kind van de hel hebt geleefd? Kiest u heden, wie gij dienen wilt!

Duidelijk blijkt hieruit, dat hij Israël een volk van oprechte, in de zin van rechtvaardige noemt en schat. Bileam weet, dat het een volk is, wiens God recht is en heilig, en die daarom ook Zijn volk tot een rechtvaardig en heilig volk wil maken. Het is waar, dit kon niet van geheel Israël gezegd worden, maar toch te allen tijde heeft de Heere onder Israël, onder hen, die tot het volk van de Heere, in uitwendige zin, behoorden, Zijn volk, in geestelijke zin, gehad. Dat volk weet hij dus zó gezegend, dat hij graag met hen sterven wil, delen wil in de zalige gevolgen van hun leven hier en hier namaals, in de zalige gevolgen van tot het volk van God te behoren. Bileam is hier het beeld van hen, die wel met Gods volk willen sterven, maar niet met dat volk willen leven..

I. Vs.11-24 Balak, zeer ontevreden over het woord van de ziener wil beproeven of het hem lukken zal, door verandering van plaats, een Godswoord te verkrijgen, dat meer overeenkomstig zijn wensen is; hij voert daarom Bileam op het zogenaamde dal van de wachters boven op de hoogte van Pisga, van waar men slechts een gedeelte van het Israëlitische leger kan zien. Na dezelfde offeranden als vroeger, gaat Bileam weer op tekenen uit. De Heere ontmoet hem weer en legt hem Zijn woord in de mond. De tweede voorzegging, welke hij daarop verkondigt, prijst de genade, waarin Israël staat en zijn onbedwingbare macht; het is een volk, dat tot heiligheid geroepen is, en niet, zoals de andere volken, een dat voor het gericht wordt bewaard; want de Heere, zijn God regeert als Koning over hem, en zijn vertrouwen op het erfelijk bezit van het beloofde land berust niet op waarzeggerij of verklaring van natuurtekenen, maar op een vast profetisch woord; daarom is ook zijn vreugde

zo groot en het vertrouwen op de overwinning zo onwankelbaar; in deze kracht zal het met leeuwensterkte al zijn vijanden bedwingen.

11. Toen zei Balak verdrietig tot Bileam: Wat hebt gij mij gedaan? Ik heb u genomen om mijn vijanden te vervloeken, maar zie, gij hebt hen doorgaans voortdurend gezegend, zodat ik niets anders gehoord heb.

12. Hij nu antwoordde en zei: Zal Ik hoe graag ik ook aan uw wensen voldeed, dat niet waarnemen te spreken, wat de HEERE in mijn mond gelegd heeft? Ik kan niet anders, daar ik sta onder de macht van de Geest van God.

13. Toen zei Balak tot hem, niet begrijpende, wat die macht van de Geest was, maar menende, dat Bileam te zeer getroffen was door de menigte volk, die hij zag, dan dateen vloek zou durven uitspreken: Kom toch met mij op een andere plaats, van waar gij hem zien zult; gij zult niet dan zijn einde, het uiterste van het leger zien, 1) maar hem niet geheel in zijn gehele uitgebreidheid zien, 2) en vervloek hem mij van daar.

1) Beter: Gij ziet niet dan het einde. Dit slaat terug op het laatste vers van het vorige hoofdstuk. Balak was van mening, dat, omdat Bileam wel een gedeelte van het volk zag, maar niet het gehele volk, hij het volk ook niet had kunnen vloeken. Daarom brengt hij hem naar een andere plaats, waar hij Israël in zijn geheel, zonder enige beperking, kan zien, in de hoop, dat dan de vloek zal kunnen worden uitgesproken..

2) Dit moet dan ook zijn: maar gij ziet hem niet geheel..

14. Alzo nam hij hem mee tot het veld Zofim (= van de wachters), zo genoemd naar de wachters, die men in tijden van gevaar daar plaatste, op de hoogte van Pisga, 1) dezelfde hoge vlakte, waar de kinderen van Israël aankwamen, toen zij van Ramoth waren vertrokken (hoofdstuk 21:20 33:47) een weinig ten westen van de Nebo, en hij bouwde hier, evenals vroeger op de hoogte van Baäl (vs.1 vv.) zeven altaren en hij offerde een var en een ram op elk altaar.

1) Van hier had men een ruime blik op de velden van Moab, zodat Israël als voor hem lag, en hij zijn tenten kon aanschouwen..

15. Toen zei hij, Bileam, tot Balak: Blijf hier staan bij uw brandoffer, en ik zal heengaan naar een eenzame plaats, en ik zal Hem aldaar ontmoeten; 1) ik zal de Heere ondervragen en Hij zal mij Zijn antwoord niet onthouden.

1) Dit woord wordt in het bijzonder gebruikt door de waarzeggers, wanneer zij bedoelen dat zij uitgaan op een openbaring van God, of van de afgoden..

16. Als de HEERE Bileam ook nu weer ontmoet was (vs.4), zo legde Hij het woord in zijn mond, dat hij voor Balak spreken moest (vs.19 vv.), en Hij zei: Keer terug tot Balak en spreek, zoals Ik u thans bevolen heb.

17. Toen hij, Bileam, tot hem, tot Balak, kwam, ziet, zo stond hij bij zijn brandoffer, en de vorsten van de Moabieten bij hem; zo nauwkeurig nam hij alle vormen inacht, om een gewenste uitslag te verkrijgen (vs.6). Balak nu, vol van gespannen verwachting, zei tot hem: Wat heeft de HEERE gesproken? Is Zijn antwoord ditmaal geweest, zoals ik het van u verlang?

18. Toen hief hij, de ziener, zijn spreuk op en zei, de woorden van God plechtig inleidende: Sta op, Balak, om opmerkzaam te luisteren, en hoor! neig uw oren tot mij, gij zoon van Zippor!

19. Wat verwacht gij, dat mijn woord anders dan tevoren luiden zou? a) God is geen man, dat Hij liegen zou, noch een mensenkind, dat het Hem berouwen zou!1) Zou Hij het zeggen en niet doen? of spreken en niet bestendig maken? Geef daarom alle hoop op, dat Zijn raadsbesluiten zouden veranderd worden.

a) 1 Samuel. 15:29 Jak.1:17

1) Hiermee wordt Balaks verwachting terstond de bodem ingeslagen. Hij had gehoopt, dat de Heere Zijn zegen van zo-even zou terugnemen, en nu hoort hij dat God onveranderlijk is van raad. Dat Hij niet is als het mensenkind, maar dat Hij, wat Hij eenmaal gesproken heeft, ook bevestigt. Duidelijk doet Bileam hier uitkomen, dat de onveranderlijkheid van Gods raadsbesluit ligt in de onveranderlijkheid van Zijn Wezen..

De Heere is niet als Bileam, die eerst weigert mee te gaan en zich daarna door aanbidding van eer en geld laat meetrokken..

20. Zie, ik heb ontvangen te zegenen; God heeft mij zo'n woord in de mond gelegd; omdat Hij zegent, zo zal, zo kan ik het niet keren, want ik sta onder de macht van deze onveranderlijke, waarachtige en getrouwe God.

21. Hij schouwt niet aan, Hij bemerkt niet de ongerechtigheid in Jakob, ook ziet hij niet aan, wordt Hij niet gewaar de boosheid in Israël, 1) de ellende van de zonde als overal elders op de aarde. Dat heeft daarin zijn reden, dat een heilig God in Jakob woont, die de zonde door Zijn genademiddelen uitroeit. De HEERE, zijn God is met hem, de Heere heeft Zich aan dit volk ten eigendom gegeven, dat Hij hun God wil zijn, en het geklank, het trompetgeschal van de koning is bij hem; niet alleen heeft de Heere Zich aan dit volk tot God, maar ook tot Koning gegeven, die het met groter vreugde tegenjuicht, dan enig volk zijn zichtbare koning heeft tegengejubeld.

1) Hiermee geeft Hij Bileam de reden aan, waarom hij Israël moet zegenen, waarom God geen vloek op zijn lippen kan leggen, nl. Hij schouwt geen ongerechtigheid in Jakob, ook ziet hij geen boosheid in Israël. Dit betekent niet, dat hij in de enkele persoon van Israëls volk geen ongerechtigheid of boosheid ziet, maar in Israël als volk gedacht, uitverkoren uit alle andere volken door de Heere, om Zijn Naam te bewaren, en met het Heiligdom in Zijn midden, waarbij en waarin de ongerechtigheid van het volk werd uitgedelgd. Dit wordt

duidelijk gezegd in het tweede gedeelte van dit vers, waar het luidt: De Heere, zijn God, is met hem, en het geklank van de koning, d.i. het geklank hierover, dat de Heere zijn Koning is, is bij hem..

Onder de "andere geschriften," waarvan in 2 Petr.3:16 gesproken wordt, zou ook wel deze tekst genoemd kunnen worden. De Heere heeft nooit de zonden van Zijn volk gering geacht, maar die integendeel zwaar gestraft. Juist deze woorden getuigen tegen hen, die met dit "er staat geschreven" hun kwaad verontschuldigen en hun geweten in slaap wiegen. De woordschikking in onze vertaling geeft enige aanleiding tot zo'n verkeerde opvatting. De woorden jybh en har betekenen beide "zien, opmerken"; Nna "ijdelheid," "afgoderij" terwijl lme "harde arbeid", "ellende" betekent, zodat de woordelijke vertaling is: "Men aanschouwt geen afgoderij in Jakob, en men ziet geen ellende in Israël." Die woorden hebben deze zin: Israël heeft zich niet, zoals vroeger, aan ongerechtigheden schuldig gemaakt, zodat de Heere het in de hand van Zijn vijanden zou overgeven; het is niet te zien, er is geen enkel teken op te merken, dat Jehovah het aan ellende zou overgeven als straf voor de zonde." Hiermee geeft Bileam de reden aan, waarom hij het volk niet vloeken kan, terwijl de oorzaak van die tegenwoordige reinheid in de volgende woorden wordt aangegeven: "De Heere, zijn God is met hem."

22. God, de sterke en almachtige God, tegen Wie de wereld niets vermag, heeft hen uit Egypte ugevoerd, en zal, net zo min als Farao met zijn ruiters Hem kon terughouden, door enige menselijke tegenstand van Zijn voornemen wordenafgebracht, om Israël in het beloofde land te leiden. Zijn, Israëls, krachten zijn, daar het op zo'n leidsman vertrouwt, als de krachten van een eenhoorn, 1) van een wild dier, dat met zijn hoornen alles neerstoot (zie "De 33.17). Laat daarom, o Balak! de gedachte varen, alsof gij dat volk zou kunnen slaan en uit het land verdrijven.

1) HebreeuwsMak is de naam van een slang, vlug, gehoord eut.33:7 Psalm. 92:11), wild en woest (Psalm. 22) dier, dat tegelijk met de os Jesaja 34:7 Job 39:9,10) en met kalveren (Psalm. 29) genoemd wordt. Het is twijfelachtig welk dier het geweest is. Er zijn voornamelijk drie meningen: 1. LXX en Vulgata vertalen mosokerwv, unicornis, eenhoorn." Plinius en vele van de lateren, die in het oosten gereisd hebben, getuigen, dat er zo'n dier was gelijk aan een paard en aan het voorhoofd een hoorn dragende. Dit was echter reeds oudtijds in Egypte en andere Palestina aangrenzende landen zeldzaam. 2. Bochart (Hieroz.II.335) en Rosenmuller menen, dat hier de wilde en ontembare gazel of antilope genoemd is. Van deze mening zijn bijna alle nieuwere uitleggers, in navolging van Schultens, afgegaan. 3. Anderen hebben gemeend, dat hier de buffel bedoeld is, vooral omdat Job 39:13 gezegd wordt, dat de Mak niet met de ploeg als een os kan verbonden worden, en hij toch op andere plaatsen tezamen met de os genoemd wordt.

23. Want er is geen toverij tegen Jakob, noch waarzeggerij tegen Israël. In deze tijd, in deze dagen zal van Jakob gezegd worden en van Israël wat God gewrocht heeft.1) De Heere zal zo grote wonderen doen in deze dagen, om Zijn volk te zegenen, dat men deze overal verhalen zal, evenals de wonderen die God deed bij de uitleiding uit Egypte.

1) Of: Want er is geen toverij in Jakob, noch waarzeggerij in Israël-met zulke bedrieglijke zaken houdt zich dit volk niet op-ter rechter tijd wordt aan Jakob gezegd en aan Israël, wat God doet. De betekenis is dan, dat Israël niet door waarzeggerij of toverij komt te weten, wat Gods wil is, maar door onmiddellijke openbaring, uit kracht van de betrekking tussen de Heere en Zijn volk. Tussen toverij en waarzeggerij (augurium en divinatio) is dit verschil, dat onder het eerste verstaan wordt, het zoeken naar de wil van de goden, door acht te geven op natuurverschijningen, vogelgeschrei enz.; onder het tweede, het doen voorkomen, alsof de Godheid uit en door degene, die zich voor waarzegger uitgeeft, spreekt..

24. Zie, daarom zal het ook geschieden, zoals voorzien is (Genesis 49:9): het volk zal, terwijl het nu spoedig Kanaän intrekt, opstaan als een oude leeuw, 1) die aan oorlogen en overwinnen gewoon is, en het zal zich verheffen als een leeuw, die met jeugdige moed uitgaat op de buit; het zal zich niet neerleggen, totdat het de roef gegeten en het bloed van de verslagenen gedronken zal hebben, 2) het zal niet eerder rust nemen in het beloofde land, totdat het de volken aldaar zal vernietigd hebben, en niet eerder aan het doel van zijn geschiedenis zijn, voordat alle geslachten van de aardbodem hem ingelijfd zijn.

1) Ook: zie Ge 49.9. Wat Jakob van Juda heeft voorspeld, dat past Bileam hier op heel Israël toe. Niet onduidelijk straalt hierin voor de stam van Juda tevens een profetie door, dat de zaak van geheel Israël Zijn zaak is en zal zijn. Moab weet nu tevens, dat het niets zal vermogen tegen het volk van de Heere..

2) Dat Bileam in deze voorzeggingen, hoewel niet naar de gesteldheid van zijn hart, onder de profeten te rekenen is, die door Gods Geest geïnspireerd werden, bewijst niet alleen de wijze, waarop de profeten van Israël zijn woord als onmiddellijk Gods Woord gebruiken, en zich daarop beroepen (1 Samuel 15:22 Hab.1:13), maar ook de goddelijke waarheid en ondoorgrondelijke diepte van de door hem uitgesproken gedachten; in zijn zegenen van Israël, prijst hij nog heden de heerlijkheid van de gemeente van het Nieuwe Verbond; het vindt in deze eerst zijn volle verklaring. "Wat in vs.23 van Israël gezegd wordt, dat geldt voor de kerk van alle tijden; dat geldt ook voor ieder gelovige in het bijzonder. De gemeente van God weet uit Zijn Woord, wat God doet en wat zij dien ten gevolge te doen heeft. De toverij en waarzegging heeft betrekking op de wijsheid van deze wereld, welke de gemeente van God niet nodig heeft, daar zij Zijn Woord bezit, terwijl deze wijsheid haar eigen vrienden in de afgrond voert, daar zij niet in staat is, de wil van God te begrijpen. Deze duidelijk en zeker te kennen is het grote voorrecht waarover de gemeente van God zich verheugt..

Wie staan daar met onheilspellende blik op een eenzame rots, om als een roofdier op zijn slapende prooi, op dat leger neer te zien? Het is Balak, die van een vervloeking meer hulp dan van een geheel leger verwacht; het is Bileam, voor geld tot alles bereid, wat Israël tot verderf kan slepen. De kinderen van Moab en Midian over u Israël! maar nee, de Wachter van Israël slaapt niet en sluimert niet! Daar stijgt reeds de altaarvlam op, waarbij de vloekprofeet bidt, dat God zijn wens zal verhoren; daar ontsluit hij de mond, om naar Balaks hart te spreken; maar hoe, Beors zoon, wat is dit? Werkelijk begint de stroom van de profetische rede te vloeien, maar al wat hij kan spreken is-zegen. In de heerlijkste orakelspreuken verheft hij zijns ondanks de roem, de afkomst, de talrijkheid, het geluk van Israëls volk. Merkt het op,

hoe hij, niet omdat hij wil, maar omdat hij moet, zegening op zegening stapelt. O, wel mocht een betere dan deze profeet, van het volk van de Heere getuigen (Jesaja 54:17): "elk instrument, dat tegen u bereid wordt, zal niet gelukken;" en wederom zegt een ander profeet (Hos.14:6): "Ik zal Israël zijn als de dauw, hij zal bloeien als de lelie, en zijn wortels zoals de Libanon uitslaan." Indien de zoon van Beor uit zijn onbekende grafplaats kon opstaan, gelooft gij ook niet, dat hij van verbazing buiten zichzelf zou wezen, indien hij over heel de aarde nog altijd datzelfde kroost van Abraham terugvond, na eeuwenlange en weergaloze vervolgingen nu nog talrijker dan in zijn dagen geworden, en waarvan zelfs een ongelovige koning uit de vorige eeuw, Frederik de Grote, moest verklaren: "de geschiedenis heeft mij geleerd, dat men dit volk nooit kan verdrukken, zonder dat men zelf vroeg of laat weer verdrukt wordt?" Ja, welgelukzalig zijt gij, Israël, wie is u gelijk, gij zijt een volk, verlost van de Heere. Maar geldt dat woord ook u en mij niet, zo velen wij door het geloof in de Heere behoren tot het volk van Gods eigendom? Immers, het valt u weer vanzelf in het oog, wat Bileam van Israël zegt, het is ten volle op de gemeenten van de verlostten toepasselijk, die Gods eigen Zoon zich tot prijs van Zijn eigen bloed heeft gekocht. Hebt gij u door die Heere laten leiden uit het harde diensthuis van de zonde, gij zijt dan met hoger weldaden dan Bileam roemde, met Gods geestelijke en eeuwige zegeningen in de Zoon van Zijn liefde bevoorrecht. Nog woont dat volk van de Heere, als Israël, in zeker opzicht, alleen, schoon overal verspreid in de wereld, en het wordt niet met enig ander vermengd. Maar nog geldt het ook van hen (Numeri. 24:5): "zoals de beken breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren geplant." Ja, leven, blijdschap en vruchtbaarheid is het deel van allen, die in waarheid Gods kinderen zijn, en evenals de ceder, door Bileam mede vermeld, blijft groenen in het barste seizoen, zonder dat zelfs zijn hout is blootgesteld aan de tand van het vraatzuchtig gewormte, zo draagt de Christen het beginsel in zich van een hoger, onverderfelijk leven. Geen wonder ook, hij is als Gods kind en erfgenaam aangenomen. "Welgelukzalig het volk, wiens God de Heere is, het volk, dat hij zich tot erfgoed verkoren heeft"

II. Vs.25-24:9. Na deze tweede zegeningen staat Balak reeds gereed met Bileam te breken; doch bedenkt hij spoedig iets anders; hij leidt de ziener op een derde punt, op de hoogte van de berg Peor. Hier worden dezelfde offers als op de beide vorige plaatsen gebracht, doch Bileam gaat niet weer op Auguriën uit. De Geest van God komt nu met zo grote kracht over hem, dat hij, in een toestand van verrukking en op zijn knieën neergezonken, de derde voorzegging doet met een blik, waarin Israëls toekomst zich opent als de inhoud van een opengeslagen boek. Hij getuigt van de zich ver uitbreidende, liefelijke woningen van dit door God gezegend volk in het land van zijn erfenis en van de volheid van zegeningen, die het geniet, maar ook van het machtige en heerlijke koninkrijk, waartoe het zich ontwikkelen zal, van de roemrijke overwinningen, die het onder zijn koningen over de heidenen zal behalen en van de heerlijke vrede en de veilige rust, die het daarna genieten zal.

25. Toen zei Balak, zeer teleurgesteld en vertoornd, tot Bileam: Gij zult in het geheel noch vloeken, noch geenszins zegenen. 1)

1) Hiermee, dit komt in de grondtekst duidelijk uit, legt Balak Bileam het zwijgen op. Hij zal het volk noch vloeken, noch zegenen..

26. Doch Bileam antwoorde en zei tot Balak: Heb ik niet tot u gesproken, dadelijk bij onze ontmoeting (hoofdstuk 22:38) zeggende: Al wat de HEERE spreken zal, dat zal ik doen? Wat God mij ingeeft, zal ik uitspreken (hoofdstuk 22:20).

27. Verder zei Balak tot Bileam, zijn toorn stillende en nog iets anders bezinnende, dan hij eerst (vs.25) gezegd had: Kom toch, ik zal u aan een andere plaats meenemen; misschien zal het recht zijn in de ogen van die God, dat gij het mij van daar vervloekt, wanneer ik voor de derde maal offers zal gebracht hebben.

1)

1) De heidenen geloofden van hun goden, dat zij door voortgezette offeranden en godsdienstige oefeningen tot andere gedachten konden gebracht worden en tot meer gunstige tekenen en uitspraken bewogen; wat van andere goden gold, meende Balak, zou ook met de God van Israël het geval zijn..

28. Toen nam Balak Bileam mee in noordwestelijke richting, tot de hoogte van Peor 1) (hoofdstuk 25:3), die tegen de woestijn ziet, die een vrij uitzicht op het veld van Moab, waar de kinderen van Israël gelegerd waren, verschaft (hoofdstuk 22:1).

1) Peor is een van de toppen van het noordelijk gedeelte van het Abarimgebergte. Van hier had Bileam een nog ruimere blik op het leger van Israël en was het ook dichterbij. Voor de derde maal zal hij het nu beproeven, maar even beschaamd uitkomen, omdat alle vijandelijke machten tegen Israël niets zullen kunnen doen.

29. En Bileam zei tot Balak, om ook hier de koning te bewijzen, dat hij van zijn zijde niets verzuimde, wat volgens zijn mening tot het doel kon leiden. Bouw mij hier zeven altaren, zoals op de beide andere plaatsen (vs.1,14), en bereid mij hier zeven varren en zeven rammen.

30. Balak nu deed zoals Bileam gezegd had; en hij offerde een var en een ram op elk altaar (vs.2,14).

Nog meende Balak, volgens het bijgeloof van die dagen, dat er mogelijk iets ongelukkigs was in de plaats, dat Bileams gebeden vruchteloos maakte, die misschien ergens anders gunstiger zouden verhoord worden. Zo meenden de Syriërs (1 Kon.20:23,28), dat sommige goden machtig waren in het gebergte, terwijl zij op het vlakke veld niets konden doen. Zo schijnt Balaks verbeelding geweest te zijn, dat sommige goden meer behagen schepten in de ene heuvel dan in de andere. Ook in de Roomse kerk heerst nog hetzelfde bijgeloof, daar de lieve vrouw (= Maria) en het kruisbeeld van de ene plaats voor meer vermogend gehouden wordt en daarom ook meer bezocht is dan van de andere. De bijgelovige mensen waren niet minder zorgvuldig, om een gelukkige dag, dan om ene gelukkige plaats te verkiezen. Daar van de tijd van de offeranden niet gemeld is, en het niet waarschijnlijk is, dat deze allen op één dag plaatsgehad zullen hebben, heeft Balak zeker ook dag en uur gekozen, die hij voor gelukkiger hield dan de vorige..

HOOFDSTUK 24.

BILEAMS PROFETIE VAN DE STER UIT JAKOB.

1. Toen Bileam uit de ervaringen, die hij reeds twee maal (hoofdstuk 23:3 vv.; 15 vv.) gemaakt had, zag, dat het goed was in de ogen van de HEERE, dat hij Israël zegende, en er geen teken was, dat zich overeenkomstig de wensen van de koning liet verklaren, zo ging hij ditmaal niet heen, zoals eerder, zoals de beide vorige keren, tot de toverijen (hoofdstuk 23:3 vv.; 15 vv.), maar hij stelde zijn aangezicht naar de woestijn, naar het noordwestelijk gelegen veld van Moab, waar Israël gelegerd was.

2. Toen Bileam zijn ogen ophief en Israël zag, niet slechts in zijn geheel, zoals op Ramoth Baäl (hoofdstuk 22:41) of alleen een gedeelte daarvan (hoofdstuk 23:18) als op Pisga, maar in zijn verschillende afdelingen, wonende naar zijn stammen, zo was de Geest van God op hem¹⁾ in zo'n mate, dat hij op zijn knieën neergeworpen en geheel in verrukking van de Geest gebracht werd.

1) Als hij nu zijn ogen ophief, zag hij Israël gelegerd naar zijn stammen; toen kwam de Geest van God over hem. De indruk, die de aanblik van de stammen van Israël op hem maakte, dienen tot subjectieve voorbereiding voor de opname van de hem bezielende Geest van God. Van de beide vroegere spreuken heet het: "Jehova legde een woord in Zijn mond" (Numeri. 23:5,16), van de derde daarentegen: "de Geest van God kwam over hem." Deze werden hem, als hij uiting op een openbaring van God, op die wijze ingegeven, dat hij, zonder in verrukking gebracht te worden, in zijn binnenste de stem van God vernam, die hem zei, wat hij spreken zou. Ditmaal echter werd hij, zoals de profeten bij hun voorspellingen, door de Geest van God in verrukking gebracht, zodat hij met gesloten lichamelijke ogen de inhoud van de Gods openbaring met de hem geopende geestesogen aanschouwde. Zo beschrijft hij niet slechts zelf in vs.3,4 zijn toestand, maar dit wordt ook duidelijk uit de verkondiging zelf, die naar vorm en inhoud als een product van de van de Geest van God in zijn binnenste gewerkte aanschouwing zich laat kennen..

Bij de derde zegen gewaagt hij van de gezegende toestand van Israël en zijn bestemming. Zijn rede verheft zich één ogenblik, als zij niet langer in de dienst van Balak staat (vs.17), tot de hoogte van de Messiaanse profetie..

3. En hij, daar zo nederliggende voor Balak en diens vorsten, hief zijn spreuk op en zei, op zijn bijzondere toestand doelende en daardoor zijn woorden als waarachtige woorden van God verklarende: Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en dit niet als een gewoon mens of tovenaars, maar de man, aan wie door God de geestelijke ogen geopend zijn, spreekt!

4. Niet alleen zijn mij de ogen geopend, maar ook heeft de Heere mij oren gegeven, die vernemen, wat geen mens hoort. De hoorder van de redenen van God spreekt, die het gezicht van de Almachtige ziet, de gehele toekomst, zoals die beschikt is door Jehova, wiens macht niemand weerstaat, en die daarom onveranderlijk komt; die verrukt wordt, 1) die in grote verrukking is neergevallen, en wie de ogen ontdekt worden. 2)

1) Hebreeuws die neervalt (1 Samuel 19:24 Openb.1:17)

2) Met deze voorafsprak bedoelt hij niet anders, dan om zich als een waar profeet van God te doen kennen, en tevens, om daarmee duidelijk te maken, dat hij de zegen, welke hij voortbrengt, ontvangen heeft volgens een goddelijk orakel..

5. Hoe goed zijn uw tenten, Jakob! uw woningen Israël! die ik gezien heb in haar menigte en orde, en in welke ik niet alleen het zegenend bestuur van de Heere, uw God, aanschouw, die u tot een talrijk en welgeordend volk gemaakt heeft, maar ook de verdere zegen, die Hij over u in het toegezegde land geven zal.

6. Zoals de beken 1) met liefelijke dalen aan haar beide zijden, zo breiden zij zich uit, als de hoven aan de rivieren, wier vrolijke wasdom zo'n verrukkende aanblik geeft; de HEERE heeft ze geplant als de sandelbomen, 2) als de cederbomen 3) aan het water, wier zich ver uitspreidende altijd groene takken een dichte schaduw geven; zo verre zullen uw tenten zich uitbreiden in het beloofde land, zo schoon zullen uw woningen zijn, o Israël, wanneer gij in uw rust zult gekomen zijn.

1) In het Hebreeuws Nechalim, eigenlijk dalen, met beken doorsneden, en die daarom uitmunten door vruchtbaarheid..

2) Hebreeuws Mylha (door Luther vertaald, alsof er stond Mylha = tenten) betekent: de Aloë (Psalm. 45:9 Spreuken. 7:17 Hoogl.4:14). Dit is niet dat gewas, dat uit Afrika afkomstig is, dikke vleesachtige bladeren heeft, en een harsachtige gom bevat, die ook als medicijn gebruikt wordt, maar het bruin en zwart gespikkeld, zeer aangenaam en versterkend, als citroenen riekend hout van de Agila of paradijsboom, door de Grieken agallochos genoemd, die in Indië en CochinChina in het wild groeit. Dit hout, volgens een verkeerde vertaling van het Indische woord aghil ook adelaarshout genoemd, was bij de oude Oosterse volken het meest geschatte reukwerk; het werd, tot stof gemaakt, ook tot het inbalsemen van lijken gebruikt (Johannes 19:39). Het kwam door de handel ook naar Palestina en stond hoog in prijs; Salomo heeft deze boom ook in zijn lusttuinen gekweekt..

3) De ceder, waarvan hier voor de eerste maal melding gemaakt wordt, nadat zijn hout reeds in Leviticus. 14:4 en Numeri. 19:6 genoemd is, behoort tot het geslacht van de dennenbomen: hij heeft 1« duim lange, stijve, bijna vierhoekige, ook in de winter groene naalden, van welke er meer dan twintig uit een schede voortkomen en die aan de ceder overeenkomsten met de larix geven. De boom bereikt een hoogte van 100 voet en hoger, en verschaft met zijn veruitgebreide takken en zijn altijd groene naalden een prachtig gezicht, waarom hij meermalen tot beeld van het hogere, verhevene en edele dient. Het hout is roodgestreept, zeer duurzaam en, zoals de gehele boom, welriekend; het was daarom een geliefd hout, om prachtige gebouwen van te maken, zoals dan ook later de paleizen van David en Salomo en de tempel geheel van cederhout gebouwd werden. Beroemd waren bovenal de ceders van de Libanon, die er thans nog slechts in kleine bosjes gevonden worden; het meest bekende van deze bosjes, dat zelden door een reiziger, die in deze streken komt, onbezocht wordt gelaten, bevindt zich boven het dorpje Bscherreh. De dikste onder de nog uit oude tijd aanwezige

ceders, heeft 36 voet 6 duim in omvang; vele stammen zijn reeds van onderen in 3 en 4 delen gespleten, waarvan ieder in omvang met onze dikste eiken overeenkomt. De schoonste zijn die, welke 2 of 3 voet in doorsnede hebben. Daar een 100-jarige ceder slechts de dikte van een mans dij heeft, zo meent men, dat de grootste bomen ongeveer 3000 jaren oud en dus nog uit Salomo's tijd zijn..

7. Er zal water uit zijn emmers vloeien; Israël zal op een man lijken, die in de emmers, welke hij aan beide zijden draagt, zo'n overvloed van water heeft, dat dit onwillekeurig, de weg, die hij gaat, tekent, en zijn nageslacht zal in vele wateren zijn, zijn nakomelingen zullen zijn als een groot water, dat zijn dammen doorbreekt en de gehele omtrek overstroomt; en zijn koning zal boven Agag 1) verheven worden, en zijn koninkrijk zal door Hem, in wie het tot volkomenheid komt, door Davids grote Zoon, die tevens zijn Heer is (Psalm. 2 en 110), verhoogd worden boven alle rijken van de aarde en deze in zich opnemen.

1) Zoals de koningen van de Egyptenaars met de naam van Farao werden aangeduid, zo werden die van de Amelekieten met die van Agag genoemd. Agag betekent, de vurige. Het Arabische werkwoord, waarmee dit woord in verband staat, betekent branden. Amalek is het volk, dat in bijzondere mate tegen Israël, het volk van God, vijandig optreedt, en daarom is ook van zijn koning sprake. Hiermee wordt dus voorspeld, dat alle heidenen te samen niets vermogen tegen Israël, omdat Israëls Koning oneindig groter van macht is, dan de koningen van de heidenen. De Koning van Israël, waarover Bileam hier spreekt, is ongetwijfeld God zelf, of de Messias, wiens regering in die van David en zijn opvolgers zal afgebeeld worden..

8. God heeft hem uit Egypte gevoerd, zoals ik reeds gezegd heb (Numeri. 23:22), zijn krachten zijn als van een eenhoorn, hij zal in deze van God ontvangen macht de heidenen, zijn vijanden, verteren, en hun gebeente breken, zoals een leeuw doet met het dier, dat hij overvalt, en dit zal hij niet doen op ruwe, barbaarse wijze, maar in eerlijke veldslagen zal hij hen met zijn pijlen doorschieten.

9. Hij heeft zich gekromd, hij heeft zich neergelegd zoals een leeuw, die, teruggekeerd van zijn rooftocht, zich met trotse gerustheid in zijn hol neervleit, en als een oude leeuw, wie zal hem doen opstaan? 1) Zo zijt gij dan, o Israël een volk, ten hoogste gezegend en tot grote dingen geroepen. Zo wie u zegent, die zij gezegend, en vervloekt zij, wie u vervloekt! 2) Dit tot uw vaderen gesproken woord (Genesis 12:3; 27:9), het staat vast als Gods raadsbesluit ook over u; ik kan u niet vloeken, ik mag u slechts zegenen, zoals de Geest mij daartoe drijft.

1) Ook: zie Nu 23.24.

De woorden zijn ontleend aan de profetie van Jakob over Judea (Genesis 49:9). Zij worden daar gebezigd van de koninklijke stam, die de overigen zou aanvoeren, zij worden hier terecht herhaald met het oog op de macht, die Israëls koningen aan het volk zouden verschaffen..

2) Deze zijn dezelfde woorden, waarmee Izak zijn zegening van Jakob besloot (Genesis 27:29). God bevestigde nu deze door de mond van Israëls vijand, die thans door Zijn Geest sprak..

Welke duidelijke en diepe blikken in de toekomst soms verleend worden aan hen, die niet onmiddellijk onder de verlichting van de Heilige Geest staan, blijkt uit het volgend gezegde van Fr.v.Schiller, dat hij in het jaar 1724 deed, toen het schrikbewind van Robespierre nog in volle bloei was, en de Franse wapens de ene overwinning na de andere behaalden: "De Franse republiek zal even zo spoedig ophouden, als zij ontstaan is; de republikeinse staatsinrichting zal in een soort van anarchie overgaan en vroeger of later zal een geestvol, krachtig man verschijnen, hij moge komen van waar hij wil, die zich niet alleen tot Heer van Frankrijk, maar ook van een gedeelte van Europa maken zal. Hoe zou het ons nu hier, nu een rijk begaafd man zich onder de overweldigende invloed van Gods Geest bevindt, bevreemden, wanneer zijn spreuk Israëls wezen en roeping met zo'n duidelijkheid en tot zo'n diepte openbaart? Wij zullen echter later nog groter en heerlijker dingen uit zijn mond vernemen; want God heeft deze man, die een gezworen vijand van Zijn begenadigd volk tot vervloeking geroepen heeft, tot een profeet verkoren, door welke Hij Zijn gedachten en raadsbesluiten nog verder openbaren wil, dan tot hiertoe gebeurd is..

Dit doet Hij deels om de man zelf, die niet ver van het hemelrijk was, en die Hij graag voor de verwoesting van de zonde, die het in hem liggende natuurlijk goede dreigde te vernietigen, door Zijn genade wilde bewaren; deels omwille van Zijn volk, dat nu, terwijl het reeds in het beloofde land stond, bevestigd moet worden in het geloof: "Zo God voor ons is, wie zal tegen ons zijn?" God deed dit eindelijk omwille van de tegenpartij, die de tegen God vijandige wereld representeert, en in zijn voorbeeld tonen moet, hoe alle middelen en krachten, die zich tegen de Heere Heere in beweging stellen, niet alleen hun bedoelingen niet verkrijgen, maar veelmeer tot bevordering dienen van hetgeen zij met geweld verhinderen willen..

I. Vs.10-24. Balak is nu zo verstoord, dat hij de ziener van zich wijst; deze beweegt hem eerst nog de vierde en laatste voorzegging aan te horen, door de mededeling, dat hem nu ook gezegd zal worden, hoe het met zijn eigen volk zal gaan. Bileam spreekt daarop van een onvergelijkelijk heerlijke Koning in Israël, die onder het beeld van een ster zich aan zijn oog vertoont. Het is de Messias, op welke zijn blik gericht is; doch diens eigenlijke toekomst ziet hij niet; hem wordt slechts de voorvader van die grote Koning getoond, wiens rijk een voorafschaduw van het Messiaanse is, met de gebeurtenissen van de naaste tijd tot aan de komst van de verwachte. De zinsnede, waarmee hij aanvangt, is het doel, dat Israëls geschiedenis tegemoet gaat, het hoogste punt van haar ontwikkeling; wat dan verder volgt, is niets dan de weg tot het doel, en op deze weg is niet minder zijn eigen volk, dan dat van de Moabietenkoning in Israëls geschiedenis ingevlochten.

10. Toen ontstak de toorn van Balak tegen Bileam, en hij sloeg van ontzetting zijn handen samen; en Balak zei tot Bileam: Ik heb u geroepen om mijn vijanden te vervloeken, maar zie, gij hebt hen nu driemaal gedurig gezegd!

11. En nu, pak u weg naar uw plaats, naar Mesopotamië, opdat ik mij niet aan u vergrijp. Ik had gezegd, dat ik u hoog vereren zou (hoofdstuk 22:17,37), maar zie, de HEERE heeft die eer van u geweerd, 1)doordat hij niet toegelaten heeft, dat gij Israël vervloekte.

1) Nu het blijkt, dat elke poging en elk voorstel tevergeefs is, en dat de profetenspreuken ter ere van Israël steeds voller en vuriger worden, is het geduld van Balak ten einde. De liefde wordt in haat, de hoofdsheid in lomphheid veranderd; en weldra wordt de man, die men als een halve god heeft ontvangen, als een landloper weggejaagd, onder het toewerpen van de smalende woorden: "Ik had gezegd, dat ik u hoog zou vereren; maar zie, de Heere heeft die ere van u geweerd." Is het nodig nog één enkel woord bij dat woord van de Moabietenkoning te voegen om u het sprekend beeld van de verleiding en boosheid van de wereld te tonen. De verhouding van de wereld tot het Godsrijk is in de grond geen andere, dan waarin hier Moab en Midian tot het naderend Israël staan. Dezelfde vijandschap leeft voort in talloze vormen, en reeds de zucht tot zelfbehoud spoort de wereld en haar dienaren aan om de komst van Gods rijk in haar midden zoveel mogelijk tegen te werken. Waar geweld niet zou baten, zoekt men met list en beleid de zaak van de Heere te stuiten, en natuurlijke vijanden, zoals Midian en Moab niet zelden, worden voor een tijdlang samengezworen vrienden, zodra het erop aankomt tegen de geduchte derde te kampen. Allerwege zoekt de wereld bondgenoten, dienaren, vrienden, en als Balak aan Bileam looft zij u haar gunsten en schatten uit, als gij slechts haar voorschriften volgen en haar ter wille wilt zijn. Weigert gij, zoals hij in de aanvang, nooit zal de wereld geloven, dat gij uit beginsel, maar altijd dat gij uit berekening handelt, en groter loon wil zij uitdelen, wanneer gij slechts aan haar u verkoopt. Wat eist gij, onverzadigbaar hart, zal het eer zijn, of weelde, of goud? O, in de wereld is dat alles desnoods voor een spotprijs te koop, voor wie slechts niet al te nauw van geweten is. Bij uitnemendheid verstaat de wereld de kunst, om zich, als Balak te voegen naar de wisselende loop van de omstandigheden; zij kan zelfs op haar tijd en haar wijze godsdienstig zijn, uit staatkunde namelijk en kwalijk verholen eigenbelang, en toont, zo gij wilt alle mogelijke eerbied voor vormen. Maar waag het omwille van uw leven niet gij die mededingt naar haar lof en haar loon, om te tonen, dat gij God waarlijk meer dan enig mens wilt gehoorzamen. Alles, moet het zijn, kan u de wereld vergeven, maar dit ene is onmogelijk, dat het u ten volle ernst zou zijn met het geloven van het woord en het volbrengen van de geboden des Heeren. Nauwelijks laat gij als Bileam blijken, dat gij aarzelt omdat u de waarheid te sterk is geworden, of de gunst van de wereld is over; van de vriendenlijst wordt gij in het vergeetboek geschreven, en des te dieper smaad zal u treffen, naarmate u hoger ere was toegedacht. En aan zo'n wereld, baatzuchtig, vals en boosaardig, als Balak, zou gij, o mens, uw hart tot slaaf maken, en gij jonge mensen in het bijzonder, zou op haar lokstemmen niet veeleer het fiere antwoord gereed hebben, dat Bileam het eerst aan Balak deed horen: Wanneer Balak mij zijn huis vol goud en zilver gaf, zo kon ik niet het bevel van de Heeren, mijn God, hetzij klein of groot, overtreden!.

12. Toen zei Bileam tot Balak: Heb ik ook niet van mijn zijde aanstonds inlichting gegeven, en tot uw boden, die gij tot mij gezonden hebt, gesproken, zeggende (Numeri. 22:18):

13. Wanneer mij Balak zijn huis vol zilver en goud gaf, alles wat zich in zijn schatkamers bevindt, zo kan ik het bevel van de HEERE niet overtreden, doende goed of kwaad uit mijn eigen hart; wat de HEERE spreken zal, dat zal ik spreken. Gij kunt mij dus niet voor een trouweloze houden, die het verbond met u verbroken zou hebben.

14. En nu, zie ik ga, zoals gij beveelt, tot mijn volk: kom en hoor mij vooraf aan, ik zal u raad geven, 1) en zeggen, wat dit volk, van wiens overwinning over al zijn vijanden ik reeds in het algemeen gesproken heb, uw volk in het bijzonder doen zal in de laatste dagen; daaruit zult gij dan kunnen afleiden, hoe gij u tegen hen gedragen moet, opdat het u niet tot een vloek wordt.

1) De eerste betekenis van Uey is "raadgeven," slechts zeldzaam komt het voor en de betekenis van "voorzeggen," zoals de Lutherse vertaling en V.d. Palm op deze plaats hebben vertaald. De LXX en de Vulgata hebben de eerste betekenis genomen. Men meent, dat de hier gegeven raad die snode zal geweest zijn, welke men in hoofdstuk 25 leest en waarvan Bileam zeker de uitvinder geweest is (hoofdstuk 31:16). Dit strijdt echter tegen het volgende: "Wat dit volk, uw volk doen zal." Onkelos heeft daarom evenals in deze vertaling (en zeggen) tussen gevoegd "en tonen"; de Targum van Jeruzalem zegt uitvoeriger: "Ik zal raad geven, wat gij aan dit volk doen zult, doe het zondigen. Anders zult gij daarover geen heerschappij hebben, maar dit volk zal in het laatste van de dagen over uw volk heersen.".

15. Toen hief hij, na deze woorden opnieuw in geestverrukking gekomen, zijn spreuk op en zei (vs.3,4): Bileam, de zoon van Beor, spreekt, en die man, van wie de ogen geopend zijn, spreekt!

16. De hoorder van de redenen van God spreekt, en die de wetenschap van de Allerhoogste weet, die in Zijn gedachten en raadsbesluiten thans ingeleid wordt; die het gezicht van de Almachtige ziet, die verrukt wordt, 1) en van wie de ogen geopend worden.

1) "Die ter aarde valt" (vs.4)

17. Ik zal Hem zien; 1) ik zie haar reeds in de geest aan de hemel opgaan, de ster, van welke ik u meer zeggen zal, maar ik zie haar nu niet, niet als een, die reeds nu zal verschijnen; Ik zal Hem aanschouwen, ik aanschouw Hem, maar niet nabij, zodat ik tevens zie, dat Hij eerst in de verre toekomst zal verschijnen. Er zal een Ster, 2) een groot en heerlijk Koning, voortgaan uit Jakob, en er zal een Scepter uit Israël opkomen; op dit ogenblik staat hij voor mijn oog, daar ik reeds in de Geest in die toekomst ben (Openb.1:10); in deze zal Israël komen tot de hoogsten bloei van de (vs.8) van hem voorspelde macht; die onder deze Ster bedoelde grote Koning zal alle vijanden van Zijn volk neerwerpen, in de eerste plaats zal Hij de palen, 3) de grenzen van de Moabieten verslaan, omdat deze hem vijandig zijn en hebben willen vervloeken, en hij zal al de kinderen van Seth 4) verstoren, 5) al de kinderen van het oproer, niet alleen de Moabieten, maar ook de Ammonieten.

1) "Ik zal hem zien" of "ik zie hem", zoals de toekomstige tijd dikwijls voor de tegenwoordige gebruikt wordt. Vergelijk over dit zien Joh.8:56

2) Ster is ook hier een zinnebeeld van de macht van de heerser. Bij de oude volken was het geloof aanwezig, dat de geboorte van hen, die machtige vorsten zouden worden, door een ster werd aangekondigd. Bileam spreekt het hier uit, dat hij hier ziet het einde van de dagen, d.i.

de volheid van de tijd. Hij voorspelt hier de Heerser, Vorst Messias, die eens over al zijn vijanden en over de vijanden van het geestelijk Israël, het Israël van God, zal heersen..

3) Anderen vertalen "vorsten", V.d.Palm: "hoofdslapen". De palen worden dikwijls in de Heilige Schrift genoemd voor het gehele land..

4) Het woordts is door Onkelos (een leerling van Gamaliël en medescholier van Paulus (Hand.22:3 Hand.5:34 vv.), die het Oude Testament voor de Chaldeeë spreken Joden vertaalde en uitbreidde) en door oude uitleggers met de eigenaam Seth vertaald. Het woord wordt evenals de naam van die zoon van Adam (Genesis 5:4 vv.) geschreven. Afgezien daarvan dat onder "alle kinderen van Seth" alle mensen zouden kunnen verstaan worden, en wel juist die, welke tot het geslacht van de vromen behoren, en van deze onmogelijk gezegd kan worden, dat zij verstoord, vernietigd zouden worden, vinden wij in Jer.48:45 een bepaalde aanleiding tot een betere vertaling van dit woord. Daar worden de Moabieten als "kinderen van het gedruis aangewezen"; dezelfde zin wordt dan ook hier gevonden, als men aanneemt, dat ts voor tas (Klaagl.3:47) staat..

Zodat een letter, die voor de uitspraak niets betekent, uitgevallen zou zijn. Andere uitleggers daarentegen leiden het woord af van hts = drinken en vertalen "zonen van de drinkers"; zo zouden de Moabieten en de in de voorzegging mee opgenomen Ammonieten, bedoeld zijn, met heenwijzing op de dronken toestand, waarin Lot, de stamvader van hun beiden hen verwekt had (Genesis 19:30-38)

5) Deze ster en deze scepter zijn in de eerste plaats het koningschap in het zichtbaar Israël. Saul heeft de Moabieten en Ammonieten bestreden (1 Samuel 14:47 vv.) en redde Israël uit hun hand. David heeft alle oproerige volken rondom zich en in het bijzonder Moab onderworpen. Dit koningschap heeft echter zijn vervulling verkregen in de Heere Jezus Christus, zodat het aan geen twijfel onderhevig is, of wij hier een Messiaanse profetie hebben. Zij vindt in waarheid in niemand haar vervulling, dan in Hem, van wie de Wijzen uit het Oosten gezegd hebben (Matth.2:2): "Wij hebben Zijn ster gezien in het Oosten en zijn gekomen om Hem te aanbidden." De oude joodse overlevering heeft in deze plaats de Messias gezien, zodat de oudste vertalers Onkelos en Jonathan vertalen: "Wanneer een machtig Koning uit het huis van Jakob opstaan en de Messias tot een sterken scepter uit Israël gezalfd worden zal." Zo sterk was in de tijd vóór en nā Christus de overtuiging gevestigd, dat hiermee de Messias bedoeld was, dat een van de beruchtste valse Messiassen in de tijd van keizer Hadrianus zich de naam van Bar-Chochba, of zoon van de ster, toeëigende. Die koning toch zou niet, zoals wel eens ook onder David geschied is, Moab en Edom gedeeltelijk onderwerpen; noch zou Hij hulde verlangen van Moab alleen, veeleer van alle kinderen van de onrust. Er kan geen bezwaar in gelegen zijn, dat in de tijd van Christus' verschijning het koninkrijk van Moab reeds uit de geschiedenis was verdwenen. Men vergete niet, dat Moab overweldigd zal worden, omdat het tot de vijanden van God behoort, dat dus ook hier, zoals in Jer.11:14 Moab niet om zijnent wil, maar als vertegenwoordiger van de vijanden van God wordt vermeld. Het einde dus van Moabs bestaan is geenszins het einde van de vervulling van deze belofte; deze reikt veeleer tot aan het einde van de dagen en is niet eerder vervuld, dan wanneer ook de laatste van de vijanden overwonnen is.

"Verheug u zeer, gij dochter van Sion want zie, uw Koning komt tot u!" Wij gelukkigen, die die heildag aanschouwen, door koningen en profeten verbeid, en door het geloof veel luider dan zij mogen roemen in de innerlijke bewegingen van de barmhartigheid van onze God, waarmee ons "de opgang uit de hoogte" bezocht heeft! Ja, wij zegenen Hem, die daar kwam, om te verschijnen aan hen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw van de dood, om onze voeten op de weg van de vrede te richten! Zo zacht een vorstenscepter was nimmer uitgestrekt over zwakke en gebrekkige onderdanen, als deze scepter uit Israël; zo vriendelijk een hemelvonk tintelde nooit aan avond- of ochtendhemel ons tegen als de ster, die in Jakob verrees. de wandelaar in de donkerste nacht wijst die ster het veilige spoor; zelfs aan wenende ogen blinkt zij troostend en vriendelijk tegen en nog boven het stof van onze doden glinstert zij in onbenevelde glans. Wat toen nauwelijks één Bileam van verre aanschouwde, het wordt thans door miljoenen in volle klaarheid gezien, en met de Psalmtoon van de vreugde: "Uw koninkrijk kome" smelt de bede van hoop: "kom haastelijk, Heere Jezus," tezamen. Nog is ook dit profetenwoord slechts ten dele gestaafd, en dwaalsterren bij menigte trekken menigen blik van Gods schoonste hemellicht af. Ach, welke ogen, die nog nooit de ster van Jakob aanschouwden; wat al kinderen van het oproer, die weigeren te knielen vóór de scepter uit Israël. Wij leven, ja, in de eeuw van de vervulling, maar toch ook wederom in de tijd van de voorbereiding voor de tweede verschijning van de Heere. Maar toch, dat duister voorgevoel van een naderende ondergang, dat hier Midian en Moab tot een krampachtige krachtsinspanning tegen Israël bewoog, het ontwaakt van lieverlee in het hart van de nog niet gekerstende wereld, en op de berghoogten van het geloof herhaalt zich voor ieders Christelijk oog het visioen van deze raadselachtige ziener. Ja, ik zie Hem, maar nu niet; ik aanschouw Hem, maar van verre; ene ster uit Jakob zal in luister alle vorstelijke sterren te boven gaan, en de scepter uit Israël de laatste zoon van de opstand doen zwichten!" Hoort, hoort, Bileam, de zoon van Beor, spreekt: "Ziet, Hij komt haastelijk, en zijn loon is met Hem, om een ieder te vergelden, zoals zijn werk zal zijn." Zal voor u die dag een dag van schrik of een dag van heerlijkheid wezen?.

18. En Edom, 1)het vijandige volk aan de zuidoostelijke grenzen van het land, zal een erfelijke bezitting zijn; en Seïr, Edoms gebied (Genesis 14:6) zal zijn vijanden, waartegen het zo grote vijandschap gekoesterd heeft (Amos 1:11) een erfelijke bezitting zijn; doch Israël het bestredene, zal door de regering van zijn Koning kracht doen, 2) tot groter macht en tot heerlijker overwinningen komen.

1) Onder Edom hebben wij het volk te verstaan en onder Seïr het land. Voorspeld wordt hier, dat eenmaal Edom geheel en al aan Israël zal onderworpen worden, wanneer ook zijn zonde volkomen zal wezen, en de vijandschap reeds getoond in het weigeren, om Israël door zijn land te laten gaan, haar toppunt zal hebben bereikt..

2) De vervulling van deze voorspelling begint met de onderwerping van de Edomieten door David (2 Samuel 8:14; 1 Kon.11:15; 1 Kronieken 18:12), voleindigt zich echter eerst aan het einde der dagen," wanneer alle vijanden van God en van Zijn Gemeente, Christus tot een voetbank van zijn voeten zullen gesteld worden (Psalm. 110:1). Dat David de onderwerping van Edom niet ten einde bracht, blijkt aan de ene zijde reeds daaruit, dat de Edomieten reeds onder Salomo hoewel zonder gevolg, weer opstonden (1 Kon.11:14), onder Joram echter het

hun opgelegde juk afwierpen (2 Koningen. 8:20), en trots hun overwinning door Amßzia (2 Koningen. 14:7; 2 Kron.26:2) en Uzzia (2 Koningen. 14:22; 2 Kron.26:2) toch onder Achaz weer in Juda vielen (2 Kron.28:17), en later nog van iedere gelegenheid gebruik maakten, hun vijandschap tegen het rijk van Juda en van de joden te openbaren, zoals bij de verovering van Jeruzalem door de Chaldeeën (Ezra 5:15; 6:5) en in de oorlogen van de Makkabeeën met de Syriërs, totdat zij door Johannes Hyreanus, omtrent het jaar 129 v.C. geheel werden overwonnen, tot de besnijdenis werden gedwongen en bij de joodse staat ingelijfd. Ondanks dit alles veroverden zij de heerschappij door Antipater en Herodes de Jood, en verdwenen eerst met de ondergang van de joodse Staat door de Romeinen uit de geschiedenis..

19. a) En er zal één uit Jakob heersen; uit Jakob zal de heerser voortkomen, die dit alles zal bewerken, en Hij zal de overigen uit de steden ombrengen, ook de laatste overblijfsels van Edom, die zich nog een tijdlang in devaste steden hebben staande gehouden, zal Hij vernietigen.

a) 2 Samuel. 8:14

20. Toen hij, Bileam, in de geest zijn blik verder op Israëls vijandige burens in het beloofde land richtte, en naast Edom aan de zuidwestelijke grenzen de Amalekieten zag, zo hief hij opnieuw zijn spreuk op, en zei: Amalek, uw volk is de eersteling van de heidenen, 1) die zich vijandig tegen het rijk van God gesteld heeft en zijn loop heeft zoeken te verhinderen (zie "Ex 17.8" en zie "Ex 17.12), maar zijn uiterste, zijn einde is tot verderf; zoals gij het begin gemaakt hebt met deze vijandschap van de wereld tegen de gemeente van de Heere, zo zal nu ook de gehele ondergang, die de tegenstanders treft, vóór allen uw deel zijn.

1) Dat Amalek hier genoemd wordt de eersteling, of de aanvang, het begin van de heidenen, komt, omdat dit volk, nadat Israël uit Egypte was verlost het eerst hem heeft aangevallen. Want wel had ook Egypte Israël gekastijd, maar voor Egypte's koning was het slechts een slavenvolk en God zelf had Egypte's koning en Egypte's volk gestraft. Toen Amalek het in de woestijn aanviel, was het inderdaad en naar waarheid het Verbondsvolk van God, dat op bijzondere wijze was uitgeleid en aan wie God zich als de Verbondsgod had geopenbaard..

21. Toen hij de midden onder Israël wonende en in gemeenschap met hen getreden Kenieten zag (Richteren. 1:16; 1 Samuel. 15:6; 27:10; 30:29), die eens in de persoon van hun stamhoofd Jethro de tegenovergestelde betrekking van Amalekieten, Edomieten en Moabieten tot de gemeente van de Heere ingenomen hadden (zie "Ex 18.12), en in Hobab hen ook met alle kracht gediend hadden (Numeri. 10:29-32), zo hief hij zijn spreuk opnieuw op, en zei: Uw woning is vast, en gij hebt uw nest 1) in een steenrots gelegd, gij hebt een toevlucht gezocht, om voor het verderf van de heidenen gespaard te worden; gij hebt ook inderdaad een veilige plaats bij het volk van God gevonden.

1) Nest is in het Hebreeuws *keen*, zinspelend op de naam Keniet..

22. Evenwel zal Kaïn (niet de bekende broedermoorder, Genesis 4, maar de niet nader bekende stamvader van de Kenieten) met zijn volk verteerd worden, 1) totdat u Assur, 2) die

wereldmacht, die zich eerst in het Assyrische, dan in het Babylonische rijk tegen Israël verheft, als gevangene wegvoeren zal.

1) Zo zeer doet de Heere Bileam zich van alles onthouden, wat als een vloek over Israël zou kunnen beschouwd worden, dat hij bij de vermelding van de Assyrische en Babylonische ballingschap, niet van Israël zelf spreekt, maar van Kaïn, van het geslacht van de Kenieten; toch is daardoor Israëls lot aangewezen; alleen mag Bileams eer- en geldgierig hart geen aanleiding hebben, om, als de Geest van God weer van hem geweken is, en hem aan zijn eigen natuur heeft overgelaten, bij Balak enige aanspraak op beloning te kunnen maken; zijn voorzegging moet rein gehouden worden, daarom is dit punt zo eigenaardig ingekleed..

2) Uit 1 Samuel. 15:6 blijkt duidelijk, dat de Kenieten wel zich met Israël verbroederd hadden, maar niet waren getreden in de ware geestelijke gemeenschap van Israël, geen deelgenoten waren van het Verbond, dat de Heere met Israël had opgericht. Daarom zullen zij niet ontkomen aan het wereldgericht, dat tegen alle volken zal uitgevoerd worden, die niet in Israël waren opgenomen. Assur was de eerste wereldmacht, welke zich vijandelijk stelde tegen het volk van God als zodanig. Daarom wordt hier ook onder Assur begrepen, niet alleen dit volk alleen, maar alle wereldmachten, welke zich tegen het rijk van God zouden stellen..

23. Voorts hief hij zijn spreuk op, terwijl hij nu nog verder in de toekomst zag, in die tijd, dat die Aziatische wereldmacht gevallen zou zijn en weer hun overwinnaar zijn ondergang zou vinden en zei: Och! wie zal leven, als God dit doen zal, wat Hij mij in betrekking op het rijk van mijn woning, op de zonen van mijn volk thans voor ogen stelt? Is dat niet een zo zware en algemene nederlaag, dat niemand, die die tijd beleeft, zijn leven zal kunnen behouden?

24. En dit is het, wat God mij toont; de schepen komen van de oever van de Chitteeërs, van het eiland Cyprus (Genesis 10:4), die zullen uit Europa over de Middellandse Zee krijgslagers aanvoeren, en onder machtige overwinnaars, Assur plagen, al de in het Oosten wonende Aziatische volkstammen, de Assyriërs, Meden, Perzen en Elamieten; zij zullen ook Heber plagen, 1)de westelijk daarvan gelegerde volken als Babyloniërs, Chaldeeën, Lydiërs en Syriërs; en hij, die machtige held, die zoveel verderf teweegbracht, zal ook tot verderf zijn. 2)

1) Hier ziet daarom een profeet vijftienhonderd jaar vóór Christus, wat drie eeuwen vóór de geboorte van de Heiland door Alexander de Grote, en later door de Romeinen gebeurde, en waaraan toen, ja, gedurende al de tijd van Israëls bloei niemand met het oog op de toestand van de volkeren kon denken. Het hoofddenkbeeld van de profetie is daarom dit: het volk van God zal zich uit de diepste vernedering weer verheffen, omdat de Heere overeenkomstig Zijn belofte zich zal doen kennen als de vijand van Israëls vijanden en als de onderdrukker van zijn onderdrukkers (Exodus. 23:22). Alleen Israël als Gods volk heeft een belofte, die eeuwig stand houdt..

2) Uit het slotwoord van zijn profetie ziet Bileam duidelijk de ondergang, ook van de grote wereldrijke Griekenland en Rome. Hij ziet ze een voor een ten ondergaan, totdat Christus uit Jakob zal opgaan en Zijn licht zal laten schijnen. De wereldmachten mogen vijandig staan en vijandig optreden tegen het Rijk van God, zij zullen eenmaal onderworpen worden door de

Koning der Koningen en de Heer der Heeren, die hier niet onduidelijk voorspeld wordt. Wat een oneindige gunst en genade van God wordt aan Bileam verleend, dat hij eeuwen tevoren van al deze grote dingen, die geschieden zullen, mag vertellen! Eerst aan Daniël weer worden openbaringen door God geschonken, omtrent de wereldrijken Griekenland en Rome.

II. Vs.25. Na de vierde en laatste voorzegging scheiden Balak en Bileam van elkaar, zonder dat een van beiden zijn doel bereikt heeft, Balak heeft geen vervloeking van Israël verkregen, maar alleen zegen gehoord; Bileam heeft voor zijn eer- en geldgierig hart geen bevrediging gevonden maar alleen smaad en schande geoogst.

25. Toen stond Bileam op, en ging weg en keerde terug tot zijn plaats, naar Pethor in Mesopotamië, hoewel hij daar niet angekommen is (hoofdstuk 31:8). Balak ging ook zijn weg, van waar hij gekomen was, naar Rabbath Moab, de Residentie van zijn rijk (hoofdstuk 22:35).

Nadat de geldgierige ziener van de hoogte van zijn geestverrukking was neergezonken, was zijn hart met haat tegen Israël vervuld, waaraan hij een zo rijk loon van ongerechtigheid zou verdiend hebben, zo hij het had mogen vervloeken. Op de weg naar zijn land sprak hij eerst met de oudsten van de Midianieten en verraadde aan deze, door zijn diep inzicht in de verhouding van Israël tot de Heere, de Achilleshiel, de enige plaats waar dit volk, wiens vervloeking ook zij van hem begeerd omdat, te verwonden was: hij raadde hun, de Israëlieten tot deelneming aan de afschuwelijke, met misdadige zonde van ontucht verbonden dienst van Baäl-Peor te verleiden, en zo van hun God af te trekken, opdat Hij in het gericht van Zijn toorn hen zou overgeven aan hun vijanden (hoofdstuk 31:16). Hij wilde nu ook zolang bij de Midianieten blijven, tot zijn raad door hen en door de met hen verbonden Moabieten gevolgd zou zijn en hem daardoor de mogelijkheid geopend was, nog te verkrijgen, wat Balak hem beloofd had. Intussen "de verwachting van de huichelaars zal vergaan" (Job 8:13); in de strijd tegen de Midianieten, welke Mozes nog kort voor zijn einde, op goddelijk bevel laat voeren (hoofdstuk 31), vindt Bileam in hun midden de dood. Bileam heeft zijn bedoeling niet bereikt; in het Nieuwe Testament wordt hij nog wegens zijn duivelse raad als voorbeeld van een valse profeet en als vader van alle volksvelders in geestelijke zin voorgesteld (2 Petr.2:15 Judas 1:11 Openb.2:14)

Bileam heeft de kennis zonder het leven van de godzaligheid; zijn verstand is verlicht, maar zijn hart is niet vernieuwd; hij heeft de kennis, die opgeblazen maakt, maar niet de liefde, die sticht. Wellicht bedriegt hij zich over zichzelf en vermeent, dat hij, omdat hij van de Heere weet, ook de Heere kent!"

Ach, hoeveel van de waarheid kan men, als Bileam, zien, betuigen, geloven, zonder dat men innerlijk door de waarheid vrijgemaakt wordt, en hoe menig sterfuur op het rustige ziekbed, even arm aan vrede en hoop, als dat van die wichelaar in Midians leger! Hoe goed kan men de wil van de Heere kennen, maar zonder die nog te doen; hoe vaak wellicht de stem van de hemel beluisterd hebben, en toch wandelen op de weg van de hel..

Hengstenberg (Bileam, bladz. 217) geeft de volgende verklaring van het feit, dat Mozes met de redenen van Bileam is bekend geworden. Na zijn scheiding van Balak zou hij zijn weg

genomen hebben naar het leger van de Israëlieten en hier Mozes en de oudsten van Israël openbaring van zijn voorspellingen gegeven hebben, met het doel en in de hoop, van hen het loon te verkrijgen, dat Balak hem onthouden heeft, maar dat hij, als hij ook hier geen bevrediging voor zijn eer- en geldzucht had gevonden, naar de Midianieten zou zijn gegaan, om door de raadgevingen, welke hij hen gaf, zich op de Israëlieten te wreken. Voor dit vermoeden is zeer veel te zeggen en het komt ons waarschijnlijker voor, dan het andere, volgens welke hij eerst, nadat hij in de handen van de Israëlieten was gevallen, in hun strijd tegen de Midianieten, hun de voorspellingen zou bekend hebben gemaakt, in de hoop daarmee zijn leven te redden. Dit is echter zeker, de Geest van God heeft Mozes bekwaam gemaakt, om ze volledig en getrouw in zijn boeken op te nemen..

HOOFDSTUK 25.

AFGODERIJ EN HOERERIJ ERNSTIG BESTRAFT.

I. Vs.1-18. Nauwelijks is Israël door de macht van de Heere voor Bileams vloek bewaard en als het gezegendste van alle volken geprezen, of het vergeet het verbond van Zijn God, in de strikken van de verleiding tot het heidendom; het neemt aan de offerfeesten van Baäl-Peor deel en bevlekt zich door gruwelijke zonden van ontucht. Reeds is daarover de toorn van de Heere ontbrand en het gericht begonnen, toen de vorst van een geslacht van de Simeonieten de verachting van God en de schaamteloosheid tot het uiterste dreef. Pinehas, de zoon van de hogepriester Eleßzar, doorboort hem en zijn Midianitische overspelige met de spies en doet daardoor de verdere voortgang van het dubbel, over het volk besloten strafgericht ophouden. Nog heeft heel Israël de heilige ijver van Pinehas metterdaad zich toe te eigenen, het wordt hem daarom geboden, een vernietigingsoorlog tegen de Midianieten te ondernemen, die het onheil op raad van Bileam en met hulp van de Moabieten teweeggebracht hadden.

1. En a) Israël verbleef na zijn veertigjarig omzwerven nog in de velden van Moab te Sittim, tot welke plaats zich het leger van Beth-Jesimoth uitstreckte, en het volk, niets vermoedende van hetgeen Balak gedaan had, om het met hulp van Bileam ten onder te brengen, noch van de duivelse raad, die Bileam aan de oudsten van de Midianieten gegeven had (hoofdstuk 22:2; 24:25), viel in de hem gespannen netten en begon te hoereren met de dochters van de Moabieten.

a) Deuteronomium. 4:3 Jozua. 22:17

2. En zij nodigden het volk tot de slachtoffers van haar goden: bij deze gelegenheid zouden zij dan, zo gaven zij de genodigden te kennen, zich aan hen overgeven; want deze overgave van de maagden aan de mannen behoorde mede tot de wijze, waarop men bij die offerfeesten de goden diende; en het volk, de uitnodiging volgende, nam deel aan de offermaaltijden van de Moabieten en at, en boog zich voor haar goden, en werd tot de daaraan verbonden werken van ontucht toegelaten.

3. Als nu Israël zich koppelde aan Baäl-Peor, 1) toen die dienst hun zo wel beviel, dat zij geneigd waren zich geheel aan de dienst van de Heere te onttrekken en zich aan die van de zonde over te geven, toen a) ontstak de toorn van de HEERE tegen Israël 2) en Hij liet een plaag komen, welke plotseling velen van hen wegnam (vs.8 vv. hoofdstuk 14:37; 17:11).

a) Psalm. 106:29

1) Baäl-Peor, d.i. Baäl, die te Peor vereerd wordt. Het was dezelfde afgod, die elders Kamos heet, maar onder die naam als krijgsgod werd vereerd..

2) Het was een grote verzwaring van de zonde, dat Israël deze bedreef te Sittim, daar zij het land Kanaän voor zich hadden, en, om zo te spreken, op het punt stonden, om daarin te trekken. Het was de hoogste trap van verraad en ondankbaarheid onoprecht te handelen

omtrent God, die zij zo trouw bevonden hadden jegens hen, van de afgodische slachtoffers te eten, wanneer zij eerlang op de gunst van de Heere onthaald en vergast stonden te worden..

4. En de HEERE zei tot Mozes, toen de plaag het hevigst woedde: a) Neem al de hoofden van het volk, opdat gij hun in Mijn naam bekend maakt, wat gebeuren moet met hen, die zich zo zwaar tegen Mij verzondigd hebben; en hang allenog overige schuldigen, die niet reeds door de plaag omgekomen zijn, na ze 1) te hebben gedood, voor de HEERE 2) tegen de zon aan een hout, waaraan zij als vervloekten van de Heere tot zonsondergang moeten blijven hangen (ut.21:22 vv.). Zo zal door dit ernstig ingrijpen van de zijde van de oversten de hitte vande toorn van de HEERE gekeerd worden van Israël en de plaag van het volk kunnen teruggenomen worden, opdat niet het gehele volk verteerd wordt.

a) Deuteronomium. 4:3 Jozua. 22:17

1) Hiermee worden niet bedoeld de hoofden vna het volk, maar degenen, die zich aan de koppelarij met Baäl-Peor schuldig hadden gemaakt. De hoofden van het volk moesten samengeroepen worden, om recht te spreken over de schuldigen, om hen ter dood te veroordelen. De doodstraf, welke tegen hen moest worden uitgesproken, was de straf door ophanging of kruisiging. Aan deze ging die van steniging vooraf, waarna ze werden opgehangen, de Heere tot een vloek. Deze straf is wel te onderscheiden van de latere kruisstraf van de Romeinen. Deze werd bij levenden toegepast..

2) In het Hebreeuws Lajaveh, voor de Heere, d.i. de Heere tot een vloek, om Hem genoegdoening te schenken, opdat Zijn toorn tegen het volk zou ophouden..

5. Toen de oversten zich verzameld hadden en hun Gods gebod bekend gemaakt was, zei Mozes tot de rechters 1) van Israël (Exodus. 18:13 vv.): Een ieder dode zijn mannen, die van de onder hun rechtsgebied staandemannen (Deuteronomium. 1:15 vv.), die zich aan Baäl-Peor gekoppeld hebben 2) en om wier misdaad de plaag het volk getroffen heeft.

1) De nieuwe geschiedenis verhaalt, als met de grootste gemakkelijheid, met inkt op papier; de oude geschiedenis spreekt alsof zij haar woorden moeilijk en langzaam met koperen griffel in rotsen gehouwen had, die vertelt daarom met overvloed van woorden en grote uitvoerigheid, deze geeft slechts aanwijzingen en kiest en telt woorden en lettergrepen. Eenvoudigheid en korthed is het karakter van de oude geschiedenis. In haar eenvoud zou zij de praal van vele woorden vrijwillig versmaad hebben, wanneer zij ook niet reeds door de moeiten en bezwaren van het op schrift stellen was gedwongen..

Dit groot onderscheid van oude en nieuwe geschiedenis zien wij vooral in het voor ons liggend verhaal; tot recht begrip is het nodig veel tussen de regels in te lezen; het nodigste willen wij thans opmerken. Bileam had, nadat hij door Balak weggezonden was, zich tot de Midianieten begeven (zie Nu 24.25). Aan deze had hij de raad gegeven, om de kinderen van Israël door verleiding tot de heidense afgodendienst, ontrouw aan Jehova te maken, om zo hun verwerping te kunnen verkrijgen. Daar de Midianieten met de Moabieten verenigd waren, was het even goed, als had Bileam zijn raad aan de laatsten gegeven; zij zijn het dan ook die

deze tezamen (vs.1,6) ten uitvoer brengen. De hoogte van de berg Peor, waarop de vloekprofeet ten laatste gestaan had (hoofdstuk 23:28), was aan Baäl-Peor gewijd en lag in de nabijheid van het Israëlitische leger; daarheen nodigden nu de Moabitische meisjes de Israëlitische mannen tot een offerfeest. Terwijl de Kamo- of Molochdienst in offeranden van kinderen bestond (zie Le 18.21), werd die van Baäl-Peor in afschuwelijke ontucht bedreven (volgens de Rabbijnen hangt de naam Peor met pha'ar gel. "aperire", scil. "hymenem virgmeum" tezamen)

Dat van doodstraffen in de Mozaische wet slechts twee, de doding door het zwaard en de steniging verordend zijn en tot verzwarende van deze in bijzondere gevallen ook het verbranden van het lijk of het ophangen aan een boom of paal, werd reeds bij Leviticus. 20:2 en 14 opgemerkt. Het laatste is een soort van kruisiging, met dit onderscheid, dat deze niet in levende lijve gebeurde maar na de dood. De kruisiging van Christus was daarentegen geheel een Romeinse doodstraf, die voor de smartelijkste en schandelijkste gehouden werd (infelix lignum, infames stipes, Liv.1:26. Minut. fel. Oct. cp.9). Deze straf werd alleen op zware en lage misdadigers, als straatrovers, sluipmoordenaars, bedriegers, dieven, oproermakers, in het bijzonder ook op slaven toegepast (servile supplicium. Hor.Sat.1,3,80 en 83. Cic in Verr.5:66) en op derderlei wijze ten uitvoer gebracht (zie daarover bij Matth.27:31)

2) Tot de rechters. Hiermee worden dezelfde bedoeld, die in vs.4 hoofden van het volk worden genoemd. Daaruit blijkt dan ook wel duidelijk, dat onder ze in vs.4 de schuldigen aan afgoderij moeten verstaan worden..

6. En ziet, een man uit de kinderen van Israël, en wel een van de vorsten, met de naam Zimri (vs.14), noch God noch mensen vreemde, kwam, en bracht een Midianitische, de vorstendochter Kozbi (vs.15), tot zijn broeders 1) in het leger van Israël, haar voor de ogen van Mozes, die zich bij de tabernakel in het midden van het volk bevond, naar zijn tent leidende, en voor de ogen van de gehele vergadering van de kinderen van Israël, toen zij vol schrik over de aangekondigde gerichten van God tezamen gekomen waren en weenden voor de deur van de tent der samenkomst en baden, dat de Heere Zijn straffende hand zou terugtrekken en genade voor recht laten gaan.

1) Met ongehoorde vermetelheid en misdadige verachting van de Heere in zijn gemeente, waagde hij dus die gruwel van de heidense afgodendienst in het leger zelf in te brengen, en alzo de plaats, waar God in Zijn heiligdom woonde, op het schandelijkst te verontreinigen; de zonde van de anderen was nog buiten het leger bij de Moabieten gebeurd..

7. Toen Pinehas, de zoon van Eleazar, de zoon van Aäron, de priester (hoofdstuk 20:28), in wie nu de door de Leviëten aan de Sinaï betoonde geest van ijver (Exodus. 32:25 vv.) ontwaakte, dat zag, zo stond hij op uit het midden van de vergadering, die voor de deur van de tent wenende was, en nam een spies uit zijn tent in zijn hand.

8. En hij ging de Israëlitische man achterna in diens tent, in de hoerenwinkel, 1) in de achterste kamer, waarheen hij gegaan was, om zijn goddeloosheid te volbrengen, en hij

doorstak hen beiden, de Israëlietische man en de vrouw, door hun buik. 2) Toen werd de plaag over de kinderen van Israël opgehouden. 3)

1) In het Hebreeuws Hakkubba. In het Arabisch, Alkobba, waarvan het woord alkoof afkomstig is. In het Spaans alcova. Hier betekent het, de achterste afdeling van de tent, welke ingericht was tot slaappleats, nu echter door Zimri ontheilgd, en daarom hier hoerenwinkel genoemd..

2) In het Hebreeuws El-Kòbathah. De LXX vertaalt terecht: dia thv mht rav. De Vulgata, in locis genitalibus. Vandaar dat de toorn van de Heere, na deze ijverdaad van Pinehas, wordt opgeheven. De geschonden eer van God, ten opzichte van het volk, was door deze daad, op deze wijze verricht, gewroken..

3) De heilige ijver van Pinehas, de toekomstige hogepriester, werkte dus evenzo bedekkend en verzoenend als in hoofdstuk 16:47 het roken van Aäron; nu mochten dan ook de rechters (vs.5) met het neerhouwen en ophangen ophouden, zodat de overigen verschoond werden, die anders nog zouden zijn omgekomen. De ijver van Pinehas is de verhoring van de gebeden van het volk. Och, dat Nederlands Christenen, die geen gemeenschap willen met het moderne heidendom als één man Gods genadetroon aanliepen, er zou ook onder ons een Pinehas opstaan, en Nederlands Jehovah keerde gunstig en zegenend terug..

Op deze daad van Pinehas, zoals op die welke Samuël en Mattathias (1 Samuel 15:33; 1 Makk.2:24 vv.) verrichtten, beriep zich ten tijde van het Nieuwe Testament bij de joden bestaande sekte van de Zeloten of ijveraars. Zij beweerden het recht te bezitten om de aandrang van hun ijver te volgen en wrekend tussenbeide te treden, wanneer door verachting en verloochening van theocratische instellingen de ere van de Heere in gevaar scheen gebracht te zijn. Tot deze partij behoorde oorspronkelijk Simon van Kana (Matth.10:4) of Simon de Zeloot (Luk.6:15 Hand.1:13); evenzo was de steniging van Stéfanus en het deel dat Paulus daaraan had, evenals wat deze met de Christenen te Damascus voor had (Hand.7:56 vv.; 9:1,2) Zelotisme (een Zelotendaad)

9. Degenen nu, die aan de plaag stierven, waren vierentwintig duizend; 23.000 nam de plaag zelf weg 1 Corinthiers. 10:8), een duizend vielen door het zwaard van de rechters.

10. Toen de plaag alzo gestuit was, sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

11. Pinehas, de zoon van Eleßzar, de zoon van Aäron, de priester, heeft Mijn grimmigheid van over de kinderen van Israël afgewend, omdat hij a) Mijn ijver¹⁾ geijverd heeft in het midden van hen, zodat Ik de kinderen van Israël in Mijn ijver, die reeds ontbrand was, niet geheel vernield heb.

a) 2 Kor.11:2

1) Mijn ijver, is niet de ijver voor de Heere, maar de ijver van de Heere, waardoor Pinehas gedreven werd, om Zimri en de Midianitische te doden. De ijver van de Heere had hem

aangegrepen. Hij voerde het oordeel van de Heere uit, zodat de Heere zelf in en door Pinehas aan die man Zijn gerechtigheid oefende..

12. Daarom spreek, maak hem en het gehele volk in Mijn naam bekend: Zie, Ik a) geef hem Mijn verbond van vrede: 1)

a) Psalm. 106:31

1) Dit betekent, dat de Heere aan Pinehas de belofte van het Verbonds zou vervullen, waardoor zijn priesterschap een eeuwig priesterschap zou zijn (vs.13), d.w.z. zolang het joodse volk als natie zou bestaan. Deze belofte is vervuld (zie Nu 25.13). In Psalm. 106:31 wordt gezegd, dat de Heere hem deze daad tot gerechtigheid heeft gerekend..

13. En hij zal hebben en zijn nageslacht na hem het Verbond, de toezegging van het eeuwige priesterschap, 1) zodat deze waardigheid bij zijn stam te allen tijde blijven zal, totdat een ander Hogepriester opstaat naar de ordening van Melchizédek (Hebr.5). Dit zal zijn loon zijn, daarom dat hij voor zijn God geijverd, en verzoening gedaan heeft voor de kinderen van Israël, en daardoor duidelijk getoond heeft, hoe levendig in hem het bewustzijn is van het wezen en de roeping van het Hogepriesterlijk ambt (zie "Ex 28.1).

1) Pinehas zelf zien wij later (Richteren. 20:28) in de Hogepriesterlijke waardigheid; deze bleef bij zijn nakomelingen werkelijk tot op Eli, in wie zij om ons onbekende redenen op de lijn Ithamar overging (zie Jud 8.27). Sedert vervolgens door de scheiding van de Ark van het Verbond van de tent der samenkomst twee heiligdommen bestonden, waren er ook twee Hogepriesters (zie Jozua 18.1): daaraan maakte Salomo een einde door de afzetting van Abjathar, zodat Zadok, uit het geslacht van Eleßzar, alleen Hogepriester werd (1 Kon.2:26,35). De nakomelingen van de laatsten behielden de waardigheid tot na de Babylonische ballingschap, en zelfs de rij van uit de Makkabeïsche periode vermelde Hogepriesters behoorden tot de lijn Eleßzar, hoewel reeds onder Judas Makkabi de Syriër gepoogd hadden de wettige opvolging te verbreken (1 Makk.7:5 vv). Eerst de tirannie van Herodes de Grote, vernietigde de wettige orde, daar hij het ambt ook aan gewone priesters opdroeg en naar willekeur Hogepriesters af- en aanstelde. Nu moest ook het oudtestamentische Hogepriesterschap een einde nemen..

14. De naam nu van de verslagen Israëlitische man, die verslagen was met de Midianietin, was Zimri (= lied van Jehova), de zoon van Salu (= verheven) een overste van een vaderlijk huis van de Simeonieten (Exodus. 6:14).

15. En de naam van de verslagen Midianitische vrouw was Kozbi (= liegende), een dochter van Zur (= steen), die een hoer was van de volken van een vaderlijk huis onder de Midianieten, en later met de andere vier koningen van dit volk ontkwam (hoofdstuk 31:8).

16. Verder sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

17. Handela) vijandelijk met de Midianieten, en versla hen. Pinehas'ijver, die de plaag deed ophouden, moet door het gehele volk als een pantser worden aangetrokken Jesaja 59:17).

a) Numeri. 31:2

18. Want zij hebben a) vijandelijk tegen u gehandeld door hun listen, die zij listig tegen u bedacht hebben in de zaak van Baäl-Peor, en in de zaak van Kozbi, de dochter van de overste van de Midianieten, hun zuster, die verslagen is, ten dage van de plaag, die over u kwam om de zaak van Peor. 1)

a)Openb.18:2

1) Waarom alleen tegen de Midianieten en niet tevens tegen de Moabieten een wraak- en verdelgingsoorlog moest ondernomen worden, hoewel de dochters van de laatsten ook bij de verleiding van Israël tot de dienst van Peor het hunne hadden gedaan, heeft daarin een reden, dat de eersten de aanleiding tot de gehele boze handel gegeven hadden en die in de schaamteloze boosheid van hun vorstendochter ten toppunt gevoerd hadden; de Moabieten werden in die tijd nog om de verwantschap met Israël gespaard..

De daad van Kozbi wordt hier voorgesteld als het toppunt van schaamteloosheid. Daarin bereikt de vermetelheid van de Midianieten zijn hoogste punt..

HOOFDSTUK 26.

HET JOODSE VOLK WORDT OPNIEUW GETELD.

I. Vs.1-65. Voordat Israël tot de heilige tocht tegen de Midianieten uittrekken kan, moet het in zijn gewapende manschap weer tot een leger van de Heere worden, evenals vroeger bij Sinaï (vgl.inl.hoofdstuk 1); want zij die toen gemonsterd werden, zijn intussen in de woestijn gestorven. Daarom wordt nu een nieuwe telling ondernomen van hen, die twintig jaar en ouder zijn; de stam van Levi wordt ook ditmaal bijzonder geteld, des te meer, daar deze nieuwe monsterring in nauwe betrekking staat tot de aanstaande verdeling van het beloofde land, waarbij Levi niet onmiddellijk zijn deel krijgt. De monsterring levert aan beide zijden bijna dezelfde uitkomst op als vroeger. Van hen die vroeger gemonsterd werden, zijn echter Jozua en Kaleb alleen in het leven gebleven.

1. Het geschiedde nu na die plaag, 1) dat de HEERE sprak tot Mozes en tot Eleßzar, de zoon van Aäron, de priester; die nu in de plaats van zijn vader het Hogepriesterlijk ambt bekleedde (hoofdstuk 20:28), zeggende:

2. Neemt de som van de gehele vergadering van de kinderen van Israël op, zoals Gij reeds eenmaal op Mijn bevel, bij de berg Sinaï gedaan hebt (hoofdstuk 1:1), van twintig jaar en ouder, naar het huis van hun vaders, naar de verschillende families, waarin zij door hun afstamming verdeeld zijn, al wie ten strijde in Israël uittrekt.

1) Voor de voltrekking van de hem bevolen wraak op de Midianieten moest Israël door een nieuwe telling, als leger van Jehova, gemonsterd worden, omdat het bij Sinaï (hoofdstuk 1-4) gemonsterde geslacht, op Kaleb en Jozua na, in het oordeel van de dood, in de woestijn waren gevallen. Hierom kwam het goddelijk bevel tot een nieuwe telling en monsterring, "na de plaag". Want daarmee waren de laatste van de uit Egypte getrokkenen, die niet in Kanaän mochten komen, weggehaald, en daarmee was dat gericht voleindigd..

Deze telling had in het bijzonder tot doel, om de straks volgende verdeling van het land te bevorderen. Daarom worden ook nu de geslachten van de enkele stammen opgesomd, hetgeen bij de telling bij Sinaï niet heeft plaatsgehad..

3. Mozes dan en Eleßzar, de priester, nadat zij de oversten van de stammen ontboden hadden, spraken hen aan, en door deze het volk, in de vlakke velden van Moab, aan de Jordaans van Jericho, zeggende:

4. Dat men neme van twintig jaar en ouder; zoals de HEERE Mozes reeds bij de eerste monsterring (hoofdstuk 1:1-3) geboden had, en de kinderen van Israël, die uit Egypte vertrokken waren. Deze hadden zich toen tot monsterring geschaard; nu kwam het jongere geslacht aan de beurt.

5. Ruben was de eerstgeborene van Israël, en maakte als zodanig wederom het begin. De zonen van Ruben waren (Genesis 46:9): Hanoch, van wie was het geslacht van de Hanochieten; van Pallu het geslacht van de Palluïeten (Exodus. 6:16; 1 Kronieken 5:1).

6. Van Hezron het geslacht van de Hezronieten; van Karmi het geslacht van de Karmieten.

7. Dit zijn de geslachten van de Rubenieten; en hun getelden waren drieënveertig duizend zevenhonderd en dertig; bij de eerste telling 46.500 (hoofdstuk 1:21).

Het getal van de Rubenieten komt hier voor als zijnde 2770 minder dan bij de vorige telling, waarschijnlijk omdat deze stam bovenal deel had genomen aan de opstand van zijn vorsten Dathan en Abiram..

8. En de zonen van Pallu waren Eliab.

9. En de zonen van Eliab waren Nemuël (= besnijdenis van God) en Dathan en Abiram: a) deze Dathan en Abiram waren de geroepen van de vergadering, die gekijf maakten tegen Mozes en tegen Aäron; in de vergadering van Korach, als zij gekijf tegen de HEERE maakten.

a) Numeri. 16:2

10. En de aarde haar mond opende, en hen verslond met Korach, als die vergadering stierf; toen het vuur tweehonderd en vijftig mannen verteerde, en werden tot eenteken, tot waarschuwing voor anderen, tot een gedenkteken van de goddelijke gerechtigheid.

11. Maar de kinderen van Korach stierven niet.

Ook: zie Nu 16.1 -zie Nu 16.35.

Hier worden de geslachten van de verschillende stammen afzonderlijk opgeteld, wat in hoofdstuk 1 niet gebeurde; dit komt daarvandaan, omdat deze telling ook voorlopig dienen moet bij de verdeling van het land onder de stammen en de geslachten van Israël, wanneer straks het land Kanaän in bezit genomen is..

12. De zonen van Simeon naar hun geslachten: van Nemuël, of Jemuël 1) (Genesis 46:10), het geslacht van de Nemuëlieten; van Jamin het geslacht van de Jaminieten; van Jachin het geslacht van de Jachinieten;

1) De N en de J wisselen dikwijls met elkaar..

13. Van Zerah (opgang van licht) of Zohar (Genesis 46:10) het geslacht van de Zerahieten; van Saul het geslacht van de Saulieten.

De derde zoon van Simeon, Gad (Genesis 46:10), liet geen geslacht na..

14. Dat zijn de geslachten van de Simeonieten: tweeëntwintig duizend en tweehonderd, bij de eerste telling 59.300 (hoofdstuk 1:23).

Deze grote vermindering van de stam van Simeon (37.100 man) heeft haar grond wellicht daarin, omdat deze stam bij de dienst van Baäl-Peor het meest schuldig was geweest, en een groot aantal strijdbare mannen van haar in de plaag (hoofdstuk 16) omkwam: ook die Israëliet, die Pinehas, wegens zijn gruweldaad doorstak, behoorde tot de Simeonieten..

15. De zonen van Gad naar hun geslachten: Van Zefon (= noorden) of Zifjon (Genesis 46:6) het geslacht van de Zefonieten; van Haggi het geslacht van de Haggieten; van Suni het geslacht van de Sunieten;

16. Van Ozni (= gehoor), of Ezbor (zie "Ge 46.13), het geslacht van de Oznieten; van Heri het geslacht van de Herieten;

17. Van Arod (Arodi) het geslacht van de Arodieten; van Aréli het geslacht van de Arélieten.

18. Dat zijn de geslachten van de zonen van Gad, naar hun getelden: veertigduizend en vijfhonderd, bij de eerste telling 45.650 (hoofdstuk 1:25).

19. De zonen van Juda waren Er en Onan, de beide oudste; maar Er en Onan stierven kinderloos in het land Kanaän (Genesis 38) en moesten daarom niet gerekend worden (Genesis 46:12).

20. Alzo waren de zonen van Juda, naar hun geslachten, diegenen, waarnaar de geslachten van deze stam gerekend werden: van Sela het geslacht van de Selanieten; van Perez het geslacht van de Perezieten; van Zerah het geslacht van de Zerahieten; de beide laatste werden Juda als tweelingen bij Thamar, zijn schoondochter, geboren (Genesis 38).

In Genesis 46:12 wordt Perez daarom van de beide anderen, die ook zonen nalieten, afgezonderd, omdat hij, volgens de wetten van het huwelijk, in de plaats van Er trad, en alzo voor de eerstgeborene gold, of, naar onze maatstaf, de eerste erfgenaam werd. Tot zijn geslacht behoorden ook David en Christus, want de geslachtslinie ging door hem (Matth.1:1-3)

21. En de zonen van a) Perez waren: van Hezron het geslacht van de Hezronieten; van Hamul het geslacht van de Hamulieten.

a) Genesis 46:12

22. Dat zijn de geslachten van Juda, naar hun getelden; zesenzeventigduizend en vijfhonderd, bij de eerste telling 74.600 (hoofdstuk 1:27); de stam, die reeds toen het talrijkste was, had zich dus niet alleen op zijn hoogte gehouden, maar was zelfs met 1900 man toegenomen.

23. De zonen van Issaschar, naar hun geslachten waren (Genesis 46:13): van Tola het geslacht van de Tolaïeten; van Puva (Pua) het geslacht van de Punieten;

24. Van Jasub (= hij zal terugkeren) het geslacht van de Jasubieten; van Simron het geslacht van de Simronieten.

25. Dat zijn de geslachten van Issaschar naar hun getelden: vienzestigduizend en driehonderd, bij de eerste telling 54.400 (hoofdstuk 1:29).

26. De zonen van Zebulon, naar hun geslachten, waren (Genesis 46:14): van Sered het geslacht van de Seredieten; van Elon het geslacht van de Elonieten; van Jahleël het geslacht van de Jahleëlieten.

27. Dat zijn de geslachten van de Zebulonieten, naar hun getelden: zestigduizend en vijfhonderd; bij de eerste telling 57.400 (hoofdstuk 1:31).

28. De zonen van Jozef naar hun geslachten waren, terwijl Jozef zelf geen eigen stam vormde, maar in zijn beide zonen zich in twee stammen verdeelde (Genesis 48:5) Manasse en Efraïm

29. De zonen van Manasse, Jozefs oudste zoon (Genesis 41:51), waren:a) van Machir (= verkocht) het geslacht van de Machirieten: Machir nu gewon Gilead, (= hoop van de getuigenis); van Gilead was het geslacht van de Gileadieten (zie "Nu 36.4).

a) Jozua. 17:1

30. Dit zijn de zonen van Gilead: van Jezer (= plan) of Abiezer Jozua 17:2) het geslacht van de Jezerieten; van Helek (= deel) het geslacht van deHelekieten;

31. En van Asriël (= gelofte van God) het geslacht van de Asriëlieten; en van Sechem (= schouder) het geslacht van de Sechemieten;

32. En van Semida (= roem van kennis) het geslacht van de Semidaïeten; en van Hefer (= put) het geslacht van de Heferieten Jozua 17:2).

33. a) Doch Zelßfead (= doorbraak), de zoon van Hefer, had geen zonen, maar dochters; en de namen van de dochters van Zelßfead waren: Machla (= ziekte) en Noa (= zwerving), Hogla (= patrijs), Milka (= koningin) en Tirza (= aangenaam).

a) Numeri. 27:1

34. Dat zijn de geslachten van Manasse; en hun getelden waren tweeënvijftigduizend en zevenhonderd, bij de eerste telling 32.200 (hoofdstuk 1:35).

35. Dit zijn de zonen van Efraïm, naar hun geslachten: van Sutélah (= gekraak van scheuren) het geslacht van de Sutélahieten; van Becher (= eerstgeborene) het geslacht van de Becherieten; van Tahan (= smeking) het geslacht van de Tahanieten.

36. En dit zijn de zonen van Sutélah: van Eran (= waakzaam) het geslacht van de Eranieten.

37. Dat zijn de geslachten van de zonen van Efraïm, naar hun getelden, tweeëndertigduizend en vijfhonderd, bij de eerste telling 40.500 (hoofdstuk 1:33)).1) Dat, van vs.29 tot hiertoe, zijn de zonen van Jozef, die, wanneer de stam van Levi mee geteld wordt, tezamen slechts één stam uitmaken, naar hun geslachten.

1) De stam was dus na de eerste telling 8000 in getal afgenomen, terwijl Manasse het meest was toegenomen, en wel ten getale van 20.500; pas later zou Efraïm de voorrang verkrijgen, die in de zegen van Jakob was beloofd..

38. De zonen van Benjamin, naar hun geslachten (Genesis 46:21): van Bela het geslacht van de Belaïten; van Asbel het geslacht van de Asbelieten; van Ahirom, verkort Ehi, het geslacht van de Ahiromieten;

Deze opgaven verschillen enigermate van die, welke in Genesis 46:21 opgetekend zijn. Misschien is dit daaraan te wijten, dat enige geslachten van deze stam zijn uitgestorven, of zó in getal afgenomen, dat zij met anderen tot een geheel werden samengesmolten..

39. Van Sefúfam (= slang) of Mugim, het geslacht van de Súfamieten; van Hufam (= bewoner van de zee kust) of Hupim, het geslacht van de Hufamieten;

40. En de zonen van Bela waren Ard en Naäman; van Ard het geslacht van de Ardieten; van Naäman het geslacht van de Naämieten;

41. Dat zijn de zonen van Benjamin, naar hun geslachten: en hun getelden waren vijfenveertigduizend en zeshonderd, bij de eerste telling 35.400 (hoofdstuk 1:37).

42. Dit zijn de zonen van Dan, naar hun geslachten (Genesis 46:23): van Suham, (= kuilgraver) of Chusim, het geslacht van de Suhamieten; dat zijn de geslachten van Dan, naar hun geslachten.

43. Al de geslachten van de Suhamieten, naar hun getelden, waren vierenzestigduizend en vierhonderd, bij de eerste telling 62.700 (hoofdstuk 1:39).

44. De zonen van Aser, naar hun geslachten (Genesis 46), waren: van Imna het geslacht van de Imnaïeten; van Isvie, of Jisvi, het geslacht van de Isvieten; van Beria het geslacht van de Berïeten;

45. Van de zonen van Beria waren van Heber het geslacht van de Heberieten; van Malchiël het geslacht van de Malchiëlieten;

46. En de naam van de dochter van Aser was Serah.

47. Dat zijn de geslachten van de zonen van Aser, naar hun getelden: drieënvijftigduizend en vierhonderd, bij de eerste telling 41.500 (hoofdstuk 1:41).

48. De zonen van Nafthali, naar hun geslachten (Genesis 46:24): van Jßhzeël het geslacht van de Jßhzeëlieten; van Guni het geslacht van de Gunieten;

49. Van Jezer het geslacht van de Jezerieten; van Sillem het geslacht van de Sillemieten;

50. Dat zijn de geslachten van Nafthali, naar hun geslachten; en hun getelden waren vijfenveertigduizend en vierhonderd, bij de eerste telling 53.400 (hoofdstuk 1:43).

51. Dat zijn de getelden van de zonen van Israël; zeshonderdeenduizend zevenhonderd en dertig, bij de eerste telling 603.550 (hoofdstuk 1:46).

Het gehele volk had dus ongeveer 1820 weerbare mannen verloren en was daarom nagenoeg op dezelfde hoogte gebleven. Nadat zovele verdelgende oordelen het hadden getroffen, had zich de kracht van Gods beloften aan Israël betoond in de steeds plaatshebbende vermeerdering van het volk..

52. En de HEERE sprak tot Mozes, toen deze de monsterring van de twaalf stammen, die tevens tot grondslag van de aanstaande verdeling van het land Kanaän moest strekken, volbracht had, zeggende:

53. Aan deze zal het land uitgedeeld worden tot erfenis: tot een blijvend bezit, naar het getal van de namen, naar het getal van de personen, die in iedere stam geteld zijn.

54. Aan degenen, die veel zijn, zult gij hun erfenis groter maken, en aan hen, die weinig zijn, zult gij hun erfenis minder maken; aan een ieder zal naar zijn getelden, zijn erfenis gegeven worden (Numeri. 33:54).

55. Het land nochthans zal door het lot gedeeld worden, 1) opdat iedere stam het deel, dat hij verkrijgt, beschouwt als een erfdeel hem van de Heere geschonken, en opdat er geen rijd en twist onder de verschillende stammen ontsta (Spreuken. 16:33; 18:18) naar de namen van de stammen van hun vaderen, Ruben, Simeon, enz. met uitzondering van Levi, in wiens plaats Efraïm en Manasse treden, zullen zij erven, iedere stam zal een gedeelte ter erfenis verkrijgen, dat altijd zijn naam zal dragen, en dathem door het lot zal toegewezen worden (Numeri. 33:54 Jozua. 11:23; 14:2).

1) Hiermee wordt niet bedoeld, de grootte van het stuk land, dat aan iedere stam zal te beurt vallen, maar de plaats in het beloofde land..

Zoals overal in de leiding en besturing van het volk van God, zo is het ook hier het geval, dat de bepaling van de zijde van God en de vrijheid van de mensen tezamen werken tot één doel..

56. Naar het lot zal ieders erfenis gedeeld worden, tussen de velen en de weinigen;

57. Dit zijn nu de getelden van Levi, want na de telling van de overige stammen wordt deze nog bijzonder gemonsterd (vs.62 hoofdstuk 3:14), naar hun geslachten: van Gerson het geslacht van de Gersonieten; van Kahath het geslacht van de Kahathieten; van Merßri het geslacht van de Merßbieten; deze drie vormden de hoofdgeslachten (Ex.6:16-19).

58. Dit zijn dan verder de volgende voornaamste geslachten van Levi, in welke deze drie hoofdgeslachten zich splitsten: het geslacht van de Libnieten, een tak van de Gersonieten (hoofdstuk 3:21), het geslacht van de Hebronieten, een tak van de Kahathieten (hoofdstuk 3:27), het geslacht van de Machlieten, het geslacht van de Musieten, beide takken van de Merßbieten (hoofdstuk 3:33), het geslacht van de Korachieten, eveneens van de Kahathieten, en wel van de Izharieten, een zijtak van dit geslacht, (hoofdstuk 3:27 hoofdstuk 16:3). Een derde tak van de Kahathieten, met name de Amramieten, vormde een afdeling op zichzelf, namelijk de stand van de priesters, en zijn geslachtsregister is het volgende: en Kahath gewon Amram.

59. En de naam van de vrouw van Amram was Jochebed, de dochter van Levi, welke de vrouw van Levi baarde in Egypte; en deze baarde aan Amram, die haar neef was en vervolgens haar echtgenoot was geworden, Aäron en Mozes, en Mirjam, hun zuster (Exodus. 2:1,2; 6:19).

60. En aan Aäron werden geboren Nadab en Abihu, Eleßzar en Ithamar (Exodus. 6:23).

61. Nadab nu en Abihu waren gestorven toen zij vreemd vuur brachten voor het aangezicht van de HEERE (Leviticus. 10:2 Numeri. 3:4; 1 Kronieken 24:2).

62. En hun getelden, namelijk van al de zonen van Levi, waren drieëntwintigduizend, al wat mannelijk is, van een maand en ouder (hoofdstuk 3:15), bij de eerste telling 22.000; of volgens een andere opvatting 22.300(hoofdstuk 1:39); want deze werden niet geteld onder de kinderen van Israël, met de overige stammen tegelijk; omdat hun geen erfenis gegeven werd onder de kinderen van Israël; maar zij zouden slechts enige steden verkrijgen in de verschillende stammen; hun monsterring had daarom plaats uit een ander gezichtspunt, dan die van de overige stammen, die in betrekking stond tot de aanstaande verdeling van het land.

De telling is niet volledig, omdat bij Aäron, als de voornaamste van allen, het geslachtsregister afbreekt..

63. Dat, zowel het getal, in vs.51 als in vs.62 aangewezen, zijn de getelden van Mozes en Eleßzar, de priester, die de kinderen van Israël telden in de vlakke velden van Moab, aan de Jordaan van Jericho;

64. En onder deze was niemand uit de getelden van Mozes en Aäron, de priester, als zij de kinderen van Israël telden in de woestijn van Sinaï, want het oude geslacht was reeds geheel in de woestijn weggehaald (hoofdstuk 21:12).

65. Want de HEERE had van die gezegd, dat zij in de woestijn gewis zouden sterven (hoofdstuk 14:22); en er was niemand van hen overgebleven dan Kaleb, de zoon van Jefunne, en Jozua, de zoon van Nun¹) (Numeri. 14:28,29,34,35; 1 Kor.10:5,6).

1) Hiermee wil de Schrijver wijzen op het feit, dat de waarheid en rechtvaardigheid van de Heere, zowel ten opzichte van Zijn bedreigingen als van Zijn beloften, volkomen vervuld zijn..

HOOFDSTUK 27.

RECHT VAN ERVEN. JOZUA IN PLAATS VAN MOZES TOT AANVOERDER VAN HET VOLK AANGEWEZEN.

I. Vs.1-11. De monsterring die tevens betrekking had op de toekomstige verdeling van het land, geeft aanleiding tot een wettige bepaling, ten opzichte van het erfrecht. Een vader van de stam van Manasse, die met het vorige geslacht in de woestijn gestorven is, heeft namelijk een aantal dochters, maar geen zonen nagelaten. Op haar verzoek, om in het bezit van het vaderlijk erfdeel te mogen treden, bepaalt de Heere, dat dochters zonder enige twijfel de bezitting van de vader zullen aanvaarden en zijn geslacht zullen voortplanten, wanneer er geen zonen zijn.

1. Toen naderden de dochters van Zelßfead, de zoon van Hefer, de zoon van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse, die boven (hoofdstuk 26:33) bij de monsterring van de 12 stammen, onder de geslachten van Manasse, de zoon van Jozef reeds vermeld werden (en dit zijn de namen van zijn dochters: Machla, Noa en Hogla en Milka en Tirza) Jozua 17:3).

2. En zij stonden, nadat de goddelijke verordening, betreffende de verdeling van het land bij het volk bekend was geworden, voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van Eleßzar, de Hogepriester, en voor het aangezicht van de oversten, en van de gehele vergadering, die aan de deur van de tent der samenkomst vergaderd waren, om verder over de toekomstige verdeling te onderhandelen, zeggende:

3. Onze vader is, zoals de overigen, die de eerste maal geteld werden, gestorven in de woestijn, en hij is niet geweest in het midden van de vergadering van hen, die zich tegen de HEERE vergaderd hebben in de vergadering van Korach (hoofdstuk 15:1-35), zodat hij voor een banneling zou moeten gehouden worden, wiens nageslacht en nagedachtenis voor altijd uitgeroeid wordt uit de gemeente; maar hij is in zijn zonde¹⁾ gestorven, en had geen zonen, die zijn naam konden voortplanten (Numeri. 14:35; 26:64).

1) Hij is in zijn zonde gestorven, wil zeggen: hij is gestorven, ten gevolge van het algemeen gericht, dat over Israëls volk is gegaan, en waarin hij ook heeft gedeeld..

4. Waarom zou dan, daar hij toch in ons, zijn dochters, niet kinderloos gestorven is, de naam van onze vader uit het midden van zijn geslacht, dat van de Gileadieten (hoofdstuk 26:29) weggenomen worden, omdat hij geen zoon heeft? Geef ons, bij de verdeling van het land, ook een bezitting in het midden van de broeders van onze vader, opdat door ons zijn nagedachtenis blijft bestaan, en zijn geslacht niet geheel uitsterft.

Naar alle waarschijnlijkheid had tot nu toe de gewoonte bestaan, dat in huwelijken waar de vrouwen een vaste bezitting als huwelijksgift hadden meegebracht, die zonen, welke die bezitting erfden in het geslacht van hun grootvader van moederszijde, en niet in dat van hun grootvader van vaderszijde werden ingeschreven. Deze gewoonten willen de dochters van Zelßfead blijven behouden bij de nieuwe verhouding in Kanaän, en zelfs met betrekking op

haar geval uitgebreid zien. Zij willen, in de plaats van haar vader, die geen zoon, en dus ook geen vertegenwoordiger van zijn naam had, dat gedeelte van het heilige land ontvangen, dat hem toekomt. Haar toekomstige echtgenoten zouden alsdan in haar geslacht overgaan, voor zonen van haar vader gehouden worden en alzo diens nagedachtenis ophouden in de gemeente..

5. En Mozes bracht haar rechtzaak, die hij zelf niet wilde beslissen, opdat hij ook in het kleine en geringe zich trouw betoont (hoofdstuk 12:7), voor het aangezicht van de HEERE, terwijl hij zich begaf in de tent der samenkomst, op die plaats, waar hem op elke vraag een goddelijk antwoord gegeven zou worden (Exodus. 25:22).

6. En de HEERE sprak tot Mozes, van het Verzoendeksel, tussen de beide Cherubim, zeggende:

7. De dochters van Zelŕfead spreken recht: gij zult haar, alsof zij zonen waren, geheel geven de bezitting van een erfenis, in het midden van de broeders van hun vader, de Gileadieten; en gij zult de erfenis van hun vader, wat deze verkregen zou hebben als hij nog in leven was, op haar doen komen, als gemeenschappelijk bezit (Numeri. 36:2).

8. En tot de kinderen van Israël zult gij, opdat zij weten hoe zij zich in dergelijke gevallen te gedragen hebben, spreken, zeggende: Wanneer iemand sterft en geen zoon heeft, zo zult gij zijn erfenis op zijn dochter doen komen.

9. En indien hij geen dochter heeft, zo zult gij zijn erfenis aan zijn broeders geven.

10. Indien hij nu geen eigen broeders heeft, zo zult gij zijn erfenis aan de broeders van zijn vader geven, aan zijn ooms.

11. Indien ook zijn vader geen broeders heeft, zo zult gij zijn erfenis geven aan zijn nabestaande, die hem de naaste van zijn geslacht is, de naaste van zijn agnaten, of bloedverwanten van vaders zijde, dat hij het erfelijk bezitte; de agnaten, bloedverwanten van moeders zijde zijn van dit erfrecht uitgesloten. Dit zal de kinderen van Israël tot een rechtsinstelling zijn, betreffende de erfopvolging, zoals de HEERE Mozes geboden heeft; het is dus niet een verordening van Mozes zelf, maar een goddelijke instelling, die ten strengste ten uitvoer gebracht moet worden.

Het grondbezit, dat Israël door het lot als leen van God, de eigenlijke bezitter van het land, ontving, moest, zoals reeds opgemerkt is, een onvervreemdbaar eigendom van de afzonderlijke families zijn en blijven. Dit bezit ging van de vader op de zonen over, zodanig, dat de eerstgeborene een dubbel gedeelte verkreeg; de overige zonen ontvingen slechts gelijke delen; zo erfde b.v. wanneer er vijf zonen waren, de oudste $\frac{2}{6}$ van de gehele vaderlijke nalatenschap, terwijl zijn broeders ieder slechts $\frac{1}{6}$ erfd. De eerstgeborene had echter als hoofd van de familie niet alleen zijn moeder tot haar dood te verzorgen, maar hij moest ook zijn nog ongehuwde zusters tot aan haar huwelijk van voedsel, kleding en al het nodige voorzien. Hierbij werd naderhand (Deuteronomium. 21:15-17) bepaald, dat, wanneer de vader

twee vrouwen heeft, waarvan hij de ene meer liefde toedraagt dan de andere, hij niet de jongere zoon van de geliefde vrouw boven de oudere zoon van de minder geliefde mag voorttrekken; hij moet volstrekt het eerstgeboorterecht met de twee delen van zijn gehele nalatenschap, ongeschonden laten aan de eersteling van zijn kracht. Op deze plaats nu betreft het het geval, dat iemand zonder zonen sterft, en alleen dochters nalaat; nu moet dus de bezitting op deze overgaan; bij kinderloosheid eerst op de naaste agnaten. Deze erfdochters mochten, zoals later bij de verdere beslissing van het hier voorgaande geval (hoofdstuk 36:1-12) bepaald wordt, slechts mannen huwen uit de stam van hun vader, opdat het erfgoed, dat zij in bezit hadden, niet van de een stam op de andere zou overgaan, waardoor de bezittingen van de afzonderlijke stammen onderling gemengd zouden worden, en de oorspronkelijke verdeling verloren zou gaan; ene erfdochter daarentegen, die in een andere stam huwde, verloor daarmee haar recht op het vaderlijk erfgoed, dit wordt tenminste door Jozefus beweerd..

II. Vs.12-28. Terwijl de Heere Mozes aankondigt, dat hij, evenals zijn broeder Aäron, nog vóór de inname van het Heilige land tot zijn volk zal verzameld worden, vraagt deze om de benoeming van een opvolger, de Heere verordent daartoe Jozua, die tot hiertoe een dienaar van Mozes was, en aan hem wordt nu, ook op Goddelijke aanwijzing, het ambt van aanvoerder van het volk op plechtige wijze overgedragen, zonder dat hij echter dadelijk de post van wetgever ontvangt.

12. Daarna zei de HEERE tot Mozes, opdat hij de tijd van zijn dood vooruit zou weten, en nog bij zijn leven zou kunnen verrichten, wat tot vervanging van zijn persoon, waarop het gehele huis van Israël zozeer gezet was, nodig was: Klim op deze berg Abßrim, die aan de zuidkant tegenover het leger ligt (zie "Nu 21.20), en zie, van diens hoogste spits, de berg Nebo (Deuteronomium. 32:48; 34:1 vv.), het land, dat Ik de kinderen van Israël gegeven heb.

13. Wanneer gij dat gezien zult hebben, dan zult gij tot uw volken verzameld worden, gij ook, zoals uw broeder Aäron verzameld geworden is 1) (Numeri. 20:24).

1) Deze aankondiging geschiedt, opdat hij met volle bewustzijn de dood zou tegemoet gaan en zijn huis zou kunnen bereiden, nl. zoveel in hem is, bij zijn leven nog uitvoeren en bewerken, wat, na zijn dood, zijn persoon, op wie het gehele huis van Israël gesteld was, zou kunnen vergoeden..

Dit gezicht van Kanaän werd zeker vergezeld van een gelovig uitzicht naar het betere, d.i. het hemelse Kanaän dat zeer vertroostend is voor de stervende heiligen..

14. Omdat gij Mijn mond weerspanning zijt geweest in de woestijn Zin, in de twisting van de vergadering, om Mij aan de wateren, die Ik bereid was te geven, voor hun ogen te heiligen, maar gij was zwak in het geloof en twijfelde. Dat zijn de wateren van Meriba van Kades, in de woestijn Zin, die reeds boven vermeld werden bij het verhaal van die geschiedenis (hoofdstuk 20:7-13 Numeri. 20:12).

15. Toen sprak Mozes, die het goddelijke oogmerk van deze aankondiging wel begreep, tot de HEERE, zeggende:

16. a) Dat de HEERE, de God van de geesten van alle vlees, die aan alle geschapen wezens leven en adem geeft, en ze naar Zijn wil ook wederom laat sterven, voordat ik tot mijn volken vergaderd word, een man stelt over deze vergadering,

a) hoofdstuk 16:22 Psalm. 90:3; 104:29 vv.

17. Die in mijn plaats voor hun aangezicht uitga, en die voor hun aangezicht inga, en die hen uitleide, en die hen inleide; 1) a) opdat de vergadering van de HEERE 2) niet zij als schapen, die geen herder hebben. 3)

a) 1 Kon.22:17 Matth.9:36 Mark.6:34

1) Mozes vraagt hiermee aan God, een man, die alle aangelegenheden van Israël zal voorstaan en behandelen, die in zijn voetstappen treden, het volk zal leiden, zoals een goede herder de schapen leidt..

2) Vergadering van de Heere. Met deze woorden legt Mozes Israël de Heere zo na mogelijk aan het hart. Niettegenstaande zijn vele zonden en overtredingen, is Israël voor hem de vergadering van de Heere. Ja, al heeft het volk door zijn gemopper hem een ogenblik tot bitterheid verleid, zodat hij op de steenrots sloeg, en is het daardoor oorzaak geworden, dat hij Kanaän niet mag binnengaan, toch is zijn hart met tedere liefde voor dit volk vervuld en blijft het voor hem het heilige volk, uit kracht van het Verbond, dat Jehova met hem heeft opgericht, uit kracht van de Verbondsbetrekking tussen Jehova en Israël..

3) De Heere beveelt Mozes in het gebergte Abbrim te gaan, om daar te sterven. Wat is nu zijn eerste woord? Lees het Numeri. 27:15-17. Zó denkt hij aan, zó leeft hij voor zijn volk. En hoe zuiver, hoe onbaatzuchtig is deze liefde!.

18. Toen zei de HEERE, deze bede verharende, 1) tot Mozes: Neem tot u a) Jozua, de zoon van Nun, een man, in wie de Geest is, de Geest van wijsheid en verstand, de geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze voor de Heere Jesaja 11:2), en leg uw hand op hem. 2)

a) Exodus. 17:8 vv.; 24:13; 32:17; 33:11, Numeri. 11:25 vv.; 13:9; 14:6,30.

1) Wat mij Uw geest zelf leert bidden, dat is naar Uw wil, en wordt zeker door U verhoord, wanneer het in de naam van Uw zoon gebeurt, door wie ik Uw kind en erfgenaam ben, en genade voor genade verkrijg..

2) Met deze handoplegging moest Mozes de regering aan hem overgeven, hem in zijn ambt zetten, als zijn opvolger. Jozua zou in zijn plaats komen. Echter, zoals uit vs.20 en 21 blijkt, niet geheel zijn waardigheid vervullen. Er zou een groot verschil blijven bestaan tussen Mozes en Jozua..

19. En stel hem, nadat gij hem tot u genomen hebt, voor het aangezicht van Eleßzar, de Hogepriester, en voor het aangezicht van de gehele vergadering, die voor de deur van de tent der samenkomst is, en geef hem bevel voor hun ogen, draag hem van uw ambt over, onder een ernstig voorhouden van de plichten, die hij daarmee op zich neemt;

20. En leg op hem van uw heerlijkheid, 1) opdat zij horen, te weten de gehele vergadering van de kinderen van Israël, en hem gehoorzamen, zoals zij tot nu toe u als haar overste en aanvoerder gehoorzaamd heeft.

1) In het Hebreeuws Meehodeka, van uw heerlijkheid, d.i. een gedeelte van uw heerlijkheid. Jozua zou dus niet geheel in de voetstappen van Mozes treden. Mozes zou een geheel unieke verschijning, een geheel unieke persoonlijkheid blijven onder het Oude Verbond. Slechts zoveel zou de zoon van Nun van Mozes' heerlijkheid ontvangen, als nodig was, om Israël tot een aanvoerder en bestuurder te zijn. In het volgende vers wordt meegedeeld, dat hij geen wetgever zou zijn, noch onmiddellijk uit de mond van de Heere raad zou krijgen, zoals Mozes, maar door middel van de Priester, die de Urim en Tummim zou raadplegen..

21. En hij zal voor het aangezicht van Eleßzar de priester staan, die voor hem raad vragen zal, naar de wijze van Urim, 1) voor het aangezicht van de HEERE; hij zal bij de uitvoering van zijn ambt niet meer zo onmiddellijk met de Heere verkeren, zoals gij gedaan hebt (hoofdstuk 12:8), maar in alle gewichtige zaken door de Hogepriester voor zich raad laten vragen. Naar zijn mond, volgens de uitspraak, die de Hogepriester doet, zullen zij uitgaan, hun ondernemingen inrichten, en naar zijn mond zullen zij ingaan, hij, en al de kinderen van Israël met hem, en de gehele vergadering. 2)

1) Urim staat hier bij wijze van verkorting. Bedoeld wordt de Urim en de Tummim (zie Ex 28.30)

2) Onder de gehele vergadering hebben wij hier te verstaan, omdat er reeds gesproken is van al de kinderen van Israël, de verzameling van de oudsten van het volk, welke de kinderen van Israël vertegenwoordigden in de gewichtigste volkszaken..

22. En Mozes deed, zoals de HEERE hem geboden had; 1) want hij nam Jozua tot zich, en stelde hem, op de heilige plaats, voor het aangezicht van Eleßzar, de priester, en voor het aangezicht van de gehele vergadering;

1) "Hij huldigde Jozua geredelijk en blijmoedig in". a. Alhoewel de aanstelling van een ander in zijn plaats kon gehouden worden voor een vermindering van zijn eigen aanzien en gezag, en dit niet veel verschild van een dadelijke afstand van de regering, nochtans was hij gewillig, om daartoe de hand te lenen, dat een ander daarmee werd bekleed. b. Ofschoon de wereld het als een uitsluiting van zijn familie kon aanmerken, dat zijn heerlijkheid niet tot een van zijn zonen of nabestaanden overging, zo belette dit niet, dat hij, volvaardig met zijn eigen handen, eerst Eleßzar tot Hogepriester en nu Jozua, die uit een andere stam was, tot opperregeerder inhuldigde, terwijl zijn huis en zijn eigen kinderen geen aanzienlijke ambten in de Kerk- of Burgerstaat hadden, maar slechts in de rang van gewoon Leviet werden

gelaten, hetgeen zo'n blijk vanzelfverloochening en onderwerping aan de wil van de Heere was, dat hem dit tot groter eer strekte, dan de hoogste bevordering van zijn familie zou gedaan hebben, want dit bekrachtigde zijn inborst, nl. dat hij was, de zachtmoedigste man op aarde, dat hij getrouw was aan hem, die hem gesteld had over zijn gehele huis, en dat hij in alles niet handelde van zichzelf, zoals hij ook niet handelde voor zichzelf. Hieruit zag men, dat hij een grondbeginsel had, dat hem deed uitmunten boven alle andere wetgevers, welke altijd zorg droegen, om hun familie deel te doen hebben in de grootheid, die zij zelf bezeten hadden..

23. En hij legde zijn handen op hem, om hem plechtig te ordenen, d.i. hem van zijn ambtsplichten en rechten over te dragen, maar ook uit kracht van zijn volmacht, hem door God geschonken, hem toe te rusten met de nodige gaven, en gaf hem bevel, zoals de HEERE door de dienst van Mozes gesproken had, dat hij zich namelijk bij de uitoefening van zijn ambt streng te houden had aan de wet, die reeds voorhanden was, en aan de Hogepriesterlijke bemiddeling.

Het was alzo Mozes niet vergund, Israël in Kanaän te brengen; dit grote werk werd Jozua opgedragen. Wij kunnen hier de opmerking niet achterwege laten, dat daarin een diepe, zinrijke en afschaduwende betekenis ligt opgesloten. Mozes is namelijk de man van de wet: hij is als het ware de verpersoonlijkte wet; daarom luidt het in het Nieuwe Testament: de wet is door Mozes gegeven, de genade en waarheid is door Jezus Christus geworden." De wet echter kan ons niet in Kanaän brengen, zij kan ons niet zaligmaken; zij kan slechts dreigen, straffen, verpletteren, zij kan ons slechts aandrijven tot boete en aan de grenzen van Kanaän brengen, daarover, in het beloofde land brengt zij ons niet. Dat kan slechts een Jozua, Jezus: want beide namen betekenen hetzelfde. Het is één naam..

HOOFDSTUK 28.

WETTEN VAN VERSCHILLENDE OFFERS HERHAALD.

Hoofdstuk 28 en 29. Nadat Israël, dat tot de dienst van Baäl Peor verleid, en door het gericht van God gelouterd was, in de tweede monsterring (hoofdstuk 26) en in de feitelijke bekrachtiging van het bezit van het heilige land (hoofdstuk 27:1,11), en in de benoeming van een opvolger aan Mozes (hoofdstuk 27:12-23) weer geheel en al tot een volk van God was aangenomen, wordt de wederaanneming tot gemeente van de Heere nog daardoor verzegeld, dat de wetgeving, die 38 jaar geleden was afgebroken, in die punten, welke nog een vervolmaking nodig hebben, verder wordt voortgezet. Dit gebeurt door een nauwkeurige bepaling van de dagelijkse- en de feestoffers van de gemeente: deze verordening op het offeren is juist nu daarom des te meer op haar plaats, daar Israël pas hier in staat zal zijn, de offerdienst in haar gehele omvang uit te oefenen.

1. Verder sprak de HEERE, geheel op dezelfde wijze als vroeger bij de berg Sinäi, toen Hij na de vervaardiging van de tent der samenkomst de godsdienst van Israël regelde (Leviticus. 1:1) tot Mozes, zeggende:

2. Gebied de kinderen van Israël, en zeg tot hen: Mijn offerande, Mijn spijs voor Mijn vuuroffers, Mijn liefelijke reuk, het offer, dat gij Mij tot een spijs zult brengen, in de liefelijke geur waarvan Ik Mij verlustigen wil (Leviticus. 3:11; 1:9), zult gij waarnemen, om Mij te offeren op zijn gezette tijd, 1) zult gij Mij op de daartoe vastgestelde tijden, en geheel op de wijze, die Ik vroeger heb aangeduid en nu nog nauwkeuriger zal bepalen, werkelijk brengen en op geen enkele wijze daarvan afwijken.

1) Mozes wederom handelende over het gedurig offer, beveelt in het algemeen, dat het volk, ten opzichte van de brandoffers, ijverig zal opvolgen, wat God daaromtrent heeft voorgeschreven. Want met het woord waarnemen heeft hij niet alleen hun ijver, maar ook hun gehoorzaamheid op het oog. Verder, opdat het volk des te meer oplettendheid zich voor elke afwijking zou wachten, noemt God Zijn brood, dat of dagelijks op de tafel placht te liggen, of bij de vuuroffers werd gevoegd, alsof Hij het at naar de wijze van de mensen. Dit is wel een menselijke spreekwijze, maar naar de kinderlijke toestand van het volk, was het noodzakelijk zo plat te spreken, opdat zij aan de ene zijde zouden leren, dat deze plechtigheid daarom door God werd aangewezen, omdat de spijs de mens verheugde. Vervolgens, opdat zij zich erop zouden toelagen, Hem zijn offeranden zo zuiver en rein mogelijk aan te bieden..

3. En gij zult tot hen zeggen, met betrekking op hetgeen reeds eerder (Exodus. 29:38 vv. Leviticus. 6:8 vv.) vastgesteld werd: dit is het vuuroffer, dat gij op elke gewone dag bij de tent der samenkomst de HEERE offeren zult: twee volkomen eenjarige lammeren van de dag, tot een gedurig brandoffer (Exodus. 29:38).

4. Het ene lam zult gij bereiden 's morgens; en het andere lam zult gij bereiden tussen de twee avonden.

5. En een tiende deel van een efa meelbloem ten spijsoffer, gemengd met het vierde deel van een hin van gestoten olie.

1)

1) zie Ex 16.36; Leviticus. 2:1 Ex.29:40

6. Het is het gedurig brandoffer, dat op de berg Sinai ingesteld was, dat gedurende de veeljarige omzwerving door de woestijn is nagelaten, maar nu weer vernieuwd moet worden, daar het u thans door de rijke buit, die gij op de Amorieten gehaald hebt, niet aan de nodige offerdieren ontbreekt, tot een liefelijke reuk, een vuuroffer voor de HEERE.

7. En zijn drankoffer, dat behalve het spijsoffer nog bij ieder brandoffer komt, zal zijn het vierde deel van een hin (hoofdstuk 15:1-16) voor het ene lam; in het heiligdom, d.i. door uitstorting op het offer, dat op het brandofferaltaar brandt, zult gij het drankoffer van de sterke¹) drank voor de HEERE offeren.

1) De sterke drank. Sterk moet hier in de letterlijke zin worden opgevat. Sterk staat hier tegenover slap, en met sterke drank wordt hier bedoeld wijn, in tegenstelling tot water..

8. En het andere lam zult gij bereiden tussen de twee avonden, en daarbij eveneens een spijsoffer voegen; zoals het spijsoffer van de morgen, en zoals zijn drankoffer zult gij het bereiden, tot vuuroffer van de liefelijke reuk voor de HEERE.

De dagelijkse godsdienst bestond, naar de verschillende bepalingen hierover, daarin dat, vroeg in de morgen, zodra het licht begon te worden en nadat het altaar behoorlijk van de as gereinigd was en van nieuw hout was voorzien (Leviticus. 6:10 vv.); het brandoffer, dat uit een eenjarig lam bestond, in tegenwoordigheid van de oversten, geslacht werd, en in vereniging met het voorgeschreven spijsoffer op het altaar werd gelegd. Hieraan verbond zich het spijsoffer van de Hogepriester (Leviticus. 6:19-23). Hierop volgde de uitstorting van het drankoffer, en het uitspreken van de priesterlijke zegen besloot de plechtigheid (hoofdstuk 6:22 vv.). De oversten vertegenwoordigden de gehele gemeente en hadden de handoplegging te verrichten. Tegen de avond echter, wanneer de zon zich tot de ondergang neigde, omstreeks 2 uur 's middags, had het offeren plaats van het tweede eenjarige lam, geheel op dezelfde wijze. Aan deze godsdienstplechtigheid, waardoor iedere dag bij het begin en het einde door het volk aan de Heere werd toegewijd, was deels de toebereiding van de zeven lampen van de kandelaar, deels het ontsteken van een reukoffer op het reukaltaar verbonden (Exodus. 30:7 vv. Leviticus. 24:3 vv.); met het laatste stond ook een gebed voor het volk, dat in de voorhof vergaderd was, in verband (Dan. 9:21 Luk.1:9 vv. Hand.2:1). Door de offerande gaf het volk, dat met God in een verbond was getreden, zich opnieuw met lichaam en ziel aan Hem over, en van de zijde van de Heere werd de genade en de zegen van het Verbond telkens opnieuw bekrachtigd en uitgestort. Het gebed had plaats onder het brand- en spijsoffer; tussen het drankoffer en de uitdeling van de zegen zongen de Levieten, na de invoering van het Psalmgezang, onder begeleiding van snarentuig de Psalm, die voor iedere dag van de week vastgesteld was (Zondag 24, Maandag 28, Dinsdags 82 Woensdag 94, Donderdag 81, Vrijdag 93, Zaterdag 92). Wat de zegen en de wijze van uitspreken betreft, zo sprak de priester,

terwijl hij de trappen opging, die naar het voorportaal leidden: "O God, help, dat deze zegen, waarmee Gij bevolen hebt Uw volk te zegenen, een volkomen zegen zij, en dat wij in het uitspreken noch zondigen, noch een misslag begaan;" hij zong daarna de zegen met ene luide, heldere stem, waarbij hij zijn handen omhoog hief, de rechter een weinig hoger dan de linker (zie Nu 6.27), de oversten echter en het volk de ogen neersloegen en zich ter aarde bogen; nu keerde hij terug naar de tempel, terwijl hij bad: "O Heer van de gehele wereld; wij hebben gedaan, wat Gij ons bevolen hebt te doen; doe Gij nu, wat gij ons beloofd hebt. Zie uit de woning van Uw heiligdom neer en zegen Uw volk Israël." Het volk van zijn zijde loofde God met de woorden: "Dankt nu allen God, die grote dingen doet, Amen." (Sir.50:24). Of de zegen ook bij het avondoffer werd uitgesproken, is twijfelachtig..

9. Maar op de Sabbatdag 1) komen er bij het dagelijkse brandoffer (vs.2-8) nog twee volkomen eenjarige lammeren, en twee tienden meelbloem tot spijsoffer, met olie gemengd, bovendien zijn drankoffer.

1) Nu wordt bevolen, wat bij een eerdere gelegenheid is weggelaten, nl. dat op de Sabbatdag het offer moest verdubbeld worden en in de plaats van één lam twee moesten geofferd worden. Want het was billijk, omdat de zevende dag in het bijzonder God gewijd was, dat hij door een bijzonder teken van de andere dagen werd afgescheiden. Ook grotere offeranden beveelt Hij op de eerste dagen van de maanden, of bij de nieuwe maanfeesten te brengen, nl. twee varren en één ram en een bok ten zondoffer. Want wij weten, dat de eerste dag van iedere maand God heilig was, opdat aan het volk meermalen werd vernieuwd, de herinnering om die te vieren, en een bok werd erbij gevoegd tot verzoening van zonde, opdat zij iedere maand als schuldigen voor Gods aangezicht zouden staan en Hem om genade zouden smeken..

In Ezechiëls tempeldienst, die op de tijden van het Evangelie zag, zouden de sabbatsofferanden bestaan in zes volkomen lammeren en een volkomen ram, met hun spijsoffer en met hun drankoffer, om daardoor niet onduidelijk te kennen te geven, niet alleen de duurzaamheid, maar ook de bevordering en de vermeerdering van de heiliging van de Sabbatten in de dagen van de Messias..

10. Het is het brandoffer van de Sabbat op elke Sabbat, boven het gedurig brandoffer, en zijn drankoffer, zodat dus op de Sabbat het morgen- en avondoffer verdubbeld wordt.

De heiliging van de zevende dag, bestond 1. negatief, in de staking van elke bezigheid, waardoor het volk van God als het ware vrij gemaakt werd van de zorgen en de last van het leven, opdat het zijn ziel uit de verstrooiing van deze aardse beslommingen kon terugtrekken en zich verkwikken in de rust van God; 2. positief in een heilige vergadering, waarin Israël door de overdenking van de wet van de Heere zich opbouwde in het woord van God, in het verdubbelen van het brandoffer, waardoor het opnieuw en met grotere geestkracht zijn ziel met God verenigde en in het opleggen van nieuwe toonbroden, waarin het met zijn vruchten van de heiliging voor het aangezicht van de Heere verscheen, en zich in Zijn nabijheid verheugde. (zie Ex 16.26, zie Ex 16.30 en zie Ex 31.15; Leviticus. 23:3 Exodus. 25:30 Leviticus. 24:5-9)

11. En in het begin van uw maanden, op iedere dag, waarmee een nieuwe maand aanvangt, zult gij een brandoffer voor de HEERE offeren, boven het dagelijkse of gedurige offer; twee jonge varren en een ram; zeven volkomen eenjarige lammeren;

12. En drie tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, bij de ene var, en twee tienden meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, bij de ene ram;

13. En tot elk tiende deel meelbloem ten spijsoffer, met olie gemengd, bij het ene lam: het is een brandoffer tot een liefelijke reuk, een vuuroffer voor de HEERE; hierdoor zal iedere eerste dag van de maand van de gewone dag onderscheiden worden.

14. En hun drankoffers, die bij dit brand- en spijsoffer komen, zullen zijn de helft van een hin bij een var, en een derde deel van een hin bij een ram, en een vierde deel van een hin wijn bij een lam. 1) Dat is het brandoffer van de nieuwe maan in elke maand, naar de maanden van het jaar, waardoor de gehele maand aan de Heere geheiligd wordt.

1) Ook: zie Nu 15.1 en volgende.

15. Daartoe zal, tot uitdelging van de zonden, die in de vorige maand bedreven zijn, een geitebok ten zondoffer en ten spijsoffer voor de HEERE, boven het gedurig brandoffer, bereid worden, met zijn drankoffer, nog vóór de aanbieding van deze offers.

Wanneer de gemeente van de Heere iedere dag door een brandoffer haar leven en werken aan de Heere wijden zou, zo was het nodig, dat zij dit ook bij de aanvang van een grotere tijdruimte deed; daarom moest de beginnende nieuwe maand door een bijzonder offer de Heere geheiligd worden. Terwijl nu voor iedere dag een brandoffer genoeg was, waarin het denkbeeld van verzoening lag opgesloten, moest, met een terugblik op de zonden, die in de verlopen maand bedreven waren en nog onverzoend waren gebleven, een bijzonder zondoffer aangebracht worden, om op grond van de verzoening van die zonden, het leven opnieuw de Heere te kunnen heiligen. Deze betekenis van het offer van de nieuwe maan werd nog verhoogd, door dat de priesters gedurende de offerande op zilveren trompetten bliezen, opdat de gemeente daardoor aan God zou worden voorgesteld, en Hij aan haar zou gedenken. Het trompetgeschal namelijk moest het gebed, dat in het offer zichtbaar was voorgesteld, voor God brengen, opdat God haar in genade zou aanzien, haar vergeving van zonde en kracht tot heiliging zou geven, en de gemeente in Zijn zalige gemeenschap opnieuw heilig voor Zijn aangezicht zou wandelen. Eigenlijke feestdagen met sabbatsrust waren deze eerste dagen van elke maand of dagen van de nieuwe maan niet; toch werd in vervolg van tijd de nieuwe maan langzamerhand een feestdag, waarop alle handel en bezigheid rustte, de vromen in Israël bij de profeten opbouwning zochten; vele families en geslachten jaarlijkse dankoffers brachten, en ook in latere tijd de ijverigste lieden het vasten nalieten. Daarom werd deze dag ook door de profeten dikwijls als een feest naast de Sabbat genoemd (1 Samuel 20:6,29; 2 Koningen. 4:23 Jesaja. 1:13 Ezech.46:1 Hos.2:18 Amos 8:5 Judith 8:6)

16. En in de eerste maand op de veertiende dag van de maand Abib of Nisan (zie "Ex 12.2) is het Pascha voor de HEERE, wanneer men tussen de twee avonden het paaslam slacht en eet.

Exodus. 12:3-14; 21-27 Leviticus. 23:5

17. En op de vijftiende dag van deze maand is het feest van de ongezuurde broden, dat zich daaraan sluit. Zeven dagen achtereenvolgend zullen ongezuurde broden gegeten worden.

Exodus. 12:15-20; 13:4-10 Leviticus. 23:6-8

18. Op de eerste dag zal een heilige samenroeping zijn, hij zal voor een hoge feestdag gehouden worden; geen dienstwerk zult gij doen (Leviticus. 23:7).

19. Maar gij zult een vuuroffer ten brandoffer aan de HEERE offeren, op dezelfde wijze als op het feest van de nieuwe maan (vs.11-15): twee jonge varren, en een ram, daartoe zeven eenjarige lammeren, volkomen zullen zij u zijn. 1)

1) Opdat de viering van het Pascha des te hoger zou geschat worden, heeft Hij dit buitengewone offer verbonden met de offerande van een paar varren, deels, opdat zij meer zouden opgewekt worden, om zich tot God te wenden; deels, opdat zij zouden erkennen, hoe algemeen Hij hen in Zijn genade heeft omvat, omdat Hij uit hun kudde en uit hun groot vee Zijn offeranden nam, ja, ook eist, dat zij uit hun voorraadkamers en korenschuren Hem een heilige maaltijd zouden bereiden, deels ook, opdat zij, zich schuldig belijdende aan de eeuwige dood, tot Hem om vergiffenis zouden vluchten en tegelijk erkennen, dat er slechts een wijze van verzoening was, wanneer God in hun offerande genoeg nam..

Door het veelvuldig brengen van de offeranden op het Paasfeest, moest Israël elk jaar zijn voortdurende en blijmoedige dankbaarheid tonen aan de Heere God voor de verlossing uit Egypte. Waar Hij hun die grote genade bewezen had, daar moesten zij door offeranden hun dankbaarheid tonen, dat zij die weldaad ook werkelijk als genade erkenden..

20. En hun spijsoffer zal zijn meelbloem met olie gemengd; drie tienden bij een var, en twee tienden bij een ram zult gij bereiden.

21. Tot elk zult gij een tiende deel bereiden bij een lam, tot die zeven lammeren toe.

22. Daarna, eer het brandoffer wordt gebracht, een bok ten zondoffer, om over u verzoening te doen.

23. Behalve het morgenbrandoffer, dat tot een gedurig brandoffer is, zult gij deze dingen, dit zond- en brandoffer bereiden.

24. Achtervolgens deze dingen zult gij overdag, zeven dagen lang, de spijs van het vuuroffer bereiden tot een liefelijke reuk voor de HEERE; gij zult dus uw offeraanbieden, dat de Heere tot een spijs verstrekt, waarin Hij een welbehagen heeft (Leviticus. 21:6,8,17,21 vv.); boven dat gedurig brandoffer zal het bereid worden, met zijn drankoffer.

25. En op de zevende dag zult gij, evenals op de eerste (vs.18), een heilige samenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen.

De vroegere bepalingen over het zevendaagse Paasfeest worden, hoewel samengevat, hier nog eens herinnerd. De hoofdzaak echter, waarop het hier aankomt, is het vaststellen van het offer op iedere dag van het feest in aansluiting met het morgenbrandoffer. Zoals reeds in vs.19 28.19 gezegd is, zijn die offeranden juist dezelfde, die vastgesteld zijn voor het feest van de nieuwe maan; naderhand komen deze offers weer terug bij het Pinksterfeest (vs.27 vv.) en vermenigvuldigd (hoofdstuk 29), bij het Loofhuttenfeest, terwijl zij enigszins verminderd voorkomen op de dag van het geklank (hoofdstuk 29:1 vv.), op de Verzoendag (Numeri. 29:7 vv.), en op de verbodsdag (Numeri. 29:35-38). Blijkbaar vormt dus het zondoffer, dat uit een geitebok bestaat, en het brandoffer, dat uit twee jonge varren, een ram en zeven éénjarige lammeren bestaat, het hoofdoffer van de feestdagen. Bij het brandoffer wordt dit overal met een var verminderd, waar de dag toch reeds door bijzondere feestoffers gekenmerkt is, of zich onmiddellijk aan andere feesten aansluit; vermeerderd daarentegen bij het grootste feest van het jaar, het Loofhuttenfeest. Deze vermeerdering is deels een verdubbeling, 2 rammen en 14 éénjarige lammeren, deels een verviervoudiging, 2 maal 5 maal 7 = 70 varren (zie Ge 47.2 en zie Ex 27.2); doch de 70 varren worden niet gelijk over de 7 dagen verdeeld, maar in afdalende volgorde: 13, 12, 11, 10, 9, 8, 7, opdat de zevende dag het heilige getal zeven bevatten zou. Evenals de gemeente van Israël, als gemeente van de Heere, zich in haar dagelijkse offeranden naar lichaam, ziel en geest, zich de Heere, haar God, moest toewijden, zo moest zij zo'n heiliging op haar feestdagen in dubbele mate bewerkstelligen; dit is in het algemeen het denkbeeld, dat in al de wetten over het offeren ten grondslag ligt, en deze order ontwikkelt zich zo, dat daardoor iedere hoogtijd zijn eigen streng karakter verkrijgt, naarmate van zijn betekenis en de plaats, die hij in het kerkelijk jaar inneemt..

26. Evenzo op den dag van de eerstelingen, op het Pinksterfeest, dat 50 dagen na Pasen gevierd wordt (Leviticus. 23:15-22), als gij een nieuw spijsoffer aan de HEERE zult offeren, het spijsoffer, dat uit de vruchten van de nieuwe oogst bestaat, naar uw weken, de zeven weken die gij rekenen moet van de dag af, waarop de eerstelingen geofferd worden (Leviticus. 23:15), zult gij een heilige samenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen (vs.18,25).

27. Dan zult gij de HEERE een brandoffer tot een liefelijke reuk offeren: twee jonge varren, een ram, zeven eenjarige lammeren; 1)

1) Het feest-, brand- en zondoffer van deze dag is van het in Leviticus. 23:18 verordende brand- en zondoffer, dat de eerstelingen moest begeleiden, onafhankelijk en vóór deze, na het dagelijks morgenoffer te brengen..

Deze mening van Keil wordt duidelijk gesteund door de volgende verzen, en daarom is er ook geen verschil te zoeken tussen Leviticus. 23:18 en deze plaats. Wat hier geboden wordt is aanvulling van hetgeen aldaar wordt verordend..

28. En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden bij een var, twee tienden bij een ram;

29. Tot elk een tiende bij een lam, tot die zeven lammeren toe;

30. Een geitebok, om voor u verzoening te doen.

31. Behalve het gedurig brandoffer, in onmiddellijke aansluiting daarvan, en zijn spijsoffer, zult gij ze bereiden: zij zullen u volkomen zijn met hun drankoffers.

HOOFDSTUK 29.

NOG ANDERE OFFERS.

1. Evenzo in de zevende maand, op den eerste dag van de maand Tisri (zie "Ex 12.2), zult gij een heilige samenroeping hebben; geen dienstwerk zult gij doen: het zal u een dag van het geklank zijn (Leviticus. 23:23-25).
2. Dan zult gij een brandoffer tot een liefelijke reuk voor de HEERE bereiden: een jonge var, een ram, zeven volkomen eenjarige lammeren;
3. En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden bij de var, twee tienden bij de ram,
4. En een tiende bij een lam, tot die zeven lammeren toe;
5. En een geitebok ten zondoffer, om over u verzoening te doen;
6. Behalve het brandoffer van de maand, en zijn spijsoffer, dat op die dag, als de dag van de nieuwe maan, toch plaatsvindt (hoofdstuk 28:11-13), en het gedurig brandoffer en zijn spijsoffer, dat op die dag, als een gewone dag van de week, volgens hoofdstuk 28:4-6 toch geofferd wordt, en met hun drankoffers, die volgens hoofdstuk 28:14,8 met deze beide offers verenigd moeten worden; naar hun wijze moeten zij uitgevoerd worden tot een liefelijke reuk, en zij mogen niet nagelaten worden, om het derde offer, dat wegens de bijzondere betekenis van de dag er nog bijkomt. Dit derde offer wordt op zichzelf ten vuuroffer aan de HEERE gebracht; het hangt noch van de beide andere offeranden af, noch oefent daar invloed op uit.
7. En op de tiende van deze zevende maand, op de grote Verzoendag (Leviticus. 23:26-32), zult gij een heilige samenroeping hebben, en gij zult uw zielen verootmoedigen: geen werk zult gij doen (Leviticus. 16:29,31).
8. Maar gij zult brandoffer tot een liefelijke reuk aan de HEERE offeren, een jongen var, een ram, zeven eenjarige lammeren: volkomen zullen zij u zijn (Numeri. 28:19).
9. En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden bij de var, twee tienden bij de ene ram;
10. Tot elk een tiende bij een lam, tot die zeven lammeren toe;
11. Een geitebok ten zondoffer, behalve het zondoffer van de verzoeningen, waarvan in Leviticus. 16:5-28 uitvoeriger is gesproken, en het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hun drankoffers.

12. Evenzo op de vijftiende dag van deze zevende maand, waarop het Loofhuttenfeest een aanvang neemt (Leviticus. 23:34-36; 39-43), zult gij een heilige samenroeping hebben: geen dienstwerk zult gij doen; maarzeven dagen zult gij voor de HEERE een feest vieren.

13. En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, tot een liefelijke reuk voor de HEERE: dertien jonge varren, twee rammen, veertien eenjarige lammeren: zij zullen volkomen zijn;

14. En hun spijsoffer van meelbloem, met olie gemengd: drie tienden bij een var, tot die dertien varren toe; twee tienden bij een ram, onder die twee rammen;

15. En tot elk een tiende bij een lam, tot die veertien lammeren toe;

16. En een geitebok ten zondoffer, behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

17. Daarna op de tweede dag: twaalf jonge varren, twee rammen, veertien volkomen eenjarige lammeren;

18. En hun spijsoffer, en hun drankoffers tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

19. En een geitebok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, met hun drankoffers.

20. En op de derde dag: elf varren, twee rammen, veertien volkomen eenjarige lammeren;

21. En hun spijsoffers, en hun drankoffers tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

22. En een bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

23. Verder op de vierde dag: tien varren, twee rammen, veertien volkomen eenjarige lammeren;

24. Hun spijsoffer, en hun drankoffers tot de varren, tot de rammen, en tot de lammeren; in hun getal, naar de wijze;

25. En een geitebok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

26. En op de vijfde dag: negen varren, twee rammen, en veertien volkomen eenjarige lammeren;

27. En hun spijsoffer, en hun drankoffers tot de varren, tot de rammen en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

28. En een bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer en zijn drankoffer.

29. Daarna op de zesde dag: acht varren, twee rammen, veertien volkomen eenjarige lammeren;

30. En hun spijsoffer, en hun drankoffers tot de varren, tot de rammen en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

31. En een bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer en zijn drankoffers.

32. En op de zevende dag: zeven varren, twee rammen, veertien volkomen eenjarige lammeren;

33. En hun spijsoffer en hun drankoffers tot de varren, tot de rammen en tot de lammeren, in hun getal, naar hun wijze;

34. En een bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

35. Op de achtste dag van dezelfde maand Tisri zult gij een verbodsdag ¹⁾ hebben: geen dienstwerk zult gij doen (Leviticus. 23:36).

1) Verbodsdag, d.i. dag, waarmee het feest, in dit geval het Loofhuttenfeest, moest besloten worden. Dat op het Loofhuttenfeest zoveel meer offers moesten gebracht worden, als op de andere grote feesten, lag hierin, dat dit feest gevierd werd, als de oogst was afgelopen, en Israël daarom niet alleen zijn dank moest brengen, dat het nu rustig kon wonen onder zijn vijgeboom en wijnstok, maar ook voor de zegeningen, hun in de oogst uit genade geschonken. Bovendien moest zulk een feest een voorsmaak zijn van het wonen in het eeuwige en hemelse Kanaän, waarin het verlorene Israël God, de Heere, eeuwig zal brengen, de dank van hun hart in overvloedige mate..

36. En gij zult een brandoffer ten vuuroffer offeren, tot een liefelijke reuk voor de HEERE: een var, een ram, zeven volkomen eenjarige lammeren;

37. Hun spijsoffer en hun drankoffers tot de var, tot de ram, en tot de lammeren, in hun getal, naar de wijze;

38. En een bok ten zondoffer; behalve het gedurig brandoffer, en zijn spijsoffer, en zijn drankoffer.

39. Deze dingen, alles wat in hoofdstuk 28:3-29:38 genoemd wordt, zult gij de HEERE doen op uw gezette hoogtijden; behalve uw geloften en uw vrijwillige offers, met uw brandoffers, en met uw spijsoffers, en met uw drankoffers, en met uw dankoffers. Op de privaattofers van bijzondere personen, die zij, krachtens een gelofte of uit vrije beweging aan de Heere brengen (hoofdstuk 15:1-16 Leviticus. 22:17 vv.), is hierbij niet gelet, maar er is slechts sprake geweest van de offers van de gemeente; zulke privaattofers kunnen natuurlijk op de feesten ook gebracht worden, doch zij volgen eerst op de offers van de gemeente, die bij de wet zijn voorgeschreven.

40. En Mozes sprak tot de kinderen van Israël, naar al wat de HEERE, in het bovengenoemde, Mozes geboden had, zodat van nu af aan de godsdienst van de offeranden weernauwkeurig kon waargenomen worden.

HOOFDSTUK 30.

OVER DE GELOFTEN, VOOR ZOVEEL ZIJ VRIJEN EN NIET VRIJEN VERBINDEN.

I. Vs.1-16. Verder regelt de Heere de vrijwillige geloften en onthoudingen, waarvan reeds Leviticus. 27 sprake was, voor zover het de vrouwelijke personen betreft, die slechts dan zelfstandig over zichzelf en haar goederen beschikken kunnen, wanneer zij òf weduwen òf door scheiding van haar mannen verlaten zijn; bevinden zij zich echter nog in de vaderlijke macht, of zijn zij door het huwelijk in die van haar echtgenoten overgegaan, dan hangt de verplichting of niet-verplichting van haar gelofte van de bewilliging of weigering van haar vader of echtgenoot af.

1. En Mozes sprak, ten gevolge van een goddelijk bevel, dat hij evenzo in deze tijd ontving (hoofdstuk 28:1), tot de hoofden van de stammen van de kinderen van Israël, en met deze juist hierom, omdat de zaak, die hij hun had mee te delen, in het burgerlijk rechtswezen, namelijk in het familieleven ingreep, zeggende: Dit is de zaak, die de HEERE geboden heeft: 1)

1) In dit hoofdstuk leert Mozes, dat de geloften, welke niet genomen waren door vrije personen, bij God niet geldig waren. Doch, ofschoon van de jongens geen sprake is, omdat echter zij in dezelfde toestand zijn, schijnt het, dat zij bij gevolgtrekking, met de meisjes en vrouwen op één lijn moeten geplaatst worden, tenzij wellicht God voor het zwakke geslacht in het bijzonder heeft willen zorgen. Maar omdat Hij de meisjes, die niet meer onder de vaderlijke macht stonden, toestaat geloften te doen en Hij dus met de sekse geen rekening houdt, maar om de lichtzinnigheid en onbedachtzaamheid te hulp te komen, schijnt de wet deze bedoeling te hebben, dat zowel de vader over zijn kinderen als de man over zijn vrouw het recht ongeschonden wordt gelaten..

HOOFDSTUK 30.

OVER DE GELOFTEN, VOOR ZOVEEL ZIJ VRIJEN EN NIET VRIJEN VERBINDEN.

I. Vs.1-16. Verder regelt de Heere de vrijwillige geloften en onthoudingen, waarvan reeds Leviticus. 27 sprake was, voor zover het de vrouwelijke personen betreft, die slechts dan zelfstandig over zichzelf en haar goederen beschikken kunnen, wanneer zij òf weduwen òf door scheiding van haar mannen verlaten zijn; bevinden zij zich echter nog in de vaderlijke macht, of zijn zij door het huwelijk in die van haar echtgenoten overgegaan, dan hangt de verplichting of niet-verplichting van haar gelofte van de bewilliging of weigering van haar vader of echtgenoot af.

1. En Mozes sprak, ten gevolge van een goddelijk bevel, dat hij evenzo in deze tijd ontving (hoofdstuk 28:1), tot de hoofden van de stammen van de kinderen van Israël, en met deze juist hierom, omdat de zaak, die hij hun had mee te delen, in het burgerlijk rechtswezen, namelijk in het familieleven ingreep, zeggende: Dit is de zaak, die de HEERE geboden heeft: 1)

1) In dit hoofdstuk leert Mozes, dat de geloften, welke niet genomen waren door vrije personen, bij God niet geldig waren. Doch, ofschoon van de jongens geen sprake is, omdat echter zij in dezelfde toestand zijn, schijnt het, dat zij bij gevolgtrekking, met de meisjes en vrouwen op één lijn moeten geplaatst worden, tenzij wellicht God voor het zwakke geslacht in het bijzonder heeft willen zorgen. Maar omdat Hij de meisjes, die niet meer onder de vaderlijke macht stonden, toestaat geloften te doen en Hij dus met de sekse geen rekening houdt, maar om de lichtzinnigheid en onbedachtzaamheid te hulp te komen, schijnt de wet deze bedoeling te hebben, dat zowel de vader over zijn kinderen als de man over zijn vrouw het recht ongeschonden wordt gelaten..

2. Wanneer een man aan de HEERE ene gelofte 1) zal beloofd hebben, om Hem iets van zijn eigendom te geven, of een eed zal gezworen hebben, zijn ziel met een verbintenis verbindende, 2) om door de een of andere onthouding zijn lichaam te kastijden (vs.14), zijn woord zal hij niet ontheiligen, niet on vervuld laten: naar alles, wat uit zijn mond gegaan is zal hij doen 3) (Deuteronomium. 23:21).

1) Hieronder wordt verstaan, een positieve belofte (Nèder), een belofte, dat men de Heere iets zal geven uit zijn eigendommen..

2) Of: een onthouding op zijn ziel nemen, dit is, een negatieve gelofte, een belofte, dat men zich van iets zal onthouden, of iets niet zal doen. Ongetwijfeld wordt hieronder het vasten verstaan..

3) Dit is de regel die in het algemeen geldt bij geloften, maar bij vrouwelijke personen, die niet zelfstandig zijn, vereist deze regel een zekere beperking, want zij hebben nog de inwilliging nodig van hen, in wier macht zij zich bevinden, en dan zal het zwijgen van de laatsten, tot op de avond van de dag waarop hun de gelofte werd bekend gemaakt, zoveel gelden als een rechtstreekse toestemming..

3. Maar als een vrouw de HEERE een gelofte zal beloofd hebben, 1) en zich met een verbintenis in het huis van haar vader in haar jongheid, terwijl zij nog ongehuwd is, zal verbonden hebben;

1) Nu daalt hij af tot de zaak zelf, waarover hij zich voorgesteld heeft te handelen, namelijk, dat geloften gedaan door personen, die hun eigen heer niet zijn, niet behoeven gehouden te worden. En twee soorten tekent hij op. Allereerst leert hij in deze plaats, dat indien een dochter des huizes, terwijl zij inwoont bij haar vader, iets beloofd heeft buiten zijn weten, deze gelofte niet van kracht is. Hetzelfde geldt, indien de vader, nadat hij de belofte gehoord heeft, het heeft verboden; maar, indien hij gezwegen heeft, terwijl hij tegenwoordig was, zal zijn stilzwijgen voor toestemming aangerekend worden. Waaruit men kan opmaken, dat zij allen, die met macht bekleed zijn, hun ambt niet waarnemen, tenzij zij vrij en flink zich stellen tegen alles, zo dikwijls hen iets mishaaft, omdat hun stilzwijgende oogluiking een zekere goedkeuring mag heten. In de tweede plaats handelt hij over de vrouwen, die getrouwd zijn, wier geloften, gedaan, wanneer haar mannen afwezig zijn, of wanneer zij ze niet goedkeuren, hij beveelt, dat zij niet geldig zullen zijn. Maar, indien zij stilzwijgen, terwijl zij

ermee bekend zijn, verplicht hij hen, om ze te houden. Want vele bedrieglijke handelingen hadden erdoor kunnen ontstaan, omdat het bij velen gebruikelijk is, om, terwijl zij aan de echtgenoten behagelijk willen zijn, een tijd lang hun neiging te verbergen, maar, wanneer het gekomen is tot de uitvoering van de zaak zelf, te willen vrijdelen, wat beloofd is. Maar, tenzij zij te rechter tijd van hun vrijheid gebruik maken, wil God, dat zij boeten voor hun slaafse toegevendheid en het verbergen van hun wil. Echter, omdat haar onbestendigheid en onstandvastigheid de vrouwen dikwijls aanzet, om bedrieglijk te handelen, komt God ook dit gevaar tegen. Het kan gebeuren, dat een vrouw, de man onderworpen, door het heftig bruisen van haar ijver, een gelofte doet, maar, nadat hij gestorven is, in haar weduwstaat zich terugtrekt, onder het voorwendsel, dat zij toen nog niet vrij was, niet haar eigen meester; zij zal dan toch doen, tot welke dingen zij zich verbonden heeft..

4. En haar vader haar gelofte, en haar verbintenis, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, zal horen, en haar vader tegen haar zal stilzwijgen, zo zullen al haar geloften bestaan, en elke verbintenis, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, zal bestaan, haar belofte van toewijding, zowel als die van onthouding heeft dan volle kracht, de ene, zowel als de andere moet stipt door haar vervuld worden.

5. Maar indien haar vader dat zal breken, ten dage dat hij het hoort, indien hij uitdrukkelijk zijn nee daarover uitspreekt, al haar geloften, en haar verbintenissen, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, zullen niet bestaan; maar de HEERE zal het haar vergeven, dat zij haar geloftenniet houdt, want haar vader heeft ze haar doen breken. 1)

1) Daar het een vrijwillige uiting van vroomheid is, laadt zij op zich geen schuld, wanneer de vader haar verbiedt de gelofte te vervullen. Zij is gehoorzaamheid aan haar vader in dezen verschuldigd, want-en het komt ook hier zo treffend uit-zijn gebod, en daarom, gehoorzaamheid aan de vader, staat bij God hoger aangeschreven, dan alle eigenmachtige godsdienst. "Gehoorzaamheid is beter dan offeranden."

Mogen kinderen niet eens buiten weten van de ouders om geloften doen aan de Heere, hoeveel minder mogen zij zich in het geheim in het huwelijk, dat een zaak is voor het hele verdere leven, begeven..

6. Doch indien zij immers een man heeft, en haar geloften op haar 1) zijn, nog van de tijd toen zij ongehuwd was, of de uitspraak van haar lippen, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, daar zij had moeten bedenken, dat zijspoedig vrouw worden kon, en aldus van de macht van de vader op die van haar man kon overgaan;

1) Op haar, dat is, wanneer zij de gelofte met zich meebrengt als zij in het huwelijk treedt; wanneer zij met die gelofte is bezwaard..

7. En haar man dat zal horen, waartoe zij zich, op welke wijze dan ook, verbonden heeft, en ten dage dat hij het hoort tegen haar zal stilzwijgen, zo zullen haar geloften bestaan, en haar verbintenissen, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, zullen bestaan.

8. Maar indien haar man ten dage dat hij het hoorde, dat zal breken, en haar gelofte die op haar was, zal te niet maken, bovendien de uitspraak van haar lippen, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, zo zal het de HEERE haar vergeven. Hij zal het intrekken daarvan niet tot zonde rekenen, omdat zij de man nu niet minder gehoorzamen moet, dan vroeger haar vader.

9. Aangaande de gelofte van een weduwe, of van een verstotene, of van een, die van haar man gescheiden is; alles, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, of wanneer zij een gelofte van onthouding doet, zal over haar bestaan; want zij bevindt zich niet meer in de macht van de man of van haar vader zelfs niet wanneer zij bij deze laatste thuis is.

10. Maar indien zij in het huis van haar man, terwijl zij nog in zijn macht was, gelofte gedaan heeft, of met een eed door verbintenis haar ziel verbonden heeft;

11. En haar man dat gehoord, en tegen haar stil zal gezwegen hebben, dat niet brekende, zo zullen al haar geloften bestaan, bovendien elke verbintenis, waarmee zij haar ziel verbonden heeft, zal bestaan;

12. Maar indien haar man die dingen geheel te niet maakt, ten dage dat hij het hoort, niets van al wat uit haar lippen gegaan is, van haar gelofte, en van de verbintenis van haar ziel zal bestaan; haar man heeft ze te niet gemaakt, en de HEERE zal het haar vergeven (vs.8).

13. Elke gelofte, en elke eed van de verbintenis, om de ziel te verootmoedigen, die zal haar man bevestigen of die zal haar man te niet maken, geheel naar zijn goedvinden, echter volgens dit voorschrift:

14. Maar zo haar man tegen haar van dag tot dag geheel stilzwijgt, zo bevestigt hij al haar geloften, of al haar verbintenissen, die op haar zijn; hij heeft ze bevestigd, omdat hij tegen haar stilgezwegen heeft ten dage dat hij het hoorde, want op die dag had hij slechts het recht haar geloften te niet te doen.

15. Doch zo hij ze geheel te niet maken zal, een of meer dagen nadat hij het gehoord zal hebben, zo zal hij haar ongerechtigheid dragen;

Dit is: hij zal de schuld, die zij door het niet vervullen van haar gelofte of verbintenis op zich laadt, dragen, en hij, in de plaats van de vrouw, moet nu de Heere een zondoffer betalen, zoals in Leviticus. 4:5 vv. voorgeschreven is, of hij vervalt, wanneer hij dit nalaat, aan het goddelijk strafgericht, zoals dit in Leviticus. 5:1 beschreven is..

16. Dat zijn de instellingen, die de HEERE Mozes geboden heeft, met betrekking tot de vrijwillige geloften van vrouwelijke personen, opdat hierbij de juiste verhouding tussen een man en zijn vrouw, tussen een vader en zijn dochter, zijnde in haar jongheid in het huis van haar vader recht begrepen wordt (vs.4-6).

Ook dit hoofdstuk, hoe onsamenhangend het op het eerste gezicht met het vorige schijnt, vormt nochtans een steen, die voor het gehele gebouw onmisbaar is; want de geloften

bestaan grotendeels in het aanbrengen van offers, en zelfs de geloften van onthouding zijn van godsdienstige aard. Terwijl alzo de beide vorige hoofdstukken de voorgeschreven vormen van de Godsverering behandelen, spreekt dit hoofdstuk over de vrijwillige uitingen van vroomheid, en beperkt die zodanig, dat zij de verhouding in het huiselijk leven, die ook zelf van God bepaald is, niet in de weg treden..

HOOFDSTUK 31.

ISRAEL OVERWINT DE MIDIANIETEN EN BEHAALT EEN GROTEN BUIT.

I. Vs.1-24. Daar Israël nu door de nieuwe monsterring (hoofdstuk 26) weer tot een leger van Jehova georganiseerd is, en door de wetten op het offeren, die daarop volgden, zijn verhouding tot de Heere nauwkeurig geregeld is (hoofdstuk 28 en 29), kan het nu overgaan tot de bestrijding van de Midianieten, zoals reeds (hoofdstuk 25:16-18) bevolen is. Daartoe worden 12.000 man, uit iedere stam duizend, onder begeleiding van Pinehas, de aanvoerder van de trompetters, uitgezonden; deze doden alles, wat mannelijk is onder de Midianieten, waaronder ook hun vijf koningen met Bileam, die nog bij hen vertoefde; zij brengen een grote menigte gevangenen en een grote buit mee terug, maar moeten bij hun terugkeer van de gevangenen ook nog de kinderen van het mannelijk geslacht ombrengen, behalve de vrouwen, die een man bekend hadden. Daarop moeten zij zich 7 dagen buiten het leger houden, tot hun reiniging, zoals bij de wet bepaald was.

1. En de HEERE sprak tot Mozes, hem het bevel herinnerende van hoofdstuk 25:16 vv., waarvoor nu de tijd gekomen was, zeggende:

2. Neem de wraak van de kinderen van Israël van de Midianieten, 1) wegens de schade die zij u berokkend hebben door de verleiding tot de dienst van Baäl Peor (hoofdstuk 25:1-9); daarna, wanneer gij uw laatste werk als aanvoerder van het volk volbracht zult hebben, zult gij verzameld worden tot uw volken 2) (Numeri. 25:17; 27:13).

1) Over het onderscheid van de vergelding in de dienst van God, ter verdediging van de goederen en rechten, die door Hem ons zijn toevertrouwd, en ter afwering van de goddeloosheid, die, als zij niet gestraft werd, de overhand nemen zou bij een volk, dat zijn geluk met voeten treedt, en van de vergelding, die gepleegd wordt bij een persoonlijke belediging, zie Psalm 41.10. "Daar Jehova zich met Israël verbonden heeft, zo is iedere aanval op Israël ook een aanval op Jehova zelf (Psalm. 105:14 vv.): deze algemene regel geldt in dit geval des te meer, omdat de aanval van de Midianieten op Israël rechtstreeks ten doel had, om het volk tot de dienst van Baäl-Peor te vervoeren en van Jehova afvallig te maken. Is echter Jehova zelf aangevallen, zo is de wraak noodzakelijk; want Jehova is God, en mag daarom ook niet aangevallen worden, en Hij geeft Zijn eer niet aan anderen. Tegen Egypte volvoerde Jehova zelf als wraak, Hij streed en Israël zweeg en zag toe (Ex.14:14); tegen Amalek moest het reeds bevrijde en verlost volk het zelf beproeven; en nu was het op zijn baan reeds zoveel verder voortgeschreden, zodat het gemakkelijk de strijd van Jehova tegen zijn vijanden kon strijden.".

Hamann (ten tijde van Frederik de Grote, een van de minst ondergeschikte beambten, en schrijver onder de naam van "de Magiër in het Noorden) zegt: "In de Bijbel is dezelfde regelmatige orde als in de natuur." Wij mogen hierbij opmerken: In de Bijbel draagt, zo niet alles, dan toch zeer veel evenzo het karakter van willekeur en toeval als in de natuur alles op verborgen wetten van wijsheid en macht gegrondvest is, en in getal, maat en gewicht is samengevat; in de Bijbel is alles met een bedoeling geschreven, en volgens het plan en de

raad van de eeuwige liefde, en in de wetten van waarheid en wijsheid samengevat en daarnaar geregeld, tot de woorden, letters en tekens toe. En deze schijnbaar teugelloze vrijheid bij de hechtste noodzakelijkheid, deze in onze ogen bandeloze willekeur bij verborgen wetten, inzettingen en methoden van eeuwige waarheid en wijsheid; de ogenschijnlijke pantheïsche en atheïstische toevalligheid (alsof er geen God of tenminste geen persoonlijke God was) bij een Voorzienigheid, die in haar woord geen titel of jota vallen laat, drukt, zodra de verborgen liefde en wijsheid erkend worden, op het geheel de stempel van een goddelijk meesterstuk, en werpt een glans van onovertrefbare volkomenheid op het woord van God, in wiens licht het ongerijmd zou zijn in dit boek nog te zoeken naar bewijzen van de goddelijkheid..

Ook dit hoofdstuk, hoe onsamenvattend het op het eerste gezicht met het vorige schijnt, vormt nochtans een steen, die voor het hele gebouw onmisbaar is; want de geloften bestaan grotendeels in het aanbrengen van offers, en zelfs de geloften van onthouding zijn van godsdienstige aard. Terwijl de beide vorige hoofdstukken de voorgeschreven vormen van de Godsverering behandelen, spreekt dit hoofdstuk over de vrijwillige uitingen van de vroomheid, en beperkt die zodanig, dat zij de verhouding in het huiselijk leven, die ook zelf door God bepaald is, niet in de weg treden..

Wanneer Mozes na het eindigen van de tocht tegen de Midianieten niet dadelijk tot zijn volken verzameld wordt, maar tot Deuteronomium. 34 nog vele bevelen van de Heere ontvangt, zo verwijzen wij naar Joh.14:31, waar de Heere Jezus evenzo reeds spreekt: "Staat op en laat ons van hier gaan," terwijl toch in de drie volgende hoofdstukken de redenen voorkomen, die Hij nog sprak, vóórdat Hij werkelijk met Zijn discipelen over de beek Kedron gaat. Maar de laatste daad van Mozes in de leiding van Israël was zonder twijfel deze tocht..

2) De Heere rukt soms voorname mannen weg, wanneer wij achten, dat zij het minst kunnen gemist worden; maar dit behoort ons tot een voldoening te verstrekken, dat zij ons nooit worden ontrukkt, eer en alvorens zij het werk, dat voor hen was bestemd, ten einde gebracht hebben..

3. Mozes dan sprak tot het volk, zeggende: Dat zich mannen uit u ten strijde toerusten, 1) en dat zij tegen de Midianieten zijn, om de wraak van de HEERE te doen aan de Midianieten.

1) De bedoeling is, dat, wie tegen de Midianieten ten strijde zouden trekken, zich vrijwillig konden aanmelden. Het karakter van deze strijd was een heilig karakter. Het was de strijd van Israël tegen haar vijanden, maar die het bijzonder op zijn geestelijke ondergang hadden gemunt, zoals gebleken was door hun verleiding tot afgoderij en hoererij. Daarom moest het volk, dat ten strijde zou uittrekken, een vrijwillig volk zijn. Ook het geestelijk Israël, dat de strijd van de Heere tegen zijn vijanden voert, is een vrijwillig volk..

4. Van elke stam onder alle stammen van Israël zult gij een gelijk getal van duizend krijgslieden ten strijde zenden, zodat het gehele volk een gelijk aandeel aan de strijd heeft.

5. Alzo werden geleverd uit de duizenden van Israël, duizend van elke stam, dus tezamen twaalf duizend toegerusten ten strijde.

6. En Mozes zond hen ten strijde, duizend van elke stam, hen en Pinehas, 1) de zoon van Eleßzar, de priesters die door zijn heilige ijver, om de Heere te wreken, de plaag had doen ophouden (hoofdstuk 25:6 vv.), en nu reeds door zijn aanwezigheid alleen de strijders voor ogen hield, waartoe zij uittrokken. Hij zond hem ten strijde, met de heilige vaten (gereedschappen) en 2) de trompetten van het geklank (hoofdstuk 10:9) in zijn hand, opdat de gehele krijgstoet het aanzien zou hebben van een heilige strijd van de gemeente van de Heere tegen Zijn en haar vijanden.

1) Pinehas werd aan het leger toegevoegd, niet als aanvoerder van de krijgers, maar als Overpriester met de heilige trompetten (hoofdstuk 10:9), omdat de strijd een heilige strijd van de gemeente tegen haar vijanden en die van haar God was..

2) En, hier in de zin van, en wel, als verklaring van het voorgaande. De heilige vaten of gereedschappen zijn dan de trompetten van het geklank. De veronderstelling, dat hier de Hogepriesterlijke klederen bedoeld worden, gaat niet op, omdat Pinehas geen Hogepriester was. Ook kan de Ark van het Verbond niet bedoeld zijn, zoals sommigen willen, omdat hier staat vaten. Zonder enige twijfel worden hier bedoeld, de trompetten, waarvan in hoofdstuk 10:9 sprake is. Van Jozua wordt in het geheel geen melding gemaakt. Wellicht dat iedere afdeling een eigen hoofdman had en deze voor deze strijd zich alleen met Pinehas hadden te verstaan, zonder in hem hun eigenlijke aanvoerder te erkennen, maar meer hun raadsman en Overpriester..

7. En zij streden tegen de Midianieten, zoals de HEERE Mozes geboden had, en zij doodden, na een zegevierende slag, waarin zij ten gevolge van een goddelijke besturing geen enkele verloren hadden, al wat mannelijk was. 1)

1) Zij doodden al wat mannelijk was. Dit wil niet zeggen, dat geen enkele Midianiet gespaard bleef, want later lezen wij weer van dit volk, maar dat zij allen doodden, die zij ontmoetten, die zich tegen hen aangegord hadden..

8. Daartoe doodden zij boven hun verslagenen de koningen van de Midianieten, de machtigsten onder de Midianitische stamhoofden, vroeger vazallen van koning Sihon Jozua 13:21), maar sedert diens overwinning door de kinderen van Israël zelfstandig geworden, namelijk Evi en Rekem en Zur en Hur en Reba, de vijf koningen van de Midianieten. Deze vielen hun na de algemene nederlaag in handen en werden door hen omgebracht Jozua 10:17 vv.). Ook doodden zij met het zwaard Bileam, de zoon van Beor. 1)

1) Ook: zie Nu 24.25.

9. Maar de kinderen van Israël namen de vrouwen van de Midianieten, en hun kinderen gevangen; zij roofden ook al hun beesten en al hun vee en al hun vermogen.

10. Voorts al hun steden met hun woonplaatsen, 1) en al hun burgen, hun uit tenten bestaande dorpen (zie "Ge 25.16), verbrandden zij met vuur.

1) Steden met hun woonplaatsen. De bepaling met hun woonplaatsen wordt erbij gevoegd, omdat de steden oorspronkelijk behoorden aan Sihon en niet aan de Midianieten Jozua 13:21).

11. En zij namen al de roof, en al de buit, van mensen en van beesten (Deuteronomium. 20:14).

12. Daarna brachten zij de gevangenen, en de buit, en de roof tot Mozes en tot Eleazar, de priester, en tot de vergadering van de kinderen van Israël, in het leger, in de vlakke velden van Moab, die gelegen zijn aan de Jordaan van Jericho.

De zo snelle en gelukkige uitslag van de strijd, waarin ook niet één man aan de zijde van de kinderen van Israël omkwam, is bij de geringe weerbaarheid van de Midianieten, en na hetgeen b.v. Tacitus van de Romeinen zegt, die bij het innemen van een Parthische burcht geen enkel man verloren hadden (vgl. daarnaast Strabo XVI; 1128), op zichzelf reeds niet mogelijk en ongehoord; maar hier berust hij op een bijzondere goddelijke hulp; Israël moet dadelijk bij de eerste krijgstoet, die het als een leger van de Heere onderneemt, ondervinden, welke machtige ondersteuning het ook te verwachten heeft bij de verdere strijd tot verdelging van de Kanaänieten en tot verovering van het beloofde land. Wat nu de overwinnaars doen, terwijl zij alles, wat mannelijk is, doden, steden en dorpen verbranden, alle roerende en onroerende goederen als buit, en vrouwen en kinderen als gevangenen wegvoeren, is niets anders dan de voltrekking van de ban, waarvan reeds (Leviticus. 27:29) uitvoeriger gesproken word. Volgens de algemene regel handelen zij zeer goed, dat zij de vrouwen mee gevangen nemen; intussen kwam er in dit geval nog een bijzondere omstandigheid bij; deze vrouwen waren namelijk de middelen en werktuigen tot de verleiding geweest; om harentwil moest de gehele krijgstoet ondernomen worden, zij hadden daarom even zo goed gedood moeten worden als de mannen. Dat de hoofden en aanvoerders van het leger dit niet begrepen hebben, wekt de toorn van Mozes op, evenals vroeger (Leviticus. 10:16), toen de priesters met een zondebok tegen de geest van de wet gehandeld hebben; bij het laatstgenoemde voorval heeft Aäron zich verdedigd, daar hij slechts in een enkel geval van het algemene voorschrift afweek, en Mozes was dan ook met zijn verklaring tevreden; hier daarentegen volvoert hij zelf het recht, de oversten moeten uitdrukkelijk die vrouwen doden, die een man bekend hadden..

Goethe heeft in zijn "Israël in de woestijn", terwijl hij zich op deze karktertrek in het leven van Mozes beroept, die echter een getuige te meer is van zijn heilige ijver voor de eer en de zaak van des Heeren, Mozes voorgesteld als een "in zichzelf gekeerd, terughoudend en woest man, als een onverstandig, bekrompen en tot denken onbekwaam hoofd, voor wie de zorgvuldige opvoeding, die hij in Egypte ontvangen had, geheel vruchteloos is geweest": en in zijn verdere ontwikkeling van de levensgeschiedenis van de "man Gods", die hij met ongelooflijke lichtzinnigheid, geheel naar eigen goeddunken, geschetst heeft, heeft hij zich eveneens gedragen, zoals onlangs de Fransman Renan in zijn "Leven van Jezus" omtrent de schoonste der mensenkinderen. Wat is er echter van Goethe geworden? Hoe weinig vrede hij vond in zijn rijke gaven en in zijn beroemde werken, bewijzen de droevige zuchten, die hij eens in de drang van zijn hart op een blad papier schreef: "O zoete vrede, die van de hemel

afdaalt en alle leed en smart verdrijft, die in dubbele mate hem verkwikt, die zich dubbel ellendig voelt, kom, daal neer in mijn gemoed! Ach, mijn werk geeft mij geen vreugde meer, ik ben het leven moe, waartoe dient alle smart en alle genot?" Dit blad kwam in handen van een edele dame, die met hem bevriend was, freule von Klettenberg; zij schreef de woorden van Joh.14:27 eronder, naast de naam van Hem, die daar belooft vrede te geven. Zo vond men vele jaren daarna het geel geworden blad; maar de vrede, waarnaar hij zo verlangd had, heeft de lichtvaardige beoordelaar van Gods woord nooit gevonden. Dat is het Godsgerecht, dat allen achterhaalt, die de waarheid tot leugen maken. "Gij zult Mij zoeken en niet vinden". (Johannes 7:34. Vgl. Luk.16:23 vv).

13. Maar Mozes en Eleßzar, de priester, en alle oversten van de vergadering gingen uit hen tegemoet, tot buiten voor het leger, om de terugkerenden te ontvangen en geluk te wensen met hun zegepraal.

14. En Mozes werd zeer vertoornd, toen hij onder de gevangenen ook de vrouwen van de Midianieten zag, tegen de bevelhebbers van het leger; de hoofdliden van de duizenden en de hoofdliden van de honderden, die uit de strijd vandie oorlog kwamen.

15. En Mozes zei tot hen: Hebt gij dan alle vrouwen laten leven en haar niet gedood?

16. Ziet, deze waren, door de raad van Bileam, uit kracht van diens woord de kinderen van Israëel, de oorzaak van de overtreding tegen de HEERE 1) in de zaak van Peor, waardoor die plaag kwam over de vergadering van de HEERE(Numeri. 25:1,2,18; 2 Petr.2:15 Openb.2:14).

1) Of: Zij zijn de Israëlieten geworden om te bewerken een ontrouw tegen de Heere. In verband met het stamverwante Arabisch heeft het woord hier vertaald de oorzaak zijn, eigenlijk de betekenis van opwekken, aanhitsen..

17. Nu dan, doodt al wat mannelijk is onder de geroofde kinderen; opdat dit geslacht van de Midianieten voor altijd uitgedelgd zij; en doodt elke vrouw, die door bijligging van de man een man bekend heeft; 1) opdat niemantontkomt, die een werktuig van de verleiding geweest is (Richteren. 21:11).

1) Ten eerste was het billijk, dat die vrouwen gedood werden. In de zaken van hoererij bracht de wet met zich, dat de echtbreker en de echtbreekster beiden ter dood moesten worden gebracht. De Heere had de echtbreker in Israël reeds met de dood gestraft, en daarom was het raadzaam, dat de echtbreekster onder de Midianieten evenzo door het zwaard kwam te vallen, voornamelijk omdat zij de verleidster van de Israëlieten was geweest. Ten tweede, was het gevaarlijk hen te laten leven. Zij zouden de Israëlieten steeds tot onkuisheid verleiden, en dus zouden hun gevangenen hun overwinnaars en voor de tweede maal hun verdelgers worden..

18. Doch al de kinderen van het vrouwelijk geslacht, die de bijligging van de man niet bekend hebben, laat die voor u leven en uw slavinnen worden.

19. En gij legt u buiten het leger zeven dagen; een ieder, die een mens gedood en een ieder, die een verslagene zult aangeraakt hebben; gij zult u op de derde dag en op de zevende dag, naar de wijze, die u in hoofdstuk 19 bevolen is, ontzondigen, gij en uw gevangenen, want ook deze zijn met de onreinheid van de dood bezoedeld.

20. Ook zult gij alle kleding, en alle gereedschap van vellen, en al het geitenharenwerk, en al het gereedschap van hout, dat gij als buit hebt meegebracht, ontzondigen, gedurende dezelfde tijd, opdat het leger van Israël doorniets verontreinigd wordt.

21. En Eleßzar, de Hogepriester, zei, nadat Mozes en zijn begeleiders waren weggegaan, tot de krijgslieden, die tot die strijd getogen waren: Dit is de instelling van de wet over de reiniging, die de HEERE Mozes geboden heeft:

22. Alleen het goud en het zilver, het koper, het ijzer, het tin en het lood.

23. Elk ding, dat het vuur lijdt, verdraagt, zult gij door het vuur laten gaan, dat het rein wordt: evenwel zal het daarna nog door het water van de afzondering ontzondigd worden, (hoofdstuk 19:9); maar al wat het vuur niet lijdt, niet verdraagt, zult gij door het water laten doorgaan.

24. Gij zult ook uw kleren op de zevende dag wassen (hoofdstuk 19:19), dat gij rein wordt; en daarna zult gij in het leger komen.

Ook: zie Nu 19.9.

II. Vs.25-54. Na de zeven dagen van de reiniging treden de krijgslieden weer het Israëlitische legerkamp binnen. Nu volgt de verdeling van de buit, en wel volgens de bepaling van de Heere, zodanig, dat de ene helft aan de 12.000 strijders vervalt, de andere aan de gemeente, en dat van die de priesters, van deze de Levieten een nader bepaald aandeel ontvangen; daarnaast voelen zich de oversten, uit dankbaarheid voor de wonderbare bewaring van hun manschappen, gedreven, een aanzienlijk geschenk de Heere als hefoffer toe te wijden.

25. Verder sprak de HEERE tot Mozes, toen de krijgslieden op de achtste dag met hun buit in het legerkamp kwamen, zeggende:

26. Neem op de som van de buit van de gevangenen, van mensen en van beesten; gij en Eleßzar, de priester en de hoofden van de vaders van de vergadering.

27. En deel de buit in twee helften, tussen degenen, die de strijd aangegrepen hebben, die alle moeiten en gevaren van de strijd doorstaan hebben, die tot de strijd zijn uitgegaan, en tussen de gehele vergadering, 1) wier vertegenwoordigers zij geweest zijn (1 Samuel 30:24).

1) De deling van de buit in twee helften, waarvan de ene aan de krijgers, de andere aan de aan de strijd geen deelgenomen hebbende gemeente toeviel, was zeer billijk en rechtvaardig. Daar de 12.000 krijgers uit de gehele gemeente waren uitgekozen, om de strijd in zijn gehele omvang te voeren, zo kon de gemeente ook op een aandeel in de buit aanspraak maken. Daar

echter deze 12.000 daarbij alle moeiten, hindernissen en gevaren van de strijd gedragen hadden, zo konden zij ook op een beloning voor hun dienst rekenen, welke hen daardoor ten deel werd, dat zij even zo veel ontvingen als de gehele gemeente, ja, nog meer, omdat de krijgers van hun aandeel als dankoffer voor de hun verleende overwinning slechts 1/5 procent, de achtergeblevenen van hen echter 2 procent aan Jehova, ten voordele van de priesters en Levieten, hadden over te geven..

28. Daarna zult gij een schatting voor de HEERE heffen, die zo'n gelukkige overwinning verleend heeft; gij zult een bepaald gedeelte nemen (zie "Ex 25.2) van de helft, die aan de oorlogsmannen, die tot deze strijd zijn uitgetogen, is toegefallen, van vijfhonderd ene ziel, uit de mensen en uit de runderen en uit de ezelen en uit de schapen, naar onze wijze van uitdrukking dus 1/5%.

29. Van hun helft zult gij het nemen, en de priester Eleßzar geven tot een heffing van de HEERE, opdat Eleßzar het gebruikt tot onderhoud van de priesters als een soort van tiende (hoofdstuk 18:26-28 Leviticus. 27:30 vv.)

30. Maar van de helft van de kinderen van Israël zult gij een gevangene van vijftig nemen, uit de mensen, uit de runderen, uit de ezelen en uit de schapen, uit al debeesten, dus 2%; en gij zult ze aan de Levieten geven, die de wacht van de tabernakel van de HEERE waarnemen.

31. En Mozes en Eleßzar, de priester, deden zoals de HEERE Mozes geboden had.

32. De buit nu, het overschot van de roof, dat het krijgsvolk geroofd had, dat van de in gevangenschap weggevoerde mensen niet gedood, en van het buit gemaaktevee niet gedurende de terugtocht verteerd was, was zeshonderd vijfenzeventigduizend schapen.

33. En tweeënzeventigduizend runderen,

34. En eenenzestigduizend ezels;

35. En de zielen van de mensen, uit de vrouwen, die geen bijligging van de man bekend hadden, alle zielen waren tweeëndertigduizend.

36. En de helft, te weten, het deel van hen, die tot deze strijd uitgetrokken waren, was in getal driehonderd zevenendertigduizend en vijfhonderd schapen;

37. En de schatting voor de HEERE van schapen was zeshonderd en vijfenzeventig.

38. En de runderen waren zesendertigduizend, en hun schatting voor de HEERE tweeënzeventig.

39. En de ezels waren dertigduizend en vijfhonderd; en hun schatting voor de HEERE was eenenzestig.

40. En de zielen van de mensen waren zestienduizend; en hun schatting voor de HEERE tweeëndertig zielen.

41. En Mozes gaf Eleßzar, de priester, de schatting van de heffing van de HEERE, de 675 schapen, 72 runderen, 61 ezels en 32 meisjes, zoals de HEERE Mozes geboden had, opdat deze de schapen en runderen zou inlijven bij de veestapel van depriesters, de ezels zou verkopen, en de meisjes zou gebruiken als slavinnen (Numeri. 18:8,19).

42. En van de helft van de kinderen van Israël, welke Mozes afgezonderd had, van de mannen, die gestreden hadden;

43. (Het halve deel nu van de vergadering was, uit de schapen driehonderd zevenendertigduizend en vijfhonderd;

44. En de runderen waren zesendertigduizend;

45. En de ezels dertigduizend en vijfhonderd;

46. En de zielen van de mensen zestienduizend:)

47. Van die helft van de kinderen van Israël nam Mozes een gevangene uit vijftig, van mensen en van beesten; en hij gaf ze aan de Levieten, die de wacht van de tabernakel van de HEERE waarnamen, zoals de HEERE Mozes geboden had, dus 6750 schapen, 720 runderen, 610 ezels en 320 meisjes.

Naar het hier opgegeven getal geroofde meisjes gerekend, bevatten de Midianitische stammen die onder de vijf koningen stonden, ongeveer 130-150.000 zielen, weerbare mannen slechts 35.000; het groot aantal buit gemaakt vee zal niemand bevreemden, die weet, dat juist hierin de rijkdom van de nomaden bestaat, en dat waren toch de Midianieten. Slechts het gemis van kamelen valt ons in het oog; wellicht hebben de Israëlieten deze gedood, omdat zij daar toen geen gebruik van konden maken..

48. Toen traden tot Mozes de bevelhebbers, die over de duizenden van het leger waren, de hoofdlieden van de duizenden en de hoofdlieden van de honderden;

49. En zij zeiden tot Mozes: Uw knechten hebben opgenomen de som van de krijgslieden, die onder onze hand geweest zijn; en uit ons ontbreekt niet een man. Er zijn er nog even zoveel als toen wij uittrokken, namelijk 12.000 man.

50. Daarom hebben wij een offerande aan de HEERE gebracht, een ieder wat hij gekregen heeft, een gouden vat, een keten of een armring, een vingerring, een oorring of eenafhangende gordel 1) om voor onze zielen verzoening te doen voor het aangezicht van de HEERE, 2) want wij voelen, dat wij zo'n begenadiging niet waardig zijn: indien de Heere met ons had willen handelen naar onze zonden, dan zou het geheel anders zijn uitgekomen.

1) In het Hebreeuws Koemaz, eigenlijk gouden kogeltje. Hier wordt bedoeld een halsband of halssieraad uit gouden kogeltjes samengesteld..

2) De bevelhebbers brachten ze, om voor hun zielen verzoening te doen. In de plaats van een beloning te eisen voor de goede dienst, die zij gedaan hadden, door de wraak van de Heere te doen aan de Midianieten, en wel verre van te verzoeken, dat zegetekens mochten opgericht worden ter vereeuwiging van de gedachtenis van de overwinnaars en van de overwinning. Zo brengen ze een offerande, om voor hun zielen verzoening te doen, bij zichzelf bewust zijnde, zoals de besten zelfs in hun beste diensten behoren te wezen, dat zij hun plicht niet naar behoren hadden waargenomen; niet alleen in het voorval, waarvoor zij bestraft waren (vs.14), maar ook in vele andere, want daar is geen mens rechtvaardig op de aarde, die goed doet en niet zondigt..

51. Zo nam Mozes en Eleßzar, de priester, van hen het goud, alle welgewrochte vaten, het goud, dat tot allerlei gereedschap en sieraden bewerkt was.

52. En al het goud van de heffing, dat zij de HEERE offerden, was zestienduizend zevenhonderd en vijftig sikkels, van de hoofdliden van de duizenden, en van de hoofdliden van de honderden, deze leverden daarmee alles af, wat zij zelf als buit verworven hadden; toch was dit niet de gehele buit, die aan goud behaald was.

53. Aangaande de krijgsliden, de gewone soldaten, een ieder had geroofd voor zichzelf (Deuteronomium. 20:14), en deze behielden wat zij hadden.

Over de rijkdom van de oude wereld aan edele metalen, zie Ex 38.31; dat echter de Midianieten juist zeer veel hielden van gouden sieraden en zelfs hun kamelen daarmee behingen, zie Richteren. 8:26

54. Zo nam Mozes en Eleßzar, de priester, dat goud van de hoofdliden van de duizenden en van de honderden, en zij brachten het in de tent der samenkomst, zij legden het bij de schat van het heiligdom, ter gedachtenis voor de kinderen van Israël voor het aangezicht van de HEERE, opdat de Heere, wegens deze bereidwilligheid om Hem te dienen, Zijn volk ook verder genadig zou zijn (Exodus. 13:16).

HOOFDSTUK 32.

ER WORDT EEN BEGIN GEMAAKT MET HET IN BEZIT NEMEN VAN HET LAND KANAÄN.

I. Vs.1-42. De beide stammen, Ruben en Gad, die zeer rijk waren aan kuddes vee, wensen, dat hun het land Jßëzer in Gilead gegeven wordt, dat de Amorieten ontnomen was en voortreffelijk in hun behoeften voorziet; als het hun toegestaan wordt, willen zij afzien van een erfenis in het eigenlijke Kanaän. Nadat Mozes hun het onbehoorlijke en gevaarlijke van hun begeerte nadrukkelijk heeft voorgehouden, en zij zich plechtig verbonden hebben, om niet hun weerbare mannen tot het laatste toe deel te nemen aan de verovering van het Westjordanse, wordt hun verzoek ingewilligd, jegens drie geslachten van de Machirieten van de stam Manasse echter, die zich zeer ijverig betoont hebben bij het veroveren van het noordelijk gedeelte van het rijk de Amorieten, wordt een plicht van de gerechtigheid geoefend; Mozes geeft hun namelijk vrijwillig het noorden van Gilead met geheel Bazan in bezit. Hierdoor komt bij het eigenlijke Kanaän nog een district, dat oorspronkelijk niet aan Israël beloofd was, het land aan de overzijde van de Jordaan, en door wederopbouw van de verwoeste stad en het oprichten van schaapskooien wordt dit reeds dadelijk bewoonbaar gemaakt.

1. De kinderen van Ruben nu hadden veel vee, en de kinderen van Gad hadden machtig veel; in Egypte toch waar zij het oostelijk gedeelte van het land Gosen bewoonden, hadden zij het patriarchale herdersleven het meest bewaard (zie "Ex 1.7). En zij bezagen het land van Jßëzer, het landschap dat tot het gebied van Jßëzer behoorde (hoofdstuk 21:32), en het land van Gilead, dat aan de noord- en zuidzijde van de Jabbok gelegen was, en ziet, deze plaats was een plaats voor vee; deze gehele streek aan de overzijde van de Jordaan bood een voortreffelijke gelegenheid aan tot het weiden van vee door de overvloedige grasvelden, die daar waren.

2. Zo kwamen de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben, vertegenwoordigd door hun oudsten, en spraken tot Mozes en tot Eleßzar, de priester, en tot de oversten van de vergadering, zeggende:

3. Atarôth en Dibon en Jßëzer en Nimra (Beth-Nimra) en Hesbon en Eleßle en Schebam en Nebo en Behon (Baäl-Behon) (vs.4-38);

4. Dit land, waarin deze steden liggen, dat de HEERE voor het aangezicht van de vergadering van Israël geslagen heeft, is een land voor vee; en uw knechten hebben zeerveel vee; het zou dus voor ons juist geschikt zijn.

5. Voorts zeiden zij: indien wij genade in uw ogen gevonden hebben, dat dit land aan uw knechten gegeven wordt tot een bezitting; 1) en doe ons niet trekken over de Jordaan; 2) ten gunste van de andere stammen doen wij dan afstand van elk aandeel, dat ons in het eigenlijke Kanaän te beurt zou vallen.

1) Het grondbeginsel, volgens welke zij handelden, was geheel niet goed, omdat zij meer beoogden hun eigen afzonderlijk gemak, dan het algemeen welzijn..

De stam van Ruben, op een enkele uitzondering na, staat bekend als zeer gehecht aan zijn vee en bezittingen, en als weinig lust te bezitten, om de strijd van de Heere te strijden (Richteren. 5)

2) De landstreken, waarvan de kinderen van Ruben en Gad hier spreken, zijn de tegenwoordige landschappen Belka in het zuiden, tussen de beken Jabbok en Arnon, en Dschebel Adschlun ten noorden van de Jabbok tot aan Hieromax of Jarmuk (zie Nu 21.30). "Dschebel Adschlun," (zegt Smith bij Robinson III) biedt het schoonste landschap aan, dat ik ergens in Syrië gezien heb. Een uitgestrekt woud van heerlijke bomen, hoofdzakelijk altijd groene eiken (sindiân), bedekt een groot gedeelte daarvan, terwijl de grond daartussen met weelderig gras bezaaid is, dat wij een voet hoog en nog hoger vonden, vol bomen van verschillende soort, die wild dooreen groeien. Belka is tegenwoordig geheel onbewoond; ten tijde van Burckhardt (1810-12) was Szalt (het vroegere Ramoth in Gilead) de enige bewoonde stad, en ook deze is in de laatste tijd verwoest en van haar inwoners beroofd. Slechts rondzwervende Bedoeïenen houden zich hier op en maken door hun roofzucht het reizen zeer gevaarlijk. Maar zelfs nu nog zeggen deze: men kan geen land vinden als Belka; het schijnt hun een aards paradijs toe. In alle beloften, welke aan het volk van Israël waren gedaan, is het eigenlijke beloofde land steeds Kanaän, aan deze zijde van de Jordaan: en al worden ook dikwijls de Eufraat en de Nijl als grenzen van het rijk aangegeven (Genesis 15:18), zo wordt daar toch niet bedoeld, dat Israël zelf zo ver zou wonen, maar die volksstammen, welke met het volk van God in de naaste betrekking staan, zijn daar tot een geheel met Israël samengevoegd (zie Nu 21.11). Daar intussen de Israëlieten de Moabieten en Ammonieten niet meer in het bezit van hun land vonden, maar alleen de Amorieten, wier verderf reeds bepaald was (Genesis 15:16), wie zij dan ook met behulp van hun God spoedig het gehele gebied ontnemen zouden, werden daardoor de grenzen van het beloofde land als vanzelf uitgebreid. Het verzoek van de beide stammen Ruben en Gad is daarom op zichzelf geheel tegen Gods wil; daarnaast ligt in hun verlangen een gebrek aan broederlijke liefde opgesloten, en een zorgeloosheid omtrent de belangen van het gehele volk; Mozes brengt hen dit dan ook in het volgende onder het oog: eerst nadat zij hun fout bekend en zich bereid verklaard hebben tot vervulling van hun plichten tegenover de overige stammen, kan hun verzoek ingewilligd worden..

6. Maar Mozes, ontevreden over de zelfzucht, dat zij er nu reeds aan dachten zich rustig te vestigen, terwijl de anderen nog een jaren aangeven strijd te doorworstelen hadden, zei 1) tot de kinderen van Gad en tot de kinderen van Ruben: Zullen uw broeders ten strijde gaan, en zult gij hier blijven en slechts van uit de verte op uw gemak hun arbeid en hun moeite aanschouwen?

1) De woorden: Doe ons niet over de Jordaan trekken, kunnen zo verstaan worden, dat de sprekkenden niet anders begeerden, dan hun erfdeel niet aan de westzijde van de Jordaan te verkrijgen, zonder de andere stammen hun hulp bij de verovering van Kanaän te willen onttrekken, zoals zij later (vs.16) verklaren, maar ook zo, dat zij zich zo dadelijk in het

Oostjordaanse land willen vestigen, en de andere stammen de verovering van Kanaän alleen willen overlaten. Mozes verstaat het zo in de laatste zin en wellicht koesterden zij ook die gedachte..

7. Waarom toch zult gij het hart van de kinderen van Israël breken, 1) bij wie het nu geldt alle kracht en inspanning aan te wenden, dat zij eveneens niet willen overtrekken naar het land, dat de HEERE hun gegeven heeft, maar zich liever hier zullen vestigen?

1) Het hart breken, wil hier zeggen, het hart afkerig maken van verder het land te veroveren. Mozes haalt de geschiedenis aan, die bij Kades-Barnéa heeft plaats gehad..

8. Zo deden uw vaders 38 jaar geleden, als ik hen van a) Kades-Barnéa zond, om dit land te bezien.

a) Numeri. 13:3 Deuteronomium. 1:22

9. Als zij opgekomen waren tot aan het dal Eskol, en dit land bezagen, zo braken zij, door hun versaagdheid en lusteloosheid, het hart van de kinderen van Israël, dat zij niet gingen naar het land, dat de HEERE hun gegeven had.

10. Toen ontstak de toorn van de HEERE op dezelfde dag, en Hij zwoer, zeggende:

11. a) Indien deze mannen, die uit Egypte opgetrokken zijn, van twintig jaar en ouder, het land zullen zien, dat ik Abraham, Izak en Jakob gezworen heb! Want zij hebben niet volhard Mij na te volgen.

a) Numeri. 14:28 Deuteronomium. 1:35

12. Behalve Kaleb, de zoon van Jefunne, de Keniziet, en Jozua, de zoon van Nun Jozua 14:6); want zij alleen hebben volhard de HEERE na te volgen.

13. Alzo ontstak de toorn van de HEERE tegen Israël, en Hij deed hen omzwerven in de woestijn, veertig jaar, de tijd van de uittocht uit Egypte tot het uitzenden van de verspieters meegerekend; totdat verteerd was het gehele geslacht, dat gedaan had, wat kwaad was in de ogen van de HEERE.

14. En ziet, gij, die tot het jongere geslacht behoort, waarvan men daarom iets beters verwachten zou, zijt opgestaan 1) in plaats van uw vaderen, een menigte van zondige mensen, om de hitte van de toorn van de HEERE tegen Israël te vermeerderen, alsof het niet genoeg is, dat het volk zolang met moeite en gevaren in de woestijn heeft rondgezworven.

1) Gij zijt opgestaan, d.i. gij neemt de plaats in van uw vaderen, gij doet precies hetzelfde. Mozes noemt hen hier een menigte, letterlijk, een aanwas van zondige mensen. Hij laat het hun geducht voelen, welke zonde zij op zich zullen laden, indien zij Israël zullen afhouden van het land Kanaän te veroveren..

15. Wanneer gij van achter Hem u zult afkeren, wanneer gij u zelf verzet tegen de uitvoering van Zijn goddelijke wil en door uw tegenstreven allerlei zwaarigheden in de weg stelt, zo zal Hij verder voortvaren het volk, uw broedseren, die zich maar al te spoedig aan uw zijde zullen scharen, te laten in de woestijn; en gij zult al dit volk verderven, evenals die vroegere verleiders het volk te gronde gericht hebben.

Op, christenen! op, ten strijd! op, ter overwinning! in deze wereld, in dit tijdelijke, is geen rust te vinden. Wie niet wil strijden zal ook de kroon van het eeuwige leven niet wegdragen; daarom kampt, worstelt, strijdt! de duivel komt met zijn listen, de wereld met pracht en praal, het vlees met zijn wellust, om u in hun strikken te vangen. Strijdt gij niet als een dapper held, dan zijt gij verloren..

Daarom nog eens: Worstelt en strijdt! De duivel is spoedig verdreven, de wereld wordt gemakkelijk uit uw hart verbannen; de begeerlijkheden van het vlees moeten eindelijk tenietgedaan worden. O, eeuwige schande, wanneer een held voor deze drie zaken terugbeeft. Strijdt dan moedig, opdat gij zult overwinnen; spant uw krachten, opdat gij het hoogste goed zult vinden. Wie niet wil strijden blijft eeuwig tot smaad en spot..

16. Toen traden zij, omdat zij ten gevolge van hetgeen Mozes hun voorhield het onbetamelijke van hun verzoek dadelijk inzagen, nader toe tot hem, om zich duidelijker te verklaren, onder welk beding toch aan hun verlangen voldaan zou kunnen worden, zonder te kort te doen aan het recht, dat zij tegenover de anderen schuldig waren, en zeiden: Wij zullen, ons niet van onze broeders terugtrekken, en hun alleen de strijd om het bezit van Kanaän overlaten, maar wij willen hier graag schaapskooien 1) bouwen voor ons vee, en de verwoeste steden van de Amorieten weer herstellen tot woonplaatsen voor onze kinderen, voor onze vrouwen en voor onze weerloze manschap;

1) Zulke schaapskooien, zoals de kinderen van Ruben en Gad voor hun vee wilden bouwen, bestaan thans nog in die streken uit stenen huisjes van een manshoogte. Zij dienen daartoe, dat de kudden gedurende de nacht zich niet verstrooien, en men aan het leven van de instortende steenlagen dadelijk kan horen, wanneer een wolf in de kooi wil breken. Van het weer opbouwen van de verwoeste steden zullen wij hierna (vs.34 vv.) verder horen; van de weerbare manschap gingen echter later onder Jozua van de beide stammen, behalve van de halve stam van Manasse omstreeks 40.000 mee over de Jordaan, de overigen bleven achter om de vrouwen, kinderen, enz. te beschermen Jozua 4:13)

17. Maar wij zelf, weerbare mannen, zullen ons toerusten, haastende voor het aangezicht van de kinderen van Israël als voorvechters uit te trekken, totdat wij hen op hun plaats zullen gebracht hebben, en onze kinderen met de overige leden van onze gezinnen, die in de strijd niet deugen, zullen blijven in de vaste steden van dit land, vanwege de inwoners van het land, opdat hun, gedurende de tijd van onze afwezigheid, geen leed overkomt.

18. Wij zullen ook niet eerder uit de strijd en uit het land aan de overzijde van de Jordaan terugkeren tot onze huizen, totdat zich de kinderen van Israël tot erfelijke bezitters zullen

gesteld hebben, een ieder van zijn erfenis, zonder ook maar de geringste aanspraak op het land te doen gelden.

19. Want wij zullen met hen niet erven aan de overzijde van de Jordaan, en verder heen, als onze erfenis ons toegekomen zal zijn aan deze zijde van de Jordaan, tegen de opgang;

1) wij zullen ons volkomen tevreden stellen met het land, dat ten oosten van de Jordaan ligt, wanneer ons dit geschonken wordt.

1) Tegen de opgang, d.i. tegen de opgang van de zon, is nadere bepaling van, aan deze zijde van de Jordaan, om daarmee goed te doen uitkomen, dat bedoeld wordt, de overzijde van de Jordaan..

20. Toen zei Mozes, met deze verklaring tevreden en thans geneigd, hun bede in te willigen, tot hen: Indien gij deze zaak doen zult, indien gij u voor het aangezicht van de HEERE 1) zult toerusten ten strijde, indien gij in hetleger van de Heere, die nabij Zijn volk is, u tot de strijd wilt aangorden.

1) In het Hebreeuws Liphnee Javeh. Hier beter vertaald door, voor de Heere (vs.22a). Israël is het leger van de Heere. Waar Israël strijdt, daar strijdt hij niet zijn eigen strijd, maar die van de Heere..

21. En een ieder van u, die toegerust is, die onder de weerbare mannen gerekend wordt, over de Jordaan zal trekken voor het aangezicht van de HEERE, totdat Hij Zijn vijanden voor Zijn aangezicht uit de bezetting zal verdreven hebben.

22. En het land voor het aangezicht van de HEERE ondergebracht zij, zo zult gij daarna terugkeren, en gij zult onschuldig zijn voor de HEERE en voor Israël; gij zult van alle verdere verbintenissen ontslagen zijn, en dit land zal u tot een bezitting zijn voor het aangezicht van de HEERE, 1) met vrijmoedigheid en een vrij geweten kunt gij u dan hier vestigen.

1) Hier betekent voor het aangezicht van de Heere, naar het oordeel van de Heere, onder Zijn goddelijke goedkeuring..

23. Indien gij daarentegen alzo niet zult doen, maar later weigeren zult uw beloften te houden, ziet, zo hebt gij tegen de HEERE gezondigd, doch gij zult uw zonde gewaar worden, boeten, als zij u vinden zal, als zij met al haar vervloekingen over u komen zal!

Hier begrijpen wij, wat het zegt: God bezoekt de misdaad (Exodus. 20:5). Eerst achtervolgt Hij haar alleen met Zijn toorn, zonder haar dadelijk te straffen. Dit achtervolgen bestaat namelijk daarin, dat Hij na iedere slechte daad ook dadelijk het geweten in de mens doet spreken en de boosdoener overgeeft in de dienstbaarheid van de zonde (zie Ge 3.8). Adam verbergt zich; dat is het boze geweten; hij liegt en werpt de schuld van zich af op zijn vrouw, ja, zelfs op God; dat is de dienstbaarheid van de zonde. Daarna echter, wanneer Zijn tijd en uur daar is, komt God om de zonde te straffen; thans vindt de zonde de zondaar, nadat zij tot

hiertoe hem dreigend heeft achtervolgd en het strafgericht steeds nader heeft gebracht; hij kan al het kwaad, dat over hem besloten is, niet meer ontlopen (Genesis 44:16)

24. Bouwt u steden voor uw kinderen en kooien voor uw schapen; en doet, wat uit uw mond uitgegaan is.

25. Toen spraken de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben tot Mozes, zeggende: Uw knechten zullen doen zoals mijn heer (hoofdstuk 12:11 Exodus. 32:22) gebiedt.

26. Onze kinderen, onze vrouwen, onze have en al onze beesten zullen daar zijn in de steden van Gilead;

27. Maar uw knechten zullen overtrekken, al wie ten strijde toegerust is, voor het aangezicht van de HEERE tot de strijd, zoals mijn heer gesproken heeft. 1)

1) Het blijkt niet, dat alle getelden van deze stammen werden gevorderd, om zich ten strijde toe te rusten, want van de honderdduizend, die zij ongeveer tezamen uitmaakten, trokken er niet meer dan veertigduizend over de Jordaan, om voor het aangezicht van de Heere te strijden (Jozua 4:13), het zij omdat men oordeelde, dat sommigen werden achtergelaten, om de akkerbouw waar te nemen en het land te bewonen, of wel, dat de Heere niet wilde, dat al hun strijdbare mannen tot de oorlog zouden uittrekken, opdat de overwinning zou blijken en bekend worden, van de Heere te wezen, zoals de Kerk naderhand tot Zijn verheerlijking erkent..

28. Toen gebod Mozes de priester Eleßzar en Jozua, de zoon van Nun, en de hoofden van de vaderen van de stammen van de kinderen van Israël (Jozua 1:13; 4:12).

29. En Mozes zei tot hen: Indien de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben met u over de Jordaan zullen trekken, een ieder, die toegerust is tot de oorlog, voor het aangezicht van de HEERE, als het land voor uw aangezicht zal te ondergebracht zijn, zodat gij kunt ophouden oorlog te voeren om tot de verdeling over te gaan, zo zult gij hun het land Gilead tot bezitting geven (zie "Nu 21.30"; Deuteronomium. 34:1 Joz.22:9 Richteren. 5:17).

30. Maar indien zij niet toegerust met u zullen overtrekken, zo zullen zij zich dit gebied niet aanmatigen, maar tot bezitters gesteld worden in het midden van u in het land Kanaän.

Dit zal wel moeten betekenen, dat zij in dat geval in het geheel geen erfdeel zouden verkrijgen, maar na daaruit te zijn verdreven, onder de andere stammen zouden worden vermengd..

31. En de kinderen van Gad en de kinderen van Ruben antwoordden, zeggende: Wat de HEERE straks door uw mond tot uw knechten gesproken heeft, zullen wij alsoo doen.

32. Wij zullen toegerust overtrekken voor het aangezicht van de HEERE naar het land Kanaän; en de bezitting van onze erfenis zullen wij hebben aan deze zijde van de Jordaan.

Met alle nauwkeurigheid, alsof het een formeel contract was, wordt hier woord en antwoord gegeven, en de zaak, waarover onderhandeld wordt, meermalen herhaald, opdat naderhand geen uitvluchten kunnen gemaakt worden (zie Ge 23.11). Mozes spreekt en handelt hier als iemand, die zich volkomen van zijn naderend einde bewust is, en alles zodanig wil achterlaten, dat het nauwkeurig met de wil van de Heere overeenstemt..

33. a) Alzo gaf Mozes hun, de kinderen van Gad, en de kinderen van Ruben, en de halve stam van Manasse, de zoon van Jozef, de geslachten van die stam, die zich bij de verovering van het noordelijk gedeelte van het land tenoosten van de Jordaan bijzonder verdienstelijk; gemaakt hadden (vs.39 vv.), het koninkrijk van Sihon, koning van de Amorieten (hoofdstuk 21:21-31), en het koninkrijk van Og, koning van Basan (hoofdstuk 21:32-35); het land met zijn steden in de gebieden, de steden van het land rondom; dus het gehele land met zijn steden en het gebied, dat bij de steden behoorde, zonder echter een verdeling aan ieder in het bijzonder te bewerkstelligen. Dit geschiedde waarschijnlijk eerst later, na de verovering van Kanaän en na de terugkeer van de weerbare mannen van deze twee en een halve stam, door de oversten van het volk.

a) Deuteronomium. 3:12 Jozua. 13:8; 22:5

Mozes nam dus bij de twee landschappen, die onder vs.5 beschreven zijn, ook het derde, dat ten noorden van de beide anderen lag: uit eigen beweging bedacht hij ook die geslachten van de stam Manasse, die zich billijke dank verworven hadden wegens de verovering van Bazan. Hij schonk hun een erfenis, die met hun levensbehoeften goed overeen kwam. Dit derde landschap dan, strekte zich uit van de Hermon in het noorden tot aan de Jarmuk in het zuiden; in het westen werd het begrensd door de Jordaan en in het oosten door het Haurangebergte. Het bestaat uit een groot hoogland, dat hier en daar wordt afgewisseld door een langzame rijzing van de grond, en door afzonderlijk staande heuvels en afgeknotte kegels. Thans draagt het de naam van die bergketen, die in het voorjaar van 1858 door de Pruisischen Consul Dr. Wetzstein te Damascus bezocht en nader beschreven is, de naam van Hauran. De grond om het gebergte is geheel vulkanisch; hier groeit ook de Sihstruik, een plant, die overwintert en ongeveer een el hoog is. Zij wordt door de bewoners gebruikt als brandstof, en wegens haar brede omvang in het hete jaargetijde behoudt zij, wanneer alles reeds verdord is, in haar schaduw nog enkele planten in leven (Genesis 21:15 Job 30:4). De verdeling van het gehele land ten oosten van de Jordaan onder de 2« stammen vond daarna plaats op de wijze, die in Jozua. 13:15 vv. aangegeven is; thans echter bezaten Ruben en Gad hun gebied nog gemeenschappelijk, zodat Gad deze en gene stad verkreeg in het zuidelijk gedeelte, dat later alleen aan Ruben behoorde, en Ruben deze en gene stad in het noordelijk deel, dat naderhand slechts voor Gad bestemd was..

Wel had de stam van Manasse er niet om verzocht, zoals die van Ruben en Gad, maar hij de verdeling bleek, dat het Overjordaanse voor de beide stammen te groot was, en omdat (vs 35) uit de stam van Manasse, Machir zich zeer verdienstelijk had gemaakt, beloont Mozes de halve stam met het overgebleven gedeelte. De verdeling zelf liet Mozes over aan hen, die, na de overwinning van geheel Kanaän, daarmee zouden belast worden..

34. En de kinderen van Gad herbouwden Dibon, een uur ten noorden van de middelste Arnon, Atarôth, bij de berg Attarus, en Aroër, van Ruben, aan de noordzijde van de middelste Arnon.

35. En Atroth-Sofan, waarvan de ligging niet meer aan te wijzen is, en Jßëzer, drie duitse mijl ten noorden van Hesbon (hoofdstuk 21:32), en Jógbeha of Jagbeha (Richteren. 8:11), twee uren ten noordwesten van Rabbath-Ammon.

36. En Beth-Nimra (plaats van het heldere water) in de velden van Moab, en Beth-Hßran, 1 duitse mijl zuidwaarts van Beth-Nimra, tot vaste steden en schaapskooien, zij versterkten deze steden, en richtten daarbij schaapskooien op (vs.1,6).

37. En de kinderen van Ruben bouwden Hesbon, de voormalige Residentie van koning Sihon (hoofdstuk 21:26), midden tussen de beken Jabbok en Arnon gelegen, 4 duitse mijl ten oosten van de Jordaan, en Eleßle, een half uur ten noordoosten van Hesbon, en Kirjathäim (Genesis 14:15 Jozua. 13:19).

38. En Nebo, bij de berg van deze naam (hoofdstuk 27:12 Deuteronomium. 32:49 vv.), en Baäl-Meon, volledig Beth-Baäl-Meon, een uur ten zuidwesten van Hesbon, veranderd zijnde van naam, en Sibma, dat zijn naam behield, slechts 500 schreden van Hesbon verwijderd; en zij noemden de namen van de steden, die zij bouwden, met andere namen; soms echter traden de oude namen in de plaats van de nieuwe.

39. a) En de kinderen van Machir, de zoon van Manasse, de geslachten van het huis van Machir (hoofdstuk 26:29), die tot de stam van Manasse behoorden, gingen naar Gilead, zij waren na de hoofdslag tegen Og, de koning van Bazan, die aan diens heerschappij een einde maakte (hoofdstuk 21:33), naar het zuiden getrokken, in dat gedeelte, dat gelegen was ten zuiden van Jarmuk of Hieromax, het tegenwoordige Dschebel Adschlun, en namen dat in, en zij verdreven de Amoriëten, die daarin waren, uit de bezitting.

a) Genesis 50:23

40. Zo gaf Mozes, nadat hij het verzoek van de kinderen van Gad en Ruben had vervuld, en hun het land had overgelaten, dat zij koning Sihon ontnomen hadden (vs.33) Gilead, 1) het district tussen de Jarmuk en de Jabbok, aan Machir, de zoon van Manasse, juist aan die geslachten, die zich zo bijzonder verdienstelijk gedragen hadden bij de verovering van het noordelijk gedeelte van het rijk van de Amoriëten, en hij woondedaarin; hier brachten zij hun families in vaste steden, en hun kudden in schaapskooien, terwijl zij zelf, de strijdbare mannen, onder Jozua aan de veroveringstochten deel namen, evenals de Rubenieten en de Gadieten.

1) De naam Gilead in eigenlijke zin behoort aan het gehele gebergte, dat ten noorden en zuiden van de Jabbok ligt, maar wordt ook wel nu eens van het noordelijk gedeelte, dan weer van het zuidelijk gedeelte van dit gebergte gebruikt; de naam van het land zelf wordt ook in uitgebreider zin gebezigd, en wel op twee wijzen: hij omvat òf het hoogland, dat ten zuiden van het gebergte ligt in het tegenwoordige Belka, òf het gehele land aan de overzijde van de

Jordaan, daarom zowel de noordelijke hoogvlakte (Basan), als de zuidelijke tot aan de Arnon (Belka). De naam is van die berg oorspronkelijk uitgegaan, die aan de noordzijde van de Jabbok gelegen was, waar Laban Jakob tegemoet snelde en beide een verbond met elkaar sloten (Genesis 31:23,44-47)

41. Jaïr 1) (verlichte) nu, de zoon d.i. een nakomeling van Manasse, die eveneens tot het huis van Machir behoorde, ging heen en nam hun dorpen in, hij had, evenals in het algemeen de Machirieten, zich met zijn onderhorige families in het bijzonder daardoor verdienstelijk gemaakt, dat hij in de plaatsen van West-Bazan of Argob, zestig in getal had ingenomen (Deuteronomium. 3:4,14); deze verkreeg hij nu en dan ook tot een bezitting, en hij noemde die Havvôth-Jaïr (= leven van Jaïr).

1) Uit 1 Kronieken 2:21 vv. vernemen wij iets naders van de afkomst van deze Jaïr; hij was een zoon van Segub, en deze weer een onechte zoon van Hezron (kleinzoon van Juda), die hij verwekt had bij de dochter van Machir (kleinzoon van Jozef); op zijn zestigste jaar nam hij de moeder tot zijn vrouw. Wegens de onechte geboorte van zijn vader wordt Jaïr hier mee onder de Machirieten geteld, en verkrijgt hij zijn erfenis in Oost-Manasse; dit grenst in het noorden aan het gebied van de Maächieten en Gesurieten, welke beiden van Syrische oorsprong zijn en tot de Arameërs behoren (de eerste zijn wellicht nakomelingen van Maächa, die in Genesis 22:24 vermeld wordt. Zij woonden volgens de opgave van Hiëronymus aan de zuidwestelijke helling van de grote Hermon, terwijl de laatsten hun zetel hadden aan de oostzijde van de berg, in het latere Iturea, en zich uitstrekten tot Damascus toe), en omvatten hoofdzakelijk het latere Ganlanitis. Daar echter Hezron, zijn grootvader van vaders zijde, tot de stam van Juda behoort, zo werd Jaïrs erfenis feitelijk ook tot deze stam gerekend en zij wordt in Jozua. 19:34 dan ook "Juda aan de Jordaan" genoemd. De zo-even aangehaalde plaats heeft vroeger de uitleggers moeite gekost, daar men zich de uitdrukking volstrekt niet verklaren kon, zodat men reeds voorstelde, om het woord: "Juda" maar uit de tekst te werpen en te lezen: "aan de Jordaan tegen de opgang van de zon," totdat het eindelijk de schriftonderzoekers van latere tijd gelukt is, deze "duistere en onzekere zaak" op te klaren..

Segub was met zijn nakomelingschap, tegen de regel in, in de moederlijken stam overgegaan, vermoedelijk omdat Machir zijn dochter een rijke bruidsschat, zoals een erfdochter, had medegegeven..

42. En Nobah, de stamvorst van een ander geslacht van de Machirieten ging heen; hij was eveneens na de overwinning op Og, de koning van Bazan heengegaan, en wel naar het oostelijk gedeelte van zijn rijk, en nam Kenath in met haaronderhorige plaatsen; deze kreeg hij nu dan ook tot zijn erfdeel, en noemde ze Nobah naar zijn naam.

Men moet zich inderdaad verwonderen, zegt Wetzstein (zie Nu 32.33) in zijn reisverhaal, dat de Bijbel ons uit Basan en Noord-Gilead nauwelijks 8 of 10 namen heeft overgeleverd, terwijl hij in het land aan de andere zijde van de Jordaan en in het zuiden van het land aan deze zijde honderden van plaatsnamen kent. Toen Mozes het land veroverde, vond hij in Argob alleen, behalve de dorpen, 60 bemuurde steden, en mogen wij uit de bloei van deze provincie besluiten tot die van het gehele land, dan moet, toen de Amoriëten nog bezitters waren van

het land, de gehele Hauran met een verbazend grote menigte van steden en dorpen bedekt zijn geweest. En toch horen wij daarvan in het vervolg niets, zelfs van de voornaamste steden van het land, zoals Astheroth, Edreï, Kenath, Golan en Salcha weet de latere geschiedenis van Israël niets meer. Van den andere kant zien wij in de oorlogen van de Israëlieten met de koningen van Damascus en Assyrië, hoe de vijand altijd zonder tegenstand aan deze zijde in het land is gevallen. Waar waren toen die sterkten? Het is zeer waarschijnlijk, dat die 60 steden later in de 60 "tentdorpen van Jaïr" (Havvoth-Jaïr) veranderd zijn; dat de Israëlieten te Bazan door de nabijheid der Bedoeïenen nomaden geworden of gebleven zijn, dat zij zich niet aan steden en dorpen binden konden, om te allen tijde gereed te zijn hun van weide tot weide rondtrekkende kudden in bescherming te nemen; daarom stonden deze verlaten en eindelijk verdwenen zij. Zo wordt het ook verklaarbaar, dat het wegvoeren van de drie stammen aan de overzijde van de Jordaan door Pul zo gemakkelijk was (1 Kronieken 5:26). Daardoor wordt ook opgehelderd, waarom behalve enige burchten, die onder de Herodianen ontstaan zijn, van geen enkele van de duizend ruïnes, die tegenwoordig Perae bedekken, beweerd kan worden dat zij van Israëlitische oorsprong zijn..

HOOFDSTUK 33.

REGISTER VAN DE REIS- EN LEGERPLAATSEN VAN HET VOLK ISRAEL.

I. Vs.1-49. Daar Israël nu die tijd van 40-jarige omzwerving geheel achter zich heeft, en met het in bezit nemen van het Oostjordanse land de nieuwe tijdkring, die het volk de beloofde rust zal aanbrengen in het land Kanaän is ingetreden, zo slaat Mozes thans een blik terug op die voorbijgegangene tijd, terwijl hij op bevel van de Heere de verschillende stations, gedurende de veertigjarige rondzwerving, opschrijft om daardoor de God van alle genade, die zijn volk "op arendsvleugels veilig gedragen" en als zijn oogappel behoed heeft (Deuteronomium. 32:10 vv.) een blijvend gedenkteken op te richten voor alle volgende geslachten.

1. Dit zijn de reizen, de legerplaatsen van de kinderen van Israël, die uit Egypte uitgetogen zijn, totdat zij aan het doel van hun zwerven gekomen zijn, naar hun legers (Ex.6:26; 7:4) door de hand van Mozes en Aäron.

2. En Mozes schreef hun uittochten naar hun reizen, hun uittochten naar de verschillende stations; naar de mond van de HEERE; en dit zijn hun reizen, naar hun uittochten.

3. Zij reisden dan van Raméses (Ex.12:37); in de eerste maand, op de vijftiende dag van de eerste maand, in het jaar 1487 v. Chr., de volgende dag van het pascha, nadat zij de avond tevoren het pascha genoten hadden, trokken de kinderen van Israël uit door een hoge hand (Ex.14:8), voor de ogen van alle Egyptenaren:

4. Als de Egyptenaars begroeven degenen, welke de HEERE onder hen geslagen had, alle eerstgeborenen; ook had de HEERE, evenals aan hen zelf, gericht geoeffend aan hun goden (zie "Ex 12.12).

5. Als de kinderen van Israël van Raméses vertrokken waren, zo legerden zij zich te Sukkoth (Exodus. 12:37).

6. En zij verreisden van Sukkoth en legerden zich in Etham, dat aan het einde van de woestijn is (Exodus. 13:20).

7. En zij vertrokken van Etham, en keerden weer naar Pi-hachirôth, dat tegenover Baäl-Sefon is, en zij legerden zich voor Migdol (Ex.14:2).

8. En zij vertrokken van Hachirôth, en gingen over, door het midden van de zee, naar de woestijn; en zij gingen drie dagreizen in de woestijn Etham, en legerden zich in Mara (Ex.15:23).

9. En zij vertrokken van Mara en kwamen te Elim; in Elim nu waren twaalf waterfonteinen en zeventig palmbomen, en zij legerden zich aldaar (Exodus. 15:27).

10. En zij vertrokken van Elim en legerden zich aan de Schelfzee.

11. En zij vertrokken van de Schelfzee en legerden zich in de woestijn Sin (Ex.16:1).

12. En zij vertrokken uit de woestijn Sin en zij legerden zich in Dofka.

13. En zij vertrokken van Dofka en legerden zich in Aluz.

14. En zij vertrokken van Aluz en legerden zich in Rafidim (Ex.17:1), doch daar was geen water voor het volk om te drinken. Dit werd echter verschaft uit de rotsen bij Massa en Meriba.

15. Zo vertrokken zij van Rafidim en legerden zich in de woestijn van Sinai, waar zij bijna een heel jaar bleven en de wet ontvingen (Ex.19:1-Num.10:10).

16. En zij vertrokken uit de woestijn van Sinai, en legerden zich in Kibrôth-Thäva (= lustgraven, Numeri. 10:11-11:34).

17. En zij vertrokken van Kibrôth-Thäva en legerden zich in Hazerôth (Numeri. 11:35-12:15).

18. En zij vertrokken van Hazerôth en legerden zich in Rithma voor aan de vlakte van Kades(zie "Ex 12.16).

De Retem- of bremstruik, waarnaar het voornoemde station zijn naam draagt (door Luther vertaald: "jeneverboom), is de voornaamste plant in de woestijnen van Arabië, die voornamelijk in dalen en in waterkommen groeit. Zij is enige voeten hoog, heeft dunne, getande, tegenover elkaar staande takjes met eenvoudige bladeren, kleine witte bloesems, en draagt langwerpige ronde vruchten, die veel overeenkomst hebben met een erwt. De wortel is bitter en wordt slechts door de armste mensen in tijd van nood als voedsel gebruikt (Job 30:4). Deze geeft echter evenals het overig hout van de plant een voortreffelijke kool die lang blijft gloeien, die de Bedoeïenen thans nog te Caïro naar de markt brengen; daarom wordt in Psalm. 120:4 gesproken van "gloeiende jeneverkolen", waarin de valse tong door haar laster de naaste plaatst (volgens de uitlegging van anderen, waarmee de lasteraar zelf zal vergolden worden voor de angst, waarin hij zijn naaste gebracht heeft). (1 Kon.19:4).

19. En zij vertrokken van Rithma, 1) en legerden zich in Rimmon-Perez.

1) De legerplaatsen, hier genoemd tot aan vs.36, van Rithma tot Kades, zijn die, waar Israël heeft vertoefd, toen het 37 jaar lang in de woestijn heeft omgedoold, omdat het niet wilde optrekken naar Kanaän.

20. En zij vertrokken van Rimmon-Perez, en legerden zich in Libna.

21. En zij vertrokken van Libna, en legerden zich in Rissa.

22. En zij vertrokken van Rissa, en legerden zich in Kehelbätha.

23. En zij vertrokken van Kehelßtha, en legerden zich in het gebergte van Safer.
 24. En zij vertrokken van het gebergte Safer, en legerden zich in Hßrada.
 25. En zij vertrokken van Hßrada, en legerden zich in Makhelôth.
 26. En zij vertrokken van Makhelôth, en legerden zich in Tachath.
 27. En zij vertrokken van Tachath, en legerden zich in Tharah.
 29. En zij vertrokken van Mithka, en legerden zich in Hasmóna.
 30. En zij vertrokken van Hasmóna, en legerden zich in Moséroth aan de berg Hor (Deuteronomium. 10:6).
 31. En zij vertrokken van Moréroth, en legerden zich in Bene-Jßäka, wellicht Ain-el-Weibeh (hoofdstuk 20:22).
 32. En zij vertrokken van Bene-Jßäka, en legerden zich in Hor-Gidgad.
 33. En zij vertrokken van Hor-Gidgad, en legerden zich in Jotbßtha.
 34. En zij vertrokken van Jotbßtha, en legerden zich in Abróna.
 35. En zij vertrokken van Abróna, en legerden zich in Ezeon-Geber (zie "Nu 20.1).
 36. En zij vertrokken van Ezeon-Geber, 1) en legerden zich in de eerste maand van het 40ste jaar voor de tweede maal (vs.18) in de woestijn Zin, dat is Kades, waar Mirjam stierf (hoofdstuk 20:1).
- 1) Reeds dit, 37 jaar geleden een zeer klein aantal legerplaatsen, van Rithma tot Ezeon-Geber slechts 17 bewijst genoeg, dat de gemeente van Israël binnen deze tijdruimte niet altijd door heeft omgezworven, maar op menige legerplaats, zonder twijfel op deze, die rijkelijk van water en weideplaatsen waren voorzien niet slechts weken en maanden, maar zelfs jarenlang heeft vertoefd, terwijl het volk vanuit de plaats, waar de Ark van het Verbond was opgericht, in de omtrek, naar alle kanten zich heeft verstrooid en de door de woestijn aangeboden middelen tot onderhoud heeft benuttigd, en eerst, nadat dit geschied was, zich weer heeft verzameld, om verder te trekken en ergens weer een meer passend oord voor een nieuwe legerplaats te zoeken..
37. En zij vertrokken van Kades, en a) legerden zich aan de berg Hor, aan het einde van het land van Edom, waardoor hun geweigerd was door te trekken.

a) Numeri. 20:22

38. a) Toen ging de priester Aäron op de berg Hor, naar de mond van de HEERE, en stierf aldaar, in het veertigste jaar na de uittocht van de kinderen van Israël uit Egypte, in de vijfde maand, op de eerste dag van de maand.

a) Numeri. 20:25 Deuteronomium. 32:50

39. Aäron nu was honderd drieëntwintig jaar oud, toen hij stierf op de berg Hor (hoofdstuk 20:2-29).

40. En de Kanaäniet, de Koning van Harad, die in het zuiden woonde in het land Kanaän, hoorde, dat de kinderen van Israël aankwamen, van Kades opbraken (vs.37) en greep hen aan, maar werd door hen geslagen; want nu was de nieuwe tijd aangebroken, dat de ban van de verwerping niet meer op het volk lag (hoofdstuk 21:1-3).

41. En zij vertrokken van de berg Hor, en legerden zich in Zälmona (hoofdstuk 21:4-9).

42. En zij vertrokken van Zälmona, en legerden zich in Funon.

43. En zij vertrokken van Funon, en legerden zich in Oboth (hoofdstuk 21:10).

44. En zij vertrokken van Oboth, en legerden zich aan de heuvels van Abßrim, in het gebied van Moab (hoofdstuk 21:11).

45. En zij vertrokken van de heuvels van Abßrim, en legerden zich na de rustplaatsen aan de beek Zared, aan de Arnon, bij Beër-Elim en Mattana te zijn voorbij getrokken, gedeeltelijk in Nahaliël, gedeeltelijk in Dibon-Gad (hoofdstuk 21:12-19).

46. En zij vertrokken van Dibon-Gad, en legerden zich gedeeltelijk in Bamoth (hoofdstuk 21:19), gedeeltelijk in Almon-Diblathaïm.

47. En zij vertrokken van Almon-Diblathaïm, en legerden zich aan de bergen Abßrim, en wel op de berg Pisga tegenover het westen van Nebo (hoofdstuk 21:20).

48. En zij vertrokken van de bergen Abßrim, en legerden zich in de vlakke velden van de Moabieten aan de Jordaan ten oosten van Jericho (hoofdstuk 22:1).

49. En zij legerden zich aan de Jordaan van Beth-Jesimôth (d.i. woeste huizen) af, tot aan de brede vlakte Abel-Sittim in de vlakke velden van de Moabieten, die tot deze zich langs de Jordaan uitstrekkende vlakte behoren.

II. Vs.50-34:29. Na zulk een terugblik op het verleden richt de Heere de blik van Zijn volk nu geheel op de hiernavolgende toekomst, en geeft hun vele bijzondere aanwijzingen betreffende de in bezitneming van het eigenlijke Kanaän, of het land aan de overzijde van de Jordaan. Vervolgens doet Hij hun Zijn wil aankondigen betreffende de gehele uitroeiing van de Kanaänieten en hun afgodendienst, zowel als over de wijze, waarop het veroverde land onder

de negen en een halve stam moest verdeeld worden (hoofdstuk 33:50-56), daarna bepaalt hij de grenzen van het te veroveren land (hoofdstuk 34:1-15), en noemt vervolgens die aanvoerders van het volk, die onder de leiding van de Hogepriester Eleazar en het toekomstige legerhoofd Jozua de verdeling met het lot zullen op zich nemen, reeds met hun namen.

50. En de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden van de Moabieten aan de Jordaan van Jericho, waar Israël (vanaf hoofdstuk 22:1 vrg. hoofdstuk 33:48 vv.) gelegd was, zeggende: omdat nu na de gebeurtenissen die beschreven zijn in hoofdstuk 22:2; 32:42 de in bezitneming van het beloofde land al gedurig naderde:

51. Spreek tot de kinderen van Israël en zeg tot hen: wanneer gij over de Jordaan zult gegaan zijn in het land Kanaän;

52. a) Zo zult gij alle inwoners van het land voor uw aangezicht uit de bezitting verdrijven, en al hun beeltenissen, hun stenen afgodsbeelden verderven; ook zult gij al hun van metaal gegoten beelden verderven en al hun op hoogten opgerichte altaren (Leviticus. 26:30) verdelgen.¹⁾

a) Deuteronomium. 7:2 vv.

1) Niets hiervan mochten zij bewaren, zelfs niet tot gedenktekenen van de aloutheid, waarvoor men doorgaans zoveel op heeft, noch tot versiering van hun huizen, noch tot speeltuig voor hun kinderen, maar zij moesten alles verdelgen, zowel ten teken van hun afschrik van afgoderij, als om te verhoeden, dat zij bekoord of aangevochten werden, om die beeltenis te aanbidden, of de valse goden, hierdoor verbeeld, of wel de God van Israël, onder zodanige beeltenissen, naar de wijze van de afgodendienaars, te eren of aan te roepen..

53. En gij zult het land in erfelijke bezitting nemen, en daarin wonen; want Ik heb u dat land gegeven, om het erfelijk te bezitten.

Volgens menselijke wetten had Israël geen recht op Kanaän, hun recht was alleen gegrond op een schenking van God. Wat ten opzichte van de Amorieten een daad van gerechtigheid was (Genesis 15:16), was voor hen een daad van genade. God had vroeger het land aan de Amorieten gegeven, niet als een onvervreemdbaar eigendom, maar zoals Hij alle aardse goederen schenkt-voorwaardelijk als bestuurders of in vruchtgebruik; zij hadden zich dit onwaardig gemaakt, daarom verdelgde Hij hen, en stelde andere bestuurders aan..

54. En gij zult, zoals Ik u reeds heb laten bekend maken, het land in erfelijke bezitting nemen, door het lot, naar uw geslachten; degenen die talrijk zijn zult gij hun erfenis groter maken, en zij, die weinig zijn, zult gij hun erfenis minder maken; waarheen voor iemand het lot zal uitgaan, dat zal hij hebben: naar de stammen van uw vaders zult gij de erfenis nemen, en dat zal ook in volgende dagen niet van u genomen kunnen worden. Het land, dat u eenmaal door het lot wordt toegewezen, blijft immer het uwe.

Ook: Nu.26:53-56

55. Maar indien gij de inwoners van het land niet voor uw aangezicht uit de bezitting zult verdrijven, zo zal het geschieden, dat zij, die gij van hen zult laten overblijven, a) tot doornen zullen zijn in uw ogen, en tot prikkels in uw zijden, die u overal moeite zullen berokkenen en in verzoeking brengen, zodat gij onder hen als onder doornen en distels zult leven; en zij u zullen benauwen, op het land, waarin gij woont, zonder u ooit rust te laten.

a) Jozua. 23:13 Richteren. 2:3

56. En het zal geschieden, nadat gij door hen verleid zult zijn tot afval van Mij, tot afgoderij en tot allerlei ongerechtigheid, dat Ik u zal doen, zoals Ik hun dacht te doen, u uit het land drijven en u verdelgen (Jozua 23:12).

HOOFDSTUK 34.

GRENZEN VAN HET BELOOFDE LAND. HOE EN DOOR WIE HET VERDEELD MOEST WORDEN.

1. Voorts sprak de HEERE tot Mozes, zeggende:

2. Gebied de kinderen van Israël, en zeg tot hen: Wanneer gij in het land Kanaän ingaat, zo zal dit het land zijn, dat u tot erfenis vallen zal, het land Kanaän, naar zijn grenen. Het land, dat u ten erfdeel zal gegeven worden, zal zijn grenzen hebben, zoals die in hetgeen Ik verder tot u zal spreken, nauwkeurig zullen omschreven worden.

3. De zuiderhoek nu zal u zijn van de woestijn Zin, aan de zijden van Edom (het huidig gebergteland van de Azazimeh, zie "Nu 13.1); en de zuiderlandgrens zal u zijn van het einde van de Zoutzee, tegen het oosten; van de zuidelijke punt van de Dode Zee, die in een zoutmoeras uitloopt Jozua 15:2).

4. En deze grens zal u omgaan van het zuiden naar de opgang van Akrabbim, 1) van het zuiden van de Dode Zee, zuidwaarts op, en doorgaan naar Zin, de brede dalkloof wady murreh (zie "Nu 13.1); en haar uitgangen zullen zijn, van het zuiden naar Kades-Barnéa, en strekken zich verder zuidwaarts uit tot aan Kades-Barnéa aan het westelijke einde van de woestijn Zin, en zij zal uitgaan naar Hazar-Addar, een dorp also genoemd naar de bij elkaar liggende dorpen Hezron en Adar Jozua 15:3) en doorgaan naar Karkau en Azmon.

1) De "hoogte Akrabbim," waarnaar de streek later Akrabattinh, Akrabathnh heet (1 Makk.5:3) is veelmeer hoogstwaarschijnlijk de op een afstand van circa 8 Engelse mijl beneden de Dode Zee, zich schuin over de Araba heenstrekkende, in 60-80 voet hoge rij van witte klippen, die, van de zuidwestkant van de Dode Zee gezien, het Ghor schijnen te sluiten, en de scheidingslinie tussen de beide zijden van het grote dal vormen, dat aan de ene zijde el-Ghor en aan de andere zijde el-Araba heet.

5. Voorts zal deze grens omgaan van Azmon naar de rivier van Egypte 1) en haar uitgangen zullen zijn naar de grote of Middellandse Zee. 2)

1) De rivier, of eigenlijk zoals er staat, de beek van Egypte is hier de z.g. Wady-el-Arisch, die op verschillende plaatsen als de zuidelijke grens van het land wordt genoemd, o.a. 1 Kon.8:65; 2 Koningen. 24:7 Jesaja. 27:12

2) Zuidelijk van de Dode Zee gaat terstond het Ghor of de laagte tussen bergketens ter rechter- en ter linkerzijde voort, waarin de Jordaan van het meer van Genézareth af zijn loop heeft (zie Jozua 3.1); daarop volgt een rij witachtige klippen van 60-80 voet hoog, die van de zuidwestelijke punt van de Rode Zee gezien, het Ghor schijnen te sluiten en de Schorpioentrap of Akrabbim genoemd worden. Aan de andere zijde sluit zich de Arabah (zie Nu 20.1) daar onmiddellijk aan, in het begin zich enigszins verheffende, maar die langzamerhand tot de hoogte van de watervlakte van de Dode Zee afdaalt, en eindelijk in de

golf van Elan te niet loopt. Bijzonder opmerkenswaardig is het, hoe nauwkeurig de hier beschreven zuidelijke grens van het beloofde land met de gesteldheid van de grond samenhangt; zij is de grensscheiding tussen de geelachtige woestijn in het zuiden en de groene steppen of grasvlakten in het noorden; de natuur van Arabië eindigt hier; het rijk van de dood heeft een einde, en een nieuw leven waait de reiziger, die van het zuiden komt uit de met groen bedekte vlakten tegen..

6. Aangaande de grens van het westen, daar zal u de grote zee de grens zijn, van de uitwatering van de rivier of beek van Egypte (vs.5) tot in het noorden aan de overzijde van Gebal (vs.7). Dit zal uw westgrens zijn.

7. Voorts zal u de grens van het noorden deze zijn: van de grote zee af, noordelijk van Byblus of Gebal zult gij u de berg Hor aftekenen. Waarschijnlijk wordt hier detegenwoordige Dschebel-Makmel, die de hoogste spits van het gebergte Libanon is, bedoeld, zodat alzo de noordelijke grenslijn door het cederwoud Bscherreh heenloopt (zie "Nu 24.6),

8. Van den berg Hor zult gij aftekenen tot waar men komt te Hamath, tot aan het gebied van de stad Hamath in Syrië; en de uitgangen van dit gebied zullen zijn naar Zedad, dat is, de grenzen worden dan verder doorgetrokken tot aan Zedad.

9. En deze grens zal uitgaan naar Zifron; op de weg die daarheen leidt en haar uitgangen zullen zijn te Hazar-Enan, (bronnenhof) (Ezechiël. 47:17; 48:1). Dit zal u de noordgrens zijn.

De stad Hamath (het tegenwoordige Hama, hetzelfde als het Epiphania van de Grieken en Romeinen) lag aan de Orontes, omstreeks 8 mijl verder noordwaarts; nooit, zelfs niet onder David en Salomo, heeft het aan het Israëlitische rijk behoord, maar Salomo bouwde in dit gebied schatsteden (2 Kron.8:4). De uitdrukking "totdaar men komt te Hamath" wordt dikwijls gebruikt om de aanraking met dit gebied, of de noordelijke grenzen van Palestina aan te duiden (hoofdstuk 13:21 Jozua. 13:5 Richteren. 3:3). De beide volgende punten Zedad, niet Zadada, zoals Luther schrijft, daar de a of ah achter de naam slechts de richting naar ene plaats aanduidt en Zifron kan men niet nader aanwijzen. Onder het dorp Enan (Hazer-Enan, d.i. bronnenhof) verstaat men zeker de bron Lebweh aan de westelijke helling van de Anti-Libanon. Zij vormt in het dal El-Bukâa de waterscheiding tussen de Orontes, die noordwaarts stroomt en de Leontes, die zijn richting zuidwestwaarts neemt. Hier behoeft men slechts in het zand te graven, om zo veel bronnen te vinden als men wil, die helder fris water geven, dat op verscheidene plaatsen uit een hoop grof kiezelzand komt opborrelen. Wij zien hier, evenals in het zuiden (zie Nu 34.5), hoe ook hier de grenzen juist met de gesteldheid van de grond overeenkomen..

10. Voorts zult gij u tot een grens tegen het oosten aftekenen van Hazar-Enan van de bovengenoemde bronplaats Enan naar Sefam, ook een onbekende plaats.

11. En deze grens zal afgaan aan de westelijke helling van de Anti-Libanon verder zuidwaarts, van Sefam naar Ribla, tegen het oosten van Ain, de tegenwoordige bronplaatsAndschar, wel te onderscheiden van Riblath, gelegen in het land Hamath (2

Koningen. 23:33; 25:21), daarna zal deze grens afgaan over Hasbeya en Baäl Hermon, en strekken langs de bergen, die de wateren van Merom, aan de oostzijde begrenzen, langs de oever, eigenlijk aan de schouder van de zee Cinnereth, of van Genézarethoostwaarts, langs het noordoostelijke strand van dit meer.

Hierdoor behoorde ook de grote Hermon (zie De 3.9) niet aan het land van Israël..

12. Voorts zal deze grens afgaan langs de Jordaan, zuidwaarts, en haar uitgangen zullen zijn aan de Zoutzee of Dode Zee. Dit zal u zijn het land naar zijn grenzen rondom. In het zuiden vs.3-5; in het westen vs.6; in het noorden vs.7-9; en in het oosten vs.10-12.

Wat een klein gedeelte van de wereld de Heere dikwijls aan Zijn eigen volk geeft. Zij, die hun erfdeel hebben in de hemel, hebben overvloedige redenen, om met een klein gedeelte van deze wereld vergenoegd te zijn, maar, hetgeen hier ontbrak aan de veelheid, werd vergoed door de hoedanigheid. Het weinige, dat de rechtvaardige heeft, als hij het heeft in Gods gunst en met Zijn zegen, is beter en vertroostelijker dan de overvloed van vele goddelozen..

13. En Mozes gebod de kinderen van Israël, toen hij hun dit bevel van de Heere betreffende het land, dat zij zouden in bezit nemen en daarna door het lot verdelen, meedeelde (hoofdstuk 33:50-34:12) zeggende: Dit is het land, dat gij door het lot tot een erfgoed innemen zult, dat de HEERE aan de negen stammen, Juda, Simeon, Dan, Benjamin, Efraïm, Issaschar, Zebulon, Aser, Nafthali en aan de halve stam van Manasse te geven, geboden heeft.

14. Want de stam van de kinderen van de Rubenieten, naar het huis van hun vaders, naar de verschillende tot deze stam behorende geslachten, en de stam van de kinderen van de Gadieten, naar het huis van hun vaders hebben ontvangen, bovendien de andere halve stam van Manasse heeft reeds in hoofdstuk 32 zijn erfenis ontvangen.

15. Twee stammen, Ruben en Gad, en een halve stam, Manasse, hebben hun erfenis ontvangen aan deze zijde van de Jordaan, van Jericho oostwaarts tegen de opgang; en zullen bij de verdeling van het land ten westen van de Jordaan niet mee mogen delen, ofschoon zij moeten meehelpen bij de verovering daarvan (hoofdstuk 32:6-32).

Van het bovengenoemde land, tussen 31 en 34° noordbreedte hebben later de kinderen van Israël aan de westelijke grens (vs.6) niet veroverd: 1. het gebied van de Filistijnen in het zuiden; 2. de smalle streek land ten noordwesten langs de zee gelegen, Fenicië genoemd. Echter werden ook deze landstreken hun bij de verdeling Jozua 13:1-17) toegewezen; daardoor wordt het land in de regel opgegeven: van 31-33° noordbreedte, en van 52-53° noordbreedte (of het oost Jordaanland meegerekend, tot 54° noordbreedte) oosterlengte. De grootste lengte van het noorden naar het zuiden bedraagt 33 mijl, die van het westen naar het oosten, van de grote Zee tot aan de Jordaan, gemiddeld 15 mijl, en ook 15 mijl van de Jordaan tot aan de uiterste grenzen ten oosten. Dit geeft een oppervlakte van 495 vierkante mijl voor het eigenlijke Kanaän, alzo bijna half zo groot als Zwitserland en 3/5 maal zo groot als Nederland. Als Cicero zegt: "de God van de Joden moet een kleine God zijn, omdat hij voor Zijn volk zo'n klein land heeft ingeruimd," dan antwoorden wij daarop met

von Raumer: "Hoe kleiner het land is, hoe roemrijker de macht van de Heere uitkomt, die het kleine zaadkorreltje tot een grote boom doet opgroeien; maar de natuurlijke mens heeft geen oog om de Almacht te zien, wanneer zij zich in het onaanzienlijke kleed van de nederigheid vertoont." Wat de naam van het land betekent, wordt verschillend verklaard. Sommigen menen, dat Kanaän Laagland betekent, het land naar de laagte aan de Middellandse Zee, waar de intrekende Kanaänieten (Genesis 10:15-19) zich het eerst vestigden, totdat zij dan verder naar het binnenland trokken, en zich soms vestigden in de bergachtige streken. Anderen daarentegen leiden de naam met meer recht af van Kanaän, de vierde zoon van Cham (Genesis 10:6). Onder de andere naam "Palestina" werd oorspronkelijk slechts de kustvlakte verstaan, die door de aankomende Filistijnen bewoond werd, welke naam later door de Romeinen aan het gehele land werd gegeven, en nu ook door de Christenen en de latere Joden in die zin wordt gebruikt. Nog andere Bijbelse benamingen zijn; Het land van de Heere (Hosea 9:3); het land van de kinderen van Israël of land van Israël Jozua 11:22; 1 Samuel. 13:19; het heilige land (Zach.2:12); het beloofde land (Hebr.11:9)

Over de oorspronkelijke bewoners van het land, en waarvan zij zijn afgestamd heeft men veel gesproken, en zijn vele onderzoeken gedaan. Reeds bij Genesis 14:18 hebben wij onze mening daarover te kennen gegeven, en tevens bij Genesis 12:7 twee oordelen over de geschiktheid van dit land voor het grote doel, dat de Heere met Israël had, bijeen geplaatst. Wij voegen nu hier de tweede gedachte van een verdere verklaring van Kurtz bij, die tot een juist begrip van de volgende geschiedenis van Israël in het voor hem bestemde land een duidelijke aanwijzing geeft. Er is wel bijna geen land op aarde, zegt deze schrijver in zijn geschiedenis van het Oude Verbond, dat met zo'n gevoeligheid of vatbaarheid voor zegen of vloek begiftigd was, en in zijn kleine ruimte zo vele bronnen van zegen en tevens van vloek aanbiedt. Nergens wisselt vruchtbaarheid en onvruchtbaarheid zo spoedig en zo eensklaps af; nergens gaat de eerste zo spoedig in de andere over; nergens wordt het bloeiende veld van zegen zo onmiddellijk in een van vloek beladen woestijn veranderd. Het dal van Sittim b.v., die hof van de Heere wordt in één nacht een poel des verderfs, dat door al wat leeft ontvlucht wordt, dat aan alle volgende geslachten van de strengheid van de goddelijke gerichten predikt en daarentegen in het noorden ligt weer een meer, waarvan de oevers alle bekoorlijkheden van de natuur tentoon spreiden, dat te allen tijde de goedertierenheid en liefde van God predikt. En evenals de natuur, de luchtstreek en de bodem van het land naast de rijkste bronnen van zegen ook zo vele straf- en tuchtmiddelen in zich verenigd hadden, in onvruchtbaarheid en misoogst, in gevaarlijke gloeiende winden en in aardbevingen, in zwermen van sprinkhanen en verwoestende ziekten, in pest en melaatsheid enz., zo lokten ook de bijzonder gunstige gesteldheid van het land, en zijn verhouding tot de staatkundige wereld, met talrijke voordelen voor de bewoners, de machtige naburige volken om het land onder hun juk te brengen en zijn bewoners te onderdrukken. En al waren de toegangen tot het land als door de natuur onoverkomelijke hinderpalen om het land te bereiken, toch wisten de roofhorden van vijandelijke volkstammen en de legers van de grote wereldmachten, zodra zij als door God gezonden waren, de goddelijke strafgerichten uit te voeren, en door zeeën en woestijnen, over bergen en door diepe dalen wegen te vinden tot in het binnenste van het land (Ezech.5:5 Ezech.38:11-12)

16. Voorts sprak de HEERE tot Mozes, hem nog nader aanwijzing gevende van de verdeling van het rijk door het lot, zoals in hoofdstuk 33:54 en 34:13 geboden was, opdat de kinderen van Israël des te zekerder konden zijn, dat deze wijze van verdeling werkelijk van God was (hoofdstuk 26:55 vv.), zeggende:

17. Dit zijn de namen van de mannen, die u dat land tot een erfgoed zullen uitdelen: Eleazar, de priester, en Jozua, de zoon van Nun, die ook tot aanvoerder van het leger bestemd was. In hun betrekking tot elkaar, aangewezen in hoofdstuk 27:21, zouden zij dit werk ten uitvoer brengen.

18. Daartoe zult gij uit elke stam een overste nemen, uit elk van de 9« stam, die het eigenlijke Kanaän moesten delen volgens vs.13, de vorst van een geslacht, om het land tot een erfgoed uit te delen; 1) door hun hand zal het lot getrokken worden.

1) Dit bevel werd gegeven, opdat de zaken van het land naar alle billijkheid en volgens het strikste recht zouden uitgevoerd en behartigd worden. Wij lezen dan ook nergens, dat later enig misnoegen over de verdeling werd getoond, dat iemand zich verongelijkt waande..

19. En dit zijn de namen van deze mannen: van de stammen van Juda, Kaleb, zoon van Jefunne (hoofdstuk 13:7,31; 14:6,24,30; 26:65);

20. En van de stam van de kinderen van Simeon, Semuël, zoon van Ammihud;

21. Van de stam van Benjamin, Elidad, zoon van Chislon.

22. En van de stam van de kinderen van Dan, de overste Bukki, zoon van Jogli;

23. Van de kinderen van Jozef, van de stam van de kinderen van Manasse, de overste Hanniël, zoon van Efod;

24. En van de stam van de kinderen van Efraïm, de overste Kemuël, zoon van Siftan;

25. En van de stam van de kinderen van Zebulon, de overste Elizafan, zoon van Parnach;

26. En van de stam van de kinderen van Issaschar, de overste Paltiël, zoon van Azzan;

27. En van de stam van de kinderen van Aser, de overste Achihud, zoon van Selómi;

28. En van de stam van de kinderen van Nafthali, de overste Pedβël, zoon van Ammihud, niet dezelfde als in vs.20.

29. Dit zijn ze, die de HEERE, door het in vs.16 vv. gegeven bevel, geboden heeft de kinderen van Israël de erfenissen uit te delen, in het land Kanaän.

Wanneer wij zien hoe later de orde was, waarin de kinderen van Israël van de 9« stam naar het lot hun woonplaatsen innamen dan vinden wij in de orde, waarin de stammen hier voorgesteld worden, reeds een vrij nauwkeurige aanvulling van die onderlinge ligging van het zuiden naar het noorden (Juda Simeon, Benjamin, Dan, Manasse, Efraïm, Zebulon, Issaschar, Aser, Nafthali). Dat die orde niet juist overeenkomt, weerlegt geheel de mening van hen, die dit gedeelte van de Bijbels, niet aan Mozes toeschrijven, maar aan een schrijver, die veel later geleefd heeft. Dat zij echter bijna overeenkomt, berust daarop, dat God, wiens eigen woord wij hier voor ons hebben, al Zijn werken, van de grondlegging van de wereld af tot de voleinding voor ogen heeft, met al de veranderingen, die daarin plaats hebben; daarom was ook de uitkomst van het lot, dat later getrokken werd, geenszins toevallig, zoals wij dat gewoonlijk uitdrukken, maar overeenkomstig de aanwijzing in Genesis 49 aan iedere stam Zijn bepaald deel toeweest. Ook ten opzichte van de andere volken heeft immers de Heere een perk gesteld, te voren verordend, de tijd afgemeten, en de plaats van hun woning bepaald (Hand.17:26). Hoe zou Hij dan bij Zijn uitverkoren volk, dat in alle opzichten een bijzondere bestemming had, dit nog niet in bijzondere mate hebben gedaan. Over het loten, als een middel om de wil van God te vernemen, spreken wij bij Jozua. 7:18

HOOFDSTUK 35.

VAN DE STEDEN VAN DE LEVIETEN, DE VRIJSTEDEN EN DE DOODSLAG.

I. Vs.1-34. Hier volgen verdere bepalingen over de steden, die in het gehele land met de daarbij behorende voorsteden, of de weide voor het vee aan de Levieten werden afgestaan. In het geheel waren er achtenveertig, waarvan er zes tevens tot vrijsteden werden verklaard voor hen, die zonder voorbedachte rade iemand hadden verslagen en een schuilplaats moesten zoeken voor de hen vervolgende bloedwreker.

1. En de HEERE sprak tot Mozes, in de vlakke velden van de Moabieten, aan de Jordaan van Jericho (hoofdstuk 33:50), zeggende:

2. a) Gebied de kinderen van Israël, dat zij van de erfenis van hun bezitting aan de Levieten, die toch naar hoofdstuk 18:20,23 geen eigen stamgebied ontvangen zouden, een bepaald aantal steden zullen geven om te bewonen; 1) daartoe zult gij aan de Levieten voorsteden, of eigenlijk weiden voor het vee, of landerijen geven aan de steden rondom deze. Wanneer de Levieten de hun afgestane huizen in deze steden uit nood moesten verkopen, konden zij die weer lossen en wanneer dit niet geschied was, moest in het Jubeljaar het eigendom voor niets aan devroegere verkoper teruggegeven worden.

a) Jozua. 21:2

1) Dit was, opdat de Levieten niet verstrooid, maar zoveel mogelijk bij elkaar zouden wonen, én ten nut en voordeel voor zichzelf, én ten behoeve van het volk..

3. En die steden zullen zij hebben om te bewonen, maar hun voorsteden of weiden zullen zijn voor hun beesten, en voor hun have, en voor al hun gedierte, dat hun uit de wettige tienden (hoofdstuk 18:21 vv.) tot hun onderhoud ten deel valt. Deze weiden zullen echter niet, zoals de woonhuizen, door hen mogen vervreemd worden (Leviticus. 25:34).

4. En de voorsteden van de steden, die gij aan de Levieten geven zult, zullen van de stadsmuur af en naar buiten, naar alle zijden heen, van duizend el zijn, rondom.

5. En gij zult, om een steeds vaststaande breedte aan elk van de vier buitenzijden (c1-c2) te krijgen, meten van buiten de stad 1000 el van de muur verwijderd, aan de hoektegen het oosten, aan beide hoeken tegen de oostzijde (zowel van c1 tot d1 als van c2 tot d2) elk 1000 el, dat is tezamen tweeduizend el, en aan de hoek van het zuiden, ook tweeduizend el, en aan de hoek van het westen, tweeduizend el, en aan de hoek van het noorden, tweeduizend el; dat de stad in het midden, en de afstand van de middelste linie (d1-d2) zoals de lengte van de stadsmuur (a-b) zij. Dit zullen zij, de Levieten, hebben tot voorsteden van de steden.

Deze beide verzen hebben aan de uitleggers veel moeite gekost, en zijn door de ene zo en de andere weer anders uitgelegd, totdat men eindelijk zich heeft neergelegd bij de verklaring van J.D. Michaeli (overl. in 1791 als hoogleraar in de Oosterse talen te Göttingen).

Wij geven ter verduidelijking de onderstaande tekening: Zie afbeelding 1000801

Men heeft zich de eigenlijke stad voor te stellen als een vierkant. Wanneer men nu alle zijden aan beide kanten 1000 el verlengd voorstelt, dan krijgt men een groot vierkant voor de stad met de door de Leviëten bewoonde voorsteden erbij, waarvan dan elke zijde 2000 el is vermeerderd met de lengte van de stad zelf. Was nu deze stad b.v. 800 ellen in het vierkant, dan was de buitenste zijde van het gehele stadgebied $2000 + 800$, dat is 2800 el lang. Luther nam het anders op, en meende, dat de breedte van de voorsteden afhankelijk was van de grootte van de eigenlijke stad, en dat de zijden van het binnenste vierkant slechts aan beide zijden tot op de helft van de breedte van de stad verlengd moest worden. Was b.v. de stad 2000 voet lang en breed, dan moest er aan de zijde een verlenging komen van $\llcorner \times 2000$ el, dat is 1000 el aan elke zijde. Dus was dan de stad met het buitengebied $2000 + 1000 + 1000$ dat is 4000 el. Was daarentegen de stad 3000 el lang en breed, dan zou er, volgens Luther, aan iedere zijde een verlenging komen van 1500 el, dus $3000 + 1500 + 1500 = 6000$ el. Men heeft wel eens gezegd, dat deze steden alleen door Leviëten mochten bewoond worden; dat dit echter het geval niet was, en dat veeleer de Leviëten in de hun aangewezen steden slechts zo vele huizen bewoonden als zij nodig hadden, en dat zij die niet als vruchtgebruikers bewoonden, maar als werkelijke bezitters blijkt uit Leviticus. 25:32 vv.; 1 Samuel. 6:12 en meer andere plaatsen..

6. a) Onder de steden nu, die gij aan de Leviëten zult geven, zullen zijn zes vrijsteden, die gij geven zult, opdat de doodslager, die zonder opzet een doodslag begaan heeft, daarheen vlucht, om de bloedwreker te ontgaan. En boven deze zult gij hun tweeënveertig steden geven, die echter geen vrijsteden zullen zijn.

a) Jozua. 21:21

7. Al de steden, die gij aan de Leviëten geven zult in het gehele land, zullen zijn achtenveertig steden, 1) deze met haar, volgens de bepalingen in vs.4 en 5 nauwkeurig afgepaalde voorsteden.

1)Achtenveertig steden. $48 = 4 \times 12$. Vier maal zoveel steden daarom, als er stammen van Israël zijn. Vier is het getal, dat het rijk van God in de wereld afbeeldt. Uitdrukkelijk wordt Israël door deze achtenveertig steden op het rijk van God, in hun midden gevestigd, gewezen..

8. De steden, 1)die gij van de bezitting van de kinderen van Israël geven zult, zult gij van hem, die vele landerijen heeft, velen nemen, en van hem, die weinige heeft, weinige nemen; een iedere stam zal naar zijn erfenis, die zij zullen erven, van zijn steden aan de Leviëten geven.

1) Volgens Jozua. 21 kregen de Leviëten in de stammen van Juda en Simeon negen, in ieder van de overige stammen vier, en in de stam van Nafthali drie steden; alzo 10 in het Overjordaanse, en 38 in het eigenlijke Kanaän, waarvan de 13 steden in Juda, Simeon en Benjamin voor de priestergeslachten waren, en de overige 35 voor de drie geslachten van de Leviëten waren bestemd. Door deze verdeling van de Leviëten onder alle stammen werd de

vloek, die Jakob in zijn stervensuur (Genesis 49) over Levi had uitgesproken, dat zij verdeeld en verstrooid zouden zijn in Israël, voor de Levieten zowel als voor geheel Israël in een zegen veranderd. Doordat zij niet in alle steden en dorpen van de overige stammen verstrooid, maar in bepaalde steden in alle stammen verenigd leefden, waren zij niet in gevaar om geheel verstrooid en versnipperd te worden, en alzo werden zij behoed tegen een mogelijk geestelijk en zedelijk verval. Het wonen van Levi in 48 steden onder de twaalf stammen had geen ander doel, dan om het getuigenis van Jehova in het Woord onder het volk te bewaren en te verbreiden, zodat datgene, wat de woning van Jehova in de engste betekenis was, ook was de samenwoning van de heilige stam, namelijk een grote, maar verdeelde plaats van de getuigenis.

Jakobs vloek, over Levi, wegens zijn toorn en wraakzucht, jegens de Levieten uitgesproken, bestond hierin. Ik zal hen verdelen onder Jakob en zal hen verstrooien onder Israël (Genesis 49:7). Maar de vloek van deze verstrooiing schijnt van zijn nazaten afgenomen te zijn geweest, om die doorluchtige dienst, die zij verrichten in de aanvallen op de dienaars van het gouden kalf, waardoor zij zich de Heere heiligden (Exodus. 32:26), en om die van Pinehas, uit de stam van Levi, in zijn ijver voor de Heere, tegen de overste uit Simeon (Numeri. 15:11,14), om welke reden Mozes de stam van Levi ook zegent, een weinig voor zijn dood (Deuteronomium. 33:8), terwijl de stam van Simeon, die Levi's metgezel in het nemen van de bewuste wraak was geweest, en daarom ook door de aartsvader vervloekt was, in de zegen werd voorbijgegaan. Immers, de verstrooiing van de Levieten verstrekke hen tot geen vloek, want zij werden daardoor in staat gesteld, om des te meer goed te doen. Het is een groot geluk voor een land, in al zijn gedeelten van goede leraren voorzien te zijn..

9. Voorts sprak de HEERE tot Mozes, hem nauwkeuriger aanwijzingen doende over de bestemming van de in vs.6 genoemde vrijsteden, daarmee de vroeger in Exodus. 21:23 gedane beloften vervullende, zeggende:

10. Spreek¹⁾ tot de kinderen van Israël en zeg tot hen: a) Wanneer gij over de Jordaan gaat naar het land Kanaän;

a) Deuteronomium. 19:2 Jozua. 20:2

1) God stelt de vrijsteden in, niet slechts om onderscheid te maken tussen misdaad en doodslag, maar ook, opdat niet ondoordacht onschuldig bloed zou worden vergoten. Tot hiertoe hebben wij gezien, hoe streng Hij wilde, dat de moord zou worden gestraft. Maar omdat het volstrekt niet billijk zou zijn, dat wie niet met eigen wil, maar bij toeval de naaste had gedood, aan dezelfde straf zou worden overgegeven, als zij, die vrijwillig een moord hadden begaan, wordt er met een uitzondering bijgevoegd, opdat hij buiten wraak zou zijn, die onwetend en tegen zijn wil iemand had gedood. Evenwel, God heeft hier verder opgelet, opdat de ene moord niet boven de andere zou worden geschat, en de aarde alzo bezoedeld worden. Wij zullen nu, volgens de rij af, de zaken een voor een behandelen. Want, ofschoon Hij eerst slechts over de steden, over de Jordaan gelegen, spreekt, uit het vervolg echter kan opgemaakt worden dat Hij zes tot dat gebruik heeft uitgekozen, waarvan drie waren gelegen aan deze zijde van de Jordaan. Hij wil daarom, dat zij zo gelegen zijn, dat iedere landstreek

één van haar in haar nabijheid heeft, opdat voor de ellendigen, die buiten schuld zijn, de plaats van de ballingschap, wegens de afstand van de reis, niet al te treurig zou zijn. Verder, dat die steden zouden zijn in het aandeel van de stam van de Levieten, opdat de waardigheid van het Hogepriesterschap de ballingen des te beter zou beschermen; vervolgens, omdat het waarschijnlijker was, dat er bij de Levieten meer voorzichtigheid en ernst zou zijn, opdat het toevluchtsoord, aan onschuldigen toegekend, niet ook misdadigers zou ontvangen..

11. Zo zult gij maken, dat u een bepaald aantal (vs.13) steden tegemoet liggen, die u tot vrijsteden zullen zijn, opdat de doodslager daarheen vlucht, die een ziel onwetend, zonder opzet, geslagen heeft.

12. En deze steden zullen u tot een toevlucht zijn, u tijdelijk in veiligheid stellen, voor de bloedwreker, opdat de doodslager zonder vrees zij voor de hem vervolgende bloedwreker, en niet sterft, totdat hij voor de vergadering van de gemeente, waartoe hij behoort, aan het gericht gestaan hebbe, en het door deze zij uitgemaakt, of hij met of zonder opzet heeft gehandeld.

Wanneer naar de oudste beschouwing van de Grieken de moordenaar als zodanig net zo min tegen de Godheid als tegen de burgerlijke maatschappij een misdaad begaat, maar alleen het familierecht schendt, ziet daarentegen de Mozaïsche wet, de mens als het evenbeeld van God beschouwende, in de moord boven alles een zonde tegen de heilige God, de Schepper en Heer van het leven van de mens (Genesis 9:5 vv.), welke zonde moet geboet worden door de uitroeijing van de schuldige uit de door bloedschuld ontheiligde Godsstaat (vs.33). God is alzo zelf de eigenlijke bloedwreker (Psalm. 9:13 2 Kron.24:22); omdat echter door de moord de familie wordt aangetast, waarvan het theocratisch recht heeft geboden de onschendbaarheid te beschermen, wordt de uitvoering van de bloedwraak aan die bloedverwant toegelaten, aan wie in het algemeen het herstel van de verloren onschendbaarheid van de familie tot plicht is gesteld. Zo'n lid van de familie heeft niet alleen te zorgen, dat een stuk land, dat verloren is gegaan, wordt teruggekocht, dat een lid van de familie, dat in lijfeigenschap geraakt is, daarvan weer bevrijd wordt, maar ook om het verloren bloed van de familie te lossen, en heet daarom Goël, dat is lossen. Over de uitvoering van de bloedwraak zelf bevat de wet op een andere plaats (Deuteronomium. 19:1-15 Jozua. 20:1-6) de volgende bepalingen:

I. Zij was alleen geboden voor opzettelijke doodslag; om echter degenen, die zonder opzet of door vergissing een mens gedood had voor de bloedwraak te beschermen, werd de bijzondere inrichting van de vrijsteden verordend, waarheen de doodslager moest vluchten, om door de oudsten van die stad voorlopig een onderzoek te doen instellen. Naar bevind van zaken werd hij, óf aan de bloedwreker uitgeleverd, óf aan de gemeente, waartoe hij behoorde tot verder onderzoek overgegeven. Erkende ook deze na nauwkeurige kennisneming van de zaak dat de doodslag onvoorzien was, dan bracht zij de dader terug naar de vrijstad, waar dan de doodslager altijd moest blijven, met de dood van de op die tijd dienstdoende Hogepriester. Dan echter kon hij zonder gevaar naar zijn eigen woonplaats terugkeren.

II. Voor opzettelijke doodslag was geen andere verzoening dan het bloed van de doodslager; het recht van de vergelding moest hier streng aan hem volbracht worden, en elke aanbieding om zich voor geld of iets anders er vanaf te maken, moest worden geweigerd. Ook de

doodslager zonder opzet werd het niet toegelaten de vrijstad te verlaten, of zich daaruit te kopen en naar zijn woonplaats terug te keren, dan voor de dood van de Hogepriester. Hoe lang de bloedwraak bij het Israëlitische volk bestond, kan men niet met zekerheid bepalen; dat zij in gebruik was te tijde van koning David, blijkt uit 2 Samuel. 14:6-11

Reeds in Exodus. 21 had God beloofd, een vrijplaats te zullen stellen voor degene, die onwillig zijn naaste verslagen had. Hier vervult God Zijn belofte. In Deuteronomium. 19 wordt dit gebod nog eens herhaald. Dat die steden tevens Levietensteden waren, daarin ligt vooral het idee, omdat deze in het bijzonder het eigendom van de Heere waren, en Zijn onmiddellijke dienaren ze bezaten, dat de onwillige doodslager zich stelde onder de beschutshoede van de goddelijke genade. In het vluchten naar de vrijsteden en in het aangrijpen van de hoornen van het altaar lag hetzelfde idee..

13. En deze steden, die gij volgens vs.2-8 aan de Levieten geven zult, zullen zes vrijsteden voor u zijn (vs.6).

14. Drie van deze steden zult gij geven op deze zijde van de Jordaan, Bezer in de stam Ruben, Ramoth in Gilead in de stam Gad, en Godan in oostelijk Manasse (Deuteronomium. 4:43), en drie van deze steden zult gij geven in het land Kanaän: Kedes op het gebergte Nafthali, Sichem op het gebergte Efraïm en Hebron op het gebergte Juda (Jozua 20:7); vrijsteden zullen het zijn.

15. Die zes steden zullen voor de kinderen van Israël en voor de vreemdeling, en de bijwoner in het midden van hen, en al de huisgenoten, daar zowel deze als gene het recht hadden (zie "Le 17.9) tot een toevlucht zijn; de wegen daarheen moeten altijd goed in stand gehouden worden, opdat daarheen vlucht, wie een ziel onvoorzien slaat, opdat de vluchtelingen niet kunnen worden opgehouden en alzo de bloedwreker in handen vallen (Deuteronomium. 19:3).

In de volgende verzen hebben wij terstond nadere bepaling daaromtrent, welke soort van doodslag met voorbedachte rade (vs.16-21) en welke voor onopzettelijk te houden is (vs.22-24); daarnaar wordt het handelen in beide gevallen wettelijk geregeld (vs.25-34).

16. Maar indien hij hem met een ijzeren instrument, 1) een ax, een bijl, een hamer of iets dergelijks geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zeker gedood worden.

1) Kort hierop schijnt God met zichzelf in strijd te zijn, waar hij de moord, niet vrijwillig begaan, vrijspreekt, ofschoon met een ijzer of met een steen de wond is toegebracht, terwijl Hij hier eenvoudig verklaart, aan de dood schuldig te zijn, wie ook met een hout of met een stuk ijzer of met een steen hebben geslagen. Maar de oplossing is gemakkelijk, indien men let op het plan God. Want nadat Hij de dwaling vergiffenis schenkt, opdat niemand het als een bewijs van vrijwaring van straf op de misdaad zou uitleggen, komt Hij dit tijdig tegen en scherpt nog eens in, wat tevoren gezien is. Doch dat er sprake is van een stuk ijzer, hout en steen, met deze onderscheiding, verklaart hij nu des te duidelijker, dat de vrijwillige moord niet mag vergeven worden. Maar, zoals men gewoon is de wetten door verschillende

drogredenen krachteloos te maken, zouden ook zij beproefd hebben het tot één geval te beperken, wat over de straf op de moord gezegd is, nl. indien men iemand met het zwaard had doorboord. Niet zonder oorzaak daarom stelt God de dood vast op de bewerker van de moord, op welke wijze die ook volbracht is, hetzij hij met een pijl, hetzij hij met een weggeworpen steen, hetzij hij met een knuppel heeft geslagen, omdat, om te straffen, voldoende is, dat de misdaad bedreven is. Wie een pijl zou hebben geworpen, om een mens te doden, was, volgens de lex Cornelia, zeker schuldig, en Martianus citeert het antwoord van Adrianus: "Wie een mens gedood heeft, indien hij dit gedaan heeft niet met de bedoeling om te doden, kan hij vrijgesproken worden, en wie een mens niet gedood heeft, maar hem zo gewond, dat hij stierf, moet wegens moord veroordeeld worden," zoals ook Paulus leert volgens dezelfde lex Cornelia, dat de bedoeling voor de daad zelf moet genomen worden." En dit antwoord van Adrianus is zeer waar, dat bij de misdaden de bedoeling niet buiten rekening moet worden gelaten. Daarom was dit de mening van Ulpianus, dat het niets betekent, indien men iemand beticht van moord, indien men de oorzaak van de dood niet kan aanwijzen. Hier was daarom het plan van God ook niet anders, dan de moordenaars elke gelegenheid af te snijden, van zich in allerlei bochten te wringen, indien zij overtuigd waren van boze wil, voornamelijk wanneer deze tot zijn doel was gekomen, omdat het van geen belang was, of de moord met een zwaard of met een knuppel of met een steen was gepleegd..

17. Of indien hij hem met een handsteen, waarvan men zou kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zeker gedood worden.

18. Of indien hij hem met een houten handinstrument, met een dikke stok, of een ander zwaar stuk hout, waarvan men zou kunnen sterven, geslagen heeft, dat hij gestorven zij, een doodslager is hij; deze doodslager zal zeker gedood worden.

19. De wreker van het bloed, 1) de naaste bloedverwant, die zal de doodslager, die op een van de drie genoemde wijzen een ander om het leven gebracht heeft, doden; als hij hem ontmoet, zal hij hem doden; naar een andere vertaling: wanneer en waar hij hem vindt mag hij hen doden; want van iemand, die een werktuig bij zich heeft, waarmee het gevaarlijk is te slaan, waarvan de slagen dodelijk zijn, kan men terecht denken, dat hij het op het leven van iemand toelegt.

1) Waar Hij bevolen heeft, dat de doodslagers zouden sterven, daar wilde Hij ook, dat zij door de rechters, nadat de zaak bekend was, zouden veroordeeld worden. Doch, dat Hij nu de nabestaanden van de gestorvene aanzet om wraak te nemen, schijnt naar barbaarsheid te rieken, omdat het diende tot een zeer slecht voorbeeld, bijzondere personen het recht over leven en dood te verlenen, en dit in een eigen zaak. Want wel werd eertijds toegestaan de nachtelijke dieven te doden; ook de echtbreker, op heterdaad betrapt, mocht de man of de vader van de ontetere vrouw doden, maar dat iemand de dood van zijn broeder mocht wreken, is ongerijmd om bij de wet toe te staan. Men moet den ook niet menen, dat deze vrijheid ook door God zou zijn goedgekeurd, dat iemand, wie ook, met terzijdestelling van de publieke autoriteit, aan de moordenaar van zijn broeder straf zou oefenen, waar hij hem ook ontmoette, want zo zou een vrije teugel gegeven zijn aan plotseling opkomende toornigheid, zodat het bloedvergieten, bloedvergieten ten gevolge had. Waarom de veronderstelling

waarschijnlijk is, dat hier de deur meer gesloten werd voor bijzondere wraak, dan geopend, alsof er zou gezegd zijn, dat, indien niet voor de onschuldigen gezorgd werd, de woede nauwelijks kon beteugeld worden van hen, wier bekende was gedood, niet omdat het hun zelf geoorloofd was, het recht uit te oefenen, maar omdat zij het niet voor een misdaad hielden en de vrijwaring van straf hen zou aanzetten, tot dat, wat aan een rechtmatige smart zou kunnen worden vergeven. Het is daarom ervoor te houden, dat, wanneer iemand uit louter misdaad een moord had gepleegd en door de nabestaande uit wraak de moord door een moord was gewroken, hij wel niet strafbaar was, omdat het hard was, dat hij als voor een halsdaad veroordeeld werd, die, als het ware gedreven door de liefde voor zijn bloed, welke van nature allen is ingeboezemd, de moordenaar, die toch schuldig stond aan de doodstraf, had gedood. Maar dat dit geschiedde bij toelating, en niet werd goedgekeurd, omdat de straffen niet volgens een privaat oordeel, maar volgens een publiek oordeel moesten uitgesproken worden. Maar omdat deze inwilliging, wegens de kinderlijke toestand van het volk, werd toegestaan, herinnert God hier, hoe noodzakelijk het is, een asiel aan onschuldigen te geven, omdat overigens, evenals bij moordenaars de aanval op hen, zonder onderscheid zon plaats hebben. Kortom, een vergelijking tussen misdadigers en onschuldigen, heeft hier plaats, omdat, indien er niet een juist onderscheid werd aangegeven, allen ter dood zonden worden gebracht..

20. a) Indien hij hem ook door haat zal gestoten hebben, of met opzet op hem geworpen heeft, hem listig lagen gelegd heeft, dat hij gestorven zij;

a)Deuteronomium. 19:11

22. Maar indien hij hem met de haast, woordelijk, op het ogenblik of plotseling, zodat hij het niet vooraf had kunnen voorzien (hoofdstuk 6:9) zonder vijandschap gestoten heeft, of enig instrument zonder opzet op hem geworpen heeft, zoals b.v. het in Deuteronomium. 19:5 aangevoerde geval;

23. Of onvoorzien met enige steen, waarvan men zou kunnen sterven, en hij die op hem heeft doen vallen, dat hij gestorven zij, zo hij hem toch geen vijand was, noch zijn kwaad zoekende, omdat daaruit blijkt, dat hij tevoren in vriendschap met hem verkeerde;

24. Zo zal de vergadering van de gemeente waar de daad geschied is, als scheidsrechter tussenbeide komen, en richten tussen de slager en tussen de bloedwreker, naar dezelfde rechten, naar de in het bovenstaande aangegeven rechtsgronden.

25. En de vergadering zal de doodslager, waarvan blijkt, dat hij het niet met voordachte rade gedaan heeft, redden uit de hand van de bloedwreker, zodat deze hem niet dode, en de vergadering zal hem beschermen en doen terugkeren tot zijn vrijstad, waarheen hij gevluht was, en hij zal daarin blijven tot de dood van de Hogepriester, die op de tijd, dat de doodslag plaatsvindt, dat ambt bekleedt, die men met de heilige olie 1) gezalfd heeft (Leviticus. 8:13).

1) In deze bestemmingen openbaart zich de gehele ernst van de goddelijke gerechtigheid in de schoonste overeenstemming met de erbarmende genade. Door de doodslag, al had deze onvoorzien plaatsgehad, was mensenbloed vergoten, dat verzoening eiste. Deze verzoening

kon niet bestaan in de dood van de zondaar, omdat deze niet met voorbedachte rade had gezondigd. Daarom werd hem in de vrijstad een asiel geopend, waarheen hij kon vluchten en waar hij was geborgen. Het verblijf in de vrijstad is niet als een verbanning te beschouwen, ofschoon het mijden van geboorteplaats, vaderhuis en familie ook een straf was, maar zij was een verberging onder de schuts van de goddelijke genade, welke in de vrijsteden toevluchtsplaatsen voor de vleselijke ijver van de bloedwrekers opende, waar de doodslager geborgen bleef, tot zijn zonde door de dood van de Hogepriester verzoend was. Want dat hierbij de dood van de Hogepriester, zoals verscheidene Rabbijnen en vele Kerkvaders en oude theologen hebben erkend, als verzoenend is te beschouwen, dat blijkt duidelijk uit de tussenzin: "die men met de heilige zalfolie gezalfd heeft," die bij iedere andere opvatting, als betekeloos en overbodig is..

De heilige zalfolie was het symbool van de Heilige Geest. Welnu, zoals Christus Jezus, de grote Hogepriester van het Nieuwe Verbond, zich door de eeuwige Geest heeft opgeofferd, onstraffelijk en daardoor de oorzaak is geworden van de verlossing van al Zijn gelovigen, zo werd ook de Hogepriester van het Oude Verbond, die met de heilige zalfolie gezalfd was, door zijn dood de oorzaak van de vrijlating en verlossing van allen, die tot de vrijstad, omwille van hun leven, waren gevlucht..

26. Doch indien de doodslager nog vóór de dood van de dienstdoende Hogepriester enigszins zal gaan uit de grenzen van zijn vrijstad, waarheen hij gevlucht was;

27. En de bloedwreker hem zal vinden ergens buiten de grenzen van zijn vrijstad; dan de bloedwreker de doodslager zal doden, het zal hem geen bloedschuld zijn; voor deze daad zal hij niet verantwoordelijk gesteld worden.

28. Want hij (de doodslager) zou naar vs.25 in zijn vrijstad gebleven 1) zijn tot de dood van de Hogepriester: maar na de dood van de Hogepriester, zal de doodslager terugkeren tot het land van zijn bezitting, 2) zonder dat de bloedwreker hem verder vervolgen mag. Wanneer hij nu willekeurig de plaats, waar de goddelijke genade hem wilde beschermen, verlaat, dan is het zijn eigen schuld, wanneer hij de straf ontvangt voor zijn doodslag.

1) De tijd van de ballingschap wordt verbonden met de dood van de Hogepriester, omdat het volstrekt niet menslievend was, bij den arme balling alle hoop op terugkeer af te snijden. Doch wanneer een nieuwe Hogepriester optrad, om het volk met God te verzoenen, moest deze vernieuwing van de genade alle haat verzoenen. Waarom God niet zonder oorzaak hen in hun eer herstelt, wie slechts straf wegens een dwaling hadden geleden..

Deze wet aangaande de vrijsteden, voor onmoedwillige doodslagen, die aldaar tegen alle aanklachten en vervolgingen gedekt waren, en door de tussenkomst van de dood van de Hogepriester hun verloren vrijheid terugkregen en volkomen ontslagen werden, is een levendig en aangenaam schilderij van de genade van God in Jezus Christus, waardoor Hij de uitverkorenen, ofschoon doodschuldige zondaren van nature, nochtans op een Hem zo betamelijke wijze, dat zijn haat en afkeer van de zonde en de vlekkeloze heiligheid van Zijn natuur in de verlossing zelf van doodschuldige luisterrijk komt door te stralen, bevrijd van de

eeuwige dood en de rampzalige verdoemenis, voor zoverre zij door boetvaardigheid, geloof en bekering tot Gods barmhartigheid in Christus hun toevlucht nemen, want voor zodanigen is de Naam van de Heere een sterke toren, daar zij als in een hoog vertrek gesteld worden (Spreuken. 17:10); en zo velen als in Christus door het geloof bevonden worden (Filip.3:9,10), die zijn bevrijd en beveiligd tegen de beschuldigingen van de Wet en tegen de verdoemenis, terwijl Hij ook een ieder, die tot Hem komt, niet zal uitwerpen, maar rust geven voor zijn vermoeide ziel..

2) Ook de doodslag zonder opzet is op zichzelf een daad, die verzoening eist door het bloed van hem, die eraan schuldig is; daarom is de bloedwreker onschuldig, wanneer hij de doodslager doodt nog vóór hij de vrijstad bereikt heeft, of buiten de grenzen daarvan gegaan is zolang de dan fungerende Hogepriester leeft. Daar het hier echter een onvoorbedachtelijke misdaad geldt, neemt de goddelijke genade de onvoorbedachtelijke doodslager onder haar bescherming tegen de enkel vleselijke ijver van de bloedwreker. Daar de Levietensteden als het ware kunnen beschouwd worden als heiligdommen, verenigende in zich en vertegenwoordigende zichtbaar het wonen van God onder Zijn volk op verschillende plaatsen en op bijna even grote afstanden van elkaar, zo zijn de vrijsteden, die daaruit genomen zijn, als zo vele altaren, die vooral in het land toegankelijk gemaakt zijn, en het enige grote altaar vertegenwoordigende, dat de hoogste vrijstad uitmaakte (Ex.21:14; 1 Kon.1:50 vv.; 2:28 vv.). Onder zo'n bescherming door Zijn genade behoedt dan de Heere de doodslager zolang totdat zijn misdrijf, dat verzoenbaar is, en verzoening behoeft, werkelijk verzoend is, namelijk door de dood van de tot die tijd toe dienstdoende Hogepriester. Alzo voegt de Hogepriester bij de verzoenende daad, die hij jaarlijks op de Verzoendag verricht, nog een allergewichtigste hoofdomstandigheid, die hem tot nog toe ontbroken heeft, om geheel de type (voorbeelding) van Christus te zijn, zijn sterven, dat omwille van de zalving, die op zijn hoofd is, van het sterven van alle andere mensenkinderen onderscheiden is (Johannes 10:18; 17:19). "Niemand neemt Mijn leven van Mij, maar Ik leg het van Mij zelf af; Ik heilig Mij zelf voor hen," en profeteert alzo geheel van de Hogepriester van de toekomstige goederen, wiens bloed krachtiger is dan dat van de stieren en bokken (Hebr.9:11 vv.)

29. En deze dingen, die Ik in het vervolg over de behandeling van de eigenlijke doodslag zal verordenen, zullen u zijn tot een instelling van recht, tot een onverbreekelijke wet, bij uw geslachten in al uw woningen, op alle tijden en op alle plaatsen.

31. En gij zult ook daarentegen wanneer iemand eens voor een opzettelijke doodslager is erkend geworden, geen verzoening, geen losgeld nemen voor de ziel van de doodslager, die schuldig is te sterven; want hij zal zeker gedood worden.

32. Ook zult gij geen verzoening nemen 1) voor hem, die na een onopzettelijke doodslag gevlucht is naar zijn vrijstad, dat hij, zoals eerder in vs.25 is gezegd, zou terugkeren om te wonen in het land, maar hij zal daar blijven tot de dood van de Hogepriester, dan pas mag hij straffeloos naar zijn woonplaats terugkeren.

1) God had eens gesproken, dat, wie andermans bloed vergiet, diens bloed vergoten zou worden. Daarvan mocht niet worden afgeweken. Niet anders werd aan de geschonden

gerechtigheid genoeggedaan, dan wanneer bloed voor bloed werd gegeven. Daarom hier het verbod van een losprijs aan te nemen, voor welke moord of doodslag ook..

33. Zo zult gij dan niet ontheiligen 1) het land, waarin gij zijt, door op de een of andere wijze de doodslager te sparen; want het storten van bloed door een moord ontheiligt het land; en voor het land zal geenverzoening gedaan worden over het bloed, dat daarin vergoten is, dan door het bloed van hem, die dat vergoten heeft. 2)

1) Deze clause herinnert wederom, dat, indien zij geen strenge oordelen oefenden tegen de moordenaars, zij schuldig zouden staan aan heiligschennis, omdat het land door het uitgestorte bloed van de mens ontheiligt werd, en aan de vloek werd blootgesteld, totdat er verzoening voor had plaatsgehad. Vervolgens, omdat God in het land Kanaän woonde, die zich een woonplaats onder de kinderen van Israël had uitgekozen, werd tegelijk Zijn heiligheid geschonden. Slotsom is, dat Hij op allerlei wijze wilde verhinderen, dat het land, dat aan God gewijd was, door doodslag werd bezoedeld..

2) Het wordt bij de tegenwoordige Arabieren voor schandelijk geacht, wanneer de bloedwreker geld aanneemt van de verwanten van de moordenaar. Ook bij hen laat zich het denkbeeld gelden, dat de straffeloosheid van de moordenaar iets ontzettends is. Hoeveel temeer moest dit het geval zijn bij de Israëliet, bij wie de reden van dit afgrijzen daarin gelegen was, dat hij door een moord het goddelijk evenbeeld zag aantasten (Genesis 9:6).

34. Verontreinigt dan het land niet, waarin gij gaat wonen, in wiens midden Ik, krachtens het in uw midden opgerichte heiligdom, wonen zal (Ex.29:45 Lev.26:11 vv. Numeri. 5:3); gijzou het echter verontreinigen door de moordenaars onder u te laten wonen; want Ik ben de HEERE, wonende in het midden van de kinderen van Israël, een heilig en rechtvaardig God, en alleen wanneer rechtvaardigheid onder u woont, kan ik Mijn woning bij u houden; aan een verontreinigd, met bloedschulden bevuurd land moet Ik Mijn aanwezigheid onttrekken.

Vergelijk hiermee de verordening in Deuteronomium. 21:1-9 voor het geval, dat men een verslagene op het veld vindt en niet weet, wie hem verslagen heeft..

Is de gehele dienst onder Israël een voorafschaduwing van de tijd van de genade, zo zijn het vooral de vrijsteden, die aan het rijk van Christus herinneren. Deze waren gesteld voor de doodslagers zonder opzet, dus voor die, welke met berouw over hun daad vervuld waren en niet voor hen, die alleen de straf wilden ontgaan voor ene misdaad, welke zij met vreugde hadden gepleegd. Zo is het koninkrijk van de hemelen niet voor hen die van de straf, maar voor hen, die van de zonde begeren verlost te worden, en wordt hij uitgeworpen die geen bruiloftskleed, het kleed van ootmoed, heeft aangetrokken (Matth.22:11 vv.). Over de weg tot die vrijsteden, zie Deuteronomium. 19:3. De schuldige moest binnen de stad blijven totdat de Hogepriester gestorven was, dan mocht hij vrij gaan, waarheen hij wilde. Dit leert ons, dat, wie tot Christus gevlucht is, zich niet als Petrus moet wagen te midden van de vijanden van Christus, maar zich aan de gelovige gemeente moet houden, omdat hem overal elders de door bedreigt; eerst dan, als hij recht heeft leren inzien het geheim van de dood van de Enige Hogepriester, en weet dat deze voor zijn zonden gestorven is, zal hij door Gods genade kracht

bezitten om de wereld in te gaan en zijn Redder te prediken. Ach, menige ziel, de ijdelheid van de wereld ontvlucht, wordt weer in deze ingewikkeld, omdat zij niet in de vrijstad blijft, totdat zij de dood van de Heere heeft verstaan..

HOOFDSTUK 36.

DOOR ONGELIJKE HUWELIJKEN ZULLEN DE ERFDELEN NIET VERPLAATST WORDEN.

I. Vs.1-13. Eindelijk roepen de familiehoofden van het geslacht van de Gileadieten uit de stam van Manasse een verordening van de Heere in aanzijn, welke niet alleen betrekking heeft op het voor ons liggende geval, maar ook later op dergelijke gevallen van toepassing is. Zij meenden, dat door het recht, dat aan de dochters van Zelßfead gegeven was, er inbreuk was gemaakt op het erfgoed van hun vader. Naar deze verordening zijn erfdochters verplicht met geen anderen man te huwen, dan uit haar eigen stam, opdat niet door een huwelijk in een andere stam de erfenis daarin overging, en het oorspronkelijke stamgebied geschonden werd.

1. En de hoofden van de vaders, de hoofden van de vaderhuizen van het geslacht van de kinderen van Gilead, de zoon van Machir, de zoon van Manasse (Genesis 50:23) uit de geslachten van de kinderen van Jozef traden, toen de verordeningen over de uitdeling van het land over de Jordaan (hoofdstuk 3:50-34:29) openbaar werden, toe, en spraken voor het aangezicht van Mozes, en voor het aangezicht van de oversten, hoofden van de vaders van de kinderen van Israël, om nog een bedenking te maken op eenaangelegenheid, waarop zij meenden dat moest worden teruggekomen. Het betrof de zaak van de dochters van hun stamgenoot Zelßfead, die in de woestijn gestorven was zonder zonen na te laten, waarbij er een beschikking gemaakt was, dat de erfenis van de vader op de dochters zou overgaan, al huwden zij ook met mannen uit andere stammen. Dit laatste keurden de kinderen van Gilead niet goed, omdat er dan verwarring in de stammen zou komen.

2. En zeiden: a) de HEERE heeft deels door uw mond, zoals wij zojuist hoorden (hoofdstuk 33:54) mijn heer geboden, dat land door het lot aan de kinderen van Israël in erfenis te geven, b) waardoor toch duidelijk gezegd is, dat iedere stam de hem ten deel wordende erfenis ten eeuwigden dage onverdeeld moge behouden, en mijn heer is deels door de HEERE geboden, in de opgedragen boodschap, de erfenis van onze broeder Zelßfead, die hem zou ten deel gevallen zijn, indien hij nog leefde, te geven aan zijn dochters, opdat zijn naam niet te niet zou gaan in zijn geslacht.

a) Numeri. 26:55,56 b) Numeri. 27:7 Jozua. 17:3,4

3. Wanneer, 1) zoals zeer licht geschieden kan, zij een van de zonen van de 11« andere stammen van de kinderen van Israël tot vrouwen zouden worden, zo zou haar erfenis van de erfenis van onze vaders (Gilead) afgetrokken worden, en toegedaan tot de erfenis van die stam, aan welke zij, door haar huwelijk geworden zouden; also zou van het lot van onze erfenis worden afgetrokken.

1) Zij zijn bereid, volkomen bereid, om die dochters mee te laten erven, maar zij komen tevens op voor de onschendbaarheid van hun stamgebied. De mogelijkheid, dat een gedeelte van hun stamgebied in het bezit komt van een andere stam, wensen zij te voorkomen.

4. Als ook de kinderen van Israël een Jubeljaar zullen hebben, waarin ieder weer tot zijn bezitting en de zijnen komen zal (Leviticus. 25:10-13), zo brengt ons dat in ons geval ook geen herstel van het oorspronkelijk grondbezit, veeleer zou dan haar erfenis voor altijd toegedaan zijn tot de erfenis van die stam, aan welke zij zou geworden zijn, 1) terwijl, wanneer er ondertussen iets verkocht is geworden, het niet aan ons, maar aan de vroegere bezitter uit die andere stam of aan zijn erfgenamen komt; alzo zou haar erfenis van de erfenis van de stam van onze vaders afgetrokken worden, 2) en wel zoveel als zij ontvangen en aan de mannen, die zij hebben zullen aanbrengen.

1) Eigenlijk ging het erfbezit tegelijk bij het huwelijk op de stam over, wanneer de erfdochters trouwden, niet eerst met het Jubeljaar. Maar tot op het Jubeljaar was, in het geval van een kinderloze echt, of van de verkoop van het erfbezit, het terugvallen op de stam van Manasse mogelijk, en stond dit open. In het Jubeljaar echter moest ieder vervreemd grondbezit aan zijn oorspronkelijke eigenaar of diens erfgenamen terugvallen (Leviticus. 25:23 vv.). Daardoor werd de bij een huwelijk plaats gehad hebbende overgang van een erfbezit van de ene stam in de andere voor de toekomst een daadzaak. In deze zin menen de oudsten van de stam van Manasse, dat met het Jubeljaar hun stam een deel van de door het lot hun toegevallen bezittingen ontnomen kon worden..

2) De vertakking van de geslachten van Manasse was deze: 1. De Machirieten, d.i. alle nakomelingen van Machir, de zoon van Manasse, met uitzondering van de nakomelingen van zijn zoon Gilead, die het hoofd was van een eigen geslacht. 2. De Gileadieten, of de nakomelingen van de voornaamste onder de zonen van Machir, Gilead geheten. Die vormden de halve stam aan de overzijde van de Jordaan (oostelijk Manasse), en bestonden uit 7 gezinnen; tot hen behoorden ook de in hoofdstuk 32:41 vv. genoemde beide hoofden van gezinnen Jaïr en Nobah. Deze daarentegen vormden de andere halve stam van Manasse, die westelijk van de Jordaan naast Efraïm zijn erfdeel ontving. Het laatste was vertakt in 6 geslachten (hoofdstuk 26:30 vv. Jozua. 17:2); een van deze geslachten, dat van de Hephrieteten, werd door Zelfthead Hephers vermoedelijke eerstgeboren zoon vertegenwoordigd, en moet nu door de vijf dochters van deze voortgeplant worden, daar Hephers geen zonen meer heeft nagelaten..

5. Toen gebod Mozes de kinderen van Israël, naar de mond van de HEERE, aan wie hij raad had gevraagd in deze omstandigheid, zeggende: De stam van de kinderen van Jozef spreekt recht, wanneer hij aanvoert, dat het recht, dat de erfdochters in hoofdstuk 27:7 vv. verkregen hebben, op de erfenis van de vader niet in tegenspraak mag zijn met het recht van iedere stam op de onverdeelbaarheid van zijn gebied.

6. Dit is het woord, dat de HEERE, tot beslissing van het gerezen geschil en ter voltooiing van de vroegere verordening van de dochters van Zelfthead geboden heeft, zeggende: Laat zij die tot vrouwen worden, die in haar ogen goed zal zijn; alleen dat zij aan het geslacht van haar vaders stam tot vrouwen worden, alzo een uit het geslacht van de Hephrieteten (hoofdstuk 26:32,33).

7. Zo zal de erfenis van de kinderen van Israël niet omgewend worden van stam tot stam; want de kinderen van Israël zullen aanhangen, een ieder aan de erfenis van de stam van zijn vaderen.

8. Voorts, zoals in het bovengenoemde geval, zo moet ook voortaan in alle andere gevallen op deze wijze gehandeld worden, en zal elke dochter, die naar de wet in hoofdstuk 27:8 een erfenis erft, van de stammen van de kinderen van Israël, tot vrouw worden aan een van het geslacht van de stam haar vaders; opdat de kinderen van Israël erfelijk bezitten, een ieder de erfenis van zijn vaderen.

9. Zo zal de erfenis niet omgewend worden van de ene stam tot de andere: want de stammen van de kinderen van Israël zullen aanhangen, een ieder aan zijn erfenis.

Het doel van deze bepalingen is duidelijk: ieder gezin moet zonder schending van het stamgebied en zonder vermenging van het eigendom, de bezitting bewaren, zoals die van de Heere ontvangen is, zolang het in mannelijke of vrouwelijke nakomelingen voortleeft. Eerst dan, als het geheel uitsterft, terwijl het huwelijk kinderloos is gebleven, of de daaruit voortspruitende kinderen op minderjarige leeftijd vóór de ouders gestorven zijn, zal dit bezit aan de zijlijnen van vaders zijde als erfenis toekomen. Na deze blik in het Mozaïsche erfrecht moeten wij ook de vraag beantwoorden, die niet rechtstreeks door de wet beslist is: Wanneer wordt een gezin voor uitgestorven gehouden, of wanneer worden de broeders, ooms enz. erfgenamen? òf eerst bij de dood van de kinderloze echtgenoot, òf eerst na de dood van zijn vrouw? Wij antwoorden: bij het overlijden van een kinderloze erfbezitter. Ging zijn erfgoed eerst aan zijn broeders of de bloedverwanten van zijn geslacht over, wanneer de weduwe van de gestorven man reeds overleden, of zo ver in jaren gevorderd was, dat zij niet voor de tweede maal in de echt kon treden, met het uitzicht om nog kinderen te krijgen, of niet meer in staat was de bezitting te besturen. Was daarentegen de overblijvende weduwe nog jong genoeg om weer te kunnen trouwen en kinderen te krijgen, dan was naar een oud gebruik de broeder van de gestorven man verplicht het Leviraats-huwelijk (zie Ge 38.8) met haar aan te gaan, in welk geval het onbezeten erfgoed op de eerste zoon, die uit deze echt voortkwam, en die de naam en het geslacht van de overledene moet voortzetten, overging. In elk geval echter, dat er geen broeder van de overledene leefde, of de bestaande broeder weigerde de aangehuwde zuster te huwen, dan kon deze, nadat de broeder zich in aanwezigheid van het gericht aan deze liefdeplicht jegens zijn gestorven broeder had onttrokken, een man buiten de familie huwen, in welk geval haar vermogen of dat van haar overleden man, evenals bij de erfdochters in het bezit van deze tweede man kwam, en geërfd werd door de kinderen, die in dit tweede huwelijk verwekt werden..

Daar de wet zeer bepaald de Instetaat- of natuurlijke erfopvolging vaststelt, waren eigenlijke testamenten geheel overbodig; daarom heeft ook de oudere Hebreeuwse taal niet eens een woord voor een "testament." Dit veranderde, toen de joden hun vaderland verloren hadden en onder de heidenen verstrooid leefden, toen verscheidene bepalingen van de wet b.v. over de erfakkers vanzelf wegvielen, of belangrijke veranderingen nodig werden. Toen kwamen niet alleen in vorstelijke huizen, maar ook bij bijzondere personen testamenten,yqytd (Dij'athiki = diayhkn) voor (Galaten. 3:15 Hebr.9:17).

10. Zoals de HEERE aan Mozes in de voorgaande verzen geboden had, alzo deden de dochters van Zelßfead.

11. Want Machla, Thirza en Hogla en Milka en Noha (hoofdstuk 26:33; 27:1), dochters van Zelßfead zijn de zonen van hun ooms, de broeders van hun vader, tot vrouwen geworden.

12. Onder de geslachten van de kinderen van Manasse, de zoon van Jozef, zijn zij tot vrouwen geworden; alzo bleef haar erfenis, die haar later ten deel viel Jozua 17:3-6) aan de stam van het geslacht van haar vader, terwijl die zonen van haar ooms, die haar mannen werden, thans de hoofden van het geslacht van de Heferieten uitmaakten.

Het huwelijk, of tenminste de verloving volgde zonder twijfel reeds terstond, en nog gedurende het leven van Mozes; daarmee was dus haar erfdeel aan de halve stam van Manasse in het eigenlijke Kanaän verzekerd, hoewel dit erfdeel haar eerst veel later werkelijk werd gegeven onder Jozua's bestuur. Er is dus hier geen bewijs te vinden, zoals sommigen willen, voor het beweren, dat al de vijf boeken van Mozes niet door hem zouden geschreven zijn, maar dat deze verzen een bijvoegsel van latere tijd zijn..

13. Dat, wat van hoofdstuk 25 en bijzonder van hoofdstuk 33:50 af bericht is geworden, zijn de geboden en de rechten, 1) die de HEERE door de dienst van Mozes aan de kinderen van Israël geboden heeft in de vlakkevelen van de Moabieten, aan de Jordaan van Jericho, om de vroegere wetgeving aan de berg Sinaï nu voor het intrekken in het eigenlijke Kanaän te voltooiën en af te sluiten.

1) Door deze geboden en rechten werd Israël van alle andere volken onderscheiden. Ook andere oude volken, als Grieken, Romeinen, Feniciërs, Indiërs hebben op wetten en wetgevers te wijzen; maar geen wetgeving heeft zo diepe en blijvende wortels geslagen, als die, welke Mozes aan het volk van Israël bekend maakte. Wanneer er daarom van God als van de Wetgever gesproken wordt, zo heeft dit een geheel andere betekenis, dan wat van Menes bij de Egyptenaren (Diod.Sic.1.94), van Minos bij de Kretenzers (Odyss.19.179), van Lykurgus bij de Spartanen (Strabo 16.762), van Numa Pompilius bij de Romeinen, van Zoroaster bij de Arimaspsers (Dio.Chrysost.Or. 36.93), van Zamolxis bij de Geten Exodus 1.94), van Zaleukus bij de Locriërs (Plut. Numeri 1.11), van Mohammed en andere wetgevers verhaald wordt. De Mozaïsche wetgeving rust op werkelijke openbaring van God en kan, zonder dat dit in het oog gehouden wordt, net zo min verstaan worden, als de uittocht uit Egypte en de veertigjarige woestijnreis, zo wij daarin de hand van God willen voorbijzien. De wet steunt op hetgeen, waartoe in de aartsvaderlijke tijd de grond gelegd was, en is de verdere ontwikkeling van die grondtrekken, welke reeds in het verbond van God met Abraham gelegd zijn. Zoals God reeds deze aartsvader uit de gemeenschap van de afgodendienst genomen heeft Jozua 24:2,3), opdat hij de ware en onzichtbare God alleen zou dienen (Genesis 14:22; 17:1), zo is van het volk, zijn nakomelingen, die hij eveneens uit de afgodische gemeenschap van Egypte uitgeleid heeft (Leviticus. 17:7 Amos 5:26 Ezech.20:7,8), Jehova uitsluitend als de ene God en de onzichtbare Koning van het volk (Richteren. 8:23; 1 Samuel. 8:7 Jesaja. 33:22), te vereren en elke afgodendienst te verafschuwen. Daar God verder dit volk reeds in zijn vaders op zo bijzondere wijze aangenomen had (Psalm. 105:14,15), en Hij ze uit Egypte

met een machtige arm onder wonderen en tekenen uitgevoerd heeft, zo is dit volk Zijn eigendom (Ex.19:4,5 Leviticus. 26:12 Deuteronomium. 29:12), en heeft het zich dit door onthouding van alle onreinheid en vermenging met andere volken waardig te maken.

Israël voelde, dat er meer dan de wet nodig was, maar het sloeg de rechte weg niet in. Het meende de wet aan te vullen, door zich bezig te houden met allerlei nietigheden en beuzelarijen, in plaats van door de gehele dienst geleid te worden tot het geloof in Hem, die de wet vervullen zou. Toen de hoogste van de profeten, de Christus, opstond, en de inzettingen des Heeren door werk en leer volmaakte en vervulde, verwierp het Hem en daarmee wat alleen de vloek van de wet in een zegen verkeren kan..

De hoofdsom van alle godsdienstige en zedelijke of burgerlijke, maatschappelijke plichten had God tevoren in een grondwet, de zogenaamde wet van de tien geboden ingescherpt, en deze bij onderscheidene tussenpozen in bijzondere instellingen uitgebreid en vermeerderd. Zo zijn de geboden van de eerste tafel duidelijk in het licht gesteld door veelvuldige voorschriften en bijzondere instellingen, welke alle in de eerste plaats strekten, om dit gedeelte van de zedelijke verplichtingen aan te wijzen, welke wij onmiddellijk aan God verschuldigd zijn, of die uit bijzondere eerbied jegens Hem moeten onderhouden worden. De burgerlijke wetten aan Israël gegeven, hebben wij als nadere uitbreidingen en toepassingen op bijzondere gevallen van het tweede gedeelte, of de tweede tafel van de grondwet aan te merken. Zij hebben alle op het maatschappelijk leven betrekking, en betreffen de plichten, die de ene burger aan de andere, of liever, de ene mens aan de andere verschuldigd is; want de burgermaatschappij wordt in deze wetgeving niet als een gedwongen staatkundige vereniging van aan elkaar vreemde wezens, maar als een vereniging van mensen en broeders aangemerkt. Daarom hebben dan ook deze burgerlijke wetten dit bijzondere en van alle andere, bloot staatkundige, wetgeving onderscheiden, dat zij niet op het grondbeginsel van uitwendige welvaart, maar geheel en al op dat van de zedelijke welvaart rusten, en daaruit onmiddellijk zijn afgeleid, hoewel een volk, waarbij deze nauwkeurig gevolgd werden, de hoogste welvaart genieten moest..

Deze wetten waren door God gegeven, om verdere ontwikkeling te ontvangen (Hos.8:12), zoals wij bij de profeten kunnen opmerken, en vooral bij Jezus Christus zelf (Matth.5). Toen echter na het terugkeren uit de Babylonische ballingschap, de profetische geest begon te versterven, daar met de nu doorgedrongen afkeer van de afgodendienst, men op het uitwendige van de wet zijn gehele hart vestigde, ontstond een gedeeltelijk reine en levendig diepe, gedeeltelijk ook overdreven achting voor de geschreven wet. Er vormde zich nu een bijzondere stand van wetgeleerden, welke openlijk scholen hielden en in groot aanzien stonden. Van toen af trachtten ook de leken naar kennis van de wet, voor welke door vervaardiging van vele geschriften gezegd werd. Afschriften van de wet bevonden zich nu spoedig niet meer alleen in handen van priesters en Levieten en de uit hen voortkomende schriftgeleerden, maar ook in het bezit van welvarenden en belangstellenden onder het volk. Aan de wetgeving kende men evenals aan de wet (Rom.7:12), het heilig zijn toe (2 Makk.6:23,29, beschouwde die als de bron van alle wijsheid (Sir.24:33vv.), als onvergankelijk licht (Wijsh.18:4), hield die voor eeuwig en onvergankelijk (Baruch 4:1, Philo

2.656), en strafte iedere overtreding zeer hard (Jozefus Antig. 20:4,5). Voordrachten werden in de synagogen aan de voorlezing van de wet verbonden.

Met deze geboden en rechten worden al de geboden bedoeld, welke op bevel van God door Mozes in de vlakke velden van Moab zijn gegeven, en welke moesten dienen, om de bij Sinai gegeven aan te vullen en te verduidelijken..

SLOTWOORD

Zoals wij in ons voorwoord voor dit boek reeds opmerkten, wordt ons in Numeri meegedeeld, hoe Israël in het tijdvak, hierin beschreven, wordt voorbereid, om in Kanaän op eigen erf gesteld te worden. Alles wat daarmee middellijk of onmiddellijk in verband staat, wordt ons nauwkeurig meegedeeld. Werd in Leviticus ons bericht, hoe alles, wat God aan Israël gaf, namelijk Zijn instellingen en rechten, tot doel had de heiligheid van het onheilige volk, in Numeri worden we meer gewezen op de inrichting van Israël tot een welgeordende burgerstaat. Daarom die herhaalde bevelen, omtrent de telling van het volk, en de verordeningen, omtrent de inwoning in Kanaän, als een volk wel afgezonderd van de heidenen, als een volk, wiens roeping het wel was, om geheel voor de Heere en Zijn dienst te leven, maar dat daarom niet de rechten en de plichten, die op het burgerlijk leven betrekking hebben, mocht verwaarlozen, maar ook in zijn burgerlijke samenstelling het moest openbaren, dat het een verkregen volk van God was, wiens opperste Koning en Souverein, de Heere God zelf was. Het recht wil God dan ook zo stipt mogelijk gehandhaafd hebben, zoals duidelijk blijkt uit Numeri. 27 in vergelijking met Numeri. 36. Ook de geschiedkundige bijzonderheden wijzen hierop, dat Israël moest worden voorbereid op het wonen in Kanaän, als eigen en verkregen volk des Heeren. Vandaar die straf van zo veel jaren omzwerven in de woestijn, omdat het niet als volk, door de Heere geroepen en door Hem gesterkt, wilde optrekken naar Kanaän. Vandaar de vreselijke geschiedenis bij de "Lustgraven," omdat het niet als uit Gods eigen hand gevoed wilde zijn. Vandaar het oordeel van de giftige slangen en de plagen, na de afgoderij en hoerij met Baäl-Peor, omdat het óf terug verlangde naar Egypte, het land van de slavernij, óf de dienst van de afgoderij verkoos boven de dienst van hun Verbonds-God. En zowel Aärons dood als Mozes' bestraffing en aankondiging van zijn dood, moest Israël leren en erop voorbereiden, dat God, de Heere, alleen en volkomen gediend wilde worden, en dat, zou het hen in het beloofde land goed gaan, zij altijd hadden te vragen naar de wil van de Heere, terwijl de wegneming van de plagen en de vervulling van de behoeften, hen wees op een God, Die aan de ene zijde rechtvaardig en heilig is, maar aan de andere zijde ook barmhartig en genadig; Die de zonde niet ongestraft kan laten, maar ook voor de berouwhebbende zondaar, uit vrije gunst en goedertierenheid, een God van genade en barmhartigheid is. Wat op Gods bevel door Mozes veranderd werd, omtrent de waarneming en bediening van de Godsdienst en van het Heiligdom, had evenzeer betrekking op hun wonen in Kanaän. Deze wetten werden gegeven met het oog op de straks veranderde toestanden van het volk, en vulden aan, wat reeds vroeger door de Heere was bevolen. En zo blijkt dan ook uit dit boek, hoe de Heere God Israël vaderlijk heeft geleid, terwijl al de omstandigheden de bijzondere beschikkingen van Zijn straffende en zegenende hand rechtvaardigen..

Onder de opmerkelijke gebeurtenissen, die dit boek bevat, merkt men op: 1. De wonderbaarlijke wijze, waarop de Israëlieten veertig jaren lang in de woestijn gevoed en gedrenkt werden, voorafschaduwende de zegeningen, die het Evangelie van Christus over de gelovige gedurende hun aardse pelgrimsreis uitstort. (Vergel. Ex.16:34. 2. De herhaalde murmuringen van het ongelovige volk. 3. De verschrikkelijk oordelen van God over hen, als straf voor hun oproerigheden en tot voorbeeld voor ons. 4. De wonderdadige genezing van de door slangen dodelijk gebeten Israëlieten, die op het zien naar de van God verordende koperen slang genezen werden. (hoofdstuk 21). 5. De vergeefse pogingen van Balak, koning van de Moabieten, om Israël te doen vloeken door de goddeloze profeet Bileam (hoofdstuk 22-24). De meest opmerkelijk personen, die in Numeri genoemd worden, zijn behalve Mozes: zijn godvruchtige en trouwe staatsdienaar, die bij de dood van Mozes door God verkoren werd, om het volk van Israël in het beloofde land Kanaän te brengen; -Korach, Dathan en Abiram, die met hun bendes levend in de aarde verzwolgen werden, vanwege hun opstand tegen God, en Bileam, de slechte profeet, die uit geldliefde het volk Israël wilde vervloeken, om de bijgelovige koning van Moab te beloven. In het boek Numeri openbaart God zich door een reeks van wondervolle tussenkomsten van Zijn voorzienigheid; tevens rechtvaardigen al de omstandigheden de buitengewone beschikkingen van Zijn straffende en genaderijke hand, en tonen in ieder opzicht de bestaanbaarheid van deze met Zijn goddelijke bedoelingen en met de wet, die Hij heeft in gesteld.

Niemand legt het boek ongelezen neer, wanneer hij verneemt, dat het zijn naam draagt naar twee tellingen van Israël, of uit de opschriften hier en daar bemerkt, dat hierin bijzondere instellingen van God voor Zijn volk zijn opgetekend. Ook in die tellingen, ook in die wetten is de bijzondere zorg van Israëls Koning en Wetgever te zien, terwijl de Heilige Schrift ons overal de liefelijkste afwisselingen schenkt. Naast de velden, waarop gij de afgemaaide voorgeslachten ziet, liggen de groene weiden, en na de optelling van de rustplaatsen in de woestijn, ontmoet gij Kanaän met zijn vrijsteden, die u zondaar dringen tot de enige vrijstad Jezus Christus. De geschiedenissen van het water uit de rots, van Aärons dood, van de koperen slang, van Bileam en anderen, behoren tot de schoonste en treffendste van de Heilige Schrift..